

Incipit prefatio beati Augustini epi.
In quidam libros de summa trinitate.

Omnia
beatissio
et sincer
issima
trinitate
venera
do sacro
fratri et
consacer

doti pape aurelio Augustinus
in dno salutem. De trinitate q̄ de
sumus et verus est libros iuuenis
michoani. senex edidi. Omiseram
quippe hoc opus postea qm̄ com
peri preptos michi ee sine subr
eptos atrequa eos absolueret et re
tractatos ut mea dispositio fuerat
expolire. No eni singillati s̄ oes
simil edere ea racoe decreueram.
qm̄ pcedentibus cosequentes iquasi
coe pficere nectut. Cu ergo p e
os hoies q̄ p̄squa uelle ad quos
da illoru pueire potuerut dispo
sico mea nequisset ipleri itrup
ta dictacoem mea reliqua. cogi
tas hoc ipm̄ i aliqbus scriptis
meis coqueri. ut sciret q̄ possit
no a me fuisse eosde libros editos
sed ablatos p̄squa in edicione
mea digni videret. Veru mltor
vehementissima postulacoem. et me
me tua iussioe copulsus. opus
ta laboriosu adiuuante dno t̄mua
re curau. eosq̄ emedatos. no ut

volu sed ut potui. ne ab illis q̄ ia
surrepti i man⁹ homin exierant.
plimu discrepant veneaco tue
p filiu nem codiaconu carissimu
misi. et auaiq̄ audiedas. descebe
dos. legedos q̄ pmisi. In q̄bz si ser
uai mea dispositio potuisset. essent
pfecto et si easde sentencias hntes ml
to tamen enodacores atz planiores. q̄
tu reru tataru explicadaru diffi
cltas et factas nra patit. Snt at
q̄ p̄mos q̄tuor ul' p̄cous quiq̄ eaa
sine phemys hnt. et duodecim sine
extrema pte no pua s̄ si eis hec edico
potuerit inotescere. oia si voluerit et
valuerit emedabit. Peto sane ut hac
eplam seorsu q̄de s̄ t̄n ad caput cor
de libror iubeas anpoi. Ora p me.
**Explicat p̄fatio. Incipit. Capla libri
pmu. Cap. pmu. De t̄p̄lia cu errois
falsa de deo opiācau. Sd̄. Ordo
disputadi de trinitate diuina. cap̄ t̄m̄.
De diuiso iudico legēcau et capacitate
diffili. cap̄ q̄m̄. Que ee ppia d̄ine et
nitatis senserit catholica tractatoes.
cap̄ q̄ntu. De q̄stioibz q̄bz mouet de
trinitate q̄retes. cap̄ sextu. De vnita
te p̄is et filij et sp̄s sc̄i quise vn⁹ et sol⁹
et verus de⁹. cap̄ vii. De vnigēto de
filij p̄pe forma serui mior p̄e dicat⁹
qm̄ forma dei eq̄lis e p̄i cap̄ viii.
De sbiectioe q̄ filius sbiectus d̄ia
e p̄i. cap̄ ix. De vale credētibz fuerit
ut ad p̄em i forma serui xp̄us as
cedet cap̄ x. Quomō traditur⁹ sit
regnu filius p̄i. cap̄ xi. Qua disc̄**

coe intelligendus sit. nunc cælis pater
 filius. nunc aut minor. **cap. xv.** Quia
 ratione filius nescire dicitur die et ho-
 ra quæ sit pater. **cap. xvi.** De unitate
 persone filii dei et filii hominis sive in
 gloria sive in humilitate. **Explicunt**
Capla. Inapit liber primus beati Au-
gustini. Aurelij de Trinitate. Ad
aurelium papam. Caplin Primum.

Et tunc
 hec quæ de
 trinitate
 differet
 prius op-
 tet ut no-
 ueit sti-
 lum nram

ad usus eorum vigilare calumpnias.
 quæ fidei contempnentes uicium. imitatio
 et pueris rationis amorem fallunt. Quia
 nonnulli ea quæ de corporalibus rebus. sive
 per sensus corporales cepta notauerunt
 sive quæ natura humani ingenij de di-
 ligentia uicacitate uel artis adui-
 torio pepererunt ad res incorporeas
 et spirituales transferre conantur. ut ex
 hijs illa metiri atque operari uelint.
 Sed aut alij quæ secundum animi humani naturam
 uel affectum de deo sentiunt si quod sen-
 ciunt. et ex hoc errore aut de deo dispu-
 tant sermone suo distortos et fallaces
 regulas fingunt. Est itaque aliud hominum
 genus eorum qui uniuersam quæ de crea-

turam quæ perfecta mutabilis est. nituntur
 transcendere ut ad incommutabilem
 substantiam quæ deus est erigant intentiones. sed
 mortalitatis omne preiudicium cum et
 uideri uolunt scire quod nesciunt. et quod
 uolunt scire non possunt. presumptuos opinio-
 num suarum audacius affirmando in-
 cludunt sibi incommutabilitatis uias in-
 gris eligentes sententiam suam non corri-
 gere pueris quam mutabilis defensam.
 Et hic quæ de omnibus moribus est tunc gene-
 rum quæ apposui. et eorum salis quæ secundum
 corpus de deo sapiunt. et eorum quæ secundum
 spiritalem creaturam sicuti est anima.
 et eorum quæ neque secundum corpus neque secundum
 spiritalem creaturam et tamen de deo
 falsa existant eo remouentes a uero
 quo id quod sapiunt. nec in corpore exi-
 tur nec in facto et condito spiritu nec in
 ipso creatore. Qui ei operatur deum
 uerbigenam candidum uel rutilum fal-
 lere. sed tamen hec inueniunt in corpore
 Rursus quæ operatur deum nunc obli-
 uiscunt nunc recordantur. uel si quod
 huiusmodi est. nichilominus in erro-
 re est. sed tamen hec inueniunt in anima. Qui
 autem putat eum esse potentiam deum ut
 seipsum ipse genuerit eo plus errat
 quod non solum deus ita non est. sed nec
 spiritalis nec corporalis creatura.
 Nulla enim omnino res est quæ seipsum
 generat ut sit. De ergo ab huius-
 modi falsitatibus humani animi

purgaretur sc̄a scriptura puulis cō
 gruens nullius generis rerū verba
 vitauit. ex q̄bz quasi ḡdati ad di
 uinā atq; s̄blimia nos̄ter itellēs ve
 lut nutritus assurgēt. **Nā** r̄ v̄bis
 ex reb; corp̄alib; ~~reb;~~ s̄uptis vsa ē.
 cū de deo loq̄ret. velut cū ait. sub
 vmbraulo alarū tuarū p̄tege me.
Et de spiritali creatura multa trīstu
 lit. q̄bz significat illud qd̄ ita nō
 eēt sed ita dici opus eēt sicuti ē. ego
 sū deus zelās. r̄ p̄tēt me hoīem
 fuisse. **De** v̄bz at̄ q̄ omīno nō s̄t
 nō traxit aliq̄ vocabula q̄bz ul'
 figuraret locutiones ul' spissa
 ret. enigmata. **Unde** p̄mō
his et inanius euanesūt
 qui tercio illo genē erroris a v̄i
 tate sedudūt hoc suspicādo de dō
 ad neq; i ip̄o neq; i ulla creatiā
 iueniri p̄t. **Reb;** enī q̄ in creatiā
 repuit̄ solet scriptā diuinā uelut
 infantalia oblectamēta formare
 q̄bz ifirmorū ad q̄renda sup̄iōā
 et iferōā deserēda. p̄ suo modulo
 tāq; passib; moueat asp̄tus. **Que**
 v̄o p̄p̄ie de deo dicūt. q̄q; i nullā
 creatiā repuit̄ r̄āo poit̄ scriptā
 diuinā. sicut illud qd̄ dictū ē ad
 moysen. **Ego** sū q̄ sū. r̄ q̄z misit
 me ad vos. **Cū** enī eēt aliquomō
 dicat̄ et corpus r̄ aīg n̄ p̄p̄io quo

dā mō vellet itelligi nō id vtiq;
 dicat̄ r̄ illud qd̄ ait aplius q̄ solū h̄t
 imortalitatē. cū r̄ aīa mō quodā
 imortalis eēt dicat̄ et sit. **Nō** diceret
 solus h̄t. nisi q̄ā v̄eā imortalitas i
 cōmutabilitas ē q̄ nullā p̄t h̄c̄ crea
 tiā qm̄ solus creatōis est. **Hoc** eā
 iacobus dicit. **Om̄e** datū optmū
 et om̄e donū p̄fectū desur sūz des
 cēdēs a p̄re luminū. apud quē r̄
 nō ē cōmutacō nec mon̄ta obūbra
 cō. **Hoc** et dauid. **Mutabis** ea et
 mutabūt. tu at̄ idē ip̄e es. **Unde**
 s̄bz dei sine ulla sui cōmutacōe
 mutabilia faciētem et sine ullomō
 suo tp̄ali motu tp̄alia creatē mtu
 eri r̄ plene nosse difficile ē. **Et** idō
 ē n̄c̄ia purgacō mētis. q̄ illud i
 effabile ineffabile v̄dei possit. qua
 nōdū p̄diti fide nut̄mur. et p̄ q̄dā
 tolerabilioā ut ad illud capiendū
 apti r̄ habiles efficiam̄ it̄era du
 cim̄. **Unde** aplius i xp̄o quidē dicit
 eēt omēs thesauros sapiē r̄ scien
 t̄ie absconditos cū t̄i q̄nus iā q̄
 ca eius renatis s̄ adhuc carna
 lib; et aīalibus tāq; puulis in
 xp̄o nō ex diuinā virtute i q̄ eq̄
 lis est p̄r. sed ex huāna ifirmi
 tate ex q̄ crucifixus r̄ cōmēdauit.
Ait nāq; **Nō** enī iudicau me
 scire aliquid it̄er vos nisi **Ihm xp̄z**

r̄re

et huc crucifixu. Deum secutus
 ait. Et ego in infirmitate et timore
 et tremore multo fui ad vos.
 Et paulo post eis dicit. Et ego
 fratres non potui loqui vobis qua
 si spiritalibus. sed quasi carnalibus quasi p
 uulis in christo lac vobis potui dedi
 non escam. Non dum enim poteratis. sed
 nec adhuc quidem potestis. Hoc
 cum dicit quibusdam irascitur. et sibi co
 tumeliose dia putat. Et plerique
 maluit credere eos potius a quibus
 hec audiunt non habere quod dicant quam se
 cape non posse quod diceant. Et aliqui
 afferunt eis rationem non quam pe
 tuerunt cum de deo querunt quia nec ipsi
 ea valent sumere nec nos fortasse l
 apprehendere vel proferre. sed quia demon
 stratur eis quoniam sunt inabiles numerum
 quod videtur per puerum quod exigunt.
 Sed quia non audiunt quod volent a tal
 lide nos agere putant ut nostram
 occultemus impiam. a malicia
 ose quod eis inuideamus pietatem. atque
 ita indignantes perturbati que dis
 cedunt. **Capitulum Secundum.**

dicunt

Quapropter adiuuante domino
 deo nostro suscipiemus et eam
 ipsam quam flagitant quantum possumus
 reddere rationem quod veritas sit v
 nus solus verus deus. Et quam
 recte patris et filius et spiritus sanctus v
 eiusdemque substantie vel essencie dica

et

tur credat intelligat ut non quasi
 necis excusationibus illudat. sed re ipsa
 expiatur. et esse illud summi bonum
 quod purgatissimis mentibus cernit
 et a se ipse cerni comprehendit non
 posse quia mentis humane acies sua
 lida in tanta excellenti luce non figit
 nisi per iusticiam fidei nuda veget
 Sed primum secundum auctoritatem scrip
 turarum sanctarum verum ita se fides
 habeat demerendum est. Deinde si
 voluit et adiuuavit deus istis gar
 rulis rationatoribus elacioribus quam
 capacioribus. atque ita morbo piau
 losiore laborantibus sic fortasse ser
 uemur ut inueniant aliquid verum du
 bitare non possit et ob hoc in eo quod
 inuenit nequerit de suis mentibus
 potius quam de ipsa veritate vel de
 necis disputacionibus conqueantur at
 que ita si quod eis erga deum vel aduersus
 vel timoris ad iudicium fidei et ordinem
 redeant. iam sentientes quam salubri
 ter in sancta ecclesia medicam fidelium
 constituta sit ut ad preceptorum inco
 mutabilis veritatis imbecillam me
 te obseruata pietas sanet ne in
 opinionem noxie falsitatis temeritas
 inordinata precipitet. et nec pige
 bit ante me si tibi hesito quare. nec pu
 debet si tibi erro discere. **Capitulum tertium.**

186

Proxime quisquis hec legit
 ubi puter certus est pergit

meū. ubi p̄ter hesitat q̄rat meū.
 ubi errore suū recognoscat. v̄dat
 ad me. tibi meū reuocet me. ita
 ingrediatur siml' caritatis viā
 tendētes ad eū de quo dām ē. q̄u
 te faciē eius sp̄. Et hoc placitū
 p̄u atq; tutū cōam dno dō nō
 cū om̄ibus ierī q̄ ea q̄ scribo legē
 et i om̄ib; scriptis meis maxie
 q; i hys vbi q̄rit v̄ntas t̄ntatis
 p̄ris r filij r sp̄us s̄a. q̄a neq; pi
 culosius alicubi errat. n' labori
 osius aq̄ud q̄rit. n' fructuosius
 aq̄ud iueitur. Quisq; ergo cū
 legit dicat. nō hoc bñ dictū est.
 quōiāz nō intelligit locutōez me
 ā rep̄hēdit nō fidem. Et forte v̄
 potuit dia planius. verūpt̄n
 nullus hoīm ita locutus ē ut i oī
 bus ab oībz itelligēt. Videat er
 go au hoc i sermoē meo displi
 cet. utrū alios i talib; reb; ques
 tiōib; q; versatos cū intelligat
 me nō intelligit. r si ita ē poāt
 librū meū. ul' etiā si hoc videt
 abiciat. et eis potius quos itelli
 git opēam r t̄pus impēdat. n̄
 tamiē p̄ptēā me p̄ter tacē debu
 isse. q̄a nō tā expedite ac diluci
 de q̄ illi quos intelligit eloqui
 potui. Neq; enī oīā que ab
 om̄ib; cōscribūtur in omniū

manus veniūt. Et fieri p̄t ut nō
 nulli q̄ etiā hec nrā intelligere
 valēt illos planioēs nō iueiant
 libros r in istos saltē madāt. Id
 oq; v̄tile ē plures a plibus fieri.
 diuiso stilo nō diuisa fide. etiā de
 questionib; eisdē ut ad plimos
 res ipā p̄ueiat ad alios sic. ad
 alios at sic. Ac si ille q̄ se ista nō
 intellexisse cōqueritur. nlla v̄q;
 de talibus r̄bus diligēter r acu
 te disputata itelligē potuit. se
 cū agat votis r studijs. ut p̄fici
 at nō me cū q̄relis r cōiuctis ut
 tacēā arguat. Qui v̄o h' legēs
 dicat. itelligo quidē quid dictū
 sit. s; nō vere dictū est. assēat ut
 placet sentēciā suā. r redarguat
 meā si p̄t. Qd si cū caritate r ve
 ritate fecerit m̄q; si dū in hac vi
 ta maneo cognoscendū faciē cu
 rauit uberrimū fructū laboris
 hui' mei cepeō. Qd si m̄ nō po
 tuerit q̄bz id potuit me volēte ac
 libēte p̄stiterit. ego t̄n in lege dñi
 meditabor si nō die ac nocte sal
 tm̄ q̄bz t̄pm p̄tialis possū et
 meditatioēs meas ne obliuioē
 fugiāt stilo alligabo spēans de
 miā dei q̄ i oībz v̄is q̄ certam
 s̄t p̄seuēantē me face. Si q̄d at
 alit sapio id quoq; m̄ ipē r̄ue

faciet

labit siue p occultas inspiaciones atqz
 amonicoes siue p manifesta eloqz
 sua siue p fratnas sermooacoes.
Hoc oro et hoc depositu desideru
 uqz meu penes ipm habeo q
 michi satis ydoneus e. et custo
 dice q dedit et reddere q promisit.
Arbitror sane non illos. tardio
 res in quibzda locis libror me
 oru opmarios me sensisse qd
 no sensi. a no sensisse qd sensi.
Quoru errorem m tui no dre
 qd nesciat. si velut me sequentes
 neqz apphedentes deuauerit i
 aliqua falsitate du p qda den
 sa et opaca cogor uia carpe qui
 quide n' ipis scis diuoz libz
 auctoritatibz ullomō quisqua
 recte tui tū mltos et uarios er
 rores heticor. cū oēs ex eisdē scp
 tuis falsas atqz fallaces opiones
 suas conetur defendere. Admonz
 me plane ac m iubet suauissi
 mo impio lex xpi hoc e caritas.
 ut cū aliqd falsi i libris meis
 me sensisse hoies putat qd ego
 no sensi atqz id ipm falsu alteri
 displicet. alteri placet. malui
 me rephedi a rphesore falsitatis.
 q ab eius laudatore laudari.
Ab illo ei quous ego no recte q hoc
 no senseri error tū ipē rē vitupe
 rat ab hoc at nec ego rē laudari

a quo existior id sensisse qd vitu
 pat vitas. n' ipa sentēcia qd vi
 tui pat uitas. Ergo i noie dñi
 susceptu opus aggrediamur.
O mēs qd. **Capitulu quartu.**
O legē potui qui aū me scp
 ferūt de trinitate q dō e diuoz
 libroru ueteru et nouoz. idē ut
 usqz testamta catholici tracta
 toēs hoc itenderūt sedz scptas
 doce q p et filius et spūs scūs
 vnus eiusdēqz sbstācie isepa
 bili equalitate diuam ismu
 et vnitatē. ideoqz no snt tō di
 s vnus deus. quous p filiu ge
 nuēt. et ideo filius no sit qui p
 e. filiusqz a pē sit genit. et idō
 p no sit q filius e. spūs qz scūs
 nec p sit nec filius. s tū pūs et
 filii spūs. pū et filio eadē ipē coe
 qualis et ad trinitatis ptnēs vni
 tatē. No tū eadē trinitatē natā
 de vgrē maria. et sub pōao pila
 to crucifixa. et sepulta. terco die
 resurrexisset et i celū ascēdisse. s
 tūmō filiu. nec eadē trinitatē des
 cēdisse i spē colūbe sup ihm bap
 tizatū. a die pēthecostes post
 ascēsiōē dñi. sonitu facto de ca
 lo qsi ferret flatus vehemēs et
 liguis diuisis uelut ignis sedisse
 sup vniquēqz eoz. s tūmodo
 spūritū scm. nec eadē trinitatē

.i.

dixisse de celo. tu es fili⁹ meus. siue
 ai baptizatus e a iohē. siue i mō
 te qm ai illo eant tres discipuli. et
 qm sonuit vox dicēs. et clarifica
 ui et iterū clarificabo. s. tñ modo
 p̄is fuisse vocē ad filiū factā. q̄
 uis p̄i et filius et spūs sc̄is sicut i
 sepabiles s̄ ita iſepabilē op̄et.

Hec et mea fides e. *cap. quātū.*
 qm hec e catholica fides. s. h
 in ea nō nlli p̄turbāt ai audi
 ut deū p̄m et deū filiū et deū
 sp̄m sc̄m. et tñ hāc t̄nitatē nō
 tres deos sed vnū deū et q̄ ad mo
 dū id itelligūt q̄rūt. p̄serā ai
 dē iſepabilē op̄ari t̄nitatē i
 omī re quā deus op̄at. et tñ qm
 dā uocē p̄is sonuisse q̄ uox filij
 nō sit. i carne at natū et passū
 et resurrexisse et ascēdisse nō nisi
 filiū. i colūbe at spece uenisse.
 nō nisi sp̄m sc̄m. Intelligē uolēt.
 quō et illā uocē q̄ nō n̄ p̄is fuit.
 t̄nitas fecerit. et illā carnē in q̄
 nō nisi filius de v̄gīe nat⁹ e ea
 dē t̄nitas creauit. et illā colūbe
 sp̄m i q̄ nō n̄ spūs sc̄is apparu
 it illa ip̄a t̄nitas op̄ata sit. Ali
 oquē nō iſepabilē t̄nitas o
 pat. s. alia p̄i facit. alia filius.
 alia spūs sc̄is. Aut si qdā sm̄l
 faciūt qdā sine iuicē iā nō iſe
 pabilis t̄nitas. Nouet eā

quō spūs sc̄is i t̄nitate sit quē n̄
 p̄i nec filius n̄ abo genuerit ai
 sit spūs et p̄is et filij. Quā ergo q̄
 rūt ista hoīes et tedio nob̄ s̄. ut si
 qd̄ hīc ex dōno dei sapit iſeritas
 nr̄a. edisseam⁹ eis ut possum⁹.
 neq̄ ai iuidia tabescēte iter ha
 beam⁹. Si dicim⁹ nos nichil de
 talibz rebz cogitāe solē mēt̄m.
 si at̄ fatem⁹ ista h̄itāe i cogitacō
 nibz nr̄is qm̄ rapim⁹ amore
 idagāde ueritatis flagitat iure
 cāritatis ut eis iudicem⁹ qd̄ hīc
 excogitāe potueim⁹. nō q̄a iā ac
 ceperī at̄ p̄fectus s̄. Nā si pau
 lus apls. qm̄ tomagis ego lōge
 iſra illius pedes iacēs nō me ar
 bitror ap̄hēdisse. s. p̄ modulo
 meo si ea q̄ retro s̄ obliuiscor et
 i antēiora me extēdo. et s̄ d̄z itēa
 onē sequor ad palmā sup̄ne uo
 cacōis. Quātū eiusdē uie peg
 ni et quo puenerī. vn̄ n̄ i fine
 reliquis cursus e ut ap̄ia desi
 deātur a me: illis desiderātibz
 q̄bz me seruiē cogit libeā cāritas.
 Optz at̄ et donabit de⁹ ut eis
 m̄strādo q̄ legāt ip̄e quoz p̄fi
 ciā. ut eis cupiēs r̄spōdere q̄rēt
 bz ip̄e quoz iueiām qd̄ q̄rebā. Et
 go suscepi h̄ iubēte atz adiuuā
 te dño deo nr̄o nō tā cogitā ai
 auctoritate differē: quā ea ai

pietate differēdo cognoscere. **Cap**

Qui dixerūt dñm! **Sextū.**
 nūm ihm xpm nō eē deū
 a' nō eē verū deū. a' nō aī p̄re
 vnū r solū deū. a' nō vē imōrle.
 q̄a mutabilē maīfestissīa diui
 narū testimoniōrū r cōsona voce
 cōuicti sūt. **U**nde sūt illa. **I**n p̄nci
 pio eāt verbū: et v̄bū eāt apud
 deū. et deus eāt v̄bū. **M**aīfestū
 enī qd v̄bū dei filiū dei vniciū
 accipim? de quo post dicit. **E**t
 verbū cāo factū est. r hītauit ī
 nobis: p̄pter natūtatē incārcōis
 eius q̄ facta ē ī tpe ex virgīe.
In eo autē declāt nō tm̄ deū eē
 sed etiā eiusdē aī p̄re substācie?
 q̄a aī dixisset et deus eāt v̄bū:
 hoc eāt īquit ī p̄ncipio apud
 deū. **O**īa p̄ ip̄m facta sūt: r sine
 ip̄o factū est nichil. **N**eq; eī di
 cit oīa n̄ q̄ facta sūt: id ē oēs cre
 aturā. **U**nde hīcde appāet ip̄s
 factū nō eē: p̄ quē factū sūt oīa.
Et si factus non ē: creatā nō ē.
Si at creatūa nō ē: eiusdē aī pa
 tre sbe ē. **O**m̄is eī sba q̄ deus n̄
 est: creatura ē. **E**t q̄ creatūa nō
 ē de? ē. **E**t si nō est filius eiusdē sb
 stācie cui? p̄r: ergo facta sba
 est. **E**t si facta sba ē: nō oīa p̄
 ip̄m facta sūt. **A**t si oīa p̄ ip̄m
 facta sūt. vnus igit̄ eiusdēq;

aī p̄re sbe ē. **E**t ideo nō tm̄ deus:
 sed et uerus deus. **Q**uō idē iohes
 aptissime ī eplā sua dicit. **S**am̄
 qd filius dei uenit et dedit no
 bis itellēn: ut cognoscām̄ uer.
 et scimus ī uerō filio eius ihu xpo.
Hic ē uerus deus et uita eterna.
Hic etiā r sequēter itelligit̄ nō
 tātūmō de p̄re dixisse apl̄z pau
 lū q̄ solus habet imortalitatē:
 s; de vno r solo deo qd ē ip̄a tñi
 tas. **N**eq; enī ip̄a uita et̄na mor
 talis ē scdm̄ aliq̄ mutabilita
 tē: ac p̄ hoc filius dei: q̄a uita
 et̄na ē aī p̄re etiā ip̄e itelligit̄
 ubi dictū est: solus h̄t imortali
 tatē. **C**ius eī uite et̄ne r nos p̄ci
 pites facti. p̄ modulo nr̄o imor
 tales efficiamur. **S**; aliud ē ip̄a
 cui? p̄cipites efficiam̄ uita eter
 na: aliud nos qui etiā p̄cipa ^{ei}
 cōe uiuem? ieternū. **S**i eī dix
 isset quē t̄pib; p̄p̄is ostendet
 p̄r b̄t̄is r solus potēs rex r̄gū
 r dñs dn̄ancū qui solus habz
 imortalitatē: nec sic inde sepa
 tū filiū optēt itelligi. **N**eq; eī
 q̄a ip̄e filius alibi loquēs vo
 ce sapie. ip̄e est eī sapia dei aut.
 ḡrū celi arcūu sola. sepaunt
 a se patrē. **Q**uātōm̄gis ergo
 nō est n̄cē ut tm̄mō de patrē
 p̄ter filiū itelligat̄ qd dictū

1.

qd dictū est q̄ solus h̄t īmortali
 tatē. cū ita dictū sit. ut serues in
 q̄t mādatū sine macla wrephē
 sibile usq; ī aduētū dn̄i nr̄i ih̄u
 xp̄i: que t̄pib; pp̄is ōndet. bt̄is
 r̄ solus potēs rex regū r̄ dn̄s do
 miāncū q̄ solus h̄t īmortali
 tē r̄ lucē h̄tat īaccessibile: que
 nemo hoīm vidit. nec vidē p̄t:
 cui ē hoī r̄ glā ī sc̄la sc̄lor. In q̄
 bz verbis nec p̄t pp̄ie uoiatus
 ē. nec filius nec sp̄s sc̄s: sed
 bt̄is r̄ solus potēs rex regū r̄
 dn̄s dn̄ancū. qd ē vnus r̄ so
 lus verus deus ip̄a t̄nitas: n̄
 forte q̄ sequit̄ p̄turbabūt hūc
 intellectū q̄a dicit. que nemo
 hoīm vidit: n̄ vidē p̄t: cū hoc
 ecā ad xp̄m p̄tme sc̄dm eius
 diuītate accipiat̄ quā nō vi
 derūt iudei. q̄ t̄n carnē uiderēt
 et crucifixerēt. Vidēt at̄ diuītate
 hūano visu nllōmō p̄t: s; eo
 visu uidet̄ quo iā q̄ vidēt nō
 hoīes s; ultra hoīes st̄. Recte er
 go ip̄e deus t̄nitas itelligitur
 bt̄is r̄ solus potēs: ōndēs aduē
 tū dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i t̄pib; pp̄is
 Sic ei dictū est solus h̄t īmor
 talitatē. quō dictū est. q̄ fac̄ mi
 rabilia maḡ solus: qd velim
 sc̄re de quo dictū accipiat̄. Si
 de p̄tē t̄nī. quō ergo uerū est

qd ip̄e filius dicit: q̄cūq; ei p̄t
 facit: hec r̄ filius facit filie. An
 quitq; ē me mirabilia mirabilis:
 quā resusatae r̄ uiuificae mor
 tuos. Dicit idē filius. Sicut p̄t
 susatat mortuos r̄ uiuificat:
 sic r̄ filius quos uult uiuificat.
 Quō ergo solus p̄t facit mi
 rabilia: cū hec ūba n̄ p̄tē t̄nī n̄
 filiū t̄nī p̄mittāt itelligi s; vti
 q; deū vnū uerū solū id ē p̄tē
 et filiū r̄ sp̄m sc̄m. Itē dicit idē
 ap̄lus. Nō vn̄ deus p̄t. ex quo
 oīa r̄ nos ī ip̄o r̄ vnus dn̄s ih̄s
 xp̄s: p̄ que oīa: r̄ nos ip̄m p̄.
 Quis dubitet eū oīa q̄ creata
 st̄ dicit sicut ioh̄es: oīa p̄ ip̄m
 facta st̄. Quero itaq; de quo
 dicat alio loco. qm̄ ex ip̄o r̄ p̄t
 ip̄m. r̄ ī ip̄o st̄ oīa ip̄i glā ī sc̄la
 sc̄lorū. Si ei de p̄tē r̄ filio r̄ sp̄u
 sc̄o. ut singulis p̄sois singlā tri
 buat̄. ex ip̄o ex p̄tē. p̄ ip̄m p̄ fili
 ū. ī ip̄o ī sp̄u sc̄o: maifestū qd
 p̄t r̄ filius r̄ sp̄s sc̄s vn̄ de⁹ ē:
 qm̄ singlāriter itulit ip̄i glā ī
 sc̄la sc̄lorū. Dn̄ enī cepit hūc sc̄
 sū. Nō aut. o altitudo diuicia
 r̄ sapie r̄ sciēcie p̄is. a filij aut
 sp̄s sc̄i. s; sapie r̄ sciēcie dei: qm̄
 īscrutabilia st̄ iudicia eius: et
 īuestigabiles uie ip̄is. Quis
 ei cognouit sensū dn̄i: aut q̄s

cōsiliarius eius fuit. Aut q̄s illi
 p̄or dedit: et crebuet̄ ei. Quā
 ex ip̄o r̄ p̄ ip̄m r̄ i ip̄o st̄ oīa ip̄i
 gl̄a r̄ ip̄erū i sc̄la sc̄d̄r amē.
 Si at̄ hoc de p̄re t̄m̄mō intelli
 gi uolūt: quō ergo oīa p̄ p̄rēz st̄
 sicut hic d̄r: et oīa p̄ filiū. sicut
 ad cor̄inthios ubi ait. r̄ v̄m̄ d̄ns
 ih̄us xp̄us p̄ quē oīa. r̄ sicut i
 euāgelio ioh̄is oīa p̄ ip̄m fact̄
 st̄. Si eī alia p̄ p̄rē alia p̄
 filiū: iā nō oīa p̄ p̄rē. n̄ oīa
 p̄ filiū. Si at̄ omīa p̄ p̄rēz et
 oīa p̄ filiū: eadē p̄ p̄rē q̄ p̄ fili
 ū. Equalis ergo est p̄r̄ r̄ filius:
 et iſepabilis est op̄atō p̄r̄s et
 filij. Quia si ul' filiū fecit p̄r̄.
 quē nō fecit ip̄e filius: nō oīa
 p̄ filiū facta st̄. At oīa p̄ filiū fac
 ta st̄. Ip̄e ergo fact̄s nō est: ut
 cū p̄rē facit̄ oīa q̄ fact̄a st̄. Quāq̄
 nec ab ip̄o uerbo tacuit̄ ap̄t̄s
 r̄ ap̄t̄issime oīno dixit: q̄ cū i
 forma dei eēt. nō rapiāz arbit̄
 tus ē eē se equalē deo: hic deū
 p̄rē appellās: sicut ali
 bi caput at̄ xp̄i deus. Silit̄
 et de sp̄ū sc̄o collecta st̄ testimoni
 a q̄bz an̄ nos q̄ hec disputauē
 rūt habūdācius usi st̄: q̄a et
 ip̄e deus r̄ nō creatura. Qd̄ si
 nō creatura. nō t̄m̄ deus. nā et
 hoīes dicti st̄ dij: s̄ eadē uerus

deus. Ergo p̄r̄ r̄ filio p̄r̄sus cō
 lis: r̄ i t̄n̄itatis unitate cōs̄ba
 lis r̄ coet̄nus. Max̄ie uēo illo
 loco satis claret q̄ sp̄ūs sc̄s n̄
 sit creatura. ubi iubemur nō
 seruire creature s̄ creatori: nō
 eo mō quo iubem̄ p̄ caritatem
 seruire iuice qd̄ ē greca duleū.
 sed eo mō quo t̄m̄ deo seruire qd̄
 ē greca latreū. Vñ ydolatre di
 cūt qui simularis eā seruitutē
 exhibēt q̄ debetur deo. Sed h̄c
 enī seruitutē dictū ē. d̄m̄ deū
 tuū adorabis r̄ illi soli serues.
 Nā r̄ hoc dist̄ncti i greca sc̄p̄
 tā iuenit̄. latresis eī h̄t. Porro
 si tali seruitute creature seruire
 phibem̄. q̄nquidē dictū ē. d̄ns
 deū tuū adorab̄ r̄ illi soli st̄ues
 Vñ ap̄t̄s detestat̄ eos q̄ colue
 rūt r̄ seruiret̄ creaturē pot̄ q̄
 creatori. nō z utiq̄ creatā sp̄ūs
 sc̄s. au ab hoībz factis tal' ser
 uit̄ exhibet̄ dicēte ap̄t̄o. nos
 eī sum̄ arcūfasio sp̄ū dei ser
 uietes. qd̄ ē i greco lathienōses.
 Plures enī codices eadē latini
 sic h̄nt q̄ dei sp̄ū seruim̄ q̄a
 at̄ omēs a pene oēs. In nonul
 lis at̄ exēpl̄ibz lat̄is iuenim̄
 nō sp̄ū dei seruim̄. s̄ sp̄ū d̄o
 seruim̄. S̄ q̄ i hoc errāt r̄ auc
 toritati grauiori cedē detrec

latreus

latreus

6
tāt: mīcāy r illud varū in codia
bus repūt: nescitis qā corpa v
vra tēplū in vob ē spūs s̄a quē
hētis a deo: Qdāt isanū mīgys
qz saclegū est qm ut qusq; di
cere audeat mēbra xpī tēplū
ēē creatiue mūdus sed; ipōs qm
xpūs ē: Alio enī loco dicit. Cor
pa v̄ra s̄t mēbra xpī. Si at q
mēbra s̄t xpī tēplū z sp̄s s̄a. nō
ē creatiua sp̄s s̄cis: qā cui corp
nēm tēplū exhibem? uctē ē ut
huic eā seruitutē debeam? q
nō nisi deo seruēdū ē: q̄ grece
appellat̄ lat̄ria. Dñ̄ sequēter
dicit. Glorificate ergo r porta
te dñm̄ i corpe v̄ro. **cap̄ vii.**
Hus et talibz diuīarū se
pturū testimoniis q
bz ut diuī pores nēi omode usi
expugnet hēticoz t̄lis calūp
nias ul' erroēs isinuat̄ fidei
nre vnitatis r eālitatis t̄nitatis.
S; qā mlta i s̄cis lib̄s p̄ter i
car̄tioēz ubi dei. q̄ p̄ salute n̄a
repanda facta ē. ut mediator
dei r hoīm eēt hō xp̄c ih̄s. ita
dicit̄ ut maiorē filio p̄z sig
nificēt. ul' eā aptiss̄ie oñdāt.
errauerēt hoīes min⁹ diligēter
scrutātes ul' itūctos vniūsa serui
em sc̄ptarū: r ea q̄ de xp̄o ih̄u
sed; hoīez dicta s̄t. ad er̄ sbam

q̄ aū icar̄coēm sc̄ptiua eāt r sc̄p
tina ē t̄sferre conati s̄t. Et illi q̄dē
dicit̄ maiorē filiū eē qm p̄r ē: qā
sc̄ptū z ipō duo dicte. P̄r maior
me ē. Veritas at̄ oñdit sed; istū
modū eā sc̄pō eē maiorē filiū.
Quō enī nō eā sc̄pō maior s̄t
ē. q̄ semetipm̄ exinuit̄ formā
serui accipēs. Neq; ei sic acce
pit formā serui ut amittēt formā
dei i q̄ eāt eālis p̄r. Si ergo ita
accepta ē forma serui ut nō a
mittēt̄ forma dei. cū r i for̄ serui
r i for̄ dei idē ip̄e sit filius v̄gei
tus dei p̄r i forma dei eālis p̄r.
i forma serui mediator dei r hoīm
hō xp̄c ih̄c q̄s nō icelligat q̄ i for
ma dei eā ip̄e sc̄pō maior ē. in
forma at̄ serui eā sc̄pō maior ē.
Nō igit̄ imēito sc̄ptā vtrūq; dic̄
et equalē p̄r filiū. r p̄r ma
iorē filio. Illud eī p̄t formā di.
hoc at̄ p̄t formā serui sine ul
la cōfusioē icelligit̄. Et h̄ nob
r̄glā p̄ oēs s̄cis sc̄pt̄is dissoluē
de hui⁹ q̄stiois ex vno cap̄lo e
plē pauli apli p̄mit̄ ubi mā
festus ista distinctio omēdat.
Aut eī. Qui cū i for̄ dei eēt nō
rapiam arbitratus ē eē eālis
deo. s; semetipm̄ exinuit̄ formā
serui accipēs i similitudīe hoīz
factus r hitu iuctus ut hō. Est

ergo dei filius dō p̄nā natā eālis.
 hitu mīor. In forma eī serui q̄ ac
 cepit mīor est p̄nē i forma at̄ dei
 i q̄ eāt eāā at̄ q̄ hāc accepisset. e
 ālis ē p̄nē. In forma dei ūbū p̄ qd̄
 f̄tā s̄t oīa i forma serui s̄cō ex mu
 lie factus s̄b lege ut eos q̄ s̄b lege
 erat redm̄t. P̄inde i forma dei
 fecit hoīez i forma d̄ serui s̄cō ē
 hō. Nā si p̄nē t̄m sine filio fecisset
 hoīez. nō s̄c̄ptū eēt. faciam⁹ hoīez
 ad ymagīez ⁊ s̄ilitudīez nr̄az. Ergo
 q̄ forma dei accepit formā serui.
 utrūq̄ de⁹ ⁊ utrūq̄ hō. s̄ utrūq̄
 de⁹ p̄p̄t accipiētē deū. utrūq̄ at̄
 hō p̄p̄t acceptū hoīez. Neq̄ eī illa
 suscepōe alterū eorū i alterū
 cōuersū at̄ mutatū ē. Nec di
 uitas q̄ppe i creaturā mutatā ē.
 ut desistēt eē diuitas. n̄ creaturā
 i diuitatē ut desistēt eē creatā.
 Illud at̄ q̄ ait idē. **cap̄ octauū.**
 ap̄lius at̄ at̄ ei oīa s̄biecta fuerūt
 tūc ⁊ ip̄e fili⁹ s̄biectus eīt ei q̄
 sibi s̄biectat oīa ā ideo dictū ē ne
 q̄sq̄m̄ putāret hitū xp̄i q̄ ex hu
 mana creatā suscept⁹ ē cū sū
 iri postea i diuitatē ip̄az. ul̄ ut
 cercius expresseri deitātē. q̄ nō
 ē creatā s̄ ē vnitas t̄nitatis iōz
 porca. ⁊ icōmutabil̄ ⁊ s̄ibmet̄cō
 s̄bal̄ ⁊ cōcēna natā. Aut si q̄sq̄
 contēdit ut aīqū senserit ita dic

et
 tū est ip̄e fili⁹ s̄biectus eīt ei qui
 illi s̄biectat oīa ut ip̄az s̄biectio
 nē cōmutacōez ⁊ cōuersionem
 credat futurā creature i ip̄az
 s̄bam ul̄ eēnciā creatoris idē
 ut q̄ fuerat s̄bā creature. fiat
 s̄bā creatoris certe ul̄ hoc cōt̄
 dit q̄ nullaz h̄t dubitacōez non
 dū hoc fuisse factū. cū dn̄s di
 cēt p̄nē maior me ē. Dicit eī hoc
 nō solū at̄equā ascēdisset i ce
 lū. uerū eāā at̄equā passus
 resurrexisset a mortuis. Illi at̄
 q̄ putāt huāz i eo naturā in
 deitatis s̄baz mutatā at̄ cūti.
 ⁊ ita dictū tūc. ⁊ ip̄e fili⁹ s̄biect⁹
 eīt ei q̄ illi s̄biect⁹ oīa. ac si dic̄
 t̄ tūc ⁊ ip̄e fili⁹ hoīs ⁊ a ūbo
 dei suscepta huāz natā cō
 mutabile i ei⁹ nām q̄ sibi s̄bie
 ctat oīa. tūc futurū putāt aī p̄
 diē iudicij tradidit regnū deo
 ⁊ p̄nē. ac p̄ hoc eāā sed̄ istā o
 p̄ionē adhuc p̄nē maior ē quā
 serui forma q̄ de v̄gīe accep̄ ē.
 Q̄ si ⁊ aīqū hoc affirmāt q̄ iā
 fuit i dei s̄baz mutat⁹ hō xp̄e
 ih̄s illud certe negāe nō p̄nt.
 q̄ ad h̄ nā hoīs maēb̄t q̄n̄ aī
 passioez diceb̄t. q̄n̄ p̄nē maior
 me ē. Dū nullā cūctacōz s̄c̄dm̄
 hoc eē dictū. q̄ s̄c̄ serui maior
 est p̄nē aī i forma dei eālis ⁊ fili⁹

Nec quāquā cū audierit quod ait apłs
 cū ait dixit quā oīa sibi cū sē ma
 nifestū quā pater eū quā sibi cū illi
 oīa ita existēt de patre itelligēd
 quā sibi cū oīa filio ut ipm filiu
 sibi sibi cū oīa nō putet. **Q**uod
 apłus ad philippēsēs oñdit di
 ces. **N**ra uersacio i celz. vñ r sal
 uatore respectam? dñm ilz xpm
 q̄ tñ figurat corp⁹ huilitatis
 nrē r forme ut fiat corpi glē sue
 sedz opacoem suā q̄ possit eā
 sibi sibi cū oīa. **I**nsēpabilis ē enī
 opaco p̄ris r filii. alioquī n̄ ipē
 pater sibi sibi cū oīa. s̄ filius sibi
 cū eū rēgnū tradet r euacuat
 omne p̄ncipatū r oēs uirtutē. **D**e
 filio q̄ppe ista dñm s̄ cū t̄didit
 iquit regnū dō r p̄ri cū euacua
 uerit oēm p̄ncipatū r oēs p̄ncipatū
 r uirtutē. **I**pē enī sibi cū q̄ euacua
 at. **N**ec sic arbitrem⁹ xp̄s t̄ditu
 rē regnū dō r p̄ri ut admittat
 sibi. **N**ā r h̄ qdā ualioq̄ credide
 rūt. **C**ū eī dī t̄didit rēgnū dō r
 p̄ri nō sep̄at ipē quā siml' cū p̄re
 vñ dēz. **S**z diuinarū sc̄ptarū
 i curiosos r cōtēaonū studiosos
 fallit v̄bū qd̄ positū est donec.
Ita nāq; seq̄t. **O**ptz enī illū
 regnāe donec p̄dat oēs inimicos
 suos sibi pedibz suis. tñq̄ cū po
 suerit nō sit regnatur⁹. n̄ itelli

gūt ita dictū sicut ē illud. cōfirtū
 est cor ei nō r mouebit. donc vi
 deat sup inimicos suos. **N**ō eī cū
 uidit iā r mouebit. **Q**uod ergo
 cū tradidit regnū dō r p̄ri q̄
 mō nō hēat rēgnū dēz r p̄ri. **S**z
 quā oēs iustos qbz n̄ rēgnat ex
 fide uiuētibz mediator dei r ho
 minū hō xp̄c ih̄c p̄ductur⁹ est
 ad sp̄ez q̄ uisione dicit idē apłs
 facie ad facie ita dñm ē cū t̄dide
 rit rēgnū dō r p̄ri. ac si dicētur
 cū p̄dureit credētes ad rēpla
 cōem dei r p̄ris. **S**icut eī dicit.
Oīa m̄ t̄dita s̄ a p̄re meo. et
 nemo nouit filiū n̄ p̄r. r nemo
 nouit p̄rēz nisi fili⁹ r cui uolue
 rit fili⁹ r uelare. tūc r uelabit a
 filio p̄r cū euacuauiūt oēs p̄nci
 patū r oēs p̄ncipatū r uirtutē. idē.
 ut n̄cāria nō sit disp̄sacō sili
 tudinū p̄ āgelicos p̄ncipat⁹ r
 p̄ncipat⁹ r uirtutes. **E**x q̄rū p̄soā
 nō icōueiēntē itelligit dicit in
 cātico cāticorū ad sp̄osaz. **S**ili
 tudies auri faciem⁹ tibi cū dis
 tinctioibz argēti. quoadusq; rex
 i recubitu suo ē. idē qd̄ usq; xp̄c
 i secreto suo ē. quā uita nrā ab
 scōdita ē cū xp̄o i dō. **C**ū xp̄c in
 q̄t apparuit uita nrā. tūc r uos
 cū ip̄o appāebitis i glia. **Q**uod ā
 terq; fiat uidem⁹ n̄c p̄ speculū

in enigite: hoc ē in similitudinibz. tūc
 autē facie ad faciē. Hec eī nob cō
 tēplacō pmutatē actionū om̄
 finis atz et̄na p̄f̄tio gaudior. Fi
 lij eī dei sum? r nō dū apparuit
 qd̄ erim? Sam? qā cū apparue
 rit: silēs ei erim?: qm̄ videbim?
 eū sicuti ē. Qd̄ eī dicit faulo su
 o moysi. ego sū q̄ sū r dices itaqz
 filius isrl̄ q̄ ē misit me ad uos:
 hoc cōtēplabim? cū uidebim? iē
 t̄nū. Ita q̄ppe ait. hec ē uita eter
 na ut cognoscāt te vnū uerū de
 ū r quē misisti ih̄m xp̄z. Hoc
 fiet cū uenit dñs r illuīabit oc
 culta tenebrarū. Cū tenebre mor
 talitatis hui? corrupcōisqz t̄n
 fuerit tūc eīt mane nr̄m. de quo
 ī psalmo d̄r. Mane astabo tibi
 r cōtēplabor. De hac cōtēplacōe
 itelligo dām cū t̄didit regnū
 deo r p̄r. ad ē cū p̄duxerit iustos
 ī qbz nūc ex fide uiuētibz r̄gnit
 mediator dei r hom̄ hō xp̄c ih̄c.
 ad cōtēplonē dei r p̄r. Si desi
 pio hic corrigat me q̄ meli? sa
 pit m̄ aliud nō uidet. Neqz eī
 q̄rem? aliud cū ad illi? cōtēpla
 cōem puenēim? q̄ nūc nō z q̄
 dui gaudiū nr̄m ī spe ē. Spes
 at̄ q̄ uidet? nō z spes. Qd̄ eī vi
 det q̄s qd̄ speāt? Si at̄ qd̄ nō
 videm? speam? p̄ paciētiā ex

spectam? quoad usqz rex ī reu
 bitu suo ē. Tūc eīt qd̄ sc̄ptū ē.
 ad̄plebis me leticia cū vultu
 tuo. Illa leticia nichil āpli? re
 q̄ret. qā n̄ eīt qd̄ āpli? r̄q̄rat.
 Ostēdet eī nob p̄r r sufficit nob
 bis. Qd̄ bene it̄llexerāt phil
 ippus ut dicit. dñe on̄de nobis
 p̄rēz r sufficit nob. s̄ nō dū it̄l
 lererāt eo quoqz mō id ip̄m po
 tuisse se dicē. dñe on̄de nobi temp
 sū r sufficit nobis. De eī hoc ī
 telligēt r̄spōsū z ei a dño. Tan
 to tpe uobiscū sū. r nō cōgnouis
 tis me? Philippe q̄ uidet me:
 uidet r p̄rē. S̄ qā uolebat
 eū ex fide uiuē an̄q̄ illud pos
 set uidere. secutus ē r ait. Nō
 credis qm̄ ego ī p̄rē r p̄r ī me
 ē? Qm̄ dui eī sum? ī corpe pe
 gnām a dño: p̄ fidē enī ambu
 lam? nō p̄ sp̄m. Cōtēplō q̄p
 pe m̄ces z fidei. Cui m̄cedi p̄
 fidē corda mūdāt. sic sc̄ptū ē.
 mūdās fide corda eor. Pbat
 at̄ q̄ illi cōtēplacōi corda mū
 dēt? illa maxie sentētia. Dēi
 mūdo corde: qm̄ ip̄i deū uide
 b̄t. Et qā hec ē uita et̄na: dic̄
 deus ī p̄rē. lōgitudie dierū re
 plebo eū. r ostēdā illi salutac̄
 meū. Siue ergo audiam? ostē
 de nob̄ filiū. siue audiam? on̄de

.1.

uob filium prem tantumde valz
 qa neut sine alio pt ondi. vn
 u qppe sut sicut ait. Ego r pr^{ipis}
 vnu sum. Deiqz ppter illa m
 sepabilitate sufficietem aqn
 noniat ul pr solus ul filius
 solus adimpletuos nos leticia
 ai uultu suo. Nec inde sepat
 vtusqz spc: id e pris r filij spc.
 q spc scis ppe dz. spc uerita
 tis que hic mudus no pt ac
 ape. Hoc e eni plenu nrm
 gaudiu quo apli no z. fru
 tuitate deo ad au ymagie
 facti sum. Pter hoc aliqn
 ita loqt de spu sco taqz solus
 ipe sufficiat ad btitudie nraz
 Et ideo solus sufficiat. qa sepa
 ri a pre r filio no pt. sicut pr
 solus sufficiat qa separi a filio
 r spu sco no pt. Et dei sibi
 vult qd ait. si diligitis me
 madata mea seruate: r ego
 rogabo prem r aliu aduoca
 tu dabit uobis. ut uobiscu
 sit etnu: spm vitatis que
 hic mudus no pt accipe idz.
 dilectores mudi: Aialis ei ho
 no papit qst spc de. Sz ad
 huc iudei pt ideo dcm ee. et
 ego rogabo prem r aliu ad
 uocatu dabit vob. qn no suf
 ficiat solus filij. Illo at loco

ita de illo dcm e. taqz solo omi
 no sufficiat. Cu uenit ille spc
 ueritatis. docebt uos oez veri
 tate. Nuncqz ergo sepat hic
 filij taqz ipse non doceat oez
 vitate. Aut ai hoc impleat spc
 sco. qd min potuit doce filij.
 Dicat ergo si placz maiore es
 se filio spm scm que muorem
 illo solet dice. An qa no dan
 e ipe solus. aut nemo n ipe do
 cebt uos oez uitate. idz pmit
 tit ut ai illo doce credat r fi
 lius. Aplius ergo sepat filij
 u ab sciendis hys q de st ubi
 ait. sic r q de st nemo scit nisi
 spc de. Et ia isti pusi possit
 et hoc dice q r filij no doceat
 q de st. nisi spc sco taqz maior
 muore au filius ipe tm ebu
 ut dicet. qa hec loau su uob.
 tificia cor vrm impleuit. Sed
 ego ueritate dico expedit uob
 ut ego eam. Na si no abiero:
 aduocat no ueret ad uos. **ix.**

Hoc at dixit no pte. **mp.**
 Neqlitate uerbi dei r spc
 sa sz taqz impedimto eet pnaa
 filij hois apud eos quo nunqz
 ueret ille q muor no z eet. qa
 no semetipm exianuit sic
 filij foim serui accipies. Op
 tebt ergo ut auferret ab oau

+ Et filius ideo sufficit solus qz separi a
 pre et spu sco no pt

lus eoru forma serui q̄ ituc̄tes.
 hoc solū eē xp̄m̄ putabāt qd̄ ui
 debat. **I**ndē ē r̄ illud qd̄ ait. **S**i
 diligētis me gaudētis vti que
 qm̄ vado ad pr̄ez. q̄a p̄ maior
 me ē. **I**dē p̄terea me opt̄z ue ad
 pr̄em. q̄a dū me ita uidetis. et
 ex hoc qd̄ uidetis estiat̄is q̄a mi
 nor sū p̄re. atz ita circa creatu
 rā susceptūqz h̄itā occupati.
 eq̄litate quā cū p̄re h̄eo nō in
 telligitis. **I**nde ē r̄ illud. **N**oli
 me tangere. nō dū eī ascendi
 ad pr̄em meū. **T**actus enī
 tamq̄ finē facit nocionis. i
 deoqz nolebat i eo eē finē itē
 ti cordis in se ut hoc qd̄ uidebat̄
 tur t̄m̄mō putat̄. **A**scēsiō at̄
 ad pr̄ez eāt ita uideri sicut e
 q̄lis ē p̄r. ut ibi eēt finis visi
 onis que sufficit nobis. **A**liq̄n
 itē de filio solo d̄r qd̄ ip̄e suffia
 at. r̄ i eius visioē merces tota p
 mittit̄ delc̄tāciōis r̄ desiderij nr̄i.
Sic eī ait q̄ audit mādata me
 a r̄ custod̄t ea ille ē q̄ diliḡt me.
Qui at̄ me diligit diliget̄ a
 p̄re meo. et ego diligā eum et
 oñdā meip̄m illi. **N**ūc̄qz h̄ q̄a
 nō dixit oñdā illi r̄ p̄ez idō se
 pauit pr̄em. **S**z q̄a uerū est.
 ego r̄ p̄r vniū sum̄. cū p̄r ostē
 dit̄ r̄ filius oñdit̄ q̄ in illo ē.
 Et cū filius oñt̄. eā p̄r oñt̄ q̄ i illo ē

lyt

Sicut ergo cū ait r̄ oñdā illi me
 ip̄m̄ itelligit̄ q̄a oñd̄t r̄ pr̄em
 ita r̄ i eo qd̄ dicit̄. cū tradidit̄
 regnū deo r̄ p̄r. itelligit̄ q̄a nō
 admittit sibi qm̄ cū p̄ducat̄ ac
 dēt̄s ad itēplacōem dei r̄ pa
 tris p̄fecto p̄ducat̄ ad itēplacō
 em suā q̄ dixit r̄ oñdā illi
 meip̄m. **E**t ideo r̄ seq̄nt̄ cū dix
 isset illi iudas. **D**ñe qd̄ factū ē
 q̄a oñsurus es te nobis r̄ non
 huic mūdo. r̄ sp̄od̄t̄ ilis r̄ dix̄t̄
 illi. **S**i q̄s me diligit sermoēz
 meū seruabit. r̄ p̄r me r̄ dili
 get eū. r̄ ad eū uenem̄ r̄ mā
 sioēz apud illū faciet̄. **E**cce q̄a
 nō solū seip̄m oñdit̄ ei a quo
 diligitur q̄a siml̄ cū p̄re uenit̄
 ad eū r̄ māsiōēz apud eū fac̄t̄.
An forte putabitur māsiōē
 i dilcōre suo faciētibz p̄re r̄ fi
 lio exclusus eē ab hac māsiōē
 sp̄us sc̄is. **Q**uid ergo ē qd̄
 sup̄ius ait. de sp̄u sc̄o que huc
 mūdo accipe nō p̄t qm̄ nō
 uidet illū. nostis illū uos q̄a
 uobiscū manet r̄ i uobis est.
Nō itaqz ab hac māsiōē sepa
 tus ē de quo dicit̄. uobiscū
 manet r̄ i uobis ē. nisi forte
 sic quisqz absurdus ē. ut ar
 bitret̄ cū p̄r r̄ filius uenerit̄
 ut māsiōem faciāt apud di

f

lectore suū discessurū inde spm
 sc̄m r̄ tāquā locū eē daturū
 maioribus. **S**z r̄ huic carna
 li cogitatioi occurrit scriptura.
 paulo q̄ppe sup̄ius ait. **E**t ego
 rogabo p̄rem r̄ aliū aduōtū
 dabit uobis ut uobiscū sit iet̄
 nū. **N**ō ergo discedet. p̄rē r̄ fi
 lio ueientibz. s̄ i eadē mansioē
 cū ip̄is eit̄ iet̄nū. q̄a n̄ ille sine
 ip̄is ueit. nec illi sine illo. **S**z
 p̄t̄ ismuacōez t̄ritatis p̄sois
 eadē singul' noiatis dicunt.
 q̄dā nō t̄n̄ alijs sepatis itelli
 gūt. p̄t̄ euisdē t̄ritatis vni
 tatem vniā q̄ sb̄az atq̄ dei
 tatē p̄ris r̄ filij r̄ sp̄t̄ sc̄i. **xiii**

Quod itaq̄ regnū. **cap**
Quod deo r̄ p̄ri dñs n̄r ih̄us
 xpc̄ non se inde sepato n̄ sp̄ū
 sc̄o qm̄ p̄ducat credētes ad
 cōtēplacōez dei ubi ē finis om
 niū bonarū actōnū. r̄ req̄es
 sp̄it̄na r̄ gaudiū qd̄ nō aufe
 ret̄ a nobis. **H**oc ei significat
 i eo qd̄ ait. **R**ur̄ iterū uidebo
 uos r̄ gaudebit cor v̄r̄m. et
 gaudiū v̄r̄m nemo auferet
 a uobis. **H**ui' gaudiū filitu
 diem p̄figurabat maria se
 des ad pedes dñi r̄ itentā
 uerbū eius. queta salis ab
 om̄i actioē r̄ mētā i uitate.

p̄signabat

sc̄dm̄ quēdā modū cui' capax
 ē ista uita quo t̄n̄ p̄figurāt
 illud qd̄ futurū z̄ iet̄ernū. **y**
Martha q̄ppe sorore sua i ne
 cessitatis actione cōuersate
 q̄uis bona r̄ utili t̄n̄ cū req̄es
 successit t̄nsitiua ip̄a req̄escebt̄
 i uerbo dñi. et ideo dñs iquerē
 ti marthe q̄a cā soror nō adiu
 uat̄ respōdit. **M**aria optiaz
 p̄t̄ elegit q̄ nō auferet̄ ab ea.
Nō p̄tem malā dixit qd̄ age
 bat martha s̄ istā optimā q̄
 nō auferet̄. **I**lla enī q̄ m̄ m̄
 teio idigēcie z̄ cū idigēcia ip̄a
 t̄nsieit̄ auferet̄. **B**oni q̄ppe op
 is t̄nsitiū merces ē. req̄es p̄man
 sura. **I**n illa igit̄ cōtēplone des
 eit̄ om̄ia i om̄ibz. q̄a nuch' ab
 illo aliud req̄ret̄. s̄ solo ip̄o il
 lustrāi p̄f̄u i q̄ suffiaet̄. **I**doq̄
 ille i quo sp̄s m̄pellat genu
 tibz ienarrabilibz. **Q**uā igit̄
 peai a dño hāc req̄rā. ut ih̄
 tē m̄ domo dñi p̄ oēs dies vi
 te mee ut cōtēpler̄ delcōez do
 nū. **C**ōtēplabim' eī deū p̄rē
 r̄ filiū r̄ sp̄m̄ sc̄m̄ cū mediator
 dei r̄ hom̄i hō xpc̄ ih̄c tradi
 dit̄ regnū deo r̄ p̄ri ut iā nō
 iterpellet̄ p̄ nob̄ mediator r̄ sa
 cerdos n̄r̄ filius dei r̄ filij ho
 m̄is s̄ r̄ ip̄e subiect' i q̄tū sa

2

sacerdos est. assumpta propter nos for-
 ma serui subiectus sit ei qui illi sub-
 iecit omnia et cui subiecit omnia. ut in-
 quit dominus est cum illo nos subiectos ha-
 beat. in quantum sacerdos nobiscum
 illi subiectus sit. Quia prope cum fili-
 us sit et deus et homo. Alia substantia homo
 potius in filio quam filius in patre.
 sicut caro anime mee. alia substantia est ad
 animam meam quam in uno homine
 magis quam anima alterius hominis ad a-
 nimam meam. Cum ergo tradidit
 regnum deo et patri. id est cum creden-
 tes et uiuentes ex fide per quibus nec
 mediator interpellet produxerit
 ad contemplationem tui percipiendi sus-
 piramus et gemimus. et cum transierit
 labor et gemitus iam non interpella-
 bit per nos. tradito regno deo
 et patri. Hoc significans ait. Nec
 uobis locutus sum in similitudinibus.
 ueniens homo quam iam non in similitudi-
 nibus loquar uobis. sed manifeste
 de patre annuntiabo uobis. Id est
 iam non erunt similitudines cum uisio
 fuerit facie ad faciem. Hoc est ei
 quod ait. Sed manifeste de patre
 nuntiabo uobis. Nuntiabo
 quippe ait. quia uerbum eius est. Se-
 quitur enim et dicit. Illa die in nomine
 meo petetis. Et non dico uobis
 quia ego rogabo patrem. Ipse enim pater
 amat uos quia uos me amastis
 Ac si dicit manifeste patrem ostendat uobis

et credidistis quia ego a deo exiui.
 Exiui a patre et ueni in hunc mundum.
 iterum reliquo mundum et uado
 ad patrem. Quid est a patre exiui. non
 non in ea forma que equalis sum patri.
 sed aliter. id est in assumpta creatura et
 mundi apparui. Et quod ueni in hunc
 mundum. nisi formam serui quam me
 exinanies accepi. eam patrum
 qui mundum istum diligunt oculis de-
 monstrauit. Et quod iterum relin-
 quo mundum. nisi ab aspectu di-
 lectorum mundi aufero quod uidebit.
 Et quod uado ad patrem. non doceo
 me sic intelligendum a fidelibus me-
 is quod equalis sum patri. Hoc
 qui credit habet dignum produ-
 ctum a fide ad spem. id est ad ipsam
 uisionem quo producit dicitur est
 tradere regnum deo et patri. fideles
 quippe eius. quos redit san-
 guine suo dicitur se regnum eius per
 quibus nunc interpellet. Tunc autem
 illic eos sibi facies inherere ubi e-
 qualis sum patri. non iam rogabit patrem
 pro eis. Ipse enim magis pater amat
 uos. Ex hoc enim rogat quo magis
 et patrem. quo uero equalis exaudit
 cum patre. Unde se ab eo quod dicit ipse
 se enim pater amat uos. utique ipse
 non separat. sed sed ea facit intelligi
 que supra commemorauit satisque insi-
 nuauit plerumque ita nominari

.1.

vnāquāq; i trinitate psoām ut i
 alie illic itelligat. Sic itaq; i
 dictū q; ipē enī pī amat uos
 ut csequēter itelligat i filij et
 spē scō nō qā mō nos nō amat
 qui pīo filio nō pepat s; p nob
 omib; tradidit illum. s; tales
 nos amat deus qles futuri su
 m; nō quales sum;. Equales
 enī amat tales ietnū cseruat
 Ad tūc eīt cū tradidit egnū
 deo i pī qui nūc itepellat p
 nobis. ut iā nō roget pīem.
 qā ipē pī amat uos. Quo at
 mīto nisi fidei q credim; ateq;
 illud qd pmittit uideamus.
 Phāc enī pueim; nō ad spēz
 ut tales nos amet qles amat
 ut finis. nō qles od; qā sum;
 i hortat; i pstat ne tales semp
 eē uelimus. **xi. caplm.**

Quappē cgnita ista r
 gula itelligēdarū scōp
 turarū de filio dei ut distigu
 am; qd i eis sonet scōz formā
 dei i qua ē equal; pī. i qd se
 cū dū formā serui quā accep
 i mīor; i pī. nō oturbabim;
 tāq; cōtrariis ac repugnātib;
 itex se scōrū libroz sentēciis.
 Nā scōm formā dei equalis
 est pī i filius i spē scō. qā neu
 ter eoz creatura; s; sicut iā ostē

dim;. scōm formā at serui mīor
 ē pī. qā ipē dixit pī maior me
 ē. Mīor ē i seipō. qā de illo
 dcm; i semetipm; exinaut for
 mā serui accipiēs. Mīor ē i
 spū scō qā ipē ait. q dixerit
 blasphemū in filiū hoīs dīt
 tetur ei. q at dixerit i spm; scō
 nō dimittet ei. Et i ipō ututes
 opatus ē dicēs. Si ego i spū
 tu dei eicio deōnia. cetera sup
 uēit sup uos regnū dei. Et ap
 ysaiā dicit quā lectioēm ipē
 in synagoga recitauit i de se
 cōpletā sine scruplo dubitacō
 nis oñdit. Spē māt dñi sup
 me. ppter qd iunxit me. euāge
 lizare paupib; misit me. pre
 dicaē captiuis reūsiōez i ceta.
 Ad q faciēda ideo se dicit mis
 sū. quia spē dñi; i sup eū. Se
 cū dū formā dei oīa p ipm;
 facta sūt. scōm formā serui i
 ipē factus ex muliere fact; s; le
 ge. Scōz formā dei ipē i pī
 vnū sūt. scōm formā serui nō
 uēit facere uolūtate suā. s; uo
 lūtate eius q eū misit. Scōz
 formā dei sicut hō pī uitā i
 semetipō. sic dedit i filio hōe
 uitā i semetipō. scōm formā
 serui. tūc ē aīa eius usq; ad
 mortē. i pī māt si fieri potest.

transcat a me hic calix. Sed; for-
 mā dei ipse est uerus deus et vi-
 ta etna. scdm formā serui factus
 est obediens usq; ad mortē. mortē
 autē crucis. Scdm formā dei
 omnia q̄ h̄t p̄ ip̄us st. et omnia
 tua mea st inq̄ et mea tua.
 sed; formā serui nō et doctrina
 ip̄us s̄ illius q̄ eū misit. **Ca. xij.**
Et de die et hoā nemo scit
 neq; angeli in celo neq; fi-
 lius nisi pater. hoc eī nescit qd
 nesciētes facit hōc ē qd nō ita
 sciebat ut tūc discipul' idica-
 ret. sicut dictū et ad abraham.
 nūc agnouit qd times dnm. id est
 nūc scia ut agnosces qā et ipse si-
 bi in illa tēptacōe pbat innotuit.
 Nā et illud utiq; dicitur erat
 discipulis tpe optūo de qd fu-
 turo tamq̄ p̄terito loquēs ait.
 Iā nō dicā uos seruos s̄ aīcos
 meos. Seru' eī nescit volūta-
 tē dñi sui. Vos autē dixi aīcos.
 qā oīa q̄ audiui a p̄re meo
 nota scia uobis. qd nō dū fe-
 cerat. s̄ qā certo facturus eāt
 quasi iā fecisset locutus est.
 Ip̄s eī ait. Multa hēo uobis
 dicere. s̄ non potestis illa
 portare mō. Inter q̄ intelligen-
 tur de die et hoā. Nā et ap̄t̄s.
 Neq; eī iudicauit me itaq; scie

aliqui in uobis nisi ihm xp̄s et
 huic crucifixū. Eis eī loq̄bat
 qui cape alacora de xpi dei-
 tate non poterant. Quibus eī
 paulo post dicit. Nō potui
 loqui uobis q̄i spiritualibz.
 s̄ quasi carnalibz. Hoc igit
 me illos nesciebat. qd p̄ illū
 scire nō poterant. et hoc solū
 se scire dicebat qd eos p̄ illū
 se scire optebat. Deniq; scie-
 bat iter p̄fectos. qd iter p̄ui-
 los nesciebat. Ibi q̄ppe ait.
 sapiāz loq̄mur iter p̄fectos.
 Et nāq; genē locutionis nes-
 cite q̄sq; dicit qd occultat.
 quo dicitur fossa ceca q̄ occulta
 est. Neq; enī aliquo genere
 loquit̄ scripte qd in usu
 diē huāna nō inueniāt. quia
 utiq; hominibz loquit̄. Sed;
 formā dei dictū et ante oēs col-
 les genuit me. id ē ante oēs
 altitudines creaturarū et ante
 luciferū genui te. id est ante oīa
 tpa et tpalia. Scdm formā
 autē serui dcm et dñs creauit
 me in p̄ncipio uiarū suar.
 qā scdm formā dei dixit ego
 sū ueritas. et scdm formā ser-
 ui ego sū uia. Quia eī ipse
 est p̄mogenitus a mortuis.
 iter fecit ecclie sue ad regnū

1.

Dei ad uitā etnā cui caput ē
 ad immortalitātē etiā corpis.
 et ideo creatus ē in p̄ncipio
 uiarū dei ī opa eius. Scdm̄
 formā ei dei p̄ncipiū ē. qd̄
 loq̄tur nob̄. ī quo p̄ncipio fe-
 cit deus celū et t̄rā. Scdm̄ for-
 mā at̄ serui sp̄s eius p̄cedēs
 de thalamo suo. Scdm̄ for-
 mā at̄ dei p̄mogētus om̄is
 creat̄. et ip̄e ē ante oēs. et oīa
 illi cōstāt scdm̄ formā serui
 ip̄e et caput corpis eccl̄ie. Se-
 cū dū formā dei. Dñs gl̄e. vñ
 maifestū ē. qd̄ ip̄e glorificet
 factos suos. Quos ei p̄desti-
 nauit ip̄os et uocauit. et q̄s
 uocauit ip̄os et iustificauit.
 Quos at̄ et iustificauit. ip̄os
 et glorificauit. De illo quippe
 dictū est qd̄ iustificet ip̄iū.
 De illo dcm̄ ē. qd̄ sit iustus et
 iustificās. Si ergo quos iusti-
 ficauit ip̄os et glorificauit. q̄
 iustificat ip̄e et qui et gl̄ificat.
 qui est ut dixi dñs gl̄e. Se-
 cū dū formā tamē serui
 sathagētibz discipul̄ de gl̄ifi-
 cacoē sua respōdit. Sedere
 ad dextrā aut ad sinist̄rā
 meā nō ē meū dāe uobis.
 sed quibz patū est a pat̄e
 meo. Qd̄ at̄ patū et a pat̄e

eius. et ab ip̄o filio patū est. q̄a
 ip̄e et p̄ vnū s̄t. Jam ei oste-
 dim⁹ ī hac trinitate p̄ mltos
 locūcōnū diuīarū modos e-
 ciā de singul̄ dici qd̄ om̄ ē.
 p̄t̄ inseparabilē opacoēz vni⁹
 eius q̄z s̄be. sicut et de sp̄u sc̄o
 dicit. Cū ego uero mittā illū
 ad uos. Non dixit mittem⁹.
 s̄ ita q̄ t̄m̄ filius cū missur⁹
 eēt et nō p̄. cū alio loco dicit.
Hec locut⁹ sū uob̄ apud uos
manēs. Aduocatus at̄ ille
sp̄s sc̄s quē mittet pater
in nom̄e meo ille uobis de-
clarabit oīa. Nūc eursu ita
dictū ē. q̄ nō eū missur⁹ eēt
et filius. s̄ t̄m̄ p̄. Sicut ergo
ista ita et illud qd̄ ait. sed q̄bz
patū et a pat̄e meo. cū p̄ se t̄
tellegi uoluit pare sedēs gl̄e
q̄bz uellet. S̄ dicit aq̄s Illic
cū de sp̄u sc̄o loq̄ret ita se mis-
surū ait. ut nō negāet p̄ez
missurū et alio loco ita p̄ez
ut nō negāet se missurū. Nū-
uēo apte ait. Nō ē meū dā-
re uobis atz ita secut⁹ a pat̄e
dixit ista p̄parata. S̄ hoc
ē qd̄ p̄struim⁹ scdm̄ formā
serui dcm̄. ut ita itelligere
mus nō est meū dāe. Ac si
dicētur. nō ē huāne p̄tatis h̄ die

ut p̄ illud intelligat hoc dāe p̄
 qd̄ deus r̄ cālis z̄ p̄r. **Nō** z̄ me
 ū m̄q̄t dare. id ē nō huāna po
 testate ista do. s̄ q̄bz̄ pat̄r z̄ a
 patre meo. **Sz̄** iā tu intellige. q̄a
 si oīa q̄ h̄t p̄r mea s̄t. r̄ hoc uti
 q̄z̄ meū z̄ r̄ cū p̄r ista pau. **Nā**
 r̄ illud q̄ro quō dictū sit. si q̄s n̄
 audit uerba mea ego nō uidi
 cabo illū. **Fortassis** enī ita hic
 dixit ego nō uideabo illū. quē
 admodū ibi nō z̄ meū dāe. **Sz̄**
 qd̄ hic seq̄tur. **Nō** eī ueī iqt̄
 ut iudicē mūdū. s̄ ut saluū
 faciā mūdū. **Demde** s̄biūgit r̄
 diat. **Qui** me sp̄nit r̄ nō acci
 pit uerba mea h̄t q̄ se iudicat.
Hic iā intelligem̄ p̄rem nisi ad
 uūget̄ r̄ dicēt. uerbū qd̄ locut̄
 sū ip̄m iudicabit illū i nouis
 simo die. **Quid** ergo. **Iā** nec fi
 lius iudicabit q̄a dixit ego n̄
 uideabo illū n̄ p̄r. s̄ ōbū q̄ lo
 cutus ē filius. **Immo** audi ad
 huc qd̄ sequit̄. **Quā** ego im̄q̄t
 nō ex me locutus sū. s̄ ille qui
 me misit p̄r ille mādatū m̄ de
 dit qd̄ dicā r̄ quid loq̄r. r̄ scio
 q̄a mādatū eius uita etna ē.
Que ego loquor ita ut dixit y
 m̄ p̄r sic loquor. **Si** ergo nō iu
 dicat filius. s̄ uerbū qd̄ locu
 tus ē filius. **Deo** at̄ uideat

uerbū qd̄ locutus ē filius. q̄a
 nō ex se locutus ē filius. s̄ qui
 misit eū. p̄r mādatū ei dedit
 qd̄ dicat r̄ qd̄ loq̄r. p̄r utiq̄
 iudicat auī ōbū z̄ qd̄ locut̄
 ē filius. at̄ ip̄m ōbū p̄r id
 ip̄e ē filius. **Nō** eī aliud z̄ mā
 datū p̄r. aliud uerbū p̄r.
Nā r̄ uerbū hoc appellauit r̄
 mādatū. **Uideam̄** ergo ne
 forte q̄ ait ego nō ex me locu
 tus sum. hoc intelligi uoluit.
 ego nō ex me natus sū. **Si**
 enī uerbū p̄r loq̄tū. seip̄z̄
 loquit̄. q̄a ip̄e est uerbū pa
 tris. plerūq̄ eī diat. **Dedit**
 m̄ p̄r. **In** quo uult intelligi qd̄
 eū genuit̄ p̄r. ut nō tāq̄ iā
 existiētī r̄ nō h̄nti dedit̄ aq̄d
 seip̄m dedisse ut h̄rēt. genuit̄
 se ē ut eēt. **Nō** enī sicut creatā
 ita dei filius ante itarnatōez
 et aī assuptā creaturā unī
 geit̄us p̄ quē facta s̄t oīa ali
 ud ē. r̄ aliud h̄t. s̄ hoc ip̄m ē.
 qd̄ ē id qd̄ h̄t. **Quō** illo loco ma
 nifestus diat. si q̄s ad capi
 endū ydoneus sit ubi ait. **Si**
 cut h̄t p̄r uita in semetip̄o.
 ita dedit filio h̄rē uita in se
 metip̄o. **Neq̄** eī iā existiētī
 et uita nō h̄nti dedit ut ha
 bēt uita in semetip̄o cū eo

ipō qd ē uita sit etna. Hoc est
 ergo dedit filio hre uitā in semz
 ipō genuit filiū eē tōmutabile
 uitā qd ē uita etna. Cū ergo ū
 bū dei sit filius dei ⁊ filius dei
 sit uerus deus ⁊ uita etna sic
 in eplā sua dicit iohes. ⁊ iā h
 quid aliud agit nosam? cū
 dicit dñs. ūbū qd locutus sū
 ipm iudicabit eū in nouissi
 mo die? ⁊ ipm prīs uerbū eē
 dicit ⁊ mādatū prīs: ipmqz
 mādatū uitā etnā. Et scio in
 q̄t qā mādatū eius uita et
 na ē. Quō itaqz quō intelli
 gam? ego nō iudicabo: s; ūbū
 qd locutus sū iudicabit. Qd
 ex cōsequētibz appāret ita dic
 tū ac si dicit: ego nō iudicab
 o. s; ūbū prīs iudicab: uerbū
 at prīs ē ipē filius dei. Sic eī
 itelligēdū est: ego nō iudica
 bo: sed ego iudicabo. Quō is
 tud p̄t esse uerū. nisi ita. Ego
 salis nō iudicabo ex ptāte
 huāna qā fili⁹ hoīs sū. s; ego
 iudicabo ex ptāte ūbi. qm fi
 lius dei sū. Aut si cōtraia et
 repugnācia uidēt: ego nō iu
 dicabo. sed ego iudicabo: qd
 illū dicem⁹ ubi ait. mea do
 ctriā nō est mea. Quō mea:
 quō non mea? Nō eī dicit

ista doctna nō ē mea. s; mea
 doctna nō ē mea. Quā dicit
 suā eādē dicit nō suā. Quō
 istud uerū ē. n̄ scdm ~~_____~~
 aliud suā dixerit. et
 scdm aliud nō suā. Sed; for
 mā dei suā. sed; formā serui n̄
 suā. Cū eī dicit nō est mea. s;
 eius q̄ misit me: ad ipm ūbū
 facit nos recurrē. Doctna er
 go prīs ē uerbū prīs qz vnica
 filius. Quid sibi ⁊ illud uult.
 q̄ i me credt nō i me credt? Quō
 i ipm. ⁊ quō nō in ipm. Quō
 tā cōtra rui sibi qz adūsū p̄t in
 telligi. Q̄ i me credit iqt. nō
 i me credit sed i eū q̄ me misit
 Nisi ita itelligas qui i me cre
 dit. nō in hoc qd uidet credit
 ne sit spes nrā i creatā. s; i illo
 q̄ suscepit creaturā. i q̄ huāis
 oculis appāret. ac sic equalē
 ad se p̄i cōtemplandū p̄ fidē cor
 da mūdāet. Ideoqz ad prēm
 referēs itencōem credēcū ⁊ di
 cēs: nō in me credit. s; i eū qui
 me misit nō utiqz se a prē. idz
 ab illo q̄ eū misit uoluit sepa
 ri. sed ut sic i eū credēt. quō
 in prēm au eq̄lis ē. Qd apte
 alio loco dicit. Creditis i deū
 et i me credite: id ē sicut cre
 didistis i deū sic ⁊ i me qā

ego et pater unus deus. Sicuti ergo hic tanquam abstulit a se fidem hominum, et in patre tanquam abstulit dicens: **DO**: non in me credit, sed in eum a quo me misit: a quo tanquam se non utique separavit. sic etiam quod ait non est meum dare: sed quibus patrum est a patre meo, puto clare secundum quod utriusque accipiendum sit. Tale est enim et illud ego non iudicabo: cum ipse iudicaturus sit vivos et mortuos, sed quia non ex parte humana propterea recurreres ad deitatem sursum erigit corda hominum, propter quod subleuanda descendit. **Cap.**

Nisi tamen idem ipse esset filius hominis propter formam serui quam accepit: quod est filius dei propter dei formam in qua est, non diceret apostolus Paulus de principibus huius seculi, si enim cognouissent, nunquam dominum glorie crucifixissent. Ex forma enim serui crucifixus est: et tamen dominus glorie crucifixus est. Talis enim erat illa suscipio quam deum homines faceret et hominem deum. Quod tamen propter quod et se autem quid dicat: adiuuante domino prudens et diligens et pius lector intelliget. Nam ecce diximus quia scilicet id quod deus est glorificat suos: secundum hoc utique quod dominus glorie est, et tamen dominus glorie cruci-

fixus est, quia esse dicitur et deus crucifixus non ex uirtute diuinitatis sed ex infirmitate carnis: sicut dicimus quia scilicet id quod deus est iudicat hoc est ex parte diuina non ex humana, et tamen ipse homo iudicaturus est, sicut dominus glorie crucifixus est. Ita enim apte dicitur. **Cum** uenit filius hominis in gloria sua et omnes angelus cum eo: tunc congregabuntur ante eum omnes gentes et terra: quae de futuro iudicio usque ad ultimam sententiam in eo loco predicantur. Et iudei quippe qui in malicia sua perseuerantes in illo iudicio puniendi sunt: sicut alibi scriptum est, uidebunt in quem pupugunt. **Cum** enim et boni et mali uisuri sunt iudicem uiuorum et mortuorum, proculdubio eum uidebunt mali non poterunt non secundum formam quam filius hominis est: sed tamen in claritate in qua iudicabit, non in humilitate in qua iudicaturus est. **Ceterum** illam dei formam in qua equalis est patri: proculdubio ipse non uidebit. **Non** enim sunt misericordes. **Beati** enim misericordes deus: quam ipse deum uidebit. **Et** ipsa uisio est facie ad faciem que summum primum primum mittit iustis: et ipsa fiet cum tradet regnum deo et patri, in quo et sue foris uisionem uult intelligi: subiecta

.1.

Deo uniuersa creatura et ipsa in qua filius dei filius hominis factus est: sed in hac et ipse filius tunc subiectus illi est qui ei subicit omnia ut sit deus omnia in omnibus. Alioquin si filius dei uideri in forma in qua equalis est patri etiam impiis cum iudicaturus est apparebit: quod est quod pro magno dilectioni suo pollicetur dicens: et ego diligam eum et ostendam me ipsum illi. Quapropter filius hominis iudicaturus est non tamen ex humana potestate sed ex ea qua filius dei est: et rursus filius dei iudicatus est: non tamen in ea forma appaerens in qua deus est equalis patri. sed in ea qua filius hominis est. Itaque uterque dicitur pater: et filius hominis iudicabit: et non filius hominis iudicabit: ut uerum sit quod ait: cum uenit filius hominis: tunc congregabuntur ad eum omnes gentes. et non filius hominis iudicabit: ut uerum sit quod ait: Ego non iudicabo: et ego non quero gloriam meam: est qui querat et iudicet. Nam sed id quod in iudicio non forma dei sed forma filii hominis apparebit: nec ipse pater iudicabit. Sed hoc ei dicitur est. Pater non iudicat quemquam: sed omne iudicium dedit filio. Et uerum ex illa locutione dictum sit quod super comedrauimus: ubi ait sic de

dit filio suo habere uitam in semetipso: ut significet quia sic genuit filium. an ex illa de qua loquitur apostolus dicens: propter quod eum suscitauit et donauit ei nomen quod est super omne nomen. Hoc est de filio hominis dictum est sed: quod deus filius exaltatus est a mortuis. Ille quippe in forma dei equalis patri ex quo se exinuit formam serui accipiens. in ipsa forma serui et agit et patitur: et accipit quod consequenter contexit apostolus: humiliatus se factus obediens usque ad mortem. mortem autem crucis. propter quod et deus illum exaltauit et donauit ei nomen quod est super omne nomen: ut in nomine ihesu omne genu flectat celestium terrestrium et infernorum: et omnis lingua confiteatur quia dominus ihesus in gloria est dei patris. Utrum ergo secundum illam an secundum istam locutionem dictum sit omne iudicium dedit filio satis hinc apparet: quia si secundum illud dicitur: sed: quod dicitur est dedit filio habere uitam in semetipso: non utique dicitur pater non iudicat quemquam. Sed hoc est quod equalis est patri genuit filium iudicat cum illo. Sed hoc ergo dicitur est quod in iudicio non forma dei: sed forma filii hominis apparebit: non quia non iudicabit quod dedit omne iudicium filio: cum de illo dicat filius. est qui querat et iudicet: sed ita dicitur: pater non iudicat quemquam. sed omne iudicium dedit filio: ac si

dicat: pater noster uidebit. in iudicio ui-
 uorum ac mortuorum. sed omnes filium quia filius
 hominis est: ut possit et ab impijs uide-
 ri. cum et illi uidebunt in quem pupugerunt.
Quod ne dicat potest quod aperte demonstrare
 uideam: per se enim eiusdem domini etiam ma-
 nifesta sunt sententia quae ostendunt ipsam
 fuisse carnem ut dicit: pater non iudicat
 quemquam. sed omne iudicium dedit filio: quia
 uideri in forma filij hominis apparebit:
 quae forma non est patris sed filij: nec ea filij
 in qua equalis est patri. sed in qua minor est pater.
 ut sit in iudicio conspicuus et bonis et ma-
 lis. **Paulo** post ei dicit. Amen di-
 co uobis quia quae uerbum meum audit. et
 credit ei qui me misit. habet uitam eternam.
 et in iudicium non ueniet. sed transiet a mor-
 te in uitam. **Hec** uita eterna est illa uisio
 quam non perit ad malos. **Deum** sequitur.
Amen amen dico uobis: quia ueniet
 hora et nunc est quando mortui audient uo-
 cem filij dei et qui audierint uiuent. **Et**
 hoc propter et propter: quod sic audiunt dei
 caritatem eius ut credant quod filius dei est.
 id est sic eum propter se factum accipiunt minus
 re pater in forma serui: ut credant quia
 equalis est patri in forma dei. **Et** ideo se-
 quitur et hoc ipsum commendans dicit. **Sicut**
 enim pater habet uitam in semetipso: ita de-
 dit et filio habere uitam in semetipso.
Deum uenit ad uisiones sue clarita-
 tis in qua uenturus est ad iudicium: qui ui-
 sio unus erit et impijs et iustis. **De**

que ei et dicit. **Et** patrem dedit ei et
 iudicium facere: quoniam filius hominis est. pu-
 to nichil esse manifestum. **Non** quia filius
 dei est et equalis est patri. non accipit hanc
 patrem iudicij faciendi. sed habet illam a
 patre in occulto. **Accipit** autem illam ut bo-
 ni et mali cum uideant iudicantem: quia
 filius hominis est. **Uisio** quippe filij hominis
 exhibebit et malis. **Non** uisio fore
 dei non nisi mundum corde: quia ipsi
 deum uidebunt. id est solus pijs: quorum
 dilectioni hoc ipsum promittit quia
 ostendet seipsum illi. **Et** ideo uide-
 quod sequitur. **Nolite** mirari hoc inquit.
Quod nos prohibet mirari. non illud quod
 reuera miratur omnis qui non intelli-
 git: ut ideo dicit pater dedit ei
 patrem et iudicium facere quoniam filius
 hominis est. cum magis qui hoc exspecta-
 ret: ut dicit quoniam filius dei est. **Sed**
 quia filium dei sed id quod in forma dei equalis
 est patri uide uerum non potest: op-
 tet autem ut iudicet uiuorum et mortuorum
 cum cum coram iudicabitur et iusti ui-
 deant et uerum: nolite inquit hoc mirari.
 quoniam ueniet hora in qua omnes qui in mo-
 numētis sunt audient uocem eius: et p-
 diet quod bona egerunt in resurrectione
 uite: quae mala gesserunt in resurrectio-
 ne iudicij. **Ad** hoc ergo optebit
 ut ideo accipere illam patrem quia
 filius hominis est: ut resurgens omnes
 uident eum in forma in qua uide-

.1.

ab omibz pē: sed alij ad dapna
 cōem: alij ad uitā etnā. **Quē** ē at
 uitā etnā: n̄ illa uisio q̄ nō credit
 ip̄is: **De** cognoscat te iquit verū
 deū & quē misisti ihm xp̄m. **Quō**
 et ip̄m ihm xp̄m. n̄ quē admod
 unū verū deū q̄ oñdet seip̄m ill:
 nō quō se oñdet etiā puēndis i
 forma filij hoīs: **Sed** illā uisio
 nē bon⁹ ē sedm q̄ uisioez de⁹ ap
 parer mūdīs corde: qm̄ q̄ bon⁹
 isrl' deus rectis corde. **Quā** at ui
 dicē uidebūt mali. nō eis uidebi
 e' bon⁹: qā nō ad eū gaudebūt
 corde. s; tūc se plāgēt oēs t̄bz t̄re:
 i uisio utiq; maloz oīm & fide
 luū. **Pro** hoc etiā & illi q̄ eū dix
 eāt m̄gr̄m bonū: q̄rēs ab eo cō
 silū & sequēde uitā etnē: r̄ndit.
 qd̄ me it̄rogas de bono. qd̄ me
 dicas bonū: nemo bon⁹ n̄ vn⁹
 deus. cū & hoīez alio loco dicat
 bonū ip̄e dñs. **Bon⁹** hō iqt̄ de
 bono thesauo cord' sui p̄fert
 boā. & mal⁹ hō de malo thesau
 o cord' sui p̄fert mala. **Sz** qā
 ille uitā etnā q̄rebat. uitā at
 etnā ē in illa cōtemplōne: q̄ n̄
 ad penā uideē de⁹ s; ad gaudi
 ū sempit̄nū & nō intelligebat
 ai quo loq̄bat' q̄ t̄m̄ mō eū fili
 ū hoīs arbitrabat': qd̄ me m̄
 rogas iqt̄ de bono: & uocas me
 + **idē** istā formā quā uides q̄ it̄rogas
 de bono

sedm qd̄ uides m̄gr̄m bonū. **Hec**
 forma filij hoīs est. h' forma accep
 ta ē. hec forma apparebit i uidi
 cio. nō t̄m iustis sed & ip̄is: & h'
 forme uisio nō ē i bonū eis q̄ ma
 le agūt. **Est** at uisio forme mee i q̄
 cū eēm nō capīaz arbittus sū eē
 eq̄lis deo: s; ut hāc acciperē meip̄z
 exināuū. **Ille** ergo vn⁹ de⁹ p̄r & fili⁹
 & sp̄s sc̄s q̄ nō appācbit n̄ ad gau
 diū: qd̄ nō aufereē a iustis. **Cui** gau
 dio sicut suspiat q̄ dicit. **Unā** peccā
 diū hāc r̄quirā ut ih̄tem i domo
 dñi p̄ oēs dies uite mee: ut st̄pler
 delcācoēz dñi. **Un⁹** ergo de⁹ ip̄e ē so
 lus bon⁹. ad h' qā n̄ eo eū uidet ad
 luctū & plāctū: s; t̄m ad salutē & le
 ticiā ueām. **Sed** illā formā si
 me it̄elligis bon⁹ sū. **Si** at sed; hāc
 solā qd̄ me it̄rogas de bono: sūt
 illos eis q̄ uidebūt i quē pupuge
 rūt: & ip̄a uisio malū eis ē. qā
 peālis ē. **Et** ista sn̄a dixisse do
 minū qd̄ me it̄rogas de bono:
 n̄ eo bon⁹ n̄ vn⁹ de⁹ hys docum̄t
 q̄ m̄cōraui p̄babile ē. qā uisio il
 la dei q̄ st̄plabim̄ iōmutablēz
 at; huānis ocul' iuisiblēz di' s; h̄z.
 q̄ sol' sc̄s p̄mittit': q̄ dicit apl̄s
 facie ad facie: & de q̄ dicit ioh̄es apt̄s
 silēs ei erim⁹ qm̄ uidebim⁹ eū si
 cuti ē: & de q̄ dicit. **Unā** peccā
 diū ut st̄pler delcācoēz dñi: & de q̄

4

diat ipse dñs. et ego diligam eum et omnia
dā meipsum illi. et ipse qui sola fide
corda mundam? ut sim? bñ mundi
cordes qm̄ ipi deū uidebūt? et si q̄
alia de ista uisioe dca st̄ q̄ copio
sissime sp̄sa p̄ oēs sc̄ptas iueit. q̄s
q̄s ad eā q̄redā oculū adūs itendit?
sola ē sūmū bonū nēm̄ e? adipis
cēdi causa p̄apm̄ agē q̄cā recte
agim̄. **Uisio** uero illa filij hoīs q̄
p̄nūtiata ē. aī cōgabuēt aī eum
oēs gētes: et dicēt ei. dñe qm̄ te ui
dim? esuētē et sicētē? et n̄ bo
m̄ ēit ip̄ys q̄ mittēt in ignē etnū.
n̄ sūmū bonū ēit iustis: ad h̄ eī
uocat eos ad r̄gnū qd̄ eis pat̄r ē
ab ūcio mūdi. Sicut eī ill' dicēt
Itē i ignē etnū sic ill'. **Beate** bñdā
p̄s mei papite pat̄r uob' r̄g'm̄.
Et sicut ibūt illi i abustioē etnā.
sic iusti ad' uitā etnā. **Qd̄** ē at
uita etnā? n̄ ut agnoscat te iqt̄
onū uerū deū et quē misisti ihm̄
xp̄m̄. **Sz** iā i ea clāitate de qua
diat p̄r. q̄ habui ap' te p̄usq̄
mūd' fici. **Tūc** eī tradz r̄gnū dō
et p̄r. ut itret secū' bon' i gaudi
ū dñi sui: et abscondat eos q̄s possi
det dō i abscondito uult' sui a re
bacōe hoīm̄: cor salūz q̄ tūc r̄ba
būt. audiētes illā sentēciā. a q̄
auditu malo iust' nō tēbit si
mō p̄teat in tabnāclō. id est

eccl̄ie catholice eccl̄ie. a r̄dōe ligua
rū. id ē a calūpnijs h̄eticor. **Si**
uero ē alius itell̄s uerbor dñi q̄
bz aut. qd̄ me itrogas de bono.
nō bon' n̄ vn' de? dū tū n̄ idō
credat' maioris boitatis eē p̄s
q̄ filij sb̄a. sedz q̄ ūbū est p̄ qd̄ fca
st̄ oīa nichilqz abhorret a sana
doct̄na: seauri utam. nō vno tm̄.
sz q̄c̄t̄ r̄puri potuerūt. **Tāto** enī
fora? iuicūt h̄etia q̄to plūes
exit? patēt ad eor laq̄os euitād'.
Sz ea q̄ adhuc r̄sideāda st̄: ab
alio iā petam' exordio. **Explicit**
liber p̄m̄ Inapuit capitula
libri secūdi Capituli p̄mū
De r̄glis sc̄dm̄ q̄s sc̄ptā d̄ p̄r
et filio loq̄t. **Ca. 2.** **De** hys qui
sc̄ptē loas de q̄bz dictū est an
ip̄e p̄s assūptā creaturā mō
rē p̄r iudicēt filiū. an uero hoc
tm̄ qd̄ lūz equalē p̄r. tñ q̄a de
p̄r sit doceat. **Cap. 3.** **De** hys
q̄ sp̄m̄ sc̄m̄ nō mōrē p̄r iudicāt
sz tm̄ qd̄ de p̄r p̄cedat. **Cap. 4.**
De clāificacōe q̄ r̄ p̄r filiū da
rificat et filius p̄r. **Cap. 5.**
Quō itelligēda sit missio siue
filij siue sp̄s sancti. **Cap. 6.** **Qd̄**
sit q̄ nūsq̄ legit' p̄r maior sp̄s
sc̄o a sp̄s sc̄o minor p̄r. **Cap. 7.**
Posicō questiois d̄ m̄temod'
appaicōibz dei q̄rū qd̄a missiōs

appellat. ai pe missus no queat
dia. si a se fili' a spc scs. coopate
ta i oibz tuitate. **Cap viii.**

De hys q uoluit filiu etna;
uerbi di uisibile putauerit. **Ca. ix**

De hys q uoluit filiu an caris
assupcoez fuisse mortale: ut soly
pe imortalitate hie credat. **cx.**

An idiscreta de' tuitas p ubz
apparuit: an aq ex tuitate psoa.

De t'bz uicis abrahie. Cap xi.
uisis cu qbz sicut cu dno loqt.

De duobz angelis. Cap xii.

q huana for apparuerit loth: et
in qbz dno singlarit applat.

De uisioe moysi q. Ca. xiii
dmi uidit i oreb p igne in ru
bo. **Cap xiiii** **De apparicioe**
dei i exitu isrl' de egypto. **cxv.**

De hys que duunt gesta st
cora moyse in mote syna. **Cxvi**

Utrū de' p sua sbaz moy
si apparuit: an p uisibile ae
aturā. **Cap xvii** **Ex** ex psona
dnu ihu dca intelligēda sunt
moysi. ponā te supra petra.
et auferā manū meā. et pos
teriora mea uidebis. **Ca. xviii.**

De uisione danielis in qua
illi et patris et filij psoa appu
i spe corpali **Explicat capla**

Inquit prefatio libri secundi

Omn hoies deū q
rūt: r ad itelligēci
ā tuitatis p captu
isritatis huane
am itendūt. ex

pti difficultates laboris sas siue
in ipā atie mētis conātes ituei
iaccessibile lucē: siue i ipā mlti
plici r mltiōda loauōe l'arum
sacrū ubi m nō uidet n atteri
aiā ut xpi grā glificata dilucet
cat. ai a quid certū distassa oī
ābiguitate puenerit: facillime

delict **dicit** ignostere erratibz i tāta p
uestigacōe secreti. Sz duo st q
m erroe hoim difficilie toleant.

pūpcio pūsq ueritas pateat.
et ai iā patueit. pūpcie defesio
falsitatis. A qbz duobz uicis ni
mis imicias tuētiōi ueitatis et

tractacōi diuioz scāzq librorū.
si me ut pcor r spcō de' defedit
atz mūerit scuto boē uolūtatis
sue. r grā nūc sue. n ero segnis.

ad iquredā sbaz di siue p scptu
rās: q utqz nob ad hoc ppoit
itueda. ut ipe qrat. ipe diliga
q r illā ispiant. r istā creant.

n' trepid' eō ad pferedā sente
ciā meā i qua magis amabo
ispici a rās q' tiebo morderi a
puer sis. Gratāt eī sustip' oau
lū colūbinū pulchritā et mo

er' siue per creaturā

destissima caritas. dete at caninu
 ul' euitat cautissima huilitas. ul' ce
 tudit solidissima ueitas: magisq;
 optabo a quolibz ephedi. q; siue
 ab errate. siue ab adulate laudat.
 Nullus ei rephesor formidat; s;
 amato; uitas. Ceteri a uinicus
 rephesur e: a amic;. Si ergo u
 mic; iultat fered; e: aic; at; si
 errat doced; si docet audiend;
 laudator uo; r; erras: sicut errore
 r; adulas illiat i erroem. Emenda
 bit ergo me iustus i mia r; argu
 et me: oleu at; patoris. no ipigua
 bit caput meu *De regul' s; m; q; de
 septa de pre r; filio loquit' Cap' p'm*
Qua obre qm; q; firmissime tra
 m; de dno neo ihu xpo r;
 p; septas disseminat; r; a doctis
 catholicis earude septax titato
 ribz dimutat; taq; canoica regu
 la: quo itelligat; di filio r; equal
 pu sed; dei forma in q; est: r; mior
 pre sedm serui forma q; accepit
 in qua forma no solu pre. s; eci
 a spu sco. neq; hoc tm; s; eia se
 ipo mior iuetus e. no seipo q; fuit
 s; seipo q; est. qa forma serui accep
 ta. forma dei no amisit. sic sep
 turax q; in superior libro meo
 r; auim; testionia docuerit: s;
 tm; quedā in diuis eloq; ita
 posita ut abiquu sit ad qua

poa; eglam eferat: utru ad ea
 q; itelligim; miorē filiu i assup
 ta creatura. an ad ea q; itelligim;
 no quide miorē ee filiu. s; tm; ab
 illo huc ee deū de do lumē d' lu
 mie: filiu q; ppe dicim; deū de do.
 prez at; deū tm; no de deo. Quid
 manifestu e q; filio heat aliu de
 quo sit r; au filio sit. p; at; no fi
 liu de quo sit heat. s; tm; au p;
 sit. Omis ei filius de pre r; qd
 e. s; p; filius e. nlls at; p; de fi
 lio e qd e. s; filio p; est. Quedā
 itaq; ita ponit in septuis de
 pre r; filio ut idicet unitate eqli
 tateq; sbe: sicuti e. ego r; p; unū
 sum; r; cū m forma di eet n; ra
 piām arbitrat; e ee eqli deo.
 et q; aiq; etia s;: qdā uo; ita ut
 miorē ondat filiu p; forma
 serui. idē p; assuptā creaturā
 mutabil' huaneq; sbe: sicuti e
 qd ait. qm; p; maior me e. et
 p; no uidiat queq;. s; oē uidiā
 u; ded; filio. Nā paulo p; o; seqt
 ait. r; p; tatem ded; ei r; uidiā
 face qm; filio hois e. qdā porro
 ita ut n; mior n; eqli tūc oste
 dat. s; tm; q; de pre sit itmet;
 ut e illud. sicut het p; uitā in
 semetipo. sic ded; filio uitā h;e
 in semetipo. r; illud. no ei p; fi
 lius a se face q; qm; n; qd uid

.ij.

vit p̄m̄ faciēte. Ad si p̄terea
 dān̄ accepim̄. q̄ā i forma ac
 cepta ex creatā m̄ior ē fili⁹ cō
 sequēs eit ut p̄or p̄ sup̄ aquas
 ābulauēit: a' alic⁹ alt⁹ ceca na
 ti de sputo ⁊ luto oculos aperuūt.
 ⁊ cētā q̄ fili⁹ i carē appaēns iē ho
 m̄es feat. ut possit ea facē: q̄ d̄r
 nō posse filiū a se facē q̄cūq̄. n̄ qd̄
 uideit p̄rē faciēte. Et at ul' de
 lū⁹ h' ita sentiat. Restat ergo
 ut h' ideo dā sint. q̄ā i muta
 bil' ē uita fili⁹ sic p̄rē. ⁊ tñ d̄ dō
 p̄rē ē. ⁊ i se p̄abil' opaco p̄rē ⁊ fi
 li⁹. s̄ tñ ita opai' filio de illo ē de
 quo ip̄e ē id ē de p̄rē. ⁊ ita uidz
 fili⁹ p̄rē. ut quo eū uidet hoc
 ip̄o sit fili⁹. Nō eī aliud illi ē
 eē de p̄rē id ē nasa de p̄rē. q̄ uidē
 p̄rē. a' aliud uidē opate q̄ p̄rē
 opai'. s̄ idō nō a se q̄ā n̄ a se. et
 ideo q̄ uidēit p̄rē q̄ā de p̄rē ē.
 Neq̄ eī alia filiē sicut p̄tor alias
 tabulas p̄ig' que ad modū alias
 ab alio putas uidet. n̄ ead' dissi
 milē sic cor' easdē lrās exp̄nit
 q̄s aī⁹ cogitauit. s̄ q̄aūq̄ iqt
 p̄rē facit. h' eadē filius facit. sicut
 et h' eadē dicit ⁊ sicut ac p̄ hoc i
 sepabilis ⁊ par opaco ⁊ p̄rē et
 filio. s̄ a p̄rē ⁊ fili⁹. ideo nō p̄t fi
 lius a se facē q̄cūq̄. n̄ qd̄ uide
 rit p̄rē faciēte. Et hac ergo

eglā q̄ ita loquūtē sc̄ptūe. ut nō
 aliū alio m̄iore. s̄ tñ uelūt ondē
 q̄s de quo sit. nō illi eū sensū cō
 ceperit. tāq̄ m̄ior fili⁹ dicit. Q̄
 dā at n̄rī i doctores ⁊ i hys m̄ime
 eruditi. dū hec sc̄dm̄ formā serui
 conāt' accipe ⁊ eos rāis itellāis
 nō seq̄t' p̄turbāt. Ad ne accidat
 tenēda ⁊ hec eglā q̄ nō m̄ior fi
 lius. s̄ q̄ de p̄rē sit itimat. q̄b;
 ūbis nō iēq̄litas s̄ natitas eius
 onditur. *De quibusdā scriptūe
 loas quib; dubiū est an p̄ter
 sup̄tam creaturā m̄iorem p̄rē in
 dicit filiū an uēd' hoc tñ q̄ licet
 equalem p̄rē tamen q̄ā de patre
 sit doceat Capitulum sc̄dm̄*
Sunt ergo q̄dā in sc̄is libz
 ut dicere cepeam ita po
 sita ut ābiguū sit quo nā refe
 rēda sit: utrū ad illud qd̄ p̄ter
 assūptā creaturā m̄ior ⁊ filius
 an ad illud qd̄ q̄uis eglis. tñ q̄ā
 de p̄rē sit idicat. Et n̄ quidē vi
 det' si eomō ābiguū ⁊ ut explica
 ti discerniq̄ n̄ possit. ⁊ utralib; ^{ex}
 eglā sine p̄ido posse itelligi sic
 ē qd̄ ait. mea doctna nō ⁊ mea
 s̄ eius q̄ me misit. Nā ⁊ ex forā
 serui p̄t accipi sic iā in libro su
 p̄iori tractauī. et ex forma dei
 in q̄ sic eglis ē p̄rē ut tñ de p̄rē
 sit. In dei q̄ppe forma sicut nō

ē aliud fili⁹ aliud vita ex. s; ipā ui-
ta filius ē. ita nō s; aliud fili⁹ aliud
doctrina ex. s; ipā doctrina fili⁹ ē. ac p;
hoc sicut id qd̄ dcm̄ ē dedit filio vi-
tā. nō aliud itelligit q̄ genuit filiū
q̄ est vita: sic etiā cū dicit dedit fi-
lio doctrinā bñ itelligit genuit fi-
liū q̄ est doctrina. ut qd̄ dcm̄ ē me-
a doctrinā nō est mea. s; ei⁹ q̄ me
misit sic itelligat ac si dcm̄ sit. e-
go nō sū a meipso s; ab illo qui me
misit. *De his q̄ spm̄ sctm̄ n̄ miorēz
iudicat. s; tm̄ q̄ ex p̄e p̄cedat Ca. iij.*

Nam et de spū scō de quo nō
dcm̄ est semetipm̄ exiā
uit formā serui accipies. Aut tñ
ip̄e dñs. Cū at̄ uenit ille sp̄c ve-
ritatis docebit uos oēs ueritatē. Nō
ei loq̄t̄ a semetip̄o. s; q̄cūq; au-
dierit loq̄tur. et q̄cūq; uerū est
ānūtiabit uobis. Ille me clarifica-
bit q̄ de meo accipiet et ānū-
tiabit uobis. Post h̄c ūba nisi
et nūo secut⁹ dixisset. oīa q̄cūq;
h̄c p̄e mea sūt. p̄t̄ea dicit q̄ de
meo accipiet et ānūtiabit uobis.
credetur fortasse ita nat⁹ de x̄o
sp̄c sc̄s quēadmodū ille d̄ p̄e.
De se q̄ppe dixerat. mea doctrina
nō est mea. s; ei⁹ q̄ me misit. De
spū at̄ scō nō enī loq̄t̄ a semet-
ip̄o. s; q̄cūq; audierit loq̄t̄. q̄ de
meo accipiet et ānūtiabit uob̄.

S; q̄ reddidit cūz̄ aut dixerit de
meo accipiet et ānūtiabit uobis
aut eū. oīa q̄cūq; h̄c p̄e mea sūt.
p̄t̄ea dicit q̄ de meo accipiet:
restat ut itelligat etiā sp̄c sc̄s
de p̄e h̄c sicut et filius. s; a
Quō n̄ sc̄z̄ id qd̄ sup̄ dixim⁹
cū at̄ uenit pacit⁹ quē ego
mittā uob̄ a p̄e sp̄m̄ ueritatis.
q̄ a p̄e p̄cedit: ille testōnū p̄-
hibebit de me. *Procedo itaq;
a p̄e d̄i nō loqui a semetip̄o.
et sicut nō ex eo sit ut mior sit
filius q̄ dicit nō p̄t̄ fili⁹ a se
fac̄e q̄cūq; n̄ qd̄ uideit p̄em
faciētem. Nō enī hoc ex forma
serui dicit: s; ex forma dei sicut
iā oīd̄im⁹. Nec at̄ ūba nō in-
dicat q̄ mior sit. s; q̄ de p̄e sit
ita nō h̄c efficit ut mior sit sp̄c
sc̄s q̄ dcm̄ ē de illo. Nō enī
loq̄tur a semetip̄o. s; q̄cūq; au-
dierit loq̄t̄. sc̄dm̄ hoc eū dcm̄ ē
qd̄ de p̄e p̄cedit. Cū uerō et fili⁹
de p̄e sit et sp̄c sc̄s a p̄e p̄ce-
dat: cur nō ambo filij dicāt. n̄
ābo geniti s; ille vn⁹ fili⁹ vn̄
geit⁹: h̄c at̄ sp̄c sc̄s n̄ fili⁹ n̄ ge-
nit⁹. q̄ si genit⁹ utiq; fili⁹ alio
loco si de⁹ doauit et q̄tū doauit
differemus. *De clarificacōe q̄ et**

Quē p̄e filiū glificat et fili⁹ p̄e Ca. iij.
Exrupt̄ h̄c euāgel̄t̄ si iij.

+ *Rūq; nā et ip̄e maior ē illo : porro . 4 .
ut si p̄tēa sp̄is sc̄is gl̄ificat filiū*

p̄nt q̄ hoc etiā sibi suffragari
putauerēt q̄ ad demerendū
p̄rē filio maiore q̄a dīx̄ filius
Pater clarifica me. Ecce r̄ sp̄s
+ sc̄is clarificauit eū. q̄a de filij acci
piet r̄ idō de eius accipiet. q̄a
oīa q̄ h̄c p̄r ip̄ius s̄t. manifestū
ē q̄a cū sp̄c sc̄is gl̄ificat filiū.
p̄r gl̄ificat filiū. Dñ̄ cognoscat
q̄d oīa q̄ h̄c p̄r nō tm̄ filij s̄ caā
sp̄c sc̄is q̄a potēs ē sp̄c sc̄is glo
rificāe filiū quē gl̄orificat p̄r.
Eō si ille q̄ gl̄ificat eū eo quē
gl̄ificat maior ē. si nauē ut eq̄
les s̄nt q̄ ~~sc̄is~~ se iuue gl̄ificat
Sc̄ptū ē at q̄d r̄ filij gl̄ificat pa
trē. Ego te iqt̄ gl̄ificauit sup̄ ter
rā. Sane caueat ne putet
sp̄c ~~sc̄is~~ sc̄is maior ā bob; q̄a
gl̄ificat filiū quē gl̄ificat pater
ip̄m at n̄ a p̄rē n̄ a filio gl̄ificari
sc̄ptū est *Quo sit intelligē mus
sio sine filij sine sp̄c sc̄is. Ca. v. m.*
Sed i hijs iuncti ad aliud
se iūctū ut dicāt maior
ē qui mittit q̄ qui mittit. Dñ̄
maior ē p̄r filio q̄a filij a p̄rē se
missū assidue amēorat. Maio
rē r̄ sp̄s sc̄is q̄a de illo dixit ih̄c.
quē mittet p̄r in noīe meo. Et
sp̄c sc̄is utroq; mōd; ē. q̄a d̄ r̄ p̄r
eū mittit sicut amēorauim; r̄ fili
cū dicit. Si at̄ abiero mittā eū

ad uos. **Qua i questioē p̄mū q̄ro
vñ r̄ quo missus sit fili;.** Ego iqt̄ a
p̄rē exi et ueni i hūc mūdū. Ego
a p̄rē exire r̄ i hūc mūdū uenire h̄
ē muti. Q̄d igit; ē. q̄d de illo idem
ip̄e euāgelista dicit. i h̄o mūdū eāt
et mūdus p̄ eū sc̄is ē r̄ mūdus eū
nō cognouit. Deinde uiguit i sua
pp̄ia uenit. Illuc itaq; missus ē quo
uenit. At si i hūc mūdū missus ē q̄a
exiit a p̄rē r̄ uenit i hūc mūdū r̄ i
hoc mūdū eāt illuc ergo missus
ē ubi eāt. Nā r̄ illud q̄d sc̄ptū
ē in pp̄ha deū dicit celū r̄ t̄rā ego
impleo. si de filio dām ē. ip̄m enī
nō nlli uolūt itelligi. ul' pp̄lis
ul' i pp̄hetis locutū. quo missus ē
n̄ illuc ubi eāt. Ubiqu; eī eāt q̄ ait.
Celū r̄ t̄rā ego impleo. Si at̄ de
p̄rē dām ē. ubi eē potuit sine uōbo.
suo r̄ sine sapia sua. q̄ p̄tendit
a sine usq; ad fiēm fortit r̄ dispo
nit oīa suauit. S; neq; sine sp̄s
suo usquā eē potuit. Itaq; si ubi
q; ē de; ubiq; ē etiā sp̄c ei; Illuc
ergo r̄ sp̄c sc̄is missus ē ubi eāt
Nā r̄ ille q̄ nō iuenit locū quo eat
a facie dei et dicit si ascēdeo i ce
lū tu illic es si descēdeo ad ifernū
tu ades. ubiq; uolēs itelligi p̄ntē
deū p̄us nominauit sp̄m eius.
Nā sic ait. Quo abibo a sp̄s tu
o r̄ quo a facie tua fugiā. Q̄o

circa si et filius et sp̄s sc̄o illuc
 mittit ubi eāt q̄rēdū est quō itel
 ligatur ista missio siue filij siue
 sp̄s sc̄i. Pater enī solus nūq̄
 legit missus. Et de filio quidem
 ita scribit ap̄t̄us. Cū at̄ uenit ple
 nitudo t̄p̄is: misit de⁹ filiū suū
 factū ex muliere factū sub lege ut
 eos q̄ sub lege erāt r̄dimmēt. Mi
 sit it̄q̄ filiū suū factū ex muliere
 Quo noīe q̄s catholic⁹ nesciat
 nō eū p̄uacōem v̄ḡitatis: sed
 differēciam sexus hebreo loq̄n
 di moē significāre voluisse. Cū
 itaq̄ ait. misit de⁹ filiū suū fac
 tū ex muliere satis on̄dit eo ip̄o
 missū filiū quo factus ē ex muliere
 Qd̄ ergo de dō nat⁹ ē in h̄ mū
 do eāt. Qd̄ at̄ de māia nat⁹ ē
 ī hūc mūdū missus aduenit.
 Unde nut̄ a p̄re sine sp̄s sc̄o
 nō potuit nō solū q̄a itelligit
 p̄r eū eū misit id ē fecit ex femina.
 nō utiq̄ sine sp̄s sc̄o suo fecisse.
 verū eā qd̄ manifestissime atq̄
 aptissime ī euāgelio d̄i. v̄rgi
 maie q̄rēti ab āngelo. quō fiet
 istud sp̄s sc̄us sup̄ueniet ī te. et
 v̄rt⁹ altissimi obūbrab̄ t̄: et
 mathus dicit. iūctā ī v̄t̄o ha
 bēs de sp̄s sc̄o. q̄q̄ r̄ ap̄d ysay
 ā p̄phaz ip̄e x̄c̄ itelligat d̄ ad
 uētū suo futuro dicere. r̄ nūc

d̄ns misit me et sp̄s eius. For
 tasse aliq̄s cogit ut dicam⁹ eā
 a seip̄o missū eē filiū q̄a ille ma
 rie conceptus r̄ p̄tus op̄acō trinita
 tis ē qua creante oīa creāt. Et
 quō iā p̄r it̄q̄ eū misit si ip̄e se
 misit. Cui p̄mū r̄spōdeo q̄rēs
 ut dicat si p̄r. Quō p̄r eū sc̄ifi
 cavit. si se ip̄e sc̄ificavit. Vtrūq̄
 enī idē d̄ns ait. Quē p̄r inquit
 sc̄ificavit r̄ misit ī hūc mūdū
 vos dicatis q̄a blasphemat. qm̄
 dicit filius dei sc̄i. Alio at̄ loco ait.
 Et p̄ eis sc̄ifico meip̄m. Iter q̄ro
 quō eū p̄r tradidit. si ip̄e se tra
 didit. Vtrūq̄ eū dicit ap̄t̄us pau
 lus. Qui filio it̄q̄ p̄p̄io nō pep
 at. s̄ p̄ om̄ibz nobis tradidit
 illū. Alibi at̄ de ip̄o saluatore
 ait. Qui me dilexit r̄ tradidit
 semetip̄m p̄ me. Credo r̄spōd
 bit si hec p̄be sapit: q̄a vna vo
 lūtas ē pat̄is r̄ filij r̄ īsepabilis
 op̄acō. Sic ergo itelligat h̄c illa
 it̄nacoem et ex v̄ḡie nat̄ita
 te ī qua filio itelligit missus
 vna eadēq̄ op̄acōe pat̄is r̄ filij
 īsepabiliter eē factam nō utiq̄
 inde sep̄ato sp̄s sc̄o de quo apt̄
 d̄. Inuenta ē in v̄t̄o h̄ns de
 sp̄s sc̄o. Nā eā si ita q̄ramus
 enodatus fortassis q̄ dicim⁹
 app̄eabit quō misit de⁹ filiū suū.

4

Iussit ut ueretur atq; ille iubenti
 obtemperans uerit An rogauit au
 timmo amonuit? S; quodlib; eor
 sit. ubo utiq; scm est. Dei at ubu
 ipe e dei filii. Quapp; ai eu pat
 verbo misit a pre. et ubo ei scm
 e ut mittet. Ergo a pre r filio mis
 sus e id e filius. qn ubu pris e ipe
 filius. Quis eni se ta saclega idu
 at opione. ut putet tpale ubu a
 pre scm ee: ut etn filii mittetur
 et i care appaeret ex tpe. S; utiq;
 i ipo dei ubo qd eat i pnapio a
 pud deu r de ead. i ipa saluet
 sapia dei sine tpe eat: quo tpe
 illa in care appare optet. Itaq; ai
 sine ullo uicio tpris i pnapio esset
 ubu. r ubu eet ap deu. r deus eet
 ubu sine ullo tpe i ipo ubo erat
 quo tpe ubu cao fiet ut hitaet i
 nobis. Que pleitudo tpris ai uer
 set. misit deus filiu suu scm ex r
 muliere: id e scm i tpe. ut icartu
 uerbu hoib; appaeret: qd i ipo
 uerbo sine tpe eat i quo tpe fiet
 Ordo qppe tpm i etna dei sapi
 etia sine tpe est. Cu itaq; hoc a
 pre r filio scm eet. ut i care filii
 appaeret: cōgrueter dicit e mis
 sus ille q i ea care apparuit mi
 sisse at ille q i ea no apparuit:
 qm illa q coam corpoeis ocul
 foris gerit ab itiore apparatu

nature spirital' existit. ppter ea
 uerent missa dicit. Forma por
 ro illa suscepti homis. filij psoa
 est. no ead pris. Quapp; pe iuisi
 bilis vna cu filio secu iuisibili eu
 de filiu uisibile faciedo misisse eu
 dicitur e. Qui si eo mo uisibil' fiet
 ut cu pre iuisibilis ee desistet: id
 e si sba iuisibil' uerbi i creatura
 uisibile mutata r tnsics uteretur.
 ita missus a pre itelliget filii ut
 tm missus no ead ai pre misisse
 iueiretur. Cu ueo sic accepta est
 forma serui ut manet icommu
 tabilis forma dei: maifestu est
 qd a pre r a filio no appentib; factu
 sit qd apparet i filio: id e ab iuisi
 bili pre ai iuisibili filio id e ipe fi
 lius uisibil' mittet. Cu ergo ait. r
 a me ipo no ueni: ia hoc sed; for
 ma serui dem est ego no iudico
 queqm. Si ergo missus dr i qtu
 apparuit foris i creatura corpa
 li: q itus i natua spiritali ocul
 mortaliu sp occultus e: ia in pm
 ptu e mtelligere ead de spu sacro
 au missus fit r ipe dicit. facta
 e eni quedā creature spes ex tpe
 i qua uisibilit' ostenditur spe scis
 siue ai in ipm dnm corpali spe
 uelut coluba descendit siue ai de
 ce dieb; pactis post ascensioem ei
 die pethecostes scis est subito de

fm qua dem e

65

celo sonus q̄i ferret flat̄ vehemēs:
et uise st̄ illis lingue diuise sicut
ignis. q̄ r̄ isedit sup vnūquēq̄ eo
rū. Hec opaco uisibile exp̄ssa et
ocul̄ oblata mortalibz missio sp̄c
s̄a dicta ē. nō ita ut app̄ceret eius
ip̄a s̄ba q̄ r̄ ip̄e iuisibilis r̄ icōmu
tabilis ē sic ut p̄r r̄ filius: s̄ ut ex
teioribz uisib̄ hoīm corda r̄ mota
a tp̄ali maifestacōe uerētis ad
ocaultā et̄nitate sp̄ p̄ntis r̄ uerēt.

*Quod sit q̄ n̄sq̄ legit̄ pater maior
sp̄u sc̄o a sp̄c s̄a s̄ m̄ior p̄r Ca^m vi.*

Deo at̄ n̄sq̄ sc̄ptū est q̄ deus p̄r
maior sit sp̄u sc̄o. ul̄ sp̄c s̄a m̄ior
deō p̄r. q̄a nō sic ē assūpta c̄atā
ī qua app̄ret sp̄c s̄a s̄ sicut assūp
tus ē filius hom̄is ī qua for̄ ip̄e
ūbi dei p̄sona p̄nt̄er. Nō ut ha
bēt uerbū dei sicut alij s̄a sapiē
tes sed p̄ p̄ticipibz suis. Nō utiq̄
q̄d āplius hēbat ūbū ut eēt q̄m
ceteri excellētiōri sapiā. s̄ q̄d ip̄m
uerbū eāt. Aliud ē enī uerbū in
c̄arē. aliud ūbū c̄aō. C̄aō eī p̄ ho
mie posita ē in eo q̄d ait. ūbū c̄aō
factū est: sicut r̄ illud. et uidebit
om̄is c̄aō salutaē dei. Nō eī sine aīa
ul̄ sine m̄te. s̄ ita oīs c̄aō ac si di
cētur oīs hō. Nō ergo sic ē assūp
ta creatā ī qua app̄ceret sp̄c s̄a s̄
sicut assūpta ē c̄aō illa et huāna
forma ex ūḡe maīa. Neq̄ enī

Ad: Aliud ē ūbū ī hoīe aliud ūbū hō

colūbā b̄tificauit sp̄c ul̄ illū flatū
ul̄ illū ignē: sibi q̄ r̄ p̄sone sue in
unitatis h̄itūq̄ uerit̄ t̄ctū. Nō
uēō mutabilis r̄ r̄utibil̄ ē natura
sp̄c s̄a. ut nō h̄ ex creatūa fiēt:
sed ip̄e ī illud atq̄ illud mutabi
lit̄ uerēt. sicut aqua ī glaciē: s̄
apparuerēt ista sicut optiūe appe
re debuerūt creatura seruētē au
tori: et ad nutū eius ic̄mutabilit̄
ī seip̄o p̄manētis ad eū siḡficādū
et dem̄andū sicut siḡficāi r̄ d̄mō
strari mortalibz opteb̄ mutata
atq̄ r̄usa. **D**onde q̄m̄q̄ illa colū
ba sp̄c d̄cā sit r̄ de illo igne c̄a
dicēt uise st̄ illis iqt̄ lingue diuise
velut ignis: qui r̄ isedit sup vnū
quēq̄ eorū r̄ ceperēt linguīs loqui
quēadmodū sp̄c s̄a s̄ dabat eis p̄
nūtiāe. ut oñdēt p̄ illū ignē sp̄m
dem̄atū sicut p̄ colūbā nō t̄j ita
possim̄ dicē vnā p̄sonā sp̄m s̄z
et deū r̄ colūbā. a. r̄ deū r̄ ignem
sicut dicim̄ filū r̄ deū r̄ hoīez n̄
sic dicim̄ filū agnū dei nō solū
ioh̄e bap̄ista dicēte ecce agn̄ dei:
s̄ etiā ioh̄e euāgelista vidēte ag
nū occisū in apocalyp̄si. Illa app̄
uisio p̄phetica nō est exhibita oai
lis corporeis p̄ formas corporeas.
s̄ ī sp̄u p̄ spiritales ymaḡes cor
p̄m. Colūbā uēō illā r̄ ignē ocul̄
uideēt q̄atq̄ uideēt. q̄m̄q̄ de

De igne disceptari potest. utrum oculis
 an spiritu uisus sit. propter uerba sic posita
Non enim aut uiderent linguas diuisas
 uelut ignem. sed uise sunt eis. Non autem sub
 eadem significacione solemus dicere uisum
 est in quo dicimus uidi. Et in illis quod spiritus
 uitalibus uisus ymaginum corporaliu
 solet dici et uisum est in et uidi: in istis
 uero quod per expressam corporalem speciem oculis de
 monstrant non solet dici uisum est in sed
 uidi. De illo ergo igne potest esse questio
 quod uisus sit. utrum in spiritu et in
 foris an uero foris coram oculis carnis
De illa uero columba que dicitur esse corporali
 specie descendisse nullius unquam dubitabit
 quod oculis uisa sit: nec sicut dicimus filium
 petram scriptum est enim. Petra autem erat christus.
 ita possumus dicere. spiritum colubam uel
 ignem. Illa enim petra iam erat in creatura
 et per actionis modum conuincipata est no
 mine christi que significabat: sicut la
 pis ille que iacob posuit ad caput
 eadem unctio ad signandum dominum ass
 uersit: sicut ysaac christus erat cum ad se
 imolandum lignum portabat. Accessit is
 tis actio quodam significatiua iam existentibus:
 non autem sicut illa columba et ignis ad hec
 tamen significanda existerent. **M**agis
 ista filia in uideret flammam illi que
 in rubo apparuit moysi. et illi colu
 me que plus in hemo sequebatur: et fulgu
 ribus ac tonitruis que fiebant cum lex
 daetur in monte. Ad hoc enim ex illis

corporalis extitit species ut aliquid signifi
 cante atque preteriret. propter has ergo corpora
 les formas que ad eum significandum et si
 cut humanis sensibus opteret demonstrandum
 temporaliter extiterent. missus dicitur eadem specie sanctus.
 non tamen minor preter datus est. sicut filius
 propter formam serui: quia illa forma seruus
 hesit ad unitatem persone: ille uero species
 corporales ad demonstrandum quod opus fuit
 ad tempus apparuerunt. et esse postea de
 stiterunt. **P**osico quoniam de multis modis ap
 plicandis dei quoniam quedam missioes ap
 plicantur cum per missus non queat dici si
 aut filius aut spiritus sanctus cooperante
 tamen in omnibus tunc. **C**apitulum vii
Que ergo non et per dei missus per
 illas species corporales igitur rubi
 et colupna nubis uel igitur et fulgura
 in monte: et si que talia tunc apparuerunt
 cum eum coram locutum patribus teste scriptura
 didicimus: si per illos septuaginta modos et
 foris corporali expressas et humanis ass
 tabus presentatas ipse demonstrabat. **S**i autem
 filius per ea demonstrabat. cur tanto per dei
 missus cum ex facta factus est. sic dicit ap
 tolos. cum autem uenit plenitudo temporis misit
 deus filium suum factum ex muliere: quoniam quod
 et ante mittebatur cum per illas creaturas
 mutabiles foris patribus apparebatur. **A**ut
 si non recte posset dici missus. non cum uer
 bum eadem factum est. cur missus dicitur spiritus
 sanctus cum nulla talis incorporacio facta est.
Si uero illa uisibilia que in lege et proph
 etis emendat nec per nec filius sed spiritus sanctus

ipete

100. que de multis modis applicandis dei quoniam quedam missioes applicantur cum per missus non queat dici si aut filius aut spiritus sanctus cooperante tamen in omnibus tunc. Capitulum vii

ondebatur. Cur eam ipse nunc missus
 dicitur. cum illi modum et ante mittetur. In his
 plenitudine questionis primum domino adiuua
 te quod credendum est utrum patrum an filius an spiritus
 sanctus: an aliquis patrum. aliquis filius. ali
 quus spiritus sanctus. an sine ulla distinctione
 personarum sicut dicitur deus vnus et solus. id est
 ipsa trinitas per illas creaturas foris primum
 bus apparuit. deinde quodlibet horum in
 uentum uisum uel fuerit utrum ad hoc opus
 tantummodo creatura facta sit in qua deus sic
 tunc optuisset iudicauit. humanus ostendit
 deus aspectibus. an angelus qui iam cantum ita
 mittebatur ut ex persona dei loqueretur as
 sumentes corpales spiritum de creatura cor
 poreis in uisum misterium sui sicut cuius
 opus esset a ipsum corpus suum cui non sub
 dicitur sed subditum regit in spiritus quos uel
 let: accommodatas atque aptas actio
 nibus suis mutantes atque uertentes. sed ad
 buta sibi a creatore potentia. Postremo
 videbimus id quod quere istitueamur utrum
 filius an spiritus sanctus et antea mittebatur.
 et si mittebatur quod idem illa missioem et
 eam quae in euangelio legimus distet. an
 missus non sit aliquis eorum non uel cum fi
 lius factus esset ex materia uirgine uel cum
 spiritus sanctus uisibili spiritus suae in columba
 suae in igneis linguis apparuit

**De his qui naturam uerbi dei uisibi
 lem putauerunt Capitulum octauum**

Omittam ergo eos qui nimis
 caritate nati sunt ubi dei atque sa

pietate qui in seipso manens inouat omnia
 quae unicum filium dei dicimus non solum
 mutabilem ueritatem uisibilem esse puta
 uerit. Huius enim multum crassum cor diuisum est
 bis in quibus audacius quam religiosus
 attulerit. Anima quippe cum sit substantia spiritalis
 cuiusque eam ipsa facta sit non per alium fieri
 potuit non per quem facta sit omnia: et sine quo
 factum est nichil quous sit mutabilis. non est
 tamen uisibilis: quod illi de uerbo ipso atque
 ipsa dei sapientia per quam facta est anima credi
 derit cum sit illa non uisibilis tamen quod et
 anima est: sed eam immutabilis quod anima non
 est. Eadem quippe immutabilitas eius
 commemorata est ut dicitur in seipso ma
 nens inouat omnia. Et illi quod de uerba et
 ueris sui diuinarum scripturarum testimonis
 qui fulcare conantes adhibet pauli a
 pli sententiam: et quod dominus est de uno so
 lo deo in quo ipsa trinitas intelligitur tamen
 de patre: non et de filio et spiritu sancto dicitur
 accipit regni autem seculorum immortalis in
 uisibili soli deo honor et gloria in secula
 seculorum: et illud alterum beatus et solus
 potens rex regum et dominus dominarum: qui
 solus habet immortalitatem et lucem habitat
 inaccessibilem quem nemo hominum uidit
 nec uidere potest. **Et his qui uolunt eam**

**filium ante carnis assumptionem fuisse
 mortuum ut solus patrum immortalis hanc credat. Cap
 itulum nonum**
Hec quemadmodum intelligenda
 sit iam satis nos differu
 isse arbitror. uerum illi qui ista non de

.ij.

filio n̄ de spū scō s̄ tm̄ de p̄re ac
 capi volūt. Dicūt visibilē filiū.
 nō p̄ carnē de v̄gīe assumptā. sed
 etiā antea p̄ seip̄m. Nā ip̄e inq̄
 ut apparuit ocul' p̄m. Quibz
 si dixeris. quōd ergo visibil' p̄ seip̄m
 filius. ita r̄ mortal' p̄ seip̄m ut
 cōstet vobis qd̄ tm̄mō de p̄re vul
 tus itelligi qd̄ dcm̄ est. q̄ sol' h̄t
 imortalitatē. nā si p̄p̄t carēz sus
 ceptā mortalis ē filius p̄p̄t h̄c
 sm̄te ut sit et visibil'. ēspōdēt.
 n̄ p̄p̄t h̄c se mortalē filiū dice
 s̄ sicut r̄ an̄ visibilē. ita r̄ an̄ mor
 tale. Nā si p̄p̄t carnē filiū dicūt
 eē mortalem. iā nō p̄r sine filio
 solus h̄t imortalitatē. q̄a r̄ v̄bū
 eius p̄ qd̄ oīa fr̄a s̄ h̄t imōlita
 tē. Neqz enī q̄a carnē assūpsit
 mortē. idō amisit imortalitatē
 suā. q̄nquidē n̄ aīe huāe hoc ac
 cidē potuit ut aī corpe morētur
 dicēte ip̄o dno. Nolite tēre eos
 q̄ corpe occidūt aīaz at nō p̄nt
 occidē. Aut uēō etiā sp̄t sc̄is car
 nē assūpsit. De quo utiqz s̄ du
 bio turbabūt. Si p̄p̄t carēz mor
 lis ē filius quō accipiat p̄rēz tm̄
 mō sine filio r̄ sine spū scō h̄rē i
 mōlitate q̄nquid sp̄t sc̄is nō as
 sūpsit carēz. Cui si nō h̄t imorta
 litatē. nō ergo p̄p̄t carēz mortal'
 ē filius. Si at h̄t sp̄t sc̄is imor

talitatē nō de p̄re tm̄mō dcm̄ ē q̄a
 solus h̄t imortalitatē. Quocirca
 ita se arbitret' r̄ an̄ ita r̄ adēz p̄ seip̄m
 mortalē filiū posse cōuicē q̄a ip̄a
 mutabilitas nō icōducēt morta
 litas dē sc̄dm̄ q̄ r̄ aīa dē mori nō
 q̄a i corpe ul' i altēaz aliq̄ s̄bz mu
 tat' r̄ uertit' s̄ i ip̄a sua s̄bz q̄c̄p̄
 aliomō nūc ē ac fuit sc̄dz id̄ qd̄ de
 stitit eē qd̄ cāt mortale dephēditur
 Quia itaqz iquunt atēqz nat' eēt fili'
 dei de v̄rgīe maīa ip̄e apparuit
 p̄b̄z neis nō in vna eadēqz sp̄e
 s̄ mltisōit' alit' atz alit' r̄ visibil'
 ē p̄ seip̄m q̄a nō dū carē assumpta
 s̄bz eius sp̄ciaia mortalibz ocul'
 fuit. et mortal' inq̄tū mutabilis
 ita r̄ sp̄t sc̄is. q̄ alias colūba aliqz
 ignis apparuit. vñ nō t̄nūtati autē.
 s̄ singlarit' r̄ p̄p̄t p̄a tm̄mō ducit
 qd̄ dcm̄ est. imortali iuisibili soli
 deo. r̄ q̄ solus h̄t imortalitatē r̄ luce
 cat h̄tat iaccessibile quē nō hōm̄
 uidit n̄ vidē p̄t. Omissis q̄ istis
 q̄ n̄ aīe s̄bz iuisibile nosse potue
 rūt. Vnde longe ē motū ab eis
 cāt ut nosset vni' r̄ sol' dei idēst
 p̄rēz r̄ filij r̄ sp̄t sc̄i nō solū iuisibi
 le uerū r̄ icōmutabile p̄manere
 s̄bz ac p̄ hoc i uerā r̄ sm̄cā imōr
 litate consistē. nos q̄ nūc p̄ apparuit
 se corporeis ocul' deū n̄ p̄rēz n̄ filiū
 n̄ sp̄m sc̄m dicim' n̄ p̄ subiecta

sue p̄tati corporeā creaturā ī pace
catholica pacifico studio r̄q̄ram⁹
pati corrigi. si s̄ene ac r̄ā r̄ph̄edi
mure. pati etiā si ab īmūco v̄ā t̄n
dicere mordemur. utcū indiscrete
deus apparuit p̄ribz nr̄is at̄q̄ x̄c
veiret ī carē. an āqua ex t̄nitate
p̄sona an sm̄igillatī q̄i p̄ vices
*In indiscrete de t̄nitate p̄ribz appa
ruit an aliq̄ ex t̄nitate p̄soā. Ca. m. x.*

Ac p̄mū ī eo q̄ ī genesi sc̄ptū
ē locutū deū cū hoīe quē
de limo f̄m̄x̄at si excep̄ figurata
significacōe ut rei geste fides etiā
ad l̄r̄āz t̄r̄at̄ ista tractam⁹. ī spec̄ie
hom̄is videt̄ de⁹ cū hoīe t̄n̄ locut⁹
Nō quidē exp̄sse hoc ī libro positū
est. s̄ arc̄ustācia leōnis id r̄sonat
max̄ie illud q̄ sc̄ptū est uocē dei
audisse adā deābulat̄s ī paradiso
ad uesp̄am ⁊ abscondisse se ī medi
o ligni q̄ ē ī paradiso dōq̄z dicēti
adā ubi es. r̄nd̄isse. audiui uocē tu
ā ⁊ abscondi me a facie tua q̄m̄ nu
dus sū. Quō enī possit ad l̄r̄āz in
telligi talis dei deābulacō ⁊ collo
cūcio n̄ ī sp̄e huāna nō video. Neq̄
ei dici p̄t uocē solā sc̄āz vbi deābu
lasse d̄āis ē deus a cū q̄ deābulab̄t
ī loco nō fuisse visibilē cū ⁊ adam
dicat qd̄ se abscondit̄ a facie dei.
Quis ergo eāt ille. utrū p̄r̄ an fili⁹
an sp̄e sc̄āis. an oīno de⁹ īdiscrete

ip̄a t̄nitate ī forma hoīs hoī loq̄
bat̄. Contextio quidē ip̄a sc̄ptūe
nūsq̄ tr̄āsiue sentit̄ a p̄sona ad
p̄sonā. S̄z ille videt̄ loqui ad p̄
mū hoīez q̄ dixit fiat lux ⁊ fiat
firmamētū ⁊ c̄tā p̄ illos singlōs
dies. quē deū p̄r̄z solem⁹ accipe.
dicēte ut fiat q̄cquid facē voluit
Oīa enī p̄ v̄bū suū feat. Et d̄ ūbū
eius unūcū filiū eius sc̄dm̄ certā
fidei r̄gulā nouim⁹. Si ergo de⁹
p̄r̄ locut⁹ ē ad p̄mū hoīez ⁊ ip̄e de
ābulabat ī paradiso ad uesp̄am et
ab eius facie se ī medio ligni para
disi peccator abscondit̄. aut nō
iā ip̄e itelligat̄ apparuisse ab he
et moȳsi et q̄bz uoluit ⁊ q̄z admo
dū uoluit p̄ subiectā sibi muta
bilē atz visibilē creaturā cū ip̄e
ī seip̄o atz ī s̄b̄a sua q̄ est īmū
tabilis atz īuisibil' maneat. S̄z
fieri potuit ut a p̄soā ad p̄sonā
occulte sc̄ptura tr̄āsiuet. ⁊ cū p̄r̄z
dixisse narrasset. fiat lux ⁊ c̄tā q̄
p̄ v̄bū feasse m̄eorat. ⁊ iā filiū in
dicēt loqui ad p̄mū hoīem nō
apte hoc explicāis s̄ eis q̄ possent
itelligēdū int̄imās. Qui q̄ h̄abz
vires quibz hoc secretū possit m̄e
tis acie penetrē. ut ei liq̄do appācat.
ul' posse etiā p̄r̄z ul' nō posse n̄
filiū ul' etiā sp̄m̄ sc̄m̄ p̄ creatūz
visibilē huānis ocul' apparere

.ij.

ppat in hec scrutanda si pt ecia v
 bis enuctiada atq tractada. His
 at qntu ad hoc scriptue testionu
 attinet ubi deus cu hoie locut
 est qntu existimo occulta e. **Q**n
 ecia utru soler ada corporeis oau
 lus deu videre no euidet appaet
 ai pferam magna sit qstio au
 moi oculi eis apta fuerit qn vet
 tu abid gustauerit. **H**ij eu anq
 gustassent clausi eant. **I**llud tm
 no teme dixerit. si paradisu corpa
 le quedā locū illa septa ismuat
 deabulac ibi deu nisi i aliq cor
 poea forma nullomō potuisse.
Nā r solas voces factas qō audi
 ret hō nec aliquā formā videt di
 ci pt n qā septū est abscondit se
 adā a facie dei. **o**mnino seqtur. ut
 soler facie eius videt. **Q**uid si eū
 nō quidē uidē ipe poterat. si vidē
 ipe metuebat ab eo au^o vocē au
 dierat r deabulatis pnciā sen
 sciat. **N**ā r cayn dixit deo. a facie
 tua abscondā me. **N**ec ideo fatē
 cogm^o eū solē cernē facie dei cor
 poreis oau^o in qualibz for^o visibili
 qius de facinore suo vocē mtrō
 gātis secūq loquētis audissz. **C**ui
 moi at loqta tūc dō exciōibz ho
 minū auribz rsonāet maxie ad
 pmiū hōmē loqns r iuēire diffia
 le est. r nō hoc isto sermōe suscepi

mus. **D**ecūtamē si sole vocis r sois
 fiebat qbz qdā sensibilia pncia dei
 pms illis homibz pbetur. aut ibi
 psonā dei pms nō intelligā nescio.
 qnquidē psona eius ondit r in ea
 voce ai ihus i mōte coaz tūz discipu
 lis pfulgēs apparuit r i illa qn sup
 baptisatū colūba descēdit. r i illo vbi
 ad pms de sua clāficacōe clamauit.
 ei qz rpsōsū est. r clāficauit r iterū
 clāficabo. nō qā fieri potuit vox
 sine ope filij r spc scā. **T**ernitas qipe
 isepabilē opatur. s qā ea vox frā
 est q solus psonā pms ondet sicut
 huānā illā formā ex vrgē maria
 tūtas opata ē. **s**cdm s solū filij p
 soā est. **D**isibile nāqz filij solius
 psonā iuisibilis tūtas opata est.
Nec nos aquid phibet illas voces
 factas ab adā nō solū a tūtate frā
 itelligē. s ecia psonā demrantes
 eius tūtatis accipe. **I**bi ai cogimur
 nō nisi pms accipe ubi dcm est.
Hic ē filius meus dilctus. **N**eqz ei
 illic ecia spc scā filius a ecia su^o filij
 credi a itelligi pt. **E**t ubi sonuit. et
 clāficauit. r itm clāficabo. nō nisi
 pms psonā fatm. **R**espsōsio qipe ē
 ad illā dñi uocē qua dixerat. **P**ater
 clāfica filiū tuū. qd nō potuit di
 cē nisi deo pū tm nō r spū scō au^o
 nō eāt filius. **H**ic at ubi septū est
 et dixit dñs ad adā auē nō ipā tu

ent

uitas itelligat nichil dici potest. **S**icut
 etiam quod scriptum est et dixit deus ad
 abraham. exi de terra tua et de cogna
 tioe tua et de domo patris tui non est
 aptum utrum sola vox sancta sit ad aures
 abrahe. an et oculi eius aliquid ap
 paruerit. **P**aulo post autem aliquo a
 patris dictum est. et visus est dominus ab
 rahe et dixit illi. Semini tuo dabo terram
 hanc. **S**ed non ibi expressum est in qua specie visus
 ei sit dominus. aut verum patrem aut filium aut
 spiritum sanctum ei visus sit non forte ideo pu
 tant filium visum esse abrahe quia non scrip
 tum est visus est ei deus. sed visus est ei
 dominus. **T**amquam enim proprie videtur filius
 dominus vocari dicitur apostolo. **N**am si sunt
 qui dicuntur dii sive in celo sive in terra.
 sicuti sunt dii multi et dominum multi nobis
 tamen unus deus pater ex quo omnia et nos
 in ipso et unus dominus ihesus christus pro quo omnia
 et nos per ipsum. **S**ed cum et deus pater multis
 locis inueniatur dominus datus sicuti est
 illud. dominus dixit ad me filius meus
 es tu ego hodie genui te. et illud dicit
 dominus domino meo sede ad dextram meam
 cum etiam spiritus sanctus dominus datus inueniatur
 ubi apostolus ait. dominus autem spiritus est. et ne
 quisquam arbitretur filium significatum et
 ideo deum spiritum proprie incorpoream substantiam
 secutus steterit. ubi autem spiritus domini ibi
 libertas. spiritum autem domini spiritum sanctum esse ne
 mo dubitauerit. **N**eque hic ergo e
 uidenter apparet utrum aliqua ex trinitate

persona. an deus ipse trinitas de quo
 uno deo deum est. dominum deum tuum
 adorabis et illi soli serues visus
 fuit abrahe. **S**ub illic autem manere
 tres viros vidit quibus ille et trinitas
 hospicioque susceptis epulantibus
 ministravit. **S**ic tamen scripta illa re
 gesta narrae cepit ut non dicat.
 visi sunt ei tres viri sed visus est ei dominus
 atque inde sequitur exponis quomodo ei
 visus sit dominus atterit narrationem
 de tribus viris quos abraham pro plurali
 le numerum trinitat ut hospicioque
 suscipiat et postea singulariter sic
 unum alloquitur. et sic ut unum ei de sa
 ra filium pollicetur. que dominum dicit
 scriptura sicut in eiusdem narrationis
 exordio. visus est inquit dominus abrahe
Inuitat ergo et pedes lauat et dedu
 cit abeuntes tanquam hostes. loquitur autem tan
 quam cum domino deo. sive cum ei permittit
 filius sive cum ei sodomie imminens
 iteritus indicatur. **XI. capitulum**

**De tribus viris abrahe visis cum
 quibus sicut cum domino loquitur.**

Non parua neque trinitaria con
 sideracionem postulat iste
 scripture locus. **S**i ei vir unus visus
 fuisset etiam illi qui dicunt et postquam
 de virgine nascetur pro sua substantiam vi
 sibile filium quod aliud quam ipsum esse
 clamaent. **Q**uia de patre inquit
 deum est inuisibili soli deo. **E**t tam

.4.

possem ad huc quere quomodo animum suscepta carne huius est uictus ut homo quicquid pedes ei loti sunt et humanis epulis epulatus est. Quomodo istud fieri poterat cum adhuc in forma dei esset non capiatur arbitratus esse equalis deo. Quicquid enim iam semper ipsum exinanierat formam serui accipiens in similitudinem hominis factus et huiusmodi uictus ut homo cum hoc quomodo fecit per partem uirginis nouerimus? Quomodo ergo animus hoc fecisset ut uir unus apparuit abrahe? An illa forma uera non erat? Possem ista quere si uir unus apparuisset abrahe idcirco dei filius crederetur. Cum uero tres uiri uisi sint nisi quisquam in eis uel forma uel etate uel potestate maior ceteris datus est cur non hic accipiamus uisibilem in similitudinem per creaturam uisibilem trinitatis equalitatem atque in tribus personis unam eandemque substantiam? Nam ne quisquam putaret sic trinitatem unam in tribus fuisse maiorem et cum deum dei filium intelligendum. duos autem illos angelos eius. quia cum tres uisi sint unum deum illic loquitur abraham. sancta scriptura futuris talibus cogitationibus atque opinionibus traditendo non permittit occurrere quoniam paulo post duos angelos dixit uisisse ad loth in quibus et ille uir iustus qui de sodomorum incendio meruit liberari ad unum deum loquitur.

De duobus angelis qui humana forma apparuerunt loth in quibus dominus singulariter appellatur Cap. duodecimum.

Sic enim loquitur scriptura dicens. Abiit autem dominus postquam cessauit loqui ad abraham et abraham recessus est ad locum suum. **V**enerunt autem duo angeli in sodomus uespere. **N**unc attendendum est: quod ostendit institutum. **C**um tribus certe loquitur abraham et cum deum singulariter appellauit. forte igitur aliquis unum ex tribus agnosceret deum: alios autem duos angelos eius. **Q**uid sibi ergo uult quod sequenter dicit scriptura: abiit autem dominus postquam cessauit loquens ad abraham et abraham recessus est ad locum suum. **V**enerunt autem duo angeli in sodomus uespere. **A**n forte ille unus abesse aut quod dominus agnoscebat in tribus et duos angelos qui cum illo erant ad sumendam sodomiam miserat. **E**rgo sequentia uideamus. **V**enerunt igitur duo angeli in sodomus uespere. **L**oth autem sedebat ad portam sodomorum. **E**t cum uidisset eos loth: surrexit et obuia illis: et adorauit in facie super terram et dixit. **E**cce domine diuertite in domum pueri uiri. **N**unc manifestum est et duos angelos fuisse et in hospitium pluraliter uuitatos et honorifice appellatos dominos cum fortasse homines putarentur. **S**ed euersus mouet quia nisi angeli dei cognos-

cent: nō ad oāret loth i facie
 sup trā. Cur q̄ tāq̄ tli hūān
 tate idigētibz i hospiciū p̄bēz
 et victus. S; q̄dlibz hic lateat:
 illud nūc q̄d suscepim⁹ exeā
 mur. Duo apparēt. āgeli ā
 bo dicūt. plālit iūtāt tāq̄
 cū duobz plūālit loq̄t donec
 exeat a sodomus. Denū seq̄t
 sēptura et dicit. Et fōm est p̄
 q̄d eduxerūt cū fōas dixerāt
 saluās salua aiāz tuā ne v̄s
 p̄excis retro. neq; stes i hat
 vniūsa regioē in mōtē vade
 et ibi saluabēis ne forte p̄pre
 hēdāis. Dixit at loth ad eos.
Rogo dnē qm̄ iueit puer tu⁹
an̄ te miām rē. Quid ē hoc
q̄d dixit ad eos rogo dnē. Si
iā ille discessēt qui dn̄s erat
et āgelos misēāt: aut dē rogo
dnē et nō rogo dn̄. Aut si vnū
ex eis voluit appellāctur aut
sēptura dixit at loth ad eos
rogo dnē qm̄ iueit puer tu⁹
āte te miām. An et h̄ itelligi
m⁹ i plurali nūō p̄soās duas
cū at idē duo tāq̄ vnus com
pellātur vni⁹ sbe vnū dn̄m
deū. S; q̄s duas p̄soās hic in
telligim⁹. P̄is et filij an p̄is
et sp̄c sc̄i an filij et sp̄c sc̄i. Hoc
forte q̄rūcāus q̄d ultimūm

Dixi. **M**issos ei se dixerūt q̄d de filio
 et de sp̄u sc̄o dixim⁹ nā p̄ez missum
 nusquā sēptiātū nob̄ occurret **De**
visione moysi q̄ dn̄m vidit in oreb
per ignē in rubo Cap̄m xiiij

Moyfes at qm̄ ad p̄ptm isrl
 ex egipto ducēdū miss⁹ est
 sic ei dn̄m apparuisse scriptū est.
 Pascebat iqt̄ oues iethro socii sui
 sacerdotis madian et egit oues i de
 seto et uēit in mōtē dei oreb. Ap
 paruit at illi āgelus dn̄ i flāma
 ignis de rubo et vidit q̄ā i rubo ar
 dēt ignis rubus v̄cō nō oburebatur.
 Et ait moyses. Ibo et videbo visū
 istud q̄d tā magnū vidi qm̄ nō cō
 burit rubus. Cū ergo vidit dn̄s q̄ā
 v̄cūt vidē: clamauit cū dn̄s de rubo
 dicēs. Ego sū deus p̄is tui de⁹ abra
 hā et deus ysaac et deus iacob. Et h̄
 p̄mū angelus dn̄ dāis ē: denū de⁹
 Nūc q̄ ergo āgelus ē de⁹ abrahā et
 deus ysaac et deus iacob. P̄b̄ ergo
 v̄cē intelligi ip̄e saluator de quo dic
 aplūs. quoz p̄is ex quibz x̄c̄ s̄dm
 carnē: qui ē sup oīa de⁹ b̄ndictus
 i sc̄lā. Qui ergo sup oīa est deus
 b̄ndictus i sc̄lā: nō absurde etiā h̄
 ip̄e itelligit de⁹ abrahā. et de⁹ ysaac
 et deus iacob. S; cur p̄is angelus
 dn̄ dicitur ē. cū de rubo i flamma
 ignis apparuit. V̄tū q̄ā vnus ex
 mltis angelis cāt. s; p̄ disp̄sacōz

.ii.

psona dñi sui gēbat an assumptū
 ēat aliquid creaturę qđ ad pñs ne
 qđcū visibilis appareat. et vñde
 voces sensibilibz ederet quibz pñ
 aia dñi p subiectā creaturā cor
 poris eciā sensibz homīs sicut
 optebat exhibētur. Si ei vn̄ ex
 angel̄ ēat: qđ facile affiere possit
 utrū ei filij psona nūtiāda im
 pōita fuit an sp̄e sc̄i. an dī pñs
 an ip̄ius om̄ino tñtatis qđ est
 vnus et solus de⁹: ut dicit. ego
 sū de⁹ abrahā et de⁹ ysaac et de⁹
 iacob. Neq; ei possit dicit deū
 abrahā et deū ysaac et deū iacob
 filiū dei eē et p̄ez nō eē a sp̄m sc̄m
 aut ip̄az tñtate qđ credim⁹ et itel
 ligim⁹ vnū deū audebit aliq̄s
 negare deū abrahā et deū ysaac
 et deū iacob. Ille enī nō est illoz
 p̄m deus qui nō est de⁹. Porro
 si nō solū p̄e de⁹ ē sicut oēs eciā
 hētici credūt. sed eciā filius. qđ
 velit nolint cogūt fatē dicit
 aplō qui ē sup oīa de⁹ bñdictus
 ē i sc̄lā et sp̄e sc̄is dicitē ip̄o apto
 clarificate ergo deū i corpe v̄o.
 cū sup dicitē nefatis qđ corpa
 v̄ā tēplū in uobis ē sp̄e sc̄i quē
 habetis a deo et hī tres vn⁹ deus
 sicut catholica sanitas cred⁹ nō
 satis elucet. quā in tñtate pso
 nā et utrū aliquā an ip̄i tñta

tis gerebat ille āgelus si vn⁹ ex ce
 teis angelis ēat. Si at̄ i usū rei
 pñtis creatura assumpta ē qđ huā
 nis et ocul̄ appareret et aūibz īsoa
 ret. et appellāctur. et āgelus dñi et
 dñs deus: nō p̄t hic de⁹ p̄e itelligi.
 s̄ aut filius a sp̄e sc̄is. q̄m̄q; sp̄z
 sc̄m alicubi āgelū dēn n̄ recola.
 s̄ ex ope possēt itelligi. Dēn enī
 de illo est: qđ v̄ctura s̄t ānūtiab̄t
 vobis. Et utiq; angelus grece la
 tine nūctius int̄pretat̄. De dño
 at̄ ihu xp̄o euidentissime legim⁹
 apud p̄phaz qđ magnū filij āge
 lus deus sit: cū et sp̄e sc̄is et dei
 filius sit deus et dñs angeloz.

**De apparitione dei i exitu isrl
 de egypto Caplm xiiii.**

Tē in exitu de egypto filiozū isrl
 sc̄ptū est. Deus at̄ p̄ibat illos.
 die quidē in colūpna nubis. et
 oñdebat illis viā. nocte at̄ i colūp
 na ignis: et nō deficiēb̄t colūpna
 nubis die. et colūpna ignis nocte
 añ p̄lm. Quis et hic dubitet p
 subiectā creaturā eādēq; corpoez
 nō p̄ suā sb̄am deū ocul̄ apparū
 isse mortaliū. S; utrū p̄ez an
 filiū an sp̄m sc̄m an ip̄az tñta
 tē vnū deū: sicut nō apparēt. Nec
 ibi hoc distmguē qđtū existimo
 ubi scriptū est. et maiestas dñi
 apparuit i nube. et locut⁹ ē dñs

ad moysen dicens exaudiui nuntium
filiorum israel. *De hys q̄ diuinitate gesta
s̄ corā moyse ī mōte syna Ex vi*

Am uero de nubibus et vocibus et ful-
guribus et tuba et fumo in monte sy-
na cum diceretur syna ante moysen fua-
bat totus propterea quod descendit dominus in eum
in igne et ascendebat fumus tanquam fu-
mus fornacis et in monte confusus est
omnis populus vehementer. Stabant
autem voces tube predeuntis fortiter val-
de. moyses loquebatur et deus respondebat
ei voce. et paulo post data lege
in decem preceptis sequitur dicitur et omnis
populus videbat uoces et lapades.
et voces tube et motem fumantem
et paulo post. Stabant inquit omnis
populus a longe. moyses autem intravit
in nebula ubi erat deus et dixit do-
minus ad moysen etc. Quid hic dicitur
nisi quod nemo tam uecors est qui credat
fumum igne nubes et nebula et
si quod huiusmodi uerbi et sapientie dei
quod est x̄c̄ uel spiritus sanctus esse substantia. Nam
de patre deo. nec arriani unquam ho-
ausi sunt dicere. Ergo creatura seruie-
te creatori facta sunt illa omnia et huma-
nis sensibus per dispensationem grau-
punitata. nisi forte quia dominus est moy-
ses autem intravit in nebula ubi erat
deus. hoc arbitrabitur carnalis
cogitatio a populo quidem nebula
uisam. in nebula uero moysen
oculis carnis uidisse filium dei que
delirantes heretici in sua substantia uisum uo-
lunt. Sane cum uiderit eum moyses

oculis carnis. si oculis carnis potest
videri non modo sapientia dei quod est
christus. sed uel ipsa diuinitas hominis
et quilibetque sapientis. a qua scriptum
est de senioribus israel. quia uiderunt
locum ubi steterat deus israel. et quia
sub pedibus eius tanquam opus lapidis
saphiri. et tanquam aspectus firmam-
ti celi. propterea credendum est uerbum
et sapientiam dei per suam substantiam in spaci-
loca terreni stetit quod pertendit a
fine usque ad finem fortiter. et dispo-
nit omnia suauiter. et ita esse mirabile
uerbum dei per quod facta sunt omnia ut mo-
se contrahat modo distendat. **M**u-
dat dominus a talibus cogitationibus cor-
da fidelium suorum. **S**ed per substantiam
ut sepe diximus creaturam exhibe-
tur hec ^{oia} uisibilia et sensibilia ad
significandum inuisibile atque intelligibile
deum non solum patrem sed et filium et spiritum
sanctum ex quo omnia per que omnia in quo
omnia quous inuisibilia dei a creatura
mundi per ea que facta sunt intellectum con-
spiciunt. sempiterna quoque uirtus
eius ac diuinitas. **S**ed quod attinet ad
id quod nunc suscepimus nisi in monte
syna uideo que ad modum appa-
reat per illa omnia que mortalium sen-
sibus terribiliter ostendebat. utrum
deus trinitas an pater an filius an
spiritus sanctus proprie loquebatur. **D**erum
tam si quid hic sine affirmadi

.ij.

temeritate modeste atz auctanter
 cōiectare cōcedit si vna ex tūta
 psona p̄t̄ itelligi aut nō sp̄m̄ s̄m̄
 pocus itelligim⁹ q̄n̄ r̄ tabulis
 lapideis lex ip̄a q̄ ibi data ē di
 gito dei scripta dicit. quo noīe
 sp̄m̄ s̄m̄ ī euāgelio significari
 nouim⁹ r̄ quīquaginta dies nu
 meānt̄ ab occisiōe agni r̄ celebra
 tiōe pasce usqz ad diē quo h̄ fieri
 cepta s̄t̄ in mōte syna. sicut p̄
 dñi passioēz ab eius r̄surrectiōe
 quīquaginta dies numeānt̄ ut vet
 p̄missus a filio di sp̄c̄ sc̄us. r̄ in
 ip̄o eius aduētū quē ī aplōz ac
 tibz legim⁹ p̄ diuisioēz linguaz
 ignis apparuit q̄ r̄ insedit sup
 vniūquēqz eor. Quid ī exodo argu
 it ubi sc̄ptū est. Syna at̄ mōs
 sumab̄ totus. p̄t̄ca qd̄ descendit
 ī cū deus ī igne. Et aliq̄to post.
 asp̄is̄ īquit̄ maiestatis dñi
 tāq̄ ignis ardēs sup̄ v̄tice mōtis
 cōz̄ filius isrl̄. Aut si h̄ ideo facta
 s̄t̄ q̄a n̄ p̄ n̄ filius illuc eomodo
 p̄ntari potēant̄ sine ip̄o sp̄u sc̄o
 quo ip̄az legē scribi optebat. deū
 quidē nō p̄ sb̄az suā q̄ īuisibilis
 et icōmutabilis manet. s̄ p̄ illā
 sp̄m̄ creatiue illic apparuisse cog
 noscim⁹. s̄ aq̄uā ex tūtate p̄soz̄
 signo quodā p̄p̄o q̄n̄cū ad mei
 sese capacitatē p̄t̄ce nō videm⁹.

**Utrū de⁹ p̄ suā sb̄am moysi apparu
 erit p̄ visibile creaturā Capl; xvj. m**

Est etiā quo pleriqz moueri
 solet q̄a scriptū est et locu
 tus ē dñs ad moysen facie ad facie
 sicut q̄s loq̄tur ad aīcū suū cū pau
 lopost dicit idē moyses. si ergo ī
 ueni gr̄az āte te oīde n̄ temetip̄m
 maifeste ut videā te ut sim ī ueniens
 gr̄az āte te r̄ ut sc̄ā q̄a p̄plus tu⁹ ē
 gr̄es hec. Et paulopost iterū. Dixit
 moyses ad dñm. Quidē n̄ maifesta
 tē tuā. Quid ē hoc qd̄ ī oībz q̄ supra
 fiebāt deus videi p̄ suā sb̄az puta
 bat. vñ a miseris creditus ē nō p̄
 creaturā s̄ p̄ seip̄m̄ visibil' filius
 dei r̄ qd̄ itraucat ī nebulā moyses
 ad hoc itrasse videbat. ut oculis
 quidē p̄pli oīdētur caligo nebulo
 sa. ille at̄ int̄ ūba dei tāq̄ e⁹ facie
 ē cōceptus audiet. Et quis dñm ē.
 Et locutus ē dñs ad moysen facie
 ad facie sicut q̄s loq̄tur ad aīcū
 suū et ecce idē dicit. Si tuā gr̄az
 ī sp̄cū tuo oīde n̄ temetip̄z mā
 nifeste. Noucāt utiqz qd̄ corpale
 videbat. et uicām uisionē dei sp̄ri
 talit̄ req̄rebat. Locutus q̄ppe illa q̄
 fiebat ī uoal; sic modificabat tāq̄
 eēt amia loquetis ad aīcū. S; deū
 p̄t̄z q̄s corporeis ocul' videt. Et in
 p̄ncipio eāt uerbū. et ūbū eāt apud
 deū r̄ deus eāt ūbū p̄ qd̄ f̄a s̄t̄ oīa.

† Et spm sapie q̄ corporeis oculis uidet
 q̄s corporeis oculis uidet. Quidē
 aut̄ oñde m̄ remeti pm̄ maifeste
 ut uideā te n̄ oñde m̄ sb̄az tuā.
 Hoc at̄ si nō dixiss̄ moyses ut ai
 q̄ serēdi eēnt stulti q̄ putāt p̄ ea
 q̄ sup̄ gesta ul' dā st̄ sb̄az dei oau
 lis eius fuisse aspiciā. Cū uēo h̄
 aptissime demētur n̄ desiderati
 hoc fuisse excessū: q̄s audeat dicē
 p̄ sites formas q̄ huic quoq̄ visi
 bilis apparuerāt nō creaturā dō
 seruētē s̄ hoc ipm̄ qd' deus ē
 cuiusq̄ ocul' apparuisse mortuū.

*Ex p̄soā dñi ih̄u dā intelligēda
 sūt moysi ponā te sup̄ petrā et au
 ferā manū meā et posteriora mea
 uidebis Capitulu xvij^m*

Et id quidē qd' postea do
 minus dicit ad moysen
 Nō poteris uidē faciē meā et uiuē.
 Nō enī uidebit hō faciē meā et
 uiuēt. Et ait dñs. Ecce loc⁹ penes
 me et stabis sup̄ petrā statū ut tñ
 seat mea maestas et ponā te in
 specula petre et tegā manu meā
 sup̄ te don' tñscā et auferā ma
 nū meā et tūc uidebis posteriora me
 a: nā facies mea nō appaēbit tibi.
 Nō in cōgruēt ex p̄soā dñi n̄r̄ ih̄u
 xp̄i p̄figuratiū solet itelligi ut
 posteriora eius accipiāt cāō ei⁹
 i qua de uirgīe nat⁹ ē. et mortu⁹
 et resurrexit siue p̄t̄ p̄tremittā

mortalitatis potiora dca sint
 siue qd' eā p̄p̄e i sic sdi h̄ est p̄t̄
 susape dignat⁹ ē. Facies at̄ eius
 illa dei forma i qua nō captam
 arbitratus ē eē cālis dō p̄ū. qd'
 nemo utiq̄ p̄t̄ uidē et uiuē. Siue
 q̄a post hāc uitā in q̄ p̄p̄na
 mur a dñō et ubi corp⁹ qd' cor
 rūpit̄ aggrauat aiāz uidebis
 facie ad faciē sicut dicit apl̄us.
 De hac enī uita i psalmis dicit
 Verūt̄i unūsa ualitas ois hō ui
 uēs. Et iterū. Em̄ nō iustificabi
 tur i sp̄ai tuo ois uiuēs. In q̄
 uita eā s̄d̄ ioh̄ez nō dū appa
 ruit qd' erim⁹. Sam' at̄ i q̄t̄ q̄a
 cū apparuit filēs ei erim⁹: qm̄
 uidebis eū sicuti ē. qd' utiq̄ p̄
 hāc uitā itelligi uoluit cū
 mortis debitū soluerim⁹. et r̄sur
 rectionis p̄missū r̄cepim⁹. Siue
 qd' eā nūc i q̄t̄ū dei sapiāz p̄
 quā facta st̄ oīa sp̄ualit̄ itelli
 gim⁹. it̄m̄ car̄libz affectibz mori
 mur. ut mortuū nob' hūc mū
 dū deputātes nosq̄ ip̄i huic m̄
 do moriam⁹. et dicam⁹ qd' ait ap̄
 tolus: mūdus m̄ crucifix⁹ ē et cap
 mūdō. De hac eī morte idē dicit.
 Si at̄ mortu⁹ estis cū x̄ qd' adhuc
 uelud uiuētēs de hō mūdō decer
 nit⁹. Nō ergo imēto nō p̄t̄
 faciē id ē ip̄az maifestacōz sapie

Et ex p̄soā dñi ih̄u dā intelligēda sūt moysi ponā te sup̄ petrā et auferā manū meā et posteriora mea uidebis Capitulu xvij^m

11.

Dei vidē et viuē. **I**pa ē ei spēs
 cui cōtemplādē suspiat oīs qui
 affectat diligē deū ex toto corde
 ex tota aīa et ex tota mēte. **A**d
 quā cōtemplādā etiā primū q̄tū
 p̄t edificat q̄ diligit et primū si
 aut seipm̄. **I**n q̄bz duobz p̄ceptis
 tota lex pendet et p̄phē: qd̄ signi
 ficat etiā i ipō moysē. **N**ā cū dix
 isset p̄t dilāōnē dei q̄ p̄apue fla
 grabat si iueni grāz i sp̄cū tuo
 oñdē m̄i temetipm̄ maifeste ut
 sim iueniens grām āte te: et mu
 o p̄t dilectionē etiā p̄t s̄biat
 atqz ait. **E**t ut scā qā p̄plus tu
 est gr̄s hec. **I**lla ē ergo spēs q̄ ra
 pit oēm aīaz ratiōalē desiderio
 sui tāto ardētiore q̄to mūdiorē:
 et tāto mūdiorē q̄to ad sp̄uali
 a resurgētē: tāto at̄ ad sp̄ritu
 alia resurgētē q̄to a carlibus
 moriētē. **S**z dū pegnam̄ a
 dno et p̄ fidē ambulam̄ nō p̄
 spēm. postiora xpi. hoc ē car
 nē p̄ ipāz fidē vidē debem̄. idē
 in solido fidei fūdāmto stātes
 qd̄ sigt̄ petra. et eā de tali tutis
 sima specula itūctes i catholica
 salis ecclia de qua dcm̄ ē. et su
 p̄ hac petrā edificabo eccliam
 meā. **T**āto ei certius diligim̄
 q̄to vidē desideām̄ faciē xpi.

q̄to i postiorubz eius agnosam̄
 q̄tū nos p̄or dilexit xpc. **S**z in
 ipā carē fides et surēctiois ei sal
 uos facit atqz iustificat. **S**i ei cre
 dideris iquit i corde tuo qā deus
 illū suscitauit a mortuis. saluus
 eris. **E**t iterū qui tradit̄ ē inq̄t
 p̄pter delicta nr̄a. et resurrex̄ p̄t
 iustificatioēm nr̄az. **I**deoqz mei
 tū fidei nr̄e. resurrectio corpis do
 mū est. **N**ā mortuā eē illā carēz
 i cruce passiois et̄ iūmici eā credē
Et firmussie nos credētes tāqz de
 petre soliditate cōtuenmur. **U**nde
 certa spe adopcoēm exspectāmus
 redēpcoēz corpis nr̄i qā hoc i mē
 bus xpi spēam̄ q̄ nos ipi sum̄
 qd̄ p̄fām̄ eē in ipō tāqz in capite nr̄o
 fidei s̄antate agnosam̄. **I**nde n̄ vult
 n̄ cū trāsierit vidēi postiora sua ut
 i eius resurrectioēz credat. **P**asca
 ei hebreū uerbū d̄r qd̄ trāsitu inē
 p̄tam̄. **D**n̄ et iohēs euāgelista d̄r.
An̄te diē at̄ festū pasche sc̄s ilic
 qā veit̄ eius hoā ut trāseat de hoc
 mūdō ad p̄rēz. **H**oc at̄ q̄ credē n̄
 tamē in catholica s̄ i s̄ismate ali
 quo aut i h̄si credūt nō de loco
 q̄ est penes eū vidēt postiora do
 mū. **Q**uid ei sibi vult qd̄ ait p̄
~~taiora~~ dñs ecce loc̄ ē penes me et
 stabis sup̄ petrā. **E**t loqz tr̄ens

si h̄s exisse nō edūt

ē penes dñm. n̄ hoc ē penes eū qđ
 eū spūaliter attigit: Nā qđ loc⁹ nō
 est penes dñm q̄ attigit a s̄ie usq̄
 ad finē fortit⁹ & dispoit oīa suavi
 ter. & au⁹ ē dictū. celū m̄ sedes & t̄
 ra scabellū pedū eius. et q̄ dixit.
 quā domū edificabitis m̄. a qđ
 locus q̄ctis mee: nōne man⁹ mea
 fecit hec oīa. S; videlicet itelligit
 locus penes eū ī quo stat⁹ sup̄ pe
 trā ipā ecclia catholica: ubi salu
 bus videt pascha dñi id ē trāsitu
 dñi. & postiora eius id ē corp⁹ ei⁹
 q̄ credit ī resur̄ctioē eius. Et sta
 bis iq̄ sup̄ petrā. statū ut trāseat
 mea maestas. Neucā enī statū ut
 trāsiet maestas dñi in clāificaci
 oē dñi q̄ resurgēs ascēdit ad p̄ez
 solidati sum⁹ sup̄ petrā. Et ipē
 petr⁹ tūc solidat⁹ ē ut cū fiduā
 p̄dicat⁹ quē p̄usq̄ eēt solidatus
 ter t̄iore negaueāt. iā quidē p̄des
 tiāciōē potitus ī speda petre s;
 adhuc manu dei sibi supposita
 ne vidēt. Postiora ei⁹ visur⁹
 eāt & nō dū ille trāsiet unq; a
 morte ad uitā. nō dū r̄sur̄ctioē
 clāificat⁹ eāt. Nā & qđ seq̄t̄ in ex
 odo & dicit tegā meā sup̄ te donē
 trāsēā & auferā manū & tūc vi
 debis postiora mea. mlti isra
 helite quoz tūc eāt figurā moy
 ses post r̄sur̄ctioē ei⁹ crediderūt

positus

manū

ī eū tāq; iā vidētes p̄teiora eius.
 r̄mota manu ei⁹ ab oail⁹ suis.
Dñi & ysauē talē p̄phiaz euāgelis
 ta m̄morat. Ina assa cor p̄p̄ti ei⁹
 et auēs eozū oppula: et oclōs eoz
 graua. Deniq; ī psalmo nō ab
 surde itelligit⁹ ex eoz p̄soā dici.
 qm̄ die ac nocte quata ē sup̄ me
 man⁹ tua. Die fortasse cū mā
 festa miācula facēt n̄ ab eis ag
 noscētur: nocte at̄ cū in passioē
 morēt⁹: qm̄ cercius putauerēt sic
 quēlib; hoīem p̄emptū & exēctū
 S; qm̄ cū trāsisset ut ei⁹ p̄teiora
 viderēt⁹ predicāte sibi ap̄to petro
 qā optebēt xp̄m pati & r̄surgere.
 p̄p̄ti s̄ doloze p̄m̄e: ut fieret
 ī baptisatis qđ ī capite psalmi
 eius d̄r. **Dñi** quozū r̄misse s̄ iūq
 tates: & quoz t̄cta s̄ p̄cā. **P̄cā**
 cū dictū eēt quata ē sup̄ me ma
 n⁹ tua tāq; dño trāsēunte ut
 iā r̄mouēt manū & viderēt⁹ p̄
 teiora eius: seq̄tur uox dolētis et
 cōfictis. & ex fide r̄sur̄ctiois do
 nū p̄cōr r̄missioē accipiētis.
Cōuersus sū m̄q̄c ī exēpm̄ā: cū
 īfigeret⁹ m̄ spina. **Pat̄m** meū
 cognou: & iusticiā meā nō ope
 rui. **Oxi** p̄m̄ctiabo ad iūsum
 me iusticiā meā dño: et tu re
 misisti īp̄ctatē cordis mei. **Naq;**
 eī tāto caris nubilo debem⁹ in

uolui ne putem⁹ facie quide⁹ do
 mi⁹ iuisibile. dorsu⁹ uero⁹ visibile:
 quoniam⁹ quide⁹ forma serui utruq⁹ vi
 sibilit⁹ appuit. In forma at⁹ di
 absit ut tale a⁹ quid cogitet. Ab
 sit ut verbu⁹ dei⁹ i sapia⁹ dei ex
 vna pte⁹ heat⁹ facie et ex alia dor
 su⁹ sicut corp⁹ huani⁹: a⁹ oino
 ulla specie ul⁹ moade⁹ siue loco
 siue tpe⁹ mutet. Quapp⁹ si
 i illis vocibz⁹ q⁹ fiebat i exodo
 et omibz⁹ illis corp⁹ alibz⁹ dno
 stracoibz⁹ dno⁹ ihc xpuc⁹ onde
 bat. aut alias xpc⁹ sicut loci
 hui⁹ i fidei⁹ ad p⁹suadet. alias
 spc⁹ scis sicut ea q⁹ sup⁹ dixim⁹
 admonet: no⁹ hoc effiat⁹ vt
 deus p⁹ nuncq⁹ tali aqua spc⁹
 pubus visus sit. Multa ei
 talia visa facta st⁹ ill⁹ t⁹ p⁹ibz⁹ no⁹
 euidenter no⁹ iato et designato
 i eis ul⁹ p⁹re ul⁹ filio ul⁹ sp⁹u⁹ sco⁹?
 s⁹ tamen p⁹ quasda⁹ valde p⁹ba
 biles significaco⁹es nonnullis in
 diuis existetibz⁹: ut nimis te
 meareu⁹ sit dice⁹ de⁹ p⁹re nunc
 q⁹ p⁹ibz⁹ aut p⁹phis p⁹ a⁹qs⁹ visi
 biles formas apparuisse. Hac
 eni⁹ opio⁹ne illi peperit qui
 no⁹ potuerit i vnitate t⁹nitatis
 itelligere qd⁹ dan⁹ est. Regi aut⁹
 sclo⁹ru⁹ i mortali iuisibili soli
 deo et que⁹ nemo homi⁹ vidit

nec uide⁹ pt. qd⁹ de ipa⁹ sba⁹ suma.
 sume⁹q⁹ diuina i i⁹mutabili.
 ubi et p⁹re i filio i sp⁹c⁹ sco⁹ vn⁹ et
 solus de⁹ p⁹ sana⁹ fide⁹ itelligit⁹
 Disio⁹es at⁹ ille p⁹ creatura⁹ omu⁹
 bile⁹ deo i⁹omubili s⁹bdita⁹ fa⁹ st.
 no⁹ p⁹re sicuti e⁹ s⁹ significatiue
 sicut p⁹ reru⁹ causis et t⁹p⁹ibz⁹ op
 tiut on⁹dentes de⁹. *De visione
 daniel⁹ in q⁹ illi i p⁹re i filio p⁹so⁹ app
 ruit in sp⁹c⁹ corp⁹ali Cap⁹ xviii.*

Qua⁹q⁹ nescio que⁹ admod⁹
 isti itelligat qd⁹ danieli
 apparuit atiqu⁹ die⁹. a quo si
 lius ho⁹is qd⁹ p⁹re nos ee⁹ dig⁹ e.
 accepisse itelligit⁹ regnu⁹ ab il
 lo salu⁹ q⁹ ei dicit i psalmis.
 Filius me⁹ es tu ego hodie ge
 nu⁹ te. Postula a me et dabo
 tibi q⁹etes hereditate⁹ tua⁹. et qui
 oia⁹ subicat sub pedibz⁹ ei⁹. Si
 ergo danieli et p⁹re das regnu⁹
 et filio⁹ accipies apparuerit i sp⁹c⁹
 corp⁹ali: quo⁹ isti dicunt p⁹re n⁹
 q⁹ visu⁹ ee⁹ p⁹phis i ideo solu⁹ debe⁹
 itelligi iuisibile que⁹ neo⁹ homi⁹
 vidit n⁹ uide⁹ pt. Ita ei⁹ narrauit
 daniel. Aspiceba⁹ inq⁹ dno⁹
 thronu⁹ positi st⁹. i uetust⁹ die⁹
 sedebat i idumetu⁹ eius q⁹ nix
 alba i capillus capitis ei⁹ q⁹
 lana munda. Thron⁹ ei⁹ flama
 ignis. rote ei⁹ ignis flagras et

fulmē ignis trāsibat ī spāu eius
 et mille millia deseruebat d ei r
 dena millia denū nullū assiste
 bat ei r iudiciū collocauit r libri
 apti sē r ceterā. Et paulopost. Aspi
 ciebā mātē visu et ecce cū celi nu
 bibus q̄i filius homīs veiens ēat
 et usq; ad veterē diceū p̄uēt r ob
 latus ē ei r ip̄i datus ē p̄mapat
 et honor et regnū et oēs p̄ti t̄bz
 et lingue ip̄i seruiēt. **P**tās ei
 ptās eterna q̄ nō p̄teibit r regnū
 eius nō corūpet. **E**cce p̄r dans
 et filius accipiēs regnū sempi
 ternū et sūt abo ī spāu p̄pheta
 tis visibili specie. **N**ō ergo icon
 uerēter creditur eadē d̄s pater
 eo mō solece apparē mortalibus
 nisi forte aliq̄s dicat ideo nō ēē
 visibile p̄rem q̄ā ī spāu somp
 niātis apparuit ideo at̄ filiū vi
 sibile r sp̄m s̄m q̄ā moyses ul
 la omīa vigilās vidit. **Q**uasi
 uerō verbū r sapiāz dei uidit moy
 ses carnalib; ocul. ā vidēi sp̄ūt
 ut huān; p̄t q̄ carnē istā uiui
 ficat ul̄ ip̄e corporeis q̄ ventus
 dicat̄ q̄ntomin; ille sp̄c dei qui
 oīm hoīm et āgeloz mētēs ief
 fabili excellētia diuīe s̄be sup
 gredit. **A**ut q̄sq̄a tali p̄cipit̄
 errore. ut audeat dicē filiū et
 sp̄m s̄m eadē vigilātib; hoīb;

ēē visibiles p̄rēz at̄ nō n̄ somp
 niātib;. **Q**uō ergo de p̄rē solo
 accipiūt q̄z nēo hoīm vidit n̄
 videre p̄t. **A**n cū dormiūt ho
 mīs tūc nō s̄t hoīs. **A**ut qui
 formāe s̄titudiez corpis p̄t ad
 significadū p̄ visa sompniā
 cū nō p̄t formāe ip̄az corpōaz
 creaturā ad se s̄gnidū oculis
 vigilācū cū eius ip̄a s̄ba q̄ ē
 ip̄e qd̄ ē n̄lla corpis s̄titudie r
 dormiētī n̄lla corpōeā specie
 vigilātī possit ondri. **S** non
 solū p̄rēz verū eadē filij r sp̄c
 sancti. **E**t certe q̄ vigilācū vi
 sis mouēt̄ ut nō p̄rēz s̄tm̄ fili
 ū ul̄ sp̄m s̄m credat̄ corpali
 bus hoīm apparuisse sp̄tib;. **U**t
 omittā tātā latitudiez s̄cāz
 paginarū r tā mltiplicē eaz
 itelligētia. vñ nemo sam̄ ca
 pitis affirmāe deb; nisi q̄ p̄so
 nā p̄rēz p̄ aliq̄ sp̄ez corpalez
 vigilācū ocul̄ demēatam.
S ut hoc ut dixi omittā. qd̄ di
 cit̄ de p̄rē nēo abrahā cui c̄e
 vigilātī et m̄st̄rātī cū scrip
 tura p̄m̄sisset dices. visō est
 d̄ns abrahē nō vn; ā duo s̄
 tres apparuerūt vici q̄z nullus
 excelsius alijs em̄nuisse d̄ns
 est. n̄llus horaciū effulsisse.
 n̄llus ip̄eriosius egisse. **C**yp̄e

qm̄ in illa t̄p̄tita ur̄a diuifio
 distibucōe p̄mū q̄rē ifatiumz
 utrū p̄o an filius. an sp̄c sc̄is.
 an aliq̄n p̄r. aliq̄n filius. aq̄n
 sp̄c sc̄is. an sine ulla distinc
 tioē p̄sonar sicut dicit d̄ v̄m̄
 et solus id ē ip̄a t̄nitas p̄ illas
 creature formas p̄r̄bz apparu
 eit. iterrogatis q̄ potuim̄ q̄n
 tū suffic̄e visū est sc̄ar̄ septuā
 rū locis nichil aliud quātū
 existit diuōrū sac̄m̄tor̄ mo
 desta et cauta cōfidatō p̄sua
 det n̄ ut temē nō dicam̄ que
 nā ex t̄nitate p̄soā cuilibz p̄m̄
 ut p̄ph̄arū in aliquo corpe ut
 silitudinē corpi apparuerit: n̄
 tū cōtinētia lectoris aqua pro
 babilia accūpoit iudicia. Ip̄a
 ē natā ut s̄b̄a l̄ eēnciā ut quo
 libz alio noīe appellādū est
 idip̄m̄ qd̄ deus ē: qd̄ qd̄ illud
 est corpaliter videri nō p̄ā.
 Subiectā uēōf creaturā non
 solū filiū ut sp̄m̄ sc̄m̄ s̄ ec̄iā
 p̄r̄z corpalu specie siue silitu
 diē mortalibus sensibz signifi
 catoz̄ sui dāe potuisse credēdū
 ē. Que cū ita sit ne imodēciā p̄
 ḡdiat̄ s̄d̄i h̄ volūis lōḡitudo
 ea q̄ restat̄ i sc̄ar̄tibz videam̄.
**Explicat liber secundus Incipit ca
 pitula libri t̄ij Caplin p̄mum**

Quē cū deus hoibz visus ē ipe
 p̄ assumptā creature sp̄z apparuit
 an vō aḡti ex p̄soā ip̄i s̄it locuti
De mutacionibz catū. Ca. ij.
 siue cōsuetudināz siue cōsolitū q̄
 nō fuit cē p̄tatem ac sententiā
 creatoris. **Ca. iij.** Exēplū quo of
 tendit̄ oēs causas actionū volūtū
 a sumā dei volūtate descendē.
De p̄uidēcia dei. Cap. iij.
 qua subiectioi sc̄oz̄ p̄f̄oz̄ aḡtoz̄
De op̄e dei oīs creatā. Ca. v.
 adm̄strat̄ quo y m̄iā m̄lta or
 diē cōsuetudis infecūt. **Ca. vi.**
**De deo omēz creaturā cor
 pale aiāre d̄s̄at̄ in v̄c̄is m̄ris.**
De m̄iacul̄ q̄ magicis.
 artibus fuit. **Ca. viij.** **De caus̄**
 oriḡialibz creaturāz corpalū
 q̄s m̄ūd̄ creator̄ iferuit. **Ca. viij.**
**De significacōibz q̄ ad mā
 festādā volūtate dei siue p̄ aḡe
 los siue p̄ hoies m̄strat̄. Ca. ix.**
**Essenciā t̄nitate nūc̄p̄ ocūt
 apparuisse mortalū s̄ p̄ s̄b̄iectā
 creaturā sibi significasse q̄ voluit.**

Quedāt q̄ volūt
 malle me lege
 do quā legēda
 dictādo labōā
 re. Cui at h̄
 nolūt̄ credere

expuri^{no} et pnt et uolūt. det qd lege
 do ut meis inquisitionibz vndat. ut
 interrogatōibz aliorz qd p mea pso
 na qd i seruuō xpī gero et p studi
 o quo fidē nrām aduersus erroz
 carnaliū & aiāliū hoīm mūri
 iardescō nrāe est me pati: et vide
 ab qd facile me ab isto labōe tepe
 rem et qto etiā gaudio stilū pos
 sim hē feriatū. **Q**d si ea q legim⁹
 de hys rebz sufficiēter edita in la
 tīō sermōe aut nō sūt a nō iueiunt
 a certe difficile a nob iueiri qūt
 grece at nō ligue fit nob tantus
 habitus ut taliū rerū libz lege
 dis et itelligēdis nullomō repia
 mur ydonei. quo genē hārū ex
 hys q nobis pauca itēptata sūt
 nō dubito cūta q vtilit qreue
 possum⁹ stierē. **F**ratribz at nō
 valeā resistē iure quo eis seruus
 factus sū flagitatibz. ut eoz i x^o
 laudabilibz studiis lingua ac sti
 lo meo qd bugas i me cūtas agi
 tat maxie seruā ego qz ipē mltā
 q nesciebā scībēd me didicisse
 cōfitear nō debz hic labor meus
 cuiqz pigro a mltū docto videi
 supfluis. cū mltis ipigris mlt
 qz idoctis itē quos etiā m nō p
 ua ex pte sit necessarius. **E**x hys
 ergo que ab alijs de hac rē scpta
 iā legim⁹ plimū amūlati et

adiūti ea q de tūitate vno sūmo
 sūmeqz bono deo pie qri & dis
 seci posse arbitror ipō exhortā
 te qreda atqz adiūuāte dissecē
 da suscepi ut si alia nō sūt hō
 mōi scpta. sit qd hēam⁹ & legāt
 q voluerit & ualuerit. **S**i at iā
 sūt. tātō facilius aqua iueiānt.
 qnto talia plura eē potuerit.
Sane cū i omibz lrīs meis nō
 solū piū lectore. s; etiā liberū
 correctore desiderē. mltō maxie
 i hys ubi ipm magitudo qstio
 nis utiāz tā mltos iueiōes hē
 posset q mltos cōtraditōres
 habet. **D**eūtame sicut lōrem
 meū nolo eē m deditū. ita cor
 rectore nolo sibi. **I**lle me nō aēt
 āplius q catholicā fidē. ille se
 nō amet āplius q catholicā
 veritatē. **S**icut illi dico noli me
 is lrīs q scriptūis canōicas in
 seruiē. s; i illis et qd nō credebas
 cū iueneis iūctantē crede. i istis
 at qd certū nō hēbas. n̄ certū
 itellexis noli firme etiere. ita
 illi dico noli meas lrās ex tua
 opione ut itēdoē. s; ex diuina
 lectioē ut incōtussa ratiōe corri
 gē. **S**i quid i eis veri pphēdis
 existēd nō est meū ac itelligēd
 et amādo et tuū sit et meū. **S**i
 quid at falsi iuicēis. errādo

fuit meū s; iā cauēdo nē tuū sit
 nec meū. **H**ic itaq; terra iste li
 ber sumet exordiu quousq; sadi
 pueneat. **C**ū eī ad id uetū esset
 ut uellem; ondere nō idō mūore
 p̄re filiū qā ille misit. hic missus
 est. nec ideo mūore utroq; sp̄m
 sc̄m qā r ab illo r ab illo missus
 in euāgelio legitur suscepim; hoc
 q̄rere cū illuc missus sit filius
 ubi eāt qā i hūc mūdū uenit
 et i hoc mūdo eāt. cū illuc etiā
 sp̄it sc̄is ubi et ip̄e eāt. qm̄ sp̄c
 dñi repleuit orbē terrū. r hoc
 qd̄ dicit oīa sciētiā hē uoas. ut
 p̄tēā missus sit dñs qā ex oratio
 in carne nat; ē. et de sinu pat̄is
 ad oculos hoīm i form̄ seru
 tāq; egressus apparuit r idō etiā
 sp̄it sc̄is qā r ip̄e corpali sp̄e
 quasi colūba uisus ē. r lūgus
 diuisis uelut ignis. ut hoc eis
 fuerit mitti ad asp̄m̄ mortū
 i aliq; forma corpōra de sp̄uita
 li secreto p̄cedē qd̄ p̄r qm̄ nō fe
 at tm̄mō misisse nō etiā missus
 eē dñs sit. **D**eim; q̄sitū est aut
 et p̄r nō aliqñ dñs sit missus
 si p̄ illas sp̄es corpales q̄ oculis
 ātiq̄uorū apparuerēt ip̄e demō
 strabat. si at filius tūc demō
 strabat. aut tāto post missus
 dicitur cū pleitudo t̄pis uēti

ut ex sc̄ia nascatur quiquid; r ātea
 mittebat cū in ill; for; corpali ap
 p̄iebat. a si nō rē missus dicitur
 n̄ cū uerbū cād factū est aut sp̄c
 sc̄is missus legat. aut; ita nato
 tāt nō facta ē. si uēō p̄ illas āti
 quas demōstrāōes n̄ p̄r n̄ filius
 s; sp̄c sc̄is ondebāt. aut etiā ip̄e
 nūc dicitur missus cū ill; modis
 et ātea mittēt. **D**eim; subdiui
 sim; ut h; diligētissimē tractāent
 et t̄ptitā fecim; q̄stioēz au; una
 ps i sc̄dō libro explicā est. due s; r
 reliq;. de q̄bz deinceps differē p̄po
 suim;. **I**n eū q̄sitū at; tractatū
 est i illis ātiq; corpali; formis
 et uisib; nō tm̄mō p̄rēn n̄ tm̄mō
 filiū. n̄ tm̄mō sp̄m̄ sc̄m apparu
 isse. s; a idēnter dñm̄ deū qui
 tritas ip̄ā itelligit. a q̄lib; ex
 trinitate p̄sonā q̄ lectiois textus
 iudicis arcūstātib; significat.
Dicitur cū de; hoīb; uisus ē ip̄e p̄ assūp
 tā creatē sp̄m̄ apparuit an uēō āglū
 ex p̄soā ip̄i; sicut locuti **Capl; dñi.**
Nūc ergo p̄mū q̄ram; qd̄
 seq̄t. **N**ā sc̄dō loco i illa
 distribuōe p̄ditū est. utrū ad
 hoc op; tm̄mō creatā for̄ta sit
 i qua de; sicut tūc optauisse **idē** iudica
 uit huānis ondetur aspectibus
 an angeli q̄iā eānt ita mitte
 bātur ut ex p̄soā de; loq̄rēt; af

formis

adūm ca q̄ de
 sūm; bona
 sc̄a posse ac
 te q̄cda atq;
 da suscipi ut
 m̄i; sp̄it. s; q̄
 q̄ uoluerit r
 s; etiā sc̄is
 q̄m̄o talia
 s;one cū i om̄i
 solū p̄u leat;
 correctio; dicit
 i hūc ubi ip̄m
 nus uēō; tā m̄i
 possit q̄ m̄i
 habet. **D**eim;
 mā nō ē n̄ dñi
 uēō; nō s; h̄
 āplū; q̄ m̄i
 nō amē āplū; s;
 uēō; s;one illi
 is leat; q̄ sc̄p̄at;
 seruē. s; i illi
 cū i uēō; iudicā
 at qd̄ cētū n̄ h̄
 itelligētis nō p̄
 illi dñs nō m̄i
 op̄ōne ut uēō;
 lectio; ut m̄i
 p̄. s; quid; i
 cessat; nō est n̄
 et am̄do et m̄i
 quid; at; s; h̄

creatoe

sumentes corpale spem de creatura cor
 poreā i usū misterij sui a ipm cor?
 suū cui nō subdūt s; subditū vgt
 mutātes atq; uerētes i spēs qō uel
 lēt accomodatas at; aptas actioi
 bz suis scdm attributā sibi a deo po
 tētiā. **Q**uapte qstiois qntū do?
 Dedit ptractata postremo cū vi
 dedū id qd istatueam? iquirē utrū
 filius i spc scūs et ātea mutebāt?
 et si ita ē quid iter illā missionē
 et eā quā in euāgelio legim? dis
 tet an missus nō sit āquis eoz ni
 si cū ut filij scūs ē ex māia vgtē
 ut cū spūc scūs visibili specie suie
 i colūba suie i igneis liguis appa
 ruit. **S**; fatroz excedē viēs itēcio
 nis mee utrū angeli a manēte
 spiritali sui corpis qualitate p
 hac occultius apātes assuānt.
 ex ifeioibz elemētis corpulēcio
 ribus qd sibi coaptatū qī āquā
 veste mutet et uertāt i quaslibz
 spēs corpales eā ipās ueās sic
 aqua uera i vniū uerū iūsa ē
 a dno. an ipā ppha corpa sua
 trāformēt i qd uoluerūt accomo
 dare ad id qd agūt. **S**; qdlibz
 horū sit ad pntem qstioem nō
 ptiēt. **E**t qūis hec qm ^{homo} ego sū
 nullo expmto possun pphēdere
 sicut āgeli q h^c agūt et mīgibz
 ta nouit qm ego noui qtenus

corpus unuet meū in affectu
 uolūtatis mee siue qd i me sū
 qd ex alijs expt? sū. qd hor tū
 ex diuinarū scripturaz auctori
 tatibz credā nūc nō op? ē dicē.
 ne cogar pbāe i fiat sermo lon
 gior de re q nō indiget pns qst
 tio. **I**llud nē uidēdū ē. utrū ā
 geli tūc agebāt i illas corpm
 spēs appentes ocul homi i illas
 uoces auribz i sonātes. cū ipā
 sensibit creatura ad nutū scē
 i uēs iditoris i qd opus eāt p
 tpe uerēbat? sicut i libro sapie
 scriptū est. **C**reatura eī tibi facto
 ei deseruēs extēdit i tormētū
 aduerso i iustos et leuor fit ad
 benefaciēdū hīs q i te fidūt.
Pter hoc et tūc i oīa se trāsi
 gurās oīm nutū grē tue deser
 uebat ad uolūtate hor q te de
 sideābāt. **P**ueit eī potēcia vo
 lūtatis dei p spiritalē creatāz usq;
 ad effectus visibiles at; sensibi
 les creature corpalis. ubi enī
 nō opat? qd uult dei oīpotētis
 sapiā q ptendit a fie usq; ad
 siēm fortiter i disposit oīa sua
 uiter. **D**e mutatioibus creatē

**sue consuetudinarijs siue inso
 litis q non sūt ext pntem ac
 sentētiā creatoris. Cū**
Sed alius ē ordo natalis
 i uerēsiōe i mutabilitā

113.

corpore. Qui quous eadē ipse ad
 nutū dei seruat. p̄seuēntia t̄
 s̄uetudis amisit amūatōez s̄u
 ti sūt q̄ ut breuissimis ut certe
 nō longis iteruallis t̄pm celo
 terra mariqz mutāt̄ siue nas
 cēt̄z siue occidēt̄z r̄bz siue ali
 as aliē atz aliē appet̄bz. Alia
 uēō quous ex ip̄o ordīe ueiēcia.
 t̄n̄ p̄tē lōgīōā iterualla t̄pm mi
 n̄ usitata q̄ lig m̄lta stupeāt
 ab iquisitoribz h̄z s̄cti p̄phēsa
 sūt r̄ p̄gressu geneācionū quo
 sepi⁹ repetata r̄ a pl̄ibz cōgnita
 eo min⁹ m̄ia s̄t sicuti s̄t defūs
 luāxiū et rāo existētes q̄dam
 sp̄s s̄yderū r̄ t̄remot⁹ r̄ m̄ostu
 osi p̄tus aiānciū r̄ q̄qz silia q̄
 nichil sit n̄ dei uolūtate s̄ p̄le
 risqz nō appet̄. Itaqz sicut vanū
 tati p̄hor eadē caus̄ alijs ea ē
 buere ut veris ut vere s̄ p̄xis
 cū omīno uidē nō possēt su
 p̄ioez cetis om̄ibz causā id est
 volūtate da ut falsis et ne ab
 ip̄a quidē p̄uestigacōe corpa
 lū rerū atz moāonū. s̄ a sua
 suspiciōe et erroē platis. Quā
 si potēs quiddā exēpli gr̄a q̄
 hec aptiora sūt. Est certe i cor̄e
 huāno q̄dā moles caris r̄ for
 me sp̄s et ordo distinctioqz m̄
 brorū et tēpēncio valitudinis.

Hoc corp⁹ i sp̄iata aiā regit eadē
 qz rōnalis. r̄ ideo quous mutabit.
 t̄n̄ q̄ possit illi⁹ i mutabit sapie
 p̄ticeps eē. ut sit p̄ticipacō ei⁹ i
 idip̄m sicut i psalmo s̄ptū ē
 de om̄ibz sc̄is ex q̄bz tāqz lapidi
 bz uiuis edificat̄ illa i s̄ctz mat
 neā et̄na i celis. Ita ei caūt. I s̄ctz
 q̄ edificat̄ ut aiā au p̄ticipa
 cō ei⁹ i idip̄m. Idip̄m q̄p̄e h̄o
 loco illud s̄mū r̄ i cōmutabile
 bonū itelligit̄ qd̄ de⁹ ē atz sapia
 volūtate qz ip̄ius aiā caūt̄ alio
 loco. Mutabis ea r̄ mutabūt̄.
 tu at̄ idē ip̄e es. *Exēplū quo ostē
 dit̄ oēs rās actionū rōnabiliū p̄
 sūma dei volūtate descēdē. Cam. iij. m.*

Qonstituam⁹ ergo aiō ta
 lē sapiētē aiā rō
 nalis id sit p̄ticeps i mutabit
 et̄neqz vitatis q̄ de oibz suis acti
 oibz cōsulat n̄ a quidō oīno faciat
 qd̄ nō i ea ignouit̄ eē faciēdū ut
 ei subdit̄ ei⁹ ob̄tēpēans r̄a fa
 ciat. Iste si cōsulta sūma rācōe
 diuīe iusticie q̄ in secreto audiet̄
 aure cord̄ sui eaqz sibi iubētē in
 aliquo officio m̄ie corp⁹ labore
 fatigāet. egritudinemqz cōtrahēt
 cōsultis qz medicis ab alio dicēt̄
 causā morbi eē corp̄is sicutatē.
 ab alio at̄ huōris imodēatōem.
 vn⁹ eorū uēaz causā dicēt̄ alter

erraret. **U**terq; tñ de pñis causis idē
 corpaliū pñiūtaēt. ac si illi sic
 citatis causa q̄rēt. & iuēret. vo
 lūtariū labor iā uētū eēt ad su
 p̄iōem causā q̄ ab aīa p̄fiascētū
 ad afficiēdū corp⁹ qd̄ uēgit s; nec
 ipā p̄ma eēt. illa ē pauldubio
 sup̄ior eāt. i ipā iōmutabili sa
 piētia au hoīs sapiētis aīa in
 cāitate seruiēs et iēffabilē iube
 ti obediēs volūtariū laborē susce
 pat. ita nō nisi dei volūtas causa
 p̄ma illius eḡitudis uēatissie re
 p̄iret. Iā uēō si in illo labōe officia
 oso & pio adhibuisset ille sapiēs
 m̄stros collaborātes secū in ope
 bono nec tñ eadē uolūtate dō ser
 uētes s; ad cārlū cupiditatū su
 arū mercedē p̄uēire cupiētes l'
 iōmoda carnalia deuitātes. adhi
 buisset eā iūmēta si hoc exigēs
 illius opis iplendi p̄uacō. q̄
 utiq; iūmēta irēonabilia eēt
 aiāncia nec ideo mouerēt m̄bra
 s; sarcinis qd̄ aliquid de illo bono
 ope cogitāent. s; natāli appetitu
 sue voluptatis et deuitacōe mo
 lestie p̄tremo adhibuiss; ipā eā
 ā corpa om̄i sensu cāēncia que
 illi operi eēt necessariā frumētū
 s; vinū. oleū. uestē. nūmū. codicē.
 & si qua hui⁹ modi. i hui⁹ certe oib; in
 ope illo uerfatibus corpib; sue

aiātis sue iaiātis q̄aūq; moue
 rēt. atterēt. mouerēt. i p̄aret.
 exēnuāret. reformaēt. alio at;
 alio mō. loas et t̄pib; affecta mu
 tāent. m̄ alia eēt istoz om̄i vi
 sibiliū & mutabiliū factorū cau
 sa n̄ illa iuisibit & iōmutabit
 volūtas dei p̄ aīa; sicut sedē sa
 piē cūctis v̄tēs & malis & uicā
 oālib; aīs & p̄tremo corpib; sue
 q̄ illis iūspiraret & aiārent sine
 om̄i sensu carētib; cū p̄mutus
 v̄tētur ipā boā aīa & scā q̄ sibi
 ad p̄iū & religiosū obseqū s; dī
 dyset. **E**rgo de vno sapiēte
 q̄ius adhuc corp⁹ mōile gestā
 te q̄ius expte uideēte posuim; ^{uistā}
 exēpli grā hoc de aīqua domo
 ubi aīquoz talū soactas ē. hoc
 de cāitate ut eā de orbe t̄iaz lig
 cogitāē. si penes sapiētes scēq;
 ac p̄fete deo subditos sit p̄tia
 pat⁹ & rēgimē huānāz uerū.
**De prouidentia dei qua subiectio
 scōrum p̄siet anglōz Cap̄ iiii**
Sed hoc q̄a nōdū est optz
 eī nos i hac p̄gnacōe
 moralit̄ exēci & p̄ uerēs māfue
 tudis & paciē in flagell' erudi
 ri ut illā ipāz sup̄nā atq; cele
 tem vñ p̄gnam' p̄uāz cogite
 m; Illic enī dei uolūtas qui
 facit āngelos suos sp̄it & m̄stō

III

suos igne ardentem i spiritibz summa
 pace atqz alicia copulatis i vna
 voluntate quoda spiritali civitatis in
 ne oflatis tanqua in excelsa i sca
 i secreta sede psides uelut i domo
 sua i teplo suo inde se qbzda or
 diatissimis creatiue motibz pmo
 spiritalibz deim corporalibz p aucta
 diffudit et utit omibz ad imul
 bile arbitriu sentencie sue siue in
 corporeis siue corporeis ebz siue in
 ronabilibz siue ronabilibz spiri
 tibz siue bonis p ei9 graz. siue
 mal' p ppa uoluntate. s. que ad
 modu corpa crassioa i feioza
 p sbalioa i potecioa quoda ordi
 ne equit ita oia corpa p spm vi
 te et spiritu vite irratioal. per
 spm vite racoalis. Desertor atqz
 pator p spm vite ronale puu et
 iustu i ille p ipm deu ac s' vnu
 sa creatua p creatoru suu ex quo
 et p que i quo eia odita atqz
 istituta e. ac p hoc voluntas dei
 e pma i summa causa oim corpa
 luu spereu atqz motonu. Nichi
 eni fit visibiliter i sensibiliter qd
 no de iteioze iusibili atqz itelli
 gibili aula sumu ipatois a iu
 beat' a pmutat' sedm ineffabi
 le iusticia pmoz atqz pcar' graz
 i retribuconu in ista toa' cate
 aplissima qda imesaqz re pub
 et spus vite ronalis

lica. Si ergo apertus paulo quibus ad
 huc portaret sarcinam corporis qd
 corripit i aggruat aiam quibus i
 adh' expte atz i emigite videt optas
 dissolu et ee cu x' i semetipso in
 gemisces ad opacoez exspectans re
 depacoez corporis sui potuit tu signi
 ficado pdicte dnm ihm x'm aliter
 p lingua sua alit' p eplaz alit' p sac
 metu corporis i sanguis ei9. Nec li
 gua qppe eius n' mebz anas i atra
 metu n' significates sonos lingua
 editos n' sig' learu dscripta pellicu
 lis corp' x' i sanguis dicant' s. id
 tm qd ex scabz tre acceptu i prece
 nustificatu vite sumim' ad salute
 spiritali in meoza p nob dnice
 passiois. qd cu p man' hoim ad
 illa visibile spez pducat' no sifi
 cat' ut sit ta magnu sacm metu n
 opate iusibilit' spui dei. Cu h' oia
 q p corpales mot' i illo ope fuit
 des opet' moues pmut' iusibilia
 mistoru siue aias hoim siue oal
 tor spuum sibi sbditas seruitutes.
 qd miru si eia in creatu celi i tre
 maris i aeris facit des q vult sen
 sibilia atz iusibilia ad scipm i eis
 sicut opte ipe nouit significadu et
 demandū. no ipa sua q est appet
 sba q oino iomutabil' e oibz spiri
 tibz qd creant' iteri' secreti' qz st
 limoz. **Q' i ope di ois creatu ad ius**
tur quo et iura mlia ordie iustitudo

sectu

uas sue iustit
 de. atque m
 exmuer' r
 alio mo loco
 mēte' m alia
 subuā i muer
 pa n illa iust
 volūtas dei p
 pūe cūte vte
 salub' aīs i p
 q illis iustit
 omū scrib' cau
 vteur ipa vō
 ad pū i reclu
 dūte. Ed tū
 quus aduoc
 te quus expt
 cepti gra hoc
 de aquor salu
 De tūte nō
 cogitā. s. p
 ac pte dū
 par' i tūte
 De pmo dū
 sedm iust
 ed hoc oia
 ei nō iust
 moralit' com
 tudis i pū
 ex ut illa iust
 tem vū pū
 m' illic vū
 facit argu

Inferuntur *Cam. Quatu.*
 i ei diuina tota spiritali corpora
 legi administrate creaturam
 omni annorum certis diebus aduocant
 aqua manibus et effundunt super faciem terre
 Sed cum hoc ostante sancto helva fons est
 quia precesserat tanta continua et longa serenitas
 ut fame deficient homines. nec
 ea hora que ille dei seruus ostant accepit
 ipse humida facie mox fuit pluuie
 signa preuleat. secutis tantis et tanta
 velocibus ymbribus apparuit vis diuina
 quibus illud dispensabat dabat
 quod miraculum Ita deus operatur solemnia
 fulgura atque tonitrua. Sed quia
 in morte syna iusitato modo fiebat
 vocesque ille non strepitu confuso
 edebat sed eis quodam signa dari certissimis
 iudicis apparebat miracula eant. Quis
 attrahit humorem per radicem vitis ad botrum et unum
 faciat non deus qui et hominem placentem et
 rigante iacemtu dat. Sed cum ad nutum
 domini aqua in unum iusitata celestitate
 iussa est. etiam stultis fatentibus vis
 diuina declarata est. Quis arbuta fronde
 ac flore solepmit vestit non deus. Verum
 cum floruit viga sacerdotis aaro
 miraculum fuit. ita etiam collocata est
 quodammodo cum dubitate humanitas
 diuinitas. Et liquor certe omnibus et omnibus
 animalium carnibus gignendis atque fornicandis
 communis est terrena materies. Et
 quos ea facit non qui dixit ut huius terra

aliq

producit et in eodem uerbo suo que creauit
 regit atque agit. Sed cum eadem materiem
 ex uirga moysi in canem serpentes
 prius ac velociter vertit. miraculum fuit
 rei que mutabilis sed tamen inuisitata
 mutaco. Quis autem aiunt quod uirga nascencia
 non que et illum serpentes ad homines sic
 fuerat aiunt. *De deo ois creatura
 ra corpalem aiare agnosatur in
 ueteris matrum Caplin Sextu.*

Et quos reddidit cadaueribus
 aiare suas cum resurgeret mortuum
 non que aiare canes in uteris matris
 ut oriatur mortuum. Sed cum fuit
 illa etinuato que quodam fluuio
 labecum manacumque rerum et ex
 occulto in pmpitu atque ex pmpito
 in occultum usitato utere transeum
 cum natalia dicunt cum uero admodum
 nedis hominibus iusitata mobilitas
 iugerunt maglia nosant. *De
 miraculis que magias artibus fuit. C. vii.*

Hic video quod infirme cogitationi
 possit occurrere casualis ista
 miracula etiam magias artibus
 fiat. Nam et magi pharaonis
 silitex serpentes fecerunt et alia
 filia. Sed illud apostolus est
 admirandum quomodo magorum illa
 potencia que serpentes facere potuit
 ubi ad muscas minutissimas uentum
 est omnino defecit. Sciamphos

. III .

enī misale st breuissie q̄ tercia
 plaga supbus egiptoz pplis ce
 debat. Ibi certe deficiētes magi
 dixerēt. digit⁹ dei ē hoc. Dñ itelli
 gi dat⁹ ne ipōs quidē trāsgressōes
 āgelos et aereas ptates in ymam
 istā caligiēm tāq̄ in sui genēis
 carcēm ab illi⁹ sblimis ⁊ aeree pu
 ritatis hitacōe detrusas p̄ q̄s ma
 gice artes pūt q̄cquid pūt valē
 aliqd̄ n̄ data desup ptate. Dat⁹
 aut̄ ut ad fallēdū fallaces. sicut ī
 egiptos ⁊ ī ipōs etiā magos da
 ta ē ut ī eorū spirituū seductione
 vidēt⁹ admīandi a q̄bz fiebāt a
 dei vitate dāpnādi ul' ad amon̄
 dos fideles ne tale aq̄uid facē p̄
 magno desiderēt. p̄tē qd̄ etiā no
 bis septuē auctoritate st̄ pdita.
 ul' ad exercēdā pbādā maifestan
 dāq̄ iustoz paciām. Neq̄ eī p̄
 ua visibilū miaculoz potētia
 iob cūta q̄ hēbat amisit ⁊ filios
 ⁊ ipāz corpis scāitate. ¶ Quicqd̄
 āgeli trāsgressōes mali faciūt nō
 ipōs seruit ad nutū creatā corpa
 lis. s̄ deo a quo dat⁹ ptās. ¶ Nec
 idō putādū est istis trāsgressōibz
 āgelis ad nutū seruiē hāc visi
 bilū rerū materiā. s̄ dō potētia
 quo h̄ ptās dat⁹ quātū in sblimi
 ⁊ spiritali sede icōmutabilis iu
 dicat. Nā ⁊ dāpnatis ūquis etiā

ī metallo seruit aq̄ ignis ⁊ terra
 ut faciāt in qd̄ volūt s̄ q̄tū sunt
 Nec sane creatōes illi mali āgli
 dicēdi st̄ q̄a p̄ illos magi r̄sistētes
 faūlo dei ranas ⁊ serpētes fecerūt.
 nō eī eas ipōi creauerūt. Qm̄ q̄pe
 rerū q̄ corpalit⁹ visibilitēz nascūt⁹
 occulta qd̄a semīa ī istis corpoēis
 mūdi h̄ elemētis latēt. Alia st̄ eī
 hec iā sp̄ciaua ocul' nr̄is ex fr̄ibz
 ⁊ aiāntibz. Alia uēō illa occulta is
 tor seminū semīa vñ iubēte crea
 tōe p̄duxit aq̄ p̄ma natatilia ⁊
 volatilia t̄ra at̄ sui genēis p̄ma q̄
 mīa ⁊ sui p̄ma genēis aiālia.
 Neq̄ eī tūc ī huiussemōi fet⁹ ita
 p̄ducta st̄. ut ī eis q̄ p̄ducta st̄ vis
 illa osupta sit. s̄ plerūq̄ desūt cō
 grue t̄panitōrū occasiōes q̄bz creū
 pāt ⁊ spēs suas pagāt. Cū enī
 breuissim⁹ surcul⁹ semenē. nam
 cōueniēt mādat⁹ t̄re arboēz fac̄.
 Hui⁹ at̄ surculi subtili⁹ semē ali
 qd̄ eiusdē genēis granū est. ⁊ hoc
 hucusq̄ nob̄ visibile. Iā uēō hui⁹
 etiā granū semē q̄ius ocul' vidē
 neq̄am⁹ rōnem tñ conicē possū
 q̄a n̄ tal' aqua vis eēt ī istis ele
 mētis. nō plerū nascerēt ex t̄ra
 q̄ibi semīata nō eēt. n̄ aiālia tā
 mltā nlla max̄ iū feiāz q̄ om̄ni
 one p̄cedēte siue ī terra siue ī aq̄
 q̄ tamē crescit ⁊ coeūdo alia pa

runt. cū illa nullis coeūtibz pentibz
 orta sint. Et certe apes semina fili
 orū nō coeūdo capiūt. s; tāq; spar
 sa p; trās ore colligūt. Inuisibiliū
 enī seminū creator ipse creator est
 oīm rerū qm̄ q̄aūq; nascēdo ad
 oculos nrōs exeūt ex occultis se
 mibz accipiūt p;grediēdi p̄mor
 dia 4 macemēta debite magnitudis
 distinctioēs q; formatū ab origīa
 libus tāq; regulis sumūt. Sicut
 ergo n̄ pentes diam⁹ creatōes ho
 minū. n̄ agrōlas creatōes frugū.
 q̄ius cor extēsec⁹ adhibitis moti
 bus ista creāda dei virt⁹ iterūis
 opet. ita nō solū malos. s; n̄ bo
 nos āgelos fas ē putari creatōes
 si p; sublimitate sensu sui 4 corpis
 semina rerū istarū nob; occultioā
 nouerūt 4 ea p; gnuas tēpēacōes
 elemētorū latēter spargūt at; ita
 4 gignēdarū rerū 4 accēlāndoz
 iāremētorū p̄bēt occasioēs. Sed
 n̄ boni h̄ n̄ q̄ntū de⁹ iūbz. nec
 mali hec iūste faciūt n̄ q̄ntū iū
 ste ipse p̄mittit. Nā iniqua malicia
 volūtatē h̄t iūstā suā. Otātem
 at; nō nisi iūste accipit siue ad su
 am penā siue ad alioz ul' peāz
 maloz ul' laudē bonoz. Itaq; a
 plus discernēs iterū deū creatē
 atq; formatem ab opibz creatūe
 q̄ ad mouēt extēsec⁹ 4 de agrul

tura similitudinem assumēs aut. Ego
 plātani appollo rigauit sed deus
 iāremētū dedit. Sicut ergo i ipā
 vita nrā mētem iustificādo for
 maē nō p̄t nisi deus. p̄dicāe at
 extēsec⁹ euāgelū 4 hoīes p̄nt.
 nō solū boni p; vitatē s; etiā ma
 li p; occasioēm ita creatōez r̄
 visibiliū de⁹ iterū opat. Extē
 res at; opacōes siue bonoz siue
 maloz ul' angelozū ut hoīm
 siue etiā quozāūq; aiālū s; m̄
 iperū suū 4 a se impetitas dis
 tribucoēs p̄tātū 4 appetitōes cō
 moditatū ita rerū natūe adhi
 bet i qua creat oīa quēadmodū
 terre agriculturā. Quāppter
 ita nō possū dice angelos ma
 los magicis artibz euocatos in
 toēs fuisse ranarū at; serpetū
 sicut nō possū dice hoīes malos
 secretis eē creatōes q; p; cor opā
 video exortā sicut n̄ iacob crea
 tor coloz i pecoribz fuit. qā bibē
 tibz i ceptu mēibz vaiatas vir
 gas q̄s inuenit apposuit. S; n̄
 ipse pecudes creatres fuerit vaiē
 tatis plus siue qā ihescāt amē
 carū discolor fantasia ex stultu
 vaiarū vugarū p; oculos impressa
 q̄ nō potuit n̄ corp⁹ qd sic af
 fecto spū aiābat ex spassioē
 amixtiois afficē vñ tenēis fe

De spu bozilium 2976 h2

.iii.

tuū p̄mordis coloraten' asp̄gēt
 ut enī sic ex semetip̄is afficiāt
 ut aīa ex corpe ut corp' ex aīa
 aīa s̄gruēae ratiois id faciūt
 q̄ inmutabilit' vuuūt ī ip̄a
 sūma dei sapiā q̄ n̄lla spa
 tia locorū capuūt ⁊ cū sit ip̄a
 icōmutabit nichil eoz q̄ ut
 imutabilit' se desēit q̄a nich
 eoz nisi p̄ ip̄az creatū est.
 Et enī de pecoribz nō virge
 s̄ pecōā nascēt' fecit h̄ in
 cōmutabit ⁊ iūfūbit vō sapie
 dei p̄ q̄ creata s̄ oīa. Et at
 de vaietate virgarū pecorū
 ceptoz color aīquid ducēt
 fecit hoc aīa grauide peau
 dis p̄ oculos affecta for̄sec'
 et iterius secū p̄ modūlo suo
 formādi regulā trahēs q̄
 de itima potēcia sui cātois
 accepit. S̄ q̄nta sit vis aīe
 ad afficiēdā atz mutādā ma
 teīaz corpale cū tū creatū
 corpis dici nō possit q̄a oīs
 causa mūbilis sensibit q̄
 s̄bē. omīs q̄ modū ⁊ nume
 rus ⁊ pōdus eius vñ effici
 tur ut ⁊ sit ⁊ natūā ita ut
 ita sit ab itelligibili ⁊ icō
 mutabili vita q̄ sup̄ oīa est
 existit ⁊ p̄ueit usq̄ ad exte
 ma atz terreā mlt' sermo ⁊

neq; nūc necessarius. Verū p̄
 teā factū iacob de pecoribz cō
 mēorandū arbit' sū ut itelli
 gēt' si hō qui virgas illas sic
 posuit dici nō p̄t creator color
 ī agnis ⁊ hēdis. n̄ ip̄e matū
 aīe q̄ ceptū p̄ oculos corpis fa
 tafiam vaietatis semūbz cāre
 ceptis q̄ta natā passa ē asp
 sēt' mltomin' dici posse cana
 rū serpētūq; creatōes āgelos
 malos p̄ q̄s magi pharadis
 tūc illa fecerūt. *De causis origina
 libus creaturaz corpaliū q̄s mūdo*

Aliud ē eī. creator ieruit. Ca^m viij.
 ex itimo ac sūmo cāz
 tardie condē atz admīstrāe
 creaturā qd̄ q̄ fecit solus creator
 ē deus. aliud at̄ p̄ distributis
 ab illo vicibz ⁊ facultatibz ali
 quā opacoēz for̄sec' admouē
 ut tūc ut tūc sic ut sic exeat qd̄
 creat'. Ista q̄ppe origēalit' ac p̄
 mordialit' in qdā textūā elem
 torū aīta iā creata s̄. s̄ accep
 tis oportūtatibz p̄deūt. Nā
 sicut mīes grauide s̄ fetibz sic
 iste mūdos q̄uidus ē caus' nas
 cetū que ī illo nō creāt' nisi
 ab illa sūma eēncia ubi n̄ orit'
 n̄ morit' n̄ itip' atq; eē n̄ desin'.
 Adhibē at̄ for̄sec' accidētēs cās
 q̄ tamē ⁊ si nō sūt natales. tñ

aliq'

sed natura adhibet ut ea que facta
 nature sunt abditata semel erumpat
 quodammodo et foris creentur explicando
 mensuras et numeros et potestates sua
 que in occulto acciperent ab illo que omnia
 mensura et numero et potestate dispo-
 sivit. non solum mali angelis sed etiam
 mali homines possunt. sicut exemplo agri
 cultive super docui. Sed ne de anima-
 libus que diversa ratio moueat que ha-
 bent spiritum vite et sensu appetendi
 que secundum naturam sunt vitandi que stria.
 etiam hoc est videndum quod multi homines no-
 ueunt ex quibus herbarum et carnium et quorumque
 rerum quebuslibet succis et humoribus ut
 ita positis ut ita obrutis ut ita
 detis ut ita amurtis. que animalia nas-
 ci soleant quorum se quis tam demens
 audeat dicere creatorem. **Et** ergo
 mirum si quemadmodum potest nosse que-
 libet necessarium homo vni illi ut illi vi-
 mes musceque nascantur. ita mali
 angeli per subtilitatem sui sensus in
 in occultationibus elementorum semibus no-
 runt vni rane serpentes que nascantur
 et hoc per certas et notas temperationum
 opportunitates occultis motibus adhi-
 bendo faciunt creaturam non creaturam. **Et**
 si quisque celeritates incrementorum forte
 miratur quod illa animalia tam cito facta
 sunt. attendat quemadmodum et ista per mo-
 dulo factitatis huius ab hominibus
 parantur. **Quoniam** ei fit ut eadem corpora
 acies vermescat estate que hyeme
 + **Sed** i^a homines que solet ab hominibus fieri
 non mirantur

cius in calidioribus que in frigidioribus
 locis. Sed hoc ab hominibus tanto dif-
 ficialius adhibetur quanto desunt sensuum
 subtilitates et corporum mobilita-
 tes in membris terribilibus et puris. **Quoniam**
 qualibetque angelus vitas tam
 ab elementis extrahere quanto facilius
 est tanto mirabiliores in huiusmodi
 operibus eorum existunt celeritates.
 Sed non est creator nisi que principaliter
 ista format. nisi quisque hoc potest nisi
 ille penes quem premitur sunt omnia que
 mensure numeri et potestata et ipse
 est vnus creator deus ex cuius ineffabili
 potentatu fit etiam ut quod
 posset huiusmodi angelis si premitteret
 ideo non possunt quia non premittunt.
Neque occurrit alia ratio cur non
 potuerit facere minutissimas
 muscas que ranas serpentesque fecerunt.
 nisi quia maior addeat dignitatem
 prohibetis dei per spiritum sanctum quod eam
 ipsi magis confessi sunt dicentes di-
 gitus dei est hoc. **Et** ad hoc possit
 per naturam non possit per prohibitionem
 et quod per ipsius nature sue ordinationem
 facere non sinat. homini explorare
 re difficile est. immo vero impossibile
 nisi per illud donum dei quod apostolus
 memorat dicens alij diuinitatem
 spirituum. **Novum** est hominibus posse
 ambulare et neque hoc posse si
 non premittat volare aut non posse

eam si pmutat. Sic vili agli
 qda pnt face si pmutat ab
 angel potetioibz ex ipio dei.
 qda ued no pnt n' si ab eis p
 mittat: qa ille no pmutat a
 quo ill etal nate mod: q eam
 p angelos suos v illa plerqz n
 pmutat q excessit ut possit. Ex
 ceptis q ill q v'sitatissio cursu
 tpm i rex nate ordie corpali
 fuit sicuti se ort' occasqz sy
 deru: gnatioes v mortes aia
 luu. seminu v germinu inu
 meabiles du'sitates. nebule
 v nubes nuues v pluuie. ful
 qua v tonitrua. flumia v gn
 dies. veta v ignes frigs v esty
 et oia tlia exceptis eam illis
 q in eod ordie rara se sicuti
 defus luminu v spes u'si
 tate syderu v mostra v ter
 remot' v silia. Exceptis is
 istis omibz quoz qde pma
 v suma ca no s n' volutas
 dei. Vn v i psalmo cu qda
 hui' genis mmedrata eent
 ias gndo nix glacies spe te
 pestatis ne qs ea ut fortuitu
 ut caus' tnmio corpali'z. ut
 eam spiritalibz tñ pter volu
 tate dei exntibz agi crederet
 otmuo subieat q faciut ver
 bu eius. **De significatioibz**

**que ad manifestanda voluntate
 dei siue p angelos siue per hoies
 mustrantur. Cap. ix.**

Sed hys ut dice' ceperā
 exceptis alia sūt illa q
 qñius ex eadē mateie corpali
 ad aliq tñ diuinitus anūciā
 dū nrīs sensibz ad mouent q
 ppue miracula et signa dicūt:
 nec in oibz que nobis a dño dō
 anūciātur ipi' dei psona susci
 pitur. Cū aut suscipit aliqñ
 in angelo demōstratur aliqñ
 in ea speie q nō est qd' angel'
 qñius per angelos disposita
 mstreāt. Kursus tū in ea spē
 suscipit que nō ē qd' angel'
 aliqñ iā erat ipm corpus et
 ad hoc demōstrandū in aliqñ
 mutationē assumitur. Aliqñ
 ad hoc exoritur et re p'acta
 rursus absumitur: sicut eam
 cū hoies anūciant. Aliqñ ex
 sua psona verbadi loquūtur
 sicuti tū p'mittit dixit dñs.
 aut hec dicit dñs aut tale ali
 quid aliqñ aut nichil tale p
 mittentes ipam dei psonam
 in se suscipuit sicuti est. Intel
 lectū tibi dabo et constituā te
 in via qua mgredieris. Sic
 nō solū in dictis verū etiā in
 factis dei psona significanda

ipponit prophete. ut eam gerat in mysterio prophete. sicut eius persona gerebat qui vestimentum suum diuisit in duodecim partes. et ex eis decem seruo regis salomonis dedit regi futuro israel. Aliquam enim eam res que non erat quod propheta et erat iam in terrenis rebus in huiusmodi significatione assumpta est sicut somno viso euigilans iacob fecit de lapide quem dormiens habebat ad caput. Aliquam ad hoc fit eadem species vel aliquantum mansura. sicut potuit serpens ille eneus exaltatus in heremo sicut possunt et leuiter vel peracto mysterio transitua sicut panis ad hoc factus in accipiendo samentum consumit. Sed quia hec hominibus nota sunt quam per homines sunt. honorem tanquam religiosa possunt habere. stuporem tanquam miram non possunt. Itaque illa que per angelos sunt quo difficiliora et ignotiora eo mirabiliora sunt nobis illis autem tanquam sue actiones note atque faciles. loquitur ex persona dei angelus homini dicens. Ego sum deus abraham et deus ysaac et deus iacob. cum septuaginta predixisset visus est ei angelus domini. loquitur et homo ex persona dei dicens. Audi populus meus et loquar tibi israel.

homo autem cum intelligendum est et testificabor tibi deus deus tuus sum ego. Assumpta est uirga ad significationem et in serpente angelica facultate mutata est. Que facultas cum desit homini assumptus est tamen ab homine lapis ad talem aliquam significationem. Inter factum angeli et factum hominis plurimum distat. Illud et mirandum est et intelligendum est quod ex utroque intelligitur fortassis unum est. At illa ex quibus intelligitur diuersa sunt tanquam si domini nomen et auro et atramento scribatur. illud est preciosius. illud uilius quod tamen utroque significatur id ipsum est. Et quibus idem significauit serpens ex uirga moysi quod lapis iacob. melius tamen aliquid lapis iacob quam serpentes magorum. Nam sicut unctio lapidis christum in carne in qua unctus est oleo exultationis per prophetas suis ita uirga moysi conuersa in serpente ipsum christum factum obdientem usque ad mortem crucis. Unde autem sicut exaltauit moyses serpente in heremo sic oportet exaltari filium hominis. ut omnis qui credit in eum non peccet sed habeat uitam eternam nam sic ut intuentes illum serpentem exaltatum in heremo

.iiij.

mo. serpentium moribus non pi-
 bant. **V**etus enim homo noster confixus
 est cruci cum illo ut euacuaretur
 corpus peccati. per serpente
 aut mors intelligitur que facta
 est a serpente in paradiso. modo
 locutionis per efficientem id quod
 efficit demonstrare. **E**rgo vir-
 gam serpente christi in mortem.
Et serpens rursus in virgam christi
 in resurrectione totus cum corpore
 suo quod est ecclesia quod in fine temporis
 erit que serpente cauda signifi-
 cat quam moyses tenuit ut
 in virgam redigeret. **S**erpentes autem
 magorum tanquam mortui sed non
 credentes in christum tanquam deuo-
 rati in corpus eius intraverunt
 resurgere in illo non potuerunt.
Lapis ergo iacob ut dixi melius
 aliquid significavit quam serpe-
 tes a magorum. **A**t enim factum ma-
 gorum multo mirabilius. **V**erum
 hec ita non prouidentur rebus intelli-
 gendis tanquam si hominis nomen
 scribatur auro et dei atramento.
Illas etiam nubes et ignes
 quos fecerunt uel assumpserunt an-
 geli ad significandum quod annun-
 tiabant etiam si dominus uel spiritus sanctus
 illis corporalibus formis ostende-
 bat quibus nouit hominum. **S**icut
 infantes non nouerunt quod mal-

tario ponitur et per acta pietatis
 celebratione consumitur unum uel quod
 consumitur unum in usum religionis
 assumat. et si nunquam discant experi-
 mento uel suo uel aliorum uel nunquam illa
 specie rerum uideant nisi inter ce-
 lebrationem sacramentorum cum offeruntur
 tur et dantur. dicaturque illis aut
 toritate grauissima cuius corpus
 et sanguis sit nichil aliud cre-
 dit nisi omnino in illa specie dominum
 oculis apparuisse mortuum et de-
 latere tali percusso liquore illum
 omnino fluxisse. **N**on autem utile
 est ut meminerint uerbum meum
 fratresque meos admoneam ut et ipsi
 meminerint suorum ne ultra quam
 tutum est humana progrediantur
 infirmitas. **S**icut admodum autem
 hec faciant angeli uel potius deus
 quem admodum hec faciat per ange-
 los suos et quantum fieri uelut etiam
 per angelos malos siue finendo si-
 ue iubendo siue cogendo ex oc-
 culta sede altissimi imperij sui non
 oculorum acie penetrare nec fidu-
 tia rationis enudare. nec pro-
 uectu mentis comprehendere ualeo
 ut tam certus hinc loquar ad
 omnia que requiri de his rebus
 possunt quam si eum angelus a propheta
 aut apostolus. **C**ogitationes enim mor-
 talium timide et incerte prouidentur

mē. Corpus em̄ quod corrūpitur
 aggrauat aīam et deprimit ter-
 rena m̄habitatio sensū multa
 cogitātem et difficile estimam̄
 que in terra sunt. et que in pro-
 fū sunt iuemim̄ cū labore
 q̄ in celis sūt aut̄ q̄s iuestiga-
 uit. Sed quia sequit̄ et di-
 cit sensū vero tuū quib̄ scit n̄
 tu dedeīs sapiētiā et miseris
 sp̄m̄ sc̄m̄ tuū de altissimis q̄ in
 celis sūt quidē nō iuestigam̄
 quo rex genere et corpa āge-
 lica sc̄m̄ ppriā dignitatē et eorū
 quedā corpalis actio contine-
 atur sc̄m̄ sp̄m̄ t̄n̄ dei missum
 nobis de altissimis et iptitam
 ei⁹ grām mētibz nr̄is audeo di-
 cere fiducialit̄. nec deū patrē
 nec verbū eius nec sp̄m̄ eius
 quod d̄s un⁹ est p̄ id qd̄ ē atqz
 idipm̄ est ullomō eē mutabi-
 lem. ac per hoc multo min⁹
 visibile qm̄ sūt quedā q̄uis
 mutabilia nō t̄n̄ visibilia si-
 cut nr̄e cogitationes et me-
 morie et volūtates et oīs
 in corporea creatura. Visibile
 aut̄ quidq̄m̄ nō est qd̄ nō sit
 mutabile. *Essentiam trini-
 tatis nūq̄m̄ oculis apparuis-
 se mortaliū. sed p̄ subiectam
 creaturam sibi significasse q̄*

voluit Caplm̄ de trinitate

Qua propt̄ suba ul' si-
 melius dicit̄ eēnti-
 a dei ubi pro nostro
 modulo ex quātu
 latūqz particula mtelligim̄
 patrē et filiū et sp̄m̄ sc̄m̄ qnāq̄
 dem nullo mō mutabil' est nul-
 lo modo p̄t̄ n̄a p̄ semetip̄as eē
 visibilis. Proinde illa oīa que
 patribus visa sūt cū deus ill'
 sc̄m̄ suā dispensationē t̄pibus
 congruā p̄ntaret. per creatu-
 rā facta eē manifestū ē et si
 nos lateat quō ea m̄stris an-
 gelis fererit per angelos t̄n̄
 eē fr̄a nō ex nr̄o sensu dicim̄
 ne tuq̄m̄ videam⁹ plus sapē
 p̄terqm̄ oportet sapere. sed
 sapim⁹ ad t̄pantiā sicut nob'
 deus p̄titus est mensuram
 fidei et credim⁹ p̄ter quod et
 loquim⁹. *Extat em̄ auctoritas
 diuināz sc̄pturaz un̄ mens
 nr̄a deuiare nō debz n̄ relicto
 solidamēto diuini eloquiū p̄
 suspitionū suāz abrupta p̄
 cipitari ubi nec sensus cor-
 poris regit n̄ p̄spicua rō
 veitatis elucet. Aptissime
 quippe sc̄ptū est in eplā ad
 hebreos cū dispensatio noui
 testamēti a dispēsatioē veteris*

. 14 .

testamēti scdm cōgruētiā
 scdōꝝ ac tpm distigueretur
 nō tm̄ illa visibilia sed n̄m̄
 etiā sermōnē p̄ anglos factū.
Hic em̄ dicit. Ad quē aut̄ an
 geloz dixit aliqui sede ad dex
 terā meā quoad usq; ponam
 inimicos tuos scabellū pedū
 tuoz. **N**ōne oēs sūt m̄stri
 spūs ad m̄strationē missi
 p̄pter eos qui futuri sūt here
 ditate possidere salutē. **H**inc
 oñdit illa oīa nō solū per an
 gelos facta sed etiā p̄pter nos
 facta id ē p̄lm̄ dei cui promit
 titur hereditas vite eterne sic
 ut ad chorinthios etiā sc̄ptū est.
Quā aut̄ hec in figura cōtinge
 bant illis **S**cripta sūt aut̄
 ad correctionē nr̄am in quos fi
 nes seculoz deuenerūt. **D**emde
 q̄a tūc p̄ āgelos. nūc aut̄ p̄ fili
 ū sermo factus ē consequenter
 apteq; demōstrans. p̄ptēa iqt̄
 habūdātius oportet attende
 nos ea que audiuiim⁹ ne forte
 ēffluam⁹. **S**i enī q̄ p̄ āgelos
 deus ē sermo factus ē firmus
 et oīs p̄uaricatio et iobediētia
 iustam accepit mercedis retri
 butionē quō nos effugiemus
 tāta negligentē salutē. **E**t
 quasi quereres quā salutem
 ut ostenderet se de nouo tes

tamento iam dicere id ē ser
 mone qui nō p̄ angelos sed p̄
 dnm̄ frus est que cū iūcū acce
 pisset inquit ut enarraret p̄
 dnm̄ ab hys qui audierūt i nos
 confirmata est coattestante
 deo signis et ostensis et uarijs
 uirtutibz et spūs sc̄i distributi
 oibz scdm̄ suā uolūtātē. **S**ed aut̄
 aliquis. **C**ur ergo sc̄ptū ē dix
 it dñs ad moysen et nō potius
 dixit angelus ad moysen? **N**ā
 cū uerba iudicis p̄ro pronūciat
 nō scribit̄ in gestis. ille p̄ro dixit
 sed ille iudex dixit. **H**ic etiā lo
 quēte p̄pheta. et si dicam⁹ p̄phā
 dixit nichil aliud qm̄ dnm̄ dixis
 se intelligi uolum⁹. **E**t si dicam⁹
 dñs dixit p̄phā nō subtrahi
 mus. sed quis per eū dixerit ad
 monem⁹. **E**t illa quidē sc̄ptura
 sepe aperit angelū eē dnm̄ quo
 loquēte idemtidē dicit̄ dñs dixit
 sicut iā demōstrauim⁹. **S**ed p̄pter
 eos qui cū sc̄ptūā illic angelum
 noiāt n̄m̄ p̄ senp̄m̄ filiū dei uo
 lūt intelligi quia p̄pter am̄itiati
 onē paterne ac sue uolūtatis
 dictus ē angelus. **P**roptēa uo
 lūi ex hac eplā manifestius tes
 timoniū dare. ubi non dictū ē
 p̄ angelū sed per angelos. **N**ā
 et stephanus in actibz ap̄loꝝ eo
 moꝝe narrat hec quo etiam

in veteribus libris conscripta sunt. Viri pres et frs mag audite. Deus glorie apparuit abrahe pu nro cu eet in mesopotamia cyrie. Ne qs aut arbitraret tuc deu glorie per id qd in seipso e cuiusqm oculis apparuisse mortaliu; in cosequentib; dicit qd moysi angelus apparue rit fugit mag moyses in verbo isto et factus est inquilin; i tra madian ubi genuit filios duos. Et copletis illuc ams quadragita apparuit illis in deserto montis syna angelus dmi in flama ignis in rubo. Moyses aut vidēs mirabat visū qui cu accedet consi derare facta est vox dmi dicens. Ego sum deus patru tuoz. deus abraham et deus ysaac et deus iacob. Tremefactus aut moyses non audebat considerare. Dixitq; illi dñs. Solue calciamentu pedu tuoz. Hic certe et angelu et dnm dicit eudemq; deu abrahā et deu ysaac et deu iacob sicut in genesi septū est. An forte qsq; diciturus est qd moysi p angelu apparuit dñs. abrahe vero per seipm; At hoc ab stephano nō que ram; ipm libru interrogem; un stephan; ista narrauit. Nūqd eni qā septū ē et dixit dñs deus abraham. et paulo post et visus est dñs deus abrahe. pterea

ista non per angelos facta suē. cu alio loco silr dicat. visus est autē ei deus ad pluce mābre. se dente eo ad ostiū tabernaculi sui meridie et tñ cosequēter adiu gat. respiciēs aut oculis suis vidit et ecce tres viri stabant sup eū de quibus iam dixim;. Quomō eni poterūt ista qul a verbis ad mtellctū nolūt assurgē uel facile se ab mtellctū in verba p̄cipitat quō poterūt explicare visū eē deū in viris tribus nisi eos sicut etiā conse quētia docent angelos fuisse fateant. An quia non dictū ē angelus ei locutus ē uel appa ruit p̄tea dicere audebunt moysi quidē illā visionē ac vo cem per angelū factā qā ita sc̄ptū est. abrahe aut qā cōme moratio angeli facta non est per substāz suā deū apparuis se atq; soisse. Et q n apd abrahā de angelo tantū ē. Nam ita legit; cū imolandus filius eius peteretur. Et factū est post hec verba. temptauit deus abrahā et dixit ad eum abrahā abraham. At ille dixit Ecce ego Et dixit ei. Accipe filiu tuū dilectū quē diligis ysaac et vade in terrā excelsam et offeres eum ibi in holocaustū

sup̄ unū mōtū quē tibi dixero. Certe hic deus nō angel⁹
 cōmemoratus est. Paulo post
 vero ita se habet scriptūa. Ex
 tendēs autē abrahā manū suā
 sup̄sit gladiū ut occidēt filiū
 suū et vocauit eū angel⁹ dñi
 de celo et dixit ei abrahā abra
 hā. Et dixit. Ecce ego Et dixit
 ei. Ne iurias manū tuā super
 puerū. neq; facias illi qd̄qm̄.
 Quid ad hoc rñdetur. An
 dicitur deū iussisse ut oc
 cideretur ysaac. et angelū p
 hibuisse. Porro ipm̄ patrem
 aduersus dei p̄ceptū qui ius
 serat ut occideret obtēpasse
 angelo ut parceret. Ridend⁹
 et abiectus hic sensus ē. Vt
 neq; huic tam ḡrosso et abiec
 to ullū locū eē scriptura p̄mit
 tit continuo subiūges. Nunc
 autē cognoui q̄ times deū tu
 et nō peccasti filio tuo dilecto
 p̄t me. Quid est p̄t me. nisi
 p̄t eū qui occidi iusserat.
 Idē igit̄ deus abrahe qui ange
 lus. an potius per angelum
 deus. Accipe sequētia. Certe
 iam hic angelus manifestis
 sime expressus ē. Attende tñ
 quid cōtexatur. Respicēs ab̄
 ham oculis suis vidit et ecce
 aries vnus tenebat̄ ī arbore
 sabeth: cornubz. Et abijt abihā

et accepit arietē et obtulit eū ho
 locaustū pro ysaac filio suo. Et
 cognouit abrahā nomen
 loci illi⁹ dñs vidit. ut dicant
 hodie qd̄ ī mōte dñs visus est.
 Sicut paulo ante qd̄ dixit deus
 per angelū. nūc enī cognoui
 q̄ times deū nō q̄ tūc d̄s cog
 nouisse intelligēdus ē. sed egis
 se ut per deū ip̄e abrahā cog
 nosceret quantas haberet vi
 res cordis ad obediendū deo
 usq; ad imolationē vniū filij.
 illo mō locutionis quo signi
 ficat̄ per efficientē id qd̄ effia
 tur sicut dicit̄ frigus pigrū qd̄
 pigros facit ut ideo cognouis
 se diceret̄ quia ipm̄ abrahā
 cognoscere fecerat quē potēat
 latere fidei sue firmitas n̄ tali
 exp̄imēto probaret̄. ita et hic
 cognouit abrahā nomen
 loci illi⁹ dñs vidit id est quod
 videri fecit. Nam continuo se
 cutus ait. ut dicant hodie qd̄
 ī monte dñs visus ē. Ecce idē
 āgelus dñs dicit̄. Quare nisi
 quā per angelū dñs. Iā v̄o
 in eo qd̄ sequitur p̄phetice oī
 no angelus loquitur. et proz
 sus aperit quod per angelū
 deus loquat̄ Et vocauit igit̄
 angelus dñi abrahā iterū de
 celo dicit̄. P̄ me iuravi dicit
 dñs p̄t quod fecisti hoc v̄bū

71

et nō pepcisti filio tuo dilecto
p̄p̄e me r̄. **H**ec certe verba ut di
cat ille per quē loquit dñs. hec
dicit dñs etiā p̄phete solent h̄c.
An quia fili⁹ dei de p̄r̄e ait dicit
dñs. et ip̄e est ille angelus p̄r̄s?
Quid ergo? De illis tribz viris.
nōne respiciūt quō urgent qu
visi sunt abrahe cū p̄dictū eēt.
visus ē ei dñs. An quia viri dic
ti sunt non erant angeli? **D**ani
elem legant dicētē. Ecce vir ga
briel. **S**ed quid ultra differim⁹
ora eoz eudentissid atqz gra
uissimo alio documēto oppilae
ubi nō angelus singularit̄ nec
viri pluralit̄. sed oīno angeli
dicūtur per quos non sermo
quilibet factus sed lex ip̄a da
ta maifestissie ostendit. quā
certe nullus fidelium dubitat
deū dedisse moysi ad subiugā
dū pplm isrl. sed tamē p̄ ange
los datam. Ita stephan⁹ loq̄
tur. **D**ura cervice inquit et i
circūcisi corde et auribz vos
p̄ sp̄ū. fr̄o resististis sicut pa
tres v̄ri. **Q**uē p̄phetaz non
p̄secuti sunt p̄r̄es v̄ri. **E**t occi
derūt eos qui p̄nūciabāt de
aduentu iusti cui⁹ vos nūc
proditores et interfectores
fuiſtis qui accepistis legem in
editis angeloz nec custodistis.
Quid hoc eudentius qd tāta

auctoritate robustius? **I**n edic
tis quidē angeloz illi populo
lex data ē. sed dñi ih̄u xp̄i per
ea disponebat et promūciaba
tur aduentus. **E**t ip̄e tanqm̄
verbū dei miro et ineffabili
mō erat in angelis in quoz
dictis lex ip̄a dabat. **V**n̄ dicit
in euāgelio. **S**i credētis moy
si. crederetis et m̄. **D**e me eī
ille sc̄psit. **P**er angelos ergo
tūc dñs loquebatur. **P** ange
los filius dei mediator dei
et hom̄i futurus ex semie a
brahe suū disponebat adue
tū ut iueniret a quibz reni
petur confitētes reos quos
lex nō impleta fecerat trans
gressores. **V**n̄ et apl̄s ad gala
thas dicit. **Q**uid ergo lex?
Transgressionis gr̄a p̄posita
est donec veniret semē cui
promiserat disposita p̄ ange
los in manu mediatoris h̄
est disposita per angelos in
manu sua. **N**ō enī natus est
p̄ conditionē sed per ptātem.
Quā nō aliquem ex ange
lis dicit mediatorē. sed ip̄m
dñm ih̄m xp̄m in q̄ntū homo
fieri dignatus ē. habes in
alio loco. vnus inquit d̄s et
vnus mediator dei et hom̄i
h̄o xp̄s ih̄s. **H**inc illud pas
cha. mterfectione agni. hinc

illa oia que de xp̄o ventuō
 in carne atq; passuō sed et
 resurrectuō in lege figurāt
 que data ē in edictis angeloz
 donet veniret semē dispo-
 sū per āgelos et in manu me-
 diatoris. In quibz angel' erat
 utiq; pater et filius et sp̄s sc̄s.
 et aliqñ p̄r aliqñ fili' aliqñ
 sp̄s sc̄s. aliqñ sine vlla distic-
 tione p̄sone deus per illos
 figurabat' et si visibilibz et
 sensibilibz formis apparēs
 per creaturā tñ suā nō per
 subā suā cui vidende corda
 mūdant' p̄ hec oia q̄ oculis
 videntur. et auribz audiūt
 Sed iam satis qñtū existō
 pro captu mō disputatū et
 demōstratū est qd' in h' lib'
 suscepam' oñdere constitit
 q; et probabilitate rōnis
 qñtū homo uel potius qñ
 tū ego potui et firmitate
 auctoritatis qñtū de sc̄ptu-
 ris sanctis diuina eloquia
 patuerūt. qd' antiq̄s p̄ribz
 nr̄is an' incarnationē salua-
 toris. cū deus apparere dice-
 batur voces ille ac sp̄s cor-
 porales p̄ angelos facte sūt.
 siue ip̄is loquētibz uel agē-
 tibus aliquid ex p̄sona dei
 sicut etiā p̄phas solē ostēdi-
 mus siue assumētibz ex cre-

atura qd' ip̄i nō essent ubi d̄s
 figurate demōstraret hoībz
 qd' genus significationū nō
 p̄phetas omisisse ml̄tis exēpl'
 docent sc̄pture. Dup̄ est igit'
 iā ut videam' cū et nato per
 virginē d̄nō et corporali sp̄e
 sicut colūba descendente sp̄u
 sancto visis q; linguis igneis
 sonitu facto de celo die pente-
 costes post ascensionē d̄ni nō
 ip̄m verbū dei per subā qua
 p̄ri equale atq; coeternū est
 nec sp̄s p̄ris et filij p̄ subā q'
 et ip̄e utriq; coequalis atq;
 coetern' est. sed utiq; creatu-
 ra que illis modis formari
 et existe potuit corporeis at-
 q; mortalibz sensibz apparuit
 qd' inter illas demōstratio-
 nes et has p̄rietates filij d̄i
 et sp̄e sancti quibz p̄ creaturā
 visibile factas intersit qd' ab
 alio volumine cōmodi' or-
 diem.

**Explicit lib' tertius
 Incipiūt capla lib' q̄rti Cap p̄m.**

De gr̄a dei qua sibi huā
 gen' recōsiliat ut quod
 pierat saluet' cap. ij.

De incarnatione verbi ut
 participes ei' eē possim' m̄ iij.

De simplo saluatoris nostri
 qd' ad duplum nostrū con-
 currit et congruit cap. iiii.

De rōne simplici ad duplū

per nūm trinarū atq; sena
rū. **caplm. v.** De quadriagi
ta sex ānis edificationis do
mimici corpus. **Cap. vi.** De tri
duo quo impleto dñs resur
rexit **capl. vii.** De signis
et p̄figurationibz que aduē
tū dñi p̄cesserūt. **Capl. viii.**

**De filio dei qui et in forma
dei et in forma serui vna p
sona est. Capl. ix.** De vnitāte
ecclesie in deo per geminā di
lectionē cui formā prebet v
ritas p̄ris et filij et spūs sc̄i.
Cap. x. De mediatore ad
mortē dyabolo et mediatore
ad vitā ihū xp̄o **Cap. xi.** De
falsitate ludificationū quibz
hoiēs imūdi spūs fallunt.

Cap. xii. De falsis et derep
torijs purgationibz **cap. xiii.**

U mortē xp̄i nō fuisse necessi
tatis nr̄e. sed voluntatis et po
testatis sue. **Cap. xiiii.** De
sacrificio perf̄to et vero qd̄
ip̄e pro nobis saluator effec
tus est. **Cap. xv.** De hys q̄
sibi purgationē de virtute
ppria pollicentur **Cap. xvi.**

Sapiētes mūdi nec resur
rectionis veritatē ggnosce
nec futuroꝝ ordm̄e scire po
tuisse q̄uis et ip̄i vaticinia
habere videbant **cap. xvii.**

Unde apud impios possunt

quedā futuā p̄scri. **cap. xviii.**
De fide qua credim⁹ t̄palit⁹
gesta et veritate que reddit
eterna **Cap. xix.** **De mis**
sione filij dei qua in forma
serui patre factus ē minor
cū in forma dei permaneat
equalis p̄ri. **Cap. xx.** **U** nō
esse contra equalitatē p̄ris
et filij si etiā sc̄dm̄ coeternā
patri diuinitatē intelligat⁹
filius missus. **Capl. xxi.**

De sensibili demōstratione
spūs sancti et de coeterna tri
nitate vnitatis. **Explicit capla.**
Incipit liber quart⁹. p̄fatio.

Sciētia celestū
terrestriū qz rez
magni estima
re solet genus
humanū. In quo
profecto meliores sunt qui
huc sciētie p̄ponūt nosse se
metip̄os. laudabiliorqz est
anim⁹ cui nota est. uel ifir
mitas sua. qm̄ qui ea nō per
specta. vias syderū scrutatur
etiā cogitaturus. aut qui iā
cognitas tenet ignorās ip̄se
qua ingrediatur ad salutē
ac firmitatē suā **Qu** vō
iam euigilauit in deū. spūs
sancti calore excitatus atq;
in eius amore corā se viluit
ad eūq; intrare volens nec

facilitate

vaticinari videbat

valens. eoq; sibi lucente attēdit
 in se. Tuēntq; se suāq; egritu-
 dinem illius mūdicie contem-
 pti nō posse cognouit. flere dul-
 ce hē eūq; p̄tari ut etiā atq; eti-
 am misereat donec exuat to-
 tā miseriā. et deprecari cū fiducia
 iam gātuto pignore salutis
 accepto p̄ eius vnicū saluato-
 rē hoīs et illūatorē. Hūc ita
 egentē et dolentē sciētia non
 inflat quia caritas edificat.
Preposit enim sciētiā sciētie.
 proposuit scire infirmitatem
 suam magis qm̄ scire mūdi
 memia. fundamenta terrarū
 et fastigia celoz. et hanc appo-
 nendo sciētiā apposuit dolorē
 peregrinationis sue ex deside-
 rio patrie sue et conditoris ei-
 us dēi sui. In hoc genere hoī-
 nū in familia xp̄i tui dñe dē
 meus. si inter paupes tuos
 gemo da michi de pane tuo
 responde homībus qui nō
 esuriūt et sicut iusticiam
 sed satiati sūt et habundāt.
Satiavit aut illos fantas-
 ma eoz nō veritas tua quā
 repellendo resiliūt et ī suā
 vanitate cadunt. Ego certe
 sentio qm̄ multa figmenta
 pariat cor huānū. Et qd̄ est
 cor meū. nisi cor huānū.
 Sed hoc oro deū cordis mei

ut nichil ex eis figmētis pro
 solido veō eructuē in has lit-
 teras. sed inde veniat in eas.
 quicquid per me venire po-
 tuūt. vnde in q̄ius proiecto
 a facie oculoꝝ suoz. et de lō-
 gino redire conanti per
 viā quā stravit nobis huā-
 tate diuinitatis vngemiti
 sui aura veritatis eius aspi-
 tur. Quā in tm̄ licet mutabi-
 lis video in q̄ntū in ea nichil
 mutabile video n̄ locis et tē-
 poribus sicut corpa. nec solis
 t̄pib; et quasi locis sicut spi-
 rituū nr̄oz cogitationes. n̄
 solis t̄pib; et nulla uel yma-
 gine locoz sicut quedā nos-
 trarū mētū ratiocinationes.

**De gratia dei qua sibi huā-
 nū genus reconfiliat ut qd̄
 perierat saluetur. Cap. p̄mū.**

Omnino em̄ dei essen-
 tia qua ē nichil habz
 mutabile nec in eter-
 nitate. nec in veritate. nec
 in volūtate. quia eterna ē
 ibi veritas. et eterna cari-
 tas. et vera ibi est caritas.
 vera eternitas. et cara ibi
 est eternitas cara veritas.
 Sed qm̄ exulauim; ab i cō-
 mutabili gaudio. nec tamē
 inde p̄scisi atq; abrupti su-
 mus ut nō etiā in istis mū-

tabilibz et tpalibz eēnitatem
 uēitatē bñtatē quererem⁹
 nec mori enī n̄ falli n̄ ptur
 bari volum⁹ missa sūt nob⁹
 diuinitus uisa congrua peg
 nationi nrē quibz admone
 mur nō h̄c esse qd̄ querim⁹
 sed illuc ab ista eē redeūdū.
 Vñ n̄ pendem⁹. h̄c ea non
 querem⁹. ac p̄mū nobis per
 suadendū fuit q̄ntū nos di
 ligeret d̄s ne despatione nō
 auderem⁹ erigi in eū. Quā
 les aut̄ dilexerit ostendi o
 portebat ne tanqm̄ de meri
 tis nr̄is supbientes magis
 ab eo resilerem⁹. et in nr̄a
 fortitudine magis deficere
 mus ac p̄ hoc egit nobiscū
 ut p̄ci⁹ fortitudinē potius
 proficerem⁹ atq; ita in ifir
 mitate huilitatis p̄ficeret
 uirtus caritatis. Hoc signi
 ficat in psal⁹ ubi ait plu
 uia uolūtariā segregās d̄s
 hereditati tue et mfirmata
 est. tu ued̄ p̄feristi eā. plu
 uia quippe uolūtariā non
 nisi grām uult itelligi nō
 meritis redditā. sed gratis
 datā. Vñ et grā noiāt. De
 dit enī eā nō quia digni e
 ram⁹ sed quia uoluit. Hoc
 cognoscentes non uidentes
 in nobis erim⁹. et hoc est

mfirmari. Ip̄e enī p̄ficiat nos
 qui etiā ap̄lo paulo dixit.
 Sufficit tibi grā mea nā uir
 tus in ifirmitate p̄ficiat. p̄
 suadendū ergo erat hōi q̄n
 tum nos dilexerit deus et
 quales dilexerit. C̄ntū ne
 desperarem⁹. quales ne sup
 birem⁹. H̄c locū ap̄ls per
 natariū sic explicat. Cōmē
 dat aut̄ inquit suā caritatē
 d̄s in nobis. q̄n si cū adhuc
 padres essem⁹ xp̄s pro no
 bis mortuus ē multo magis
 iustificati nūc in sanguīe ip̄i
 salui erim⁹ ab ira p̄ ip̄m. Si
 enī cū iimici essem⁹ reconsi
 liati sum⁹ deo per mortē filii
 eius multo magis reconsi
 liati salui erim⁹ in uita ip̄iūs.
 Item alio loco. Quid ergo di
 cemus inquit ad hec. Si d̄s
 pro nobis quis contra nos.
 Qui etiā filio pp̄rio nō p̄p̄
 at. sed pro nobis om̄ibz tra
 didit eū. quō nō et cū illo
 om̄ia nobis donauit. Quid
 aut̄ factū nobis anūciatur.
 hoc futū ostendebat et anti
 quis iustis ut p̄ eandē fidem
 etiā ip̄i huilitati mfirmarēt
 et mfirmati p̄ficerēt. Quā
 igit̄ unū est uerbū dei p̄ qd̄
 facta sūt om̄ia qd̄ est i con
 mutabilis ueritas ubi p̄i

apalut atq; iconmutabilit' sunt oia siml' no solu q' nuc sunt in hac vniuersa creatura. veru etia que fuerut et que futua sunt. Ibi aut nec fuerut nec futua sut. sed tm modo sut. et oia vita sunt. et omia vnu sunt. et magis vnu est et vna vita e. Sic em omia per xpm facta sut et quicqd factu est in hys in illo vita sit et facta non sit qa in principio no factu e verbu. sed erat verbu et vbu cat apud deu et ds erat verbu. et oia p xpm facta sut. n' p xpm omia facta cent. n' xpm esset ante oia. factuq; no eet. In hys aut que p xpm facta sut etiam corpus qd' vita no est p xpm no fieret nisi in illo anteqm fieret vita eet. Qd' em factu est iam in illo vita erat et non qualiscunq; vita na et aia vita e corpus. sed et her facta e quia mutabilis e. Et per qd' facta est n' per dei verbu iconmutabile? Omnia em per xpm facta sut. et sine ipso factu e nichil. Qd' ergo factu e iam in illo vita erat et no qualiscunq; vita s; vita erat lux hoim. lux ita q; ronaliu mentiu p quas

hoies a petoribz differunt et ideo sut hoies. No ergo lux corporea q' lux e carmiu siue de celo fulgeat siue terrenis igmbz attendat nec huanaiz tantu carmiu. sed etia beluinaiz et usq; ad minutissimos quosq; vermiculos. Oia em her vident ista luce. at illa vita lux hoimiu eat. nec longe posita ab uno quoq; mem. In illa ei viuim' et mouem' et sum'. Et lux in tenebris lucet. et tenebre ea no cõprehenderut. Tenebre aut sunt stulte metes hoim praua cupiditate atq; mfidelitate cecate.

De participatione verbi ut participes eius esse possim'

Has ut circa Cap scdm. ret atq; sanaret verbu per qd' facta sut oia caro factu est et habitauit in nobis. Illuatio quippe nra participa' verbi e illi' scilicet vite que lux e hoim huic aut participatioi. p' sus in habiles et minus ydonei exam' p'p' imudicia patoiz. Mūdami ergo exam'. Porro in quoz et supboz vna mūdatio est sanguis iusti et hiūlitas dei ut ad con

templandū deū qđ natūā nō
 sum⁹ p eū mūdarem. factū qđ
 natura sum⁹ et qđ pāō nō su
 m⁹. Deus enī natura nō sum⁹?
 hoīes natūā sum⁹. Iusti pāō
 nō sum⁹. Deus itaq; fact⁹ hō.
 iustus intercessit deo pro hoīe
 pāōre. Non em̄ congruit pec
 cator iusto: sed cōgruit homī
 homo. Adūgens ergo nobis
 similitudinē huānitatis sue.
 abstulit dissimilitudinē īqui
 tatis nr̄e: et factus particeps
 mortalitatis nr̄e. fecit parti
 cipes diuinitatis sue. Meri
 to quippe mors peccatoris
 ueniens ex dampnatiōis ne
 cessitate. soluta est p mortē
 iusti ueniētē ex misericōdie
 volūtate: dū simplū ei⁹ cō
 gruit duplo nr̄o. **V**bet eī
 congruētia siue cōtinēntia
 uel consonācia uel si qđ cō
 modius dicit qđ ē unū ad
 duo in oī cōpaginatione ul
 si melius dicit cōaptatione
 creature ualet plīmū. **V**bet
 em̄ cōaptationē sicuti michi
 nūc occurrit dicit volui quā
 greci armoniā uocat. **N**eq;
 nūc locus est ut ostendā qñ
 tū ualet consonācia simpli
 ad duplū que maxime in
 nobis reperit et sic nobis ē

Hic ē capl. ij.

insita natūalit. **A** quo itaq;
 n̄ ab eo q nos creauit ut nec
 īpiti possit eam nō sentire.
 siue n̄i cantātes. siue alios
 audientes. **P** hanc quippe
 voces acutiores grauiorē q;
 concordant. ita ut quisq; ab
 ea dissonuerit. nō scienciā
 tū⁹ exptes sūt plīm s; n̄m
 sensū auditus nr̄i uehemen
 ter offendat. **S**ed hoc ut de
 mōstret longo sermoē op⁹
 est. **I**p̄is aut̄ aurib; exhibei
 p̄t ab eo qui nouit in regula
 ri monocordo. **D**e simplo sal
 uatoris nr̄i qđ ad duplū nr̄m
 cōcurrit et cōgruit. **Capl. tertū.**

Qerū qđ in stat in p̄ntia
 qñtū donat deus edis
 serendū est quēadmo
 dū simplū dñi et saluatoris
 nr̄i ihū xp̄i duplo nr̄o cōgru
 at et quodāmo cōtinat ad sa
 lute. **N**os certe q; nō xp̄i⁹
 ambigit et aiā et corpe mor
 tui sum⁹. aiā p̄t peccatū. cor
 pore p̄t penā peccati. ac per
 hoc et corpe p̄pter p̄m̄. **U**triq;
 autē rei nostre. id est et aiē
 et corpori medicina ex resur
 rectione opus erat ut ī me
 lius renouaret qđ erat ide
 terius cōmutatū. **N**os autē
 aiē īpietas est et mors cor

porus corruptibilitas per qua
 fit et aie a corpe abressus. Si
 aut ei aia deo deserere. sic cor
 pus aia deserere morit. Vn
 illa fit insipies hoc ex aime.
Resuscitat ergo aia p pma
 et m corpe adhuc mortali re
 nouatio vite mchoatur a fi
 de qua credit m eu q iusti
 ficat ipu bomsq moribus
 augetur et roboratur de die
 m diem cu magis magisq
 renouat interior homo. Cor
 pus vob tanqm ho exteior
 qnto est hec vita diutior
 tanto magis magisq corru
 pit ul etate uel morbo uel
 varijs afflictionibz donec
 veniat ad ultimū que ab oi
 bus mors vocatur. Cuius aut
 resurrectio differtur m fine
 cu et nra iustificatio nra per
 fietur ineffabil. Tūc ei
 similes ei erim qm videbi
 mus eu sicuti ē. Nūc vero
 q diu corpus qd corripit
 aggrauat aiaz et vita hū
 na sup terrā tota tempta
 est non iustificat m cōspai
 eius omīs viues m compa
 tione iusticie qua equabim
 angelis et glorie que reue
 labitur m nobis. De morte
 aut aie a morte corpis disti

guenda. qd plura documēta
 cōmemorē: cū dñs i vna e
 uāgelica snia vtrāq mortē
 cuius facile discernēdā po
 fuerit ubi aut sine mortuos
 sepelire mortuos suos. Se
 peliendū quippe corpus mor
 tuū erat: sepultores aut ei
 p m fidelitatē impietatis i aia
 mortuos mtelligi voluit.
Quales exstantur cū dicit
 Surge qui dormis. et exur
 ge a mortuis: et illuābit te
 xpc. Detestatur aut quādā
 mortē apls dicens de vidua.
 Cuius aut m delicijs aut vi
 uens mortua est. Aia ergo
 iā pia q fuit ipa ppe iustia
 a fidei dicit ex morte reux
 isse atq viuere. Corpus aut
 nō tm moritur ppe aie abces
 sum qui futur ē: sed ppe tā
 tā mfirmatē carnis et san
 guinis quodā loco m scriptu
 ris etiā mortuū dicit loqte
 aplo. Corp quodē iqt mortuū
 est ppe pām spūs aut vita ē ppe
 iusticiā hec vita ex fide frā ē qm iust ex fi
 de viuit. Sed quid sequit. Si
 aut spūs eius qui suscitauit
 ihm xpustū a mortuis habi
 tat m vobis: qui suscitauit
 xpm ihm a mortuis viuifi
 cabit et mortalia corpa vrā

per inhabitantē spm̄ eius ī
 in vobis. **H**inc ergo duple
 morti nr̄e. saluator īpedit
 simplā suā; et ad faciēdā
 utramq; resuscitationē nr̄as
 in sacramēto et exemplo p̄
 posuit et p̄posuit unā suā.
Neq; enī fuit p̄dōr a' ip̄i
 us ut ei tanqm̄ spū mortuo
 in interiorē hoīe renouari
 opus eēt. et tanqm̄ resipis
 cendo ad vitā iusticie reuo
 cari sed indutus carne mor
 tali et sola moruens et sola
 resurgēs ea sola nobis ad
 utruq; cōtinuit cū mea fiet
 interioris hoīs sacramētū.
 exterioris exemplū. **I**nter
 ris enī hoīs nr̄i sacramēto
 data ē illa vox p̄tinens ad
 mortē aīe nr̄e significādam
 non solū in psalmo verū et
 am in cruce. **D**eus me' d̄s
 meus ut quid me dereliq̄sti.
Cui voci congruit apl̄s dicens
Scientes q̄a vetus homo nr̄
 simul crucifixus ē cū illo ut
 euacuaretur corpus p̄c̄i.
 et ultra nō seruiam' p̄c̄o.
Crucifixō quippe interioris
 hoīs penitētie dolores itel
 ligūtur et continētie quidā
 salubris cruciatus per quā
 mortem mors īpietatis pi

mitur in qua nos nō ~~mor~~ re
 liquit deus. **E**t ideo p̄ tale
 cruce euacuatur corpus p̄c̄i.
 ut iam nō exhibeam' mē
 bra nr̄a arma īiquitatis
 p̄c̄o. q̄a et interior hō si uti
 q; renouatur de die in diē
 profecto vetus ē anteq; re
 nouetur. **I**ntus nāq; agit
 qd̄ idē apl̄s dixit **E**xuite vō
 veterē hoīem et induite no
 uū. **V**id' ita consequēter ex
 ponit. **E**tia p̄pter deponē
 tes mendaciū loquim' ver
 tatē. **U**bi autē depōnē mē
 daciū? nisi intus ut habi
 tet in mōte sc̄o dei qui loq̄
 tur veritatē in corde suo.
Resurrectio vero corpis dn̄i
 ad sacramētū interioris
 resurrectiois nr̄e p̄tinere
 ostendit' ubi postqm̄ resur
 rexit ait mulieri. **N**oli me
 tangē'. **N**ondū enī ascēdi
 ad patrē meū. **C**ui mysteio
 congruit apl̄s dicens. **S**i
 autē resurrexisti cū xp̄o que
 sursum sunt querite ubi xp̄s
 est ad dexterā dei sedēs que
 sursum sunt sapite. **H**oc ē em̄
 xp̄m̄ nō tangere nisi cū ascē
 derit ad patrē nō de ip̄o tar
 naliter sapere. **J**am vero ad
 exemplū mortis exterioris

hoīs nri dnice carnis mors
 pertinet quia per talē pas-
 sionē maxie hortatus ē ser-
 uos suos ut nō timeāt eos
 qui corpus occidūt. aiām
 aut nō possūt occidere. p̄t
 qd̄ dicit apls ut suppleam
 que desunt passionū xp̄i in
 carne mea. Et ad exemplū
 resurrectionis exterioris hoī
 hoīs nri pertinere iuenitur
 resurrectio corporis dn̄i q̄a dis-
 cipulis ait. **Palpate et videte**
 quia sp̄c carnē et ossa nō ha-
 bet sicut me videtis habere.
 Et unus ex discipulis ei⁹ etiā
 cicatrices eius contrectans
 exclamauit dicens. **Dñs me⁹**
 et d̄s meus. Et cū illius car-
 nis tota integritas appareret.
 demonstratū est in ea qd̄ suos
 exhortans dixerat. **Capillus**
 capitis v̄i nō p̄bit. Vñ em̄
 p̄mo noli me tangere nōdū
 em̄ ascendi ad patrē meū
 et vñ anteqm̄ ascendit ad
 patrē a discipulis tangitur.
 nisi q̄a illic insinuabat mte-
 rioris hoīs sacramētū ^{hic} pre-
 bebatur exterioris exemplū.
An forte quisqm̄ ita ē absur-
dus atq; auersus a vero ut
caudeat dicere a vris eum
tactū anteqm̄ ascendet a mu-
lierib; aut cū ascendisset.

Propt̄ hoc exemplū futūe nre
 resurrectionis in corpe qd̄ p̄-
 cessit in dn̄o dicit apls. **Inci-**
um xp̄i: deinde qui sūt xp̄i.
 De corpis enī resurrectione
 illo loco agebat. p̄ter quam
 etiam dixit. **Transfigurabit**
 em̄ corpus hūilitatis nre cō-
 forme corpi gl̄e sue. **Vna ergo**
 mors saluatoris nri duabus
 mortib; nris saluti fuit. Et
 una eius resurrectio duas
 nobis resurrectiones presta-
 tit: cū corpus eius in utraq;
 re id est et in morte et in re-
 surrectione et in sacramēto
 interioris hoīs nri. et exem-
 plo exterioris medicinali qd̄a
 cōuenientia m̄stratū est.
De ratione simpli ad du-
plū per numerū ternariū
atq; senariū. Caplm̄ q̄rtū.

Het aut ratio simpli ad
 duplū oritur quidā
 a ternario nūo. Vñū
 quippe ad duo tria sūt. Sed
 hoc totū qd̄ dixi ad senariū
 puenit. Vñū em̄ et duo et
 tria sex fūt. Quū nūs prop-
 terea p̄fectus dicit. q̄a par-
 tibus suis cōpletia. **Habet**
 em̄ has tres. sextā terciā
 dimidiā: nec ulla pars alia
 que dicit possit quota sit i-
 uenitur in ea. **Sexta ḡo ei⁹**

unū est; terna duo. dimidia
 tria. Unū autē et duo et tria
 cōsumāt eūndē senariū. Cui⁹
 pfectionē nobis scā septuā cō
 mendat in eo maxie qd' deus
 sex diebz sua opa pfectit et sex
 ta die factus est homo ad yma
 ginē dei. et sexta etate genēis
 huāni filius dei venit et fact⁹
 est filius hoīs. ut nos reforma
 ret ad ymaginē dei. **E**rgo q̄
 pe nūc etas agitur siue mil
 leni aīi singulis distribuāt
 etatibz. siue in diuīnis litteris
 memorizabiles atqz insignes
 quasi articulos tpm vestige
 mus. ut p̄ma etas iueniat
 ab adam usqz ad noe. in sc̄da
 usqz ad abrahā et demceps
 sicut matheus euāgelista dis
 tinxit ab abrahā usqz ad da
 uid. a dauid usqz ad trāsmi
 grationē in babiloniā; atqz
 inde usqz ad virgīs partum.
Que tres etates cōiūcte ill'
 duabz quīqz faciūt. Proinde
 sextam nichoanūt natiuitas
 dñi. que nūc agit⁹ usqz ad
 occultū tpm finē. **H**uc ergo
 senariū numerū quādā tpm
 gerere figurā etiam in illa
 rōne triptite distributiōis ag
 noscim⁹ qua unū temp⁹ cōnu
 tam⁹ ante legē. alter⁹ sub lege.
 terciū sub gratia. In quo tpe

sacramētū renouatiōis acci
 pim⁹: ut in fine tpm etiā re
 surrectione carnis om̄i ex pte
 renouati. ab unūsa nō solū
 aīm verū etiā corpus infirmi
 tate sanem⁹. **U**nde intelligit⁹
 illa mulier in typo ecclie a dño
 sanata et erecta quā curuaue
 rat infirmitas alligāte sa
 thana. **D**e talibz enī occultis
 hostibus plangit illa vox ps'
 curuauerūt aīam meā. **H**ec
 autē mulier detē et octo an
 nos habebat in infirmitate;
 qd' est ter sem. **M**enses autē
 ānoz detē et octo iueniūtur
 in nūō solidi quadrati sena
 rii; qd' est series sem et hoc
 sexies. **J**uxta quippe est ieo
 dem euangeliū loco. arbor qz
 illa ficulnea cui⁹ miserā ster
 litatē etiā tercius ānus argu
 ebat. sed ita pro illa interces
 sū ē ut dimitteret⁹ illo anno;
 ut si fructū ferret bene. finali
 ter excideretur. **N**am et tres
 āni ad eandē triptitā distri
 butiōnē. p̄tinent. et menses
 triū ānoz quadratū sena
 rium faciūt qd' est sexies sem.
 ānus etiā unus si duodeci
 menses integri considerēt.
 quos tricenī dies complet.
Talē quippe mensem veterē
 obseruauerūt quē circuit⁹

lunaris ostendit; senario nūo pollet. **Q**uod em̄ valent sex ī p̄mo ordine nūoz qui cōstat ex vn̄is ut pueniat ad decē: hor valent sexagita in sc̄do ordine qui constat ex denis ut pueniat ad centū. **S**exagenarius ergo nūis dierū sexta ps̄ āni ē. **P**roinde p̄ senariū p̄mi versus multiplicat̄ tāqm̄ senarius sc̄di versus et fuit series sexagem. ccc. et lx. dies: qui sūt integri duodecim menses. **S**ed qm̄ sicut mensem circuitus lune ostendit hoībus sic ānus circuitu solis aiāduersus ē: restat aut̄ quūq; dies et quadraginta diei. ut sol impleat cursum suū āniūq; cōcludat. **Q**uatuor em̄ quadrantes faciūt vnū diem. quē nāc̄ est interkalari ex cursu quadriēnio qd̄ bisextū vocant. ne t̄pm̄ ordo turbetur etiā ip̄os quūq; dies et quadraginta si consideremus senarius nūis in eis pl̄imū valet et p̄mo q̄a sicut fieri sollet ut a parte totū cōputetur nō sūt iam dies quūq; sed potius sex ut quadraginta ille accipiatur pro die. **D**einde quia in ip̄is quūq; die

bus sexta pars mensis est. **I**psē aut̄ quadraginta sex horas habet. **T**otus em̄ dies id est cū sua nocte viginti quatuor hore sunt. **Q**uatuor ps̄ q̄ta qui est quadraginta diei sex hore iueniūt. **I**ta in āni cursu senarius nūis pl̄imū valet. **D**e quadraginta sex ānis **edificationis dñici corporis Cap. v.**

Nec imerito in edificatione dñici corporis in cuius figurā templū a iudeis destructū triduo resuscitatur eē dicebat nūis ip̄e senarius pro āno positus intelligit. **D**ixerūt ei quadraginta et sex ānis edificatū templū. **E**t quadraginta sexies senū fuit. ccc. lxxvi. **Q**ui nūis dierū cōplet nouē menses et sex dies qui tāq; decē menses p̄sentib; feis ip̄utantur. nō q̄a oēs ad sextū diē post nonū mēse pueniūt; sed quia ip̄a perfectio corporis dñi tot dieb; ad partū producta cōputat̄ sicut a maiorib; traditum suscipiēs eccl̄ie custodit auctoritas. **O**ctauo em̄ kalendas aprilis conceptus creditur quo et passus. **I**ta monimēto nouo qd̄ sepul

quo

die

tus est ubi nullus eát posi-
tus mortuor; nec ante nec
postea. congruit uterus vir-
ginis? ~~quibus~~ conceptus
est ubi nullus seminat; est
mortaliu; natus aut tradit
octavo kalendas ianuarij.
Ab illo ergo usq; ad istu cõpu-
tati. et lxxvi reputur dies;
qui senariu numeru qua-
dragies sexies habent. Quo
nuo anoz templu edifica-
tum est; quia eo nuõ sena-
rior corpus dñi perfectu
est qd' mortis passione desti-
tu triduo resuscitavit. Dice-
bat eni hoc de templo cor-
poris sui; sicut euidentissi-
mo et robustissimo euãge-
ly testimonio declaratur qd'
ait. Sicut fuit ionas i ven-
tre ceti tribz diebz et tribz
noctibz; ita erit fili' hois
in corde terre tribz diebus
et tribz noctibz. **De triduo**
quo impleto dñs resurrex'
psu autē triduu nō cap. vi.
totū et plenū fuisse sc̄ptuā
testis est; sed prim⁹ dies
a pte extrema totus anūa-
tus ē. dies vero tertius a
parte prima et ipē totus;
medius aut mter eos id ē
sc̄ds dies absolute totus

vinginti quatuor horis duo-
decim nocturnis et duodecim
diurnis. Crucifixus ē ei
primo iudeor; vocib; hora
tertia cū eēt dies sexta sab-
bati. Demde in ipā cruce
suspensus hora sexta et
sp̄m tradidit hora nona;
sepultus ē aut cū iā sero
factū eēt sicut sese habēt
verba euãgely qd' itelligi-
tur in fine diei. Undelibet
ergo nupias etiā si alia
ratio reddi p̄t quō nō sit
contra euãgelu iohānis
ut hora tertia ligno suspē-
sus intelligatur; totū diē
p̄mū nō cõprehendis. Er-
go a parte extrema totus
cõputabitur; sicut tercius
a parte p̄ma. Nox eni usq;
ad diluculu quo dñi resur-
rectio declarata ē ad ternū
diē pertinet; q̄a d̄s q' dix-
it de tenebris lumē clares-
cere ut p̄ gratiā noui testa-
mēti et participationē re-
surrectionis xpi audrem?
fustis eni aliqñ tenebre
nūc aut lux in dño; insinu-
at nobis quodāmō qd' a
nocte dies sumat iūtu.
Sicut eni prim⁹ dies p̄t
futur; hois lapsu a luce i

T
Quintus

III.

noctem: ita isti p[ro]p[ter] ho[m]i[n]is re-
 paratione[m] a tenebris ad lu-
 cem co[m]putant. Ab hora er-
 go mortis usq[ue] ad diluui-
 um resurrectionis h[ab]ere su[n]t
 quadraginta; ut ex ip[s]a no-
 na co[n]numeret. Cui nu[m]ero co[n]-
 gruit eti[am] vita eius sup[er] ter-
 ram post resurrectione[m] in
 quadraginta dieb[us]; et e[st] iste
 nu[m]us in scripturis frequetissi-
 mus ad insinuandu[m] miste-
 riu[m] p[er]fectionis in quadrypti-
 to mu[n]do. Habent eni[m] quan-
 dam p[er]fectione[m] dete[m]p[or]e; et ea-
 quater multiplicata faciunt
 quadraginta. A vespere aut[em]
 sepulture usq[ue] ad diluui-
 um resurrectionis xxxvi
 h[ab]ere sunt: qui est quadra-
 tus senarius. Refert[ur] ad il-
 lam r[ati]one[m] simpli ad duplu[m];
 ubi est co[m]p[ar]ationis maxi-
 ma co[n]sonantia. Duodeci[m]
 eni[m] ad viginti quatuor sim-
 plo ad duplu[m] co[n]ue[n]iunt et
 fiunt triginta sex. nox to-
 ta cu[m] die tota et nocte tota.
 Neq[ue] hoc sine v[er]bo sacram[en]-
 to quod supra co[m]memoravi.
 Non absurde quippe sp[iritu]m
 diei co[m]p[ar]am[us]. corpus autem
 nocti. Om[n]iu[m] eni[m] corpus
 in morte ac resurrectione

et sp[iritu]s n[ost]ri figuram et corpus
 gerebat exemplum. Etia[m] sic
 ergo apparet illa ratio sim-
 pli ad duplu[m] in h[ab]ere xxxvi:
 cu[m] duodeci[m] ad viginti qua-
 tuor conferuntur. Et horu[m]
 quide[m] nu[m]ero[rum] causas cur in
 scripturis s[an]ctis positi sint. p[ro]-
 aliis alias indagare: uel
 quibus iste quas ego reddi-
 di p[ro]ponende sint uel eque
 probabiles uel istis etiam
 probabiliore[s]. frustra t[ame]n
 eos e[ss]e in scripturis positos
 et nullas e[ss]e causas misti-
 cas cur illic isti nu[m]i co[m]me[n]-
 rent. nemo tam stultus i[m]-
 tusq[ue] contenderit. Ego aut[em]
 quas reddidi uel ex eccl[esi]e
 auctoritate a maioribus
 traditas uel ex diuinaru[m]
 scriptura[rum] testimonio ul' ex
 ratione nu[m]ero[rum] similitudinu[m]
 q[ue] collegi. Contra ratio[n]es
 nemo sobrius. contra scrip-
 turas nemo xp[ist]ian[us] cont[ra]-
 eccl[esi]as nemo pacificus sense-
 rit. *De signis et p[re]figura-
 tionib[us] que adue[n]tu[m] d[omi]ni p[re]-
 cesserunt. Cap[itu]l[u]m septimu[m].*

Hoc sacramentu[m] hoc
 sacrificiu[m] hic sacerdos
 hic deus anteq[uam] mis-
 sus veniret factus ex feia.

omnia que sacrate atq; mister
 patrib; nr̄is per angelica mi
 racula apparuerūt. siue que
 per ip̄os fr̄a sūt similitudis
 hui⁹ fuerūt ut oīs creatura
 factis quodāmodo loqueret
 vnū futurū in quo esset sal⁹
 vniuersorū a morte reparā
 dorū. Gr̄a enī ab vno deo ve
 ro et sūmo per impietatis inq̄
 tatem resilientes et dissonā
 tes deflexeram⁹ et euanie
 ram⁹ in ml̄ta discissi p̄ ml̄
 ta et inherentes in multis
 oportebat nutū et impio
 dei miserātis ut ip̄a multa
 venturū cōclamarēt vnū.
 et a multis cōclamat⁹ ve
 ret vnus. et multa cōtesta
 rent⁹ venisse vnū et a mul
 tis exonerati venirem⁹ ad
 vnū. et multis p̄cis ī aīa
 mortui et p̄pter p̄c̄m ī car
 ne morituri amarem⁹ si
 ne p̄c̄o mortuū in carne
 pro nobis vnū. et in resus
 citatū credētes et cū illo p̄
 fidē in sp̄ū resurgētes iusti
 ficarem⁹ in vno iusto facti
 vnū. nec in ip̄a carne nos
 v̄surrecturos desparem⁹ cū
 multa mēbra ituerem⁹ pre
 cessisse nos caput vnū in
 quo nūc per fidē mūdati

et tūc p̄ specīe redintegrati
 et per mediatorē deo recō
 filiati. herream⁹ vni. fruam⁹
 vno. permaneam⁹ vnū.
**De filio dei qui et in forma
 dei et in forma serui vna
 persona ē. Cap. viii.**

Sic ip̄e filius dei. ver
 bū dei et idē ip̄e me
 diator dei et hoīm fili⁹ hoīs
 equalis p̄ri p̄ diuinitatis v
 nitatē et p̄iceps n̄r p̄ hu
 manitatis susceptionē pa
 trē interpellans pro nobis
 per id quod homo erat nec
 tamē tacens qd̄ deus cū pa
 tre vnū erat inter cetera ita
 loquit⁹. Non pro hys autē
 rogo m̄q̄t tm̄ sed et pro eis
 qui credituri sūt per ver
 bū eorū in me ut oēs vnū
 sūt sicut tu p̄r ī me et ego
 in te ut et ip̄i in nobis v
 nū sūt ut mūdus credat
 quia tu me misisti. Et ego
 claitatē quā dedisti michi
 dedi illis ut sūt vnū sicut
 et nos vnū sum⁹. **De vni
 tate ecclesie in deo p̄ gemi
 nā dilectionē cui formā
 prebet vnitās patris et**

filij et sp̄i s̄c̄i. Cap. ix.
Non dixit ego q̄ ip̄i vnū
 quous per id qd̄ eccle

uy.

caput ē et corp⁹ ei⁹ etiā possit di-
 cere ego et p̄n̄ nō vnū sed vnus.
 q̄a caput et corpus vn⁹ est xp̄s.
 sed diuinitatē suā cōsubstācia-
 lem p̄ā ostendens. p̄t̄ qd' et alio
 loco dicit. ego et p̄r vnū sum⁹.
 In suo genere hoc est i eiusdē
 nature cōsubstāciali parilita-
 te vult ēē suos vnū sed i p̄o
 quia i sensib⁹ nō possent disso-
 ciati ab iuicē per diuersas vo-
 luptates et cupiditates et imū-
 dicias p̄dōx̄ v̄n̄ mūdant̄ per
 mediatorē ut sint i illo vnū
 nō tm̄ p̄ eandē naturā qua
 hoīes ex hoīb⁹ mortalibus
 equales angelis fuit. sed etiā
 p̄ eādē caritatē i eandē b̄titudi-
 nē conspiratē concordissimā
 volūtate i vnū sp̄m̄ quodā
 caritatis igne conflata. Ad h̄
 enī valet qd' aut ut sint vnū
 sicut et nos vnū sum⁹ ut quē
 admodū p̄r et filius nō tantū
 equalitate substācie sed etiā
 volūtate vnū sūt. ita et h̄ij
 iter quos et deū mediator ē
 filius nō tantū p̄ id qd' eiusdē
 nature sūt sed etiā p̄ eandē
 dilectionis societate vnū sint.
 Demde idipm̄ qd' mediator ē
 per quē reconsiliam⁹ deo sic
 indicat. Ego inquit i eis et tu
 i me. ut sint cōsummati i vnū.
 De mediatore ad mortem

**Dyabolo et mediatore ad vi-
tam ihu xp̄o. Cap. X.**

Hec est v̄cā pax et cum
 creatore nr̄o nobis fir-
 ma cōnexio purgatis
 et recōsiliatis per mediatorē
 vite. sicut maculati et aliena-
 ti ab eo recesseram⁹ per me-
 diatorē mortis. Sicut eī dya-
 bolus supbus hoīem supbiētē
 perduxit ad mortē. ita xp̄s
 hūilis hoīem obediētē reduxit
 it ad vitā quia sicut ille ela-
 tus cecidit et deiecit consen-
 tiētē. sic iste hūiliat⁹ surrexit
 et exiit credētē. **Q**uā enī
 nō puenerat dyabol⁹ quo ip̄e
 p̄duxerat mortē quippe sp̄s
 i impietate gestabat. sed mor-
 tem carnis non subierat. q̄a
 nec indumētū suscepit mag-
 nus hoī videbatur p̄iceps
 i legiomb⁹ demonū p̄ quos
 fallaciay regnū exercet. sic
 hoīem p̄ elationis typū potē-
 tie qm̄ iusticie cupidiorē.
 aut p̄ falsam philosophiam
 magis m̄flans aut p̄ sacra
 sacrilega irretiens i quib⁹
 etiā magice fallacie curio-
 siores supiores q̄ aiās de-
 ceptas illusas q̄ p̄cipitant
 subditū tenet polliceē etiā
 purgationē aiē p̄ eas q̄
 teledas appellant tr̄figurā

lj ē m̄p. x.

et h̄c p̄spendit
 et per mediatore
 filiat. heretici
 vno. permanent
 De filio dei qui
 dei et m̄formis
 personae
 ut ip̄e filius
 h̄i deo et
 diator dei et h̄o
 equalis p̄ā p̄o
 nature et p̄p̄
 mantatis suis
 trē interpellat
 per id quod h̄o
 tamē t̄tens
 tre vnū erat
 loquit. Non p̄
 rogo nisi h̄i
 qui creditur
 h̄i eoz. m̄ n̄
 sūt sicut h̄i
 m̄e ut et p̄
 n̄ sūt ut m̄
 qua tu m̄
 clatate quā
 dedi illis ut
 et nos vnū
 tate erlesit
 nā dilectio
 preber vnū
 filius
 On dicit
 q̄us p̄

ap. ix.

do se in angelū lucis per mul-
tiformē machinationē in sig-
nus et prodigijs mendacij.

**De falsitate ludificationū
quibz hoīes īmūdi spītus**

fallūt. Caplin. xi.

Facile est enī spiritibz
nequissimis p̄ aerea
corpa facere multa que mi-
rentur aīe terrenis corpibz
aggrauate etiā melioris af-
fectus. Si enī corpa ip̄a ter-
rena nōnullis artibus et ex-
ercitationibz modificata in
spectaculis theatricis tanta
miracula hoībus exhibent
ut hī qui nūqm̄ talia vide-
runt narrata vix credant:
quid magnū ē dyabolo et
angelis eius de corporeis
elemētis per aerea corpa fa-
cere que caro miretur. q̄
etiā occultis inspirationibz
ad illudendos humanos
sensus fantasmata ymagi-
nū machinari quibz vigila-
tes dormientes ve decipiat
uel furētes exagitet. Sed
sicut fieri p̄t ut hō vita ac mo-
ribz melior spectet nequissi-
mos hoīes uel in fune am-
bulātes uel multimodis
motibz corpm̄ multa īcredi-
bilia facientes. n̄ ullomō
facere talia concupiscat. n̄

eos p̄ponendos sibi, p̄tēā ex-
istimet: sic aīa fidelis et pia
nō solū si videat verū etiam
si p̄t fragilitatē carnis exhor-
reat miracula demonū non
ideo tamē aut se nō posse talia
dolebit. aut ob hoc illos melio-
res eē iudicabit cū sit p̄serti
in societate sac̄torū qui p̄ vir-
tutē dei cui cūcta subiecta sūt
et mīme fallacia et multoma-
iora fecerūt siue hoīes siue
angeli boni. **De falsis et decip-
toribz purgationibz. Cap. xii.**

Nequaqm̄ igit̄ per sac̄-
legas similitudīes et
īpnas curiositates et
magicas conserratioēs aīe
purgant̄ et reconciliantur
deo: q̄ falsus mediator nō
traicit ad sup̄iora. sed potius
obsidēs m̄tercludit viam p̄
affectus quos tanto malig-
niores quāto sup̄iores sue
societatis m̄spirat: qui nō
possūt ad euolandū pēnas
nutrire virtutū sed potius
ad demergendū pondera ex-
aggerare vicioz: tanto graui-
us aīa ruitura quāto sibi vide-
tur euecta sublimi⁹. Proinde
sicut magi fecerūt diuīnt⁹
moniti quos ad huīlitatē
dn̄i adorandā stella p̄duxit:
ita et nos nō qua venimus

my

sed per alia[m] man[us] ad patriam
 redire debem[us] qua[m] rex hu-
 milis docuit: et qua[m] rex su-
 p[er]bus huili regi aduersari-
 us obsidere non possit. Et
 nobis eni[m] ut adorarem[us] hu-
 lem xpm celi enarrauerunt
 gloria[m] dei: tu[m] in oem terra[m]
 exiit sonus eor[um]. et in fines
 orbis terre verba eor[um]. **V**ia
 nobis fuit ad morte[m] p[ro] p[er]am
 in adam. **P**er unu[m] quippe ho-
 mine[m] p[er]am intravit in huc
 mundu[m] et p[ro] p[er]am mors: et ita
 in omnes hoies[us] pert[ra]nsiit in
 quo oes p[er]auerunt. **H**ui[us] vie-
 te mediator dyabolus fuit
 p[ro]suasor p[er]am et p[er]cipitator in
 morte[m]. **N**am et ipse ad opan-
 dam dupla[m] morte[m] n[ost]ra[m]. sim-
 pla[m] attulit sua[m]. per impietate[m]
 n[ost]ra[m] mortu[us] e[st] in spu. carne
 utiq[ue] mortu[us] no[n] est. **N**obis
 aut[em] et impietate[m] p[ro]suasit et
 p[ro]p[ter] hanc ut in morte[m] car-
 nis venire merem[ur] essent.
Unu[m] ergo appetuim[us] in i-
 suasione. alteru[m] nos secu-
 tu[m] est iusta d[omi]nati[one]. p[ro]p[ter]te-
 rea quippe scriptu[m] e[st]. **D**eu[s] mor-
 tem non fecit quia causa
 mortis ipse non fuit s[ed] t[em]p[or]e
 p[ro] ei[us] retributione[m] iustissi-
 ma[m] mors irrogata e[st] p[ro]p[ter]o

sic ut suppliciu[m] iudex irrogat
 reo causa tamen supplicij non
 est iusticia iudicis. sed meri-
 tu[m] criminis. **Q**uo ergo nos me-
 diator mortis t[em]p[or]is fuit et ipse
 no[n] venit id e[st] ad morte[m] carnis
 ibi nobis d[omi]n[us] deus n[ost]r[us] medi-
 tina[m] emendationis miseruit.
 qua[m] ille no[n] meruit. occulta
 et nimis archana ordinati-
 one diuine alteq[ue] iusticie.
Ut ergo sicut p[ro] unu[m] hoies[us] mors.
 ita et per unu[m] hoie[m] fiet re-
 surrectio mortuor[um] q[ui]a magis
 vitabat hoies[us] q[uo]d euitare
 non poterat morte[m] carnis
 q[uam] morte[m] sp[irit]us. id e[st] magis
 pena[m] q[uam] meritum pene. na[m]
 no[n] peccare aut no[n] curatur.
 a p[ar]u[m] curat. no[n] mori aut[em]
 q[ui]us no[n] obtineat. vehem[en]-
 ter satagitur. vite mediator
 ostendens q[uo]d non fit mors
 timenda que per huana[m]
 conditione[m] iam euadi non
 potest. sed potius impietas que p[ro]
 fidem caueri potest occu-
 rit nobis ad fine[m] quo veni-
 mus sed non qua venim[us].
Nos eni[m] ad morte[m] per pec-
 catu[m] venim[us]. ille p[ro] iusticia[m].
 Et id[em] cu[m] sit mors n[ost]ra p[er]a
 p[ro]p[ter]am mors illius facta est
 hostia p[ro] p[er]a. **Morte[m] xpi.**

cos ponendos
 istinet. sic aut[em]
 no[n] sola si videt
 si p[er] fragilitate[m]
 reat miranda
 deo t[em]p[or]e aut
 doleret aut
 res e[st] uoluntate[m]
 m sonetate[m] p[er]
 tute[m] dei cui dicit
 et m[er]ito fallent
 uoia forent
 angeli boni
totus purgator
No[m]i[n]i
 leges
 i[n]mag[ine]
 magnas
 purgant[ur] et
 deo: q[ui]a fallit
 traurit ad sup[er]
 obsides m[er]ito
 affectus quos
 mores quib[us]
 sonetatis n[ost]r[us]
 possit ad uoluntate[m]
 nutre[m] uoluntate[m]
 ad demerit[us]
 aggerere
 us aia dicit
 hic dicitur
 fuit magis
 monit[us] ipse
 d[omi]n[us] adorandi
 ita et nos n[ost]r[us]

nō fuisse necessitatis nr̄e sed
volūtatis et pt̄atis sue cap. xiii.

Quapropter cū sp̄s corpi
pponatur. mors q̄ sit
sp̄s a deo deserri. mors
autē corpus ab sp̄u deserri. ea q̄ sit
pena in morte corporis. ut q̄ sp̄s
volens deseruit deū. deserat
corpus iuitus. ut cū sp̄s deū
deseruit q̄a voluit. deserat
corpus etiā si noluit. nec dese-
rat cū voluit. nisi aliq̄ sibi
vini qua ip̄m corpus p̄imat
intulerit demonstrat sp̄s me-
diatoris quā nulla pena p̄ni-
usq̄ ad mortē carnis accesserit
q̄a nō eam deseruit iuitus.
sed q̄a voluit. q̄n voluit. quō
voluit. quippe dei verbo ad v-
nitatē cōmixtus. **V**inc aut po-
testate h̄eo ponēdi aīaz meā et
pt̄atē h̄eo iterū sumēdi eā. **H**eo toll-
eam a me. sed ego pono eā
et iterū sumo eam. **E**x hoc
maxime mirati sūt sicut euā-
geluū loquit̄ qui p̄sentes erāt
cū post illā vocē in qua fi-
gurā p̄ni nr̄i edidit continu-
o tradidit sp̄m. **L**onga em̄
morte cruciebāt̄ ligno suspē-
si. unde latrombz ut iam mo-
reverent̄. et de ligno ante sab-
batū deponerētur crura con-
fracta sunt. **I**lle autē q̄a mor-

tuus iuentus ē miraculo fuit.
Hoc etiā pylatū legim⁹ fuisse
miratū cū ab illo sepeliendū
corpus d̄m̄ peteretur. **I**lle ita
q̄ deceptor qui fuit hoī me-
diator ad mortē. falsoq̄ se op-
ponit ad vitā. noīe purgati
om̄s per facta et sacrificia sa-
cilega quibus sup̄bi sedunt̄
tur. quia nec participatiōes
mortis nr̄e habē potuit. nec
resurrectionē sue. simplam
quidē suā mortē ad duplā
nr̄am potuit afferre. simplā
vero resurrectionē in qua et
sacramētū eet̄ renouatiōis
nr̄e et eius que in fine futūa
est euigilatiōis exemplū nō
utiq̄ potuit ille promde qui
sp̄u viuus carnē suā mortuā
resuscitauit verus vite media-
tor illū sp̄m mortuū et mor-
tis mediatorē ab spiritibus
in se credētū foras misit ut
nō regnaret in tr̄isecus sed
forinsecus oppugnaret nec
tamē expugnaret. **C**ui seip̄e
quoq̄ temptādū prebuit ut
ad superādās etiā tempta-
tiones eius mediator esset
nō solū p̄ adiutoriū verū eti-
am per exemplū. **A**t ille pu-
nitus ubi per om̄es aditus
ad interiora moliens inrepe-

III.

expulsus ē. post baptismū in heremo cōpleta om̄i temptatōe illecebrosa. quia uiuū sp̄m̄ mortuus sp̄m̄ nō inuasit quoquō audus mortis huāne. cōuertit se ad faciendā mortē quā potuit. et permissus ē in illud qd' ex nobis mortale uiuus mediator acceperat et ubi potuit aliquid facere. ubi ex om̄i parte deuictus ē. et vñ accepit exterius ptatē dñice carnis occidende. inde iterior qua nos tenebat potestas eius occisa ē. **F**actū est eī ut unacula pat̄r̄ multoz in multis mortibz p̄ vnus vnā mortē quā pat̄m̄ nullū precesserat soluerent. **Q**uam p̄ptea dñs pro nobis in debitam reddidit ut nobis debita nō noceret. **N**eqz em̄ cuius qm̄ iure ptatis exutus est carne. sed ip̄e se exiit. **N**ā qui posset nō mori si nollet. proculdubio qz voluit mortuus ē et ideo p̄cipat' et ptates expoliavit fiducialiter triūphans eas in semet ip̄o. **M**orte sua quippe vno verissimo sacrificio pro nobis oblato quicqd' culpaz erat vñ nos p̄cipatus et ptates

ad luenda sup̄plina iure detinebant purgavit aboleuit extinxit. et sua resurrectione in nouā vitā nos p̄destinatos vocauit. vocatos iustificauit. iustificatos glorificauit. **I**ta dyabolus hoīez quē p̄ consensionē seductū tanqm̄ iure integro possidebat. et ip̄e nulla corruptione carnis et sanguinis septus. p̄ ip̄am corpis mortalis fragilitatē nimis egenā et infirmā tanto sup̄rior quāto uelut dicitur et fortior quasi p̄noso et erupnoso dominabat' in ip̄a morte carnis amisit. **Q**uo em̄ cadentē nō secutus ipulit pat̄rē. illuc descendentē persecutus copulit redeptorem. **S**it in mortis consortio filius dei nobis fieri dignatus est amicus quo nō p̄ueniēdo meliorē se nobis atqz maiorē putabat inimicus. **D**icit em̄ redemptor n̄r. **M**aiorē dilectionē neō habet qm̄ ut aiām suā ponat pro amicis suis. **Q**uo circa etiā ip̄o dñō se credebatur dyabolus sup̄iorē in quā illi dñs in passiombz cessit. quia et de ip̄o intellectū est qd' in psalmis legit'. **M**inuisi eū paulomin' ab angelis

ut ab aliquo uelut equo iure
aduersus nos agente ipse omni-
sus innocens eum iure equissimo su-
paret. atque ita captiuitatem cap-
tam propter peccatum captiuaret nosque
liberaret a captiuitate. propter pec-
catum iusta suo iusto sanguine
iuste fuso mortis cyrographum
delens et iustificandos redimens
patres. **H**inc etiam diabolus
adhuc suos illudit quibus se
per sua sacra uel ut purgandis
et potius implicandis atque mer-
gendis falsus mediator oppo-
nit quod superbis facillime per sua
det irridere atque contempne
mortem christi a qua ipse quanto est
alienior tanto ab eis creditur
sanctior atque diuinius. **Q**ui
tamen apud eum paucissime re-
manserunt agnoscuntibus genti-
bus et pia humilitate bibenti-
bus peccatum suum. cuiusque fiducia
deserentibus hostem suum et con-
currentibus ad redeptorem suum
Nescit enim diabolus quod il-
lo et infiditate et furete uti-
tur ad salutem fidelium suorum ex-
celsissima sapientia dei. a fi-
ne superiore quod est uicium spi-
ritualis creature usque ad finem
inferiorem quod est mors corporis
pertingens fortiter et disponens
omnia suauiter. **A**ttingit eum ubique

propter suam mundiciam et nichil
inquinatum inturret in eam. a mor-
te autem carnis alieno dyabo-
lo uero nimium superbis credit
mors alterius generis para-
tur in eterno tartari igne quod
non solum cum terrenis sed etiam
cum eternis corporibus extru-
cari spiritus possunt. **S**uperbi autem
hominibus quibus christus quod mortuus
est uiluit ubi nos tam magno
emittit et istam mortem reddunt
cum hominibus conditioni erupnosa
nature que trahitur a pri-
mo peccato et in illam cum illo per-
cipitabantur quem propterea christus per
posuerunt quod eos in ista deiecit.
quod per distantiam naturam ipse non
cecidit et quo propter eos per igen-
tem misericordiam ille descendit.
Et tamen se demombus esse me-
liores non dubitant credere.
eosque maledictis omnibus insectari
detestarique non cessant. quos
certe alienos ab huiusmodi mortis
passione nouerunt. propter quam
christum contempnunt nec sic uolunt
considerare quam fieri potue-
rit ut in se manens nec per
seipsum ex ulla parte mutabi-
le uerbum dei per inferioris tamen
nature susceptionem aliquid
inferius pati posset quod
inmundus demon quod terrenum

aew

.iii.

corpus nō habet pati nō pos-
sit. si tū sint nri denombus
meliores tñ quia carnē por-
tant mori sic possūt quēad
modū mori demones qz eā
nō portāt nō utiqz possunt.

Et tū de mortibz sacrificioz
suoz multū psumāt que se
fallacibz supbisqz spiritibus
imolare non sentiūt aut si
etiā sentiūt aliquid sibi pro-
desse arbitrāt. yfidoz et
iudoz amicitia quoz itē
tioms nullū negociū est n̄
ipeditio reditus nri nō itel-
ligūt ne ipōs quidē supbissi-
mos sp̄e honoribz sacrificioz
gaudere potuisse nisi vni ve-
ro deo pro quo coli volunt
verū sacrificiū deberetur.

**De sacrificio p̄f̄o et vero qd
ip̄e pro nobis saluator effec-
tus est. Caplin. xiii.**

Neqz id rite posse offer-
ri n̄ p̄ sacerdotē mag^m
sc̄m et iustū nec nisi
ab eis accipiatur qd' offertur.
pro quibus offertur. atqz id
sine vitio sit ut pro viciosis
mūdandis possit offerri. Hoc
certe omēs cupiūt qui pro se
offerri sacrificiū deo volunt.
Eis ergo tam iustus et st̄us
sacerdos qm̄ vnicus dei fili⁹
nō qui opus haberet per sa-
crificiū sua purgare peccata

nt originalia nec ex humana
vita que addūt. Et quid tā
cōgruent' ab hoibz sumeretur
qd' pro eis offerretur qm̄ huāna
caro. Et quid tā aptū huic imo-
latiom qm̄ caro mortalis. Et
quid tā nūdū pro mūdādis viciis
mortalū qm̄ sine ulla contagio-
ne carnalis cōcupiscētie caro na-
ta ī utero et ex utero virginali.

Et qd' tā grate offerri et susci-
pi posset qm̄ caro sacrificij nri.
corpus eff̄a sacerdotis nri.

Et qm̄ quatuor considerantur
in om̄i sacrificio. Cui offerat.
A quo offerat. Quid offera-
tur. Pro quibus offerat. Idem
ip̄e vnus verusqz mediator p̄
sacrificiū patris reconsiliās nos
deo vni tū illo maneret cui of-
ferebat vni in se faceret pro
quibus offerebat. vni ip̄e eēt
qui offerebat et qd' offerebat.

**De hys qui sibi purgationem
de virtute p̄ria pollicēt. Cap
xv.**

Sunt aut quidā. xv. qui
se putant ad cōtē-
plandū deū et mherē-
dū deo virtute p̄ria posse pur-
gari quos ip̄a supbia maxie
maculat. Nullū enī viciū
est cui magis diuina lege re-
sistitur et m qd' magis accipi-
at Ināndi ius ille supbissi-
m⁹ sp̄s ad p̄ma. mediator
ad sūma interclusor nisi oc-

... sua mūdandis
... te aut ceteris
... lo vni nri
... mos aliter
... tur in ceteris
... nō solū tū
... tū ceteris
... nri sp̄s
... hōis quibz
... est vult
... emt et qm̄
... nī hōis
... nature que
... mo p̄m et
... cupit
... posuerit
... q per
... tendit et
... tem m̄fals
... Et tamē
... lures nō
... coliqz
... detestari
... certe
... passione
... xp̄m
... considerat
... rit ut
... sc̄m
... le verbū
... nature
... m̄fectus
... imūdis

capl
ii

culte insidians alia via deute
 tur aut per plm deficiētē qd
 mterptat amalech apte seu
 ens et ad terrā reppromissio
 nis repugnādo transitū ne
 gans per cruce dñi q̄ moysi
 manibz extensis pfigurata
 est supetur. Vñc em̄ sibi
 purgationē isti virtute p̄ia
 pollutetur. quia nō nulli eoz
 potuerūt anem mētis ultra
 oem creaturā transmittere
 et lucē icōmutabilis veita
 tis q̄ntulatūq; ex pte contin
 gere qd xpianos multos ex
 fide mteri sola muētes non
 dū potuisse derident. Sed qd
 prodest supbienti et ob hoc
 erubescenti lignū conscende
 de longinquo conspicerē pa
 triam trismarinā? aut quid
 obest huili de tanto mterual
 lo non eā videre in illo lig
 no ad eam venienti quo de
 dignatur ille portari? **Sapi**

**entes mūdi n̄ resurrectionis
 veritatē cognoscē nec futuro
 rū ordinē scire potuisse q̄ius
 et ipi vancinā habere videāt**

. vancināe.

Heciam re **Cap. xvi.**
 resurrectionē carnis
 nos credere rephēdūt
 sibiq; etiā de hys rebz credi vo
 lunt. Quasi vero quia pre
 celsam icōmutabilēq; substā
 tiam per illa que facta sunt

. h̄ ē m̄p.

intelligē potuerūt. p̄tea de cō
 uersione rerū mutabilū a
 de contexto seculoz ordine. In
 ledi sūt. Nūq; qz verissimē disputāt
 et documētis certissis psuadet et
 nis rōmbz oīa t̄palia fieri. p̄
 terea potuerūt in ipis rōmbz
 perspicere uel ex ipis colligē.
 quot sint aiālū genera. q̄
 semina singuloz ī exordijs.
 qui modus in m̄cremētis.
 qui mū p̄ cōceptus. portus.
 p̄ etates. per occasus. q̄ mo
 tus in appetēdis q̄ scdm nāz
 sūt. fugiendisq; contrariis.
Rōne ista oīa nō p̄ illā in
 icōmutabile sapiētiā. sed p̄
 locoz ac t̄p̄m historiā quesi
 rūt et ab alijs expta atq; cō
 scripta crediderūt. Quō
 minus mirādū ē nullo mō
 eos potuisse prolixoz seculo
 rū seriē vestigare. et quā
 dam metā hui⁹ excursus q̄
 tāqm̄ fluuiū genus decurrit
 huānū atq; inde cōuersioē
 ad suū cuiq; debitū termi
 nū. **I**sta em̄ nec historiā
 scribere potuerūt longe fu
 tura et a nullo expta atq;
 narrata nec isti philosophi
 ceteris meliores in illis sū
 mis eteris qz rōmbz itellai
 talia cōtemplati sunt. Alioq;
 nō eiusdē generis p̄terita q̄
 potuerūt historice inquire
 rent. sed potius et futura p̄

noscerent. Unde apud ipsos possunt quedam futura pre-

Quod qui scribit. Cap. XVII potuerunt ab eis vates a nostris prophete appellati sunt. quoniam et prophetarum nomen non omnino alienum est a tribus eorum. Sed plurimum interest utrum ex primis preteritorum futura conueniant sicut medici multa prudendo etiam tribus mandauerunt que ipse expta notauerunt sicut denique agricolae uel etiam nauae multa pronuntiant. talia enim si ex longis interuallis tempore fiant diuinationes putantur. an uero iam uentura precesserit et longe uisa ueniencia nuntientur pro acuto sensu uidentium quod cum faciunt aereae potestates diuinare credunt tanquam si quisquam de motis uertice aliquae longe uideat uenientem et proxime in capite habitantibus ante nuntia et an ab angelis sanctis quibus ea deus per uerbum sapientiarum suarum indicat ubi et futura et preterita stant uel quibusdam pronuntiantur hominibus uel ab eis audita rursus ad alios homines transmittant. an ipsorum hominum quorundam mentes in tantum euehant spiritu sancto ut non per angelos sed per seipsas futurorum instantes causas in ipsa summa rege arte conspiciant. au-

diunt autem ista et aereae potestates siue angelis ea nuntiantibus siue hominibus et tantum audiunt quantum opus est ille iudicat cui subiecta sunt omnia. Multa etiam praedixit istum quodam impulsu spiritu nescientium sicut caphas nesciuit quod dixit. sed cum esset pontifex prophetauit. Ergo de successibus seculorum et de resurrectione mortuorum philosophos nec illos consulere debemus quia creatoris eternitatem in quantum uiuimus mouemus et sumus quantum potuerunt intellexerunt. quia per ea que facta sunt cognoscere deum. non sicut deum glorificauerunt. aut gratias egerunt. sed dicentes se esse sapientes stulti facti sunt. Et cum ydonei non essent in eternitatem spiritus talis incommutabilis quam naturae animae mentis tam constanter infigere. ut in ipsa sapientia creatoris atque rectoris uniuersitatis uiderent uoluntaria seculorum que ibi iam essent et semper essent. hic autem futura essent ut non essent atque ut ibi uiderent conversiones in melius non solum animarum sed etiam corporum humanorum usque ad finem perfectionem. Cum ergo ad haec ibi uidentia nullo modo essent ydonei ne ad illud quidem digni habitati sunt. ut eis ista per sanctos angelos nuntiaretur siue forinsecus per

sensus corporis siue interioribus
 reuelationibus in spiritu expressis
 sicut patribus nostris uestra pietate
 predictis hec demonstrata sunt
 qui ea predicantes et uel de presen-
 tibus signis uel de proximis re-
 bus ita ut predicarent factis fi-
 de facientes auctoritatem cui de
 longe futuris usque in seculi
 finem crederetur habere merue-
 runt. **Utates** autem aereae superbe
 atque fallaces etiam si quedam
 de societate et ciuitate sanctorum
 et de uero mediatore a sanctis
 prophetis uel angelis audita.
 per suos uates reperiuntur dixisse.
 id egerunt ut per hec aliena
 uera etiam fideles dei si posset
 ad sua falsa traderent. **Deus**
 autem per nescentes id egit ut ue-
 ritas undique personaret fide-
 libus in adiutorium. impijs in testi-
 monium. **De fide qua credimus
 temporaliter gesta et ueritate que
 reddet eterna. Cap. xviii.**

Quia ergo ad eterna ca-
 pescedenda perdonei non era-
 mus. sordesque peccatorum
 nos pregrauabant temporalium rerum
 amore contracte et de pagina
 ne mortalitatis tamquam natura-
 liter iolite purgandi eramus.
 purgari autem ut contempnarem
 eternis non nisi per temporalia pos-
 semus qualibus iam contempna-
 ti tenebam. **Vanitas enim**

a morbo plurimum distat. sed
 medici curatio non morbo con-
 gruatur non perducit ad sanita-
 tem. **Inutilia temporalia** decipiunt
 egrotos. utilia temporalia susci-
 piunt sanandos et trahunt
 ad eterna sanatos. **Mens**
 autem rationalis sicut purgata
 contemplatione debet rebus
 eternis sic purganda temporalibus
 fidem. **Dixit quidam** illorum
 qui quondam apud grecos
 sapientes habiti sunt. **Quantum**
 ad id quod ortum est eternitas
 ualeat. tantum ad fide ueritas.
Et profecto est uera sententia.
Quod enim nos temporale dicimus hoc
 ille quod ortum est appellauit.
Ex quo genere etiam nos fu-
 mus non tantum secundum corpus. sed
 etiam secundum animam - mutabili-
 tatem. **Non enim** proprie uoca-
 tur eternum quod aliqua ex parte
 mutatur. **In quantum igitur** mu-
 tabiles sumus. in tantum ab eter-
 nitate distamus. **Promittit**
 autem nobis uita eterna per
 ueritatem a cuius perspicuitate
 rursus tantum distat fides
 nostra quantum ab eternitate mor-
 talitas. **Quare ergo** adhibe-
 mus fidem rebus temporalibus gestis
 propter nos et per ipsam mundam
 ut cum ad speciem uenerimus
 quemadmodum succedit fidei
 ueritas. ita mortalitati suc-

redit eternitas. **Qu**ia ppter qm
 fides nra fiet veritas cu ad
 id qd nobis credentibz pro
 mittit. puenerim. pmit
 tit aut nobis vita eterna
 et dixit veritas non q fiet
 sicut futura e fides nra. h
 que semp e veritas qa ibi e
 eternitas. **Dixit** eni veritas.
Hec e aut vita eterna ut cog
 noscant te vnu veru deu et
 que misisti ihm xpm cu fi
 des nra videndo fiet veri
 tas tu mortalitate nram
 comutatam tenebit eternis
Ad donec fiat et ut fiat
 quia rebz ortis accomoda
 m fidem credulitatis. sicut
 in eternis speram verita
 te contemplationis ne fides
 mortalis vite dissonaret
 a veritate eterne vite ipa
 veritas pu coeterna de ter
 ra orta est. cu filius dei sic
 venit ut fieret filius hois
 et npe in se exciperet fidem
 nram qua nos pduceret
 ad veritate suam. qui sic
 suscepit mortalitate nraz.
 ut no amitteret eternitate
 suam. **Entu** eni ad id quod
 ortu est eternitas valet. ta
 tu ad fide veritas. **I**ta er
 go oportebat nos purgan

ut ille nobis fieret ortus q
 maneret eternus. n alter
 nobis eet in fide. alter i ve
 ritate. nec ab eo qd orti su
 mus. ad eterna transire
 possem nisi eterno p ortu
 nrm nobis sociato ad etim
 tate nrm traicerem. **Huc**
 itaqz illuc quodammodo secuta
 est fides nra. quo ascendit i
 que credim ortus mortuus
 resuscitatus assumptus. **Hoz**
 quatuor duo priora nouera
 mus in nobis: scim ei hoies
 et oriri et mori. **Duo** aut re
 liqua id e resuscitari et assu
 mi iuste in nobis futura spa
 m qz in illo facta credimus.
Itaqz in illo quia et id quod
 ortu erat trnsit ad eternita
 te. trnsitur est et nrm cu fi
 des puenerit ad veritatem.
Iam eni credentibz ut in verbo
 fidei maneret et inde ad ve
 ritate ac per hoc ad eternita
 te pduci a morte liberaret
 ita loquit. **S**i maseritis in
 verbo meo vere discipuli mei
 estis. **E**t quasi quereret quo
 fructu. secutus ait. et cognos
 cetis veritate. **R**ursus quasi
 dicerent quid prodest morta
 libz veritas. et veritas iquit
 liberabit vos. vn nisi a morte

a corruptione a mutabilitate. Veritas quippe immortalis incorrupta incommutabilis permanet. Vera autem immortalitas vera incorruptibilitas vera incommutabilitas ipsa est eternitas. **De missione filii dei qua in forma serui patre factus est minor cum in forma dei permaneat equalis**

E patri. **Capitulum XIX.** **Q**ue ad quod missus est filius dei. primo vero et te quod est missum esse filium dei. **Q**uemcumque propter faciendam fidem qua mundarem ad contemplantandam veritatem in rebus ortis ab eternitate prolatis. et ad eternitatem relatis temporaliter gesta sunt aut testimonia huius missionis fuerunt aut ipsa missio filii dei. **S**ed testimonia quedam veterum pronuntiauerunt quedam veritate se testata sunt factum quippe creaturam per quam facta est omnis creatura. omnem creaturam teste habere oportebat. **N**isi enim multis missis predicaretur unus non multis dimissis teneretur unus. **E**t nisi talia essent testimonia que prout magna esse viderent non crederetur ita magnum ut magnos faceret magnus qui ad pueros mis-

fus est parus. **I**n comparabiliter enim maiora filii dei facta sunt celum et terra et omnia que in eis sunt. quia omnia per ipsum facta sunt. quoniam signa atque portenta que in eius testimonio properuerunt. **S**ed tamen homines ut hec magna per eum facta paruim crederent illa parua tamquam magna tremuerunt. **C**um ergo venit plenitudo temporis misit deus filium suum secundum carnem ex muliere factum sub lege. usque adeo paruim ut secundum carnem. **E**o itaque missum quo factum. **S**i ergo maior minore mittit. fatemur et nos factum minore et in tempore minore in quantum factum. et in tempore factum in quantum missum. **M**isit enim filium suum factum ex muliere. **P**ro quoniam tamen quia fratres sunt omnia. non solum prius quam factus mitteret. sed prius quam essent omnia eundem mittenti confiteamur equaliter quem dicimus missum minore. **Q**uomodo ergo ante istam plenitudinem temporis qua eum mitti oportebat priusquam missus esset videri a patribus potuit cum eis angelica quedam visa demonstraretur quoniam nec iam missus sicut equalis est patri videbatur. **U**nde enim dicit philippo a quo utique sicut a ceteris et

ab ip̄is a quibz crucifixus est
 in carne videbat tanto tpe vo-
 luitū sū et nō cognouistis me.
 philippe qui me videt. videt et
 patrē nisi quia videbat et nō
 videbat. Videbatur sicut mis-
 sus factus erat. nō videbat
 sicut p̄ eū oīa facta erāt. Aut
 unde etiā dicit illud. Qui au-
 dit mādata mea et seruat ea
 ip̄e est qui me diligit. et qui
 me diligit diligitur a patre
 meo et ego diligā eū et mā-
 festabo ei men̄m cū eēt ma-
 nifestus ante oculos hoīm n̄
 quia carnē qua verbū ip̄lei-
 tudine t̄pis factū erat. suscipi-
 ende nr̄e fidei porrigebat. n̄m
 aut verbū p̄ qd̄ oīa sc̄a erāt
 purgate p̄ fidē menti cōtem-
 plādū in eternitate seruabat.
Non eē contra equalitatē pa-
tris et filij si etiā sc̄dm coeter-
nā patri diuinitatē intelligen-
tur filius missus. cap. xx.

Sicut sc̄dm hoc missus a
 patre filius dicitur quia
 ille p̄r est et ille filius.
 nullomō ip̄edit ut credamus
 equalē p̄r eē filiū et cōsubsta-
 tialē et coeternū et tamē a
 p̄rē missū filiū. Non q̄a ille
 maior ē et ille minor. sed q̄
 ille p̄r et ille filius. ille gem-
 tor. ille gemitus ille a quo

est qui mittit. ille qui ē ab
 eo qui mittit. filius em̄ a pa-
 tre est nō p̄r a filio. Sc̄dm hoc
 iam p̄t intelligi nō tm̄ ideo
 dici missus filius q̄a verbū
 caro factū ē. sed ideo missus
 ut verbū caro fieret et per-
 p̄nā corpale illa q̄ scripta
 sūt oparetur. id ē ut nō tm̄
 homo missus intelligat qd̄
 verbū caro factū ē. sed et
 verbū missum ut homo fiet.
 quia nō sc̄dm imparē p̄tātē
 uel substāciā uel aliquid
 qd̄ in eo p̄r nō sit equalē
 missus est. sed sc̄dm id qd̄ fi-
 lius a patre est nō p̄r a filio.
 verbū em̄ patris est filius.
 qd̄ et sapiētia eius dicitur
Quid ergo mirū si mittit.
 nō quia īequalis ē patri s̄
 quia est manatio quedā cla-
 ritatis omnipotētis dei s̄nce-
 ris. Ibi aut qd̄ manat et de
 quo manat vnus eiusdēq̄
 substācie ē. Neq̄ em̄ sicut
 aqua de foramine terre aut
 lapidis manat sed sicut lux
 de luce. Nam qd̄ dictū ē can-
 dor ē em̄ lucis eterne. qd̄ aliud
 dcm̄ ē q̄ lux est lucis eterne.
 Candor quippe lucis qd̄ nisi
 lux ē. Et ideo coeterna luci
 de qua lux ē. Maluit autē
 dicere candor lucis qm̄ lux

lucis ne obscurior putaretur
 ista que manat qm̄ illa de q̄
 manat. **C**ū enī audit candor
 eius eē ista. facilius ē ut per
 hanc lucere illa qm̄ hec min⁹
 lucere credatur. **S**ed q̄a caūe
 dū nō erat ne minor lux illa
 putaret q̄ ista genuit hoc eī
 nullus unqm̄ hereticus au-
 sus ē dicere nec credendū est
 aliquē ausurū illi cogitatio-
 occurrat sc̄pturā qua possit in-
 deri obscurior lux ista q̄ ma-
 nat qm̄ illa de qua manat.
Quā suspicionē tollit cū ait
Candor est illius id ē lucis
 eterne. atq; ita ostendit eq̄-
 lem. **S**i enī hec minor ē. ob-
 scuritas illius est nō candor
 illius. **S**i autē maior ē nō ex
 ea manat. **N**on enī vincet
 de qua genita ē. **Q**uia ex
 go ex illa manat. nō ē maior
 qm̄ illa. **Q**uia vero non ob-
 scuritas illius sed candor illi⁹
 est. nō est minor. **E**qualis gō
 est. **N**eq; hoc mouere debet
 quia dca est manatio quedā
 claritatis oīpotētis dei sm̄ce-
 ris. tanqm̄ ip̄a nō sit oīpotēs.
 sed omīpotētis manatio.
Nox enī de illa dicit. **E**t cū
 sit vna oīa p̄t. **Q**uis ē autē
 oīpotēs? nisi qui oīa p̄t. **A**b

illo itaq; mittit a quo ema-
 nat. **S**ic enī et petitur ab il-
 lo qui amabat eā et deside-
 bat. **E**mitte inquit illā de
 sc̄is celis tuis. **E**t emite illā
 a sede magnitudis tue ut
 metū sit et metū laborez id
 est doceat me laborare ne la-
 borez. **L**abores enī ei⁹ virtu-
 tes sunt de quib; iā dictū est.
Sed aliter mittitur ut sit
 cū hoīe. aliter missa ē ut ip̄a
 sit homo. **I**n aiās enī sanctas
 se transfert atq; amicos dei
 et p̄phetas cōstituit. sicut etiā
 implet sc̄os angelos et oīa
 talibus ministerijs congrua
 per eos opatur. **C**ū autē venit
 plenitudo t̄pis missa ē non
 ut t̄pleret angelos. nec ut eēt
 angelus nisi inq̄ntū consiliū
 patris amūciabat. qd' et ip̄i⁹
 erat nec ut eēt cū hoīb; aut
 t̄hoīb;. hoc enī et antea
 in p̄rūbus et in p̄phetis sed ut
 ip̄m verbū caro fieret id ē
 homo fieret et in quo futūo
 reuelato sacramento etiam
 eorū sapiētū atq; sc̄oz salus
 esset qui p̄rūsqm̄ ip̄e de vir-
 gine nasceretur de mulierib;
 nati sūt. et in quo frō atq; p̄-
 dicato salus sit om̄j credētiū.
Sperāciū diligētiū. **H**oc ē enī

mignū pietatis sacramētū qđ ma-
 nifestatū ē in carne. iustifica-
 tū est in spū. apparuit angel'
 pđicatū est in gentibz. creditū
 est in hoc mūdo. assumptū est
 in gloria. Ab illo ergo mittit'
 dei verbū cui' est verbū. Ab
 illo mittit' de quo natum est.
 Mittit qui genuit. mittitur
 qđ genitū ē. Et tūc cuiqz mit-
 tit' cū a quoqz cognoscitur atqz
 pceptū qñtū cognoscit et pceptū
 p̄t pro captu uel proficientis
 in deū uel p̄fē in deo autē ra-
 tionalis. Non ergo eo ipso qđ
 de p̄re natus est. missus dicit'
 filius sed uel eo qđ apparuit
 huic mūdo verbū caro factū.
 Un' dicit a p̄re exiui et ueni ī
 hūc mūdu. uel eo qđ ex tpe
 cuiusqz mente pceptū sicut
 dictū est mitte illā ut metū
 sit et metū laborez. Qđ ergo
 natū ē ab eterno. in eternū
 ē. Candor est em̄ lucis eterne.
 Qđ aut' mittit' ex tpe a quoqz
 cognoscit'. Sed cū in carne ma-
 nifestatū ē filius dei in hūc mū-
 dū missus ē in plenitudine tps
 factus ex femina. Etā em̄ in
 sapiētia dei nō poterat mūd'
 cognoscere per sapiētiā deū.
 qm̄ lux lucet in tenebris et
 tenebre eā nō cōprehenderūt

placuit deo per stulticiā pre-
 dicatois saluos facere credē-
 tes ut verbū caro fieret et
 habitaret in nobis. Cū autē
 ex tpe cuiqz prouectus mēte
 pceptū mitti quidē dicit' s; nō
 in hūc mūdu. Neqz em̄ sensibi-
 liter apparet neqz id ē corporeis se-
 sibus presto ē quia et nos scđm
 qđ mēte aliquid eternū qñtū
 possim' capim' nō in hoc mū-
 do sum'. Et oīm iustoz spūs
 etiā adhuc in hac carne uiuē
 cū īqñtū diuina sapiūt non
 sūt in hoc mūdo. Sed p̄t cū ex
 tpe a quoqz cognoscitur non
 dicitur missus nō em̄ habet
 de quo sit aut ex quo procedat.
 Sapiētia quippe dicit. Ego ex
 ore altissimi prodij. Et de spū
 scō. a patre procedit. pater
 uero a nullo. Sicut ergo p̄t
 genuit filius genitus ē. ita
 p̄t misit. filius missus ē. Sed
 quēadmodū qđ genuit et qđ
 genitus ē. ita et qui misit et
 qui missus ē unū sūt quia p̄t
 et filius unū sūt. ita etiā sp̄s
 sanctus unū cū eis est. quia
 hec tria unū sunt. Sicut ei
 natū eē est filio a p̄re esse.
 ita mitti est filio cognosci qđ
 ab illo sit. Et sicut spū scō
 donū dei esse est a p̄re p̄cede

ita mitti est cognosci qd' ab illo procedat. **N**ec possum' dicere qd' sp'c sanct' a filio non procedat. **N**ecq' em' frustra idē sp'c et p'ris et filij sp'us dē. **N**ec video qd' aliud significare voluerit cū sufflans in faciem discipulor' ait accipite sp'm sac'tū. **N**ecq' em' flatus ille corporeus cū sensu corporali' tangendi procedēs ex corpe suba sp'us sancti fuit sed demōstrat' p' cōgruā significationē nō tm' a patre s' a filio procedere sp'm scm'. **Q**uius em' demētis sim' dixerit aliū fuisse sp'm quē sufflans dedit et aliū q' post ascensionē suā misit. v' nus em' sp'us est sp'us dei sp'c patris et filij sp'us sc'us qui opatur oīa in oībus. **S**ed qd' bis datus ē dispensatio certe significationis fuit de qua suo loco qntū dñs dederit disseremus. **Q**uō ergo ait dñs quē ego mittā vobis a p're ostēdit sp'm et p'ris et filij. **Q**uā etiā cū dixisset quē mittit p'r addidit in noīe meo nō tamē dixit quē mittit p'r a me quē admodū dixit quē ego mittā vobis a p're videlicet aperte ostendens qd' totius diuinitatis. uel si melius dicit' dei tatis p'ncipiū p'r ē. **Q**ui ergo

ex patre procedit et filio ad eū refertur a quo natus ē filius. **E**t qd' dicit euāgelista sp'us nō dū erat datus quia ihs nōdū erat glorificatus. quō intelligatur nisi q'a certa illa sp'c sc'i datio uel missio post clarificationē xp'i futura erat qualis nūq' antea fuerat. **N**ecq' em' antea nulla eāt sed talis nō fueāt. **S**i em' antea sp'us sc'us nō dabat' q' implet' p'phē locuti sūt. cū apte sc'ptura dicat et multis locis ostendat sp'u sancto eos locutos fuisse. tū et de iohāne baptista dcm' sit sp'u sc'o replebitur iā inde ab utero m'ris sue. et sp'u sc'o repletus zacharias inuenitur p'r eius ut de illo talia dicit'. **S**p'u sc'o maria ut talia de dno quē gestabat utero p'ceditaret sp'u sc'o symeon et ana ut magnitudinē xp'i paruuli agnoscerent. **Q**uō ergo sp'c nōdū erat datus. quia ihs nōdū erat glorificatus nisi quia illa datio uel donatio uel missio sp'us sc'cti habitua erat quā p'prietate suā in n'po aduentu qualis antea nūq' fuit. **N**usqm' em' legim' linguas quas nō nouerat hōies locutos uenēte in se sp'u sc'o. sicut tūc factū est

Nullū enī trūi horū noīm est. qđ nō mēoria et itellāis et volūtas mea siml' opata sint. Ita trinitas simul opata ē et vocē p̄ris et carnē filij et colūbā spūs sc̄i cū ad personas singulas hec singula referātur. Quia similitudinē utriūq; cognoscit insepabilem insepam trinitatē per visibilibus creaturē specie separebiliter demonstrari. et insepabile trinitatis opationē etiā in singulis eē rebus que ul' ad patrem ul' ad filiū uel ad spm̄ sanctū demonstrandū p̄pue p̄tinere dicitur. Si ergo a me queritur quō facte sint uel uoces uel sensibiles forme atq; species ante incarnationē verbū dei que hoc futurū p̄figurarent. per angelos ea dū opati eē respondeo qđ etiā sc̄pturarū sanctarū testimonijs q̄ntū ex istimo satis ostendi. Si autē ip̄a querit ip̄a incarnationē quō facta sit. ip̄m verbū dei dico carnē factū id ē hōiēm factū nō tñ in hoc qđ factū est cōuersū atq; mutati. Ita sane factū ut ibi sit nō tñ verbū dei et hōis caro sed etiā rōnalis hōis aīa atq; hoc totū et d̄s dicitur p̄t' deū et hō p̄t' hōi nem. Quod si difficile itellu

git mens fide purget magis magisq; abstinendo a peccatis et bene opando et orando cū gemitu desideriorū sc̄orū ut p̄ diuinū adiutorū proficiendo et itelligat et amet. Si autē q̄rit post incarnationē uerbi quō facta sit ul' uox p̄ris ul' species corporalis qua spūs sc̄us demonstratus est p̄ creaturā quidē facta ista nō dubito sed utriū tñmō corpalem atq; sensibile an adhibito spū etiā rōnali ul' intellectu. Hoc em̄ quibusdā placuit appellare qđ greci dicunt nozron nō quidē ad unitatē p̄sonę. Quis em̄ hoc dixerit ut q̄ quid illud est creature p̄ qđ sonuit uox p̄ris ita sit deus p̄r aut quicquid illud ē creature in quo p̄ colūbe sp̄m̄ uel p̄ igneas linguas spūs sc̄us demonstratus ē. ita sit spūs sc̄us sicut ē dei filius homo ille qui ex uirgine factus est sed tñmō ad m̄isteriū pagende significationis sicut oportuisse deus iudicauit. an aliquid aliud itelligendū sit. iuenire difficile est et temere affirmare nō expedit. Quomō tamē ista sine rationali uel intellectuāli creatura poterit fieri

nō video neq; adhuc explicatē
 locus ē tur ita sententiā q̄ntū vi
 ras dñs dederit. Pruis eī sūt
 discutienda et repellenda he
 reticorū argumēta que nō ex
 diuini libris. sed ex rōmbus
 suis proferūt quibus se vehe
 mēter cogere arbitrātur testi
 moia scripturā que de patre
 et filio et spū sancto sūt ita eē
 intelligenda ut ip̄i volūt. Nūc
 autē non ideo minōrē filium
 quia missus ē a patre. nec ideo
 minōrē spū scti quia et pat
 eū misit et filius sufficient
 q̄ntū arbitror demonstratū ē.
 Sive em̄ p̄t' visibilē creatu
 ram. siue potius p̄t' p̄ncipi
 cōmendationē non p̄t' īequa
 litatē uel īparilitatē ul' dissi
 militudinē subē m̄ scripturis hec
 posita intelligūt q̄a etiā si vo
 luisset d̄s pater p̄ subiectā cre
 aturā visibiliter apparere ab
 surdissime tñ aut a filio quē
 genuit aut a spū sancto qui
 de illo procedit missus dice
 retur. Iste ergo sit hui' volu
 mis modus. Demceps īreteis
 adiuuātē dñō illa hēticorū
 versutissima argumēta qua
 lia sūt et q̄admodū redar
 quantur videbim'.

**Explicit liber quartus. Ina
 piunt capitula libri quinti**

Capitulum primū

Quoniam modeste ac sobrie
 Debeat homo cui etiā
 sue mētis natura īexplicabil'
 est de dei s̄bstantia cogitatē. **cap. ij.**

De īmōtibili eēntia qd̄ ē d̄s cap. iij.

Contra arrianorū argumēta
 tionē an in deo īgeniti et ge
 niti appellatio sub̄arū m̄ditet
 diuersitatē **Cap. quartū**

De actūtibz siue sepabilibz siue
 īsepabilibz que in deo quia
 īmutabilis ē eē nō p̄nt **cap. v.**

Que in deo ad aliquid dicūt
 nō scdm̄ sub̄am̄ dici nec tamē
 eē accidentia sed relatiua īcō
 mutabilia. **Cap. lvi.**

An īgenitus qd̄ pater dicit
 possit inter illa accipi que ad
 sēp̄m̄ et sub̄atē dñe. **Cap. viij.**

Quid in quibusdā locutioibz
 valeat negatiua p̄t̄cula qua
 aliquid nō quid sit sed quid
 nō sit ostendit **Cap. viij.**

Quod in trinitate deitatis q̄t
 quid ad se dicitur vnaqueq;
 p̄sona m̄differēs atq; cōtē
 sit et vnā significet eandē
 q̄ substantiam. **Cap. ix.**

Quia necessitate tres p̄soē
 in trinitate dicātur **cap. x.**

De vera magnitudīe cuius
 participatōe magna sūt que
 cūq; sūt magna. **Cap. xi.**

Relatiue non substantialit'

dei quicquid aut pater aut filius aut
spiritus sanctus proprie nominatur. **Cap. xii.**

De rebus que referri ad
iuuentem nequeunt cum tamen re-
latiua sint. **Cap. xiii.**

Trinitatem deum non tria prin-
cipia sed unum esse principium quia et
pater et filius et spiritus sanctus crea-
tor est unus sicut et unus dominus. **ca. xiiii.**

Quod in trinitate et pater ad
filium principium sit et pater et
filius ad spiritum sanctum. **Cap. xv.**

Quod in spiritu sancto etiam quicquid
daretur possit domini nomen in-
telligi ut ei semper non aliud
fuit donum esse quam ipsum esse. **ca. xvi.**

De appellationibus rebus que
non ad deum sed ad creaturam
referende sunt quoniam deo ni-
chil accidit. **Explicit capitulum.**

Incipit liber quintus Cap. primum.

Hinc iam exordies
ea dicere que dicitur
ut cogitantur
uel ab homine a-
liquo uel certe
a nobis non om-
modo prout quibus et ipsa nostra
cogitatio cum de deo trinitate
cogitamus longe se illi de quo
cogitatur ipse sentiat neque ut
est eum capiat sed ut scriptum est et-
iam a tantis quibus paulus apostolus
hic erat per speculum et in enig-
mate videatur. Primum ab ipso

domino deo meo de quo semper co-
gitare debemus et de quo dig-
ne cogitare non possumus nisi
laudando reddenda est omni tempore
benedictio. et cum enuntiando
nulla competat dicitio et adueto-
rii ad intelligenda atque ex-
plicanda que intendo et ueritas
proter sicubi offendo. Memor
enim sum non solum uoluntatis uer-
etiam infirmitatis mee. ab his
etiam qui ista laici sunt ut ig-
noscant peto ubi me magis
uoluisse quam potuisse dicere
aduertent quod uel ipsi melius
intelligunt uel propter mei elo-
quii difficultatem non intelligunt.
sicut ego eis ignosco ubi propter
sua tarditatem intelligere me
non possunt. Facilius autem nobis
iuuentem ignoscamus si nouerimus
aut certe credendo firmum te-
nuerimus ea que de natura
incommutabili et inuisibili sui-
meque uiuente ac sibi suffine-
te dicuntur non ex consuetu-
dine uisibilium atque mutabi-
lium et mortalium uel egenarum
rerum esse metienda. Sed cum
in his etiam que nostris corporali-
bus adiacent sensibus. uel quod
nos ipsi in interiori homine sumus
sciamus comprehendendis laborem
nec sufficiamus non tamen impudenter
in illa que scripta sunt divina

et ineffabilia pietas fidelis ar-
descat. nō quā suarū virū in-
flat arrogātia. sed quā gratia
ip̄i creatoris et saluatoris ī
flāmat. **N**ā quo itellcū homo
deū capit qui ip̄m itellectū
suū quo eū vult capere nōdū
capit. **S**i autē hūc iā capit at-
tendat diligent̄ nichil eo esse
in sua natura melius et mi-
deat utriū ibi videat ulla li-
uiamēta formarū. nitores. to-
lorū. spaciosam grāditatem.
parciū distantiā. molis dis-
tinctionē. aliquas p̄ locorū
interualla motiones. ul' qd
eiusmodi. **N**ichil certe istoz
iuenim̄ in eo quo in natura
nrā nichil melius iuenimus.
id ē in nrō itellectū quo sapiē-
tiā capim̄ q̄ntū capaces su-
mus. **E**rgo nō iuenim̄
ī meliore nrō nō debem̄ ī
illo querere qd' longe meli-
est meliore nrō. ut sicut itel-
ligam̄ deū si possum̄ q̄ntū
possum̄ sine qualitate bonū.
sive quātitate magnū sine
indigētia creatorē. sine situ
p̄ntē. sine habitu oīa conti-
nētem. sine loco ubiq; totū.
sine tpe sempiternū sine ul-
la sui mutatioē mutabilia
facientē. nichilq; patientē
Cuiusquis deū ita cogitat

et si nōdū p̄t oīmo iuenire
quid sit pie tū cauet q̄ntū po-
test aliquid de illo sentire qd'
non sit. **D**e in cōmutabili es-
sencia quod est d̄s **Cap s̄dm.**

Est tamē sine dubita^{oe}
sub̄a uel si melius hoc
appellat̄ essentia quā
greci usyam vocant. **S**icut
enī ab eo qd' est sapere d̄cā ē
sapiētia. et ab eo qd' est scire
d̄cā est sciā. ita ab eo qd' est
ēē d̄cā est essentia. **E**t quis
magis est qm̄ ille. qui dixit
^{si} famulo. ego sū qui sū et dixit
filijs isrl'. qui ē misit me ad
vos. **S**ed alie que dicuntur
essentie siue substāne capiūt
accidēcias quibus ī eis fi-
at ul' magna uel q̄ntariūq;
mutatio. **D**eo autē aliqd' eius-
modi accide^s nō p̄t et ideo so-
la ē ī cōmutabilis substāna
uel essentia que deus est cui
profetto ip̄m ēē vñ essentia
noīata est maxie ac verissi-
me cōpetit. **E**rgo enī mutat̄
nō seruat ip̄m ēē et qd' muta-
ri p̄t etiā si nō mutetur p̄t
qd' fueat nō ēē ac p̄ hoc illud
solū qd' nō tm̄ nō mutat̄ verē
etiā mutari oīmo nō p̄t sine
scrupulo occurrat qd' verissi-
me dicatur ēē. **C**ontra arri-
anorū argumentationē. an

**in deo ingenui et geniti
appellatio substantiarum indi-
cet diuersitate. Capl. tertiu.**

Quãobrem ut iam etiã de
his que nec dicuntur ut
cogitantur nec cogitantur ut sc-
rũdere incipiam⁹ fidei nr̃e ad-
uersarijs. Inter multa que
arriani aduersus catholicam
fidẽ solent disputare. hoc sibi
maxime callidissimũ machi-
namẽtũ pponere videntur
cũ dicũt Quicquid de deo dici-
tur uel intelligit⁹ nõ scdm ac-
cidens sed scdm substantiã di-
citur. Quia ppter ingenuitẽ eẽ
pã scdm substantiam et genitũ
eẽ filio scdm substantiam eẽ.
Diuersũ est autẽ ingenuitẽ eẽ et
genitũ eẽ. Diuersa eẽ ergo
substantia pãris et filij. Quibus
respondem⁹. Si quicquid de
deo dicit⁹ scdm substantiam dicit⁹.
ergo quod dñm est ego et pã
vnũ sum⁹ scdm substantiam dñm
est. Vna est ergo substantia pãris
et filij. Aut si hoc nõ scdm sub-
stantiam dictũ est. dicit⁹ ergo
aliquid de deo nõ scdm substantiam.
Et ideo iam nõ cogim⁹ scdm
substantiam intelligere ingenui-
tẽ et genitũ. Item dictũ est
de filio. Nõ rapinã arbitra-
tus est esse equalis deo.
Querim⁹ scdm quod equalis?

si etiã nõ scdm substantiam dicitur
equalis. Admittit⁹ ut dica-
tur aliquid de deo nõ scdm
substantiam. Admittat⁹ ergo non
scdm substantiam dici ingenuitẽ et
genitũ. Et si ppterã nõ ad-
mittit⁹. quia oĩa de deo scdm
substantiam dici volũt. scdm substantiam
filius equalis equalis eẽ pã.
**De accidentibus siue sepabilibus
siue inseparabilibus que in deo
quia imutabilis est. esse nõ
possunt. Capl. iij.**

Accidens autẽ dici nõ so-
let nisi quod aliq̃ muta-
tione eius rei cui accidit amit-
ti p̃t. Nam et si quedã dicunt⁹
accidentia inseparabilia q̃ appel-
lant⁹ grece anchonristam sicuti
est plume corui color niger a-
mittit eũ tñ nõ quidẽ quãdũ
pluma eẽ sed quia non semp
est pluma. Quia ppter ipã ma-
teries mutabilis est ex eo quod
desinit eẽ illud aial ul' illa plu-
ma totũq̃ illud corpus in ter-
rã mutatur et vertatur. amit-
tit utiq̃ etiã illũ colorẽ quĩus
et accidens quod sepabile dicit⁹
nõ separatione sed mutatione
amittatur. sicuti eẽ capillis hõĩ-
nũ nigredo. quã dũ capilli sũt
p̃nt albestre sepabile accidẽs
dicit⁹. Sed diligent̃ intuetibus

.V.

satis apparet nō separatione
 quasi emigrare aliquid a ca
 pite dū canescat. ut nigritu
 do inde candore succedente
 discedat et aliquo eat si illā
 qualitatē coloris ibi verti
 atq; mutari. Nichil itaq; ac
 cidēs ī dō. q̄ nichil mutabile
 aut amissibile. Sed si et illud
 dici accidens placet qd' licet
 nō amittat. minuit tū ul' au
 getur sicuti ē aūē vita. nā et
 quādiu aūā ē tam diu vivit.
 sed quia magis vivit cū sa
 pit minusq; cū desipit. fit
 etiā hīc aliqua mutatio nō
 ut desit vita sicut deest insi
 pienti sapiēcia sed ut minus
 sit nec tale aliquid ī deo fit.
 quia oīno icōmutabil' maēt.
 Nobis nichil ī eo scdm ac
 cidens dicitur quia nichil ei
 accidit. Nec tamē omē qd'
 dicit' scdm s̄stānā dicitur.
 In rebus enī creatis atq; mu
 tabilibz qd' nō scdm s̄stānā di
 citur restat ut scdm accidens
 dicat'. Quā enī accidūt eis q̄
 uel amitti p̄nt ul' minui et
 magnitudines et qualitatē
 et qd' dicitur ad aliquid sicut
 amicitie propinquitates ser
 vututes similitudines. equali
 tates. et si qua huiusmodi et
 situs et habitus et loca et tpa

et opa atq; passionēs. **Q**ue
 in deo ad aliquid dicit' nō se
 cūdiū s̄stānā dicit' nec tamen
 ēē accidens sed relatiā icō
 mutabilia. Cap. v.
In deo aut nichil qdē
 scdm accidens dicitur
 q̄ nichil ī eo mutabile ē. Nec
 tamē oē qd' dicit' scdm s̄stānā
 dicit'. Dicit' enī ad aliq̄ sicut
 p̄r ad filiū. et filius ad p̄rē
 qd' nō est accidēs q̄ et ille se
 per p̄r et ille semp filius. Et
 non ita semp quasi ex quo na
 tus ē filius aut ex eo qd' nūq̄
 desinat ēē filius. p̄r ēē nō de
 sinat p̄r. sed ex eo qd' semp na
 tus est filius nec cepit unq̄
 ēē filius. Sed si aliq̄n ēē ce
 pisset. aut aliq̄n ēē desineret
 filius scdm accidēs diceretur
 Si vero qd' dicit' p̄r ad sempm
 diceret' nō ad filiū. et qd' di
 cit' fili' ad sempm diceret' nō
 ad patrē scdm s̄stānā. dice
 tur et ille p̄r et ille fili'. Sed
 quia et p̄r nō dicit' p̄r nisi ex
 eo qd' ē ei filius. et filius non
 dicit' nisi ex eo qd' habet p̄rē
 nō scdm s̄stānā hīc dicit' q̄
 nō quisq; eorū ad sempm s; ad
 iuicem atq; alterutrū ista di
 citur. neq; scdm accidēs. quia
 et qd' dicitur p̄r et qd' dicit'
 filius. eternū atq; icōmuta

si tū nō s̄stānā
 equalis. dicitur
 tur aliquid de deo
 s̄stānā. dicitur
 s̄stānā sicut. dicitur
 genitū. dicitur
 dicitur. quia
 s̄stānā dicitur
 filius equalis
 de accidens
 sicut in s̄stānā
 qua immutabilis
 possunt
 accidens
 let nisi
 hōre eius
 ti p̄r. dicitur
 accidens
 hōre
 est plura
 mūtā
 plura ē
 est plura
 rēdes
 desinit
 ma totū
 rā mūtā
 tit atq;
 et accidens
 nō separā
 amittat
 nū mūtā
 p̄r albe
 dicit'. Sed

bile est eis. **U**mōbrē q̄ius
 dūerfū sit p̄rēm eē et filiū eē
 nō tamen est dūerfa substan
 tia q̄a hęc nō s̄d̄m subām di
 cūtur. sed s̄d̄m relatiuū. **Q**uō
 t̄n relatiuū nō ē actiōes q̄a
 nō est mutabile. **S**i aut̄ hūc
 sic putāt resistendū eē sermōi.
 qd̄ p̄r quidē ad filiū dicit̄ et
 filius ad p̄rēm. ingēnitus aut̄
 et genitus ad seip̄s dicant̄
 nō ad alterutrū. **N**on enī h̄
 est dicere ingēnitū qd̄ ē pa
 trē dicit̄ quia et si filiū nō ge
 nuisset nichil prohibet eum
 dicere ingēnitū. **E**t si gignat
 quisq̄ filiū nō ex eo ip̄e est
 īgenitus. q̄a geniti hoīes
 ex alijs hoībus gignūt et ip̄i
 alios. **I**nquiūt ergo p̄r ad fi
 liū dicit̄ et filius ad patrē. **I**n
 gēitus at̄ ad seip̄m et gēit̄ ad
 seip̄s d̄r. **I**do si q̄cqd̄ ad seip̄s d̄r s̄d̄
 subām dicit̄. **D**ūerfū ē aut̄
 ingēnitū eē et genitū eē. **D**i
 uerfa igit̄ substācia ē. **A**n īge
 nitus qd̄ p̄r dicit̄ possit iter
 illa accipi que ad seip̄m et
 substācialiter dicit̄. **C**ap. vi.

Hoc si dicūt nō mtelligūt
 de īgenito quidē aliq̄
 se dicit̄ qd̄ diligētius p̄trac
 tandū sit quia nec ideo q̄sq̄
 p̄r quia īgenitus. n̄ īgem
 tus ideo quia pater et p̄te

rea nō ad aliquid sed ad se
 dici putatur ingēnitus. **G**eni
 tū vero mira tenitate nō ad
 uertūt dici nō posse nisi ad
 aliq̄. **I**deo quippe fili⁹ q̄ ge
 nitus. et quia fili⁹ utiq̄ geni
 tus. **S**icut aut̄ filius ad pa
 trem sic genitus ad genitorē
 refertur et sicut p̄r ad filiū
 ita genitor ad genitū. **I**deo
 q̄ alia notio ē qua itelligit̄
 genitor alia qua ingēnitus.
Nā q̄ius de p̄rē deo utriq̄
 dicatur illud t̄n ad genitū
 id ē ad filiū dicit̄ qd̄ nec illi
 negant. **H**oc aut̄ qd̄ ingē
 nitus dicitur ad seip̄m dicit̄ per
 hibent. **D**icūt ergo. **S**i aliq̄
 ad seip̄m dicit̄ p̄r. qd̄ ad seip̄m
 dici nō p̄t filius. et quicquid
 ad seip̄m dicit̄ s̄d̄m substācia
 dicit̄. et ad seip̄m dicit̄ īge
 nitus qd̄ dici nō p̄t filius. **E**rgo
 s̄d̄m substācia dicit̄ ingē
 nitus qd̄ fili⁹ q̄a dici nō p̄t.
 nō est eiusdem sube. **C**ui ver
 futie respondeat̄ ita ut ip̄i
 cogātur dicit̄ s̄d̄m quid sit
 equalis filius p̄r utrū s̄d̄m
 id qd̄ ad se d̄r. an s̄d̄m id qd̄
 ad p̄r dicit̄. **N**on enī s̄d̄m
 id qd̄ ad patrē dicit̄. qm̄ ad
 patrē filius dicit̄. **I**lle aut̄
 non filius sed pater est quia
 non sic ad se dicitur pater

pater et filius quod amici aut vicini.
 relative quippe amicus dicitur
 ad amicum et si equaliter se dili-
 gunt. eadem in utroque amicitia est.
 et relative vicinus dicitur ad
 vicinum. Et quia equaliter sibi
 vicini sunt. quantum enim iste illi tamen
 et ille huic vicinat eadem in
 utroque vicinitas. Quia vero
 filius non ad filium relative dicitur
 sed ad patrem non secundum hoc quod
 ad patrem dicitur equalis est filio
 patri. restat ut secundum id equa-
 lus sit quod ad se dicitur. Quicquid
 autem ad se dicitur secundum substantiam dicitur.
 restat ergo ut secundum substantiam sit
 equalis. Eadem est ergo utriusque
 substantia. Cum vero ingentus
 dicitur pater. non quod sit sed quod non
 sit dicitur. Cum autem relative nega-
 tur non secundum substantiam negatur quia
 ipsum relative non secundum substantiam
 dicitur. **Quid in quibusdam
 locutionibus valeat negativa
 particula que aliquid non quod
 sit sed una que non sit ostendit**

Hoc exemplis **Cap. vii.**
 planum faciendum est. ac
 primum videndum est hoc
 significari cum dicitur gemitus quod
 significat cum dicitur filius. Idem
 enim filius quia gemitus. et quia
 filius utique gemitus. Quod ex-
 ergo dicitur ingentus hoc osten-
 ditur quod non sit filius. Et

gemitus et ingentus commode
 dicuntur. filius autem latine dicitur
 sed in filius ut dicitur non admit-
 tit loquendi consuetudo. Nichil
 tamen intellectu demit. si dicitur non filius. quemadmodum
 etiam si dicitur non gemitus pro
 eo quod dicitur ingentus nichil aliud
 dicitur. Sic enim et vicinus
 et amicus relative dicuntur.
 non tamen potest vicinus dici quod
 dicitur inimicus. Quomobrem
 non est in rebus considerandum
 quod vel finat vel non finat dicitur
 usus sermonis nostri. sed quod res
 ipsa intellectus eluceat. Non ergo
 iam dicam ingentum quibus
 latine dici possit. sed pro eo
 dicam non gemitum quod tamen va-
 let. Num ergo aliud dicam
 quam non filium. Negativa por-
 ro ista particula non id efficit ut
 quod sine illa relative dicitur
 eadem proposita substantialiter dicitur.
 sed id tamen negat quod sine illa
 agebatur sicut in ceteris pre-
 dicamentis velut cum dicimus
 homo est substantiam designamus.
 qui ergo dicit non homo est.
 non aliud genus predicamenti
 enunciat sed tamen illud negat.
 Sicut ergo secundum substantiam
 aio homo est. sic secundum substantiam nego
 cum dico non homo est. Et cum
 querit quantum sit et aio qua

dupedalis est. id ē quatuor pe-
dū. qui dicit nō quadrupedal'
est scdm qñtitatē negat

Candidus ē scdm qualitatem
aio. nō candidus est scdm qñ-
titatē nego.

Propin-
quus ē scdm relatiuū aio. non
propinquus ē scdm relatiuū
nego

Scdm sitū aio cū
dico iacet. scdm sitū nego cū
dico nō iacet

Scdm ha-
bitū aio cū dico armatus est.
scdm habitū nego cū dico nō
armatus ē. Tantūde autem
valet si dicā iermis ē

Scdm tempus aio cū dico hes-
ternus ē. scdm tempus nego
cū dico nō hesternus ē

Et cū dico rome ē scdm locū
aio et scdm locū nego cū dico
nō rome ē

Scdm id
qd' est facere aio cū dico cedit.
si autē dicā non cedit scdm id
qd' est facere nego ut osten-
dam non hoc facere.

Et cū dico vapulat scdm pre-
dicamētū aio qd' pati vocat'
et scdm id nego cū dico nō va-
pulat. Et oīno nullū predi-
camētū genus ē scdm qd' ali-
quid a vere volum' nisi ut
scdm idipm̄ pdicamētū nega-
re cōiunctam'. si pponere ne-
gatiua particulā volueri

mus. **Q**ue cū ita sint si sub-
stācialit' aierē dicendo filius
substācialit' negare dicendo
nō filius. **Q**uia vero relatiue
aio cū dico filius ē. ad patrē
em̄ refero. relatiue nego si
dico nō filius ē. ad patrē eī
eandē negationē refero vo-
lens ostendere qd' ei parens
nō sit. ac si qñtū valet quod
dicit' filius tantūde valet
qd' dicit' genitus sicuti p̄locuti
sum'. Tantūde ergo valet
qd' dicit' nō genitus. qñtū va-
let qd' dicitur nō filius. **R**ela-
tiue autē negam' dicēdo nō
filius. relatiue igit' negam'
dicendo non genitus. **I**nge-
nitus porro quid est nisi non
genitus? **N**on ergo recedit
a relatiuo pdicamēto cū inge-
nitus dicitur. **S**icut em̄ gen-
tus nō ad seipm̄ dicit'. s; qd'
ex genitore sit. ita cū dicitur
igenitus nō ad seipm̄ dicitur.
s; qd' ex genitore nō sit oste-
dit'. **I**n eodē tñ pdicamento
qd' relatiuū vocatur utraq;
significatio vertit'. **E**t autē
relatiue pronūciat' non indi-
cat subaz. **I**taq; qñs diuersū
sit genitus et ingenitus non
indicat diuersam sbstāciam/
qā sit filius ad patrē et non

filus ad nō patrē refertur: ita
 genitus ad genitorē et non
 genitus ad non genitorē refe
 ratur natē est **Et in trinita
 te deitatis quicquid ad se queq;
 psona indifferēs atq; eō sit
 et unā significet eandēq; sub**

Quā ppter illud p̄cipue te
 neam⁹ quicquid ad se dicit. p̄stā
 tissima illa et diuina sublimi
 tas substācialit⁹ dicit qd' aut ad
 aliquid nō substācialit⁹ sed re
 latue. tantā q; vim eē eiusdē
 subē in patrē et filio et spū scō ut
 quicquid de singulis ad seipsos
 dicit nō pluralit⁹ in sūma sed
 singularit⁹ accipiatur. **Quē**
 admodū em̄ deus ē patrē. et fi
 lius deus ē. et spūs scs deus ē
 qd' scdm̄ subām dicit neō dubi
 tat nō tamē tres deos sed v
 nū deū dicitur eandēp̄az p̄stā
 tissimā trinitatē. **Ita magn⁹**
 patrē magnus filius. magnus et
 spūs scs. nec nō tres magni s;
 unus magnus. **Itē** em̄ de pa
 tre solo sicut illi puerse senti
 ūt sed de patrē et filio et spū
 sancto scriptū ē. tu es deus
 solus magnus. **Et bon⁹ patrē**
 bonus filius bonus et spūs scs.
 nō tres boni sed unus bonus
 de quo dictū ē. neō bon⁹ nisi
 unus deus. **Item** dñs ihesus

ne ab illo qui dixerat magist⁹
 bone. tāqm̄ hoīem cōpellans
 scdm̄ hoīem tm̄mō intellige
 retur. ideo nō ait nemo bon⁹
 nisi solus patrē. sed nemo bon⁹
 nisi unus deus. **In** patrē eī noīe
 ipē p se patrē pronūciat. in dei
 vero et patrē et filius et spūs
 factus. quia trinitas unus
 deus. **Situs** vero et habitus
 et loca et tpa nō p̄pue sed trās
 late ac per similitudīes dicūt
 in deo. **Itam** et sedere sup
 cherubim dicit qd' ad situm
 dicit et abyssus sicut vestiē
 tū amictus ipi⁹ qd' ad habi
 tū. et anī tuī non deficient
 qd' ad tps. et si ascendeō in
 celū tu ibi es qd' ad locū per
 tinet. **Quō** aut ad faciendū
 attinet fortassis de solo deo
 verissime dicit. **Solus** em̄
 deus facit et patrē nō fit neq;
 patit⁹ qntū ad ei⁹ substāciā
 pertinet qua deus est. **Itaq;**
 omps patrē op̄t filius op̄t spūs
 sanctus. nec tamē tres oīpo
 tentes. sed unus omps. ex
 quo oīa. per quē oīa in quo
 oīa ipi gloria in sc̄la sc̄lorū.
Quicquid ergo ad seipm̄ dī
 deus et de singulis psonis
 similiter dicit de patre et fi
 lio et spū scō et simul de ipā
 trinitate non pluralit⁹ sed

.U.

nitudo utiq; p̄mitus magna
 ē multoq; excellencius qm̄ ea
 que participatione eius mag-
 na sūt. Deus aut̄ quia nō ea
 magnitudinē magnus ē q̄ nō
 ē qd̄ ip̄e ut quasi particeps
 eius sit deus. cū magnus est
 alioquin illa erit maior mag-
 tudo qm̄ deus. deo aut̄ non
 ē aliquid maius ea igit̄ mag-
 nitudine magnus ē q̄ ip̄e
 ē eadē magnitudo et ideo si-
 cut nō dicim⁹ tres essentias
 sic nec tres magnitudines. Hoc
 ē em̄ deo eē qd̄ est magnū eē.
 Eadē causa nec magnos tres
 dicim⁹. sed unū magnū. q̄ nō
 participatione magnitudinis
 deus magnus ē. sed seip̄o mag-
 no magnus ē quia ip̄e sua
 ē magnitudo. Hoc et de bo-
 nitate et eternitate et de oī
 potencia dei dictū sit oībusq;
 oīno p̄dicamētis que de deo
 possūt pronūciari qd̄ ad seip̄m
 dicit̄ non translate ac p̄ fili-
 tudinē sed p̄prie si tamē de illo
 p̄prie aliquid dici ore hoīs p̄t.

*Relatiue nō substantialit̄ dici
 quicqd̄ aut p̄r aut fili⁹ a sp̄
 sanctus p̄prie noiāt̄. Cap. xi*

Quod aut̄ p̄prie singula
 in eadē trinitate dicit̄
 nullo modo ad seip̄a sed
 ad iuentem aut ad creaturā di-

cūtur et ideo relatiue nō sub-
 stantialit̄ ea dici manifestū ē
 Sicut em̄ trinitas unus d̄s d̄s
 magnus. bonus. eternus. opt̄
 idēq; ip̄e sua dici p̄t deitas ip̄e
 sua magnitudo. ip̄e sua boitas.
 ip̄e sua eternitas. ip̄e sua oī
 potētia non sic dici p̄t trinitas
 p̄r nisi forte translate ad cre-
 aturā p̄t adoptionē filioꝝ
 Sed em̄ sc̄ptū ē audi isrl' do-
 minus deus tuus d̄s unus
 est nō utiq; excepto filio aut
 excepto sp̄u sancto oportet intel-
 ligi quē unū dnm̄ deū nr̄m
 recte dicim⁹ etiā p̄rem nr̄m
 p̄ gratiā suā nos regnātē. Tri-
 nitas aut̄ filius nullomō dici
 p̄t. Sp̄us vero sc̄us sc̄dm̄ id qd̄
 sc̄ptū ē. qm̄ deus sp̄us est p̄t
 quidē uniuersaliter dici. q̄
 et p̄r sp̄us et filius sp̄us. et p̄r
 sc̄us. et fili⁹ sc̄us. Itaq; p̄r et fi-
 lius et sp̄us sc̄us qm̄ un⁹ d̄s
 et utiq; deus sc̄us ē. et d̄s sp̄s
 ē potest appellari trinitas et
 sp̄us et sc̄us. sed tñ ille sp̄us sc̄s
 qui nō trinitas sed in trinita-
 te intelligit̄ in eo qd̄ p̄prie
 dicit̄ sp̄us sc̄us relatiue dicit̄.
 cū et ad patrē et ad filiū refer-
 tur quia sp̄us sc̄us et p̄r et
 filij sp̄us est sed ip̄a relatio nō
 apparet in hoc noiē. apparet
 autē cū dicit̄ donū dei. Donū

.v.

te aliud sed pater ad filium dicitur
 principium vero ad omnia que ab
 ipso sunt. Item dicitur relative
 filius. relative dicitur et verbum
 et ymago. Et in omnibus hijs
 vocabulis ad patrem refertur
 Nichil autem horum patris dicitur.
 Et principium dicitur filius. Cum
 enim diceretur ei tu quis es.
 respondit principium quod et lo-
 quor vobis. Sed nunquam pater
 principium. Creator se quip-
 pe ostendere voluit cum se
 dixit esse principium sicut et pater
 principium est creature quod
 ab ipso sunt omnia. Nam et cre-
 ator relative dicitur ad cre-
 aturam sicut dominus ad servum.
 Et ideo cum dicimus et patrem
 principium et filium principium
 non duo principia creature
 dicimus quia pater et filius simili-
 ad creaturam unum principium
 est. sicut unus creator sicut
 unus deus. Si autem quicquid
 in se manet et gignit aliquod
 vel operatur principium est ei rei
 quam gignit vel ei quam ope-
 ratur. non possumus negare eti-
 am spiritum sanctum recte dici prin-
 cipium quia non eum separamus
 ab appellatione creatoris
 Et scriptum est de illo quod ope-
 ratur. Et utique in se manens
 operatur. Non enim in aliquid

eorum que operatur ipse mutatur
 et vertitur. Et que operatur
 vide. vnicuique autem inquit
 datur manifestatio spiritus ad
 utilitatem. Alij quidem datur
 per spiritum sermo sapientie. Alij
 sermo scientie secundum eundem
 spiritum. Alteri autem fides in eodem
 spiritu. Alij donatio caritatis
 in uno spiritu. Alij operatio
 virtutum. Alij prophetia. Alij di-
 iudicatio spirituum. Alteri gratia
 linguarum. Omnia autem hec operatur
 unus atque idem spiritus. diuidens
 propria vnicuique pro ut vult
 utique sicut deus. Quis enim
 tanta illa operari potest nisi deus.
 Idem autem deus qui operatur omnia
 in omnibus. Nam et singillatim
 si interrogemus de spiritu sancto
 verissime respondeamus quod
 deus sit et cum patre et cum filio
 simul unus deus est. Unum
 ergo principium ad creaturam
 dicitur deus non duo vel tria
 principia. Ad se autem inuicem
 in trinitate si gignens ad
 id quod gignit principium est
 pater ad filium principium est
 quia genuit eum. Quomodo in
 trinitate et pater ad filium prin-
 cipium sit et pater et filius ad spiritum
 sanctum. Cap. xiii.

Queritur autem et ad spiritum sanctum
 principium sit pater. quoniam dicitur

nō tm̄ ut donū sit sed oīno
 ut sit. **U**trū ergo erat anq̄
 daretur sed nōdū erat donū.
 an eo ip̄o quo daturus erat
 eū d̄s iam donū eāt et anq̄
 daretur. **S**ed si nō procedit
 nisi tū datur. nec procederet
 utiq̄ prius qm̄ eēt cui dare
 tur. quō iā erat ip̄a substā
 si nō est nisi quia dat. sicut
 filius nō tm̄ ut sit filius qd'
 relatiue dicit. sed oīno ut sit
 ip̄a suba nascendo habetur.
In semp̄ procedit sp̄s sanct⁹
 et non ex tpe. sed ab eterni
 tate procedit. **S**ed quia sic
 procedebat ut eēt donabile.
 iam donū erat et anteqm̄
 eēt cui daretur. **A**li⁹ enī
 itelligit tū d̄r donū. aliter
 tū dicit donatū. **N**ā donū
 p̄t eē et anq̄m̄ detur. dona
 tū aut̄ nisi datū fuerit nullo
 mō dici potest. **De appel
 lationibus relatiuis que nō
 ad deū sed ad creaturam re
 ferende sūt. qm̄ deo nichil
 accidit Caplm. xvi ~**

Nec moueat qd' sp̄s sc̄s
 tū sit coeternus patri
 et filio dicit tamen
 aliquid ex tpe velut hoc ip̄m
 qd' donatū dixim⁹. **N**am
 sempiternē sp̄s donū. tpali
 ter autem donatū. **N**ām

si et dñs non dicit nisi tū ha
 bere incipit seruū etiam ista
 appellatio relatiua ex tpe ē
 deo. **N**on enī sempiterna cre
 atura est cui⁹ est ille dñs
Quō ergo obtinebim⁹ nec
 ip̄a relatiua eē accidencia.
 qm̄ nichil accidit deo tpalit̄
 quia non ē mutabilis sicut
 in exordio hui⁹ disputatiōis
 tractauim⁹. **E**cce dñm̄ eē nō
 sempitnū habet ne rogam⁹
 etiā creaturā sempiternā di
 cere q̄a ille sempiternē non
 dn̄aretur nisi etiam ista sem
 piterne famularetur. **S**icut
 aut̄ nō p̄t eē seruus qui non
 habet dñm̄. sic nec dñs q̄ nō
 h̄t seruū. **E**t quisq̄s extiterit
 qui eternū quidē deū solū
 dicat tpa aut̄ nō eē eterna
 ppter varietatē et mutabili
 tatē. sed tm̄ tpa nō in tpe eē
 cepisse. **N**on enī erat tpus
 anq̄m̄ inciperet tpa et ideo
 nō in tpe accidit deo ut dñs
 eēt quia ip̄oz tpm̄ dñs erat
 q̄ utiq̄ n̄ in tpe esse reperūt
 quid responderit de hoīe q̄
 in tpe factus ē cui⁹ utiq̄ do
 min⁹ nō erat anteqm̄ esset
 cui eēt. **C**erte velut dñs hoīs
 eēt et ex tpe accidit deo. **E**t
 ut oīs auferri controuersia
 vide. atur. certe ut tuus dñs

et ille p̄r m̄r eē incipit s̄ nulla
 sua cōmutatione substantie
 Et ergo t̄p̄alit̄ dici incipit d̄s
 qd̄ antea nō dicebat̄ man
 festū est relatiue dici nō tū
 sc̄dm accidens dei qd̄ ei aliq̄
 acciderit sed plane sc̄dm ac
 cides eius ad qd̄ dici aliquid
 deus incipit relatiue. Et qd̄
 amicus dei iustus eē incipit
 ip̄e mutat̄. Deus aut̄ absit
 ut t̄p̄alit̄ aliq̄e diligat q̄
 noua dilectione que in ip̄o
 ante nō erat. apud quē nec
 p̄teita t̄nsierūt et futura
 iā facta sunt. Itaq̄ oēs sc̄os
 suos ante mūdi constitutio
 nē dilexit sicut p̄destinauit.
 sed cū cōuertūt̄ et iueiūt
 illū. tūc incipit ab eo diligi
 dicit̄ur ut eo mō dicat̄ quo
 p̄t̄ hūano affectu capi qd̄ d̄r
 Sic etiā cū iratus malis d̄r.
 et placidus bonis. illi mu
 tant̄ nō ip̄e. sicut lux ifir
 mis oculis aspsa. firmis lenis
 est. ip̄oz sc̄ilz mutacione
 non sua. **Explicit lib. quintus.**

Incipiūt capl̄ lib. vi. Cap̄ p̄m.

**De eo qd̄ apl̄s ait xpm̄ dei
 virtutē et dei sapiām cap̄ ii.**

**De p̄re et filio hoc solū nō
 dici illud de illo q̄ nō siml̄
 ambo sūt. deus em̄ de deo.**

bonus de bono. virtus de v
 tute. qd̄ siml̄ sūt recte dicit̄.
 pater aut̄ de patre. aut filius
 de filio qd̄ nō ambo simul sūt
 non potest dici. **Capl̄ iii.**

**De unitate filij cum patre
 et nr̄a iuitē nobiscū. Cap̄ iii.**

**Pares in quacūq̄ virtute
 nō posse in ceteris eē diffi
 miles ac si hec equalitas in
 aīnis repiatur hūanis mul
 tomagis eam manere ī incō
 mutabili eterna q̄ substantia
 qd̄ est d̄s trinitas. Capl̄. v.**

**De spiritus sancti unitate
 cū patre et filio. Capl̄. vi.**

**De natūa corporea et natūa
 spiritali qd̄ simplices nō sūt.
 quia nec icōmutabiles cap̄ vii.**

**De simplicia et icōmutabili
 essentia dei. q̄ius multipli
 citer sc̄dm substantiā noiet̄ cap̄ viii.**

**Trinitatem deitatis nullo
 modo triplicē eē dicendā. qz
 nec tria ibi plus sūt qm̄ unū
 n̄ unū min⁹ qm̄ tria. cap̄. ix.**

**De solo vero deo patre et fi
 lio et spiritu sancto Cap̄. x.**

**De sūa sancti hylarij qua
 in trinitate proprietatem
 p̄sonarū mtelligitur demō
 strasse. **Explicit capitula.****

Incipit liber sextus Capl̄. p̄m.

utate eternus et ea oipotēa
 omps que de illo nata ē. sicut
 nō nre sua sapiētia ē. sed ea
 sapiētia sapiēs ē que de illo
 nata ē. Nam illud nō est for-
 mudandū ne cogam multos
 filios dei dicere pter adopti-
 onē creature coeternos pā
 si magnitudis sue genitor
 est et bonitatis et eternita-
 tis et oipotēcie. Huic eī ca-
 lūpnie facile respondet sic
 nō effici quia multa noiata sūt
 ut ille multoz filioz coetnoz
 sit pā quēadmodū nō effici-
 tur ut duoz sit cū dicit xpc
 dei virtus et dei sapiētia
 Eadē quippe virtus q sapiē-
 tia et eadē sapiētia que vir-
 tus. Ita ne igitur etiā de ce-
 teris ut eadē sit magnitudo
 que virtus et si qua alia ul'
 sup cōmedōrata sūt ul' cōmedō-
 rā adhuc possunt. **De pā et**
filio hoc solū non dicit illud
de illo qd' nō siml' ambo sūt.
deus em̄ de deo. bonus de
bono. virtus de virtute. qd'
simul sūt rē dicit pā autē
de pā. aut filius de filio qd'
nō ambo simul sūt nō possūt

Sed si nō dicit. Cap sēdm.
 dicit in seipō msi qd'
 ad filiū dicit id est pā

ul' genitor uel pācipiū eius
 si etiā gignēs ei qd' de se gignit
 consequēter pācipiū est
 quicqd' aut aliud dicit cū fi-
 lio dicit ul' potius in filio siue
 magnus ea magnitudine
 quā genuit. siue iustus ea
 iusticia quā genuit. siue bo-
 nus ea bonitate quā genuit
 siue potēs ea potētia ul' vir-
 tute quā genuit siue sapiēs
 ea sapiētia quā genuit. Mag-
 nitudo aut ipā nō dicit pā sed
 magnitudis generator. filiū
 vero sicut in seipō dicit filiū
 qd' nō cū patre dicit sed ad pa-
 trem. non sic et in seipō mag-
 nus. sed cū patre cū ipē mag-
 nitudo ē. Sic et sapiēs cū pa-
 tre dicit cū ipē sapiētia ē
 sicut ille sapiens cū filio qā
 ea sapiētia sapiēs ē quā ge-
 nuit. Quicqd' ergo ad se di-
 cit. nō dicit alter sine altero.
 id ē quicqd' dicit qd' subam-
 eoz ostendat ambo simul
 dicitur. Si hec ita sūt iā gō-
 nec deus ē pā sine filio. nec
 filius deus sine pā. sed am-
 bo simul dicit. Et qd' dem̄ est
 i pācipio erat verbat. in
 pā erat verbū intelligit
 aut si in pācipio sic dictū ē.
 ac si diceret. an oīa. quod

qd sequit' et verbū eāt apud
 deū. verbū quidē solus filius
 accipit nō simul pater et fi-
 lius tanq̄m ambo unū verbū
Sic enī verbū quō ymago.
Non autē p̄ et filius simul
 ambo ymago. sed filius sol⁹
 ymago p̄is quēadmodū et
 filius nō em̄ ambo siml' fili⁹.
Quōd vero aduigut' et verbū
 erat apud deū. multū est ut
 sic intelligatur verbū quod
 solus est filius erat apud deū
 qd' nō solus ē p̄. sed p̄ et
 fili⁹ simul deus. Sed qd' mix-
 si in duabz quibusdā rebus
 longe inter se diuersis potest
 hoc dici. **Q**uid enī tā diuer-
 sum qm̄ anim⁹ et corpus.
Potest tamē dici anim⁹ erat
 apud hoīem id ē in hoīe tū
 anim⁹ nō sit corpus. homo autē
 anim⁹ simul et corpus sit. ut
 etiā quod consequent' scriptū
 est et deus erat verbū sic
 intelligat' verbū qd' nō est
 pater deus erat siml' cū p̄e
Ita ne ergo dicim⁹ ut pater
 sit generator magnitudinis
 hoc est generator virtutis
 uel generator sapiētie sue.
 filius autē magnitudo virtus
 et sapiētia. deus vō mag-
 nus omps. sapiens ambo

simul. **Q**uomō ergo d̄s de
 deo lumē de lumine. **N**on
 em̄ simul ambo deus de deo
 lumē de lumine sed solus fi-
 lius de deo scilz de patre nō
 ambo simul lumē de lumi-
 ne sed solus filius de lūie
 patre nisi forte admsimūā
 dū et breuissime intellan-
 dū qd' coeternus ē p̄i fili⁹
 ita dictū est et deus de deo
 et lumē de lumine et si qd'
 hoc modo dicit' ac si dicere-
 tur hoc qd' nō ē filius sine
 patre de hoc quod nō ē p̄
 sine filio id ē hoc lumē quod
 lumē nō est sine patre de
 hoc lūie p̄e qd' lumē non
 est sine filio ut tū dicit' d̄s
 quod non ē filius sine p̄e
 et de deo quod nō est pater
 sine filio perfecte intelliga-
 tur qd' non p̄cessit genitor
 illud qd' genuit. **Q**d' si ita
 est hoc solū de eis dici non
 potest illud de illo qd' siml'
 ambo nō sūt. sicut verbū
 de verbo dici nō p̄t. quia
 nō simul ambo verbū sūt sed
 solus filius nō ymago de y-
 magiē. quia non simul ābo
 ymago. nec filius de filio
 quia nō simul ābo fili⁹ scdm̄
 qd' dicit' ego et pater unū
 sum⁹. **U**nū sum⁹ em̄ dcm̄

ē. qd̄ ille hoc et ego scdm̄ es-
 senciā nō scdm̄ relatiuū - -
**De unitate filij cū patrē et matrē
 iuicem nobiscū Capl' tertiū**
Et nescio utrū iueiat
 in scripturis dem̄ unū
 sūt quorū ē diuersa na-
 tura. Si autē et aliqua pluā
 eiusdem nature sūt et diuisa
 sentiant nō sūt unū iquū
 diuersa sentiūt. Nam si nā
 unū eēt ex eo qd̄ hoīes erāt
 nō dicit ut sūt unū sicut et
 nos unū cū suos discipulos
 patrē comēdaret at vob̄ pau-
 lus et apollo qā et ambo hoī-
 nes et idem sentiebāt. qui
 plantat autē inquit et qui
 rigat unū sūt. Cū ergo sic
 dicit unū ut nō addat qd̄
 unū et pluā unū dicantur.
 eadem natuā atq; essentia
 nō dissidens neq; dissentiēs
 significat. Cū vero addit
 quid unū p̄t aliquid signi-
 ficari ex pluribz unū factū
 q̄ius diuersis natuā sicut
 aīa et corpus nō sūt utiq;
 unū. Quid em̄ tam diuer-
 sum nisi addatur uel sub iel
 ligatur quid unū id ē vn̄
 homo aut unū aīal. Inde
 apl̄s qui adheret meretrici
 inquit unū corpus ē. Non

dixit unū sūt. aut unū est
 sed addidit corpus tanq; ex
 duobus diuersis masculino
 et feino unū corpus aduic-
 ne cōpositū. Et qui adheret
 inquit dno vnus spūs ē nō
 dixit qui adheret dno vnus
 est aut unū sūt. sed addidit
 spūs. Diuersū em̄ natura spi-
 ritus hoīs et spūs dei sed ad-
 herendo fit vnus spūs ex di-
 uersis duobz ita ut sine huā
 no spū beatus sit dei spūs at
 q; p̄fectus. Hūis aut hoīs sp̄
 nō nisi cū deo. Nec frustra
 ut existimo cū tanta i euan-
 gelio scdm̄ iohāem et toriēs
 diceret dñs de ipā unitate.
 uel sua cū patrē. uel matrē iuicē
 nobiscū nusqm̄ dixit ut nos
 et ip̄ unū. sed ut sūt unū
 sicut et nos unū. Pater ḡ
 et filius unū sūt utiq; scdm̄
 unitatē subē. et vnus d̄s ē
 et vnus magnus et vnus sa-
 piens sicut tractatū ē Unde
 ergo maior patrē? Si em̄ maior
 magnitudme maior. Cū autē
 magnitudo eius filius sit n̄
 ille utiq; maior est eo qui se
 genuit nec ille maior ē ea
 magnitudiē qua magnus
 ē. Ergo equalis. Nam vnde
 equalis. si nō eo quo est cui

non est aliud eē. et aliud mag-
nū eē. Aut si eternitate p̄
maior ē non equalis filius
quacūq; re. **Un̄** em̄ equalis.
Si magnitudinē dixeris non
est par magnitudo q̄ min⁹
eterna ē atq; ita cetera. An
forte in virtute equalis est.
in sapiētia vero non ē equa-
lis. Sed quō ē equalis virtū
q̄ minus sapit. An in sapiētia
equalis est. in virtute autē
nō est equalis. Sed quomō
equalis sapiētia que min⁹
potens est. Restat itaq; ut
si in vlla re īequalis ē ī oib⁹
non fit equalis. At scriptura
clamat non rapmā arbitra-
tus ē eē equalis deo. Cogni-
tur ergo quis aduersarius
veritatis qui modo tenet
auctoritate aplīca in qualibz
vel vna re equalē deo filiū
confiteri. Eligat quā volue-
rit. **H**inc ei ostendit in oī-
bus esse equalē que de sub-
stātia eius dicuntur. **P**ares
in quacūq; re virtute nō pos-
se in ceteris eē dissimiles ac
si hec equalitas in aīnis
repiatur huānis mltō ma-
gis eam manere ī in cōmu-
tabili eterna substantia qd'
ē d̄s trinitas. Caplm q̄rtū.

incomparabili⁹

Si enī virtutes que sūt
in aīo huāno q̄uis ali-
o atq; alio mō singule
intelligentur nullo tñ sepa-
rant ab iūtem ut quicūq; fu-
erūt equales verbi grā in
fortitudinē equales sint et
prudencia et iusticia et tyran-
cia. **S**i em̄ dixeris eē istos
equales fortitudinē s̄ illum
prestare prudētia. sequit⁹
ut hui⁹ fortitudo minus
prudens sit. ac p̄ hoc nec
fortitudme equales sunt.
qn̄ est illius fortitudo pru-
dēti⁹. atq; ita de ceteris
virtutibz iuemes si omēs
eadem consideratione per-
curras. **N**on enī de virib⁹
corpis agitur sed de aīm
fortitudine. **C**uāto ergo
magis in illa in cōmutabili
eternaq; substātia in cōpabi-
liter simpliciore qm̄ ē aīm⁹
huānus hec ita se habent.
Ihumano quippe aīo nō hoc
est eē qd' est fortē eē. aut
prudētē. aut iustū aut
tyrantē. **P**otest em̄ eē aī-
mus et nullā istarū habē
virtutē. **D**eō aut hoc est
eē qd' ē potētē esse. aut iustū
eē aut sapiētē. eē. et si qd' de
illa simplici multiplicitate ul'
multiplici simplicitate ~

atate dixeris quo substantia eius significetur. **E**t in obre siue ita dicat^r deus de deo ut et singulis hoc nomeⁿ coⁿueniat. noⁿ tamē ut ambo simul duo dñi sed un⁹ deus sit. Ita em̄ sibi coheret q^o eia^m in distantibz diuersisq^{ue} substantiis fieri apls testis est. Nam et solus dñs sp̄s ē et solus hoīs sp̄s utiq^{ue} sp̄s ē tñ si hereat dñō vnus sp̄s est quāto magis ibi ubi est oīno insepabilis atq^{ue} etna cōnexio. **N**e absurde dici videat^r. quasi filius aⁿbo^rū tū dicitur filius dei. si id q^o d^r deus non nisi de ambo^rū siml^r d^r. ymo de ip̄a siml^r trinitate dicit^r. Siue ergo hoc siue illud sit q^o diligē^tius discutiendū est. nūc unde agitur satis ē videre nullo modo filiū equalem eē p̄ā si in aliquo scilicet q^o pertineat ad signādam eius substantiā īequalis iueⁿitur sicut iam ostendim⁹. **A**pl̄s aut^{em} dixit equalē ī oīb⁹ Ergo equalis ē p̄ā filius et est vnus eiusdēq^{ue} substantie.

De spiritus sancti unitate

Quā p̄re et filio. Cap. v.
 Quia p̄pter etiā sp̄s s̄s

in eadem unitate substantie et in eadē equalitate consistit. **S**ive enī sit unitas ambo^rū siue sanctitas siue caritas siue. siue ideo unitas quia caritas et ideo caritas q̄a sanctitas manifestū ē q^o nō aliq^{is} duoz est q^{uo} quo utq^{ue} conūgitur. quo gemtus a gignente diligatur generatōre q^o suū diligit. sintq^{ue} nō participatione. sed essentia sua neq^{ue} dono superioris alicui⁹ sed suo p̄prio seruantes unitatem sp̄s in vinculo pacis q^o imitari per grām et ad deū et ad nos ip̄os iubemur in quibz duobus p̄ceptis tota lex pendet et p̄phete. Ita sūt illa tria deus vnus sol⁹ magnus sapiēs sanctus b̄s. **N**os aut^{em} ex ip̄o et p̄ ip̄m et in ip̄o b̄i quia ip̄i⁹ munere inter nos vnū cū illo aut^{em} vn⁹ sp̄s quia glutinat^r aiā nr̄a post eū et nobis herere deo bonū est quia p̄det oēm q^o fornicatur ab eo. **S**p̄s ergo sc̄s est tōē aliquid p̄ris et filij. quicquid illud est aut ip̄a tōiō consubstantialis et coeterna que si amicitia cōuenienter dici p̄t dicit^r sed aptius dicit^r caritas. **E**t hec

.Uj.

enā ipā non simplex. Nam
 idō simplicior ē corpe. qz nō
 mole diffundit per spaciū
 loci. sed in unoquoq; corpore
 et in toto tota ē et in qualibz
 parte ei⁹ tota ē. Et ideo cū
 fit aliquid in quauis exigua
 a pticula corpis qd' sentiat
 aiā q̄ius non fiat in toto
 corpe illa tamē tota sentit
 quia totū nō latet. Sed in
 etiā in aiā cū aliud sit artifi
 nosū eē aliud iertem aliud
 acutū. aliud memorē meō
 rē aliud cupiditas aliud ti
 mor aliud leticia aliud tris
 ticia. possintq; et alia sine
 alijs et alia maius et alia
 min⁹ inuābilia et inuābi
 liter in aiē natura iueniri.
 māfestū ē nō simplice sed
 multiplicē eē naturā. Ni
 chyl em̄ simplex mutabile
 ē. Om̄s autē creatūa mutabil.

**De simplici et inmutabili
 essentia dei q̄ius multiplica
 ter scdm substantiā noietur**

Deus vero in **Cap. vii.**
 typhat quidē dicit
 magn⁹. bonus. sapiēs b̄s.
 verus et quicquid aliud nō
 indigne dici videtur. sed
 eadem magnitudo eius ē
 que sapiētia nō ei mole

magn⁹ sed virtute et eadem
 bonitas que sapiētia et mag
 nitudo. et eadē veritas que
 illa oīa. Et nō ē ibi aliud be
 atū eē et aliud magnū aut
 sapiētē aut verū aut bonū
 eē sed oīno ipm̄ eē. Nec qm̄
 trinitas ē ideo triplex est. ^{putād⁹}
 alioquin minor erit pater
 solus aut filius solus qm̄
 siml' pater et filius. q̄q̄m̄
 nō iueniat quō dici possit
 aut pater solus aut filius
 solus cū semp atq; i sepabi
 liter et ille cū filio sit et il
 le cū p̄re. nō ut ambo sint
 pater aut ambo filius. sed
 quia semp iuicem neuter
 solus. Quia v̄o dicimus
 et deū solū ipām trinitatē.
 q̄ius semp sit cū spiritib⁹
 et aiabus sanctis. sed solū
 dicim⁹ qd' deus ē quia nō. ^{sūt}
 et illi cum illo deus. ita so
 lū patrem dicim⁹ patrē nō
 quia sepat' a filio sed qz nō
 simul ambo pater est.

**Trinitatem deitatis nullo
 modo triplicē eē dicendā
 quia n̄c tria ibi plus sunt
 qm̄ unū n̄c unū minus qm̄
 unū ita tria. Cap. viii.**
Qz tantus ē solus pa
 ter uel solus filius ul' sol⁹

spūs sc̄s. q̄ntus est siml' p̄r
 et filius et spūs sanctus
 nullo mō triplex dicendus
 est. **C**orpa quippe ad uictioē
 sua crescūt. **E**rm̄ius em̄ q̄
 adheret uxori sue unū corp⁹
 sit maius tamē corpus fit
 qm̄ si solus viri esset aut
 solus uxoris. **I**n rebus autē
 sp̄italibz cū minor maiori
 adherescat sicut creaturā cre
 atori. illa fit maior q̄ erat
 nō ille. **I**n hys em̄ quo non
 mole magna sunt. hoc est
 maius eē. qd' ē melius eē.
Melior autē fit spūs alicui⁹
 creature cū adheret creatori
 qm̄ si nō adhereat et ideo
 etiā maior quia melior. **E**r
 gō adheret dno unus spūs
 est. **S**ed tamē dñs non idō
 fit maior q̄uis fiat ille q̄
 dno adheret. **I**n ipō ergo
 deo cū adheret equali p̄r
 filius equalis. aut spūs sc̄s
 p̄r et filio equalis nō fit
 maior deus qm̄ singuli e
 orū quia nō est quo crescat
 illa p̄fectio. **P**fectus autē si
 ue p̄r siue fili⁹ siue spūs sc̄s.
 et p̄fectus deus p̄r et filius
 et spūs sc̄s et ideo trinitas
 potius qm̄ triplex. **D**e solo
 vero deo p̄r et filio et sp̄ri

tu sancto. Caplin nonū.

Quonia ostendim⁹
 quō possit dici solus p̄r
 quia nō nisi ip̄e sibi p̄r con
 siderada est illa sentētia q̄
 dī deū verū solū nō eē pa
 trem solū sed patrē et filiū
 et sp̄m sc̄m. **S**i quis eī inter
 roget p̄r solus utrū sit d̄s
 quō respondebit. nō esse
 nisi forte ita dicam⁹ esse
 quidē patrē deū sed nō eē
 solū deū eē aut solū deū
 patrē et filiū et sp̄m sc̄m.
Sed quid agim⁹ de illo tes
 timonio dñi **P**atri em̄ di
 cebat et patrē noiāuerat
 ad quē loquebat cū ait **H**ec
 est autē vita eterna ut cog
 noscant te unū verū deū.
Quid quidā arriam sic so
 lent accipe q̄ nō sit filius
 verus deus. **Q**uibus ex
 clusis videndū ē an intelli
 gere cogamur cū dictū ē
 p̄r ut cognoscant te unū
 verū deū tanqm̄ hoc īsi
 nuare voluerit. quia et
 solus p̄r deus verus ē. ne
 nō intelligerem⁹ deū nisi
 ip̄a tria simul patrē et fi
 liū et sp̄m sc̄m. **I**ñ ergo
 ex dñi testimonio et patrē
 unū verū deū dicim⁹. et
 filiū unū verū deū et sp̄m

sanctū unū verū deū. et siml' p̄rem et filiū et sp̄m sc̄m. id ē simul ip̄am trinitatē nō tres veros deos. sed unū verū d̄m. **A**n̄te qm̄ addidit et quē misisti ih̄m xp̄m subaudiendū est unū verū deū. et ordo verbo rū est ut te et quē misisti ih̄m xp̄m cognoscant unū verū d̄m. **C**ū ergo tacuit de sp̄u sc̄o. an qm̄ consequēs est ut ubicūq; noiātur unū tanta pace unū adherens. ut p̄ h̄at utrūq; unū sit. iam ex hoc intelligat etiā ip̄a pax qm̄uis nō cōmemoret. **I**tem et illo loco apl̄s videtur quasi p̄mitte' sp̄itū sc̄m. et tamē ibi intelligit ubi ait. oīa vr̄a. vos autem xp̄i. xp̄t aut̄ dei. **E**t iterū cap' mulieris vr̄e. caput vri xp̄t. caput aut̄ xp̄i deus. **S**ed rursus si deus nō m̄si oīa siml' tria. quō caput xp̄i d̄s id ē caput xp̄i trinitas cū ī trinitate sit xp̄t ut sit trinitas. **A**n qd' est p̄r cū filio caput ē ei quod est solus filius. **C**ū filio enī p̄r d̄s. solus aut̄ fili' xp̄t ē marie quia iā verbū caro factū loquit'. **S**cdm̄ quā hūilitatē eius etiā maior ē p̄r sicut dicit qm̄ p̄r maior me est ut hoc ip̄m deū eē quod illi cum p̄r unū est

caput sit hoīs mediatoris qd' ip̄e solus ē. **S**i enī mētē recte dicam' principale hoīs id ē tāqm̄ caput humane substācie cū ip̄e hō cū mente sit homo cur non multo cōgruentius multoq; magis verbum cū p̄rē qd' simul d̄s ē cap' ē xp̄i. q̄ius xp̄t homo nisi cū verbo qd' caro factū est itelligi nō possit. **S**ed hoc ut iā dixim' aliquāto diligētius post ea cōsiderabim'. **N**ūc autem equalitas trinitatē et vna ea d̄cōq; suba q̄ntū breuiter potuimus demonstrata ē ut quoq; mō se habeat ista questio quā discutiendā accriore mtētiōē distulim' nichil īpediat quomin' fateamur sumā equalitātē patris et filij et sp̄e sc̄i.

De sententia sancti hylarij q' in trinitate p̄rietatem p̄sonarū

Quādam cū vellet breuissimē singularū in trinitate p̄sonarū insinuare p̄pua. eternitas īqt in p̄rē. species in ymagiē. vsus in mune. **E**t quia nō medio cris auctoritatis in tractatiōe sc̄pturarū et assertione fidei v̄r exst̄it. **H**ylarius eī hoc in libris suis posuit. **H**orū verborū id ē patris et ymaginis et muneris. eternita'

tis et spenei et usus abdita
 scrutatus intelligentiā. quā
 valeo nō eū scrutū arbitror ī
 eternitatis vocabulo n̄ q̄ p̄
 nō habet patrē de quo fit. si
 lius aut de p̄re ē ut fit atq̄ ut
 illi coeternus fit. ymago enī si
 p̄fē implet illud cui⁹ yma
 go ē ip̄a coequat⁹ ei nō illud
 ymaginī sue ī qua ymagiē
 sp̄ciē noīauit. Credo p̄pter
 pulchritudinē. ubi iā est tā
 ta cōgruētia. et p̄ma equali
 tas et p̄ma similitudo nulla
 in re dissidens. et nullo mō
 īequalis et nulla ex parte
 dissimilis sed ad ydemptidē
 r̄ndēs ei cui⁹ ymago ē. ubi
 ē p̄ma et sūma vita. cui nō ē
 ali⁹ viue⁹ q̄ ali⁹ eē s̄z idē q̄ eē et
 viue⁹ et p̄m⁹ ac sūm⁹ itelligē cui n̄ ē
 ali⁹ viue⁹ et aliud intelligere.
 sed id qd̄ ē intelligē hoc et
 viue⁹ hoc eē ē unū oīa tāq̄
 verbū p̄f̄m̄ cui nō desit
 aliquid et ars quedā oīpo
 tentis atq̄ sapiētis dei ple
 na oīm rationū viuectū ī
 cōmutabiliū et omēs unū
 in ea sicut ip̄a unū de uno.
 cū quo unū ibi nouit oīa
 deus que fecit per ip̄as et
 ideo cum decedant et succē
 dant t̄pa nō decedit aliquid
 uel succēdit scientie dei. nō

enī her que creata sūt ideo
 sciūtur a deo q̄a facta sūt. ac
 nō potius ideo facta sūt uel
 mutabilia quā īmutabilis
 ab eo sciūtur. Ille igit⁹ īeffa
 bilis quidā complexus p̄ris
 et ymagis nō est sine p̄fer
 tione. sine caritate sine gau
 dio. Illa 9° dilectio. delecta^o.
 felicitas uel b̄tudo. si t̄n
 aliqua humana voce digne
 d̄r usus ab illo appellatus ē
 breuiter et est in trinitate
 sp̄s sanctus. nō gemitus sed
 gemitus gemitq̄ suauitas
 in genti largitate atq̄ uber
 tate p̄fundens omēs crea
 turas pro captu earū ut ordi
 nē suū teneant et locis suis
 adquiescant. Her igit⁹ oīa
 que arte diuina facta sunt
 et unitatē quidā in se ostē
 dūt et sp̄ciem et ordinē. Quid
 quid enī horū ē et unū aliq̄
 est. sicut sunt nature corpm
 īgeniaq̄ aiāz. et aliq̄ sp̄ne
 formatur sicut sūt figure
 uel qualitates corpm ac dor
 trine uel artes aiāz et ordi
 nē aliq̄e petit aut tenet si
 cut sūt pondēa ul' colloca
 ones corpm atq̄ amores a
 delectationes aiāz. Oportet
 igitur ut creatorē per ea q̄
 facta sunt intellectu conspi

...et remane intelligi
 ...mōna quon
 ...apere vestigi
 ...trinitate sim
 ...om̄ et p̄f̄m̄
 ...beatiſſā d
 ...illa reu et
 ...determinat vid
 ...sua et
 ...in sp̄s et oīa
 ...et oīa
 ...et unū oīa
 ...ex parte uel p̄
 ...in gemitu quide
 ...sicut deū h
 ...et p̄m̄ cogit
 ...videt tendit p̄ p̄f̄
 ...nō p̄f̄m̄
 ...q̄m unū est
 ...trinitas. Her
 ...ē. ex quo
 ...in quo oīa
 ...multis sed ip̄i glō
 ...amor
 ...In
 ...liber septimū
 ...de deo nō re
 ...ad septimū
 ...p̄f̄m̄ in tri
 ...q̄m s̄m̄
 ...et filij essent
 ...nō eē rela
 ...ad se nō
 ...simul a
 ...terru

rientes trinitatē intelligamus. cui⁹ in creaturā quomō dignū ē apparet vestigiū.

In illa enī trinitate summa origo ē rex om̄ et p̄fectissima pulchritudo et beatissima delectatio. Itaq; illa tria et a se iuicem determinari vidēt et in se iſimta sūt et ita et singula sūt in singulis et oīa in singulis et singula in om̄ibus et oīa in om̄ibz et unū oīa. Et videt hoc uel ex parte uel per speculū et in enigmate gaudeat cognoscēs deū et sicut deū honoret et gratias agat. Cui aut nō uidet tendat p̄ pietatē ad uidendū nō p̄ recitatem ad calūpniamdū. qm̄ unus est deus sed tamē trinitas. Nec confuse accipiendū ē. ex quo oīa per quē oīa. in quo oīa. nec dñs multis sed xp̄i glōia in secula seculorū amen.

Explicit liber sextus. Incipit capitula libri septimi. ca. 1.

Utrū quicquid de deo nō relatiue sed ad seipm̄ rē dicitur aulibet p̄sone in trinitate cōueniat. **cap. sēdm**

Qua que patris et filij essentiam significant nō eē relatiua. quia quicquid ad se nō ad aliquid dicitur simul a bo sunt. **Capitulu tertiu**

De sapiētia a deo genita uel creata. Caplm quartū.

Quid ul' a grecis uel a latinis nō ē fuit dici de ineffabili trinitate. **Caplm quītu.**

De substantia et essentia cap. vi.

De tribus p̄sonis unius essentiae. Explicit capitula Incipit liber septim⁹. Cap. p̄m.

Am nūc queram⁹ diligenti⁹ cui⁹ qntū dat deus qd' paulo ante distulim⁹ utrū et singula queq; in trinitate p̄sona possit et p̄ seipm̄ nō cū cetis duabz dici deus aut magnus aut sapiēs. a' uer⁹ aut om̄is aut iustus et si qd' aliud de deo dici p̄t nō relatiue sed ad seipm̄. An uero nō dicatur ista nisi cū trinitas intelligit⁹. Hoc enī quēstionē facit. quia sc̄ptū ē xp̄m dei uirtutē et dei sapiētiā. utrū ita sit pater sapiētie atq; uirtutis sue ut hac sapiētia sapiens sit quā genuit. et hac uirtute potēs quā genuit. et quia semp̄ potēs et sapiens semp̄ genuit uirtutē et sapiētiā. Dixeram⁹ enī si ita ē cur nō et magnitudis sue p̄ sit. quia magnus est. et bonitatis quia bon⁹ ē. et iusticie quia iustus et alia si qua sunt. Aut si hec om̄ia

pluribus vocabulis in eadem sapientia et virtute intelligitur ut ea sit magnitudo quam virtus ea bonitas que sapientia. et ea rursus sapientia que virtus sicut iam tractauimus. **mei** mus cum aliquid horum nomine sic accipiendum esse ac si omnia commemorare. **Qu**eritur ergo an praeterquam singularis sit sapiens atque ipsa sibi ipse sapientia. an ita sit sapiens quomodo dicitur. **verbo** enim quod genuit dicitur est. non verbo quod profertur et sonat et transiit. sed verbo quod erat apud deum et deus erat verbum. et omnia per ipsum facta sunt verbo equali sibi quo semper atque incommutabiliter dicit seipsum. **Non** est enim ipse verbum sicut nec filius nec ymago. **Dicens** autem exceptis illis typalibus vocibus dei que in creatura fuerunt non sonant et transeunt. **Dicitur** ergo illo coeterno verbo non singularis intelligitur sed cum ipso verbo sine quo non est utique dicitur. **Ita** ne et sapiens sicut dicitur ut ita sit sapientia sicut verbum et hoc sit verbum esse quod est esse sapientiam hoc etiam esse virtutem ut virtus et sapientia et verbum idem sit et relative dicatur sicut filius et ymago atque ille non

singularis potest vel sapiens sed cum ipsa virtute atque sapientia quam genuit sicut non singularis dicitur. sed eo verbo et cum eo verbo quod genuit atque ^{ita magni} cum ea magnitudine quam genuit. **Et** si non alio magni. alio deus. sed eo magnus quod deus. quia non aliud illi est magni esse. aliud deum esse. consequens est ut nec deus singularis. sed ea et cum ea deitate quam genuit ut sic sit filius deitas patris. sicut sapientia et virtus patris sicut est verbum et ymago patris. **Et** quia non aliud illi est esse. aliud deum esse ita sit etiam essentia patris filius sicut est verbum et ymago eius. ^{et p} **h** excepto eo quod pater est non sit aliquid pater nisi quod est eius filius ut non tamen id quod dicitur pater manifestum est eum non ad seipsum sed ad filium relative sed omnino ut sit quod ad seipsum est ideo fit quia genuit essentiam suam. **Sicut** enim magnus est non nisi ea quam genuit magnitudine. ita et est non nisi ea quam genuit essentia quia non aliud illi est esse aliud magni esse. **Ita** ne igitur pater est essentiae suae sicut pater est magnitudinis suae sicut pater est virtutis suae et sapientiae suae. **Eadem** appropinquat eius magnitudo que vir-

dicitur et ideo pater quia est eius filius

.vii.

tus et eadē essentia q̄ mag-
nitude. **H**ec disputatio na-
ta ē ex eo qd' scriptū ē xpm̄
ēē dei virtutē et dei sapiē-
tiā. **Q**uia pp̄t̄ in eas āgusti-
as sermo coartat̄ cū ineffabi-
lia fari cupim⁹ ut aut dica-
mus xpm̄ nō ēē dei virtu-
tē et dei sapiētiā atq; ita ī-
pudent̄ et īpie resistamus
aplo. aut xpm̄ quidē dei
virtutē et dei sapiētiā ēē
fateamī. sed eius prēm non
ēē patrē virtutis et sapiē-
tie sue qd' nō minus īpiū
ē. sic enī nec xp̄i erit p̄r q̄
xp̄i dei virtus et dei sapi-
entia est. aut nō ēē patrē
virtute sua potētē neq; sa-
piētia sua sapiētē qd' quis
audeat dicere. aut aliud
in patre intelligi ēē. aliud
sapiētē ēē ut non hoc nō
sit quo sapiens est quod de
aiā intelligi solet que alias
inspiēs alias sapiēs est ve-
lut natura mutabilis et nō
sūme p̄rēq; simplex. a' pa-
trē nō esse aliquid ad sep-
sum et non solū qd' p̄r ē s̄
ōino qd' est ad filiū relati-
ue dicit̄. **Q**uomō ergo e-
iusdē essētie filius tu⁹ p̄r
quāquidē ad sep̄m̄ nō esse

ria est nec oīno est ad sep̄m̄
sed etiā ēē ad filiū illi ē. **A**t
enī multo magis unus eius-
demq; essentia. quia una ea-
demq; essentia p̄r et filius
quāquidē p̄r nō ad sep̄m̄ est
n̄m̄ ēē sed ad filiū quā esse-
tiam genuit et quā essentia
ē quicquid ē. **S**icut ergo ad
se ē et vsq; adiūctē relati-
dicit̄. **A**n p̄r solus nō solum
qd' p̄r dicit̄ sed oīno quicquid
dicit̄ relative ad filiū dicit̄
ille at̄ d̄r et ad se. **E**t si ita
ē qd' d̄r ad se. **A**n ip̄a essētia.
Sed p̄r̄s essentia ē fili⁹. sicut
patris virtus et sapiētia
sicut verbū p̄r̄s et ymago pa-
tris. **A**ut si essentia d̄r ad se
filius. p̄r̄ aut nō ē essentia.
sed genitor essentia nō est
aut ad sep̄m̄. sed hac ip̄a
essentia quā genuit sicut
hac ip̄a magnitudiē magni⁹
quā genuit ergo et mag-
nitude ad se d̄r. filius ḡ et
virtus et sapiētia et verbū
et ymago. **Q**uid aut̄ absur-
dus qm̄ ymaginē ad se dicit̄.
aut si nō idip̄m̄ est ymago
et verbū qd' est virtus et
sapiētia sed illa relative di-
citur. hec aut̄ ad se nō ad
aliud incipit nō ea sapiētia

vii.

ē eē qd' candidū eē. Aliud eī
 ibi forma et aliud color et v-
 trūq; nō m seipō sed m aliqua
 mole q' moles nec color nec
 forma est. sed formata atq;
 colorata. Sapiētia vērō et sa-
 piens ē et seipā sapiēs ē. Et
 qm' qūq; aīa participatioē
 sapiētie fit sapiens si rursus
 desipiat. manet tamē m se
 sapiētia. nec aī aīa fuit ī stul-
 ticiā cōmutata illa mutat
 nō ita ē ī eo qui ex ea fit sa-
 piens q' admodū candor m
 corpe qd' ex illo candidū ē.
Cū em̄ corpus m aliū colo-
 rem fuit cōmutatū nō ma-
 nebit candor ille atq; oīno
 eē desinit. Quid' si et p' q' ge-
 nuit sapiētiā ex ea sapiens
 fit neq; hoc ē illi eē qd' sape.
 qualitas eius ē fili' nō pro-
 les eius et nō ibi erit iā sū-
 ma simplicitas. Sed absit ut
 ita sit. Quia vere ibi ē sūme
 simplex essentia. hoc gō ibi
 ē eē qd' sape. Quid' si hoc ē illi
 eē quod sapere nō p' illā sapi-
 entia quā genuit sapiēs est
 p'. Alioqñ nō ipē illā sed illa
 eū genuit. Quid em̄ aliud
 dicim' cū dicim' hoc illi ē
 eē qd' sape m si eo ē quo sapi-
 ens est. Quia p' que causa

illi ē ut sapiēs sit ipā illi cau-
 sa ē ut sit. P'nde si sapiētia
 quā genuit causa illi ē ut
 sapiens sit etiā ut sit ipā illi
 causa ē. Quid' fieri nō p' m si
 gignendo eū aut faciēdo.
 Sed neq; genitricē neq; cō-
 ditricē p'is ullomō q'sqñ dix-
 erit sapiētiā. Quid em̄ est
 m samus? Ergo et p' ipē sa-
 piētia ē. Et ita dicit' filius
 sapiētia p'is quō dicit' lu-
 mē patris id est ut quē ad
 modū lumē de lumine. et
 vtrūq; vñū lumē sic itelliga-
 tur sapiētia de sapiētia et
 vtrūq; vna sapiētia. Ergo et
 vna essentia quia hoc est ibi.
 eē qd' sape. Quid' em̄ ē sapiē-
 tie sapere et potētie posse
 et eternitati eternā eē. iustī-
 tie iustā eē. magnitudinī
 magnā eē hoc est eētie
 ipm̄ eē. Et quia m illa sūm-
 plicitate nō ē aliud sapere
 qm' eē eadē ibi sapia q' eētia.

**Ea que patris et filij essentia
 significant nō eē relatiua qā
 quicquid ad se non ad aliquid
 dicitur simul ambo sūt Cap ij.**

Pater igit' et filius siml'
 vna essentia et vna mē-
 titudo et vna veritas
 et vna sapiētia. Sed nō p' et

filius simul ambo unū verbū
 quā nō simul ambo unus fili⁹
 Sicut enī filius ad patrem
 refertur nō ad seipm̄ dicitur.
 ita et verbū ad eū cui⁹ ver-
 bū ē refertur tū dicit⁹ ver-
 bū. Et quippe filius quo ver-
 bū. et eo verbū quo filius.
 Unū igit⁹ p̄ et filius simul
 nō utiq; unus filius conse-
 quēs est ut p̄ et filius simul
 nō ambo unū verbū. Et
 p̄tēā nō eo verbū quo sapi-
 entia. quia verbū nō ad se
 d̄ sed tm̄ relative ad eū cui⁹
 verbū ē sicut filius ad patrē.
 Sapiētia vero eo quo esse
 tia et ideo quia una essen-
 tia una sapiētia. Unū vero
 et verbū sapiētia ē sed nō
 eo verbū quo sapiētia. Ver-
 bū enī relatīe sapiētia esse
 tialit̄ intelligitur id dicit⁹ ac
 tiam⁹ cū dicit⁹ verbū ac
 si dicit⁹ nata sapiētia ut
 sit et filius et ymago et hec
 duo tū dicit⁹. id ē nata sa-
 piētia in uno eorū eo q̄ est
 nata et verbū et ymago
 et filius intelligatur. et ī
 hys omnibus noībus nō oste-
 datur essentia quia relati-
 ue dicitur. at in altero qd̄
 ē sapiētia qm̄ et ad se dicit⁹

seipā enī sapiēs ē etiam
 essentia demōstret⁹ et hoc
 eius eē qd̄ sape. Unū pater
 et filius simul una sapiētia
 quia una essentia et singul-
 latim sapiētia de sapiētia
 sicut essentia de essentia.

Quia p̄tēā nō quia p̄ nō
 est filius et filius nō ē p̄.
 aut ille īgenitus. ideo nō
 una essentia quia hys noī-
 bus relatīa eorū ostendū-
 tur. Utq; aut̄ simul una sa-
 piētia et una essentia ubi
 hoc ē eē qd̄ sape. Non aut̄
 simul uterq; verbū aut fi-
 lius quia nō hoc ē eē qd̄ ver-
 bū aut filiū esse sicut iā sa-
 tis ostendim⁹ ista relatīe
 dicit⁹ *De sapientia a deo gen-
 ta ul' creata. Cap. tertiu-*

Quare ergo in scripturis
 nūq; fere de sapiē-
 tiam dicit⁹ nisi ut
 ostendat⁹ a deo genita uel
 creata. Genita scilicet p̄ quā
 facta sūt omnia. creata vero
 uel facta sicut in hoībz tū
 ad eā que nō creata et facta
 sed genita ē cōvertit⁹ et
 illustratur. In ipis enī fit
 aliquid qd̄ vocet⁹ eorū sapi-
 entia. uel illud scripturis pro-
 nūciatibz aut narratibz.

dicitur in scripturis et ha-
 bitum nobis. hoc nō enī
 p̄tēā sapiētia ē q̄a facta
 dicitur. In p̄tēā nō loq̄t⁹
 nō dicit⁹ sapiētia uel de
 dicit⁹ aliquid nisi quod
 nō deo nati ostendat⁹
 tū qd̄ nō p̄tēā et p̄tēā
 p̄tēā qd̄ illa nobis sapiētia
 ostendit⁹ dicit⁹ et in eam
 dicit⁹ in eam forma
 dicit⁹ enī dicit⁹ dicit⁹
 dicit⁹ eius sic nō quod
 dicit⁹ ex hoc verbū so-
 dicit⁹ dicit⁹ pronūciat⁹
 dicit⁹ dicit⁹. sicut enī
 dicit⁹ dicit⁹ illud aut̄
 dicit⁹ ē et illū dicit⁹ dicit⁹
 dicit⁹ de se et de p̄tēā
 dicit⁹ dicit⁹ ē de hoībz.
 dicit⁹ nemo nouit fi-
 dicit⁹ pater et nemo no-
 dicit⁹ nisi filius et qui
 dicit⁹ filius reuelare.
 dicit⁹ p̄tēā reuelat⁹ pater
 dicit⁹ p̄tēā sui. Si enī
 dicit⁹ qd̄ nos p̄tēā
 dicit⁹ p̄tēā et t̄m̄ dicit⁹
 dicit⁹ ostendit⁹ et illud
 dicit⁹ dicit⁹ optima
 dicit⁹ dicit⁹ quod facta sūt
 dicit⁹ dicit⁹ ostendit⁹ p̄tēā
 dicit⁹ dicit⁹ p̄tēā et
 dicit⁹ dicit⁹ qd̄ p̄tēā

. viij .

qd' verbū caro factū ē et ha-
 bitab' m nobis. **H**oc mō enī
 xpē facta sapiēcia ē qā frus
 est homo. **A**n ppteā nō loq̄t'
 m illis libris sapiā uel de
 illa dicit' aliquid msi quod
 eam de deo natā ostendat
 a' scām quā misit et p̄r ipē
 sapiā quia illa nobis sapiā
 cōmēdanda erat et imitan-
 da cui' imitatione forma-
 mur. **P**ater enī eam dicit
 ut verbū eius sit nō quō
 profert ex ore verbū so-
 nās aut ante pronūcian-
 onē cogitatur. spacijs eī
 tym hoc cōpletur illud autē
 eternū ē et illuīnando di-
 cit nobis et de se et de pa-
 tre qd' dicendū ē **d**e hoīb'z.
Ideoqz aut. nemo nouit fi-
 liū msi pater et nemo no-
 uit patrē nisi filius et cui
 voluerit filius reuelare.
 quia p̄ filiū reuelat' pat'
 id ē per verbū suū. **S**i eī
 hoc verbū qd' nos profer-
 rim' tpale et transitorū
 ē et senpm ostendit et illud
 de quo loquim' q̄ntomagis
 verbū dei per quod facta s̄t
 oīa quod ita ostendit pa-
 trem sicuti ē p̄r. quia et
 n̄m ita ē et hoc est qd' p̄r

scdm qd' sapiā est et essentia.
Nā scdm qd' verbū nō hoc ē
 qd' p̄r quia verbū nō ē pater.
 et verbū relatīe dī sicut fili'
 qd' utiqz nō p̄r. et ideo xpūs
 virtus et sapiēcia dei. quia
 de p̄r virtute et sapiēcia
 etiā ipē virtus et sapiēcia
 est. sicut lumē de p̄r lumie.
 et fons vite apud deū p̄rē
 utiqz fontē vite qm apud te
 mquit fons vite et m lūe
 tuo uidebim' lumē quia sicut
 p̄r habet vitā m semetipō sic
 dedit filio habere vitā m se-
 metipō. et erat lumē verū
 qd' illuāt oēm hoīem veni-
 entē m hūc mūdū. et lumē
 hoc verbū erat apud deū.
 sed et deus erat verbū d̄s
 aut lumē est et tenebre ī
 eo non sūt ulle. lumē uēō
 nō corpale sed spiritale ne-
 qz ita spiritale ut illuātio
 ne factū sit q̄admodū dic-
 tū est aplis vos estis lumē
 mūdi sed lumē qd' illuāt
 oēm hoīem ea ipā et sūma
 sapiēcia d̄s unde nūc agim'
Sapiēcia ergo filius de sa-
 piēcia p̄rē sicut lumē de lu-
 mine et deus de deo ut et
 singls pater lumē. et singls
 filius lumē et singulus p̄r

illi caritate diffusa in cordibus
 nostris per spiritum sanctum qui datus
 est nobis. Non igitur mirum si
 propter exemplum quod nobis ut re-
 formentur ad imaginem dei pre-
 bet ymago equalis patri. Cum
 de sapientia scriptura loquitur.
 de filio loquitur quem sequitur
 vivendo sapienter. quous et pro-
 fit sapientia sicut lumen et deus.
 spiritus quoque sanctus siue sit summa
 caritas utriusque coniungens nos
 quod subiungens. quod ideo non
 indigne dicitur quia spiritus est
 deus caritas est. quod etiam non
 est ipse sapientia cum sit lumen.
 quoniam deus lumen est. Siue alio
 modo essentia spiritus sancti sin-
 gillatim ac proprie nominanda est.
 quoniam deus est utique lumen est
 et quoniam lumen est utique sapi-
 entia est. Deum autem esse spiritum
 sanctum utique scriptura clamat.
 apud apostolum qui dicit. Presen-
 tis quia templum dei estis. Sta-
 timque subicit et spiritus dei ha-
 bitat in vobis. Deus autem
 habitat in templo suo. Non
 enim tanquam minister dei spiritus
 habitat in templo dei cum a-
 lio loco euidenter dicat. Presen-
 tis quia corpora vestra templum
 in vobis est spiritus sanctus quem ha-
 betis a deo et non estis viri.

Empti enim estis pretio magno
 glorificate ergo deum in corpore
 iuro. Quid est ergo sapientia
 nisi lumen spirituale et incommu-
 tabile? Est enim et sol iste lu-
 men sed corpale est et spiritualis
 creatura lumen sed non incommu-
 tabile. lumen ergo patris. lumen
 filius. lumen spiritus sanctus. Similiter
 autem non tria lumina sed unum
 lumen. et ideo sapientia patris. sa-
 pientia filius. sapientia spiritus sanctus
 et simul non tres sapientie sed
 una sapientia. Et quia hoc est
 ibi esse quod sapere. una essen-
 tia pater et filius et spiritus
 sanctus nec aliud ibi est esse
 quoniam deum esse. unus ergo deus
 pater et filius et spiritus sanctus.
 Quid vel a grecis vel a latinis
 necesse fuit dici de ineffabili
 trinitate. Capulum quertum
 et
 itaque loquendi causa de ineffa-
 bilibus ut fieri aliquo modo pos-
 semus quod effari nullo modo pos-
 sumus dictum est a nostris grecis
 una essentia tres substantie.
 a latinis autem una essentia
 vel substantia. tres personae. quia
 sicut iam diximus non aliter
 in sermone nostro id est latino
 essentia quoniam substantia solet
 intelligi. Et dum intelligatur
 saltem in enigmate quod dicitur.

placuit ita dici ut dicitur aliquis
 cum quereretur quid tria sint
 que tria esse fides vera pronu-
 ciat cum et patrem non dicit esse
 filium nisi filium esse patrem et spiritum
 sanctum quod est donum dei nec
 patrem dicit esse nec filium. Cum
 ergo queritur quid tria uel quod
 tres. conferimus nos adiuuam-
 endum aliquid speciale uel gene-
 rale nomen quo complectamur
 haec tria. Neque occurrit animo
 quia excedit supereminencia
 diuinitatis usitati eloquii
 facultate. Verius enim cogi-
 tatur deus quam dicitur et ue-
 rius est quam cogitatur. Cum enim
 dicimus non eundem esse iacob qui
 est abraham. ysaac autem nec
 abraham esse nec iacob. tres esse
 utique fatemur abraham ysaac
 et iacob. sed cum queritur quod
 tres respondemus ~~tres~~ tres
 homines nomine speciali ~~eos~~ eos
 pluraliter appellantes. generali
 autem si dicamus tria animalia. Homo
 enim sicut veteres diffinie-
 runt animal esse rationale mortale
 aut sicut spiritus nostrum loqui
 solent tres animas cum a parte
 meliore totum appellari pla-
 ret id est ab anima. et corpus et
 animam quod est stotus homo. Ita
 quippe dominum est in egyptum de-

descendisse cum iacob animas lxxv.
 pro tot hominibus. Item cum dicimus
 equum tuum non eum esse qui meus
 est. et tertium alium alterum
 nec meum esse nec tuum. fatemur
 tres esse. et interrogati quid
 tres. respondemus tres equos
 nomine speciali generali autem animalia
 tria. Itemque cum dicimus bouem
 non esse equum. canem uero nec
 bouem esse nec equum. tria que-
 da dicimus. et percutantibus
 quid tria non iam speciali nomine
 dicimus tres equos aut tres
 boues aut tres canes quia non
 eadem specie continentur. sed
 generali tria animalia siue sup-
 re genere tres subas uel tres
 creaturas uel tres naturas.
 Quocumque autem plurali numero e-
 nunciatur specialiter uno nomine
 etiam generaliter enunciari
 possunt non autem omnia que ge-
 neraliter uno nomine appellantur
 etiam specialiter appellare uno no-
 mine possumus. Nam tres
 equos quod est nomen speciale etiam
 animalia tria dicimus. equum uero
 et bouem et canem animalia tamen
 tria dicimus uel subas que
 sunt generalia nomina et si quid
 aliud de his generaliter dici
 potest. Tres uero equos aut bo-
 ues aut canes que specialia

vij

vocabula sunt nō ea possu-
 mms dice. Ea quippe uno
 nomie q̄ius plūalit̄ enū-
 ciam⁹ que cōiter habēt illd
 qd' eo noie significat. Abra-
 hā q̄ppe et ysaac et iacob cōe
 hnt id qd' est homo. Itaq; di-
 cūtur tres hoies. Equus q̄
 et bos et canis cōe habent
 id qd' ē aiāl. Dicūt⁹ ḡ tria
 aiālia. Ita tres aliquas lau-
 ros etiam tres arbores di-
 cūm⁹. laurū vērō et mirtū
 et oleam tm̄ tres arbores
 uel tres substācias a natu-
 ras. Itaq; ita tres lapides
 etiā tria corpa lapidē vērō
 et lignū et ferrū tm̄ tria
 corpa uel si quo etiā supio-
 re gnāli noie dici p̄nt. Pa-
 ter ergo et filius et sp̄s sc̄s
 qm̄ tres sunt. qd' tres sint
 queram⁹ quid cōie habeāt
 Nō em̄ cōie illis ē id qd' p̄r
 est ut iuicē sibi sint patres
 sicut amici cū relative ad
 altutū dicātur p̄nt dici tres
 amici qd' iuicē sibi sūt. Nō
 aut̄ hoc ibi. quia tm̄ pater
 ibi p̄r nec duoz p̄r. sed unū
 cū filij. Nec tres filij cū p̄r
 ibi non sit filius nec sp̄s sc̄s.
 Nec tres sp̄s sc̄i q̄a et sp̄s
 sc̄s p̄ria significatione qua

etiā domū dei dicit⁹ nec pat-
 nec fili⁹. Quid ergo tres. Si
 enū tres p̄sone cōie ē eis id
 qd' p̄sona ē. Ergo speciale h̄
 aut gnāle nomē est eis si cō-
 suetudinē loquēdi respicis
 Sed ubi est natie nulla di-
 uersitas ita generalit̄ enū-
 ciantur aliqua plūā ut etiā
 specialit̄ enūciari possint.
 Nature em̄ differentia fa-
 cit ut laurus et mirtus et
 olea. aut equus et bos et ca-
 nis nō dicant⁹ speciali noie
 iste tres lauri aut illi tres
 boues. s; gnāli et iste tres
 arbores et illa tria aiālia.
 Hic vero ubi nulla ē eētie
 diuersitas oportet ut spen-
 ale nomē habeant hec tria.
 Quid tm̄ nō iuēntur. Nam
 p̄sona generale nomē est
 m̄tm̄ ut etiā hō possit hoc
 dici cū tm̄ intersit m̄ter hōi-
 nem et deū. De inde m̄ ipō
 generali vocabulo si p̄tea
 dicim⁹ tres p̄sonas qz cōie
 est eis id quod p̄sona ē alio-
 quū nullo mō possūt ita di-
 ci q̄admodū non dicūt⁹ tres
 filij quia nō cōie est eis id
 qd' est filius. cur non etiā
 tres deos eē dicim⁹. Certe
 enū quia pater p̄sona et fi-
 lius p̄sona et sp̄s sc̄s p̄soā

ideo tres p[er]sone. **Q**uia ergo pater deus et filius d[omi]n[us] et sp[iritu]s sc[ilicet] deus cur no[n] tres d[omi]n[us]. Aut q[ui]a p[ro]p[ter] ineffabilem co[n]iunctio[n]e[m] hec tria siml[iter] un[us] deus. cur no[n] eti[am] una p[er]sona. ut ita no[n] possim[us] dice[re] tres p[er]sonas. **Q**uius singula[m] qua[m] q[ui] appellam[us] p[er]sona[m] que[m]admo[d]u[m] du[m] no[n] possim[us] dice[re] tres deos. q[ui]us singulu[m] que[m]q[ue] appellemus deu[m] siue patre[m] siue filiu[m] siue sp[iritu]m sc[ilicet] sc[ilicet]. An q[ui]a sc[ri]ptura no[n] dicit tres deos. Sed nec tres p[er]sonas alicubi sc[ri]ptura[m] co[m]me[m]orare iuuenimus. An q[ui]a nec tres nec una p[er]sona[m] sc[ri]ptura[m] dicit hec tria. **L**egim[us] eni[m] p[er]sona[m] deu[m] no[n] p[er]sona[m] d[omi]n[us]. p[ro]p[ter]ea licuit loq[ui] di et disputandi necessitate tres p[er]sonas dice[re]. no[n] q[ui]a sc[ri]ptura dicit. sed q[ui]a sc[ri]ptura no[n] contradicit. **S**i aut[em] dicerem[us] tres deos. co[n]tradiceret sc[ri]ptura dice[re]. Audi isrl[ael]. **D**ns d[omi]n[us] tuus. deus unus e[st]. Cur ergo et tres e[ss]entias no[n] licet dice[re]. q[uo]d similit[er] sc[ri]ptura[m] sicut non dicit ita nec contradicit. **N**am essentia si sp[iritu]ale nome[n] e[st] co[m]m[un]e trib[us]. cur no[n] dicantur tres essentie sicut abrah[am] isaac et iacob tres ho[m]ines

q[ui]a ho[m]o sp[iritu]ale nome[n] e[st] co[m]m[un]e om[n]ib[us] ho[m]ib[us]. **S**i aut[em] sp[iritu]ale nome[n] no[n] e[st] essentia. sed ge[n]erale. q[ui]a homo et petrus et arbor et sydus et angel[us] dicit[ur] essentia cur no[n] dicit[ur] iste tres essentie sicut tres equi dicit[ur] tria au[er]ia et tres lauri dicit[ur] tres arbores et tres lapides tria corpa. Aut si p[ro]p[ter] unitate[m] trinitatis no[n] dicit[ur] tres essentie sed una essentia cur no[n] p[ro]p[ter] eandem unitate[m] non dicit[ur] tres substantie uel tres p[er]sone. sed una substantia et una p[er]sona. **Q**ui eni[m] est illis co[m]m[un]e nome[n] essentie ita ut singulus quisq[ue] dicit[ur] essentia ta[m] illis co[m]m[un]e est ut substantie uel p[er]sone uocabulu[m]. **Q**uid[em] em[en] de p[er]so[n]is sc[ilicet] m[od]o[m] hoc de substantiis sc[ilicet] m[od]o[m] greco[rum] co[n]suetudine ea que dixim[us] oportet itelligi. Sic em[en] illi dicit[ur] tres substantias. una essentiam que[m]admo[d]u[m] nos dicimus tres p[er]sonas una essentia uel substantia. **Q**uid igitur restat. An ut fateam[ur] loquedi necessitate parta hec uocabula cu[m] opus e[ss]et copiosa disputatione aduersus

insidias uel errores hereticorum. Cū enī conaretur huāna iopia loquēdo proferre ad hoīm sensus qđ in secretario mētis pro captu tenet de dño deo creatore suo siue ppiā fidē siue per qualēcūq; mtelligentiā timuit dicere tres essentias ne mtelligeretur in illa sūma equalitate ulla diuersitas. **R**ursum nō eē tria quedā nō poterat dicere qđ sabellius qā dixit i hēsīm lapsus ē. Certissimē q̄ppe et de scripturis cognoscit qđ pie credendū ē et aspectū mentis indubitata p̄ceptiōne p̄strigūt et patrē esse et filiū et sp̄m s̄m nec eūdē filiū eē qui pater ē. n̄ sp̄m sanctū eūdē patrē eē uel filiū. **Q**uesiuit quid tria diceret et dixit substācias siue p̄sonas. **Q**uibus noīb; nō diuersitatē mtelligi uoluit sed singularitatē noluit. ut nō solū ibi unitas itelligatur ex eo qđ dicitur una essentia sed et trinitas ex eo qđ dicitur tres substācie ul' p̄sonae. **N**ā si hoc ē deo eē qđ subsistit ita nō erant dicende tres substācie ut nō dicūtur tres essentiae.

quēadmodū quia hoc ē deo esse qđ sape sicut nō tres essentias ita nec tres sapiētiās dicim;. **S**ic enī quia hoc illi est deū eē qđ ē eē. tam tres eēntias qm̄ tres deos dicifas nō ē. **S**i autē aliud ē deo eē. aliud subsistit. sicut aliud deo esse. aliud p̄m̄ eē uel deū esse. qđ enī ē ad se dī. pater autē ad filiū et dñs ad seruiētē creaturā dicit. relatiue ergo subsistit sicut relatiue gignit et relatiue dñatur. ita iā substācia nō erit substācia q̄ relatiuiū erit. **S**icut enī ab eo qđ ē esse appellatur essentia. ita ab eo. qđ ē subsistit substācia dicim;. **A**bsurdū ē autē ut substācia relatiue dicatur. **O**m̄is enī res ad seip̄m subsistit. q̄nto magis deus si tñ dignū ē ut deus dicatur subsistit. **De substācia et essentia Capitulum quintum**

De hīs enī rebus recte mtelligit in quibus subiectis sūt ea que i aliquo subiecto eē dicūtur sicut color aut forma in corpe. **C**orpus enī subsistit et ideo substācia ē illa uero in subsistēte atq; subiecto corpe que nō

placet. dicam⁹ patrē psonā eē
 filij et spūs sancti. a' filiū pso
 nā eē pūs et spūs sancti a' spi
 ritū sc̄m psonā eē pūs et fi
 lij. Sed neq; psona ita dici a
 licubi solet neq; in hac trini
 tate cū dicam⁹ psonā patris
 aliud dicim⁹ qm̄ substantiam
 pūs. Quo circa ut subā pūs
 ipē p̄ e: nō quo p̄ est s; quo
 est ita et psona pūs nō aliud
 qm̄ ipē p̄ e. Ad se quippe d̄z p
 sona nō ad filiū ul' spm̄ sc̄m
 sicut ad se d̄z d̄s et magnus
 et bonus et iustus et si quid
 aliud huiusmodi. Et quē ad
 modū hoc illi eē qd' deū eē
 qd' magnū qd' bonū eē. ita
 hoc illi est eē qd' psonā eē. Cur
 ergo non hec tria siml' vnā
 psonā dicim⁹. sicut vnā esse
 ciam et vnū deū. sed dicim⁹
 tres psonas cū tres deos a'
 tres essentias nō dicim⁹ n'
 quia volum⁹ uel vnū aliqd'
 notabulū seruire huic signi
 ficatiom̄ qua itelligitur tri
 nitas ne oīno taceremus
 mterrogati quid tres. cū tres
 eē faterem⁹. Nam si genus
 ē essentia spēs aut substantia
 siue psona ut nōnulli senti
 unt omitto illud qd' iā dixi
 oportere appellari tres esse
 tias ut appellentur ~ tres

sube uel psona sicut appellat⁹
 tres equi eadēq; aiālia tria.
 cū sit spēs equus aiāl genus.
 Neq; em̄ spēs ibi pluāliter
 dicta est et genus singulait⁹
 tāqm̄ diceret⁹ tres equi vnū
 aiāl. sed sicut tres equi spāli
 noīe. ita tria aiālia noīe gna
 li. Sed si dicūt sube ul' psoē
 noīe non spetiem significat.
 sed aliquid singulaē atq; ī
 diuiduū ut suba ul' psoā nō
 ita dicat⁹ sicut dicat⁹ hō quod
 coīe ē oībus hoībus sed quō
 dicat⁹ hic homo uelut abra
 hā uelut ysaac uelut iacob
 uel si quis alius qui etiam
 digito p̄sens demonstrari
 possit sic quoq; illos eadē
 ratio consequet⁹. Sicut em̄
 dicūt abraham ysaac et ia
 cob tria mdiuidua ita tres
 hoīes et tres aiē. Cur ergo
 et p̄ et filius et spūs sanct⁹
 si scdm̄ gen⁹ et spēm et mdi
 uiduū etiā ista differim⁹.
 nō ita dicūtur tres eēcie
 ut tres sube seu psona. Sed
 hoc ut dixi omitto. Illud dico
 si essentia genus est una es
 sentia iā nō h̄t spēs sicut q
 genus ē aiāl. vnū aiāl iam
 nō habet spēs non sunt ergo
 tres speties vnus essentie
 pater et filius et spūs sc̄s.

et
 qd' abscit
 dicit non rati
 Unde hoc i
 tere et ubi p
 minas vna
 tassis igne
 tres psona
 De tribus p
 essentia. C
 ed ne u
 requirant
 uellent fore
 stānas tres
 sent dicit
 profopa
 rūt qd' fuit
 sue confectio
 dicitur. C
 dem ratio i
 ē do eē ali
 oīno idē
 psona uer
 mus tres p
 lui et spm̄
 dicitur ali
 aut tres
 tres vnū
 nō qd' vnū
 sentim. C
 eis amos
 aut p̄m
 qua hoc
 mfractio

Si autē spēs est essentia sicut
 species ē hō. tres uero ille quas
 appellam⁹ substantias siue pso
 nas sic eandē spēne cōiter ha
 bent quēadmodū abrahā et isa
 ac et iacob. spēm que homo dicitur
 cōiter habent. Non sicut hō sub
 diuidit⁹ in abrahā isaac et ia
 cob ita in hō et in aliquos sin
 gulos hoīes subdiuidi pōt. Om
 nino em̄ nō pōt quia vn⁹ hō iā
 singulus homo ē. Cur ergo v
 na essentia in tres substantias
 ul' psonas subdiuidit⁹. Nam
 si essentia spēs ē sicut hō sic ē
 vna essentia sicut vn⁹ hō. An
 sicut dicim⁹ aliquos tres hoī
 nes eiusdē sexus eiusdē tēpe
 rationis corpis eiusdēq; aīmi
 vnā eē naturā. tres sūt em̄
 hoīes sed vna natūa sic etiā
 ibi dicim⁹ tres substantias vnā
 essentia aut tres psonas vnā
 substantia uel eēntia. Hoc uero
 utriusq; silē est quia et uerēs
 qui latine locuti sūt anq̄m ha
 berēt ista noīa que nō diu est.
 qm̄ in usū uenerūt id ē essentia
 ul' substantia pro hys natura
 dicebant. Non itoz quia sōm
 genus et species ista dicim⁹
 sed quasi sōm cōiem eandēq;
 materie sic ut ex eodē auro
 si fierent tres statue dicerem⁹
 tres statuas vnū auz n̄ tñ

genus dicerem⁹ aurū. spēs au
 tem statuas. nec auz spēm
 statuas uero mdiuidua. Nul
 la quippe spēs mdiuidua sua
 transgredit⁹ ut aliquid extra
 cōprehendat. Cū em̄ diffinēō
 qd sit hō qd ē nomē speciale
 singuli quicq; hoīes que sunt
 mdiuidua eadē diffinēōe
 cōtinetur n̄ aliquid ad eā
 p̄tinet quod hō nō sit. Cū uero
 aurū diffinero non sole sta
 tue si auree fuerint sed et a
 nuli et si quid aliud de auro
 fuit ad aurū p̄tinebit. et si
 nichil inde fiat auz dicitur qua
 etiā si nō sūt auree nō ideo
 nō erūt statue. Itē nulla spe
 cies excedit diffinēōe ge
 neris sui. Cū em̄ diffinēō
 aiāl qm̄ generis hui⁹ spēs
 est equus oīs equus aiāl ē.
 nō autē statua oīs aurū ē.
 Ideo qm̄ in tribus statuas
 aureis recte dicim⁹ tres
 statuas vnū auz. nō tamē
 ita dicim⁹ ut genus aurū
 statuas uero species itelli
 gam⁹. Hec sic ergo trinita
 tem dicim⁹ tres psonas uel
 substantias vnā essentiam et
 vnū deū tāqm̄ ex vna mate
 ria ~~ita~~ quedam subsistit
 etiam si quidquid illud est
 in hys tribus explicatū sit

Nō enī aliqd̄ aliud ei⁹ essen-
cie ē p̄ter istā trinitatē. Ta-
mē tres p̄sonas eiusdē eēnciē.
uel tres p̄sonas unā eēnciā
dicim⁹. tres autē p̄sonas ex ea-
dem essēcia nō dicim⁹ qua-
si aliud ibi sit qd̄ eēnciā ē ali-
qd̄ p̄sona sicut tres statuas
ex eodē auro possim⁹ dicere.
aliud enī illic ē eē auz. aliud
eē statuas. Et cū dicūt tres
hoiēs vna natuā uel tres ho-
mines eiusdē nature possūt
p̄t̄ etiā dici tres hoīes ex ea-
dem natuā quia ex eadem
natuā et alij tres hoīes p̄t̄
existere. In illa vero essēcia
trinitatis nullomō alia quelibet
p̄sona ex eadē eēnciā p̄t̄
existere. **Q**uēdem in hīs re-
bus nō tm̄ ē vnus hō q̄ntū
tres hoīes simul et plus ali-
quid sūt hoīes duo qm̄ vnus
homo. Et in statuis equalibz
plus auri ē tres simul qm̄ sin-
gule statue et min⁹ auri est
vna qm̄ due. At in deo nō ita
est. **N**on enī maior eēnciā ē
pater et filius siml̄ qm̄ solus
pater aut solus filius sed tres
simul ille substācie suē p̄soē
si ita dicende sūt equales s̄
singulis qd̄ animalis hō non
p̄cipit. **N**on enī potest cogi-
tare nisi moles et spacia uel

minuta uel grandia volitā-
bus in aīo ei⁹ fantasmatibus
eius tāqm̄ ymaginibz corp̄m
ex qua imūdiā donec purge-
tur credat in patrē et filiū et
sp̄m sc̄m. vnū deū solū magnū
oīpotētē bonū iustū misericō-
dem oīm visibilū et inuisibili-
ū conditorē. et quicq̄ de illo
pro huāna facultate digne ve-
re q̄ dici p̄t̄. **N**ecq̄ tū audieit
patrē solū deū sepet inde fi-
liū aut sp̄m sc̄m. cū eo quippe
solus deus cū quo et vnus
deus est q̄a et filiū cū audim⁹
solū deū sine ulla sepatione
p̄is aut sp̄s sc̄ti oportet ac-
cipere atq̄ ita dicat unā esse-
tiam ut nō existimet aliud
alio uel maius uel min⁹ ul'
aliqua ex parte diuersū non
tm̄ ut p̄r ip̄e sit et filius et sp̄s
sc̄s. et quicq̄ aliud ad altūbz
sigla dicūt sicut d̄bū qd̄ n̄ d̄r n̄
filius a donū qd̄ n̄ d̄r n̄ sp̄s sc̄s
p̄ter qd̄ etiā pluāle nūm ad-
mittūt sicut ī euāgelio scrip-
tū est. Ego et p̄r vnū sumus.
Et vnū dixit et sim⁹. Vnū sc̄s
eēnciā qd̄ idē de⁹ sum⁹ sc̄m
relatm̄ qd̄ ille pater hic fili⁹.
Aliq̄ et taretur vnitās eēnciē
et sola pluālit̄ relatiō cōmeō-
rantur. **V**eniem⁹ ad eū ego
et pater et habitabim⁹ apud

eū. Veniem⁹ et habitabimus
 pluālis ē nūis quia p̄dictū est
 ego et p̄r id ē filius et p̄r que
 relative adiuicē dicitur aliquā
 latenter oīno sicut in genesi-
 fficiam⁹ hoiēm ad ymaginē et
 similitudinē nrām. Et faciam⁹
 et nrām pluālit̄ dictū ē. et n̄
 ex relatis accipi nō oportet.
 Non em̄ ut faceret dñs aut ad
 ymaginē et similitudinēz deoz
 sed ut faceret pater et filius
 et spūs sanctus. ad ymaginē
 ergo patris et filij et spūs sc̄i
 ut subsisteret homo ymago dei
 Deus aut̄ trinitas. Sed quia
 nō oīmodo equal̄ fiēt illa y-
 mago dei tāqm̄ nō ab illo na-
 ta. sed ab eo creata. hui⁹ rei
 significande causa ita ymago
 ē ut ad ymaginē sit id ē non
 equat̄ parilitate sed quadā
 similitudine accedit. Non em̄
 locoꝝ interuallus sed similitu-
 dine accedit̄ ad deū et dissi-
 militudine recedit̄ ab eo.
 Sūt em̄ qui ita distinguūt.
 ut ymaginē velint eē filiū.
 hoiēm vero nō ymaginem
 sed ad ymaginē. Refellit aut̄
 eos ap̄ls dicens. Vir quidē
 nō debet velare caput cū sit
 ymago et gloria dei. Non
 dixit ad ymaginē. sed yma-
 go. Que tamen ymago cū

alibi d̄r ad ymaginē nō q̄
 ad filiū d̄r que ymago equa-
 lis ē p̄r. alioqm̄ nō diceret
 ad ymaginē nrām. Quomō
 em̄ nrām cū filius solus pa-
 tris ymago sit. Sed p̄pter
 ip̄are ut dixim⁹ similitudi-
 nē d̄r est hō ad ymaginē.
 Et ideo nrām ut ymago tri-
 mitatis eēt homo. nō trini-
 tati equalis sicut fili⁹ patri
 sed accedēs ut dictū ē qua-
 dā similitudine sicut in distā-
 bus significatur quedā vici-
 mitas non loci sed cuiusdā
 imitationis. ad hoc em̄ et
 dicit̄. Reformamī in nouitate
 mētis nr̄e. Quibus itē dicit̄
 Estote itaq; imitatores dei
 sicut filij dilectissimi. Nouo
 em̄ hōi d̄r. qui renouat̄ m
 agnitione dei sc̄dm ymaginēz
 eius qui creauit eū. Aut si
 iam placet p̄t̄ disputādi ne-
 cessitatē etiam exceptis noi-
 bus relatiuis pluāle nūm̄
 admittē. ut vno noīe r̄ndeat̄
 cū querit̄ quid tria et dice-
 tres s̄bstantias siue p̄sonas
 nulle moles aut interualla
 cogitentur nulla distācia
 q̄ntulectūq; dissimilitudinē
 aut ubi itelligat̄ aliud alio
 uel paululo min⁹. Quociūq;
 mō min⁹ esse aliud alio p̄t̄.

ut neq; psonar sit confusio
 nec talis distinctio qua sit i
 par aliquid. Quid si intellcū
 capi nō p̄t. fide teneat don
 illucescat in cordibus ille qui
 aut per p̄phetā. nisi credideri
 tis nō intelligetis. **Expli
 cit liber septimus**

Incipiūt caplā libri octauī. Ea

De indifferencia plm̄ p̄mū.
 magnitudis trinitatis in qua
 nō est plus ip̄a trinitas siml
 qm̄ singula aq; p̄sona. **cap ij**

De deo cēntia veritatis que
 ē trinitas dī nichil corporeū
 neq; mutabile debeat cogitari

De deo sūmo et vno bono. iij.

De dilectione in deū p̄ fidē. iij.

De sacramento incarnationis
 dñi et saluatoris nr̄i ih̄u x̄. v.

Quid in sn̄s quos non vidim⁹
 diligam⁹ **Capl̄m. vi.**

De vera dilectione cap viij.

Quid qui frem diligit deū
 diligit quia amat et ip̄am
 dilectionē que ex deo est et
 deus est. **Capl̄m. viij.**

Quid ex ea forma qua dili
 gitur iustus deus diligitur.
 iust⁹ quia nō p̄t ea que dilectio
 nē excitat forma nō diligi
 eadē que est deus quia deus
 caritas est. **Capl̄m ix.**

De amate et quod amatur
 et amore **Capl̄m. x.**

Incipit liber octauus ...

Prīm⁹ prefatio.
 alibi ea dicit ip̄e
 in illa trinitate
 distincte ad sin
 gulas p̄sonas p
 tinencia que relatiue dicūt
 adiūtē sicut p̄r et filius et
 utriusq; donū spūs scūs. Nō
 em̄ pater trinitas. aut filius
 trinitas aut trinitas donū.
 Quid v̄o ad se dicūtur singlī
 nō dicit plūaliter tres. s; vnū
 ip̄az trinitatē. sicut deus p̄r
 deus filius deus spūs sanct⁹.
 et bonus p̄r. bon⁹ filius. bon⁹
 et spūs scūs. et op̄r p̄r. op̄r
 filius. op̄r spūs scūs nec tñ
 tres dij. aut tres boni. aut
 tres oipotētes. sed vn⁹ deus
 bonus op̄r ip̄a trinitas et q̄t
 quid aliud nō adiūtē relati
 ue sed ad se singlī dicūt. hoc eī
 scdm̄ ecn̄cia dicūt q̄r h̄ ē ibi eē qd
 mag⁹ eē qd bonū eē qd sapien
 tem eē. et quicqd aliud ad se
 vnaqueq; ibi p̄sona ut ip̄a
 trinitas dicit. ideoq; dicit
 tres p̄sonas uel tres substa
 tias. nō ut aliqua itelligat
 diuersitas essentiae. s; ut vel
 vno vocabulo r̄nderi possit
 cū dicit quid tres ul' quid tā
 tantāq; esse equalitatē mea
 trinitate ut non solū pater

nō sit maior qm̄ filius qd' at
tinet ad diuinitatē sed nec p̄
et filius simul. maior aliquid
sint qm̄ spūs sanctus aut sin
gula queq; p̄sona qlibz triū
mīn' aliquid sit qm̄ ip̄a trimi
tas. Dicitur sūt hec et si sepius
versando repetātur familia
rius quidē inotescūt. Sed et
modus aliquis adhibendus
e deoq; supplicādū deuotissīa
pietate ut intellcū apiat et
studū contentiōnis absumat
quo possit mente term̄ eēn
cia veritatis sine vlla mole.
sine vlla mutabilitate. **S**icut
itaq; m̄ qntū ip̄e adiuuat cre
ator mirē misericors attēda
m' hec que mō m̄iore qm̄
supiora tractauim' cū sint
eadē seruata illa regula ut
qd' intellcū mō nō dū eluxerit
a firmitate fidei nō di
mittat.

idifferētia

*De differētia magni
tudis trinitatis in qua nō est
plus ip̄a trinitas simul q̄ sin
gula queq; p̄sona Cap' p̄mū*

Dicim' em̄ nō eē in hac
trinitate maior aliqd
duas aut tres p̄sonas q̄ v
nā eaz qd' nō capit cōsuetu
do carnalis. nō ob aliud nisi
quia vera que creata sunt
sentit ut potest. Veritatem
autem ip̄am qua creata sūt

nō p̄t mtueri. **N**ā si posset
nullo mō eēt lux ista corporea
manifestior qm̄ hoc qd' dixi
mus. In substācia quippe veri
tatis qm̄ sola vere ē non ē
maior aliqua nisi que verius
est. **Q**uicquid autē intelli
gibile atq; icōmutabile ē nō
aliud alio verius ē quia eā
icōmutabilit' eternū ē nec
qd' ibi magnū dicit' aliudē
magnū ē qm̄ eo quo vere ē
Quia p̄ter ubi magnitudo
ip̄a veritas ē quicquid plus
habet magnitudis natē est
plus habeat veritatis. **S**icq̄
ergo plus veritatis nō habet.
nō habet etiā plus magntu
dis. **P**orro quicq; plus habet
veritatis profecto verius ē
sicut maior est qd' plus hē
magnitudis. **H**oc gō ibi ē mai'
qd' ver'. nō autē ver' est p̄ et fi
lius simul qm̄ singulus pater
aut singulus filius. **N**on igni
tur maior aliquid utrūq; si
mul q̄ singulū eoz. **E**t qm̄
eā vere est etiā spūs sanct'
nec p̄ et fili' simul maior
aliquid ē qm̄ ip̄e q̄ nec ve
rius. pater quoq; et spūs sc̄s
simul qm̄ veritate nō supant
filii non em̄ verius sunt n'
magnitudinē supant. atq; ita
filius et spūs sanctus simul

tam magnū aliquid sūt q̄ p̄
 solus quia tā v̄ sūt. Sic et ip
 sa trinitas tā magnū ē q̄ una
 queq; ibi p̄sona. Non eī ma
 ior est que verior nō ē. ubi
 est ip̄a veritas magnitudo.
 q; i eētia veritatis hoc est
 verū eē qd' ē eē. et hoc est
 eē qd' est magnū eē. hoc ḡ
 magnū eē qd' verū eē. Et
 igit' ubi eque verū ē. etiam
 eā magnū sit natē ē. In cor
 poribz aut fieri p̄t ut eā ver
 sit hoc autū atq; illud. sed
 maius hoc sit qm̄ illud. quia
 nō eadem ibi ē magnitudo
 que veritas. aliudq; illi ē
 autū eē. aliud magnū esse.
 Et de eētia veritatis que
 est trinitas dei nichil corpo
 reū neq; mutabile debeat
 cogitari. Caplm scdm.
Sic et in aīni natura
 scdm qd' dicit' magnus aī
 nus nō scdm h' dī ver' aīni.
 Anīmū enī ver' habet etiam
 qui nō est magnanim' qnāq;
 dē corpis et aīni essētia nō
 ē ip̄i veritatis essētia. sicut
 ē trinitas dē. vnus solus mḡ
 nus verus verax veritas.
 Quē si cogitare conamur
 qntū sinit et donat. nullus
 cogitetur per locoz spacia
 contractus aut cōplexus q̄

trū corpm nulla cōpago. uictu
 re sicut tricozporē gereonē fa
 bule ferūt. sed quicqd' tale aīo
 occurrerit ut maius sit i trib'
 qm̄ in singulis. min'q; i vno
 qm̄ in duobus sine ulla dubi
 tatione respuat'. Ita eī respui
 tur omē cozporēū. In spitali
 bz aut omē mutabile qd' occur
 rerit nō putetur deus. Non
 em̄ parue noticie pars ē cū
 de profundo isto in illā sūmita
 tem respiram'. si anq̄m scire
 possum' quid sit deus possum' scire
 quid nō sit. Nō ē em̄ cer
 te nec terra nec celū. nec q̄
 terra et celū n' tale aliquid
 quale videm' in celo. n' q̄qd'
 tale nō videm'. et est fortas
 sis in celo. nec si augeas yma
 ginatione cogitationis lucē
 solus qntū potes siue quo sit
 maior siue quo sit clarior mi
 lies tm̄ aut inuābil' neq; h'
 ē deus nec si cogitetur ange
 li mūdi sp̄ celestia corpa ispi
 rates atq; ad arbitriū q' ser
 uiūt deo mutātes atq; ver
 santes nec si oēs cū sint milia
 milū in vnū collati vnus fiāt.
 nec tale aliquid deus ē. n' si
 eosdem sp̄ sine cozporibz co
 gites qd' quidē carnali cogi
 tationi difficilimū ē. Ecce vi
 de si potes o aīa p̄grauata

corpe qd' corrupit et omista terrenis cogitatioibz multis et varijs. Ecce vide si potes. **D**s veritas e. Hoc em' scriptu est qm' ds lux est. Non quomodo isti vident. sed quomodo videt cor tu audis veritas e. **N**oli qre quid sit veritas. **S**tati se opponet caligines ymaginu corporaliu et nubila fantasmatu et perturbabunt serenitatem que pmo ictu diluxit tibi cu diceret veritas. Ecce i nro pmo ictu qua velut coruscatione perstringeris cu dicit veritas mane si potes. Sed no potes. relaberis in ista soluta atqz terrena. **Q**uo tandē ponde queso relabeis nisi sordiu contractoz cupiditatis visco et pegrinatiois erroribus. **De vero sumo et vno bono. Capl' tertiu.**

Ecce iteru vide si potes. **N**o amas certe nisi bonu. quia bona e terra altitudine montiu et t'pameto collu et plancie capozu et bonu p'ediu amenu et fertile et bona dom' paribz mebris disposita et ampla et lucida et bona ai'alia. ai'ata corpa et bonus aer modestus et salubris et bonus ribus suavis

atqz aptus valitudin' et bona valitudo sine doloribus et lassitudine et bona faaes hois dimensa pariliter et affecta hilariter et luculente colorata et bonus aim' amiti' r'fensioms dulcedie et amoris fide. et bonus vir iustus et bone diuicie qa' facile expediunt et bonu tellu cu sole et luna et stellis suis. et boni angeli. sancta obediencia et bona locutio suauiter docēs et congruenter monēs audiētem et bonu carmē canoz nūis et sentētijs graue. **Q**uod plura et plura. Bonu hoc et bonu illud. **T**olle hoc et illud et vide ipm bonu si potes. **I**ta deu videbis no alio bono bonu sed bonu omis boni. **N**eqz em' in hys oibz bonis uel que comemorauit uel que alia ternunt' siue cogitatur dicerem' aliud alio melius cu v' uideam'. nisi eet nobis ipressa notio ipi boni scdm qd' et probarem' aliquid et aliud alij p'ponerem'. **S**ic amadus ds non hoc et illud bonu sed ipm bonu. **Q**uerendu em' bonu aiē no cui sup uolitet uidecādo sed cui hereat amā

... bon' ange
... sed boni
... facilius
... dicer
... quo
... duo
... os verbi
... aliud
... bon
... m
... ut
... ut
... videro
... no qd
... aliq' bon
... et ver
... melior
... boni aim
... am
... voluta
... proficere
... culpata
... bonus aim
... qui hoc a
... laudabilis
... hor no agn
... est. Cu vero a
... et se bonus
... ad aliud co
... no e no p
... se autē
... boni aim
... hoc amat
... un

do. Et quid hoc nisi dicitur? Nō bonus aīn⁹ aut bon⁹ angelus aut bonū celū. sed bonū bonū. Sic enī forte facilius aduertitur quid velī dicere. Cū enī audio verbi grā quod dicit aīn⁹ bonus sicut duo verba sūt ita ex eis verbis duo quedā mtelligo aliud quo aīn⁹ ē. aliud quo bon⁹ est. Et quidē ut aīn⁹ eēt nō egit ipē aliquid nō enī iam erat qui ageret ut eēt. Ut aut fit bonus aīn⁹. video agendū eē volūtate nō qā idipm quo aīn⁹ ē aliq⁹ boī. nam vnde iā dicit et verissime dicit corpe melior. sed ideo nō dū dicit bon⁹ aīn⁹ quia restat ei actio volūtatē qua sit prestātor. Quā si neglexerit iure culpatur rēq⁹ dicit nō bonus aīn⁹. Distat enī ab eo qui hoc agit. Et quia ille laudabilis. profecto iste qui hoc nō agit vitupabilis est. Cū vero agit hoc studio et sit bonus aīn⁹ nisi se ad aliquid cōuertat qd' ipē nō ē nō pōt hoc assequi. Quō se autē cōuertat ut fiat bon⁹ aīn⁹ nisi ad bonū cū hoc amat et appetit et adipiscit vñ

se si rursus auertat. fiatq⁹ nō bonus hoc ipō qd' se auertit a bono nisi maneat in se illud bonū vnde se auertit nō est quo se itez si voluerit emēdare cōuertat. Quā pōt nulla essent mutabilia bona nisi eēt icōmutabile bonū. Cū itaq⁹ audis bonū hoc et bonū illud que possunt alias dici etiā non bona si potueris sine illis que participatione boī boā sunt pspicere ipm bonū cui participatione bona sūt. Si mul em et ipm mtelligis cū audis hoc aut illud bonū. Si ergo potueris illis detractis p seipm pspice bonū pspexeris deū. et si amore mhereris. cōtinuo beatificaberis. Videat aut cū talia nō amentur nisi quā bona sūt eis mherendo nō amāe bonū ipm. vñ bona sūt eis mherendo nō amare bonū ipm. vñ bona sūt. Illud etiā qd' aīn⁹ tm quia ē aīn⁹ etiā nōdū eo mō bonus quo se cōuertit ad icōmutabile bonū sed ut dixi tm aīn⁹ cū ita nobis placet ut eum omū etiā luce corporee cū bene mtelligim⁹ preferam⁹

nō in seipō nobis placet. s; in illa arte qua frūctus ē. Inde em̄ approbatur factus ubi videtur fuisse faciendus. **H**ec est veritas et simplex bonū. **N**ō em̄ ē aliud aliquid. qm̄ ipm̄ bonū. ac per hoc etiā sumū bonū. **N**on em̄ minū uel augeri bonū p̄t nisi qd' ex alio bono bonū ē. ad hoc se igit' aīm⁹ cōuertit ut bonus sit a quo habet ut aīm⁹ sit. **T**ūc ergo volūtas nature cōgruit ut pficiat' in bono aīm⁹ cū illud bonū diligit' cōuersione volūtat' **V**n̄ est et illud qd' nō amittitur nec auersione volūtat'. **A**uertendo em̄ se a sumo bono amittit aīm⁹ ut sit bonus aīm⁹ nō autē amittit ut sit aīm⁹. cū et hoc iam bonū sit corpe melius. **H**oc ergo amittit volūtas. qd' volūtas adipiscit'. **I**am em̄ erat aīm⁹ qui cōuertit ad id vellet a quo erat. qui aut' vellet eē anq̄m esset nōdū erat. et hoc ē bonū nēm ubi videm⁹ utrū esse debuit aut debeat. quicquid eē debuisse aut debē cōprehendim⁹ et ubi videmus esse nō potuisse nisi eē debuisse. quicquid etiā quō

eē debuerit nō cōprehendimus. **H**oc ergo bonū nō longe positū est ab unoquoq; nēm. **I**n illo enī viuim⁹ et mouem⁹ et sum⁹. **D**e dilectione in deū p̄ fidē. **C**ap. iij.

Sed dilectione standū ē ad illud et inherēdū illi ut p̄nte p̄fruem⁹ a quo sum⁹ quo absente nec eē possum⁹. **C**ū enī per fidē adhuc ambulam⁹ non p̄spiciē nōdū utiq; videm⁹ deū sicut idem aut facie ad facie. **C**ū tamē nisi nūc iam diligam⁹ nūq; videbim⁹. **S**ed quis diligit qd' ignorat. **S**cire em̄ aliquid et nō diligi potest. diligi aut' quod nescitur quero utrū possit quia si nō potest nemo diligit deū anq̄m sciat. **E**t quid ē deū scire nisi eū mēte conspice' firme q; percipere. **N**on em̄ corpe est ut carnis oculis inquiratur. **S**ed et priusq̄m valeamus conspice' atq; percipere deū sicut conspici et percipi p̄t quod mūdīs cordibz licet. **B**tī em̄ mūdī cordes qz ipsi deū deū videbūt nisi p̄ fidē diligatur nō poterit cor mūdāri quo ad eū videndū sit aptū et ydoneū. **U**bi eī sūt

illa tria ppter que in animo edificanda omni diuinorum librorum machinamenta consurgunt. fides spes caritas. nisi in animo credente quod nondum videt et sperante atque amate quod credit. Amat ergo et quod ignoratur. sed tamen credit. Nimirum autem cauendum est ne credens animus id quod non videt fingat si aliquid quod non est et speret diligat quod falsum est. Quod si fit non erit caritas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta que finis precepti est sic ut idem apostolus ait. Necesse est autem cum aliqua corporalia lecta vel audita que non videntur. credimus fingat sibi. animus aliquid in limitibus formis quod corporum sicut occurrerit cogitanti quod aut verum non sit aut etiam si verum est quod rarissime potest accidere non hoc tamen fide ut teneamus quicquam prodest. sed ad aliud aliquid utile quod per hoc insinuat. Quis enim legentium vel audientium que scripsit apostolus paulus vel que de illo scripta sunt non fingit animo et ipsi apostoli faciem et omnium quorum ibi nomina commemorantur. Et tamen in tanta hominum multitudine

quibus ille hinc note sunt. aliter aliter limitamenta figuramque illorum corporum cogitet. quibus ipse et filius cogitet utique mater tu est. Neque ibi occupat fides nostra qua facie corporis fuerint illi homines sed tamen quia per dei gratiam ita vixerunt et eageggerunt que scriptura illa testatur hoc utile est credere et non desperandum sed appetendum. Nam et ipsi domini facies carnis inuicibilium cogitationum diuersitate variatur et fingit. Erue tamen una erat quantumque erat. Neque in fide nostra quam de domino ihesu christo. habemus illud salubre est quod sibi animus fingit longe fortasse aliter quam se res habet. sed illud quod secundum speciem de homine cogitamus. Habemus enim quasi regulariter infixam nature humanam notitiam secundum quam quicquid tale aspiciamus statim hominem esse cognoscimus uel hominis formam. **De sacramento incarnationis domini et saluatoris nostri ihesu christi** secundum hanc notitiam. **capitulum v.** **S**tantia cogitatio nostra informatur cum credimus pro nobis deum hominem factum ad humilitatis exemplum et ad demonstrandam erga nos dilectionem dei

illa crediderim⁹. iamis erit spes et nō casta caritas. Quō igit⁹ eā trinitatē quā nō nouim⁹ credendo diligim⁹. An scđz spālē gnālē noticiā scđm quā diligim⁹ aplm paulū. qui etiā si nō ea facie fuit q̄ nobis occurrir de illo cogitātibus et hoc penitus ignoram⁹. nouim⁹ tamē quid sit hō. Ut eī longe nō eam⁹ hoc sumus et illū hoc fuisse et aiām eius corpi copulatā mortalit⁹ uixisse manifestū ē. Hoc ergo de illo credim⁹ qđ inuenim⁹ in nobis iuxta spēm ul' gen⁹ quo huāna oīs natūā piter continetur. Quod igit⁹ de illa excellēciā trinitatis siue specialit⁹ siue gnālit⁹ nouimus qđ multe sint tales trinitates quaz aliquas expti sumus ut p regulā similitudis ipresam uel spēiale uel generalē noticiā illā quoqz talem eē credam⁹ atqz ita rē quam credim⁹ et nōdū nouimus expulitate rei quā nouim⁹ diligam⁹. qđ utiqz non ita ē. An quēadmodū diligim⁹ in dño ihū xpō qđ resurrexit a mortuis q̄ius inde neinē unqm̄ resurrexisse uiderim⁹ ita trinitatē quā nō uidem⁹ et qualē nullam unqm̄ ui-

dum⁹ possum⁹ credendo diligē. Sed quid sit uiuē et qđ sit mori utiqz scim⁹. qā et uiuimus et mortuos ac moriētē aliquñ uidi⁹ atqz expti sum⁹. Quod ē aut aluid resurgē nisi reuiuiscere id est ex morte ad uitā redire. Cū ergo dicim⁹ et credim⁹ eē trinitatē nouim⁹ quid sit trinitas qā nouim⁹ quid sint tria. Sed nō hoc diligim⁹. Nam id ubi uolum⁹ facile habem⁹ ut alia omittā ul' micando digitis tribus. An uero diligim⁹ non qđ oīs trinitas. sed qđ trinitas deus. Hoc ergo diligim⁹ in trinitate qđ deus ē. Sed Deū aliū nullū uidi⁹ aut nouim⁹ quia unus est deus ille solus quē nondū uidi⁹ et credendo diligim⁹ sed ex qua rē notay similitudinē uel compatione credam⁹ qđ etiā nōdū notū deū diligam⁹ hoc queritur. *Quid in scis qđ nō uidi*

Redi ex m⁹ diligam⁹ cap. vi. Ergo merū et considerare mus tūc diligam⁹ aplm. Nū quid nā ppter huānā speciē quā notissimā habem⁹ eo qđ credim⁹ eū hōiēm fuisse. Non utiqz Alioqn̄ nō ē quē diligam⁹. qñquidē hō ille iam nō est. Quā em̄ eis a sor-

pore sepata est sed id qd' i illo
 amam' etiā nūc uiue' credi
 mus. **A**mam' em' aīm iustum
Ex qua ergo generali a' speali
 regula. nisi quia scim'. et qd'
 sit aīm' et quid sit iustus aīm'.
Et aīm' quidē quid sit nō m
 cōgrue nos dicim' ideo nosse.
 qā et nos habem' aīm'. **N**ecq' eī
 vniq' oculis vidim' et ex sili
 tudine vifoz plurū notione
 generalē specialē ue pcepim'
 sed potius ut dixi quia et nos
 habem'. **Q**uid em' tam itī
 me scitur se q' ipm' eē sentit
 qm' id quo etiā cetera sentiū
 tur. id ē ipē aīm'. **N**am et mo
 tus corpm' quibus pter nos
 alios uiuere sentim' ex nrā
 similitudinē agnoscim' qā et
 nos ita mouem' corpus vi
 uendo **f**icut sicut illa corpora
 moueri aduertim'. **N**ecq' eī
 cū corpus viuū mouet' apit'
 ulla via oculis nrīs ad vidē
 dū aīm' rem q' oculis videri
 nō p't sed illi moli aliquid i
 esse sentim' quale nobis iest
 ad mouēdā similiter molem
 nrām qd' ē vita et aīa. **N**ecq'
 em' quasi humane prudēcie
 roibz propriū ē **E**t bestie q'ppe
 sentiūt uiuē nō tm' seipās s'
 etiā iuicē atq' alterutrū et

nosipōs u' aīas nrās vident
 sed ex motibus corpm' idq' sta
 tim et facillime quadā cōspira
 tione natuāli. **A**īmū igitur
 cuiuslibz ex nrō nouim' et
 ex nrō credim' quē nō noui
 m'. **N**on em' tm' sentim' aīm'
 sed etiā scire possum' q' sit aī
 mus consideratione nrī. **H**a
 bem' em' aīm'. sed qd' sit iustus
 vñ nouim'. **D**ixeram' em'
 nos aplm' nō alia causa dili
 gē nisi qd' sit iustus aīmus.
Nouim' ergo et quid sit ius
 tus sicut quid sit aīm'. **S**ed
 quid sit aīm' sicut dcm' ē no
 uimus ex nobis. **I**nest eī aī
 mus nobis. **Q**uid aut' sit
 iustus vñ nouim' si iusti nō
 sum'. **Q**uid si nemo nouit
 quid sit iustus n' q' iustus ē.
 nemo diligit iustū n' iustus.
Nō em' p't dilige' quē iustū
 eē credit ob hoc ipm' qā iustū
 eē credit si quid sit iustus ig
 norat. scdm' qd' superius demō
 strauim' neminē dilige' qd'
 credit et nō videt nisi ex ali
 qua regula noticie gnālis
 siue specialis. **A**c per hoc si
 nō diligit iustū nisi iustus.
 quō volet quisq' iustus eē
 qui nōdū est. **N**on eī vult
 quisq' eē qd' nō diligit. **U**t

viii.

aut sit iustus qui nondū est
 volet utiq; iustus eē. Ut autē
 velit diligit iustū. Diligit
 q̄ iustū et qui nōdū iustus ē.
 Dilige aut iustū nō potest
 si quid sit iustus ignorat. Pro
 inde nouit quid sit iustus etiā
 qui nōdū iustus ē. Vbi ergo
 nouit? Nū̄ oculus vidit aut
 ullū corpus iustū velut albū
 aut mgrū aut quadrū aut ro
 tūdū. Cuius hoc dixerit. At
 oculus nō vidit nisi corpa. Ius
 tū aut m̄ hoīe nō est nisi aīm̄
 et cū homo iustus dicit. ex
 aīmo dicit non ex corpe. Est
 em̄ quedā pulchritudo aīm̄
 iusticia qua pulchri sūt hoī
 nes pleriq; etiā qui corpore
 distorti atq; deformes sunt.
 Dicit aut aīm̄ nō videtur
 oculus ita nec pulchritudo ei.
 Vbi ergo nouit quid sit iust?
 qui nōdū ē atq; ut sit diligit
 iustū. An signa quedā per
 motū corpis emittat quib;
 ille aut ille hō eē iustus ap
 paret. Sed vnde nouit illa
 signa eē aīm̄ iusti nesciens
 quid oīno sit iustus. Nouit
 ergo. Sed ubi nouim; qd̄ sit
 iust. etiā cū iusti nōdū sim;
 Si extra quā nos nouimus
 m̄ corpe aliquo nouim;. Sed

non est ista res corpus. In no
 bis ergo nouim; quid sit iust?
 Non em̄ alibi hoc iuenio cū
 quero ut hoc eloq; n̄ apd̄ me
 ipm̄. Et si m̄terrogē alū qd̄
 sit iustus. apud seipm̄ querit
 quid respondeat. Et quisq; hmc
 verū r̄ndere potuit apd̄
 seipm̄ quid r̄nderet iuenit.
 Et carthaginē quidē cū eloq;
 volo apud meipm̄ q̄ro ut elo
 quar et apud meipm̄ iuenio
 fantasia carthagis sed eā per
 corpus accepi id ē per corpus
 sensū. qm̄ p̄ns m̄ ea corpe fui
 et eā vidi atq; sensi mēoria
 q; retinui ut apud me de illa
 iuenire verbū cū eā velle di
 cere. Ipā em̄ fantasia ei; m̄
 memoria mea verbū ei; nō
 sonus iste trisillab; cū cartha
 go noiātur uel etiā tante no
 mē ipm̄ p̄ spacia tpm̄ cogitat.
 sed illud qd̄ m̄ aīmo meo ter
 no cū hoc trisillabū voce pro
 fero uel anq̄m̄ proferā. Sic
 et alexandriā cū eloqui vo
 lo qm̄ nūqm̄ vidi. presto est
 apud me fantasma ei;. Cū ei;
 a multis audissem et credi
 dissem magnā illā eē urbem
 sicut michi narrari potuit finxi
 aīmo p̄magmē ei; quā potui
 et hoc ē apud me verbū eius

cū eam volo dicē aſq̄ voce
quāq; fallabas proferā. **U**rd
nomē eius fere omībus notū
est. quātū ymaginē si ex aīo
meo proferre possem ad ocu
los hoīm qui alexandriam
nouerūt. profecto aut oēs
dicerēt nō est ipā. aut si di
cerent ipā ē. multū mira
ret atq; ipām mtuens in
aīo meo id ē ymaginē q̄si
picturā eius ipām tamen
ēē nescire. sed eis crederem
qui visam tenerent. **N**on
aut ita quero quid sit iust⁹
nec ita inuenio nec ita itue
or cū idē loquor n̄ ita p̄bor
cū audior. nec ita probo cū
audio quasi tale aliquid o
culis videri aut villo cor
poris sensu didiceri ~~ab~~
~~eis qui ita didiceri~~ aut ab
eis qui ita didicisset audie
rim. **C**ū em̄ dico et sciens
dico. iustus ē aīm⁹ q̄ scīa
atq; rōne in vita ac morib⁹
sua cuiq; distribuit. **N**on
aliquā rem absente cogito
sicut carthaginē aut fingo
ut possim sicut alexandri
am. siue ita sit siue nō ita.
sed p̄ns quiddā cerno apud
me et si nō sū ipē qd̄ cerno
et multi si audiant appba

but et q̄s q̄s me audit atq;
scienter approbat apud se
et ipē hoc idē cernit etiā si
nō sit et ipē qd̄ cernit. **I**ust⁹
vero cū id dicit id qd̄ ipē ē
cernit et dicit. **E**t ubi etiā
ipē cernit nisi apud seipm̄.
Sed hoc mirū nō est. **U**bi eī
seipm̄ cernēt. nisi apud seip
sum. **I**llud mirabile ē ut
apud se aīm⁹ videat. qd̄
alibi nusqm̄ vidit et verū
videat et ipm̄ verū iustū
aīm⁹ videat et sit ipē aīm⁹
et nō sit iustus aīm⁹ quē
apud seipm̄ videt. **N**ū est
alius aīm⁹ iustus in aīmo
nōdū iusto. aut si nō ē quē
ibi videt cū videt et dicit
quid sit aīm⁹ iustus n̄ ali
bi qm̄ in se videt cū ipē nō
sit aīm⁹ iustus. **A**n illud
qd̄ videt veritas ē mteior
p̄ns aīo qui eā valet itue
ri. **N**eq; oēs valent et
qui mtueri valent hoc etiā
qd̄ mtuentur nō omēs sūt
hoc ē. nō sūt etiā ipi iusti
aīmi sicut possūt videre
ac dicere quid sit iustus
aīm⁹. **U**rd v̄n eē potuerit
m̄si m̄herendo eidē ipi
formē quā mtuētur ut idē
formētur et sūt iusti aīmi

nō tanq̄ cernētes et dicen-
 tes iustū eē aīm qui sciētia
 atq; rōne in vita ac morib⁹
 sua cuq; distribuit. sed eni-
 am ut ip̄i iuste uiuat ius-
 teq; morati sint sua cuq;
 distribuēdo ut nem̄ q̄cqm̄
 debeant nisi ut iuste dili-
 gant. Et vñ inheret illi
 forme nisi amando. Cur
 ergo aliū diligim⁹ quem
 credim⁹ iustū et nō diligi-
 mus ip̄am formā ubi vide-
 mus quod sit iustus aīm⁹
 ut et nos iusti esse possim⁹.
 An vero nisi et istā dilige-
 rem⁹ nullo mō eū diligem⁹
 quē ex ista diligim⁹. Sed
 dū iusti nō sum⁹ min⁹ eā
 diligim⁹ qm̄ ut iusti eē va-
 leam⁹. Homo ergo q̄ cre-
 ditur iustus ex ea forma et
 veritate diligit⁹ quā cer-
 nit et intelligit apud se il-
 le qui diligit. ip̄a vero for-
 ma et veritas nō est quō
 aliūde diligatur. Neq; enī
 tūenim⁹ aliquid tale preter
 ip̄am ut eā cū itōgnita est
 credendo diligam⁹ ex eo
 qd̄ iam tale aliquid nouim⁹.
 Cui⁹ enī tale aspexeris
 ip̄a ē et nō est quicqm̄ id
 tale qm̄ sola ip̄a talis ē qua-
 lis ip̄a ē. Cui ergo amat

hoīes aut quia iusti sūt aut
 ut iusti sint amare debet. Sic
 et semetip̄m amare debet a'
 quia iustus ē aut ut iustus
 sit. Sic enī diligit proximū
 tāqm̄ seip̄m sine ullo piculo
 Cui enī aliter se diligit i-
 iuste se diligit. qm̄ se ad hō
 diligit ut sit iustus. ad hoc
 ergo ut sit malus. ac p̄ hoc
 iam non se diligit. Cui enī
 diligit iūquitate odit aiām
 suam. *De verā dilectioē cap. viij.*

Quap̄t nō est p̄tinue
 videndū in hac questi-
 one que de trinitate nobis
 ē et de cognoscendo deo nisi
 quod sit vera dilectio. p̄mo
 vero quod sit dilectio. Ea q̄ppe
 dilectio dicenda ē que vera
 ē. Alioquin cupiditas ē. atq;
 ita cupidi abusive dicuntur
 diligere. quēadmodū cupere
 abusive dicūt qui diligunt.
 Hec ē aut verā dilectio ut ihe-
 rentes veritati iuste uiua-
 m⁹ et ideo cōtempnam⁹ oīa
 mortalia p̄ amore hoīm quo
 eos volum⁹ iuste uiuere.
 Ita enī et mori pro fratrib⁹
 utiliter pati eē poterimus
 qd̄ nos dñs ihs xp̄s exēplo
 suo docuit. Cū enī duo p̄cep-
 ta sūt in quibz tota lex pen-
 det et p̄phete. dilectio dei et

dilectio proximi. non in merito ple
 riq[ue] scriptura pro utroq[ue] unu[m]
 ponit. siue t[ame]n dei sicut e[st] illud.
Sicut q[ui] diligetib[us] deum o[mn]ia
 cooperatur in bonu[m]. **E**t iteru[m]
Cuiusq[ue] aut[em] diligit deum. hic
 cognitus e[st] ab eo. **E**t illud q[ui]m
 caritas dei diffusa est in cor
 dibus n[ost]ris per sp[iritu]m sanctu[m] qui
 datus e[st] nobis et alia multa.
 quia et qui diligit deum con
 sequens est ut faciat q[uo]d p[re]cipit
 de[us] et in t[er]ra diligit i[n]q[ui]tu[m] fa
 cit. **C**onsequens ergo est ut et
 proximu[m] diligit quia hoc p[re]c
 ipit deus. **S**ive t[ame]n proximi di
 lectione[m] scriptura[m] commemorat
 sicut e[st] illud **I**n uiscerib[us] onera u[est]ra
 portate et sic adimplebitis
 lege[m] xpi. **E**t illud. o[mn]is eni[m]
 lex in uno sermone impletur
 in eo q[uo]d scriptu[m] e[st] diliges pro
 ximu[m] tuu[m] tanq[ua]m teip[su]m. **E**t i[n]
 eu[an]gelio. **O**mnia quecu[m]q[ue] uul
 tis ut faciant uobis ho[m]ines
 et uos facite illis. hec e[st] eni[m]
 lex et p[ro]phete et pleraq[ue] alia
 repp[er]im[us] in l[ite]ris sanctis in q[ui]bus
 sola dilectio proximi ad p[er]fec
 tionem p[re]cipi uidetur et tace
 ri de dilectione dei cu[m] m[er]ito
 q[ui] p[re]cepto lex pendeat et p[ro]ph[et]e.
Sed et hoc ideo quia et qui
 proximu[m] diligit consequens est
 ut et ip[s]am p[re]cipue dilectione[m]

diligat. **D**eus aut[em] dilectio est
Et qui manet in dilectione. i[n] deo
 manet. **C**onsequens e[st] ergo ut p[ri]ncipue
 deum diligit. **Q**uia p[ro]p[ter]
 qui q[ui]runt deum p[er] istas potesta
 tes q[ui] m[un]do p[re]sunt. uel partib[us]
 m[un]di. auferunt ab eo. loq[ue]nt[ur]
 iactant non interuallis locor[um]
 sed diuersitate affectu[m]. **E**x
 terius eni[m] conatur ire. et in
 teriora sua deserunt quibus
 interior e[st] deus. **I**taq[ue] si ali
 qua etia[m] sciam celica[m] p[ro]p[ri]e
 uel audierit uel ut cu[m]q[ue] cogn
 tauerit fra[m] magis ei[us] appe
 tit que hu[m]ana miratur i[n]fir
 mitas non imitatur pietate[m]
 qua diuina requies copat[ur].
Maluit eni[m] sup[er]bi hoc posse
 q[uo]d angelus. q[ui]m deuote hoc
 ee[re] q[uo]d angelus. **N**o[n] ei scis
 quisq[ue] sua p[ro]p[ri]e gaudet. sed
 eius a quo habet posse que
 quid congruenter potest. et
 nouit potētius esse conuigi
 o[mn]ipotentia pia uoluntate. q[ui]m
 p[ro]p[ri]a uoluntate posse q[uo]d con
 tremiscant qui talia non p[er]t.
Itaq[ue] ip[s]e d[omi]n[us] ih[esu]s xp[istu]s talia
 faciens ut mirantes docet
 ampliora et t[em]p[or]alib[us] insolutis
 intentos atq[ue] suspensos. ad
 eterna[m] atq[ue] interiora conuer
 teret. **V**enite inquit ad me
 qui laboratis et onerati estis

estis et ego iam reficiam vos
Tollite iugum meum super uos et
 non autem discite a me quatri-
 duanos mortuos suscitare.
 sed autem discite a me quoniam mitis
 sum et humilis corde. Potentior
 enim est et tutior solidissima hu-
 militas quam uentosissima celsitu-
 do. Et ideo sequitur dicens.
 Et inuenietis requiem animabus
 uestris. Dilectio enim non inflat.
 et deus dilectio est. et fide-
 les in dilectione acquiescunt
 illi reuocati ab strepitu qui
 foris est ad gaudia silentia.
 Ecce deus dilectio est. Ut quod
 inimus et currimus in sublimi
 a celorum et yma terrarum que-
 rentes eum qui est apud nos si
 nos esse uelimus apud eum.

**Quod si fratrem diligit dominus diligit
 quod amat ipsas dilectiones que ex deo
 est et deus est. capitulo .viij.**

Nemo dicat. non noui quod
 diligam. diligat fratrem.
 et diliget eandem dilectionem.
 Magis enim nouit dilectionem
 qua diligit. quam fratrem quem di-
 ligit. Ecce iam potest notiorum deum
 habere quam fratrem. plane no-
 tiorum quia interiorum. notio-
 rum quam exteriorum. Amplexere
 dilectionem deum et dilectione
 amplectere deum. Ipsa est dilec-
 tio que omnes bonos ange-
 licos notiorum notiorum qua

los et omnes dei seruos conso-
 ciat unculo sanctitatis. nosque
 et illos coniungit iunctem nobis
 et subiungit sibi. Quanto ergo
 famores sumus a timore sup-
 bie. tanto sumus dilectione
 pleniores. Et quo magis deo
 plenus est. at enim caritatem video et qui-
 tum possunt eam mente conspicio et
 credo scripture dicenti. quoniam deus cari-
 tas est et qui manet in caritate
 in deo manet et deus in eo. Sed
 cum illam video non in ea video
 trinitatem. ymo uero uides tri-
 nitatem si caritatem uides. Sed
 commouebo si potero ut uide-
 re uideas. assistit tamen ipsa ut mo-
 ueam caritate ad aliquid bo-
 num. quia cum diligimus carita-
 tem. aliquid diligente dili-
 gimus. propter hoc ipsum quia dili-
 git aliquid. Ergo quid dili-
 git caritas. ut possit etiam
 ipsa caritas diligi. Caritas
 enim non est que nichil diligit
 Si autem seipsum diligit. dili-
 gat aliquid oportet ut cari-
 tate se diligat. Sicut enim
 uerbum indicat aliquid indicat
 etiam seipsum. sed non se uerbum
 indicat nisi se aliquid indica-
 re indicat. sic et caritas dili-
 git quidem se sed nisi se aliquid
 diligente diligat. non caritate

se diligit. **Q**uid ergo diligit
 caritas nisi quod caritate diligi
 mus? **I**dem autem ut a proximo pro
 uehamus frater est. **D**ilectionem
 autem fraternam quantum commendat
 iohannes apostolus attendamus.
Qui diligit inquit fratrem suum
 in lumine manet. et scanda-
 lum in eo non est. **M**anifestum est
 quod iusticie perfectionem in fratribus
 dilectione posuit. **N**am in
 quo scandalum non est utique per-
 fectus est. **E**t tamen videtur de di-
 lectione dei tacuisse. quod nunc
 quoniam faceret nisi quia in ipsa
 fraterna dilectione vult in-
 telligi deum. **A**pertissime
 enim in eadem epistola paulo post
 dicit. **D**ilectissimi diligamur
 inuicem quia dilectio ex deo
 est. et omnes qui diligit ex deo
 natus est. et cognouit deum. qui
 non diligit non cognouit deum
 quia deus dilectio est. **I**sta con-
 textio satis apte quod declarat
 eandem ipsam fraternam ^{dilectio}
 fraternam dilectionem est qua dili-
 gimus inuicem et quod non solum ex
 deo. sed etiam deum esse tanta vi-
 demus auctoritate predicari.
Cum ergo dilectione diligimus
 fratrem de deo diligimus fratrem.
 nec fieri potest ut eandem dilec-
 tionem non precipue diligamus
 qua diligimus fratrem. **V**nde

colligitur duo illa precepta non
 posse esse sine inuicem. **E**rgo quippe
 deus dilectio est. deum certe di-
 ligunt qui diligit dilectionem
 dilectionem autem naturam est diligit
 qui diligit fratrem. **E**t ideo quod
 paulo post ait. non potest deum di-
 ligere quem non videt qui fratrem
 quem videt non diligit. quia hec
 illa causa est non videndi deum
 quod non diligit fratrem. **Q**ui enim
 non diligit fratrem non est in di-
 lectione et qui non est in dilec-
 tione non est in deo quia deus
 dilectio est. porro qui non est
 in deo non est in lumine quia
 deus lumen est. et tenebre in
 eo non sunt ulla. **Q**ui ergo non
 est in lumine quid mirum si non
 videt lumen id est non videt deum
 quia in tenebris est. **I**fratrem
 autem videt humano visu quo
 videri deus non potest. **S**ed si
 eum quem videt humano visu
 spiritali caritate diligeret.
 videret deum qui est ipsa cari-
 tas visu interiore quo videtur
 potest. **I**taque qui fratrem quem videt
 non diligit. deum quem propter
 non videt quia deus dilectio
 est qua caret qui fratrem non
 diligit quomodo potest diligere? **N**ec
 illa iam questio moueat quan-
 tum caritatis fratri debeamus im-
 pendere quantum deo fratri

um

enū qñtū nobis ipīs. nos autē
 ipōs tanto magis diligim⁹
 qñto magis diligim⁹ deū.
 Ex una igitur eadēq; carita
 te deū pximūq; diligim⁹ s; h
 deū ppter deū. nos autē et
 pximū ppter deū. *¶ Ex ea
 forma qua diligitur d's. iust
 tus diligitur. quia nō potest
 ea que dilectionē excitat for
 ma non diligi eadem q̄ est
 de⁹ quia deus caritas ē Cap. ix.*

Quid enū est quēd ad
 exardescim⁹ cū audi
 mus et legim⁹. Ecce nūc tē
 pus acceptabile. ecce nūc
 dies salutis. nullā m quoq;
 dantes offensionē ut nō re
 phendat⁹ mīnisteriū nr̄m.
 sed m oībus cōmendantes
 nosmetipōs ut dei mīstros
 m multa patientia. m tri
 bulationibz. m necessitati
 bus m angustijs. m plagis.
 m carceribus. m seditionibz
 m laboribz m vigilijs. i ie
 iunijs m castitate m sciētia
 m longanimitate. m boni
 tate. m spū scō. m caritate
 nō ficta. m verbo verita
 tis. m virtute dei p arma
 iusticie a dextris et sinis
 tris per gloriā et ignobili
 tatem. per infamiā et boāz

famā. ut seductores et vera
 res. ut qui ignoram⁹ et cog
 nostim⁹ quasi morientes
 et esse viuim⁹. ut coherati
 et nō mortificati ut tristes
 semp autē gaudentes. sicut
 egeni multos autē ditantes
 tanqm̄ nichil habentes et
 oīa possidentes. *¶ Quid ē q̄
 attendim⁹ m dilectione pau
 li apli cū ista legim⁹ n̄ qd
 credim⁹ eū ita vixisse. Vi
 uendū tamē sic esse dei mi
 nistris nō de auditu aliquibz
 sed cōm⁹ mntus apud nos ut
 potius supra nos m ipā ve
 ritate conspiciam⁹. Illū ergo
 quē sic vixisse credim⁹ ex
 hoc qd videm⁹ diligimus.
 Et nisi hanc formā quā sp
 stabile atq; i cōmutabile
 termim⁹ precipue dilige
 rem⁹ non ideo diligerem⁹
 illū quia eius vitā cū m
 carne viueret huic forme
 coaptatā et congruentem
 fuisse fide retinem⁹. Sed
 nescio quō amplius et m
 ipi⁹ forme caritatem exci
 tamur per fidē qua credi
 mus vixisse sic aliquē et
 spem qua nos q; ita posse
 viuere qui hoīes sumus
 ex eo qd aliqui hoīes ita*

vixerūt nūme desperamus
 ut hoc et desiderem⁹ ardēti
 us et fidencius dep̄cem⁹. Ita
 et ip̄oz vitā facit a nobis di
 ligi forme illius dilectio sc̄dm
 quā vixisse credūtur. et illo
 rū vita credita ī eandē for
 mā flagrantiorē excitat cari
 tatē. ut quāto flagrantius di
 ligim⁹ deū tanto certius. se
 renū⁹ q̄ videam⁹. quia ī deo
 cōspicim⁹ incōmutabilē for
 mā iusticie sc̄dm quā hoīez
 viuere oportere iudicamus.
**Valeret ergo fides ad cogni
 tionē et ad dilectionē dei.**
 nō tāqm̄ oīno incogniti aut
 oīno non dilcī. sed q̄ cognos
 catur manifestus et quo fir
 mius diligatur. **De amāte
 et q̄ amatur et amore Cap. x.**

Quid ē aut dilectio uel
 caritas qm̄ tantopere
 sc̄ptura dīna laudat ⁊ p̄dicat n̄
 amor boni. amor aut alicui⁹
 amantis est. et amore aliq̄
 amat. Ecce tria sūt amans
 et q̄ amat⁹ et amor. Quid
 est ergo amor nisi quedam
 vita duo aliqua copulans
 ul̄ copulare appetēs amā
 tem scilicet et q̄ amatur.
 Et hoc etiā ī extremis car
 nalibz q̄ amoribz ita ē. Sicut
 ut aliquid purius et liqui

dūus hauriam⁹ calcata mi
 ne ascendam⁹ ad aīm. Quid
 amat aīm⁹ ī amico nisi
 aīm⁹. Et illic igit⁹ tria sunt.
 amās et q̄ amat⁹ et amor.
 Restat etiam hinc ascendē
 et sup̄ius ista querē q̄ntū
 hoī dat. Sed hic paululū
 requiescat mtentio nō ut
 se iā existimet iuenisse qd̄
 querit. sed sicut solet iueni
 lotus ubi querēdū est aliq̄.
 nōdū illud iuentū ē. sed iā
 iuentū ē ubi q̄rat. ita hoc
 dixisse sufficit ut tāqm̄ ab
 articulo alicui⁹ exordij et
 cetera contexam⁹ **Explicit
 liber. viij. Incipuit capla
 libri. ix. Capitulū primū.**

De dō semp̄ q̄rendo. cap. ij.
**An tria sint amās et qd̄ a
 matur et amor an a duo sit
 cū quis nō alū qm̄ se ip̄m
 diligit. Caplm̄ terciū.**

**Menti noticiā sui nisi m
 sep̄a eē nō posse Cap. iij.**

**Triā eē ī aīa que sūt v
 nū mentē et noticiā sui
 et amorem. Caplm̄. v.**

**Qd̄ mens et amor et noti
 cia et singula ī se maneāt
 et om̄ia ī oībus. Cap. vi.**

**De noticiā qua mēs nō solū
 se s̄ etiā alias mentes nosse**

ix.

generalit' potest. *Capl. vii.*

De verbo quod mens ex eter
na concipit veritate. *cap. viii.*

Quali amore debeat diligi
creatura. *Caplm. ix.*

Quid differat dilcio rez spita
luu ab amore carnaluu. *cap. x.*

Non oia que noticia compre
hendit dici posse cocepta *cap. xi.*

Concepte noticie similitudiez
tu ad equalitatem metis ac
cedere cu id qd' cognoscitur
neq' inferioris neq' superi
oris nature est. *Capl. xii.*

Cur sicut noticia mentis e
proles. non etiam amor ptus
eiusdem fit. *Explicit capla.*

Incipit liber non' De deo sep
querendo *Caplm primu*

Unitate certe
arim' no qua
libet sed illam
que deus est
verusq' ac su
mus et solus
deus. Expecta ergo quisquis
hec audis. adhuc em' querim'
et talia querentē nemo iuste
rephendit. si tñ m fide firmis
sim' querat qd' aut nosse a'
eloqui difficilimu e. Affirma
te vero cito iusteq' reprenhen
dit quisq' melius uel videt
uel docet. Querite iquit
deu et vuet aia vra. Et ne

quisqm se taqm apphendisse
temere gaudeat. queite iqt
facie eius semp. Et ap'ls Si
qs se iquit putat aliquid sci
re nodu scit queadmodu o
porteat scire. Quisq' aut
diligit deu hic cognitus est
ab illo. ne sic quide dixit cog
nouit illu que pitulosa p'sup
tioe s' cognitus e ab illo Sic
et alibi cu dixisset. nu' autē
cognoscentes deu. stati corri
ges. ymo cogniti iquit a deo.
maximeq' illo loco. fratres
iquit ego meipm no arbitror
apphendisse. Unu aut q' retro
oblitus m ea q' ante sut exten'
sdm mtentione sequor ad pal
ma sume vocatiois dei i xpo
ihu. Quotq' ergo perfecti
hor sapiam'. Perfectione
m hac vita dicit no aliud q'
ea que retro sut obliuisci i
ea que ante sunt extendi se
cudu mtentione. Tutissima
e eni querētis mtentio. do
nec apphendat illud quo te
dimus et quo extendim'. S'
ea mtentio recta e q' pfias
citur ex fide. Certa em' fi
des utruq' nichoat cogmti
one. Cogmtio vero certa n
pficietur nisi post hac vita
cu videbim' facie ad facie.
Hor ergo sapiamus ut no

uerim⁹ tutiorē eē affectū vā
querendi qm̄ icognita pro
rogntis presumēdi. Sic ex
go queram⁹ tanqm̄ iuentu
ri. et sic iueniam⁹ tāqm̄ q̄si
turi. Cū enī cōsumauerit hō
tūc incipit. De credendis ut
la nulla infidelitate dubite
mus. de mtelligendis nul
la temeritate affirmemus.
In illis auctoritas tenenda
est. in hys veritas exquire
da est. **Quod** ergo ad istam
questionē attinet. credam⁹
prēm et filiū et spm̄ factū
eē vniū deū vniuerse crea
ture conditorem atq; vcto
rem nō prēm eē filiū. nec
filiū eē patrē nec spm̄ scm̄
uel patrē eē ul' filiū sed tri
nitate relataz ad iuicem
psonaz et vnitatē equalis
essencie. **Queram⁹** autē
hoc mtellige' ab eo ipō quē
mtellige' volum⁹ auxiliū
p̄cantes. et q̄ntū tribuit⁹
qd' mtelligim⁹ explicare
tanta cura et sollicitudinē
pietatis ut etiam si ^{aliq̄} aliud
pro alio dicim⁹ nichil ta
men dicam⁹ indignū. ut
si quid verbi grā de patre
dicim⁹ qd' p̄ri pprie nō cō
ueniat aut spiritui scto aut
ip̄i trinitati. et si quid de
"aut filio querat

filio qd' filio pprie nō cōgru
at. salti congruat p̄ri a' spū
sancto a' trinitati. **Itē** si qd
de spū scto qd' pprietatē sp̄i scti
non deceat. nō tamē alie
mū sit a p̄re aut a filio. aut
ab vno deo ip̄a trinitatē ve
luti nūc cupim⁹ vide' utz
illa excellentissā caritas pp̄e
sp̄i scti sit **Quod** si nō ē. aut
p̄ri est caritas aut fili⁹ aut
ip̄a trinitas qm̄ resistere
nō possum⁹ certissime fidei
et validissie auctoritati sc̄p
tūe dicentis. deus caritas
est. **Non** tñ debem⁹ deuiā
re sacrilego errore ut ali
quid de trinitate dicamus
qd' nō creatori sed creature
potius cōueniat. aut iam
cogitatione fingat. **Que**
cū ita sint attendam⁹ ista
tria q̄ iuenisse nobis vide
mur. **Non** dū de sup̄nis
loquim⁹. nō dū de deo p̄re
et filio et spū scto. sed de hac
ip̄ari ymagine. attamē yma
gine id ē hoīe. familiarius
em̄ eā et facilius fortassis
mtuetur nrē mentis infir
mitas. **An** tria sint amans
et qd' amat et amor amant
duo sint cū quib nō aliū q̄
seipm̄ diligit. **Capl' sc̄dm.**

. 4 .

Ecce ego qui hoc quero cum
aliquid amo tria sunt ego
et quod amo et ipse amor. Non
enim amo amorem nisi amante
amem. Nam non est amor ubi nichil
amatur. Tria ergo sunt amans
et quod amat et amor. Quod si
non amem nisi meipsum nonne duo
erunt quod amo et amor amans
enim et quod amat hoc idem est quoniam
sempiternum amat. sic ut amare et
amari eodem modo idipsum est
cum se quisque amat. Eadem quippe
res his dicitur cum dicitur amat
se et amat a se. Tunc non est
aliud atque aliud amare et a
mari sicut non est aliud atque a
lius amans et amatus. Et ubi
amor et quod amat etiam sic duo
sunt. Non enim quisque se amat a
mor est nisi cum amatur ipse amor.
Aliud est autem amare se, aliud
amare amorem suum. Non enim
amat amor nisi iam aliquid
amans. quia ubi nichil ama
tur nullus est amor. Duo ergo
sunt cum se quisque amat amor
et quod amatur. Tunc enim amans
et quod amat unum est. Unum videtur
non esse consequens ut ubique
amor fuit iam tria intelligantur
tunc auferamur enim ab hac con
sideratione cetera que multa
sunt quibus homo constat atque

ut hec que nunc requirimus
quantum in his rebus possumus
liquido reperiamus de sola me
te tractemus. Mens ergo cum a
mat seipsum duo quedam oste
dit mentem et amorem. Quod
est autem amare se nisi ipse sibi
esse velle ad fruendum sequitur.
Et cum tamen se vult esse quantum est
par menti voluntas est et ama
ti amor equalis. Et si aliquid
substantia est amor non est utique cor
pus sed spiritus. Nec mens corpus
sed spiritus est. Necque tamen amor
et mens duo spiritus sed unus
spiritus. nec essentie due sed una
et tamen duo quedam unum sunt
amans et amor. siue sic dicitur
quod amatur et amor. Et hec
duo quidem relative ad iuvenem
dicuntur. Amans quippe ad a
morem refertur. et amor ad a
mantem. Amans enim aliquid amo
re amat. et amor alicuius a
mantis est. Mens vero et spiritus
non relative dicuntur. sed essen
tia demonstrant. Non enim
quia mens et spiritus est alicuius
hominis ideo mens et spiritus est. Re
tracto enim eo quod homo est quod
adiuncto corpore dicitur retracto
ergo corpore mens et spiritus ma
net. Retracto autem amante
nullus est amor. et retracto
amore nullus est amans.

Deoq; q̄ntu adm̄vite referū
tur duo sūt. Q̄d aut̄ ad sep̄
sa dicūt. et singula sp̄. et
simul utrūq; unus sp̄us et
singula mens et simul utrū
q; una mens. Ubi ergo tri
nitas attendam⁹ q̄ntū possu
mus et iuocem⁹ lucē semp̄
ternā ut illūnet tenebras
nr̄as et videam⁹ in nobis
q̄ntū sinū ymaginē dei.
Mens em̄ amare sep̄as nō
p̄t nisi etiā nouerit se. Nā
quō amat quod nescit.
*Mēti noticiā sui nisi in sep̄a
esse non posse. Capl. ij.*

Aut si quisq̄m dicit ex
noticia gn̄ali ul̄ spe
ciali mentē crede se eē talē
quales alias expta ē et ideo
amare sep̄am insipientissimē
loquit. Unde em̄ mens ali
quā mētē nouit si se nō no
uit. Neq; em̄ ut oculus cor
poris videt alios oculos
et se nō videt ita mēs nouit
alias mētes et ignorat se
metip̄am. P̄ oculos ei⁹ corporis
corpa videm⁹ quia radios
qui p̄ eos emittant. et q̄cqd̄
cernim⁹ tangūt refringere
ac retorquere in ip̄os non
possum⁹ nisi tū in speculo
intuem⁹ qd̄ subtilissime ob

ergo et sep̄am per sep̄am nouit

sciūssiēq; differet. donec ap
tissime demōstret ul̄ ita se
rem habe⁹ uel nō ita. S; quo
quō se habeat vis qua per
oculos cernim⁹. ip̄am certe
vī siue sint radij siue aliqd̄
aliud oculis cernere nō va
lem⁹ sed mētē q̄rim⁹ et si
fieri p̄t etiā hoc mētē cōpre
hendim⁹. Mens ergo ip̄a
sicut corpeaz rerū noticias
per sensus corporis colligit sic
ī corporeaz ī semetip̄a per
semetip̄am nouit quomō
est īcorporea. Nā si se non
nouit non se amat. *Tria eē
in aīa que sint unū. mētē et
noticiā sui et amorē Cap. iij.*

Sicut aut̄ duo quedā
sūt mens et amor ei⁹
cū se amat. Ita duo quedā
sunt mens et noticia eius
cū se nouit. Ip̄a igit̄ mens
et amor et noticia eius tria
quedā sūt. et hec tria unū
sunt et cū p̄fecta sūt equa
lia sūt. Si em̄ min⁹ se amat
qm̄ ē ut verbi gr̄a tm̄ se a
mat hoīs mēs q̄ntū amā
dū est corpus hoīs cū plus
sit ip̄a qm̄ corpus. peccat
et nō ē p̄fectus amor eius
*Itē si amplius se amat qm̄
esse uel si tantū se amet qm̄
tum amandus est deus cum*

ix.

incompabiliter minus sit ipa
 qm̄ deus. etiā sic nimium per
 rat et nō p̄f̄m̄ habet amore
 sui. **M**aiore aut̄ p̄uersitate et
 iniquitate peccat. cū corpus tm̄
 amat q̄ntū amāduſ ē d̄s. **I**te
 noticia si minor ē qm̄ ē illud
 qd̄ noscat̄ et plene nosci p̄t̄
 p̄f̄tā nō ē. **S**i aut̄ maior ē ipa^{ia}
 superior est natūa que nouit
 q̄ illa que nota ē. sicut ma
 ior est noticia corporis qm̄ ipm̄
 corpus qd̄ ea noticia notū ē.
Illa em̄ vita quedā est i rōne
 cognoscentis corpus autē nō
 est vita. **E**t vita quelibz quo
 libet corpe maior ē nō mole
 sed vi. **M**ens vero cū seipā
 cognoscat. nō se supat̄ noticiā
 suā q̄ ipa cognoscat ipa cog
 noscat. **C**ū ergo se totā cognos
 cit neqz seipā quicqz aliud par
 illi ē cognitio sua quia neqz
 ex alia natūa est eius cogni
 tio cū seipā cognoscat. **E**t cū se
 tota nichilqz amplius p̄cipit
 nec minor nec maior ē. **R**ecte
 igit̄ dixim⁹ hec tria cū p̄f̄tā
 sūt eē consequent̄ equalia
Simul etiā admonem⁹ si ut
 nūqz videre possum⁹ hec m
 aiā existe et tāqm̄ i volūate
 volui sentiant̄ et dinumerēt̄
 sb̄aliter uel ut ista dicā essen
 ita

cialiter nō tanqm̄ i subiecto
 ut color aut figurā i corpore
 aut vlla alia qualitas a' quā
 titas. **Q**uicqd̄ em̄ tale ē. nō
 excedit subiectū i quo ē. **N**ō
 em̄ color iste aut figurā hui⁹
 corporis p̄t̄ eē et alterius corporis.
Mens aut̄ amore quo se amat.
 potest amare et aliud p̄ter se.
Ite nō se solā cognoscat mens
 sed et alia multa. **A**mōbre
 nō amor et cognitio tanqm̄
 i subiecto insūt mēti. s; sub
 stācialiter etiā ista sūt sicut ipa
 mens quia et relative dicūt̄
 adiūtē. i sua tm̄ sūt singla
 queqz suba. **N**on sicut color
 et coloratū relative dicūt̄
 ita adiūtē ut colorē subiec
 to colorato sit nō habēs i
 seipō p̄p̄riā substāciā. qm̄ co
 loatū corpus sba ē ille aut̄
 i substācia sed sicut duo a
 mici etiā duo sūt hoies q̄
 sūt substācie cū hoies nō re
 latue dicātur amici aut re
 latue. **S**ed itē q̄uis substā
 cia sit amans uel sciens sub
 stācia sit sciā. suba sit amor.
 sed amans et amor a' sciēs
 et sciētia relative ad se di
 cantur sicut amici. mens vō
 aut spūs nō sūt relatiā. si
 cut nec hoies relatiua sūt.

.ix.

mens uel amata uel nota sit. Unus quoque eiusdemque essentiae naturae est haec tria sunt. Et ideo si tanquam commixtione confusa essent nullomodo essent tria nisi referri adiuncte possent quemadmodum si ex uno eodemque auro tres anulos filios facias quibus conexos sibi referuntur adiuncte quod filii sunt. Omnis enim similis alicui filius est. Et trinitas anulorum est. et unum aureum. Ac si miscantur sibi et per totam singuli massam suam commixtantur incidit illa trinitas et omnino non erit. Ac non solum unum aurum dicitur sicut in illis tribus anulis dicebatur. sed iam nulla aurea tria. **¶ Mens et amor et noticia et singula in se manent et omnia in omnibus.**

At in illis tribus **Cap. v.** cum se nouit mens et amat se manet trinitas mens. amor. noticia et nulla commixtione confundit quibus et singula sunt in seipso et iuncte tota in totis siue singula in binis siue bina in singulis itaque omnia in omnibus. **¶** Nam et mens est mens in seipso. Ita est utique in semetipsa quam ad seipsum mens dicitur. quibus noscitur uel nota

uel noscibilis ad suam naturam relatiue dicitur amans quoque et amata uel amabilis ad amorem referat quo se amat. Et noticia quibus referat ad mentem cognoscentem uel cognitam tamen et ad seipsum nota et noscens dicitur. **¶** Non enim sibi incognita est noticia qua se mens ipsa cognoscit. Et amor quibus referat ad mentem amantem cuius amor est. tamen ad seipsum est amor ut sic etiam in seipso quia et amor amat nisi alio nisi amore amari potest id est seipso. Ita sunt haec singula in seipso in aliorum autem ista sunt quia et mens amans in amore est et amor in amantis noticia et noticia in mente noscente. Singula in binis ita sunt quia mens que se nouit et amat in amore et noticia sua est. Et amor amantis mentis sese quibus scientis. in mente noticia quibus eius est et noticia mentis se scientis et amantis in mente atque amore eius est quibus scientem se amat et amantem se nouit. ac per hoc et bina in singulis. quia mens que se nouit et amat cum sua noticia est in amore et cum suo amore in noticia. amor quippe ipse et no-

tria simul sunt in mente que se amat et nouit. Tota uero in totis quoadmodum sunt iam super ostendimus cum se tota mens amat et tota nouit. et totum a more suo nouit. totamque amat notitiam suam. quoniam tria ista ad se ipsa perfecta sunt. Nunc itaque modo tria ista inseparabilia sunt a semetipsis et tamen eorum singulum quodque subiecta est et simul omnia una substantia uel essentia cum re latius dicatur ad inuicem.

De notitia qua mens non solum se sed etiam alias mentes nosse generaliter potest. Capulum .vi.

Sed cum seipsum nouit humana mens et amat seipsum non aliquid incommutabile nouit et amat. Alteraque unusquisque homo loquendo enuntiat mentem suam quid in seipso agatur attendens. Alii autem humanam mentem specialiter a generali cognitione definit. Itaque cum michi de sua propria loquitur utrum intelligat hoc aut illud an non intelligat et utrum velit aut nolit hoc aut illud credo. cum uero de humana specialiter aut generaliter uerum dicit agnosco et approbo. Unde manifestum est aliquid unumquodque uidere in se quod sibi alii di-

centi credat non tamen uideat. aliquid autem in ipsa ueritate quod alius quoque possit intueri. quorum alterum mutari. per ipsa alterum incommutabili eternitate consistere. Neque enim oculis corporeis multas mentes uidendo per similitudinem colligimus generale uel specialem mentis humane notitiam sed intuemur inuisibilem ueritatem ex qua perfecte quantum possumus definiamus non qualis sit uniuscuiusque hominis mens sed qualis esse sempiternis rationibus debeat. Unde etiam fantasias rerum corporaliu per corporis sensum haustas et quodammodo infusas memorie ex quibus etiam ea que non uiso sunt ficto fantasmate cogitantur siue aliter quam sunt. siue fortuito sicuti sunt. aliis omnino regulis supra mentem nostram incommutabiliter manentibus uel approbare apud nosmetipsos uel improbare conuincimus cum recte aliquid approbamus aut improbamus. Nam et cum recolo carthaginis membra que uidi et cum fingo alexandrie que non uidi easdemque ymaginarias formas quasdam. quibusdam preferens ra-

. 17 .

nonabiliter pfero viget et cla-
 ret desup iudiciū veritatis
 ac sui iuris incorruptissimis
 regulis firmū ē et si corpali
 ū ymaginū quasi quodā nū-
 bilo contextitur. nō tñ iuolui-
 tur. atq; cōfundit: sed inter
 ē utrū ego sub illa uel ī illa
 caligine tanqm̄ a celo pspi-
 tuo sedudar an sicut ī altissi-
 mis montib; accide' solet iter
 utrūq; aere libeō frues et se-
 remissimā lucē supra et den-
 sissimas nebulas subter aspi-
 ciam. **N**am unde in me fra-
 termi amoris inflamat' ardor
 cū audio virū aliquē profi-
 dei pulchritudine et firmita-
 te acriora tormēta tolerasse.
 et si michi digito ostendatur
 ipē homo. studeo in cōiungere
 notū facē. amicitia colligare
Itaq; si facultas datur. accedo
 alloquor. sermonē confero.
 affectū meū in illū quibus
 verbis possū exprimo vitis-
 simq; in eo fieri quē in me
 habeat atq; exprimi volo.
 spiritale q; cōplexū creden-
 do molior quia puestigare
 tam cito et cernere penit'
 eius interiora nō possū **A**mo-
 itaq; fidelē virū ac fortem
 amore casto atq; germano.

Quod si michi inter meas loq-
 las fateatur aut incautus
 aliquo mō sese indicet qd' ul'
 de deo credat ~~atq;~~ incōgrua
 atq; in illo quoq; aliqd' car-
 nale desideret et pro tali er-
 rore illa pertulerit. ul' spera-
 te pecūie cupiditate ul' iam
 auuiditate laudis huāne. sta-
 tim amor ille quo in eū fere-
 bar offensus et quasi reper-
 cussus atq; ab indigno hoīe
 ablatas in ea forma ymaēt
 ex qua eū talem credēs ama-
 uerā nisi forte ad hoc amo-
 iam ut talis sit cū talē nō
 eē cōpero **A**t in illo hoīe michi
 ul' mutatu ē. mutari tñ pōt
 ut fiat qd' eū iā eē credide-
 rā. **I**n mēte autē mea muta-
 ta est utiq; ipā existimatio
 que de illo aliter se habebat
 et aliter habet. idemq; aōr
 ab intentione pfruendi ad
 intentionē consulendi icon-
 mutabili desup iusticia iube-
 te deflexus ē. **I**pā vero for-
 iconcuisse ac stabilis verita-
 tis et in fruerer hoīe bonū
 eū credens et in qua cōsu-
 lo ut bonus sit eadē luce ī
 corruptibilis sincerissime
 q; rōnis et mee mētis aspec-
 tū et illam fantasie nubem

quā desiq̄ cerno cū eūdē hoī
nē quē uiderā cogito īpturba
bili etermitate p̄fundit. Itē cū
arcū pulchre et equalit̄ mtor
tū quē uidi ubi grā carthagiē
aīo reuoluo. res quedā mēti
nūciata per oculos meōue
q̄z trāssusa. ymaginariū con
spectū facit. sed aliud mēte
cōspicio scdm̄ qd' opus ill' m'
placet. vñ etiam si displicet
corrigerē. Itaq̄z de istis scdm̄
illā iudicam' et illā iudica
m'. et illā cernim' rōnalis
mētis mtuitu. ista uēō a'
pñcia sensu corpis tangim'.
aut ymaginez absentū fix
as m meōria recordamur
aut ex eaz similitudinē talia
fingim' qualia nos ipi si
uellem' atq̄z possem' etiā
ope molirem'. aliter figurā
tes aīmo ymaginez corpū.
aut p̄ corpus corpa uiden
tes. aliter aut rationes ar
teq̄z ineffabil' pulchrā ta
liū figurarū sup̄ aīe mētis
simplici mtelligētia capiētē.

**De uerbo qd' mens ex eterna
cōcipit ueritate. Capl'. viij.**

T Illa igit̄ eterna ueritate
ex qua tpalia facta sūt omīa
for formā scdm̄ quā sum' et
scdm̄ quā uel m nobis uel
m corporibz uera et uerita

rōne aliquid opam' visu mētis
aspicim'. atq̄z inde conceptā
uerū ueritatē noticiā tanqm̄
uerbū apud nos habemus
et dicendo mtus gignimus.
nec a nobis nascendo recedit
**Cū aut ad alios loquim' uer
bo mtus manētī misterū
uocis adhibem' aut alicui
signi corpalis ut p̄ quandā
rōmedōrationē sensibile aliqd
tale fiat etiā m aīmo audie
tis quale de loquētis aīmo
nō recedit. Nichil itaq̄z agi
m' per mēbra corpis i frīs
dictisq̄z ntis quibz ul' appro
bantur uel iprobātur mo
res hoīm qd' nō uerbo ap
nos mtus edito puenim'.
Nemo em̄ aliquid uolens
facit qd' nō m corde suo pu
us dixit. qd' uerbū amore
cōcipitur siue creature siue
creatoris. id ē aut nature
mutabilis aut icōmutabil'
ueritatis. **Quali amore de
beat diligi creatura. cap. viij.****

Ergo aut cupiditate a'
caritate nō quo non
sit amāda creatura sed si
ad creatorē refertur ille a
mor nō iam cupiditas sed
caritas erit. Tunc enī est
cupiditas cū ppter se amat
creatura. tunc nō utentē

x.

adiuuat sed corrumpit fruētē.
 Cū ergo a' par nobis a' i' feior
 creatura sit. m' inferiore utēdū
 ē ad deū. pari aut fruēdū sed
 in deo. Sicut enī tempō nō in
 tempō frui debes sed i' eo qui
 ferit te. sic etiā illo quē dili
 gis tanqm̄ tempm̄. Et nobis
 ergo et frīb; in dno fruam.
 et inde nos n' ad nosmetipōs
 remitte' et quasi relaxare
 deorsū versus audeam'.

Nasrit' aut' v' b'ū tū extogi
 tatū placet aut ad peccādū
 a' ad recte faciendū. Verbū
 aut' n' m' et mentē de qua
 gignitur q' medius amor
 cōiūgit. seq; tū eis tertū
 cōplexu i' corpeo sine ulla
 confusione cōstringit ~

Quod differat dilectio rerū
 spiritaliū ab amore carna

Conceptu. Cap. ix.

Qtū aut' verbū et natū
 idipm̄ est tū volūtas i' ipā
 notitia cōquiescit. qd' fit i'
 amore spitaliū. **Q**ui enī
 verbi gratia p' frē nouit per
 ferteq; amat iusticiā iam
 iustus ē. etiā si nulla exis
 tat scdm̄ eam forinsecus p'
 mēbra corpis opandi neces
 sitas. In amore aut' carna
 liū t'paliūq; rex sicut i' ip

sis aiālū fetib'. alius est
 conceptus verbi alius ptus.
Illuc enī qd' cupiendo cōti
 pit. adipiscendo nascit'. qm̄
 nō sufficit auaritie nosse
 et amare aurū nisi et ha
 beat. neq; nosse et amare.
 vesti aut cōcūbere. n' etiā
 id agat neq; nosse et amare
 honores et impia. nisi pro
 ueniant. **Q**ue tñ oīa nec
 adepta sufficiūt. **Q**ui enī
 biberit inquit ex hac aqua
 sitiet iter. **I**deoret in psalms
Concepit inquit dolorē et
 peperit iūquitatē. **D**olorē
 ul' laborē dicit concipi. tū
 ea cōcipiūtur que nosse ar
 velle non sufficit et tardes
 cit atq; egrotat aīm' mdi
 genia donet ad ea puei
 at et quasi pariat ea unde
 elegant' m' latina lingua
 parta dicit' et reptā atq;
 cōpta. **Q**ue v'ba quasi a
 ptu ducta resonāt qā con
 cupiscencia tū cōcepit pit
 patm̄. **U**nde dñs clamat.
Venite ad me omēs qui la
 boratis et onerati estis. **E**t
 alio loco. **V**e pregnātib; et
 māmātib; in illis diebus.
Cū itaq; ad partū verbi re
 ferret oīa uel rē frā uel

ptā. Ex ore inquit tuo iusti
 fitaberis. et ex ore tuo cōdep
 naberis. os volēs itelligi n̄ h̄
 visibile s̄ itei⁹ iuisibile cogitacōis
 et cordis. **Non omnia q̄ noti
 cia cōprehendit dici posse cō**

Recte ḡ cepta. Cap. x.
 Querit̄ utrū oīs notici
 a verbū. an tm̄ amata noticiā.
 Nouim⁹ enī et ea que odim⁹.
 sed nec concepta nec pta dicit̄
 da sūt aīo que nobis displi
 cent. Nō enī omnia que quo
 dāmodo tangūt concipiunt̄
 ut tantū nota sint nō tm̄ ūba
 dicantur ista de quibz nūc agi
 mus. Aliter enī dicūtur ūba
 que spacia tpm̄ sillabis tenēt
 siue pronūcient̄ siue cogitē
 tur. Aliter omē qd̄ notū ē
 verbū dicit̄ aīo īpressū qm̄
 diu de mēoria proferrī aut
 definiri p̄t. q̄ius res ipsa
 displiceat. aliter cū placet
 q̄ mēte concipitur. Scdm̄ qd̄
 genus uerbi accipiendū est
 qd̄ aut apls. Nemo dicit do
 minū ih̄m nisi in spū s̄cō cū
 scdm̄ aliā uerbi notione di
 cant hoc et illi de quibz ip̄e
 dñs ait. Non oīs qui michi
 dicit. dnē dnē intrabit in
 regnū celoz. verūtū cū et
 illa que odim⁹ rē displi
 cent. recteqz īprobantur.

approbat̄ eoz īprobatio et
 placet et verbū ē. Neqz vi
 noz noticiā nobis displacet
 sed ip̄a uicia. Nam placet
 michi qd̄ noui et diffinio qd̄
 sit m̄temperācia et hoc est
 verbū eius. sicuti sunt ī arte
 nota uicia et recte approbat̄
 eoz noticiā. cū discerit
 cogitor specie priuationē
 qz uirtutis sicut ayere et ne
 gare et eē et nō esse. Atta
 mē uirtute priuari atqz ī
 uiciū deficere dāpnabile
 est et definire m̄temperācia.
 uerbū eius dicere pertinet
 ad artē morū. eē autē īpan
 tem ad id ptinet qd̄ illa arte
 culpatur. sicut nosse ac de
 finire qui sit soloecism⁹ p
 tinet ad artē loquendi. fa
 cere aut uiciū est. qd̄ eadē
 arte rephenditur. Verbū
 est igitur qd̄ nūc discernē
 et īsinuare uolum⁹ cū amo
 re noticiā. Cū itaqz se mēs
 nouit et amat uigit̄ ei a
 more verbū eius. Et qm̄
 amat noticiā et nouit a
 more et verbū in amore
 est et amor in uerbo et u
 trūqz in amate atqz dicit̄
 Sed oīs scdm̄ speciem noti
 cia similis ē ei rei quā no
 uit. Est enī alia noticiā se

.ix.

cū dū priuationē quā cum
 improbam⁹ loquim⁹ et her
 priuationis improbatio spe
 ciem laudat. ideoq; appro
 batur. Habet ergo aīm⁹
 nō nullam speciei note si
 militudmē siue cū ea pla
 cet. siue cū eius priuatio dis
 placet. **Concepte notine si
 militudmē tunc ad equali
 tatem mentis accedere cū
 id qd' cognoscit neq; mfei
 oris neq; superioris nature**

Quo circa est cap. xi.

Quāntū deū nouim⁹
 similes sum⁹ sed nō ad equa
 litatē siles. quia nec tm̄ eū
 nouim⁹ qntū ip̄e sese. Et
 quēadmodū cū per sensū
 corporis discim⁹ corpora fit ali
 qua eoz silitudo in aīo mō
 que fantasia ī meōria est.
 Itō enī oīno ip̄a corpora in
 aīo sūt cū ea cogitamus
 sed eoz silitudīes. Itaq; cū
 eas pro illis approbamus
 erram⁹. Error est nāq; pro
 alio alterius approbatio. Me
 lior est tm̄ ymaginatio cor
 poris in aīo qm̄ illa species
 corporis mōntū her in me
 liore natūa est id ē in suba
 vitali sicuti est aīm⁹. Ita cū
 deū nouim⁹ qūis melioēs
 efficiamur q; eram⁹ anq;

nossem⁹. maximeq; cū eadē
 noticia etiā placita digne
 q; amata verbū ē. fit q; ali
 qua dei silitudo. illa noticia
 tm̄ inferior ē quā ī mfeiore
 natūa ē. Creatūa quippe aī
 m⁹. creator autē deus. Ex q^o
 colligit⁹ quia cū se mēs ip̄a
 nouit atq; approbat sic est
 eadem noticia verbū eius
 ut ei sit par oīo et equale
 atq; idētidē quia neq; īfei
 oris essentie noticia est sicut
 corporis neq; superioris sicut
 dei et cū habeat noticia si
 militudinē ad eā rem quā
 nouit hoc ē cū⁹ noticia ē
 her habet pfectā et equalē
 quā mens ip̄a que nouit
 est nota. ideoq; et ymago
 et verbū quia de illa expri
 mitur cū cognoscendo eidē
 coequatur et est gignenti
 equale qd' genitū est. **Cur
 sicut noticia mentis ē pro
 les. nō etiā amor partus
 eiusdem sit. Capl. xij.**

Quid ergo amor nō ē
 ymago. nō verbū nō
 genitus. Cur enī mens no
 ticiā suā gignit cū se nouit.
 et amorē suū nō gignit cū
 se amat. Nam si pterea
 est notioris sue causa qā
 noscibilis est amoris etiā

sui causa ē q̄a est amabilis.
Cur itaq; nō utrūq; genue-
 rit difficile ē dicere. **H**ec ei
 questio etiā de ip̄a sūma tri-
 nitate oīpotentissimo crea-
 tore deo ad tuū ymaginē
 hō factus ē solet mouē hōi-
 nes quos veritas dei p̄ hu-
 manam locutionē iūtat ad
 fidem cur nō spūs quoq; sc̄s
 a patre deo genitus ul' cre-
 dit' ul' intelligit' ut filius
 etiā ip̄e dicatur. **Q**uod nūc
 in mente huāna utruq; i-
 uestigare conam' ut ex i-
 riori ymagine in qua no-
 bis familiaris natūā ip̄a
 nrā quasi interrogata respō-
 det exercitatorē mētis anīe
 ob illuāta creatūā ad lu-
 mē i cōmutabile dirigam'
 si tamē veritas ip̄a psuase-
 rit sicut dei verbū filiū eē
 nullus xp̄ianorū dubitat. ita
 caritatē esse sp̄m sc̄m. **E**rgo
 ad illā ymaginē que crea-
 tura ē. hoc est ad rōnalē
 mētē diligentius de har-
 re interrogandā considerā-
 damq; redeam' ubi tp̄alit'
 existens nōnullarū rerū no-
 ticia q̄ antea nō erāt et ali-
 quarū rerū amor q̄ antea
 nō amabant' distincti' nob'.

aperit qd̄ dicam' q̄a et ip̄i
 locutioni. tp̄alit' dirigende
 facilior ē ad explicandū res
 que in ordine tpm̄ cōprehē-
 ditur. **P**rimo itaq; manifestū
 sit posse fieri. ut sit aliquid
 sc̄ibile. id ē qd̄ sc̄iri p̄t et tñ
 nesciatur. illud aut' fieri nō
 posse ut sc̄iatur qd̄ sc̄ibile
 nō fuerit. **U**nde liquido te-
 nendū est qd̄ oīs res quā
 tūq; cognoscim' cōgerat
 in nobis noticiā sui. ab utq;
 enī noticia parit' a cognos-
 cente et cognito. **I**taq; mēs
 tū. **I**taq; mens tū seipsa cog-
 noscit sola pares est noticie
 sue. **E**t cognitū enī et cog-
 nitor ip̄a est. **E**rat aut' sibi
 ip̄a noscibilis et anq̄ se nos-
 set. sed noticia sui non erat
 in ea tū seipsa nō nouerat.
Quod ergo cognoscit se parē
 sibi noticiā sui gignit quia
 nō min' se nouit qm̄ est.
 nec alterius eēntie est no-
 ticia eius nō solū q̄a ipsa
 nouit sed etiam quia seipsa
 sicut supra dixim' sicut eāt
 sibi noscibilis et anteqm̄
 se nosset. **E**t igit' de amo-
 re dicendū est tū nō etiā
 tū se amat ip̄m q̄ amore
 sui geuisse videat'. **E**rat

.ix.

eiu amabilis sibi et anteqm
 se amaret quia poteat se ama
 re sicut erat sibi noscibil' et
 anteqm se nosset quia pote
 rat se nosse. Nam si no sibi
 eet noscibilis. nuq se nosse
 potuisset. Ita si no sibi ee ama
 bilis nuqm se amare potuis
 set. Cur itaq amado se no ge
 nuisse dicat' amore suu si
 cut cognoscendo se genuit
 noticia sua. An eo quidem
 maifeste ostendit' hoc amois
 esse pncipiū vñ procedit. A
 ipa quippe mete procedit que
 sibi est amabilis anteqm se
 amet atq ita pncipiū e amo
 ris sui quo se amat. Sed ido
 no recte dicit' genitus ab ea
 sicut noticia sui qua se nouit
 qa noticia ia iuentū est qd'
 partū uel repertū dicit' quo
 sepe pcedit inquisitio eo fie
 quietura. Nam inquisitio
 est appetitus iueniendi qd'
 idem ualet si dicitur repien
 di. Que aut' repiuntur quasi
 paruntur. Unde plu filia sut.
 ubi nisi in ipa noticia. Ibi
 em quasi expssa formatur.
 Nam et si iam erat res qe
 queredo iuenim' noticia
 tn ipa no erat qua sicut pro
 lem nascentē deputam'. Por

ro appetitus ille qui est i que
 rendo procedit a querente
 et pendet quodamō neq re
 quiescit sine quo intendit'
 nisi id qd' qrit' iuentū que
 renti copulet'. Cui appetit'
 id e inquisitio q'ius amor
 no ee videat' quo id qd' no
 tū e amatur. hoc eni adhuc
 ut cognoscatur agit' tn ex
 eodem gene quidda est Na
 volūtas iam dici pt. qz ois
 qui querit iuenire vult. et
 si qritur qd' ad noticia per
 tineat. ois qui querit nosse
 vult. Sed si ardent' atq ista
 ter vult studere d' qd' maxi
 me in assequendis atq adi
 piscendis. quibusq doctri
 nis dici solet. Partū ergo
 metis antecedit appetitus
 quida q id qd' nosse volu'
 querendo et iueniendo nas
 citur proles ipa noticia ac
 p hoc appetitus ille quo co
 cipit' parit'q noticia ptus
 et proles no recte dici pt.
 idēq appetitus quo ihiat'
 rei cognoscende fit amor
 cognite. dū tenet atq am
 plettit' placita prolem id
 est noticia gignenti qz con
 uigit. et e queda ymago tri
 mitatis ipa mens et noticia

.x.

diligenter intuentū est cuius
 modi sit amor studentū. id ē
 nō iam scientiū. sed adhuc sa-
 re cupientiū quāq; doctrinā
Et in hys quippe rebz in quibz
 nō usitate dī studiū solent ex-
 istere amores ex auditu. dū
 cuiusq; pulchritudis fama ad
 videndū ac fruendū aīm
 attendit quia generalit̄ no-
 uit corporū pulchritudines
 ex eo qd plurimas vidit et
 test̄ intrinsecus vñ approbet
 cui forūsecus inhyatur. **Q**uō-
 tū sit nō rei penitus incogni-
 te amore excitatur cuius ge-
 nus ita notū ē. Cū aut̄ vtrū
 bonū amam? cui? facit nō
 vidim? ex noticia virtutū
 amam? quas nouim? ī ipā
 veritate. Ad doctrinas autē
 cognoscendas plerūq; nos
 laudatiū atq; p̄dicatū ac-
 tendit auctoritas. et tamē
 nisi breuiter impressa cuiusq;
 doctrine haberem? ī aīmo
 notionē nullo ad eā distē-
 dam studio flagrarem. **Q**uius enī
 sciende vbi grā
 rethorice ulla curā et ope-
 ram impenderet nisi ante
 sciret eam discendi eē sciāz?
 Aliqñ ^{enā} ipāz doctrinaz fines
 auditos exptos ve miram?

et hoc tardescim? facultatē
 cōparare discendo qua ad eos
 puenire possim? tanq; si hās
 nescienti dicatur quāda esse
 doctrinā qua quisq; valeat
 q̄ius longe absentī verba
 mittere manu fā in silēcio
 que rursus ille cui mittūt
 nō auribus. sed oculis colli-
 gat. idq; fieri videat nōne
 dū cōcupiscat nosse qd id pos-
 sit oī studio circa illū finem
 mouetur. quē iam notū te-
 net. Sic attendūtur studia
 discentiū. **I**am qd quisq;
 p̄suis ignorat. amare nullo
 pacto p̄t. **I**ta etiā signū si q̄s
 audiat incognitū veluti vbi
 alicui? sonū quo quid signi-
 ficetur ignorat cupit scire
 qd nā sit idem sonus ille
 cui rei cōmemorande ī sa-
 tutus sit veluti audiat tū dī
 temetū. et ignorās quid sit
 requirat. **I**am itaq; oportet
 ut nouerit signū eē. id est
 nō eē ianē illā vocē sed ali-
 quid ea significā. alioqñ
 iam notū est hoc trisillabū
 et articulata specie suā impres-
 sit aūd p̄ sensū aurīū. **Q**uid
 amplius in eo requiratur
 quo magis īnotescat cui?
 omēs hē oīaq; somi spacia

nota sunt nisi quia simul ino-
tuit signum eemouitque sciedi
cupiditate cuius rei signum sit
Quo igitur amplius notum est
sed non plene notum est. eo cupit
animus de illo nosse quod reli-
quum est. Si enim tantum esse
ista voce nosset eamque aliu-
ius rei signum esse non nosset
nichil iam quereretur sensibi-
li re quantum poterat sciendo
precepta. Quia vero non solum
esse votem sed et signum esse
iam nouit perfecte id nosse
vult. Neque ullum perfecte signum
nosatur nisi cuius rei signum
sit cognoscatur. Hoc ergo
qui ardenti cura querit ut
nouerit studioque attentius
insistit. num potest dici esse sine a-
more? Quod igitur amat?
Certe enim amari aliquid nisi
notum non potest. Neque ille istas
tres syllabas amat quas iam
notas habet. Sed si in hoc
in eis amat quia scit eas
significare aliquid non inde
nunc agit. Non enim hoc nos-
se querit sed in eo quod scire
studet quid amet inquiri-
mus quod profecto nondum no-
uit et propterea miramur cur
amet quoniam firmissime noui-
mus amari nisi nota non

posse. Quod ergo amat nisi
quia nouit atque nutuetur in
rationibus rerum que sit pul-
chritudo doctrine qua con-
tinetur notitie signorum omnium
et que sit utilitas in ea pe-
ritia qua inter se humana
societas sensa comunicat ne
sibi hominum cetus deteriores
sint quibus solitudinem si cogita-
tiones suas colloquendo
non misceant. Hanc ergo spe-
ciem decoram et utilem cernit
anima. et nouit et amat. eamque in
se perfici studet quantum potest quisque
votum significatum quocumque ig-
norat inquirit. Aliud est ei quod
eam veritatis luce conspiciat
aliud quod in sua facultate con-
cupiscit. Conspiciat in luce ve-
ritatis quoniam magnam et quoniam bo-
num sit omnes omnium gentium linguas
intelligere et loqui nullamque ut
alienigena audire et a nullo
ita audiri. Cui notitie decus
cogitatione iam cernit amatque
res nota que ita conspiciat atque
inflamat studia discipulorum ut
circa eam moueantur eiusque inhy-
ent in omnibus operibus quam impen-
dunt consequere tali facultati
ut etiam usu amplectantur
quod ratione prenoscent atque ita quod
quod cui facultati spe propinquat

.X.

ei feruēcius amore iardescat
 Eis doctus quippe studet ve
 hemēius que capi posse nō
 desperatur. Nam cui rei
 adipsende spem quisq; non
 gerit aut tepide amat a' oī
 no nō amat. q̄uis q̄ pulchra
 sit videat. Cuius circa q̄ oīm
 linguarū sciētia fere ab oībus
 despatur. sue gentis q̄sq; maxi
 me studet ut nouit. Et si et
 illi ad p̄fctm̄ pertipiēde se nō
 sufficere sentit. neō tñ tam de
 sidiosus est huius noticie qui
 nō cū audierit icognitū ver
 bū uelut nosse. quid illud sit
 et si p̄t querat et discat. qd'
 dū querit utiq; in studio dis
 cendi est et uidetur amare
 rem icognitā. qd' non ita ē
 species nāq; illa tangit ai
 mū quā nouit et cogitat i
 qua elucet decus consētiē
 doꝝ aiōꝝ in uocib; notis au
 diendis atq; reddendis ea
 que attendit studio requi
 rentē quidē qd' ignorat sed
 notā formā qd' p̄tineat itū
 entē et amātē. Itaq; si que
 renti uerbi gratia. quid sit
 temetū hoc em̄ exempli cau
 sa posuerā. dicat quid ad
 ad te pertinet respondebit.
 ne forte audia loquentem
 et non intelligam a' uspiā

forte id legam et quid sc̄p
 tor senserit nesciā. Cuius
 tandē huic dicat noli itel
 lige qd' audis. noli nosse qd'
 legis. Om̄ibus em̄ fere ai
 mis rōnabilib; in p̄optu
 est ad uidendū huius peritice
 pulchritudo qua hoīm iter
 se cogitata significatiū uocū
 enūciatione nō scūt. p̄pter
 hoc notū decus et ob hoc a
 matū. quia notū studiose
 queritur uerbu illud igno
 tū. Itaq; cū audierit atq; ig
 nouerit temetū a ueterib;
 uinū appellatū. sed iam ex
 usu loquendi quē nūc habe
 mus hoc uocabulū e mortuū.
 p̄t nō nullos fortasse ueter
 libros sibi necessariū depu
 tabit. Si aut et illos supua
 r̄ caneos h̄t forte iā dignū
 qd' meōrie cōmedet existiat
 quia uidet ad illā sp̄ciem
 doctrine quā notā mente
 intuetur atq; amat m̄ime
 pertinere. Cū m̄ob̄re om̄is
 amor studentis aiūm. hoc ē
 uolentis scire qd' nescit. nō
 est amor eius rei quā nescit.
 sed eius quā scit p̄pter quā
 uult scire qd' nescit. Aut si
 tam curiosus ē ut non p̄t
 aliquā notam causam sed
 solo amore rapiatur Cōgnī

9° id

ibi amam⁹ qd' cū expressū m
 aliqua rei t'palis effigie illis
 qui expti sunt laudatibz cre
 dim⁹ et amam⁹ nō aliqd a
 mam⁹ icognitū. Unde iā su
 pra satis differuim⁹. Aut ali
 quid notū amam⁹ p' qd'
 incognitū aliquid querim⁹
 cui⁹ ignoti amor nequaquā
 nos tenet sed illi⁹ cognti q'
 p'tinere nouim⁹ ut illud etiā
 qd' adhuc ignotū querimus
 nouerim⁹ sicut de icognito
 verbo paulo ante locuti su
 mus. Aut ipm⁹ scire quisqz
 amat qd' nulli scire scire ali
 quid cupienti eē incognitū
 p't. **Hys** causis vident⁹ amae
 icognita qui scire aliqd' vo
 lūt qd' nesciūt. et p'p' arde
 ntorem querendi appetitū
 sine amore eē dici nō p'nt.
Sed cū res se aliter habe
 at neqz oīno qd'qz amet⁹
 incognitū. arbitror me p'
 suasisse verū diligent' mtue
 tibus. **Sed** quia exempla
 que dedim⁹ eorū sūt qui
 aliquid qd' ipi nō sūt nosse
 cupiūt videndū est ne for
 te aliqd' nouū genus appa
 reat cū serpā mens nosse
 desiderat. **An icognita sibi
 sit mens cū se ut nouit qrit**

||.cap. iii.

Quid ergo amat mens
 cū ardentem serpāz qrit
 ut nouit dū incognita sibi
 est. **Ecce** enī mens serpāz que
 rit ut nouit et inflānatur
 hoc studio **Amat** igit⁹ sed qd'
 amat si serpāz quō cū se nō
 dū nouerit ne quisqz possit
 amare qd' nescit. An ei fama
 p'ditauit spetie suā sicut de
 absentibz solem⁹ audire. **for**
 te ergo non se amat sed qd'
 de se fingit hoc amat lōge
 fortasse aliud qm' ipā est
 aut si se mens sui simile
 fingit. et ideo cū hoc fig
 mentū amat se amat ante
 qm' nouit quia id qd' sui
 simile ē mtuet⁹. nouit g'
 alias mentes ex quibus
 se fingat et genere ipso
 sibi nota ē. **Cur** g' cū ali
 as mentes nouit se non
 nouit cū serpā mchil sibi
 possit eē p'sentius. **Ud** si
 ut oculus corporis magis ali
 oculi noti sunt. qm' ipi sibi.
Non se g' querat nūqm'
 iuētura. **Nūqm'** em' se ocu
 li p'ter specula videbunt.
 nec ullomō putādū ē etiā
 rebus icorpeis contēplā
 dis tale aliquid adhiberi
 ut mens tāqm' in speculo

.X.

bestiarū viuūt sed nō intel-
 ligūt. Sic ut gō mens tota
 mens est. sic tota viuūt. Pro-
 uit autē se viuere. Totā se gō
 nouit. Postremo cū se nosse
 mens querit mentē se eē iā
 nouit. Alioqñ utrū se querat
 ignorat. et aliud pro alio
 forsitan q̄rat. Fieri enī p̄t ut
 ip̄a non sit mens. atq; ita
 dū mentē nosse querit mēs
 nō seip̄am querat. Quia p̄t
 qm̄ cū querit mens quid sit
 mens nouit qd' se querat.
 prof̄o nouit qd' ip̄a sit mēs.
 Porro si hoc ī se nouit q' mēs
 ē et tota mēs ē totā se nouit.
 Sz erit n̄ se nouit eē mentē
 cū autē se querit hoc t̄m̄mō
 nouit qd' se querat. Ut ei
 etiam sic aliud pro alio q̄rē
 si hoc nescit ut autē nō que-
 rat aliud pro alio procul
 dubio nouit quid querat
 at si nouit qd' querat et se-
 ip̄am querit. seip̄am utiq; nouit.
 Quid ergo adhuc querit.
 Sz si ex pte se no-
 uit. ex parte autē adhuc q̄-
 rit nō seip̄am sed partem
 suā querit. Cū ei ea ip̄a di-
 citur tota dicit. Demde qz
 nouit nondū se a se iūctā
 totā nouit q̄nta sit tota atq;
 ita querit qd' deest. quead-

modū solem⁹ querē ut ve-
 niat ī mentē qd' extidit n̄
 tamē penitus extidit quia
 p̄t recognoscā cū venūt hoc
 eē qd' querebat. Sz quomō
 mens veniat ī mētē quasi
 possit mens. in mente non
 eē. Huc attedit qā si pte
 iūctā nō se totā querit t̄m̄
 tota se querit tota gō sibi
 p̄sto est et quid adhuc q̄rat nō
 ē. 1° enī deest qd' q̄rit nō iā q̄
 q̄rit. Cum itaq; tota se que-
 rit nihil eius deest. Aut si
 nō tota se querit sed pars q̄
 iūctā ē querit partē que
 nōdū iūctā ē. non se gō mēs
 querit cui⁹ se nulla ps q̄rit.
 pars enī que iūctā est nō
 se querit. pars autē q̄ nōdū
 iūctā ē nec ip̄a se querit.
 qm̄ ab ea q̄ iā iūctā ē pte nō
 querit. Quid circa qz nec
 tota se querit mens n̄ ps
 eius ulla se querit. se mēs
 oīno nō querit. **In quo mēs
 nosse debeat et a quibz se
 abstinere ne eis quasi pp̄is
 delectetur. atq; ita se min⁹
 nouerit. Cap. v.**
Qt quid ergo ei p̄ceptū
 est ut seip̄am cognoscat. Cre-
 do ut se cogitet et scdm̄ na-
 turā suam viuat. id ē ut secū-
 dū naturā suā ordinari appe-

tat. sub eo scilicet cui subde-
da ē. supra ea quibus ipone-
da est. sub illo a quo regi de-
bet supra ea que regere de-
bet. Multa enim p̄ cupidita-
tē prava tāqm̄ sui sit obli-
ta sic agit. Videt enī quedā
intrinsecus pulchra ī presta-
tiori natūā que deus est et
cū stare debeat ut eis fruatur
volens ea sibi tribuere et
nō ex illo similis illius sed
ex seip̄a esse qd̄ ille ē. auer-
titur ab eo mouetur q̄ y la-
bitur in min⁹ et min⁹ qd̄ pu-
tat āplius et āpl⁹ q̄ n̄ ip̄a sibi
n̄ ei q̄qm̄ sufficit recedēti ab
illo qui solus sufficit. Ideoq̄
p̄ egestatē ad difficultatē fit
nimis intenta ī actiones
suas et ī quietas delectati-
ones quas per eas colligit.
Atq̄ ita cupiditate acqui-
rendi noticias ex hys que
foris sūt quorū cognitum
genus amat et sentit a-
mitti posse nisi īpensa cu-
ra teneant̄ perdit securi-
tatē. tantoq̄ seip̄am min⁹
cogitat. q̄nto magis segura
ē qd̄ se non possit amittere.
Ita cū aliud sit nō se nosse.
aliud non se cogitare. neq̄
enī multarū doctrinarū pitū
ignozare gramaticam di-

rim⁹ cū eā nō cogitat quia
de medicine arte tūc cogi-
tat. Cū ergo aliud sit nō se
nosse aliud nō se cogitare.
tanta vis est amoris ut ea
que cū amore diu cogitauit.
eisq̄ cure glutine ihe-
serit. attrahat seip̄m etiam
cū ad se cogitandū quodā
mō redit. Et quia illa corpa
sūt que foris per sensus car-
nis adamauit eorūq̄ diutur-
na quadā familiaritate ī-
plicata ē nec seip̄m potest
introsus tanqm̄ in regio-
nē īcorporee natūe ipsa
corpa mferre. ymagines
eorū cōuoluit et rapit fac-
tas in seip̄m de seip̄m
ipsa. Dat ei eis formā
dis quiddā substācie sue
seruat aut aliquid quo li-
bere de specie talū ymagi-
nū iudicet et hoc est ma-
gis mens id est rational̄
intelligentia que seruat
ut iudicet. Nam illas aīe
ptes que corpm similitudinibz
informātur etiā cū bestijs
nos coēs habere sentim⁹.
**In quibz mens de se cogitās
possit errare. Caplin. vi.**
Errat autē mens cū seip̄m
yimaginibz tanto amore
cōiungit ut etiam se aliq̄

.X.

esse huiusmodi existimet. Ita enim reformatur eis quodammodo non id existendo sed putando non quo se ymaginem putet sed omnino illud ipsum cui ymaginem secum habet. Viget quippe in ea iudicium discernendi corpus quod foris relinquit ab ymagine quam de illo secum gerit nisi cum ita exprimitur eadem ymagine tanquam foris sentiant non intus cogitentur. sicut dormientibus aut furentibus aut in aliqua ekstasi accidere solet. Cum itaque se tale aliquid putat corpus esse se putat. et quia sibi bene conscia est participatus sui quo corpus regit. **De opinioibus eorum qui mentem aliquam principium corporis esse senserunt**
Hunc factum est ut **Cap. vii.** quidam quererent quid corporis amplius valeret in corpore et hoc esse mentem vel omnino totam animam existimarent. Itaque alii sanguinem. alii cerebrum alii cor non sicut scriptura dicit. Confitebor tibi domine in toto corde meo. et diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. hoc enim abutendo vel transserendo vocabulo dei a corpore ad animam sed ipse omnino

particulam corporis quam in visceribus dilatatis videmus eam esse putaverunt. Alii ex minutissimis individuisque corpusculis que a hominibus dicitur concurrere in se atque coherentibus eam confici crediderunt. alii aerem. alii ignem substantiam eius esse dixerunt. alii eam nullam esse substantiam. quia nisi corpus nullam substantiam poterant cogitare et eam corpus esse non inveniunt sed ipsam temperationem corporis nostri vel rationem primordiorum quibus ista ratio tanquam connectitur esse opinati sunt. eorum omnes eam mortalem esse senserunt. quia siue corpus esset. siue aliqua compositio corporis non posset utique immortaliter permanere. Cuius vero eius substantiam vitam quendam nequaquam corpoream quinquidem vitam omnem vivum corpus aiantem ac vivificantem esse reppererunt consequenter et immortalis quia vita carere vita non potest ut quisque potuit probare conati sunt. Nam de quibus illo nescio quod corpore quod notissimis quatuor huius mundi elementis quidam coniungentes hinc animam

eē dixerūt hoc loco diu disse
 rendū nō pūto. Aut enī hoc
 vocant corpus qd' nos cui⁹
 in loci spatio pars toto mi
 nor est et in illis ānuādi
 sūt qui mentē corpoream
 eē crediderūt aut si ul' oēm
 subām uel oēm mutabile
 subām corpus appellat cū
 sciant nō oēm locorū spacijs
 aliqua longitudine et latitu
 dine et altitudine contineri
 nō tū eis de vocabuli ques
 tione pugnandū ē. In hys
 oibus sententijs quisq's vi
 det mentis naturā et eē
 subāz et nō eē corporeā id ē
 nō minore sui pte minus
 occupare loci spaciū. maius
 q's maiore simul oportet vi
 deat eos qui opinātur esse
 corpeā nō ob hoc errare q
 mens desit eoz notitie sed
 qd' aduīgūt ea sine quibus
 nullā possūt cogitare natu
 rā. Sine fantasys em̄ corpo
 rū quicquid uisi fuerint
 cogitare nichil oīno eē ar
 bitrant' ideo q's non se tāq'
 sibi desit mens requirat.
 Quid enī tā cognitioni ad
 est qm̄ id qd' menti adest.
 Aut quid tam menti adest
 qm̄ ipā mens. Unde et ipā

que appellat' iuentio si uerbi
 origine retractem⁹. quod ali
 ud resonat. nisi quia iuēire
 est in id venire qd' qritur.
 Pateā que quasi ultro ī men
 tem ueniūt non usitate di
 cūtur iuenta q'uis cognita
 dici possint quia nō in ea q'
 tendo tendebam⁹ ut in ea
 uenirem⁹ hoc ē ea iuenire
 mi⁹. Quappt' sicut ea que
 oculis aut ullo alio corpis
 sensu requirūtur ipā me⁹
 querit. Ipā enī etiā sensū
 carnis mtendit. tūc autem
 iuenit tū ī ea q' requirūt'
 idem sensus uenit. sic alia
 que nō corporeo sensu mt'
 nūcio sed p' seipsa nosse de
 bet tū in ea uenit iueit ā in
 superiore substācia id ē ī deo
 aut in ceteris aīe partibz
 sicut de ipis ymaginibz cor
 porū tū iudicat. Intus eī
 in aīa eas iuenit per cor
 pus impressas. **Et mens
 nosse se querens nichil de
 se corporeū debeat cogitāe.**
Ergo seipāz **Cap octauū.**
 quēadmodū querat et
 iueniat mirabilis questio
 ē quo tendat ut querat a
 quo ueniat ut iueniat. Quid
 enī tam in mēte qm̄ mens ē.

que in...
 id ē in
 quādam
 hinc ei
 dū
 fecer
 tū
 mirabili
 her ē
 se so
 hoc se
 potest
 ut
 hinc
 id
 in
 in
 quāda
 et bestie
 creant
 ergo
 her
 idē
 affecti
 ipm̄
 fo
 seruitur
 presto
 eoz co
 ergo

.X.

Sed quia in hys e que cu amo
 re cogitat. sensibilib at id e cor
 palibz cu amore assuefacta
 est no valet sine ymaginibus
 eoz ee in semetipa. Hinc ei
 oboritur erroris deducis du
 reru sensay ymagines secer
 nere a se no pt ut se sola vi
 deat. Coheserut eni mirabili
 ter glutine amoris et hec e
 eius imudicia. qm du se so
 lam intitur cogitare. hoc se
 putat ee sine quo se no potest
 cogitare. Cu igit ei pcpit ut
 sempam cognoscat no se tanq
 sibi detracta fit querat. sz id
 qd sibi addidit detrahat. In
 terior e em nra no solu qm
 ista sensibilia q manifeste
 foris sut sed etia qm ymagi
 nes eoz que in pte quadam
 sut aie qua habent et bestie
 qius mtelligencia careant
 que metis e pua. Cu ergo
 sit mens interior quodam o
 exit a semetipa. cu in her
 quasi vestigia multaz iten
 tionu exerit amoris affectu
 Que vestigia tanq iprimu
 tur medue qm hec que fo
 ris sunt corpalia sentiuntur
 ut etia cu absut ista. presto
 sint tamen ymagines eoz co
 gitatibus. Cognoscat ergo

semetipam nec quasi absentem
 se querat. sed intentionem volu
 tatis qua p alia vagabatur
 statuatur in sempa et se cogitet.
 Ita videbit q nuqm se no a
 mauerit nuqm nescierit. sed
 aliud serui amado cu quo se
 cofudit et coereuit quodam
 modo atqz ita du sicut unu
 diuersa coplectit unu puta
 uit ee que diuersa sut.

Quo mens cognoscat sempam

Non itaqz velut ab **cap. ix.**
 sente se querat cernere.
 sed presentem se turet discernere.
 nec se quasi non noiat cognos
 cat. sed ab eo q alteru nouit
 dinoscat. Ipse enim qd audit
 cognosce tempam quomodo age
 turabit. si nescit aut quid sit
 cognosce. aut qd sit tempam.
 Si aut utruqz nouit. nouit
 et sempam quia no ita dicit
 menti cognosce tempam sicut
 di cognosce cherubim et sera
 phim. De absentibus enim illis
 credim scdm qd celestes q
 dam potestates ee pdicant.
 Itaqz sicut di cognosce volu
 tatem illi hois que nobis
 nec ad sentiendu ullomodo
 n ad mtelligendu psto est
 nisi corpalibus signis editis
 et hoc ita ut magis credam

qm̄ intelligam⁹ neq; ita ut dī
 homī vide faciē tuā. qd̄ nisi
 in speculo fieri nō p̄t. Nam
 et ip̄a facies nr̄a absens ab asp̄
 tu nr̄o est. q̄a nō ibi est quod il
 le dirigi p̄t. sed cū dī menti
 cognosce temp̄am eo ictu quo
 intelligit qd̄ dictū est temp̄as
 cognoscat semp̄am. nec ob aliū
 qm̄ eo qd̄ sibi p̄sens ē. Si aut̄
 id qd̄ dī est non intelligit
 nō utiq; facit. Hoc igit̄ ei p̄n
 pitur ut faciat. qd̄ cū p̄ceptū
 ip̄m intelligit facit. Nō gō
 adiūgat aliū ad id qd̄ semp̄as cogitat
 cū aut̄ ut semp̄as cogitat. Certe eī no
 uit sibi dici. sibi scilicet que
 est et intelligit et uiuit. S;̄
 est et cadauer uiuit et pecus.
 intelligit aut̄ nec cadauer
 nec pecus. Sic ergo se eē
 et uiuere scit quomō est et
 uiuit intelligētia. **Ad mēs
 nosse se cupiens nichil eoz de
 se opinari debeat de quibus
 scit esse dubitandū. cap. x.**

Qum ergo uerbi gratia
 mens aerē se putat
 aerem intellige⁹ putat se tñ
 intelligere scit. aerē aut̄ se
 eē non scit. sed putat. De cer
 nat qd̄ putat cernat quod
 scit hoc ei remaneat. Vnde
 ne illiquidē dubitauerunt
 qui aliud atq; aliud corp⁹

eē mentē putauerūt. Neq; enim mens oīs aerē se eē ex
 istimat. sed alie ignē. alie re
 rebū alieq; aliud corpus et
 aliud alie sicut sup̄ cōmēora
 ui. Omēs tamē se intellige
 nouerūt. et eē et uiuere.
 sed intelligere ad id quod
 intelligūt referunt. Esse aut̄
 et uiuere ad semp̄as et nulli
 dubiū ē nec quēqm̄ intelli
 gere qui nō uiuat. nec quēq;
 uiuere qui nō sit. Ergo con
 sequenter et eē et uiuere id
 quod intelligit nō sicuti est
 cadauer qd̄ nō uiuit. nec
 sicut uiuit aīa que nō intel
 ligit. sed p̄rio quodā eodēq;
 prestanciore modo. Itē uelle
 se scit neq; hoc posse quēq;
 qui nō sit et qui nō uiuat
 p̄ter scit. Itēq; ip̄am uo
 lūtate referūt ad aliquid qd̄
 ea uolūtate uolūt. Memis
 se etiā se scit. simulq; scit.
 qd̄ nemo meisset nisi esset
 ac uiueret. Sed et ip̄as me
 moriā referim⁹ ad aliquid
 qd̄ ea meminim⁹. Duobus
 igit̄ hoz trū memoriā et intel
 ligētia multarū rerū noti
 cia atq; sciētia continetur.
**Volūtās aut̄ adest per quā
 fruamur eis uel utamur.
 fruamur em̄ cogitis ī quib⁹**

X.

voluntas ipa p[ro]p[ter] seipam delectata co[n]quiescit. utinam vo[ce] que ad aliud referimus quo fruendū ē. **H**ec ē alia vita ho[m]i[n]i viciosa atq[ue] culpabilis qm̄ male utens et male fruens. De quare nō est nūc differendi locus. **S**z qm̄ de natura mētis agit[ur] remoueam[us] a consideratione nra omēs notitias que capiuntur extrinsecus per sensus corp[or]is. et ea q̄ posuim[us] omēs mentes de seipis nosse certasq[ue] eē diligētia attendam[us]. **U**trū em̄ aeris sit vis viuēdi. remimiscendi. intelligendi volendi cogitādi. sciendi iudicādi. an ignis ^{an} cerebri. an sanguis an athomox. an preter usitata quatuor elementa. q̄nti nescio cui[us] corp[or]is. an ipi[us] carnis nre cōpago. ul' t[em]pamētū hec efficere valeat dubitauerūt ho[m]i[n]es et alius hoc. alius illud affirmare conatus est. **V**iuere se tñ et memisse et intellige[re] et uelle et cogitare et scire et iudicare quis dubitet quādoquidē etiā si dubitat uiuit. **S**i dubitat oñ dubitet meinit. **S**i dubitat dubitare se itelligit. si dubitat

certus eē vult. si dubitat cogitat. si dubitat scit se nescire. si dubitat iudicat se nō temere consentire oportet. **T**ruisq[ue] igit[ur] aliunde dubitat de hys oib[us] dubitāe nō debet. que si nō eēnt. de ulla re dubitāe nō posset. **H**ec oia qui ul' corpus uel cōpositione seu tēpatione corp[or]is eē mētē putant in subiecto eē uolunt uideri. ut substātia sit aer ul' ignis. siue aliud aliqd' corpus qd' mētē putant. **I**ntelligētia uero ita insit huic corp[or]i sicut qualitas ei[us] ut illud subiectū sit. hec in subiecto. subiectū scilicet mens quā corpus eē arbitratur. i subiecto autē intelligētia. siue quid aliud eor[um] que certa nobis eē cōmemorauim[us]. iuxta qd' opinatur etiā illi qui mētē ipam negat eē corpus sed cōpagine aut t[em]patione corp[or]is. **H**oc em̄ interest quod illi mētē ipam dicūt eē sub[st]anz i quo subiecto sit intelligētia. **I**sti autē ipam mētē in subiecto eē dicūt corpe scilicet cui[us] cōpositio siue t[em]pacio est. **U**nde consequēt[ur] etiā

x.

et studet ardentius. tanto ē
 laudabilior ingenij. Cū vero
 de cuiusq̄ doctrina q̄ritur.
 nō q̄nta firmitate ac facili
 tate meminerit. uel q̄nto
 acumine intelligat. sed q̄d
 meminerit et quid intelligat
 querit. et quia nō tm̄ q̄ doc
 tus sit considerat laudabilis
 aīn. sed etiā q̄m bonū non
 tm̄ quid memineit et quid
 intelligat. verū etiā q̄d velit
 attendit. nō q̄nta flagrantia
 velit sed q̄d velit p̄us. demde
 q̄ntū velit. Tūc enī laudan
 dus ē aīn. vehementer a
 mans. cū id q̄d amat vehe
 menter amādū est. Cū ergo
 dicuntur hec tria ingenij doc
 trina usus. primum horū consi
 deratur in illis tribz quid
 possit quisq̄. mēoria itelligē
 tia volūtate. Scdm̄ eorū
 consideratur quid habeat
 quisq̄ in mēoria et itelli
 gencia quo studiosa volūta
 te puenit. Jam vero usus
 tertius in volūtate ē per
 tractante illa q̄ mēoria et
 itelligētia cōtinētur. siue
 ad aliquid ea referat. siue
 eorū sine delcāta cōquiescat.
 Vti enī dī q̄d in usum uene
 rit ad id quod amas obtinē
 dum referre. si tamē aman

dū est. Fruū est enī amore ihe
 rere alicui rei p̄t nām. Vti
 ē enī assumere aliquid in fa
 cultatē volūtatis. Fruū ē aut
 uti cū gaudio non adhuc spei.
 sed iam rei. Proinde oīs qui
 fruit. utit. Assumit enī aliq̄d
 in facultatē volūtatis cū
 sine delcātiois. Nō aut oīs
 qui utitur fruitur. si id quod
 in facultatē volūtatis assu
 mit. nō p̄t illud ipm̄ s̄ p̄t
 aliud appetuit. Hec igit
 tria. memoria itelligētia.
 volūtas. q̄m nō sūt tres vite.
 sed una vita. nec tres men
 tes. sed una mens. consequē
 ter utiq̄ nō tres substance
 sūt sed una subā. Memoria
 quippe q̄ vita et mens et
 subā dī ad seipm̄ dī. Et nō
 mēoria dicit. ad aliq̄d rela
 tue dī. Hoc quoq̄ de itel
 ligētia et de volūtate dixe
 rim. Et itelligētia quippe
 et volūtas ad aliq̄d dī vita
 est at unaq̄q̄ ad seipm̄ et
 mens et eētia. Quocirca
 tria hec eo unū sūt quo una
 vita. una mens una essen
 tia et quicq̄ aliud ad seipm̄
 singula dicūt. etiā simul
 nō pluraliter sed singulari
 ter dicūtur. Eo vero tria q̄
 ad se iuicem referūtur. Que

.x.

memoria sui et intelligētia sui. Quasi enim non sint hec duo. s; unū duobus vocabul' appelletur. sic apparet me ea re ubi valde ista cōiuncta sūt et aliud alio nullo p̄cedit tpe. amorq; ip̄e nō ita sentit eē cū eū nō prodit indigētia. qm̄ semp̄ p̄sto ē qd' amatur. Quapropter etiā tardioribus dilucesce' hec p̄nt dū ea tractantur que ad aīni tpe accēdūt. et que illi t̄p̄aliter accidūt cū meīnūt quod ante nō meīnerat. et tū videt quod antea nō videbat. et tū amat qd' antea nō amabat. Sed aliud hec tractio iam posat ex ordiū p̄t' huius libelli modū.

Explicit liber decimus.

Incipiūt capitula libri xi. Ca

De ymagine tri pitulū p̄m
m̄tatis etiā in eo qd' yma
go dei nō est id est in hoīe ex
teriore **Cap' scdm̄ De visibi**
li et vidente atq; visione **ca m̄.**

De memoria qua visorū y
mago retinetur. et inten
tione aīni qua in utrūq;
concurritur. **Cap' q̄tū De**
ymaginib; quas cogitacōis
acies intuetur in fantasia
quā meōria cōcipit **cap. v.**

De cogitacōibus innoxys
et de hys que ab acie recōr

dacionis abigende sūt **cap. vi.**

De fine volūtatis quo cog
noscutur recta an praua cu
p̄p̄ba
p̄iam' **cap. vii. De ea trimi**
tate que iā nō ex corpe neq;
ex corpis sensu sed de meōria
nascitur cogitantis **cap. viii.**

De multiplicacōib; trinitatis
que ex recordatione paruit **ca ix.**

Quod in quolib; genere trimi
tati volūtas nec parēs iuei
atur eē nec proles. **cap. x.**

Quā facile sit cogitāti fingē
sibi eas species q̄s nō vidit
ex carū recordatione quas
vidit **cap. xi. De mensura**
et nuō et pondere quoz sili
tudo sit in meōria et visioē
et volūtate. **De ymaginē**
trinitatis etiā in eo qd' yma
go dei nō est id est in hoīe
extiore querēda. **cap' p̄mū.**

Neminū dubiū
ē sicut intelorē
hoīem intelligē
tia. sic extiore
sensu corpis p̄
ditū. Mutamur ergo si possu
mus in hoc quoq; extiore
indagare qualecūq; vestigiū
trinitatis. nō quia et ip̄e eo
dē modo sit ymago dei. Ma
nifesta ē quippe apostolica
sententia que m̄teriorē hoī
nem renouari in dei agm̄tio

nē declarat scđm ymaginē
 eius qui creauit eū. cū eta
 lio loco dicat. et si exterior
 homo nē corrūpit. sed itēior
 renouatur de die in diē. In
 hoc ergo qđ corrūpit. quera
 mus quēadmodū possum⁹
 quādā trinitatis effigiem.
 et si nō expressiorē tñ fortas
 sis ad dinoscendū faciliore
 Neq; enī frustra et iste hō
 dr. nisi quia in est ei nō nul
 la interioris similitudo. Et illo
 ipō ordme conditionis nē
 quo mortales atq; carnales
 effecti sum⁹. facilius et quasi
 familiarius visibilia qm̄ itel
 ligibilia pertractam⁹. Cū ista
 sint exterius. illa interiorius
 et ista sensu corporis sentiam⁹.
 illa mente intelligam⁹. nos
 qđ ipī aīo nō sensibiles sum⁹
 id ē corpa sed intelligibiles
 qm̄ vita sum⁹. Tame ut
 dixi tanta facta ē ī corpib⁹
 consuetudo et ita in hec mi
 ro modo relabens foras se
 mēa proiecit mtencio ut cū
 ab interio corpym ablata fue
 rit ut in spū multo tercioze
 ac stabiliore cognitione figa
 tur refugiat ad ista. et ibi
 appetat requē. vñ traxit
 infirmitatē. Cui⁹ egritudini

congruendū est ut si qm̄ itei
 ora spūalia accommodatius
 distinguē atq; facilius īfini
 are conamur de corporalib⁹
 exterioribus similitudinū docu
 menta capiam⁹. Sensu igit
 corpus exterior homo p̄ditus
 sentit corpa et iste sensus qđ
 facile aduertit in quāq; par
 titus ē. videndo. audiēdo. ol
 faciēdo. gustando tangēdo.
 Sed et multū ē et nō neces
 sariū ut oēs hos quāq; sen
 sus id qđ querim⁹ interro
 gem⁹. Quid em̄ nobis vnus
 eoz renūciat etiā in ceteris
 valet. Itaq; potissimū testi
 momo utamur oculoz. Is
 em̄ sensus corporis maxime
 excellit. et est visioni mētis
 pro sui generis diuersitate
 vicinior. *De visibili et vidē*
Quom te atq; visione cap. ij.
Quigitur aliqd corp⁹ vide
 mus. hec tria qđ facillimū
 est consideranda sunt et di
 nostenda. Primo ipā res
 quā videm⁹ siue lapidē siue
 flāmā aliquā siue qđ aliud
 qđ videri oculis p̄t. qđ utiq;
 iam eē poterat et anq̄m vi
 deretur. Deinde visio qđ nō
 exat p̄usq; rem illā obiectā
 sensui sentirem⁹. tertio qđ

.xj.

m ea re que videt. qm̄ diu videtur sensū detinet oculorū id ē aīmi mtencio. In hys igitur tribus nō solū ē maī festa distinctio. sed etiā discreta natūa. Prīmū quippe illud corpus visibile lōge alteius nature est qm̄ sensus oculorū quo sibimet īcidente fit visio. Ipā qz visio quod aliud qm̄ sensus ex ea re que sentitur mformatur apparet qm̄ re visibili de tracta nulla sit nec ulla oīno eē posset talis visio si corpus nō sit qd' videri queat. Nullo mō tamē eiusdem subē est corpus quo formatur sensus oculorū cum idē corpus videtur et ipā forma que ab eodē īprimitur sensui que visio vocatur. Corpus enī visum in sua natura sepabile est. Sensus autē qui iam erat in aiāte etiam priusqm̄ videret qd' videre posset tū in aliquod visibile īcurreret ul' visio que fit ī sensu ex visibili corpe tū iam cōiūctū est et videt. Sensus ergo uel visio id ē sensus nō formatus extrinsecus ul' sensus formatus extrinsecus ad aiāntis na-

turā pertinent oīno aliam qm̄ est illud corpus qd' vidēdo sentim⁹ qd' sensus nō ita format⁹ ut sensus sit sed ut visio sit. Nam sensus ut aīte obiectū rei sensibilis n̄ eēt in nobis nō distarem⁹ a re. cis dū nichil videm⁹ siue ī tenebris siue clausis oculis. Hoc autē distam⁹ qd' nobis inest et nō videntibz qd' videri possim⁹ qui sensus vocatur. Illis vero nō īest n̄ aliūde m̄si qd' eo carent cen appellātur. Itēqz illa aīmi mtencio que in ea re quā videm⁹ sensū tenet atqz vtrūqz cōiūgit nō tm̄ ab ea re visibili natūa differt. qn̄quidē iste aīmi. illud corpus ē sed ab ipō quoqz sensu ac visione qm̄ solus aīmi est hec mtencio. Sensus autē oculorū nō ob aliud sensus corpus dicit⁹ m̄si quia et ipī oculi mēbra sūt corporis. et qm̄ nō sentiat corpus ex anime. aiā tū cōmixta corpi per instrumētū sentit corporeū et idem instrumētū corpus vocat. Qui etiā passione corporis tū quisqz excetatur interceptus extinguitur tū idem maneat aīmus et eius mtencio lūibz

M.

cū fuit sepata. Sed quā p^o
ceram sepatam manet qd'
factū est ut videri possit
p^otea facile p^osuadetur qd'
terat iam cere forma ipres
sa ex anulo et anq̄m ab il
la separetur. Si autē liqui
do humori anulus adūge
retur eo detracto nichil y
maginis appareret. Nec
ideo tū discernere ratio nō
deberet fuisse in illo humo
re anq̄m detraheret anu
li formā factā ex anulo q̄
distingueda ē ab ea forma
que in anulo est vñ ista frā
est que detracto anulo nō
erit q̄uis illa in anulo ma
neat vñ ista facta ē. Sic sen
sus oculoz nō ideo nō habet
ymaginē corpis qd' videt^r
qm̄ diu videtur quia eo de
tracto nō remanet. Ac per
hoc tardioribz īgenijs diffi
cillime p^osuaderi p^ot formā
in sensu nrō ymaginem rei
visibilis cū eā videm⁹ et
eandē formā eē visionem.
Sed qui forte aduerterūt
qd' cōmemorabo nō ita in
hac inquisitione laborabūt.
Plerūqz cū diu scule atten
derim⁹ queqz luāria et
demde oculos clauserim⁹
quasi versantur in cōspitū

quidā lucidi colores varie
fese cōmutātes et minis
mimisqz fulgentes donec
oīno desistant. Et intelligi
gendū est reliquias eē for
me illius que facta erat
in sensu dū corpus lucidū
videretur paulatīqz et quo
dāmodo gradatī deficiendo
variari. Nam et in fertay
fenestray cancelli si eos forte
intuebam^r sepe in ipis appa
ruere coloribz ut manifestū
sit hanc affectionē nrō
sensu ex ea re que videbat^r
ipressam. Erat ergo etiam
cū viderem⁹ et illa erat
clarior et expressior sed ml^t
tū cōiuncta cū specie rei
eius que cernebat^r ut dis
cerni oīno nō posset et ipā
erat visio. Quē etiam tū
lucerne flāmula mō quodā
diuacitatis radīs oculoz
quasi gemātur due visio
nes fuit tū sit res vna que
videtur. Singillatī quippe
afficiūtur idem radij de suo
quisqz otulo emittantes. dū
nō sumuntur in illud corpus
intuendū paiter cōiūteqz
concurrere ut vnus fiat
ex utroqz contuitus et idō
si vnū oculū clauserimus
non geminū ignem sed si

.XV.

runt. **C**um enim teneiora atque
 ut ita dixerim formabiliora sunt
 primordia seminum tam efficaciter
 et capaciter sequuntur intentionem
 matris anime et que in
 ea forma est fantasia per corpus
 quod cupide aspexit. **S**unt exempla
 que copiose commemorari possunt.
 Sed unum sufficiat de fidelissimis
 libris quod iacob fecit ut oves
 et capre varios coloribus parerent
 supponendo eis variata virgulta
 in canaliculis aquarum que potantes
 intuerentur eo tempore quod con-
 pant. **S**ed anima rationalis de-
 formiter vivit cum secundum trinitatem
 exterioris hominis vivit id est
 cum ad ea que foris secus sensum
 corporis formant non laudabilem
 voluntatem qua hec ad utile aliquid
 referat. sed turpem cupiditatem qua
 hinc inhereat accommodat quia etiam
 detracta specie corporis que cor-
 paliter sentiebatur remanet in
 memoria similitudo eius quod
 rursus voluntas convertat ad
 eam ut inde formetur intrinsecus.
 sicut ex corpore obiecto sensibilis
 sensus extrinsecus formabat. **D**e
 memoria qua visum ymago retinetur
 et intentione anime qua in utroque
 concurrunt

Cap. 11

Atque ita fit illa trinitas
 ex memoria et intentione
 visione et que utroque copulat
 voluntatem. **S**ive tria cum
 in unum coguntur ab ipso contactu
 cogitatio dicitur. **N**ec iam
 in his tribus diversa substantia est.
Necque enim aut corpus illud
 sensibile ibi est quod omnino dis-
 cretum est ab animantis natura
 aut sensus corporis ibi forma-
 tur ut fiat visio aut ipsa
 voluntas id agit ut formam
 dum sensum sensibili corpori
 admoueat tunc quoque formatum
 detineat. sed pro illa specie
 corporis que sentiebatur extrinsecus
 succedit memoria retinens illam
 speciem quam per corporis sensum
 continebat anima. proque illa
 visione que foris erat cum sensus
 ex corpore sensibili formaretur
 succedit intus similis visio cum
 ex eo quod memoria tenet formatam
 actus anime et absentia corporis
 cogitatur voluntas que ipsa
 quod foris corpori obiecto formam
 dum sensum admouebat formatumque
 iungebat sic actum recordantis anime
 convertit ad memoriam ut ex
 eo quod illa retinuit ista formetur.
 et fit in cogitatione

similis visio. Sicut autē rōne discernerebat species visibilis qua sensus corpis formabat. et eius similitudo que fiebat in sensu formato ut esset visio. alioquin ita erant cōiuncte ut oīno una eadēq; putaret sic illa fantasia cū aīn⁹ cogitat spem visibilis corpis tū cōstet ex corpis similitudinē quā mēoria tenet. et ex ea que inde format^r in acie recordatis aī. tñ sic una et singularis apparet ut duo quedā eē nō inveniātur. n̄ iudicāte rōne qua intelligimus aliud eē illud qd̄ in mēoria manet etiam cū aliudē cogitam⁹ et aliud fieri cū recordamur id ē ad memoriā redim⁹ et illic iuenim⁹ eādē specie que si iam nō ibi eēt ita oblitos nos eē dicere⁹ ut oīno recollere nō possem⁹. Si autē acies recordantis non formaretur ex ea re que erat in mēoria nullomō fieret visio cogitatis. sed vtriusq; cōiunctio id est eius quā mēoria tenet et eius que inde exprimit^r ut formetur acies recordantis quia similitudine suē veluti unā facit appare^r. Cū autē

cogitantis acies inde auersa fuerit atq; id qd̄ in mēoria cernebatur desiterit itū erit nichil forme que impressa erat in eadē acie remanebit atq; inde formabit^r quo rursus cōuersa fuerit ut alia cogitatio fiat. Manet tamē illud qd̄ reliquit in mēoria qd̄ rursus cū id recordam^r cōuertat^r et cōuersa formetur atq; unū tū eo fiat unū format^r.

De ymaginibus quas cogitationis acies intuetur in fantasia quā mēoria cōcipit cap. m.

Qolūtās vērō illa que hanc atq; illat fert et refert aciem formādā cōiungitq; formatā si ad interiorē fantasiā tota confluerit atq; a pñcia corpis que circūarent sensibus atq; ab ipis sensibus corpis aīni anem oīno auerterit atq; ad eam que intus cernit^r ymaginē penitus cōuertit. tanta effundit^r similitudo spenei corporalis expressa ex memoria ut nec ipā ratio discernere sinat^r utrum foris corpus ipm̄ videat^r an tale intus aliquod cogitetur. Nam interdū hōnes nimia cogitatione rexiu sibiliū uel illerti uel territi etiā eiusmodi repente voces

... in mēoria
... passio
... me au
... qd̄ cōpress
... fieri
... cernere
... mēoria
... vtrū
... vā
... qualitate
... mēoria
... qui co
... Ex co
... etiam
... yma
... dif
... ex
... dormitū
... tū
... aliena
... uel
... dēno
... itur
... omittit
... mēoria
... oculū
... spiritalis
... spita
... atq;
... cōiū
... omipa
... a feri

.X.

ediderūt q̄i reueā in medys
talibz actionibz seu passiombz
uersarētur. Et meim̄ me au
disse a quodā q̄ eā expressā
et quasi solidā specie feinei
corpis in cogitando cernere
soleret ut ei se quasi misce
ri sentiens etiā genitalibz
fluere. Tm̄ habet virū
aīa in corpus suū et tm̄ va
let ad indumēti qualitātē
vertendā atqz mutandam.
quō afficiat indutus qui co
heret indumēto suo. Ex eo
dem gnē affectionis etiā
illud ē qd̄ in sopnis p̄ yma
gines ludim̄. Sed plimū dif
fert utrū sopitis sensibz cor
poris sicuti sūt dormientiū
aut ab interiore cōpage tur
batus sicuti sūt furentiū
aut alio quodā mō aliena
tis sicuti sūt diuinātiū ul̄
prophetantiū aīmi itēno
quadam necessitate itur
rat teas que occurrerūt
ymagines siue ex meōria
siue ex alia aliqua occulta
vi per quasdam spirituales
mixturas similiter spita
lis sbe. an sicut sanis atqz
vigilātibz interdū conti
git ut cogitatione occupa
ta se uolūtas auertat a sen

sibus atqz formet ita aīmi
aciem varijs ymaginibus
rerū sensibilū tāqm̄ ipā sen
sibilia sentiātur. Non tantū
autē cū appetendo in talia
volūtas intendit. fuit iste
ipressiones ymaginū. s; etiā
cū deuitandi et cauēdi causa
rapitur aīm̄ mea cōtūeda
que fugiat. Unde non solū
cupiendo sed etiā metuēdo
infertur uel sensus n̄is sen
sibilibz uel acies aīmi for
māda ymaginibz sensibilū
Itaqz aut metus aut cupidi
tas quāto vehemētiōr fuit
tanto expressius formatur
acies sū sentientis ex corpe
qd̄ in loco adiacet sū cogita
tis ex ymaginē corporis q̄ meō
ria continet. Ad̄ ergo ē ad
corpis sensū aliqd̄ corpus in
loco hoc est ad mentis acie
similitudo corpus in meōria.
et qd̄ est aspicientis visio
ad eam specie corporis ex qua
sensus formatur. hoc ē visio
cogitantis ad ymaginē cor
poris in memoria constitu
tam ex qua formatur acies
aīmi. et quod ē mtencio volū
tatis ad corpus visū visioez
qz copulandā ut fiat ibi que
dā unitas tū q̄uis eoz sit

diuersa natura. hoc est eorum
 voluntatis intentio ad copu-
 landam ymaginem corporis que
 inest in memoria et visioe
 cogitantis. id est forma quam
 cepit actus animi rediens ad
 memoriam. ut fiat et hic que-
 dam unitas ex tribus non iam
 nature diuersitate discre-
 tis sed unius eiusdemque specie.
 quia hoc totum in eis est et to-
 tum unus animus. Sicut autem
 cum forma et species corporis
 interierit non potest ad eam volun-
 tas sensum reuocare certene-
 tis. ita cum ymago quam memo-
 ria gerit oblivione deleta
 est. non erit quo actus animi
 formandam voluntas recordan-
 do retorqueat. **De cogita-
 tionibus inordinatis et de his que
 ab actus recordationis abiguntur**
Sed quia de sunt cap. v.
 proualeat animus non solum
 oblita verum etiam non sensa
 nec ex parte confingere ea que
 non existerunt augendo mi-
 nuendo. commutando. et pro-
 arbitrio componendo spe yma-
 ginatur quasi ita sit aliquid
 quod aut scit non ita esse aut nescit
 ita esse in quo genere cauendi
 dum est ne aut mentiat ut de-
 cipiat. aut opinetur ut deici-

piat. **T**ribus duobus malis
 euitatis nichil ei obsit yma-
 ginata fantasinata sicut nichil
 obsit ex parte sensibilia. et
 retenta memoriter. si neque
 cupide appetant si uiuant.
 neque turpiter fugiant si of-
 fendunt. **C**um autem in his volun-
 tas relictis melioribus auida
 volutatur. inuida fit. atque
 ita et cum assit ymagine et
 cum absit ymagine cogitatur.
Nale itaque uiuitur et defor-
 miter secundum trinitatem hominis
 exterioris quia et illam trini-
 tatem que licet interius yma-
 ginatur. exteriora tamen yma-
 ginatur sensibiliu corporaliu
 que utendoy causa peperit.
Nullus enim eis uti posset
 etiam bene nisi sensay reru
 ymagines memoria tenerentur
 et nisi per maxima vo-
 luntatis in superioribus atque inte-
 rioribus habitet eaque ipsa
 que comodatur siue foris
 corporibus siue intus yma-
 ginibus eorum nisi quicquid
 in eis capit ad meliorem
 ueroremque uitam referat
 atque in eo fine cuius intuitu
 hec agenda iudicat acqui-
 escat. quid aliud facimus.
 nisi quod nos apostolus facere pro-

ii.

habet dicens. Nolite conformari huic seculo. Quapropter non est ista trinitas ymago dei. Ex ultima quippe id est corporea creatura qua superior est anima. in ipsa anima fit per sensum corporis. nec tamen est omnimodo dissimilis. Et enim non pro suo genere ac pro suo modulo habet similitudinem dei. Quamquam deus fecit omnia bona valde. non ob aliud nisi quia ipse summe bonus est. Inquit ergo bonum est quicquid est in tantum sicut licet quibus longe distantem. habet tamen nonnullam similitudinem summi boni. Et si naturalem utique rectam et ordinatam. Si autem vitiosam utique turpem atque perversam. Nam et anime in ipsis patris suis non nisi quandam similitudinem dei superba et postea et ut ita dicam servili libertate sectantur. Ita non primis parentibus nostris persuaderi potest nisi diceretur exitis sicut dicitur. Non sane omnem quod in creaturis aliquomodo simile est deo. etiam ymago eius dicenda est. sed illa sola qua superior ipse solus est. Ea quippe de illo pressus

explicat inter quam et ipsum nulla interiecta natura est. Visiones ergo illius id est forme que fit in sensu cernentis quod parens est forma corporis ex qua fit. sed parens illa non vera unde nec ista vera proles est. Neque enim omnino in idem gignit. quam aliquid aliud adhibetur corpori ut ex illo formetur id est sensus videtis. Cuius circa id amare alienari est. Itaque voluntas que utriusque coniungit quasi parentem et quasi prolem magis spiritalis est quam utriuslibet eorum. Nam corpus illud quod cernitur omnino spiritale non est. Visio vero que fit in sensu habet admixtum aliquid spiritale quia sine anima fieri non potest. Sed non totum ita est quam ille quod format corporis sensus est. Voluntas ergo que utriusque coniungit magis ut dixi spiritalis agnoscat. et ideo tamen personam spiritus insinuare incipit nulla trinitate. Sed magis pertinet ad sensum formatum quam ad illud corpus unde format. Sensus enim animantis et voluntas anime est non lapidis aut alicuius corporis quod videtur. Non ergo ab illo

inde

quasi parente procedit. sed
 n̄ ab ip̄a q̄i prole hoc ē visi
 one ac forma que in sensu
 ē. Prius enī q̄m visio fiet
 iam eāt volūtas que formā
 dū sensū cernēdo corpi āmo
 uit. sed nōdū erat placitum.
 Quomō enī plateret quod
 nōdū erat visū. Placitū aut
 queta volūtas est. Ideoq; n̄
 quasi prole visionis possum⁹
 dice⁹ volūtate quia erat āte
 visionē nec quasi parentē
 quia non ex volūtate sed
 ex viso corpe formata aut
 expressa est. finem fortas
 se volūtatē et requiem
 possum⁹ recte dice⁹ visio
 nem ad hoc dūtaxat unū
 necq; enī p̄teā nichil ali
 ud volet quia videt aliqd
 quod volebat. **De fine vo
 lūtatē quo cognoscit̄ rā
 am praua cupiam⁹. Cap. vi.**

Non itaq; oīno ip̄a vo
 lūtas hoīs cui⁹ fims
 non est q̄m̄si btitudo s; ad
 hoc unū m̄teri volūtas vi
 dendi finem nō habet nisi
 visionem siue id referat
 ad aliud siue non referat
 Si nō enī refert ad aliud
 visionē sed tm̄ voluit ut
 videret non ad disputādū
 est

quō ostendat̄ finē volūtatē
 esse visionē manifestū ē ei.
 Si aut̄ refert ad aliud vult
 utiq; aliud n̄ iam vidēdi
 volūtas erit. aut si vidēdi
 nō hoc vidēdi tanq̄m si ve
 lit quisq; videre cicatrice
 ut inde doceat vulnus fu
 isse. aut si velit videre fe
 nestram. ut p̄ fenestrā vide
 at transeūtes. Omēs iste
 atq; alie tales volūtatē
 suos p̄ios fines habent
 qui referūtur ad finē illi⁹
 volūtatē qua volum⁹ btē
 viuere. Et ad eam puenire
 vitā que nō referatur ad
 aliud sed amāti p̄ semp̄m
 sufficiat. Volūtas ergo vidē
 di finē habet visionē et vo
 lūtas hanc rem vidēdi si
 nem habet hui⁹ rei visio
 nē. Volūtas itaq; vidēdi
 cicatrice finē suū expetit hoc
 est visionē cicatricis et ad
 eam ultra nō ptinet. Volū
 tas enī probandi vulnus fu
 isse. alia volūtas est quam
 ex illa religetur cui⁹ recte
 fims ē probatio vulneris
 et volūtas vidēdi fenestrā
 finē habet fenestre visioē
 Altera est enī que ex ista
 nequitur volūtas p̄ fenestrā

xi.

videndi triseutes cuius item
 finis est visio transeuntium. **R**ec-
 te autem sunt voluntates omnes
 sibi met religate, si bona est
 illa quo cuius referuntur. **S**i
 autem prava est prave sunt omnes
Et ideo voluntatum rerum con-
 nexio iter est quoddam ascendens
 cum ad beatitudinem quod certis
 velut passibus agitur. **P**ra-
 vorum autem atque distortorum volun-
 tatum implicatio vinculum est
 quo alligabitur qui hoc a-
 git ut proiciatur in tene-
 bras exteriores. **H**ic ergo
 qui factis et moribus can-
 tant canticum graduum. et
 ve hiis qui trahunt peccata
 sicut vestim longam. **S**ic
 est autem requies voluntatis
 que dicimus finem si adhuc
 refertur ad aliud que ad
 modum possumus dicere requi-
 em pedis esse in ambulando
 cum ponitur in alius
 invitatur quo passibus progreditur.
Si autem aliquid ita placet
 ut in ea cum aliqua delecta-
 tione voluntas acquiescat.
 nodum est tamen illud quo ten-
 dit. **S**ed et hoc refertur
 ad illud ut deputetur non
 tanquam patrie cuius sed tanquam
 refectio vel etiam mansio

viatoris **D**e ea trinitate que
 iam non ex corpore neque ex corporis
 sensu sed de memoria nasci-
 tur cogitantis. **C**ap. vii.

Iam vero in alia trinitate
 interiore quidem quam est ista
 in sensibilibus et in sensibus
 sed tamen que inde concepta est
 cum iam non ex corpore sensus
 corporis sed ex memoria
 formatur acies animi cum
 in memoria species inhesit
 corporis quod forinsecus sen-
 timus illam specie que in
 memoria est quasi pntem
 dicimus eius que fit in fa-
 tasia cogitantis. **E**rat enim
 in memoria et priusquam cogi-
 taretur a nobis sicut erat
 corpus in loco et priusquam
 sentiretur ut visio fieret.
Sed cum cogitatur ex illa
 quam memoria tenet. expri-
 mitur in acie cogitantis
 et remittendo formatur
 ea species que quasi pro-
 les est eius quam memoria
 tenet. **S**ed neque illa vera
 parens. neque ista vera pro-
 les est acies quippe animi
 que formatur ex memoria
 cum recordando aliquid cogi-
 tamus non ex ea specie proce-
 dit quam meminimus visam

quiquidē eorū memisse nō
 possem⁹ nisi vidissem⁹. At
 es autē aīmi que remiscē
 do formatur erat etiā p̄usq̄
 corpus qd' memūm⁹ vide
 rem⁹. q̄nto magis p̄iusq̄
 id meōue mandarem⁹. **Cū**
 qm̄ itaq; forma que fit in
 aīe recordantis ex ea fi
 at que mest memoīe ip̄a
 tamē aīes nō mde existit
 sed erat ante ista. **Conse**
 quēs est autē ut si nō est
 illa vera parēs. nec ista
 veā sit proles. **Sed** et illa
 q̄ parēs et ista quasi pro
 les aliquid īfinuant vñ in
 teriora atq; veriora exer
 citacius certiusq; videant⁹.
Difficilius iam plane dis
 cernitur utrū volūtas que
 meōue copulat visionem
 nō sit alicui⁹ eorū siue pa
 rens siue proles. et hanc
 discretiois difficultatem
 facit eiusdē natūe atq; s̄be
 parilitas atq; equalitas.
Neg em̄ sicut foris facile
 discernēbat⁹ formatus sen
 sus a sensibili corpe et vo
 lūtas ab utroq; propt⁹ natu
 re diuisitatem que mest
 ab iūte oībz tribus de qua
 satis sup̄ differuim⁹ ita et

hic potest. **Cū** em̄ her
 trinitas de qua nūc querit⁹
 forinsecus īiecta ē aīo itus
 tamē agit. et nō ē q̄qm̄ eius
 p̄ter ip̄i⁹ aīmi naturā. **Quo**
 igitur pacto demonstrari p̄t
 volūtatē. nec quasi parentē
 n̄ quasi prole esse siue corpo
 ree silitudinis que meōua
 cōtinet. sū ei⁹ que mde cū
 recordam⁹ exp̄mit⁹ qm̄ utruq;
 in cogitando ita copulat ut
 tāqm̄ vñū singularit⁹ appa
 reat et discerni nisi rōne
 nō possit. **Atq;** illud primū
 videndū est non eē volūtatē
 remiscendi nisi totū ul' ali
 quid rei eius quā remisa
 volum⁹ in penetrabilibz meō
 ue teneam⁹. **Ud** em̄ oīmo
 et oī ex parte obliti fuerim⁹
 nec remiscendi voluntas
 exoritur qm̄ quicquid recor
 dari volum⁹ recordati iam
 sum⁹ in meōua m̄a eē uel
 fuisse. verbi grā. si recordari
 volo qd' heri cenaueri. aut
 recordatus sum iam cenasse
 me a' et hoc nōdū certe ita
 ip̄m tps aliquid recordatus
 sum. si nichil aliud ip̄m saltē
 hesternū diē et eam ei⁹ par
 tem qua cenari solet et quid
 sit cenare. **Nam** si nichil tale

invenit
 quod heri
 cenari velle
 in illi p̄t
 remiscendi ab h̄e
 que memoīa
 procedit ad iūc
 que mde per
 remendo exp
 ce copulatione
 quā recordati
 que mde
 in aīe cogitatis
 sed ip̄a
 copulat volun
 et aliud quod
 est atq; conti
 tot igne
 quot
 quia nulla
 h̄e tra sunt
 recordati
 cogit⁹
 in cogitacōe
 voluntas
 gens ex
 vñū
 an potius
 quā quedā
 trinitas ut
 dicitur
 generū in
 et rursus
 generalem
 si illa recordans

recordatus essem quid heri
 renaueri recordari velle
 nō possem. **U**n̄ intelligi p̄t
 volūtate remiscendi ab hys
 quidē rebus que memoria
 continent̄ procedere adiūc
 tis simul hys que inde per
 recordationē ternendo exp̄
 mūt̄ id ē ex copulatione
 rei cuiusdā quā recordati
 sum⁹ et visionis que inde
 facta ē in acie cogitantis
 cū recordati sum⁹. sed ip̄s
 que vtrūq; copulat volun
 tas requirit et aliud quod
 quasi vicinū est atq; conti
 guū recordanti. **T**ot igit̄
 hui⁹ gn̄is trinitates quot
 recordationes quia nulla
 est earū ubi nō hec tria sunt
 illud qd̄ ī meōria reconditū
 est etiam anteqm̄ cogitet̄
 et illud qd̄ fit ī cogitacōe
 cū cernitur. **T**ercia voluntas
 vtrūq; cōm̄ **tra** gens ex
 utroq; at tertia serpā vnū
 aliquid cōplens. an potius
 ita cognoscitur vna quedā
 ī hoc genere trinitas ut
 vnū aliquid gn̄alit̄ dicam⁹
 quicqd̄ corpaliū sp̄nerū ī
 memoria latet. et rursus
 vnū aliquid generalem
 visionē aī talia recordāns

atq; cogitantis quoz duo
 rū copulatione tertia cō
 iūgitur copulatrix volun
 tas. ut sit hoc totū vnū qd̄
 dam ex quibusdā tribz.
**De multiplicatōibz trini
 tatis que ex recordatione
 pariūt̄ cap. viij.**

Sed qm̄ nō p̄t acies aī
 simul oīa que ī meō
 ria tenet vno aspectū con
 tueri althant vicissim ce
 dendo ac succedendo trini
 tates cogitationū. atq; ita
 fit ista īnuābilis nūosissi
 ma trinitas. nec tamē īfi
 nita si nūis ī meōria recon
 ditariū rerū nō excedatur.
Ex quo enī cepit vnusq;sq; **s**
 sentire corpa qlibz corpis
 sensu etiā si posset adiūge
 que oblitus est certus et
 determinatus profcō nūis
 foret q̄ius īnuābilis. **D**ic
 mus enī īnuābilis nō solū
 īfinita. sed etiā que ita fi
 nita sūt ut facultatē nūan
 tis excedant. **S**ed huic ad
 uerti aliquāto manifesti⁹
 p̄t aliud esse qd̄ reconditū
 meōria tenet et aliud qd̄
 inde ī cogitatione recordā
 tis exp̄mit̄. q̄ius tñ fit
 vtriusq; copulatio vnū idēq;

videatur q̄a mem̄isse nō
 possum⁹ corpm species n̄
 tot quot sensim⁹. et q̄ntas
 sensim⁹ et sicut sensimus
Ex corpis enī sensu eas in
 meōriā cōbibit aīm⁹. **Visi**
 ones t̄m ille cogitantiū ex
 hys quidē rebus que sunt
 in memoria. sed tamē in
 nuabiliū atq; oīno m̄fini
 te multiplicantiū atq; vari
 antur. **Unū** quippe solem
 meminī q̄ sicut est unū
 vidi. **Si** voluō aut duos
 cogito uel tres uel quotq̄
 volo sed ex eadē meōria qua
 unū meini for̄t acies ml̄tos cogi
 tātis et t̄m meini q̄ntū vidi si e
 nī maiore ul' minore meini q̄m
 vidi iam non meini quod vidi
 et ideo nec meini q̄ si vez
 meminī t̄m meini q̄ntū
 vidi. **Vel** maiore t̄m pro vo
 lūtate cogito uel minore.
 et ita meini ut vidi. **Cogi**
 to autē sicut volo curren
 tem. et ubi volo stantē. v̄n
 volo et quo volo veniētē
Quadrū etiā michi cogitae
 in promptu ē cū rotūdum
 meminēri et cuiuslibet
 coloris cū solem viridem
 nūq̄m viderim et ideo nō
 meminēri. **Atq;** ut solem
 ita tetera. **Hec** aut rerū

forme q̄m corpales atq; sen
 sibles sunt errat quidam
 aīmus cū eas opinat⁹ eo
 mō foris eē quō intus cogi
 tat ul' cū iam interierūt
 foris adhuc in memoria re
 tinentur. uel cū aliter etiā
 qd' meimim⁹ non recordā
 di fide sed cogitandi varie
 tate formatur q̄m q̄m sepi⁹
 sime credamus etiā vera
 narrātibz que ip̄i sensibus
 p̄ceperūt. **Quae** cū in ipso
 auditu q̄m narrant⁹ cogita
 mus nō videtur ad meōriā
 retorqueri acies ut fiant
 visiones cogitantiū. **Neq;**
 em̄ ea nobis recordantibz.
 sed alijs narrantibz cogita
 mus atq; illa trinitas non
 h̄c videtur expleri que fit
 cū species in memoria la
 tens et visio recordantis
 tertia **im** voluntate co
 pulātur. **nō** enī qd' la
 tebat in meōria mea sed
 qd' audio cogito cū aliquid
 michi narrat⁹. nō ip̄as vo
 ces loquētis dico. ne q̄sq̄m
 putet in illā me exisse tri
 nitatem que foris in sensibili
 bus et in sensibz agit⁹. sed
 eas cogito corpm species
 quas narrans verbis som̄sq;

significa

significat quas utiq; nō remi-
niscens sed audiens cogito.
Sed si diligentius considerem?
nec tūc excedit meōue mo-
dus. Neq; eī uel itelligere
possem narrantē si ea q̄ dicit
et si contexta tūc primū au-
direm nō tñ generalit̄ sm̄
gula memisse. Cui enī m̄
narrat uerbi gratia aliquē
montē silua exutū et oleis
indutū ei narrat qui meīne
rim species et montiū et sil-
uarū et oleaz quas si oblit⁹
essem quid diceret oīno nes-
cirem. et ideo narrationem
illam cogitare nō possem.
Ita fit ut oīs qui corpalia co-
gitat siue ip̄e aliquid cōfm̄
gat siue audiat aut legat ul'
p̄terita narratē uel futūa
promitiatē ad memoriā suā
recurrat et ibi repiat mo-
dū atq; mensuram oīm for-
marū quas cogitans ituet.
Nam neq; colorē quē nūq;
uidit neq; figurā corpis nec
sonū quē nūqm̄ audiuit nec
saporem quē nūq; gustauit
nec odorem quē nūq; olfe-
cit. nec ullā contrectationē
corpis quā nūq; sensit p̄t q̄s
qm̄ oīno cogitare. At si p̄p̄tea
nemo aliquid corpale cogi-
tat nisi quod sensit. qz nemo

meminit corpale aliqd nisi
qd sensit. sicuti in corpibus
sentiendi sic in meōua ē co-
gitandi modus. **S**ensus enī
accipit sp̄enē ab eo corpe qd'
sentim⁹ et a sensu meōua a
meōua ued̄ actus cogitantis
Volūtas porro sicut aduūgit
sensū corpi sic memoriā sen-
sui. sic cogitantis anīe meōue.
Que aut̄ cōtiliat ista atq; cō-
uūgit ip̄a etiā disūūgit ac se-
parat id est volūtas. **S**eda
sentiendis corporibz motu cor-
poris sepat̄ corpis sensus ne
aliquid sentiam⁹. aut ut sen-
tire desinam⁹. **V**eluti cū ocu-
los ab eo qd' uidere nolum⁹
auertim⁹ ul' claudim⁹ sic au-
res a sonibz. sic nares ab odo-
ribz. ita etiā uel os claudēdo
ul' aliquid ex ore respuendo
a saporibz auersamur. ī tar-
tu quoq; uel subtrahim⁹ cor-
pus ne tangam⁹ quod nolu-
mus uel si iam tangebam⁹
abim⁹ aut repellim⁹ ita
ut motu corpis agat volū-
tas ne sensus corpis rebus
sensibilibus copulet̄ et agit
hoc q̄ntū p̄t. **N**am cū ī hac
actione p̄p̄ter conditionem
seruulis mortalitatis difficul-
tatē patitur cruciatus ē cō-
sequens ut volūtat̄is nichil

.H.

cōuertat in cogitando acies aī
 sicut se intendo cōuertit
 ad corpus acies oculoꝝ. **P**ropterea
 duas in hoc genere trinitates
 volui cōmendare. unā cū visi
 o sentiētis format ex corpore
 aliā cū visio cogitātis forma
 tur ex mēoria. **M**ediam vērō
 volui quia nō ibi solet visio
 diti cū mēorie cōmendatur.
 forma q̄ fit in sensu cernētis.
Ubiq; tamē volūtas nō appa
 ret nisi copulatrix q̄ p̄ntis
 et prolis et ideo vnderūq; pro
 cedat nec parens nec proles
 dici p̄t. **Et facile sit cogitanti
 fingere sibi eas species quas
 non videt ex eaz recorda
 tione quas videt. Cap. X.**

Etenim si nō mēim⁹ nisi
 qd̄ sensim⁹ neq; cogita
 mus nisi qd̄ mēimus cur ple
 rūq; falsa cogitam⁹ cū ea q̄
 sensim⁹ nō utiq; falso mēi
 nexim⁹ nisi quia voluntas
 illā quā cōiūctitē ac sepa
 ritē huiuscemodi rez iam
 q̄ntū potui demonstrare tu
 ram formādā cogitātis a
 tiem per condita mēorie du
 cit ut libitū ē et ad cogitā
 da ea que nō mēim⁹ ex eis
 que mēim⁹ aliud hinc aliud
 inde ut sumat appellit⁹. **Q**ue
 in unā visionē cōiūctia faci

unt aliquid. qd̄ ideo falsū iudi
 cat quia uel nō ē foris i rez
 corporeū natūa. uel nō de me
 moria videt expressū cū tale
 nichil nos sensisse mēim⁹.
Quis em̄ vidit signū nigrū?
 et propterea nemo mēiuit. **C**ogi
 tare tamē quis nō p̄t? **I**facile
 ē em̄ illam figurā quā vidē
 do cognouim⁹ nigro colore
 pfunde⁹ quē nichilomin⁹ in
 alijs corporibz vidim⁹. et q̄
 utrūq; sensim⁹ utrūq; mēim⁹
 mus. **N**ec quē quadrupedē
 meminim⁹ quia nō vidi. sed fan
 tasiā talem facillime itueor.
 dū alitū forme volatili qua
 lem vidi adiūgo alios duos
 pedes quales itidē vidi. **Q**uia
 p̄t dū cōiūctā cogitam⁹ que
 singulatī sensa mēim⁹. vi
 denur nō id qd̄ mēim⁹ mus
 cogitare cū id agam⁹ mode
 rante mēoria vñ sumim⁹ oīa
 que multiplicat ac varia pro
 nā volūtate cōponim⁹. **N**ā
 neq; ipas magnitudies corpm
 quas nūqm̄ vidim⁹ sine ope
 mēorie cogitam⁹. **Q**uātū ei
 solet spaciū occupare p̄ magni
 tudinē mūdi nr̄ obtutus in
 tantū extendim⁹ quālibet
 corpm moles cū eas maximas
 cogitam⁹. **E**t ratio quidē p̄git
 in ampliora. sed fantasia non

sequit̄ quippe cū infinitatem
 quoq; nū ratio remūnet quā
 nulla visio corpalia cogitāis
 apprehendit. Eadem ratio docet
 minutissima etiā corpustula
 infinite diuidi cū tñ ad eas te-
 nuitates uel minurias puen-
 tū fuit quas uisus mē nūm⁹
 exiliores minucioresq; fanta-
 sias iam non possum⁹ intuei.
 q̄uis ratio non desinat per se
 qui ac diuidere. Ita nulla cor-
 poralia nisi aut ea que mē
 nūm⁹ aut ex hys que mē mī-
 m⁹ cogitam⁹. **De mensura
 et nūo et pondere quoz similitudo
 sit imemoria et uisione et**

Suoluntate. Cap. xi.
 Sed quia nūose cogitari
 possunt que singillatim sunt
 impressa memorie uidetur
 ad memoriā mensura ad uisi-
 onē uō nūis pertinere. quia
 licet inuābilis sit multipli-
 tas talū uisionū. singulis
 tñ in meōria p̄scriptus ē it̄as-
 gressibilis modus. Mensura
 igitur i meōria. in uisionibus
 nūis apparet sicut in ipis cor-
 poribus uisibilibz mensura
 quedā est cui nūoissime co-
 aptatur sensus uidentū. Et
 ex uno uisibili nulloz ter-
 nētū formatur aspectus ita
 ut etiā unus p̄ter duoz oti-

lorū nūm plerūq; unā rē ge-
 minata specie uideat sicut sup̄
 docuim⁹. In hys ergo rebus un-
 uisiones exprimūt quedā mē-
 sura est in ipis at uisionibz
 nūis. Volūtas uero que ista
 cōiūgit et ordīnat. et quadā
 unitate copulat. nec sentiēdi
 aut cogitandi appetitū nisi in
 hys rebus un- uisiones forma-
 tur acquiescens collocat pon-
 deri similis ē. Quia p̄ter hec
 tria mensurā nūm. pondus
 etiam in ceteris oibus rebz
 aiaduertenda p̄libaueri. Nū-
 mterī uolūtate copulatrice
 rei uisibilis atq; uisionis q̄
 parētis et prolis siue in sen-
 endo siue in cogitando nec pa-
 rentem n̄ prole dici posse
 quō ualui et quibus ualui
 demōstrauī. Un tps admo-
 net hanc eandē trinitatem
 in it̄iore hoīe require. atq;
 ab isto de quo tam diu locut⁹
 sum aiāli atq; carnali qui
 exterior dī mtorsus tende.
 ubi speram⁹ iuenire nos pos-
 se scdm trinitate p̄maginem
 dī conatus nrōs illo ipō adu-
 uante quē oīa sicut res ip̄e
 iudicant ita etiā scā septuā
 in mensura et nūo et ponde-
 disposuisse testat̄ amen.

Explicit liber undecimus.

hōiēm pertinet atq; in hīs
omīb; nō distam⁹ a pecōe. n̄
qd' figurā corpīs nō prōni sed
erecti sum⁹. Quia in re āno
nem⁹ ab eo qui nos fecit. ne
in meliore n̄i pte id est aīo
similes pecoribus sim⁹ a qui
bus corpīs erectione distam⁹
nō ut in ea que sublimia sūt
in corpīb; aīm prouiam⁹. nā
ul' in talib; quietē volupta
tis appetere prosternere est
aīm. Sed sicut corpus ad ea
que sunt extelsa corpū id ē
ad celestia naturaliter erectū
est. sic aīm⁹ qui substantia
spiritalis ē ad ea que sūt in
spiritalib; extelsa erigend⁹
est nō elatione supbie sed
pietate iusticie. **Corpales sen
sus rōiēs nobis eē cū pecorib;
et p̄riū eē hōis de hīs que
sensu corpīs cōprehendit se
cū dū eternas iudicare rati**

Possunt autē **ones. cap. ij.**
et pecora sentire p̄ cor
poris sensus extrinsecus cor
poralia. et ea mēorie fixa re
mīsa atq; in eis appetere cō
ducabilia fugere icōmoda. ve
rū ea notare ac nō solū na
turaliter apta. sed etiam de
industria mēorie cōmenda
ta retinere et in obliuionē
iāiāq; labentia recordando
atq; cogitando rursus ipri

mere ut quēadmodū ex eo qd'
gerit mēoria cogitatio format⁹
sic et hoc ipm qd' in mēoria ē
cogitatione firmet. fictas enā
visiones hinc atq; inde reco
data quelibet sumēdo et q̄
assumendo cōponere. et inspi
tere quēadmodū in hoc rerū
genere que veri similia sūt
discernātur a veris nō sp̄ri
talib; sed ip̄is corpālib;. **Ver**
atq; huiusmodi q̄muis ī seu
sibilib; atq; in eis que inde
aīm⁹ per sensū corpīs traxit
agantur atq; versentur non
sunt inde rationis exptia
nec hōibus pecorib; q; rōiā.
Sed sublimioris rōis est iudi
care de istis corpālib; scdm
rationes icorpales et semp̄i
ternas que nisi supra mētē
huānā essent icōmutabiles
profecto nō eēnt atq; hīs n̄
subiūgeretur aliquid n̄m
nō scdm eas possem⁹ de cor
porālib; iudicare. **Judicam⁹**
autē de corpālib; ex rōne di
mensionū atq; figurarū qm̄
icōmutabilit⁹ manere mēs
nouit. **Actiones corpales ita
demū eē rectas si eis regēdis
mentis intellectuāle p̄fuit**

Illud v̄eō n̄m **cap. iij.**
qd' in actione corpāliū
atq; t̄pāliū tractandorū ita
versatur ut non sit nobis cō

... in p̄o rationale ē
... de illa rationali
... quā sū
... i rō
... dicitū
... quā
... hinc
... nō sū
... simile
... i cō
... mē
... mē
... nullū
... qm̄
... simile
... quas
... habemus.
... rōnale n̄m
... sepa
... foretatis
... su operis
... et sicut una
... et
... nō sū
... et ex
... et app
... si quo alio
... dū pos
... natiā cō
... de ill
... in rōne
... posse.
... mē
... iudic
... rōne

.xij.

munerē cū peccore rationale ē
quidē. **H**ec ex illa rationali
nrē mētis substātia qua sub
herem⁹ intelligibili atq; i cō
mutabili veritati tāqm ductū
et inferioribz tractandis gu
bernandisq; deputatū ē sicut
enī m oībus peccoribz nō iue
tū est vno adiutorū simile
illi. nisi de illo detractū i cō
uugū formaretur. ita mēti
nrē qua supnā et internā
consulim⁹ veritatē. nullū
est adusū rez corpaliū qm
tū nature hoīs fat est. simile
adiutorū ex aīe ptibz quas
cōēs cū peccoribus habemus.
Et ideo quiddā rōnale nrē
nō ab vnitatis diuorcio sepa
tū. sed m auxiliū societatis
quasi deriuatū m sui operis
dispartitur officio. et sicut vna
caro est duoz m mastulo et
feīna. sic intellectū nostrū
et actionē et consiliū et exe
cutionē uel rationē et appe
titū rōnale uel si quo alio
modo significātius dici pos
sint vna mentis natūa cō
pletit⁹. ut quēadmodū de ill
dictū ē. erunt duo. m carne
vna. sic de hys dici posset.
duo m mente vna. **E**t dicitur
**inter illud quo mens i dicitur
ad tpaia et illud quo contē**

platur eterna Caplin. iij.

Dū igit⁹ differim⁹ de natūa
mentis huāne de vna qua
dam re differim⁹ nec eam m
hec duo que cōmemorauī n
p officia geminam⁹. Itaq; nū
m ea qrim⁹ trinitatem m tota
querim⁹ non sepantes actionē
rationale m tpaibus a cōtē
platione eternoz ut tertū
aliquid iam queram⁹ quo tri
nitas i pleatur. **H**ec m tota
natura mētis ita trinitatē
reperi opus ē. ut si desit actio
tpaliū tui opi necessariū sit
adiutorū ppter qd ad hec i se
riora admīstranda deriuetur
aliquid mentis m vna nūsq;
dispartita mēte trinitas iueiat.
et facta iam ista distributio
m eo solo qd ad cōtemplatio
nē pertinet eternoz nō solū
trinitas. sed etiā ymago dei.
m hoc aut qd deriuatū ē m ac
tionē tpaaliū etiā si trinitas
possit non tamē ymago dei
possit iueniri **De opinione
eoz qui cōiugio mastuli et
feīne et eoz proli diuinā cō
parāt trinitatē. Cap. quātū.**

Pro mde nō michi videt⁹
probabile afferre sentē
tiā que sic arbitrantur
trinitatē ymaginis dei m tri
bus psonis quod attinet ad

humanā naturā posse repiri
 ut in cōiugio masculi et feīne
 atq; in eoz prole cōpleat^r qd̄ q̄
 vir ip̄e p̄is p̄sonā intinet. filij
 v̄s q̄ de illo ita processit ut de
 illo nasceret^r atq; ita terciā
 p̄sonā velut sp̄s dicit^r eē mi
 lierē que ita de viro proces
 sit ut nō ip̄a eēt filius a filia
 q̄uis ea cōcipiēte proles nas
 ceretur. Dixit em̄ dñs de sp̄s
 sancto q̄ a p̄re procedat et tñ
 filius nō ē. In hui⁹ igit^r opim
 oms errore hoc solū probabi
 liter affertur. q̄ in origiē fr̄e
 feīne sc̄dm̄ sc̄pture fidē optim
 documētū ad id qd̄ in symbo
 lo dī qui natus ē de sp̄s satis
 ostendit^r non omē qd̄ de aliq̄
 p̄soā^m existit. ut p̄sonā alterā
 faciat filiū posse dici quāq̄dē
 de vni p̄sona existit p̄sona
 mulieris. n̄ tamē eius filia
 dicta est. Cetera sane ita sūt
 absurda ymo vero ita falsa
 ut facillime redarguāt^r. Omt
 to em̄ quale sit sp̄m̄ sc̄m̄ m̄ez
 filij dei putare et cōiugē pa
 tris. fortassis quippe respon
 deatur hec in carnalib; ha
 bere offensionē dū corporei
 conceptus p̄tusq; cogitatur.
 quāq; et hec ip̄a castissimē cogi
 tent. quibus mūdis oīa mū
 da sūt imūdis aut et ifide

lib; quoz polluta sūt et mens
 et cōsciētia. ita nichil ē mūdu
 ut quosdā eoz etiā de virgīe
 sc̄dm̄ carnē natus x̄p̄s offen
 dat. **Ver** tamē in spiritatib;
 illis sūmis. ubi nō est aliquid
 violabile aut aut corruptibi
 le nec natū ex tpe nec ex ifor
 mi formatū. si qua dicitur ta
 lia ad quoz similitudinē etiā
 ista inferioris creature gene
 ra q̄uis longe remotissime
 facta sūt. non debent cuiusq;
 sobriā p̄turbare prudētiā. ne
 cū vanū devitat horrorem
 i ymicosū icurvat errorem
 assuescat in corporib; ita spi
 ritualū rep̄re vestigia. ut cū
 inde sursum versus dicit rōne
 ascendere cepit ut ad ip̄am
 icōmutabilem veritatē per
 quā facta sūt ista p̄ueniat.
 nō secū ad sumā p̄trahat qd̄
 cōtempnit i infimis. **Her**
 em̄ exubuit quidā uxorem
 sibi elige^r sapiētiā q̄a nomē
 uxoris in prole gignenda cor
 ruptibile cōcubitu ingerit co
 gitanti. **Aut** vero ip̄a sapiē^a
 ferus feīnei est quia feīni
 gn̄is notabulo et in greca
 et in latina lingua enūciat^r.
Ad homo nō ad vni⁹ in tri
 mitate p̄sone sed ad totius tri
 mitatis ymaginē sic creat^r. cap. vi.

XII.

Non ergo propterea respiciuntur
 istam sententiam quam timemus
 sanctam et inuolabilem atque incommu-
 tabilem caritatem tanquam coniungentem
 dei patris de illo existentem.
 sed non sicut prolem ad gignendum
 uerbum per quod facta sunt omnia
 cogitare. **¶** Sed quia eam falsam
 diuina scriptura euidenter ostendit.
¶ Dixit enim deus. **Faciamus**
 hominem ad ymaginem et similitudi-
 nem nostram. **¶** Paulo post autem dic-
 tum est. **Et fecit deus homines ad**
ymaginem dei. **¶** Nostra certe
 quia pluralis est nunc non recte
 diceretur si homo ad unius
 personae ymaginem fieret siue
 patris siue filii. siue spiritus sancti.
¶ Sed quia fiebat ad ymaginem
 trinitatis. propterea dictum est ad
 ymaginem nostram. **¶** Rursus autem
 ne in trinitate credendos ar-
 bitrarem. tres deos. cum sit
 eadem trinitas unus deus. **¶** Et
 fecit inquit deus hominem ad y-
 maginem dei pro eo ac si di-
 ceret ad ymaginem suam. **¶** Putant
 enim tales usitate in illis huius
 locutiones quas nonnulli etiam
 si catholicam fidem asserunt non
 tamen diligenter aduertunt
 ut putent ita dictum fecit deus
 ad ymaginem dei quasi dice-
 retur fecit pater ad ymagi-
 nem filii sic volentes asserere
 in scripturis sanctis deum deum

etiam filium quasi desinit alia ue-
 rissima et manifestissima docu-
 menta ubi non solum deus. sed etiam
 uerus deus dictus est filius.
¶ In hoc enim testimonio dum aliud
 soluere intendunt. sic se implicent
 ut expedire non possint.
¶ Si enim pater fecit ad ymaginem
 filii ita ut non sit homo yma-
 go patris sed filii dissimilis est
 patri filius. **¶** Si autem pia fides do-
 cet sicuti docet filium esse ad e-
 quitatem essentiae similem patri. quod
 ad similitudinem filii factum est. ne-
 cesse est etiam ad similitudinem patris
 factum sit. **¶** Demum nullo modo
 dubitandum est de homine quod ad si-
 militudinem patris factus sit. **¶** De-
 inde si hominem patrem non ad suam
 sed ad filii fecit ymaginem.
 cur non aut faciamus homines ad
 ymaginem et similitudinem tuam.
 sed aut nostram. nisi quia trinitas
 ymago fiebat in homine ut hoc
 modo esset homo ymago unius
 ueri dei quia ipsa trinitas unus
 uerus deus est. **¶** Locutiones autem
 sunt inimitabiles tales in scripturis.
¶ Sed has protulisse suffecerit.
 Est in psalmis ita dictum. **Domine**
est salus et super populum tuum bene-
dictio tua. quasi alteri dictum
 sit. non ei de quo dixerat. **Domine**
est salus. **¶** Et iterum a te inquit
 eruar a temptatione et in
 deo meo transgrediar misericordiam

tos vocant cū etiā nō sit menda-
citer possit intelligi utrūq; in
nūō singulari. ppter id qd̄ dcm̄
est erūt duo in carne vna. cur
ergo ut dicere ceperā in natūā
hoīs ad ymaginē dei facta.
ppter masculū et feīnā non
cōmemorat filiū sc̄ptura. Ad
implendā quippe ymaginem
trinitatis debuit addere et fi-
liū q̄ius ad huc in p̄s lūbis
cōstitutū sicut mulier eāt in
latere. An forte iam facta eāt
mulier et sc̄ptura breui con-
plexione constrinxerat. quod
postea quēadmodū sit factū
diligentiū explicaret et p-
terea filius cōmemorari nō
potuit q̄ā nōdū erat natus. q̄i
et hoc nō poterat ea breuita-
te cōplecti spūs sc̄s suo loco
postea natū filiū narratur
sicut mulierem de v̄ri late-
assūptam suo postmodū loco
narravit. et tamē hic eam
noīare nō p̄termisit. **De eo
qd̄ apl̄s dicit v̄rū eē ymagi-
nem dei. mulierē autē gloriā**

Non itaq; v̄ri. Cap. vii.
debem⁹ intelligere hoī-
nem factū ad ymaginē sūme
trinitatis. hoc ē ad ymaginē
dei. ut eadem ymago in tribz
intelligatur hoībuz. P̄sertim
tū apl̄s dicat v̄rū eē ymaginē
dei et p̄tea velamētū ei capi-
tis demat quod mulieri ad-

hibendū monet ita loquēs.
Vir quidē nō debet velare
caput tū sit ymago et gloria
dei. mulier autē gloria v̄ri
est. Quod ergo dicem⁹ ad
hec? Si pro sua p̄sona mu-
lier adimplet ymaginē tri-
nitatis cur ea detracta de-
latere v̄ri adhuc ille yma-
go dicit⁹. Aut si et vna per-
sona hoīs ex tribus p̄t dici
ymago dei sicut in ip̄a sūma
trinitate et vnaqueq; per-
sona deus est. cur non et
mulier ē ymago dei? Nā
p̄tea caput velare p̄cipit
qd̄ ille qui ymago ē. phibet
Ved videndū ē quomō nō
sit contrū qd̄ dicit apl̄s nō
mulierē sed v̄rū eē yma-
ginē dei. huc qd̄ scriptū
est in genesi. fecit deus hoī-
nem ad ymaginē dei. fecit
eū masculū et feīnam fer-
eos. et benedixit eos ad y-
maginē quippe dei naturā
ip̄am humanā factā dicit.
qui sexu utroq; cōpletur.
nec ab̄telligenda ymaginē
dei sepat feīnā. Dicto em̄
qd̄ fecit deus hoīez ad yma-
ginē dei fecit eū inquit mas-
tulū et feīam uel certe alia
distinctione masculū et feī-
nam fecit eos. Quomō gō
per apl̄m audiūim⁹ v̄rū
eē ymaginē dei. vnde cap⁹

+ qd at ad vnu solu attinet ymago di e
 velae prohibet. mulier aut
 no et ideo ipa hoc face uibet
 nisi credo illud ee qd antea
 dixi. cu de natura humane
 mentis agerem muliere cu
 vno suo ee ymagine dei. ut
 vna ymago sit tota illa suba
 cu aut m adiutoriu distribui
 tur qd ad ea ipam solam attin
 no e ymago dei est tam plena
 atqz integra qm i vnu con
 uicta sicut de natura huane
 mentis dixim quia et si to
 ta complet veritate yma
 go dei e et tn ex ea distri
 buit aliquid. et quadam ite
 rone deriuatur ad actione
 rez tpalu. nichilomin ex
 qua parte conspecta consu
 lit veritate ymago dei est.
 ex qua vero intendit m a
 genda inferiora no e yma
 go dei. Et qm qntu cuqz se
 extenderit m id qd eternu
 est tantomagis inde forma
 tur ad ymagine dei. et ppte
 rea no est cohibenda ut se
 inde contineat ac temperet
 ideo vir no debet velare ca
 put. Quia vero illi ronali
 actioni que m rebus corpali
 bus tpalibz qz versatur pici
 losa est mimia m inferiora
 progressio. debet habe pta
 te super caput qd iudicat ve
 lamentu quo significat ee

mulier

cohibenda. Grata est em frs
 angelis et sacrata et pia sig
 nificatio. Nam deus no ad
 tempus videt. nec aliqd noui
 fit m eius visione atqz sciencia
 cu aliquid tpalit ac transito
 rie geritur. sicut inde affia
 utur sensus uel carnales aia
 luu et hoim uel etia celestes
 angeloz. In isto quippe ma
 festo sexu masculi et feine
 apls paulus occultioris cu
 iusdam rei figurasse myste
 riu uel hinc intelligi potest.
 qd cu alio loco dicat veram
 vidua ee desolata sine filijs
 et nepotibz. et tn ea sperare
 debere m dno et persistere
 m orationibz nocte ac die. h
 dicit muliere seducta m pre
 uaricatione facta. salua fci
 per generatione filioz. et ad
 didit si pmanerit m fide
 et dilectione et sanctificatioe
 cu sobrietate. quasi vero pos
 sit obee bone vidue si ul fili
 os no habuerit. ul hm quos
 habuerit m bonis moribus
 pmanere uoluerit. H3 qa
 ea que dicuntur opa boa tanq
 filij sut vite mre scdm quam
 queritur cuius vite sit quisqz
 id e quo agat hec tpalia qua
 vita greci no zenon sed byon
 vocant. et hec opa bona maxi
 me m officijs misericordie

... opo opa vco mi
 ... noli polu fite
 ... que xpo
 ... quibus her
 ... ubi fides
 ... sanctifica
 ... manifestu e
 ... uoluerit
 ... qd m fide
 ... capite lo
 ... ad aliq se
 ... raturam. iane
 ... no so
 ... id era
 ... aucturas.
 ... ho frs
 ... sed scdm
 ... cogitatio
 ... que
 ... palu
 ... def
 ... id bte
 ... renouam sp
 ... et induit no
 ... qui scdm dei cre
 ... abn apertus. ex
 ... veteri hoie
 ... induit nouu
 ... agitione
 ... qu
 ... spu mei
 ... et p est
 ... renouatur
 ... scdm ymagi
 ... cu nulli
 ... ne
 ... parte.

frequentat solent. opa vero misericordie nichil prosunt siue paganus siue iudeis qui christo non credunt. siue quibusque hereticis uel schismaticis ubi fides et dilectio et sobria sanctificatio non inuenitur. manifestum est quod apostolus significare uoluerit et ideo figurate ac mystice quae de uelando muliebri capite loquebatur. quod nisi ad aliquid secretum sacramenti referatur. inane remanebit. Sicut enim non solum ueratissima ratio. sed etiam ipsius apostoli declarat auctoritas. non secundum formam corporis homo factus est ad ymaginem dei sed secundum rationem mentalem. Cogitatio quippe turpiter uana est que opinatur deum membris corporaliu liniametis circumscribi atque definire. Porro autem nonne idem beatus apostolus paulus dicit renouamini spiritu mentis uestrae et induite nouum hominem eum qui secundum deum creatus est. Et alibi apercius. exuite uos inquit ueterem hominem cum actibus eius. induite nouum qui renouatur in agnitione dei secundum ymaginem eius qui creauit eum. Si ergo spiritu mentis nostrae renouamur et ipse est nouus homo qui renouatur in agnitione dei secundum ymaginem eius qui creauit eum nulli dubium est non secundum corpus neque secundum quamlibet animi partem.

sed secundum rationalem mentem ubi potest esse agnicio dei hominem factum ad ymaginem eius qui creauit eum. Secundum hanc autem renouationem efficiuntur etiam filii dei. per baptismum christi et induentes nouum hominem christum utique induuntur per fidem quis est ergo qui ab hoc consorcio factus alienet cum sint nobiscum gratie coheredes. Et alio loco idem apostolus dicit. omnes enim filii dei estis per fidem in christo ihesu. Quicumque enim in christo baptizati estis. christum induistis. Non est iudeus neque grecus. non est seruus neque liber. non est masculus neque femina. omnes enim uos unum estis in christo ihesu. Nunc quoniam igitur fideles facti ne sexum corporis amiserunt? Sed quia ibi renouantur ad ymaginem dei ubi sexus nullus est hoc est in spiritu mentis nostrae ibi homo factus est ad ymaginem dei ubi sexus nullus est hoc est in spiritu mentis sue. Cur ergo uir pro parte rea non debet uelare caput quia ymago est et gloria dei mulier autem debet quia gloria uiri est quasi mulier non renouetur spiritu mentis sue quod renouatur in agnitione dei secundum ymaginem eius qui creauit eum? Sed quia in sexu corporis distat a uero recte potuit in eius corporali uelamento figurari pars illa rationis que ad

ratione turpitur inquinat: oia
 officia sua ad eos fines referes.
 quibz curiose corporalia ac tyali
 a. per corporis sensus querit a
 tumido fastu alijs animis cor
 poreis sensibus deditus ee af
 fectat excelsior. aut tenoso gur
 gite carnalis voluptatis imer
 gitur. **Que sit humana tep
 tatio et qd pccm extra corp**

Quoniam 9° bo habeat. cap. x.
 na voluntate ad mteiora
 ac supiora percipienda que no
 prauati sed coiter ab oibus qui
 talia diligunt sine ulla agusti
 a uel iuidia casto possidentur
 amplexu uel sibi uel alijs co
 sult. et si fallatur in aliquo
 y ignorantia tyaliu qa et hoc
 tyalit gerit et modu agendi
 non teneat que debebat hua
 na temptatio e et magnu e
 hant vita sic degere qua uel
 ut via redeutes carpin⁹ ut
 temptatio nos no apprehedat
 nisi humana hoc em pccm ex
 tra corpus est nec fornicato
 deputatur. et pterea facili
 me ignosatur. Cu uero ppt
 adipiscenda ea que per corp
 sentiuntur ppter experiendi uel
 extellendi uel contrectandi
 cupiditate ut in hys finem
 boni sui ponat aliquid agit.
 quicquid agat turpiter facit
 et fornicatur in corpus pro

pru petans et corpeay reru
 fallacia simulactra mtrorsus
 rapiens. et uana meditatione
 rōponēs. ut ei n^o diuinu aliq
 nisi tale uideatur. prauati aua
 ra fetatur erroribus et pua
 prodiga ianit⁹ uiribus. **Qui
 bus de mutationibz homo ab yma
 gine dei ad similitudine pecoris**

Nec ad ta tur delabat cap. xi.
 pem et miserabile forni
 ratione semel ab exordio pro
 siluer. Sed sicut septu e q^o mo
 dica spernit paulati decidit
 Quomō em coluber no apertis
 tibz passibus sed squamaz
 minutissimis nisibz rept. sic
 lubricus deficiendi motus ne
 gligentes minutati octupat.
 et incipiens a peruerso appeti
 tu silitudis dei peruenit ad si
 miltudine pecor. Inde est qd
 nudati stola prima pellinas tu
 nucas mortalitate meruerunt.
 Honor em hois uerus. est yma
 go et silitudo dei que no custo
 ditur nisi ad ipm a quo ipri
 mitur. Tanto magis itaqz in
 heretur deo. qnto min⁹ diligi
 tur prui cupiditate ues expi
 ende ptatis sue quoda nutu
 suo ad seipm tanqm ad mediu
 proiuit. Ita tu uult ee sicut
 ille sub nullo et ab ipa sua me
 ditare penaliter ad yma pro
 uellitur. id est ad ea quibus

petora letant. atq; ita cu sit ho
 nor eius similitudo dei. dederus
 aut eius similitudo petoris
 homo in honore positus no in
 tellerit. copatus est uimentis
 insensatis et similis factus
 est eis. Quia igit tam longe
 transfret a sumis ad infima
 nisi per mediu sui. Cu ei ne
 glecta caritate sapiencie q sep
 eodem modo manet concupisa
 tur sciencia ex mutabilu tpa
 luq; experimento inflat non
 edificat. ita pgrauatus aim
 quasi pondere suo a beatitu
 dine expellitur. et p illud sue
 medietatis experimentu pena
 sua discit quid intersit inter
 bonu desertu et malu comis
 su. nec redire pt effusis ac
 pditis uiribus nisi gra codi
 toris sui ad penitencia voca
 tis et paa donantis. Quis
 em infelicem aiām liberabit
 a corpe mortis hui9 nisi gra
 dei per ihm xpm dnm nrm.
 De qua gra suo loco qn ipse
 pshiterit differem9. nuc de
 illa parte rationis ad qua
 ptinet sciencia id e cogmicio
 rez tpalu atq; mutabilu
 variandis vite hui9 actioib;
 nra. suscepta consideratio
 ne qntu dnis adiuuat paga
 mus. **Quia compabilis sit pu
 mox hoim puaricatione mens**

genadis id e
 strenue agens

qua ad amore tpalu sensu e
 tracta corporeo. Caplm. xij.

Sicut eni in illo manifes
 to conugio duoz hoim
 qui primi facti sut no mandu
 cauit serpens de arbore veti
 ta. sed tnmō māducādū per
 suasit. mulier aut no mandu
 cauit sola. sed vno suo dedit
 et simul māducauerūt qius
 cu serpente sola locuta et ab
 eo sola seducta sit. ita et i hoc
 qd' etiā in hoie vno geritur.
 et dimoscit. occulto quodam
 secretoq; conugio. carnalis
 vellit ita dicam qui in corpe
 sensus intendit. sensualis
 aimi motus qui nobis peto
 ribus q; comunis est. seclus9
 est a rone sapie. **Sensu qipe
 corpis corpalia sentiuntur. e
 terna vero et icomutabilia
 spitali rone sapiencie intelli
 gutur. Rationi at scie appeti
 tus vicinus est. qnquidem
 de ipis corpalib; que sensu
 corpis sentiuntur ratiocinat
 ea que sciencia dicitur actiois.
 si bene ut ea noticia referat
 ad fine sumi homi. si aut ma
 le ut eis fruatur taqm bois
 talibus in quib; falsa vritu
 dine coquiescat. Cu ergo huc
 mtencioni mentis que in re
 bus tpalibus et corpalibus.
 ppter actiois officiu ratio**

... uerfat car
 ... alibus i ge
 ... fructu se
 ... quoda puua
 ... publico
 ... mutabi
 ... serpens allo
 ... ille
 ... de ligno pro
 ... sed is
 ... cogitatio
 ... e
 ... ut no
 ... arma
 ... ve
 ... sola
 ... que p
 ... ita de
 ... ut si
 ... complet
 ... de
 ... eden
 ... pr
 ... suauit
 ... pter
 ... illi
 ... qua
 ... opus
 ... colibe
 ... et ser
 ... sola cogi
 ... illi
 ... ee

.XII.

tinandi viuacitate versat car-
 nalis ille sensus uel aialis i-
 rit quida illecebra fruendi se
 id e tanqm bono quoda priua-
 to et pro no tanqm publico
 atqz coi quod e m comutabi-
 le bonu. tuc uelut serpes allo-
 quitur feiam. Hinc aut ille-
 rebre consentire de ligno pro-
 hibito manducare est. **P**ed is-
 te consensus si sola cogitatio-
 nis delectatione contentus e.
 superioris uero auctoritate co-
 silij ita membra retinetur ut no
 exhibeant uiquitatis arma
 pad sic habendu existimo ue-
 lut cibum vetitum mulier sola
 comederit. **E**n aut in consen-
 sione male utendi rebz que p
 sensum corporis sentiuntur; ita de-
 cernitur quodcumqz patm. ut si
 ptas sit etia corpe compleat.
 intelligenda est illa mulier de-
 disse uro suo secum simul eden-
 du illicitu cibum. **N**eqz em pt
 patm no solu cogitadu suauit
 uerum etia efficaciter petran-
 du mente decerni. nisi et illa
 mentis intentio penes qua
 suma ptas est membra lopus
 mouendi. uel ab ope cohibe-
 di male actioni redat et ser-
 uat. **N**ec sane cu sola cogi-
 tatione mens oblectata illi-
 titis no quide decernes ee

facienda tenes tm et uolens
 libent que statim ut attigerunt
 anim respui debuerunt negan-
 du e ee patm. **N**ed longe min
 qm si et ope statuat implendu.
Et ideo de talibz quoqz cogitaci-
 onibz uenia petenda e. pectusqz
 pruciedu atqz dicendu. dimitte
 nobis debita nra facieduqz qd
 sequit atqz m orone uigendu.
 sicut et nos dimittim debitori-
 bus nris. **N**eqz em sicut m illis
 duobus primis hoibz psonam
 sua quisqz portabat. et ideo si
 sola mulier cibum edisset illicitu
 sola itaqz mortis supplicio plec-
 teretur. ita dici pt m hoie uno
 si delectationibz illicitis a quibz
 se continuo deberet auertere
 cogitatio libenter sola pascat
 nec facienda decernant mala.
 sed tm suauit m recordatione
 teneant quasi mulierem sine ui-
 ro posse dampnari. **A**bsit hoc
 credere. **H**ec quippe una per-
 sona e. unus homo e. totusqz
 dampnabit. nisi hec que sine uo-
 luntate opandi sed tm cu volu-
 tate anim talibus oblectandi
 solius cogitationis sentiuntur
 ee patm per mediatoris gram
 remittantur. **H**ec itaqz dispu-
 tatio qua i mente uniuscuiusqz
 hois quesiuim qdda ronale
 coniugiu contemplationis et actio-

xij.

rationalis intentionis nr̄e hoc est eiusdē mētis in usu mutabilū corpaliū q̄ rerū sine quo hec vita nō agit̄ dirigendū nō ut conformem̄ huic seclō finē cōstituendo in bonis talibus et in ea detorquendo bñtūdis appetitū. Sed ut q̄cqd̄ in usu t̄paliū rōnabiliter faci m̄ eternoz̄ adpiscendorū cōtemplatione faciam̄ per ista transātes illis inherentes.

In que officia p̄pria sapiētia et scientia diuidant̄ capl'

Habet em̄ et sciētia *xij.* modū suū bonū si qd̄ in ea inflat uel inflare assolet eternoz̄ caritate uincitur que nō inflat sed ut firmus edificat. Vnde scientia quippe n̄ virtutes nr̄e quib̄ recte uiuitur possūt haberi p̄ quas hec vita misera sic gubernetur ut ad illā que uere bñtā ē pueniatur eternam. Distat tamen ab eternoz̄ cōtemplatione actio qua bene utimur t̄paliibus rebus et illa sapiētie hec scientie deputatur. Quāuis em̄ et illa que sapiētia ē possit sciā nūcupari sicut et apl̄s loquit̄ ubi dicit. Nūc scio expte tuē aut̄ cognoscā sicut et cognitus sum quā

sciētiā p̄fctō cōtemplatione dei uult intelligi. qd̄ scōz̄ sūmū erit p̄mū tamē ubi dicit. aliquidē datur p̄ sp̄m sermo sapiētie. alij sermo scientie scdm̄ eūdē sp̄m. hec uti q̄ duo sine dubitationē distinguunt licet nō ibi explicet qd̄ intersit et unde possit utri q̄ dinosci. uerū scripturaz̄ sanctaz̄ multiplicē copiam scrutatus inuenio sc̄ptū esse in libro Job eodē scō uero loquēte. Ecce pietas est sapiētia abstinere autē a malis scientia ē. In hac differētia itelligendū ē ad cōtemplationē sapiētiā. ad actionē scientiam pertinere. Pietatē quippe hoc loco posuit dei cultū que grece dicitur theozēbia. Nam hoc uerbū habet ista scientia in codicibus grecis. Et qd̄ est tēterms excellentius q̄ deus cui solus icōmutabilis est natūa. Et quis cultus eius nisi amor eius? Quoniam nūc desideram̄ eū uidere credim̄ que et fē speramus nos eē uisuros et q̄ntū proficim̄ uidem̄ nūc per speculū in em̄gmate tuē aut̄ in manifestatiōe. hoc est em̄ quod ait apl̄s faciē ad faciē. hoc etiā qd̄ ait ioh̄as dilectissimi

incorporealis et immutabilis ratio.
 sic in ea manz hois cogitatio.
 si tamē ad eā sine fantasia spa-
 rij localis potuit puenire. aut
 si alicui⁹ artificiosi et musici
 somi per moras tps tūseūtis
 mōsitas cōphendat⁹ sine tpe
 stans in quodā secreto altoq;
 silencio. tam diu saltē cogita-
 ri p̄t. qm̄ diu p̄t ille cantus
 audiri. tamē qd̄ inde rapuit
 et si tūsiens mentis aspect⁹
 et quasi glutiens in ventre
 ita in medua reposuerit. potit
 recordando quodāmo ruiare
 et in disciplinā qd̄ sic didicit
 trahere. Quid si fuit oīmo
 da obliuione deletū rurs⁹
 doctrina duce ad id uemet⁹
 qd̄ penitus exiderat. et sic
 inueniet⁹ ut erat. **De opinio-
 ne platonis qua credidit ai-
 mas aliā vitā p̄sum⁹ corpib⁹
 induerentur habuisse. cap. xv.**

Unde plato ille phis. nob'
 psuadere conatus ē vix-
 isse hic aiās homī et aiq̄ ista
 corpa gererent. et hinc est
 qd̄ ea que discūtur remiscū-
 tur potius cognita qm̄ cog-
 nostūtur noua. Retulit em̄
 puerū quēdā nescio quid de
 geometriā interrogatū sic
 respondisse tāqm̄ eēt illius
 pitissim⁹ discipline. Grada-

tim quippe atq; artificiose inter-
 rogatus. videbat qd̄ videndū
 erat dicebatq; qd̄ viderat. Sed
 si recordatio hec eēt rerū ātea
 cogitārū nō utiq; omēs uel
 pene omēs tū illo modo iter-
 rogarētur hoc possent. Non
 oēs em̄ in puore vita geome-
 tria fuerūt tū tam rari sūt
 in genere huāno ut vix possit
 aliquis inueniri. Sed potius
 credendū ē mentis intellectuā-
 lis ita conditā eē naturam
 ut in rebus intelligibilibus
 naturali ordine disponente
 conditore subiūcta sic ista in-
 deantur in quadā luce sui ge-
 neris incorporea quēadmodū
 oculus carnis videt que in
 hac corporea luce circūadiat⁹
 cui⁹ lucis capax ei⁹ cōgruēs
 est creatus. Non em̄ et ipse
 ideo sine nigrō alba et nigra
 discernit quia ista iā nouerat
 aiq̄m̄ in hac carne crearet⁹.
 Demq; cur de solis rebus in-
 telligibilibz id fieri p̄t. ut be-
 ne interrogatus quisq; re-
 spondeat qd̄ ad quāq; p̄tinet
 disciplinā etiā si ignarus est.
 Cur hoc facere de rebus sen-
 sibilibz nullus p̄t. nisi quas
 isto vidit in corpe constitut⁹.
 aut eis que nouerat iudiciā-
 tibus credidit seu hīs cuiusq;

es oculoꝝ quā volūtas ut fie
ret visio adhibeat rei visibili
et utruq; uigebat etiam illic ip̄a
se admonēs etiā. Sed non est
hoc coartandū in hūc librum
ut i eo qui sequit. si d̄s adiu
uerit cōuenienter possit iq̄
ri. et qd' iuentū fuerit expli
cari. **Explicit liber duodecim**

Incipiūt capitula libri xiii. cā. i.

**De gemino rōnalis mētis offi
cio quoz unū ad tꝑalia aliud
pertinet ad eterna. Cap. ij.**

**De fide que licet per cōporis
sensū mente concepta sit nichil
tū iueitur h̄re corpeū. cap. m.**

**De volūtate quā et singuli nō
ppriam et oēs etiā iudicatam
pnt habere cōmunē. cap. iiii.**

**De b̄titudine quā omēs una
volūtate expetūt sed nō oēs
eadem diffinitione nouerūt.**

An omēs b̄tī sūt q' uī cap. v.
uūt ut uolūt Caplm. vi.

**Propriore eē b̄titudinī vo
lūtatem rectā etiā si nō adep
tam qd' cupit qm̄ prauā etiā
si qd' cōrupiuit obtinuit. c. vii.**

**Ad verā b̄titudinē uiam eē
per fidē rectā sine qua nulla
tuqm̄ possit fortitudo pro
desse se Caplm. viii.**

**Perfectā b̄titudinē nisi in
eterna uita eē nō posse. cap. ix.**

An eternitatē capax sit huā

na natura. **Cap. x.**

**An alio mō omp̄e d̄s hoīem
eternitati debuerit reforma
re qm̄ ut sibi dei filius natu
ram uniret huānā cap. xi.**

**Qua rōne in sanguīe xp̄i
iustificent credentes. et quō
in hoc sacramēto totius trimi
tatis sit opatio. cap. xii.**

**Qd' merito homo dyabolice
sit traditus ptati. cap. xiii.**

**De consilio dei quo ei pla
cuit ut potestas dyaboli nō
potētia sed iusticia uiceret.**

De oīm debito per cā xiiii.
nichil debentē xp̄m soluto.

In quo sit dyabolus cap. xv.
victus a xp̄o. Cap. xvi.

**Ad quā utilitatē fidelū re
natorū mala que p̄ originale
pam sūt contracta conuer
sa sunt caplm. xvii.**

**De hys que per īcarnatio
nē xp̄i sunt collata credētib'**

De natiuitate d̄m nr̄i c. xviii.
ex maria uirgīe et spū sc̄o.

Qd' uerbū caro factū c. xix.
**qd' est ih̄s xp̄c et sapientie
thesauros in se habeat et sc̄e.**

Neminē posse sine fide cā. xx.
ad verā b̄titudinē puenire.

Explicitiunt capitula.

**Incipit liber tertiusdecimus
de gemino rationalis men
tis officio quoz unū ad tꝑalia**

aliud pertinet ad eterna cōf.

In libro superiore huius
opus duodecimo sa-
tis egimus discernere
rationalis mentis
officiū in temporalibus rebus ubi
nō sola cognitio verū et ac-
tio nr̄a versatur ab excellē-
tiore eiusdem mentis officio
quod cōtemplandis eternis re-
bus impendit ac sola cognitio
one finitur. Commodius autē
fieri puto ut de scripturis sc̄is
aliquid interseram quo faci-
lius utrūque possit dinosci e-
uāgelium suū iohānes euā-
gelista sic exorsus est. In pr̄-
cipio erat verbū et verbū
erat apud deū et deus erat v-
bū. hoc erat in principio apud
deū. Omnia per ipm̄ facta sūt
et sine ip̄o factū est nichil.
Quod factū est in ip̄o vita erat
et vita erat lux hoīm et lux
in tenebris lucet et tenebre
eā nō cōprehenderūt. fuit
homo missus a deo cui nomē
erat iohannes. hic venit in
testimoniū. ut testimoniū
perhiberet de lumine. ut oēs
crederēt per illū. nō erat ille
lux sed ut testimoniū perhi-
beret de lumine. Erat lux
vera que illūat oēm hoīem
venientē in hūc mūdū. In

mūdo erat et mūdus per ipm̄
factus ē et mūdus eū nō cog-
nouit. In ppria venit et sui eū
nō receperūt. Quotquot autē
receperūt eū dedit eis potē-
tē filios dei fieri hīs qui credūt
in nomē eius qui nō ex sangui-
nibus neque ex volūtate carnis
neque ex volūtate viri sed ex
deo nati sūt. Et verbū caro
factū ē et habitauit in nobis.
Et vidimus gloriā eius glām
quod unigeniti a patre plenū gr̄e
et veritatis. hoc totū quod ex
euāgelio posui in p̄cedentibus
suis partibus habet quod imuta-
bile ac sempiternū ē cuius cō-
templatio nos beatos facit. In cō-
sequētibus vero p̄mixta cū ty-
picalibus cōmemorantur eterna ac
per hoc aliqua ibi ad sciās per-
tinent. aliqua ad sapiētiā
sicut in libro duodecimo p̄res-
sit nr̄a distinctio. In prin-
cipio erat verbū et verbū erat
apud deū et deus erat verbū
hoc erat in principio apud deū.
Omnia per ipm̄ facta sūt et sine
ip̄o factū est nichil. quod factū
est in ip̄o vita erat et vita
erat lux hoīm et lux in tene-
bris lucet et tenebre eam nō
cōprehenderūt. cōtemplatiō
vitam requirit et intellectuā
li mente cernendū ē. Quia

XII.

in re quāto magis quisq; pro
 fecerit tanto fiet sine dubita
 tione sapientior. Sed ppter id
 qd' ait lux lucet in tenebris et
 tenebre eam nō cōprehende
 rūt. fide utiq; opus erat qua
 crederet quod non videt. Te
 nebras quippe intelligi volu
 it auersa ab huiusmodi luce.
 eamq; min⁹ ydonea cōtueri
 corda mortaliū ppter qd' aduē
 git et dicit. **Fuit homo miss⁹**
a deo cui nomē erat iohānes.
 hic venit in testimoniū ut tes
 timoniū perhiberet de luē
 ut omēs crederent per illū
 per illū. **Hoc iam tpaliter**
gestū est et ad scienciam per
tinet que cognitione histori
ca continetur. Hoiēm autē
iohāne in fantasia cogitam⁹
 que de humane nature no
 ticia ipressa est nrē meōrie
 et hoc eodem modo cogitat.
 siue qui ista nō credit. **Utris**
q; em̄ notū ē quid sit homo
cui⁹ exteriorē parte id ē
corp⁹ per corpis luā didice
runt. interiorē vero id est
aiām in seipis quia et ipi hoi
nes sunt et per humanā con
uersationē cognitā tenent.
 ut possint cogitare qd' dicit.
fuit homo missus a deo cui
nomē erat iohānes quia et
noīa sciūt loquendo et audi

endo. **Quō autē ibi ē missus a**
deo. fide tenet qui tenet. et q'
fide nō tenet. aut dubitatioē
ambigūt. aut infidelitate de
ridet. Utriq; tamē si nō sūt
ex nrō nimis insipientiū qui
dicūt in corde suo nō est deus.
 hec audientes verba utrūq;
 cogitant et quid sit deus et
 quid sit mitti a deo et si non
 sicut res se habent aut certe
 sicut valent. **fidem porro ipaz**
quā videt quisq; in corde suo
esse si credit uel non eē si nō
credit aliter nouim⁹ si sicut
corpa que videm⁹ oculis cor
pis et per ipsoꝝ ymagines
quas meōria tenemus etiā
absencia cogitam⁹ n̄ sūt ea
que nō vidim⁹ et ex hīs q'
vidim⁹ cogitatione utrūq;
formam⁹ et meōrie cōmen
dam⁹ quo recurram⁹ cū vo
luerim⁹ ut illuc ea uel poti
us qualescūq; ymagines eoz
quas ibi fixim⁹ similit' re
cordatione tēnam⁹ nec sūt
hoiēm hoiēm viuū cui⁹ aiāz
etiam si nō videm⁹ ex nrā
cōitim⁹ et ex motib; corpa
lib; hoiēm viuū sicut viden
do didicim⁹ intuemur etiam
cogitando non sic videtur fi
des in corde in quo ē ab eo
cuius est sed eam tenet cer
tissima sciencia clamatq; cō

nō

sciencia. **C**ū itaq; p̄tea credē
iubeam̄ quia id qd̄ credere
iubemur videre nō possum⁹
ip̄am tñ fidē qñ iest nobis vi
demus in nobis quia rex ab
sentiū p̄sens ē fides et rex
que foris sūt intus est fides
et rex que nō videntur vide
tur fides et ip̄a tñ t̄paliter
fit in cordib; hoīm. et si ex
fidelib; infideles fuit perit
ab eis. aliqñ aut̄ et reb; fal
sis accomodat̄ fides. **L**oqui
mur enī sic ut dicam⁹ ha
bita est ei fides et deapit.
Equalis fides si tñ et ip̄a
dicenda est fides nō culpa
bilit̄ de cordibus perit qñ
eam iuenta veritas pellit.
optabilit̄ aut̄ rerū veraz
in easdē res fides transit.
Non enī dicendū ē perit.
qñ ea q̄ credebatur videt̄
Nūquid enī adhuc fides
dicenda ē cū definita sit in
eplā ad hebreos fides dictū
q̄ sit eā eē confictionē rex
que nō vident̄. **D**em̄de qd̄
sequit̄. hic venit i testimoniu⁹
ut testimoniu⁹ phiberet de
lumine ut oēs crederet p̄
illū. actio ut dixim⁹ t̄palis
est. **T**palit̄ enī testimoniu⁹
perhibet̄ etiā de re sempit̄
na. qd̄ ē intelligibile lumē
de quo ut testimoniu⁹ phi

bēt venit iohaēs qui nō erat
lux sed ut testimoniu⁹ phiberet
de lumine. **A**duūgit enī. **E**rat
lux veā que illūinat oēm hoī
nē vementē in hūc mūdū. **I**n
mūdo eāt et mūdus p̄ ip̄m
factus ē et mūdus eū nō cog
nouit. **I**n ip̄ria venit et siū eū
nō receperūt. **H**ec verba oīa
q̄ latinā lnguā sciūt ex reb;
intelligūt quas nouerūt q̄rū
aliq̄ nobis inotuerūt p̄ corpis
sensus. sicut hō sicut ip̄e mū
dus cui⁹ tā euidentē magni
tudmē termin⁹ sicut eorū dē
verborū soni. nam et auditus
sensus ē corpis. aliq̄ aut̄ per
aīmi rationē sicut id qd̄ dēm
ē. siū enim nō receperūt. itelli
git̄ enī nō in eū crediderūt.
Et qd̄ quid sit nullo corpis sensu
sed aīmi ratione cognouimus
ip̄orū etiā verborū nō sonos sed
significationes partim p̄ corpis
sensū. partim p̄ aīmi rationem
didicim⁹. nec ea verba nūc
p̄mū audiuim⁹. sed q̄ iam au
dieram⁹. et non solū ip̄a rex
etiā que significaret̄ condita
meōria tenebam⁹ et hic agno
uim⁹. **H**oc enī nomē dissilla
bū tū dicitur mūdus. qm̄ son⁹
est res utiq; corpalis p̄ corp⁹
inotuit. id est p̄ aurē. **S**ed e
riā qd̄ significat per corpus
inotuit idē p̄ oculos carnis

notus est
ad hoc ver
quod est cre
quod corpus e
quod illud. **Q**uod
quod nullo corpis sen
quod tñ cognoscitur.
quod se redderūt p̄
quod nō intelligerem⁹
quod illi de quib;
quod nō receperūt
quod foris et
quod corpis et acti
quod vocatur audit⁹
quod hōis et inobis
quod et foris et ali
quod sensib; oculis tñ
quod tñ audit⁹. **H**a
quod et tangit. **H**a
quod in meōria meā ymagi
quod quidē si corpis
quod dem⁹ ip̄i⁹ inra
quod foris sensu p̄sto
quod nris et ei sensu
quod tñ. si quid eius
quod hōet etiā ip̄e me⁹
quod meā ymaginē suam
quod tñ eū uel
quod uel etiā in tene
quod de hys yma
quod in corpib; qu
quod tñ similitudines
quod ut dēm extioris hō
quod un fase in libro
quod hōis sunt. **H**unc
quod de hōi meōre

Audus quippe magnitudo notus est
 videntibus notus est. Ad hoc ver-
 bum quatuor sillabarum quod est cre-
 diderunt sono suo quoniam corpus est
 per aurem carnis illabitur. Quod
 autem significat nullo corporis sen-
 su sed animi ratione cognoscitur.
 Nisi enim quid sit crediderunt per
 animam nossemus non intelligeremus
 quod non fecerunt illi de quibus
 dominus est. et sui cum non receperunt
 Sonus ergo verbi forissecus et
 instrepit auribus corporis et atti-
 git sensum qui vocatur auditus.
 Species quoque hominis et in nobis
 ipsis nota est et forissecus in ali-
 is adest corporis sensibus oculis cum
 videtur. auribus cum auditur. tac-
 tu cum tenetur et tangitur. Ha-
 bet etiam in memoria nostra ymagi-
 nem suam incorpalem quidem sed corpi-
 silem. Audi denique ipsius mira-
 bilis pulchritudo forissecus ipso
 est et aspectibus nostris et ei sensui
 qui dicitur tactus. si quid eius
 attingimus. Habet etiam ipse mens
 in memoria nostra ymaginem suam
 ad quam recurrimus cum eum vel
 septi parietibus vel etiam in tene-
 bus cogitamus. Sed de hys yma-
 ginibus corporalium in corporalibus qui-
 dem habentibus tamen similitudines
 corporum et ad vitam exterioris homi-
 nis pertinentibus iam satis in libro
 viderimus locuti sumus. Nunc
 autem agimus de homine interiori

et eius ea scientia que rex est et
 temporalium et mutabilium. In talibus
 intentione cum assumitur aliquid
 etiam de rebus ad exteriori homi-
 ni pertinentibus ad hoc assumitur
 dum est ut aliquid inde doceatur
 quod rationalem adiuuet scientiam ac
 per hoc rex quas rationes cum animi
 tibus irrationabilibus habemus
 rationalis ad interiori hominis perti-
 net. Nec recte dici potest cum ir-
 rationabilibus animantibus eum nobis
 esse commune. **De fide que licet
 per corporis sensum mente concepta
 sit nihil tamen invenitur habere
 corporeum. Capitulum secundum**

Fides vero de qua in hoc
 libro aliquando diuicius dis-
 putare certa dispositionis me-
 ratione compellimur. quam qui habent
 fideles vocantur. et qui non habent
 infideles sicut homines qui venientem
 in propria dei filium non receperunt
 quibus ex auditu in nobis facta
 sit. non tamen ad eum sensum corporis
 pertinet qui appellatur auditus.
 quoniam non est sonus. nec ad oculos
 huius carnis. quoniam non est color aut
 corporis forma nec ad eum qui dicitur
 tactus. quoniam corpulencie nihil
 habet nec ad ullum sensum omnino
 corporis quoniam cordis est res ista
 non corporis. nec foris est a nobis
 sed in intimis nobis nec eam quis
 quoniam hominem videt in alio. sed
 unusquisque in semetipso. Denique

potest et simlacione confin-
 gi et putari esse in quo non
 est. **S**ua quisque igitur fide
 apud seipsum videt in altero
 autem credit eam esse non videt.
 et tanto firmitus credit quon-
 to fructus eius magis novit
 quos operari solet fides per
 dilectionem. **E**timobrem omnibus
 de quibus euangelista subiun-
 git. et dicit. quotquot autem
 receperunt eum dedit eis po-
 testatem filios dei fieri hijs
 qui credunt in nomine eius qui
 non ex sanguinibus neque ex vo-
 luntate viri sed ex deo nati sunt.
 fides ista corporis est et non sicut
 aliqua corporis forma corporis est
 ad videndum omnem oculis quod
 bus ipso est ex ipsa quippe una
 omnium cernentium quodammodo infor-
 matur aspectus. **S**ed sic ut
 dici potest omnibus hominibus esse
 sanies humana corporis. **N**am hoc
 ita dicitur ut tamen singuli
 suas habeant. **E**t una sane
 doctrina impressam fidem cre-
 dentium cordibus singulorum
 qui hoc idem credunt. verissime
 dicimus. sed aliud sunt ea que
 creduntur. aliud fides qua cre-
 ditur. **I**lla quippe in rebus
 sunt que vel esse vel fuisse vel
 futura esse dicuntur. **H**ec autem in
 animo credentis esse ei tamen con-

spicua cuius est quous sit et in alijs
 non propria sed similis. **N**on enim nunc
 est una sed genere. **P**ater similitu-
 dinem tamen et nullam diversita-
 tem magis unam dicimus esse quam
 multas. **N**am et duos homines
 filios cum videmus unam faciem
 dicimus et miramur amboz. **F**ac-
 lus itaque dicitur multas animas
 fuisse singulas utique singulorum
 de quibus legimus in actibus a-
 postolorum quod eis fuit anima una
 quod ubi dixit apostolus una fides tot eas
 audet quisquam dicere quot fi-
 deles. **E**t tamen qui dicit o mu-
 lier magna est fides tua. et al-
 teri modice fidei quare dubitas-
 ti. sua cuiusque esse significat. **S**ed
 ita dicitur eadem credentium fi-
 des una quemadmodum eadem vo-
 luntatum voluntas una cum et in ipsis
 qui hoc idem volunt sua vo-
 luntas sit cuiusque conspicua. **A**lterius
 autem lateat quous idem velit et
 si aliquibus signis sese indicet
 creditur potius quam videtur.
Unusquisque autem sui animi con-
 fatus non credit utique habet esse
 suam sed plane prouidet vo-
 luntatem. **D**e voluntate quam et sin-
 guli propriam et omnes etiam non
 iudicata possunt habere eodem capitulo.

Est quedam sane eiusdem natu-
 re inuentis et ratione uten-
 tis tanta conspiratio ut tamen late-
 at alter quod alter velit non

... voluntates ai
 ... quod h
 ... quibus
 ... omnes
 ... muni
 ... voluntas
 ... thea
 ... ad
 ... esse
 ... tati
 ... maior
 ... et
 ... thea
 ... ve
 ... se
 ... t
 ... om
 ... die
 ... plaus
 ... magna ex
 ... promitt
 ... se esse dicitur
 ... alior
 ... Sed nuq
 ... queam
 ... nisi
 ... que no
 ... de se quisq
 ... uel consp
 ... vel natu
 ... Sed
 ... sua
 ... dictu
 ... Nam con
 ... habeo
 ... qm
 ... stant

mille tamē sint volūtates oī
 ūm etiā singulis note. et cū
 quisq; homo nesciat quid hō
 alius vnus velut in quibusdā
 rebus possit scire quid omēs
 velint vnd̄ illa cuiusdā muni
 facētissima p̄dicat̄ vrbamitas
 qui cū se promisisset in thea
 tro quid in aīo haberēt et qd
 vellent omēs alijs ludis esse
 dicturū atq; ad diem cōstitutū
 ingenti expectatione maior
 multitudo p̄fluet suspensis et
 silentib; oībz dixisse phibetur
 vili vultis emere et care vē
 dere. In quo dicto leuissimi se
 niti omēs tñ cōstnās iuenerūt
 suas. eiq; veā ante oculos oīm
 constituta. ut tñ iprouisa dicē
 ti admirabili fauore plause
 rūt. Cur aut̄ tam magna ex
 pectatio facta ē illo promittē
 te oīm volūtate se esse dictur
 nisi quia latent hōiem alioz
 hōim oīm volūtates. Sed nūq;
 latuit ista istū. Nūqd̄ quēqm̄
 latet. Quia tandē causa. nisi
 qua sūt quedā que nō t̄roue
 menter in alijs de se quisq;
 cōiciat cōpatiente uel cōspi
 rante vicio uel natūā. Sed
 aliud ē videre volūtate suā.
 aliud q̄uis certissima cōiectu
 ra cōuere alienā. Nam con
 ditam romā tam certū habeo
 in rebus huānis qm̄ cōstanti

nopolim cū romā videri omi
 lis meis de illa veō nichil no
 ueri. nisi qd̄ alijs testib; cre
 didi. Et min⁹ quidē ille ul' sep
 sum itueno uel alios quoz
 expiēdo. vili velle emere et
 care vende. oībus id credidit
 eē cōmune. Sed qm̄ reueta
 mtiū ē. potest quisq; adipisci
 eiusmodi iusticiam uel alceri⁹
 alicui⁹ vicij qd̄ huic contrari
 um est iturre⁹ pestilētiā qua
 et huic resistat et vīcat. Nā
 scio ip̄e hōiem cū venalis codex
 ei fuisset oblatu⁹ p̄ncq; eius
 ignarū et ideo quiddā exigu
 um postente cerneret vendi
 torem uistū p̄ciū qd̄ multo ā
 plus erat nec opināti dedis
 se. Quod si etiā sit quisqm̄ tā
 ta nequicia possessus ut vili
 vendat que dimiserūt parē
 tes et care emat que cōsumiat
 libidines. Non ē ut opinor
 incredibilis ista luxuries et
 si querātur tales repūtur.
 aut etiā nō quesiti fortassis
 occurrant qui nequicia ma
 iore qm̄ theatrica p̄positioē
 ul' pronūcia^{oe} theatrice i sul
 tant magno p̄cio supra
 emendo. p̄uo at̄ rura ven
 denda. Vargitionis etiā grā
 nouim⁹ quosdā emisse fru
 mēta carius et vilius ven
 didisse suis ciuib; . Illud etiā

qd' vetus poeta dixit cuius
 omēs mortales sese laudari
 exoptant profecto de se ipā
 et de alijs exptus fuerat cō
 iecit in alijs et videtur pro
 nūciasse omī hoīm volun
 tates. Demq; si et nūm⁹
 ille dixisset laudari omēs
 vultis nemo vīm vult vi
 tuperari sūlter qd' eēt omī
 volūtatis dixisse videret.
 Sūt tñ qui vicia sua ode
 runt et in quibus sibi dis
 placent ipī nec ab alijs se
 laudari velint grās q; a
 gant obiurgantū beūo
 lentie cū ideo vituperāt
 ut corrigantur at si dixis
 set omēs beati eē vultis
 miseri eē nō vultis. dixis
 set aliquid qd' nullus nō
 agnosceret in sua volūta
 te. Quicqd' enī alius quis
 qm̄ latenter velit ab hac
 volūtate que oībus et in
 oībus satis nota ē non re
 cedit. **De beatitudine**
quā omēs una voluntate
expetūt sed non oēs eadē
diffinitione nouerūt cap
Mirū ē aut cū ca. qrtū.
 pessende atq; retinē
 de btitudis volūtas una sit
 omī. unde tanta existat
 de ipā btitudine rursus va
 rietas et diuersitas volū

tati. nō qd' eam aliq; nolit.
 sed qd' nō omēs eam norūt.
 Si enī omēs eam nossent nō
 ab alijs putaret eē in virtu
 te aīni. alijs in corpis volup
 tate. alijs in utraq; et alijs
 atq; alijs. alibi atq; alibi. Ut
 enī eos queq; res maxime
 delectant. ita in ea cōstitue
 rūt vitā beatā. Quō igit
 feruētissie amat oēs qd' nō
 omēs sciūt. Quis p̄t amare
 qd' nescit sicut iam de hac re
 in libris superiorib; disputau.
 Cur ergo beatitudo amatur
 ab oībz. nec tñ satur ab oībz.
 An forte sciūt omēs que sit.
 Sed nō oēs sciūt ubi sit et
 inde cōtentio est quasi vero
 de aliquo mūdi hui' agat
 loro ubi debeat quisq; velle
 viuere qui vult btē viuere.
 ac nō ita q̄rat ubi sit btitu
 do sicut queritur que sit. nā
 utiq; si in corpis voluptate
 est. ille btē est qui fruit cor
 poris voluptate. si in virtu
 te aīni ille qui hac fruitur.
 si iutraq; ille qui fruit vt
 q;. Cū itaq; alius dicit. btē
 viuē ē voluptate corpis
 frui alius autē btē viuere
 est virtute aīni frui. nōne
 aut ambo nesciūt que sit
 btā vita aut nō ambo sciūt.
 Quomō ergo ambo eam

xiii.

amant si nemo potest amare quod
nescit. **A**n forte falsum est quod
pro verissimo certissimoque
possunt. bene vivere omnes
homines velle. **S**i enim bene vivere
est verbi gratia secundum animi virtu-
tem vivere. quod bene vivere vult
qui hoc non vult. **R**atione ve-
rius dixerim. homo iste non
vult bene vivere quia non vult secundum
virtutem vivere quod solum est bene
vivere. **N**on igitur omnes bene
vivere volunt immo pauci hoc
volunt si non est bene vivere nisi
secundum virtutem animi vivere quod
multi nolunt. **I**ta ne falsum est.
vni nec ipse cum academicis
omnia dubia sunt academicus
cicero dubitavit qui cum vellet
mortensio dyalago ab aliqua
re certa de qua nullus ambi-
geret sumere sue disputacionis
exordium. bene certe inquit omnes
esse volumus. Absit ut hoc falsum
esse dicamus. **Q**uid igitur. **A**n
dicendum est etiam si nihil sit aliud
bene vivere quam secundum vir-
tutem animi vivere tamen et qui
hoc non vult bene vult vivere.
Nimis quidem hoc videtur ab-
surdum. **T**ale est enim ac si di-
camus. et qui non vult bene vi-
vere bene vult vivere. **I**stam
repugnanciam quis audiat quis
ferat. **E**t tamen ad hanc con-
trudit necessitas si et omnes bene

velle vivere verum est et non omnes
sic volunt vivere quod solum vi-
vitur beate. **A**n omnes bene sunt
qui vivunt ut volunt cap. v.

An forte illud est quod nos
ab hinc angustis possit
erueri. ut quoniam diximus ibi quod
quod posuisse vitam beatam quod
eos maxime delectavit. ut
voluptas egyptiorum. virtus re-
nonem sic aliam aliquid aliud
nichil dicamus esse bene vivere
nisi vivere secundum delectationem
sua. et ideo falsum non est quod
omnes bene vivere velint. quia
omnes ita volunt ut queque de-
lectant. **N**am et hoc populo
si pronuntiatum esset in theatro.
omnes id in suis voluntatibus
invenirent. **S**ed hoc quoque
cicero cum sibi ex adverso pro-
posuisset ita redarguit ut
qui hoc sentiant erubescant.
Aut enim. Ecce autem non philosophi qui-
dem sed prompti tamen ad dis-
putandum omnes autem esse beatos.
qui vivunt ut ipsi velint. **H**oc
est quod nos diximus ut quosque
delectat. **S**ed mox ille subie-
cit. falsum id quidem. velle enim
quod non deceat idem ipsum miser-
imum. **N**ec tam miserum est
non adipsa quod velis. quam ad-
ipsa velle quod non oporteat
preclarissime omnino atque veris-
sime. **Q**uius namque ita sit mente

ee

pita qm̄ qui nō adipiscit̄ congu
 pita. nū potius eliq̄ debuit
 volūtas bona atq; p̄m̄ etiā
 nō adeptā que appetit. p̄m̄ in
 quat enī b̄t̄o qui bene vult
 querūq; vult et que adeptus
 cū fuerit b̄t̄o erit. Et utiq; nō
 mala. sed bona b̄t̄m̄ faciunt
 qm̄ faciūt. Quorū bonorū h̄t̄
 aliquid iam. id q; nō parū
 estimādū eā ip̄am scilicet
 volūtatē bonā qui de bonis
 quorū capax ē humana natūa
 nō de illius mali p̄petratio
 ne uel adeptione gaudere
 desiderat et bona qualia ī
 hac misera vita eē p̄nt̄ pru
 denti temperātī forti et iusta
 mēte sectatur et q̄ntū datur
 assequit̄ ut etiā ī malis sit
 bonus. et finit̄ malis oībz
 atq; īpletis bonis oībus sit
 b̄t̄o. **Ad verā b̄t̄itudinē viā
 eē per fidem rectā sine qua
 nulla cuiq; possit fortitu
 do prodesse. capl' septi m̄.**

AC per hoc ī ista morta
 li vita erroribus erup
 msq; p̄m̄issima. p̄cipue fi
 des est necessaria qua ī deū
 credit̄. Non enī querūq; bo
 na maximeq; illa quibus q̄
 fit bonus et illa quibus
 fiet b̄t̄o. vnde m̄si a deo ī hoī
 nē veniant et hoī accidant
 iueniri p̄t. Cū autē ex hac
 vita ab eo qui ī hys mise

rijs fidelis et bonus ē ven
 tū fuit ad b̄tam̄. tunc erit
 vere qd' nūc eē nullomodo
 p̄t̄ ut sic homo viuat quō
 vult. Non enī volet male
 viuere ī illa felicitate aut
 volet aliquid quod deerit. a'
 deerit qd' voluit. Quicq̄d
 amabitur aderit. nec deside
 rabit̄ qd' nō aderit. Omne
 qd' ubi erit bonū erit. et sū
 mus deus sūmū bonū erit
 atq; id fruendū amātibus
 presto est et qd' ē oīno bea
 tissimū ita semp̄ fore certū
 erit. **Quē vero fecerunt
 quidem sibi p̄hi sicut eorū
 quq; placuit vitas b̄t̄as su
 as ut quasi p̄pria virtute pos
 sent qd' cōmūm̄ mortaliū cō
 ditione nō poterāt. sic sali
 cet viue' ut vellent. Henci
 ebant enī aliter b̄t̄m̄ esse
 neminē posse m̄si habendo
 qd' vellet et nichil paciēdo
 qd' nollet. Quis autē non
 qualēcūq; vitam qua delec
 tatur et ideo b̄tam̄ vocat vel
 let sic eē ī sua potestate ut
 eam posset habere p̄petuā.
**Et tamen quis ita est q' vult
 pati molestias quas fortiter
 tolleret qm̄ius eas velit pos
 sitq; tolerare si patitur. Q̄is
 velit ī tormentis viuere e
 tiam qui potest ī eis per****

paciētiā tenendo iusticiā
 laudabiliter uiuere. **T**ransitu
 ra cogitauerūt hec mala qui
 ea p̄tulerūt uel cupiēdo ea
 habere uel timendo amitte
 qd' amabāt siue nequiter siue
 laudabiliter. **N**am multi per
 transitoria mala ad p̄man
 sura bona fortiter tetenderūt
 qui profecto spe b̄ti sūt etiā
 cū sūt in transitorijs malis
 per que ad bona nō t̄nsiua
 p̄ueiūt. **S**ed qui spe b̄tis est
 nōdū b̄tis ē. **E**xpectat nāq; p̄
 paciētiā b̄titudinē quā nōdū
 tenet. **Q**ui uero sine ulla spe
 tali sine ulla tali mercede
 cruciat. q̄ntalibet adhibe
 at toleranciā nō ē b̄tis uera
 citer sed miser fortiter. **N**e
 q; em̄ p̄p̄tēā miser nō ē. q; **m**
 inferior eēt si et ipaciēter
 miseriam sustineret. **P**orro
 si ista nō patit̄ que nollet
 pati in suo corpe: nec dum
 quidē b̄tis habendus est
 qui nō uiuit ut uult. **U**t
 em̄ alia omittā que corpe
 illeso ad aīmi p̄tinent offē
 siones sine quibus uiuere
 uellem⁹ et sūt inuīabilia.
Uellet utiq; si posset ita sal
 uū atq; incolumē habē cor
 pus et nullas ex eo pati
 molestias ut id haberet
 in potestate aut in ip̄iis

corruptione corporis. **Q**uā
 nō habet ac pendet in incerto
 profecto nō uiuit ut uult.
Similis em̄ per fortitudinē
 sit patus. **E**xape et equo fer
 re aīmo quicquid aduersita
 tis acciderit mauiūt t̄n ut
 nō accidat. et si possit facit
 atq; ita patus ē in utrūq;
 ut q̄ntū in ip̄o ē alterū optet
 alterū uitet. et si qd' uitat i
 currerit. ideo uolens ferat
 quia fieri nō potuit quod
 uolebat. **N**e opprimatur qd'
 sustinet. sed premi nollet.
Quomō ego uiuit ut uult?
An quia uolens fortis est ad
 ferenda que nollet illata.
Ideo igit̄ id uult qd' p̄t qm̄
 qd' uult nō p̄t. **H**ec est tota
 utrū ridenda an potius sup
 ba supborū b̄tudo mortaliū
 gloriāncū se uiuere ut uolūt
 quia uolentes paciēter fert̄
 que accidere sibi nolūt hoc ē
 em̄ aut̄ qd' sapient̄ dixit
 therentius. **T**am nō p̄t id fi
 eri qd' uis id uelis qd' possis
Comode hoc dictū esse quis
 negat. **S**ed consiliū est datū
 misero ne eēt inferior. **B**t̄s
 aut̄ quales se eēt omēs uolūt
 nō recte nec uere dicit̄ nō
 p̄t fieri qd' uis. **S**i em̄ b̄tis
 est quicquid uult fieri p̄t:
 quia nō uult qd' fieri nō

Sed nō est mortalita
 har uita. nec erit n
 mortalitas erit. **Q**ue
 alioq; homi dari possit
 et cū b̄tudo quereret.
 sine immortalitate nō po
 p̄fectam b̄titudinē
 p̄fectam uita ē nō possi
 uo b̄ti esse. **C**ap. viij
 uolēs hōiēs uolūt si uo
 profecto eēt et i mor
 uolunt. **A**lter em̄ b̄ti eēt
 Deniq; et de imor
 interrogari sicut de
 omēs eā se uelle
 uolēt. **S**ed qualisq;
 uo q; potius uolēt qm̄
 uita q̄ritur ymo u
 uo dū immortalis des
 qua uera b̄tudo eēt
 Ille quippe b̄tis uiuūt
 uo sup̄? dixim⁹ et astru
 uolēt qm̄ uiuit ut
 uo male aliquid uult.
 uo male uult imor
 uo si uis huāna capax
 uo nātū. **C**u⁹ si
 nō ē n̄ b̄titudis rapax
 uo hō b̄tis uiuat. opor
 uo. **Q**ue porro mo
 uo ip̄a deserit. b̄tis
 uo illa manere quō p̄t.
 uo deserit aut nolentē
 uo deserit a uolen
 uo uolēt. **S**i nolētē
 uo uita que ita est i

potest. Sed nō est mortalita-
tis hui⁹ hec vita. nec erit n̄
qm̄ et īmortalitas erit. Que
si nullomō homī dari posset
frustra etiā bt̄itudo quereretur.
quia sine īmortalitate nō po-
test eē. **Perfectam bt̄itudinē
nisi in eterna vita eē nō posse**
Qu ergo bt̄i esse **cap. viij.**
Qomēs hoīes volūt si ve-
rū volūt q̄ profecto eē et īmor-
tales volunt. Aliter enī bt̄i eē
nō possūt. Deniq; et de īmor-
talitate interrogati sicut de
bt̄itudine omēs eā se uelle
respondent. Sed qualiscūq;
bt̄itudo q̄ potius potetur qm̄
sit. in hac vita q̄ritur ymo vō
fingitur dū īmortalitas despa-
tur sme qua vera bt̄itudo esse
nō potest. Ille quippe bt̄e viuit
qd̄ iam sup̄ dixim⁹ et astru-
endo satisfecim⁹ qui viuit ut
vult nec male aliquid vult.
Nemo autē male vult īmor-
talitatē si eius huāna capax
ē deo donāte natūa. Cui⁹ si
capax nō ē n̄ bt̄itudis capax
ē. Ut enī hō bt̄e viuat. opor-
tet ut viuat. Que porro mo-
rientē vita ip̄a deserit. bt̄a
vita tū illo manere quō p̄t.
Cū autē deserit aut nolentē
proculdubio deserit a volen-
tem aut neutrum. Si nolentem
quō ē bt̄a vita que ita est ī

volūtate ut nō sit in pt̄ate?
Cūq; bt̄s nemo sit aliquid vo-
lendo n̄ habendo. quāto min⁹
bt̄s ē qui nō honore nō posses-
sione. non qualibet alia re. sed
ip̄a bt̄a vita nolens deserit
qm̄ ei vita nulla erit. unde et
si nullus sensus relinquatur
quo sit misera. P̄tea enī bt̄a
vita discedit qm̄ tota vita dis-
cedit. miser est tū qm̄ diu sen-
tit quia scit se nolente consu-
mi p̄pter qd̄ teteā et qd̄ pre-
teritis diligit. Nō igit̄ p̄t
vita et bt̄a eē et nolentem
deserere; q̄a bt̄s nemo nolēs
fit ac p̄ hoc quāto magis nolē-
tem deserendo miserū facit:
que si nolenti p̄sto eēt miser
faceret. Si autē volētē deserit.
etiā sic quō bt̄a eāt quā peri-
re voluit qui habebat. Res-
tat ut dicant neutrum eē ī aīo
bt̄i. id ē eū deserit a bt̄a vita
tū per mortē deserit tota vi-
ta n̄ nolle nec velle ad utrūq;
enī pato et equo corde consis-
tere. Sed nec ista bt̄a ē vita
que talis ē ut quē bt̄m facit
amore eius indigna sit. Quō
ē enī bt̄a vita quā nō amat
bt̄us? Aut quomō amat qd̄
utrū vigeat aut pereat īdif-
ferenter accipit. nisi forte vir-
tutes quas p̄t solam bt̄itu-
dinē sic amam⁹ p̄suadere

nobis audēt ut ipam bñtudi
 uē nō amem? **Q**uod si faciunt
 etiā ipās utiqz amare desis
 tim⁹ qñ illā ppt⁹ quā solam
 istas amauim⁹ nō amam⁹.
Demde quō erit vera illa
 tam pfecta tam examinata.
 tam eliquata tam certa sen
 tentia. btōs eē oēs hoīes vel
 le si ipi qui iam btī sūt btī eē
 nec nolunt nec volūt. **A**ut si
 volūt ut veritas clamat ut
 natuā cōpellit cui sūme bo
 nus et imutabiliter btīs cre
 ator hoc mōdit si volūt iqm
 btī eē qui btī sūt btī nō eē
 utiqz nolunt. **S**i aut btī non
 esse nolūt protuldubio no
 lūt cōsumi et p̄re qd' beati
 sūt nec m̄si uiuentes btī eē
 p̄nt. **N**olūt igit p̄re qd' vi
 uūt. imortales ergo eē volūt
 quicūqz vere btī uel sūt uel
 esse cupiūt. **N**on aut uiuit
 btē cui nō adest qd' uult. **N**ul
 lo mō igit eē poterit uita ue
 raciter btā m̄si fuit sempit
 na. **I**tant utrū capiat huā
 na natura quā tñ desidera
 bilē confitetur nō parua q̄s
 tio ē. **S**ed si fides assit que
 iest eis quibus dedit potes
 tatē ihs filios dei fieri nulla
 questio est. **Ex eternitatis**
capax sit huāna natura.
Capitulū nomū ~

Humanus quippe argumē
 tationibus hec tuemre
 conātes vix magno pauti pre
 diti ingenio habūdantes orio
 doctrimisqz subtilissimis eru
 diti ad mdagandā solius aīe
 imortalitatem puenire po
 tuerūt cui tamen aīe beatā
 vitā nō iuenerūt stabile id
 est verā. **A**d miseras eā q̄pe
 vite hui⁹ etiā post btitudiēz
 redire dixerūt. **E**t qui eoz
 de hac erupuerūt sentētia
 et aīaz purgatā in sempit
 na beatitudiē sine corpore
 collocandā putarunt talia
 de mūdi retroz sū eternitate
 sentiūt ut hanc de aīa sentē
 tiā suā ipi redarguat qd' hū
 longū est demōstrare. sed i
 libro xijº de ciuitate dei sa
 tis a nobis ē qñtū arbitroz
 explicatū. **F**ides aut ista totū
 hoīem imortalē futur⁹ qui
 utiqz constat aīa et corpe et
 ob hoc vere btīm nō argumē
 tatione huāna sed diuina auz
 toritate promittit. **E**t idō cū
 dictū eēt in euāgelio qd' ihs
 dederit ptātē filios dei fieri
 hys qui receperūt eū et qd'
 sit recipisse eū breuiter fuis
 set expoītū dicendo credētibz
 in nomē ei⁹ quomō filij dei
 fierent eēt adiuūtū. qz non
 ex sanguibz neqz ex uolūate

carne neq; ex voluntate viri
 sed ex deo nati sunt ne ista hoī
 nū quā videm⁹ et gestamus
 infirmitas tantā excellentiā
 desperaret ilico anexū ē et ver
 bū caro factū est et habitavit
 in nobis. ut a cōtrario suade
 retur qd' incredibile videbat.
 Si enī natūa dei filius ppter
 filios hoīm misericōdia factus ē
 hoīs filius. hoc est eī verbum
 caro factū est et habitavit
 in hoīb; qnto est credibilis
 natura filios hoīs grā dei fie
 ri dei filios et habitae ī deo
 in quo solo et de quo solo eē
 possint bñ participes īmor
 talitatis eius effecti ppter qd'
 psuadēdū dei filius particip⁹
 nrē īmortalitatis effectus ē.

**An alio mō om̄s deus hoīem
 etermitati debuerit reforma
 re qm̄ ut sibi dei filius natu
 ram viret humanā cap. x^m**

Eos itaq; qui dicūt ita
 nedefuit deo modus a
 lius quo liberaret hoīes a mi
 seria mortalitatis hui⁹ ut vni
 genitū filiū deū sibi coeternū
 hoīem fieri vellet induendo
 humanā aiāz et carnē. mor
 talemq; factū mortē perpeti.
 parū est sic refelle' ut istum
 modū quo nos per mediatō
 rem dei et hoīm hoīem xpm̄
 ih̄m deus liberare dignatur
 asseramus bonū et diuine cō

gruū dignitati. verū etiā ut ostē
 dam⁹ nō aliū modū possibile
 deo defuisse cui⁹ potestati cūcta
 equaliter subiacerent. Sed sanā
 de nrē miserie cōuenientiore
 modū aliū nō fuisse nec esse
 oportuisse. Quid enī tā neces
 sariū fuit ad erigendā spem
 nrām. mentesq; mortaliū con
 ditione ip̄i⁹ mortalitatis abiec
 tas ab īmortalitatis despera
 tione liberandas. qm̄ ut demō
 straretur nobis qnti nos pen
 deret deus. qntūq; diligeret
 Quid vō hui⁹ rei tanto isto
 iudicio manifestius atq; p̄cla
 rius qm̄ ut dei filius īmutabi
 lit' bonus in se manēs qd' eāt
 et a nobis pro nobis accipiēs
 qd' nō erat ppter sue nature de
 trimētū nrē dignatus īre cō
 sortū prius sine ullo malo suo
 merito mala nrā perferret ac
 si iam credentib; qntū nos di
 ligat deus et quod desperaba
 mus iam speratib; dona ī nos
 sua sine ullis bonis meritis
 nrīs. p̄mo p̄cedentib; et ma
 lis meritis nrīs in debita lar
 gitate conferret. Quā et ea q̄
 dicūt' merita nrā dona sunt
 eius. Ut enī fides per dilecti
 onē oparetur caritas dei diffu
 sa est in cordib; nrīs per sp̄m
 sc̄m qui datus ē nobis. Tunc
 est aut datus. qm̄ ē ih̄s resur
 rectione clarificatus. Tunc ei

eū se missurū eē promisit et mi-
sit. qā tūc sicut de illo scriptū est
et ante p̄dictū ascendit ad altū
captiuauit captiuitatē dedit do-
na hoībz. **H**ec dona sūt merita
nrā quibz ad sūmū bonū imor-
talis b̄titudis puenim⁹. **C**ōmē-
dat aut̄ iqt̄ apl̄s caritatē suam
deus in nobis qm̄ si cū adhuc
p̄tōres essem⁹. xpc̄ pro nobis
mortuus est multo magis ius-
tificati nūc in sanguinē xp̄i sal-
ui erim⁹ ab ira p̄ xpm̄ adhuc
addidit et dixit. **S**i enī tū īmi-
ci essem⁹ reconciliati sum⁹ dō
per mortē filij eius. multo ma-
gis reconciliati salui erim⁹
in uita xp̄i. **Q**uos p̄tōres dixit
prius. hos posterus īmicos
dei. et quos prius iustificatos
in sanguinē ih̄u xp̄i. eos posteri-
us reconciliatos per mortem
filij dei. et quos prius saluos
ab ira per xpm̄ eos postea sal-
uos in uita xp̄i. **N**on ergo atē
istā gratiā quoquō p̄tōres sūt
in talibz p̄tōs fuim⁹ ut īmi-
ci essem⁹ dei. **S**uperius autē
idē apl̄s nos p̄tōres et īmi-
cos dei duobz idemtidē noībz
appellauit vna uel ut mitissi-
mo alio plane atrocissio dices.
Si enī xpc̄ cū infirm⁹ essem⁹
adhuc iuxta tempus pro ip̄i-
is mortuus ē. **Q**uos infirmos
eosdem ip̄ios nūcupauit. **I**e-

ue aliquid uidet infirmitas.
sed aliqui talis ē ut impietas noi-
netur. **N**isi tū infirmitas eēt
medicū naturū nō haberet.
que ē hebrayce ih̄s. grece so-
ther. nrā autē locutione salua-
tor. **E**d verbū latina lingua
antea nō habebat. sed habere
poterat sicut potuit qm̄ uoluit.
Hec autē apl̄i sentētia p̄tendens
ubi ait adhuc tū infirm⁹ eēm⁹
iuxta tempus pro impijs mor-
tuus ē. coheret hys duabz se-
quētibz. quaz in vna dixit
p̄tōres. in alia īmicos dei tm̄q̄
illis singulis reddiderit singu-
la p̄tōres ad infirmos īmicos
dei referens ad ip̄ios. **Q**ua
ratione in sanguinē xp̄i iustifi-
centur credentes et quō in hoc
sacrū totius sit t̄ntans opa.
Sed quid ē iustifi-
cati in sanguinē xp̄i.
Que uis est hui⁹ sanguinis
obsecro ut in eo iustificentur
credentes. **E**t quid est recon-
siliati per mortē filij ei⁹. **I**ta-
ne uero tū irasceretur nobis
deus. p̄ uidit mortē filij sui
pro nobis et placatus ē nob⁹.
Nūquid go filij eius usqz adō
nobis iam placatus eāt ut pro
nobis etiā dignaretur mori
pater ued⁹ usqz adeo adhuc
irascebatur ut nisi filius pro
nobis morētur nō placaret.

Et quid est quod alio loco idem ipse
 doctor gentium. quod ergo inquit di-
 cum ad heret: Si deus pro nobis.
 quis contra nos qui filio pro
 non peperit. sed pro nobis om-
 nibus tradidit eum. quomodo non
 et cum illo omnia nobis donauit.
 Numquid tibi iam placatus esset
 pater pro filio non parcens
 pro nobis eum traderet. Nonne
 videtur hec illi velut aduersa
 esse sententia. In illa moritur pro
 nobis filius. et reconciliatur
 nobis pater per eius mortem. In hac
 autem tanquam prior nos dilexerit.
 pater ipse pro nobis filio non parcat
 ipse pro nobis eum tradidit ad
 mortem. Sed video quod et antea
 pater dilexit nos non solum antequam
 pro nobis moreretur filius sed
 antequam cederet mundum ipso tes-
 tante apostolo qui dicit. Sicut et
 legis nos in ipso ante constitutionem
 mundi. Hec filius pro nobis non
 parcente pro nobis velut iu-
 tus est traditus. quia et de ipso
 dominus est. qui me dilexit et tra-
 didit seipsum pro me. omnia ergo
 similiter et pater et filius et amor
 spiritus pariter et concorditer
 operantur. Tamen iustificati
 sumus in christi sanguine et recon-
 ciliati sumus deo pro morte filii
 eius. Et quomodo id factum sit ut po-
 teo etiam id quantum satis videbi-
 tur explicabo. **¶ Ad merito**

**homo dyabolice sit traditus
 potestati. Caplin. XII.**

Quadam iustitia dei in parte
 terre dyaboli traditum est
 genus humanum pro primo homine
 in omnes utriusque sexus commix-
 tione nascentes originaliter
 transiit et parentum primorum
 debito vniuersos posteros
 obligante. Hec traditio pri-
 us in genesi significata est.
 ubi cum serpente dictum esset ter-
 ram manducabis. homini dictum est
 terra es et in terram ibis. Et
 quod dominus est in terram ibis. mors
 corporis pronuntiata est quia nisi ipse
 fuerat expturus si peccasset
 ut factus est verus. Quod
 vero viuente aut. terra es oste-
 dit totum hominem in deteriorem con-
 ditum. Tale est enim terra es
 quale illud non permanebit spiritus
 meus in hominibus istis quoniam caro est.
 Tunc ergo demonstratur et tra-
 ditum cui dictum fuerat terram
 manducabis. apostolus autem aper-
 tus hoc predicat ubi dicit. Et
 vos cum essetis mortui delictis
 et peccatis vestris in quibusambu-
 latis secundum sensum mundi huius
 secundum principem potestatis aeris hu-
 ius spiritus eius qui nunc operatur
 in filiis diffidentie in quibus
 et nos omnes aliquando conuer-
 sati sumus in desideriis car-
 nis nostre. facientes voluntatem

gienda sit. Sed ordo seruandus est quo prior est iusticia. Nam quanta potentia potest esse mortaliu. Teneant ergo mortales iusticia. potentia imortalibus dabitur. Cui copata quanta talibus eorum hominum qui potentes vocantur in terra ridicula infirmitas inuenitur et ibi foditur patrum fouea ubi videntur malis plurimum posse. Cantat autem iustus et dicit. **B**onus homo quem tu exaudiveris domine et ex lege tua docueris eum ut mitiges ei a diebus malignis donec fodiat peccatorum fouea quam non repellit dominus plebem suam. et hereditatem suam non derelinquet quoad usque iusticia conuertatur in iudicium. et qui habent eam omnes recti sunt corde. **H**oc igitur tempore quo differtur potentia populi dei non repellit dominus plebem suam et hereditatem suam non derelinquet quanta talibus acerba et indigna namque humilitas atque infirma patitur quoad usque iusticia quam nunc habet infirmitas prior conuertatur in iudicium hoc est iudicium accipiat potestatem quod iustus in fine seruatur cum precedente iusticia ordine suo fuerit potentia subsequuta. Potentia quippe adiuncta iusticie vel iusticia accedente potentie iudicariam potestatem facit. Pertinet

autem iusticia ad voluntatem bonam. unde dictum est ab angelis nato christo. **G**loria in excelsis deo et in terra pax hominibus bone voluntatis. Potentia vero sequi debet iusticia non pretere. ideo et in rebus sanctis ponitur id est prosperis. **D**erunde autem a sequendo sunt dicte. **C**um enim beatum faciunt sicut superius disputauimus due res bene velle et posse quod velis non debet esse illa puerilitas que in eadem disputandoe notata est ut ex duabus rebus que faciunt beatum posse quod velis homo eligat. et velle quod oportet negligat cum prius debeat adhibere voluntatem bonam. magna vero postea potestate. **B**ona porro voluntas purganda est a vitiis. a quibus si vincit homo ad hoc vitiat ut male velit. **E**t bona iam voluntas eius quomodo erit. **O**portandum est itaque ut potestas nunc detur sed contra vitia propter que vincenda potentes nolunt esse homines et volunt propter vincendos homines ut quid hoc non ut vere victi falso vincant. nec sint veritate sed opinione victores. velut homo prudens esse. velut fortis. velut temperans. velut iustus. atque ut heret veraciter possit potentiam plane optet atque appetat ut potens sit in seipso et miro modo aduersum seipsum pro seipso cetera

ved que bene vult et tamen
 nō potest. sicut est īmortali-
 tas et vera ac plena felicitas
 desiderare nō cesset et paciē-
 ter expectet. **De omī debito
 per nichil debentem xpī**
Solutio. caplm xiii.
Que est igitur iusticia qua
 victus est dyabolus que nisi
 iusticia ihū xpī. Et quomō
 victus ē. Quia cū ī eo nichil
 morte dignū īueniret occidit
 eū tñ. Et utiqz iustū ē ut debi-
 tores quos tenebat liberi di-
 mittantur ī eū credentes que
 sine ullo debito occidit. Hoc
 est qd iustificari dicim⁹ ī san-
 guine xpī. Sic quippe ī re-
 missione patōz mōz īnocēs
 ille sanguis effusus ē. Unde
 se dicit ī psalmis ī mortu-
 is liberū. Solus enī a debi-
 to mortis liber est mortuus.
 Hinc et ī alio psalmo dicit
 que non rapui tūc exsolue-
 bam. rapinam volens ītelli-
 gi patm̄ quia usurpatū est
 contra licitū. Unde p̄ os etiā
 carnis sue sicut ī euāgelio
 legit⁹ dicit. Ecce venit prin-
 ceptis mūdi hui⁹ et ī me nichil
 īueniēt. id ē nullū patm̄ sed
 ut sciant omēs inquit quia
 volūtate patris mei facio sur-
 gite eamus hinc. Et pergit
 inde ad passionē ut pro de-
 bitoribus nobis qd' ip̄e non

debat exsolueret. Nūquid
 isto iure equissimo dyabolus
 vinceret. si potēna xpī cū illo
 agere nō iusticia voluisset. S;̄
 postposuit qd' potuit ut prius
 ageret quod oportuit. Ideo autē
 illū eē opus erat et hoīz vdm̄.
 Nisi enī homo eēt nō posset
 occidi. Nisi et deus eēt nō cre-
 deretur noluisse qd' potuit. s;
 nō potuisse quod voluit. nec
 ab eo potencie plātā fuisse ius-
 ticiā. sed ei defuisse potenciam
 putarem⁹. Nūc vero huāna
 pro nobis passus ē quia hō eēt
 Sed si noluisse etiā hoc nō
 pati potuisset quia deus erat.
 Ideo gracios facta ē ī hūilita-
 te iusticia quia posset si nolu-
 isset hūilitatē nō p̄eti tanta
 ī diuinitate potencia. ac sic
 moriente tam potente nobis
 mortalibz īpotentibz et cōmē
 data est iusticia et promissa
 potencia. Hoīz em̄ duoz unū
 fecit moriendo alterz resurgē-
 do. Quid enī iustū qm̄ usqz
 ad mortē trahis pro iusticia
 puenire. Et quid potencius
 qm̄ resurgere a mortuis et
 ītelū cū ip̄a carne ī qua ē
 occisus ascendere. Iusticia q'
 prius et potencia postea dya-
 bolū vicit. Iusticia scilicet qā
 nullū patm̄ habuit et ab illo
 est iustissime occisus potēna
 vero quia resurrexit mortuus

... dyabolus virtus n...
 ... xpī nō xpī...
 ... dyabolū...
 ... ab illo occisus ē...
 ... illud ē manus et...
 ... profundus...
 ... dyabolū virtū qm̄ sibi...
 ... obediē. id ē qm̄ xpīus...
 ... dicit em̄ sanguis ille...
 ... qui nullū habuit...
 ... ad remissionē mōz...
 ... ut quia eos dya...
 ... moris obfīnx...
 ... dimitteret...
 ... imerito pe...
 ... har erant...
 ... ut hoc virilo...
 ... vasa eius...
 ... cū tū ip̄o...
 ... vasa

xiii.

nūq̄m̄ postea mortuus. Sed po-
tencia dyabolū uicisset etiā si
ab illo nō potuisset occidi. quōs
maioris sit potētie etiā ipam
mortē uincere resurgēdo quā ui-
tare uiuendo. Sed aliud ē p̄pt̄
qd̄ iustificam̄ in xp̄i sanguine
cū per remissionē p̄cc̄torū erui-
mur de dyaboli p̄tate. hoc ad
id p̄tinet qd̄ a xp̄o iusticia dya-
bolus uincit̄ nō potētia. ex infir-
mitate quippe quā suscepit ī
carne mortali. nō ex īmortali
potētia crucifixus ē xp̄s de qua
tamē infirmitate ait ap̄ls. **Quid**
infirmitū est dei. fortius ē hoībz.

In quo sit dyabolus victus a

Non est itaq; xp̄o **cap. xv.**
difficile videre dyabolū
uictū qm̄ qui ab illo occisus ē
resurrexit. Illud ē maius et
ad intelligendū profundius.
videre dyabolū uictū qm̄ sibi
uicisse uidebat. id ē qm̄ xp̄us
occisus ē. Tūc em̄ sanguis ille
qm̄ eius erat qui nullū habu-
it oīno p̄cc̄m̄ ad remissionē m̄oꝝ
fusus ē p̄cc̄torū. ut quia eos dya-
bolus merito tenebat q̄s p̄cc̄-
reos condicioi mortis obstinx̄.
hos p̄ eū merito dimitteret.
quē nullū p̄cc̄m̄ rex ī merito pe-
na mortis afficit. **Hac etiam**
iusticia uictus et hoc uictulo
uictus ē fortis ut uasa eius
uripent̄ que apud eū cū ip̄o
et angelis eius fuerūt uasa

ire et in uasa misericordie uerterē-
tur. **Hec** quippe uerba ip̄s dñi
ihū xp̄i de celo ad se facta cū
primū uocatus ē narrat ap̄ls
paulus. **Et** nam inter cetera
que audiuit etiā hoc sibi dictū
sit loquit̄. **Ad** hoc em̄ tibi appa-
ruu ut constituā te m̄strū et
testem eoz que a me uides
quibz etiā p̄eco tibi liberās
te de p̄plo et gentibz ī quas
ego mitto te ap̄ire oculos te
corū ut auertantur a tenebris
et a p̄tate sathane ad dñm ut
accipiāt remissionē p̄cc̄torū et
sortem q̄ in sc̄is et fidem q̄ in
me est. **Unde** exhortans idem
ap̄ls se credentes ad gr̄az actio-
nē deo p̄ū qui eripuit nos īq̄t̄
de p̄tate tenebrarū et translu-
lit in regnū filij clāritatis sue ī q̄
habem⁹ redemptionē in re-
missionē p̄cc̄torū. **In** hac redēp-
tione tāqm̄ p̄cc̄m̄ pro nobis
datū ē sanguis xp̄i. **Quo**
accepto dyabol⁹ non dilatar⁹
est sed ligatus ut nos ab ei⁹
nexusibus soluerem⁹. **Hec** quē
qm̄ secū eoz quos xp̄s ab oī
debito liber in debito fuso suo
sanguine redemisset p̄cc̄torū re-
tibz inuolutū traheret ad sedē
ac sempitēne mortis exitū.
sed hactenus morerent⁹ ad
xp̄i gr̄am p̄tinentes. p̄rogm̄-
ti et p̄destinati et electi cū
constitutionē mūdi q̄s pro

mitas

ditat⁹

.xiii.

nobis q̄s contra nos. Cui filio
 p̄p̄rio nō peperit. sed pro nobis
 oibz tradidit eū quō nō et cū il
 lo oīa nobis donavit. Cur ergo
 nō fieret mors xp̄i. ymo cur nō
 p̄termissis alijs inuābilibz mo
 dis quibus ad nos liberandos
 uti posset om̄ps. ip̄a potissim̄
 eligeretur ut fieret ubi nec de
 diuinitate ei⁹ aliqd̄ iminutū ē
 aut mutatū. et de huaitate sus
 cepta tm̄ beneficij collatū est
 hoibz ut a dei filio sēpitno eodē
 qz hois filio morte t̄p̄alis i debi
 ta redderet qua eos a sempit̄
 na morte debita liberaretur.
 Pat̄a nr̄a dyabolus tenebat. et
 p̄ illa nos merito figebat ī mor
 tem. Dimisit ea ille qui sua nō
 habebat. et ab illo īmerito est
 perductus ad mortē. Tanti va
 luit sanguis ille ut neinē xp̄o
 indutū ī eterna morte debita
 detinere debuerit qui xp̄m
 morte mdebita ad t̄p̄ē occidit.
 Cōmendat ergo d̄s caritatem
 suā ī nobis. qm̄ si cū adhuc
 pat̄ores eē⁹. xp̄s pro nobis
 mortuus ē. multo magis iustifi
 cati nūc ī sanguīe ip̄i. iustifi
 cati plane ī eo q̄ a pat̄is oī
 bus liberati. Liberati aut̄ a per
 tatis oibz. qm̄ pro nobis est dei
 filius qui nullū peccatū habe
 bat occisus. Salui ergo erimus
 ab ira per ip̄m ab ira utiqz dei
 que nihil est aliud qm̄ iusta

uindicta. Non em̄ sicut hois
 aī pturbatio est ira dei. s̄ illi⁹
 ira ē cui dicit alio loco sancta
 sc̄ptūa. Tu aut̄ dñs virtutum
 cū tranquillitate iudicas. Si
 ḡ iusta diuina uindicta tale
 nomē accepit. etiā reconsiha⁹
 dei que recte intelligit nisi
 cū talis ira finitur. Nec ī
 mīci exam⁹ deo nisi que admo
 dū iusticie sūt īmīca peccata.
 quibus remissis tales īmīcine
 tate finiuntur et reconsihant
 iusto quos ip̄e iustificat. Nō
 tamē etiā īmīcos utqz dilexit
 qn̄quidē filio p̄p̄rio nō peperit
 sed pro nobis oibz cū adhuc
 īmīci essem⁹ tradidit eū. Rec
 te ergo apl̄s secutus adiūxit.
 Si em̄ cū īmīci eē⁹ reconsi
 liati sum⁹ deo per mortē filij
 eius per quē facta est illa re
 missio pat̄oz multo magis re
 consiliati salui erim⁹ ī uita ip̄
 suis. In uita salui qui p̄ mortē
 reconsihant. Quis em̄ dubi
 tet daturū amicis uitā suā. pro
 quibz īmīcis dedit mortē suā.
 Non solū aut̄ iquit. sed ad glo
 riam ī deo per dñm nr̄m
 ih̄m xp̄m. per quē nūc reco
 nsiliationē accepim⁹. Nō solū
 aut salui erim⁹. sed et gloria
 mur nec ī nobis sed ī deo.
 nec per nos sed per dñm nr̄m
 ih̄m xp̄m: per quē nūc recon
 siliationem accepim⁹ sc̄dm̄ ea

salui erim⁹ ab ira per ip̄m. Iustificati inq̄
 ī sanguīe ip̄i

q̄ sup̄ius disposita sunt. Demde
 subūgit apl̄s. **Propter hoc sicut**
p̄ unū hoīē pan̄m̄ n̄ hūc mūdū
intrauit et p̄ pan̄m̄ mors et ita
m̄ omēs hoīēs p̄t̄nsit i quo oēs
peccauerūt et t̄t̄a m̄ quibus pro
lixius de duobz hoībuz disputat
Uno eodemqz p̄mo adā p̄ cuius
pan̄m̄ et mortē tāq̄m̄ hereditarijs
malis posterī eius obligati su
mus. altero aut̄ sc̄do adā qui
nō homo tm̄. sed etiā deus est.
quo pro quibz solūte qd̄ non
debebat. a debitis et paterms
et p̄p̄ris liberati sum̄. Proinde
qm̄ p̄t̄ unū illū tenebat dya
bolus oēs per eius uiciatam
carnalem concupiscētiā gene
ratos. iustū ē ut p̄pter hunc
unū dimittat omnes per ei
īmaculatā grām̄ spiritalem
regeneratos. De hys que
per incarnationem xpi sūt
collata credentibz cap. xvij.

Sunt em̄ et alia multa q̄
 m̄ xpi grām̄ spūalē regene
 rata sunt. et alia multa q̄ m̄
 xpi incarnatione q̄ sup̄bis dis
 plēt̄. salubriter mtuenda atqz
 cogitanda sūt. **Quorū est unū**
qd̄ demonstratū ē hoī quē lo
rū haberet m̄ rebus quas d̄s
condidit. q̄n̄quidē sic deo cōiū
gi potuit. huāna natūā ut ex
duabus substācijs fiet una per
sona. ac per hoc iam ex tribus
deo aiā et carne. Ut sup̄bi illi

maligni spūs qui se ad decipi
 endū quasi ad adiuuandū me
 dios m̄terponūt. non ideo se
 audeant hoī p̄pone quia non
 habent carnē. et maxime q̄a
 et mori m̄ eadē carne dignatus
 est. ne ideo illi tanqm̄ deos se
 coli p̄suadeant. quia videntur
 eē imortales. demde ut gratia
 dei nobis sine ullis p̄cedentibz
 meritis m̄ hoīē xpo cōmēdare
 tur. quia nec ip̄e ut tanta vni
 tate vero deo cōiūctus vna
 cū illo p̄sona idem ip̄e homo
 assūptus. mox ut hoī etiā d̄s
 filius dei fieret. ullis ē p̄ceden
 tibus meritis affectus. sed ex
 quo homo eē cepit. ex illo est
 et deus. **Un̄ dictū est. Verbū**
raro factū ē. Est etiam illud ut
ut sup̄bia hoīs que maximo
īpedimēto est ne m̄h̄reat deo
per tantā dei hūilitatē redar
qui posset atqz sanari. Didit
quoqz homo q̄ longe recesserit
a deo q̄ illi valeat ad medi
nalem dolorem. q̄n̄ p̄ talē me
diatorem redit qui hoībz et
deus diuinitate subuenit et hoī
infirmitate cōuenit. Qd̄ autem
maius obediētiē nobis p̄bere
tur exemplū qui p̄ obediētiā
p̄ieram̄ q̄m̄ deo patri dei fili
obediēs usqz ad mortē crucis.
Qd̄ p̄m̄ū ip̄i obediētiē ubi
ostenderetur melius. q̄m̄ m̄
carne tanti mediatoris que ad
vitā resurrexit eternā. Per
tinebat etiam ad iusticiā bom
tatemqz creatoris ut p̄ eandē

malis creatis superaret
 quos qui se posse grande
 de se ip̄e p̄tere venientē
 omne unam pe
 crederet uniuersum
capitulum d̄i ex maia v
capitulum d̄i xpm̄
capitulum d̄i de hoīe
capitulum d̄i in quo eē
capitulum d̄i de hoīe nō de
capitulum d̄i adam qui p̄t̄
capitulum d̄i genui huāni
capitulum d̄i q̄m̄ p̄m̄ creauit
capitulum d̄i p̄tere creauit alitū
capitulum d̄i in se uel alio
capitulum d̄i modo creare unū
capitulum d̄i quo em̄teret victor
capitulum d̄i melius uideratū
capitulum d̄i q̄m̄ uictū fuerat q̄
capitulum d̄i hōīem deus.
capitulum d̄i p̄teritis huāni un
capitulum d̄i et tamē ex bre
capitulum d̄i conceptū spūs nō
capitulum d̄i hōīs non libido p̄uēt
capitulum d̄i p̄teritis carnis concup
capitulum d̄i q̄m̄ s̄c̄m̄ et q̄m̄ p̄uēt
capitulum d̄i q̄m̄ p̄teritis originale
capitulum d̄i q̄m̄ p̄teritis remo
capitulum d̄i q̄m̄ p̄teritis nō cōiūctō
capitulum d̄i q̄m̄ p̄teritis fundata uirgin
capitulum d̄i q̄m̄ p̄teritis nō nascēbatur
capitulum d̄i q̄m̄ p̄teritis p̄teritis tantū
capitulum d̄i q̄m̄ p̄teritis nō eā tantū origi
capitulum d̄i q̄m̄ p̄teritis p̄teritis nāqz
capitulum d̄i q̄m̄ p̄teritis p̄teritis tanta ḡoē
capitulum d̄i q̄m̄ p̄teritis p̄teritis p̄teritis talū

rationale creaturā superaret
dyabolus quā se supasse gaude-
bat. et de ipō genere veniente.
qd' genus origine uiciata per
unū tenebatur vniuersum.

**De natiuitate dñi ex maia vir-
gine et spū sancto. cap. xviii.**

Poteāt enī utiq; dō hoīes
alūde suscipe in quo eēt
mediator dei et hoīm. nō de
genere illius adam qui p̄cō
suo obligauit genus huānū
sicut ipm̄ quē p̄mū creauit
nō de genere creauit alicui.
poterat ergo uel sic uel alio
quo uellet modo creare unū
aliū de quo uinceret uictor
prioris sed melius iudicauit
et de ipō qd' uictū fuerat ge-
nere assumere hoīem deus:
per quē generis huāni um-
ceret uinictū et tamē ex vir-
gine cui⁹ conceptū spūs nō
caro. fides non libido p̄ueit.
nec interfuit carnis concupis-
cētia p̄ quā seīant et q̄cipiūt
ceteri qui trahūt originale
p̄cām. sed ea penitus remo-
tissima. credendo nō cōcūbe-
do scā ē ferūdata uirgini-
tas ut illud qd' nascebatur
ex ppagine p̄mī hoīs. tantū
mō gnis nō etiā criminis origi-
nē duceret. Nascebat nāq;
nō transgressiōis contagiōe
uiciata natura: sed oīm talū

viciozū sola medicina. Nasce-
bat nāq; homo nullū habēs
nullū habitur⁹ oīno p̄cām: per
quē renascerent liberandi a
p̄cō qui nasci non posset sine
p̄cō. Quis eī carnali cōcupis-
cētia que inest genitalibus
mēbris bene utatur casti-
tas conuugalis? habet tñ
motus nō uolūtarios quib⁹
ostendit uel nullā se ī paradiso
an̄ p̄cām eē potuisse: uel non
talem fuisse si fuit ut aliqñ re-
sisteret uolūtati. Nūc autē
illā talē eē sentim⁹. ut repug-
nans legi mētis? etiā si nulla
ē causa generādi stimulos ige-
rat coeūdi ubi si ei creditur p̄-
cādo satiet⁹: si non creditur
dissentiendo frenetur. Que
duo aliena fuisse a paradiso an̄
p̄cām dubitare quis possit?
Nam neq; illa honestas faci-
ebat aliquid mdecor neq; illa
felicitas patiebat aliquid ī pa-
cātū. Oportebat itaq; ut ista
carnalis cōcupiscētia nulla ibi
eēt oīo qñ concipiebat uirgi-
nis partus in quo nichil morte
dignū fuat iuenturus: et eū
tamē occisurus auctor mortis
auctoris uite morte uincēd⁹.
Victi p̄mī adam. et tenēs ge-
nus huānū. uictus a scōo adā
et amittens genus xp̄iānū.
liberatū ex humano genere.

ab huano crimine. p̄ eū q̄ nō eāt
 ī crimine q̄uis eēt ex gnē ut deceptor
 l̄ ab eo v̄rēt gnē quod vuerat cri
 mine et hoc ita gestū est ut
 homo nō extolleretur sed q̄
 gloriat̄ in dño gloriatur. Cui
 enī virtus ē hō tm̄ eāt. et
 ideo victus est q̄a sup̄ eū be
 deus eē cupiebat. Cui autē
 vicit et homo et deus eāt. et
 ideo sic vicit natus ex virgīe
 quia deus hūilit̄ nō quō ali
 os scōs regebat illū honēz sed
 gerebat. *Hec tanta dei dona*
et si qua alia sunt que de
hac re nobis et querere uūc
et differere longū ē. nisi v̄
bū caro fieret. nulla essent.
Ad verbū caro factū qd'
est ihs xpc̄ et sapiē thesau
ros in se habeat et sc̄e c̄. xix.

Hec autē oīa que pro
 nobis verbū caro fac
 tum t̄p̄aliter et localiter fe
 rit et pertulit sc̄dm̄ distinc
 tionem quā demonstrare se
 suscepim⁹ ad sciētiā perti
 nent nō ad sapiētiā. Quod
 autē verbū est sine t̄p̄e et si
 ne loco est patri cōeterum
 et ubiq; totū. De quo si quis
 quī potest quātū p̄t veracē
 proferre sermonem: sermo
 erit ille sapiētiē. ac per hoc
 verbū caro factū ē qd' ē xpc̄
 ihs et sapiē thesauros habz

et sciētiē. Nam scribens apl̄s
 paul⁹ ad colotenses. volo enī
 vos scire inquit quātū certamē
 habeā pro vobis et pro hys q̄
 laodicie sunt et quicūq; nō in
 derūt faciē meam in carne ut
 consolent̄ corda eorū copulati
 in caritate et in oībus diuitijs
 plenitudīs intellcū ad cognos
 cendū misterū dei qd' est xpc̄
 in quo sunt oēs thesauri sapi
 entie et sciētiē absconditi.
 Quatenus nouerat apl̄s the
 sauros istos quātū eorū penetra
 uerat et in eis ad quā pue
 nerat quis potest nosse. Ego
 tū sc̄dm̄ id qd' scriptū ē uniu
 q̄ aut n̄m datur maifesta
 spūs ad utilitatē. alij quidem
 datur p̄ spm̄ sermo sapiētiē.
 alij sermo sciētiē sc̄dm̄ eūdē
 spm̄ si ita inter se distant hec
 duo. ut sapiētiā diuinis. sciētiā
 huānis attributa sit rebz. utrū
 q̄ agnosco in xpc̄o et metū oēs
 eius fideles. et tū lego verbū
 caro factū est et habitauit in
 nobis in verbo intelligo ver
 dei filiū. in carne agnosco ver
 hoīs filiū. et utrūq; simul vnā
 psonā dei et hoīs ineffabili grē
 largitate cōiunctū p̄ter quod
 sequitur et dicit. Et vidimus
 gloriā eius gloriā q̄si vni
 geniti a patre plenū gratie et
 veritatis. Si gratiam referam

xxxij

ad sciētiā. veritatē ad sapiē
 tiā. puto nos ab illa duaz ista
 rū rerū distinctione quā cōmē
 dauim⁹ non ab horrere. In rebz
 enī p tps ortis illa sūma gracia
 est qd' homo in unitate p sone
 cōiūctus est deo. in rebus vō
 eternis sūma veritas rē tribui
 tur dei verbo. **Q**uōd vō idē ipē ē
 unigenitus a patre plenus grē
 et veritatis. id artū est ut idē ipē
 sit in rebus pro nobis tpaliter
 gestis tu per eandē fidē mū
 danur ut eū stabilit' cōtēple
 mur in rebus eternis. Illi autē
 p'cipui gencū pphī qui iuisibi
 lia dei per ea que facta sūt itel
 lecta conspuere potuerūt. tñ q'
 sine mediatore id ē sine hoīe
 xpō philosophati sunt. quē nō
 ventur pphīs nec venisse aplīs
 crediderūt. veritatē detinue
 rūt sicut de illis dcm est ī uig
 tate. **N**ō potuerūt enī ī hys
 rebus mfinis cōstituti. nisi q'
 vere aliqua media per que ad
 illa que mtellexeant sublimi
 a puenirent. atq; ita indecep
 tores demones inciderūt. per
 quos factū est ut imutaret
 gloriā ī corruptibilis dei in
 silitudinē ymaginis corrup
 tibilis hoīs et volucrū et qua
 drupedū et serpētū. In talibz
 enī formis etiā ydola institu
 erūt siue coluerūt. **S**ciā ergo

nā xpī ē. sapiētiā quoq; nā
 idē xpīs est. **I**pē nobis fidē de
 rebus tpalibz mserit. ipē de se
 piterius exhibet veritatē. **P**
 ipm pergam⁹. ad ipm tendim⁹
 p sciētiā ad sapiētiā ab vno tñ
 eodēq; xpō non recedim⁹ ī q'
 sūt omēs thesauri sapiētie
 et sciētie absconditi. **S**ed nō
 de sciētiā loquim⁹. p⁹ de sapiē
 tiā qñtū ipē donauerit locu
 turi nō ista duo sic accipiam⁹
 quasi non liceat dicere ul' istā
 sapiām que in rebus huānis
 ē. ul' illā sciētiā q' in diuinis.
Loquendi enī latiore cōsuetu
 dine utraq; sapiētiā. utraq;
 sciētiā dici pōt. **N**ullomō tñ
 scptū ē apud aplm. **A**ly dat
 sermo sapiētie. alij sermo sci
 entie msi et ppa. singulis noi
 bus hec singula vocarentur
 de quoz distinctione nūc agi
 mus. **R**emine posse sine
 fide ad verā btitudinē pueire.

Tam itaq; videam⁹ qd' **cap xx.**
 sermo iste prolixius effereit.
 qd' collegit quo peruenierit
Btōs se eē velle sīm hoīm
 est nec tñ oīm est fides qua
 cor mūdante ad btitudinē
 puenitur. **I**ta fit ut per istā
 quā nō omēs volūt ad illā
 tendendū sit quā nemo potest
 eē qui nolit **B**tōs eē se velle
 omēs in corde suo vident tā

taq; est in hac re nature huane conspiratio. ut non fallatur homo qui hoc ex aio suo de aio dicit alieno. Deniq; oēs id velle nos nouim⁹ multi uerò immortales se esse posse desperāt. tū id qd omnes uolunt id est btus nullus esse alit⁹ possit. Volūt tñ etiā immortales esse si possint. sed nō credendo qd possint non ita uiuūt ut possint. **N**ecessaria est ergo fides ut btitudinem consequamur oibus huane nature bonis id ē et aī et corpis. **H**anc autē fidē ī xpō ēē definitam qui in carne resurrexit a mortuis non morturus ulterius n̄ nisi p̄ illū quēquā liberari a dyaboli dñatu per remissionē peccatorū. in cui⁹ dyaboli partib; n̄rē est ēē miserā uitā eandē q; p̄petuā q̄ mors potius est dicenda q̄ uita. eadem fides habet. **D**e qua et in hoc libro sicut potui pro spatio t̄pis disputauī. tū iam. et in quarto libro hui⁹ opis multa de hac dixērim. sed ibi p̄t alud. hic p̄t alud. ibi scilicet ut ostenderem cur et quō xp̄s ī plenitudine t̄pis a patre fit missus p̄t eos qui dicūt eū qui misit et eū qui missus ē equa-

les natura esse nō posse hic autē ad distinguendū actiua sciām a cōtemplatiua sapiētia. **P**lauiū quippe uelut gradatim ascendentib; in utraq; requirere apud interiorē hoīem quidā sui cui⁹ q; gn̄is trinitatem. sicut prius apud exteriorē quesuim⁹. **U**t ad illam trinitatem que deus est pro nrō modulo si tñ ul hoc possimus saltim in enigmate et p̄ speculū cōtinentam exercitatioze in hīs inferiorib; mēte ueniam⁹. **H**ui⁹ igit⁹ uerba fidei quisq; in solis uocibus memorie cōmendauit nesciēs quid significet. sicut solent qui grece nesciūt uerba greca tenere mediocriter. uel latīa similiter uel cui⁹q; alterius lingue qui eius ignari sunt nōne hñt quidā in suo aīo trinitatem q; et ī mediocriter sunt illi uerborū soni etiā qñ mēde nō cogitat. et mēde format acies recordationis ei⁹. qñ de hīs cogitat. et uolūtas recordātis uel cogitātis utraq; cōiūgit. **N**ullo tñ dixerim iustū tū hoc agit scdm trinitatem interioris hoīs agere sed potius exterioris quia id solū mēmit. et qñ uult et qñtū uult intuetur. **Q**uod ad sensū corpis ptinet qui uocat⁹ audi-

tus. n̄ aliud qm̄ corpaliū rex
idē sonoꝝ tali cogitatione yma-
gines versat. Si autē qd̄ verba
illa significāt teneat et recolat.
iam quidē aliquid m̄terioris hoī
nis agit. sed nondū dicendus
uel putandus ē viue' sc̄dm̄ itei
oris hoīs trinitatē si ea nō di-
ligit que ibi p̄dicāt̄ p̄cipuū p̄mutū
tur. potest enī etiā ad hoc te-
nerē atq; cogitare ut falsa eē
existimās conetur etiā redar-
guere. Volūtas ergo illa que
ibi cōiūgit ea que mēoria te-
nebāt̄. et ea que inde in aīe
cogitationis impressa sunt
īplet quidē aliquā trinitatē
cū ip̄a sit tertia. sed nō sc̄dm̄
ea uiuitur. quando illa que co-
gitantur velut falsa nō pla-
cent. Cū autē vera eē credūt̄.
et que ibi diligenda sunt dili-
gūtur. nā sc̄dm̄ trinitatē itei
oris hoīs uiuitur. Sc̄dm̄ hoc
enī uiuit quisq; qd̄ diligit.
Quomō autē diligāt̄ q̄ nesci-
ūtur. sed tm̄ credūtur. Jam
questio ista tractata ē in supe-
riorib; libris et inētū ē nei-
nam dilige' qd̄ penit' igno-
rat. ex hys autē que nota sūt
diligi qm̄ diligi dicūtur igno-
ta. sicut libru' istū ita claudi-
mus ut admoneam' quod
iustus ex fide uiuit. Que fi-
des per dilectionē opat̄ ita

ut virtutes quoq; ip̄e quib;
prudenter fortiter temperā-
ter iusteq; uiuit. omēs ad e-
andem referātur fidē. Nō eī
alit' vere poterūt eē virtutes.
qm̄ tamē in hac vita nō valēt
tm̄. ut aliqui nō sit hic natia
qualūcūq; remissio patōꝝ q̄
nō fit nisi per eum qui sangui-
ne suo vitat p̄cipē patōꝝ. Et
hac fide et tali vita quecūq; no-
tiones sūt in aīo fidelis hoīs
cū mēoria continēt̄. et recor-
datione inspiciūt̄ et volūta-
ti placent reddūt̄ quandā ge-
neris sui trinitatē. Sed yma-
go dei de qua in eius adiuto-
rio post loqm̄ nōdū in ip̄a est
Et d' tūc melius appebit cū
demonstratū fuerit ubi sit qd̄
in futuro volumine lector
expectet. **Explicit lib. xiii.**

Incipiūt capla libri xiiii. cap p̄m.
Que sit hoīs vera sapientia
De fide que licet ad et cap. ii.
na perducit t̄p̄alis tamē est. et
cū ad eternitatē ventū fuerit
cessatura. **cap. iii.** Et d' illud
sit aī in quo dei ymago p̄petua
est et eterne sp̄ies trinita-
tis. **cap. iiii.** Et d' natia aīe
etiā deformis et misere nec
vitā n̄ ymaginē dei possit
amittere. **cap. v.** An etiam
paruuloꝝ mentes nosse se pos-
sunt **cap. vi.** Et d' mens hoīs

diu p̄t. Ad hoc enī queq; res dis-
 citur ut sciat. quibus alia notione
 in hīs que pro patris suis mala
 unusquisq; patitur ut corrigatur
 diu soleat disciplinā. vñ illud est
 in eplā ad hebreos. **S**cius ei est
 filius cui nō det disciplinā pater
 eius. Et illud euidentius in eadē
 oīs vob̄ disciplinā ad tempus nō
 gaudij videtur eē sed tristitie.
 postea vob̄ fructū paratissimū
 hīs q̄ p̄ eā certauerūt reddet
 iusticie. deus ergo ip̄e sūma sa-
 pientia. cultus aut̄ dei sapiētia
 est hoīs de qua nūc loquimur.
Sc̄m̄ sapiētia huius mundi stul-
 tina est apud deū. Sc̄dm̄ hanc
 itaq; sapiētiā que dei nihilis ē
 aut sancta scriptura. Multitudo
 sapiētū samitas est orbis ter-
 rarū. Sed si de sapiētia disputat̄
 sapiētū est quid agemur? **S**c̄m̄
 quid nā profiteri audebimus
 sapiētiā. ne sit m̄a de illa ip̄u-
 dens disputa. **R**ōne terrebi-
 mur exemplo pytagore. q̄ tū
 ausus nō fuisse sapiētiā pro-
 fiteri. p̄ h̄m potius id ē amato-
 rem sapiētie se eē respondit.
A quo id nomē exortū ita de
 m̄ceps posteris placuit. ut q̄n
 talibet de rebus ad sapiētiā
 p̄tinētibz doctrina quisq; uel
 sibi ul̄ alijs videretur excelle-
 re non nisi p̄ h̄s vocaret. An ideo
 sapientem profiteri talū hōi

nū nullus audebat quia sine
 illo p̄tō putabat eē sapiētē.
Hoc aut̄ m̄a scriptura nō dicit q̄
 dicit argue sapiētē et amabit
 te. profecto enī indicat habē-
 re pat̄m quē censet arguendū.
Sed ego ne sit quidē sapiētē
 audeo profiteri. Satis est m̄
 q̄ etiā n̄i negare nō possunt
 eē etiā p̄ h̄m id ē amatoris sa-
 piētie de sapiētia disputare. Nō
 enī illi hoc facē desisterunt.
 qui se amatores sapiētie poti-
 us q̄m sapiētes eē professi s̄t.
Disputantes aut̄ de sapiētia
 diffimerūt eā dicentes. Sapi-
 entia ē huānarū rerū diuinā
 q̄ sciētia. **V**nde ego quoq; i libro
 superiorū utrūq; rerū cognitionē
 id ē diuinā atq; huānarū et
 sapiētiā et sciētiā diu posse
 non tacui. **V**erū sc̄dm̄ hanc dis-
 tinctionē qua dixit apl̄s alij
 dat̄ sermo sapiētie. alij ser-
 mo sciētie. ista diffinitio diuide-
 da est. ut verū diuinā sapiētiā
 p̄ h̄e nūcupetur huānarū aut̄
 p̄ h̄e sciētie nomē obtineat de
 qua m̄ volūe. xiii. disputavi.
 nō utiq; quicqd̄ sc̄ri ab hōie p̄t
 in rebus huānis ubi plūmū
 supuacaneel vanitatis et noxie
 curiositatis ē huius sapiētie tri-
 buens sed illud tm̄o quo fides
 saluberrima que ad verā beati-
 tudinē ducit gignitur. nutrit̄

beata

defendit. roborat. Quia scientia
 non pollet fideles plimi. quibus
 polleant ipsa fide plurimum. aliud
 est enim scire termino quid homo
 credere debeat. propter adipsam
 dam vitam beatitudinem que non
 nisi eterna est. aliud autem scire
 quemadmodum hoc ipsum et pro
 pituletur et contra ipsos dese
 datur. quam proprio appellare uota
 bulo scientiam videtur apostolis. De
 qua priusquam loquerer ipsam pro
 cipue fidem commendate narraui
 a temporalibus eterna breuiter ante
 distinguens atque ibi de temporalibus
 differens. Eterna vero in huius
 librum differens etiam de rebus
 eternis fidem temporalem quidem et
 temporalem in credentium cordibus ha
 bitare. necessaria tamen propter ad
 pistenda ipsa eterna esse monstr
 ui. fidem quoque de temporalibus reb
 quas pro nobis eternus fecit
 ac passus est in homine quem tempore
 ter gessit atque ad eterna puer
 nerit ad eandem eternorum adept
 tionem prodesse differui. virtu
 tesque ipsas quibus in hac mor
 talitate temporaliter prudenter forti
 ter temperanter et iuste uiuitur.
 nisi ad eandem licet temporalem fidem
 que tamen ad eterna perducit
 referantur veras non esse vir
 tutes. De fide que licet ad eterna
 perducit temporalis tamen est et tamen ad eter
 num ventum fuerit cessatura cap
 11 secundum

Qua propter quoniam sicut scriptum est
 quoniam diu sumus in corpore
 pegrinamus a domino per fidem enim
 ambulamus non per speciem. pro
 fecto quoniam diu iustus ex fide
 uiuit quoniam secundum interiorum
 hominem uiuat licet per eandem
 temporalem fidem ad veritatem
 nitatur et tendat. eternam.
 tamen in eiusdem fidei temporalis retentio
 ne contemplatione delecta
 tione. nodum talis est trinitas
 ut dei iam ymago dicenda sit.
 ne in rebus temporalibus constituta
 videatur que constituenda est
 in eternis. mens quippe huius
 na tamen fide sua uidet qua cre
 dit quod non uidet. non aliquid
 sempiternum uidet. Non enim
 sempiternum. hoc erit quod utique
 non erit quam ista pegrinatio
 ne finita qua pegrinamus a
 domino ut per fidem ambulare
 necesse sit. species illa succedat
 per quam uidebimus faciem
 ad faciem sicut modo non ui
 dentes tamen quia credimus uide
 merebimus. atque ad speciem per
 fidem nos perductos esse gau
 debimus. neque enim iam fides erit
 qua credantur que non uide
 tur. sed species qua uideatur
 que credebantur. Tunc ergo
 et si uite huius mortalis trans
 acte me inuenimus et credidisse
 nos aliquam que non uidebam

et ambulamus in pectus at
 quod deus fides qua
 in pectus est semper ma
 gis et per hoc etiam et in
 quod tamen in eiusdem fide
 et in maiore mea con
 sideratione consistit tunc
 et pectus respicit
 et in maiore. Ex quo col
 legitur si iam ymago dei est
 etiam etiam ipsa non in
 quod sunt. sed in reb
 uodit trans seculi
 etiam se inueni i quo
 et pectus est et eterna
 etiam inueni cap. m.
 etiam ut tamen ad natura
 etiam nec ab uno quo
 etiam demerit esse de
 etiam nihil melius huius
 etiam in uoluntate per
 etiam etiam melius etiam
 etiam etiam. quoniam quod
 etiam inueni fidei fra
 etiam in fidei retentio
 etiam in contemplatione dilectio
 etiam est semper. sed in eo
 etiam inuenienda est qua
 etiam inueni dei ad
 etiam in res se habeat
 etiam inueni atque absten
 etiam inueni. quoniam enim pro
 etiam inueni etiam
 etiam inueni. quoniam si
 etiam inueni etiam
 etiam inueni etiam

meōrū recoluerim⁹ in p̄teritis at
 q̄z t̄m factis deputabit⁹ fides ista
 non in p̄ntibz rebz sempqz ma
 nētibz ac per hoc etiam trini
 tas ista que nūc in eiusdē fidei
 p̄ntis ac manētis meōria con
 tutu dilectione consistit. tūc
 transacta et p̄terita replet⁹
 eē non p̄manens. Ex quo col
 ligit⁹ ut si iam ymago dei est
 ista trinitas etiam ip̄a nō in
 eis que semp sunt. sed in rebz
 sit habenda transeūtibz ~

*Et id illud istud sit animi i quo
 dei ymago p̄petua est et eterna*

Species finitatis cap. ij.

Habit aut ut tūc aīe natūa
 sit imortalis nec ab iūno quo
 creata ē v̄mqz dem̄teps esse de
 sistat id quo nichil melius h̄t
 non tū eius imortalitate per
 duret. Quid vero melius orōte
 in eius natūa creatū ē. qm̄ qd
 ad sui creatoris ymagine fr̄a
 est. Non igitur in fidei retē
 none. cōtemplatione dilectio
 ne que nō erit semp. sed i eo
 qd erit semp iūveniēda ē quā
 dici oporteat ymagine dei an
 adhuc utrū ita res se habeat
 aliquō diligētius atqz abstru
 sus p̄scurabit⁹. Dicit em̄ p̄
 nō p̄ire istā trinitatē etiam
 tū ip̄a fides transferit. qz sic
 nūc eam et meōria tenem⁹
 et cogitatione t̄rnum⁹ et vo

lūtate diligim⁹ ita etiam tunc
 cū eam nos habuisse meōria te
 nebm⁹ et recolem⁹. et hoc utz
 qz tertia volūtate iūgem⁹ eadē
 trinitas p̄manebit. qm̄ si nul
 lū in nobis quasi vestigiū t̄nsi
 ens reliq̄rit profecto nō i meōri
 a m̄ra eius aliquid habebim⁹
 quo recurrām⁹ eam p̄teritā
 recordātes atqz id utrūqz iten
 tione tertia copulātes et quod
 erat scilicet in memoria non
 inde cogitantibz nobis et qd
 inde cogitatione format⁹. Sed
 qui hoc dicit non discernit
 aliā nūc eē trinitatē qm̄ p̄ntē
 fidem tenem⁹. videm⁹ amam⁹
 in nobis. aliā tūc futurā. qm̄
 nō ip̄am sed eius velut yma
 ginariū vestigiū in meōria
 reconditū recordatione contue
 bimur. Et duo hec id ē quod
 erat in meōria retinētes. et
 qd inde īp̄imitur i acie recoz
 dantes tertia volūtate iūge
 mus. Qd ut possit mtelligi
 sumam⁹ exemplū de corpali
 bus rebz de quibus in libro
 xi satis locuti sum⁹. Nēpe
 ab inferioribz ad supiora as
 cendentes uel ab exterioribz
 ad interiora ingrediētes pri
 mā repperim⁹ trinitatē i cor
 pore quod videtur et acie vi
 dentis. que tū videt inde
 formatur et i volūtatis iten

none que utruq; coniungit. Hinc trinitati similem constituamus. cum fides que nunc inest nobis tanquam corpus illud in loco ita in nostra memoria constituta est de qua informat cogitatio recordantis sicut ex illo corpore acies intuentis. **Quibus** ut trinitas impleatur. amittatur terna voluntas. que fidem in memoria constitutam et quendam eius effigiem in conspectu recordationis impressam conuertit et iungit sicut in illa corporalis trinitate visionis formam corporis quod videtur et conformationem que fit in cernentis aspectum coniungit intentione voluntatis. **faciamus** ergo corpus illud quod cernebatur inesse dilapsum nec eius remansisse aliquid in ullo loco ad quod videndum recurrat aspectus. **Numquid** quia ymago rei corporalis iam transacta atque preterite remanet in memoria vnde informatur cogitationis obtutus atque id utrumque tertia voluntate iungatur eadem trinitas esse dicenda est que fuerat quando spes in loco positi corporis videbatur. **Non** utique sed proorsus alia. **nam** propter quod illa erat extrinsecus hec intrinsecus. illa profecto faciebat species presentis corporis. hanc ymago preteriti. **Sic** et in hac re de qua

nunc agimus. et ipse quam putauimus adhibendum illud exemplum. fides que nunc in animo nostro est velut illud corpus in loco dum tenetur. aspicitur. amat. quidam efficit trinitatem. sed non ipsa erit quando fides hec in animo sicut corpus illud in loco iam non erit. **Que** vero tunc erit quando eam recordabimur in nobis fuisse non esse. alia profecto erit. hanc enim que nunc est facit res ipsa presentis et animo credentis affixa. at illam que tunc erit facit rei preteriti ymaginatio in recordantis memoria derelicta. **Nec** illa igitur trinitas que nunc est ymago dei erit. nec ista est ymago dei que tunc non erit. sed ea est inuenienda in anima hominis id est rationali siue intellectuali ymago creatoris immortaliter immortalitate eius est insita. **Quod** natura anime etiam de formis et misere nostre vitam nostre dei ymaginem possit amittere. **Cap. III.**
Nam sicut ipsa immortalitas anime secundum quendam modum dicitur. habet quippe et animam mortem suam cum vita beata caret. que vera anime vita dicenda est. sed immortalis ideo multiplicatur. quoniam qualicumque vita etiam cum miserrima est nunquam desinit viuere ita quousque ratio uel intellectus nunc in ea sit sopitus. nunc paruus nunc magnus appareat. nunquam nisi ratio

et multumque anima humana
 et ipse hoc factum est ad
 de qua ratione atque intel
 et conspici
 et profecto animo quo
 et tam magna et mira
 et oblecta sit her
 et uere nulla sit. sue
 et deformis sue cla
 et semper est. De
 et dignitatis
 et diuina scriptura.
 et in ymagine dei
 et tam uere co
 et uere et uere
 et non itaque
 et dei tribuere
 et tunc factam.
 et illa deformata
 et quod ymago est
 et dicendo. quoniam
 et ambulet homo. **Quia**
 et uere uere pro
 et in ista sententia. ut quod
 et quoniam ymago
 et ambulet. homo tamen
 et in dicitur. quoniam
 et homo tamen ymago
 et tamen magis
 et uere potuit quod
 et quoniam uere po
 et sua non est tamen qua
 et magis est et esse per
 et magna natura est. **Que**
 et ipse ymagine dei
 et generis trinitatis.

nalis et intellectuālis est aīa hūāna.
 ac per hoc si scdm hoc facta ē ad
 ymaginē dei q̄ uti rōne atq; itel
 lectu ad mtelligendū et conspiciē
 dū deū p̄ profecto abūctio quo
 eē cepit ista tam magna et mira
 natura. siue ita obsoleta sit hec
 ymago ut pene nulla sit. siue
 obscura atq; deformis siue cla
 ra et pulchra sit semp est. De
 m̄q; deformitate dignitatis
 ei⁹. miserans diuina scriptūa.
 qm̄qm̄ inquit in ymagine dei
 ambulet homo. tamē uane cō
 turbat. thesaurizat et uestit
 cui congregabit ea. Non itaq;
 uanitate ymagini dei tribuet
 nisi deformē cerneret factam.
 nec tantū ualē illā deformatā
 tem ut auferat qd̄ ymago est
 satis ostendit dicendo. q̄qm̄
 in ymagine ambulet hō. Quia
 p̄t ex utraq; pte ueracit̄ pro
 nūciari p̄t ista sentētia. ut q̄
 admodū dictū ē qm̄qm̄ in yma
 gine dei ambulet. homo. tamē
 uane conturbat ita dicat. q̄qm̄
 uane conturbat homo tñ i yma
 gīe ambulat. Quāq; enī mag
 natūā sit tñ uiciari potuit qz
 sūma nō est. et q̄qm̄ uiciari po
 tuerit. quia sūma nō ē tñ qā
 sūme natūe rapax est et eē p̄ti
 cept̄ p̄. magna natūā ē. Que
 ram⁹ igit̄ in hac ymagine dei
 quandam sui generis trinita

tem adiuuāte ipō qui nos fecit
 ad ymaginē suā. Non enī alie
 possum⁹ hec salubriter iuesti
 gare et scdm sapiētiā que ab
 illo ē aliquid iuenire. Sed ea
 que in superiorib; libris et maxie
 in decimo de aīa hūāna ul̄ mē
 te dixim⁹ si lēctus uel mēoria
 teneātur atq; recolant̄ uel di
 ligētia in eisdem locis in quib⁹
 cōscripta sūt recenseant. nō hie
 desiderabit prolixiorē de rei
 tante inquisitionē sermonem.
 Inter cetera ergo in libro x. dixi
 mus hoīs mentē nosse semet
 ipām. Nichil enī tā nouit mēs
 qm̄ id qd̄ sibi presto ē n̄ menti
 qd̄qm̄ magis presto est qm̄ ipā
 sibi et alia q̄ntū satis uisū est
 adhibuim⁹ documēta. quibus
 hoc certissime probaret. An
 etiam paruulorū mētes nosse
 se possint. Caplin quintū ~.
Quid itaq; dicendū ē de ifan
 tis mente ita adhuc paru
 uuli et in tam magna diuersi
 rerū ignorantia. ut illi⁹ mētis
 tenebras mens hoīs que aliq̄
 nouit exhorreat. An etiā ipsa
 se nosse credenda ē. S; itenta
 nimis in eas res quas p̄ corpus
 sensus tanto maiore q̄nto no
 uore cepit delectatione senti
 re nō ignorare se p̄t. s; cogitāe
 se nō potest. Quanta porro
 intentione in ista q̄ foris sunt

sensibilia ferat uel hinc solū
conici potest qd̄ lūis hui⁹ hau-
riende sic auidā ē ut si quisq̄m
nun⁹ cautus aut nesciens quid
inde possit accidere nocturnū
lumen posuit ubi iacet ifans
in ea parte ad quā iacētis o-
culi possint retorqueri n̄ ceruix
possit inflecti. sic inde ei⁹ nō
mouet⁹ asperis ut nō nullos ex
hoc etiā strabones fieri nouei-
mus eam formā tenentibus
oculis quā teneris ac mollibz
consuetudo quodāmodo infixit.
Ita et in alijs corpis sensibz qn̄
tū sunt illa etas intentione se
quasi coartant aīe paruulorū.
ut quicquid per carnem offen-
dit aut allicit hoc solū abhor-
reant uehementer aut appetāt.
sua uero interiora nō cogitēt
nec possint amoneri ut hoc
faciant. qā nodū admonētis
signa nouerūt ubi p̄cipuū lo-
cū uerba optinēt. que sicut ali-
a prorsus nesciūt. **E**t autem
aliud sit nō se nosse. aliud nō
se cogitare iam in eodē volu-
mine ostendim⁹. **S**ed hanc
etate omittam⁹ que nec iter
rogari p̄t quid in se agatur
et nosip̄ eius valde obli-
sum⁹ hinc tantū certos nos
eē sufferit qd̄ cū hō de aīmi
sua natura cogitare potuerit
atqz iuenire qd̄ uerū ē alibi

nō iueniet qn̄ penes seipm̄. In-
ueniet aut nō qd̄ nesciebat. sed
unde nō cogitabat. **Q**uid enī
sciam⁹ si qd̄ est in m̄ā mēte nesci-
am⁹. cū oīa que sciam⁹ nō nisi
mēte scire possim⁹. **E**t mens
hoīs sine cogitatione sibimet
conspiciua esse nō possit. cap. vi.

Tanta est eū cogitatiois
uis ut nec ipā mens quo-
dāmodo se in consp̄tū suo ponat n̄
qn̄ se cogitat. ac per hoc ita ni-
hil in consp̄tū mentis ē n̄ unde
cogitatur ut n̄ ipā mens qua
cogitatur quicquid cogitatur
aliter possit eē in consp̄tū suo
nisi seipm̄ cogitando. **Q**uod
aut qn̄ se nō cogitat in consp̄-
tū suo non sit. cū sū seipsam
nūq̄m eē possit quasi aliud
sit ipā aliud consp̄tū ei⁹. iue-
nire nō possū. **H**oc quippe de
oculo corpis non absurde d̄
h̄p̄e quippe oculus loco suo est
fixus in corpe. aspectus autē
eius. in ea que extra sunt tē-
ditur et usqz ad sydera exten-
ditur. nec est oculus in con-
sp̄tū suo qn̄quidē nō conspi-
cit seipm̄ nisi speculo obiecto.
Unde iam locuti sumus
qd̄ nō fit utiqz quādo se mēs
in suo consp̄tū sui cogitatioē
constituit. **N**ūquid ergo ali-
a sui parte aliā suā partem
videt cū se consp̄tū cogitādo

cmj

sicut in alijs mēbris nris que
 sūt oculi alia nrā mēbra cōspi-
 rim⁹ que in nrō sūt ul' eē pnt
 conspctū. Quid dici absurdi⁹
 uel sentiri pōt. **U**n igit aufer-
 tur mens nisi a seipā. **E**t ubi
 ponitur in cōspctū suo. n̄ ante
 seipā. **N**on ergo ibi erit
 ubi erat qm̄ in cōspctū suo nō
 erat. quia hic posita iude sb̄
 lata est. **S**ed si conspicienda
 migravit. conspectura ibi ma-
 nebit. **A**n quasi gemiat ut
 et illic sit et hic id ē et ubi cō-
 spicere. et ubi cōspiri possit.
 ut in se sit cōspiciens. ante se
 cōspiciat. **N**ichil horū veritas
 nobis consulta respondet. qm̄
 qm̄ isto mō cogitam⁹ nō nisi
 corpm̄ fictas ymagines cogi-
 tam⁹ qm̄ mētem nō eē paucis
 certissimū ē mentibz a quibz
 pōt de hac re veritas consuli.
Proinde restat ut aliq̄ perti-
 nens ad eius naturā sit con-
 spctus eius etiā qm̄ se cogitat
 nō q̄ per loci spaciū. sed ī cor-
 poreā cōuersatione reuocet
 tū vero non se cogitat nō sit
 quidē in cōspctū suo n̄ de illa
 suis formetur aspēctus sed
 tū nouit se tanq̄ ipā sibi sit
 mēoria sui sicut multarū dis-
 ciplinarū p̄tus ea que nouit
 eius mēoria continētur. nec
 est inde aliquid in conspectu

mentis eius nisi vñ cogitat.
 cetera in archana quadā noti-
 cia sunt recondita que mēoria
 nūcupatur. **I**deo trinitatē sic
 cōmēdam⁹ ut illud vñ forma-
 tur cogitantis obtutus ī me-
 moria ponem⁹ ipām vero cō-
 formationē tanqm̄ ymaginēz
 quo inde imprimut⁹ ad illud qd
 utrūqz cōiūgit⁹ amorē seu vo-
 lūtatem. **M**ens igitur qm̄ cogi-
 tatione se conspiciat intelligit
 se et recognoscit. **G**ignit gō
 hūc intellectū et cognitiōnē
 suam. **R**es quippe īcorporea
 intellecta conspiciat et itelli-
 gendo cognoscit. **N**ec ita scire
 gignit istā noticiam suā mēs
 qm̄ cogitādo intellcā se cōspicit.
 tanqm̄ sibi ante īcognita fuit
 sed itā sibi nota erat quē admo-
 dū note sūt res que mēoria
 continētur etiā si nō cogitēt.
 qm̄ dicim⁹ hoīem nosse hrās
 etiā tū de alijs rebus non de
 lrīs cogitat. **H**ec autē duo gignens
 et genutū dilectione tria
 copulātur que nichil ē aliud q̄
 volūtās fruendū aliquid appe-
 tens ul' tenens. **I**deoqz etiam
 illis tribus noībus insinuādā
 putauim⁹ mentis trinitatē
 mēoria itelligētia voluntate.
Sed qm̄ mētem sp̄ sui mem̄is
 se sempz seipā intelligere
 et amare q̄ius non semp se

res luce rōne veras eē tūenit let
 tor nō quas veras eē credit
 ei qui sc̄psit sicut legit histo
 ria. sed quas veras eē etiam
 ip̄e tūenit siue ap̄d se siue in
 ip̄a mentis luce veritate. **¶**
 vero net amonitus valet ista
 contueri magna cecitate cor
 dis tenebris ignorācie dūcer
 sus est. altiore et meliore di
 uina ope indiget ut possit
 ad veram sapienciā peruei
 re. **¶** Inter hoc itaq; volui de co
 gitatione adhibere qualecū
 q; documētū quo posset ostē
 di quōd ex hys que mēoria cō
 tinetur recordantis acties ī
 formetur et tale aliqd gigna
 tur ubi homo cogitat quale ī
 illo erat ubi ante cogitatioē
 mēnerat. quia facilis di
 noscit qd̄ tpe accedit et ubi
 parens prolem spatio tps
 antecedit. **¶** Nam si nos refera
 mus ad interiorē mētis mēo
 riā qua sui memūt et mteio
 rem intelligētiā qua se ītel
 ligit et interiorē volūtatē
 qua se diligit. ubi hec tā si
 mul sūt et simul semp̄ fuerūt
 ex q̄ eē ceperūt siue cogitaretur siue nō
 cogitarentur. indebit quidē
 ymago illi trinitatis et ad
 solam mēoria pertinere. sed
 quia ibi verbū eē sine cogita
 tione nō p̄t. cogitam̄ em̄

omē qd̄ dicim̄ etiā cū illo ī
 teriore verbo qd̄ ad nullius
 gentis pertinet linguā in tri
 bus potius illis ymago ista
 cognoscit. memoria scilicet
 intelligētia volūtatē. **¶** Hāc
 aut̄ nūc intelligētiā dico qua
 intelligim̄ cogitantes. id est
 qm̄ eis repertis que mēorie
 presto fuerāt sed nō cogita
 bant̄ cogitatio m̄a format̄.
 et eam volūtatē siue amorē
 uel dilectionē que istā pro
 lem p̄ntēq; cōiūgit et quodā
 mō utrisq; cōis est. hinc fac
 tū est ut etiam per exteriora
 sensibilia que per oculos car
 nis videntur legētū ducere
 tarditatem in xi. scilicet lib̄
 atq; inde cū eis ingrederer ad
 hoīs interioris eam potentiā
 qua ratiocinatur de tyalib; re
 bus differens illā principalit̄
 dnāntē q̄ cōtemplat̄ eternas
 atq; id duob; volūtib; egi. xij.
 utrūq; discernēs. quoz unū ē
 superius alterū inferior qd̄
 superiori eē subditū debet xij.
 autē de munē inferioris qd̄
 humanar. rez scientia salubri
 ter continetur. ut in hac tpa
 li vita id agam̄ quo cōsequa
 mur eternā. q̄nta potui veri
 tate ac breuitate differui. qm̄
 quidē rem tam multiplicē at
 q; copiosam multoz atq; m̄g.

¶ *Prā qdā eoz p̄uenit cognitiōez*

vere sunt in hac mortalitate idō
bñ uiuūt ut bñe milla que di
uinitus promittit̄ ī mortalita
te uiuatur. Hec atq; huiusmodi
habent in tpe ordinē suū in q̄
nobis trinitas medue. uisiois
et amoris facilius appebit̄. *dis*
centiū. Sūt enī cognoscibilia
et anq̄m cognoscant̄ suāq; cog
nitiōē in discentibus gignāt.
Sūt autē ul' in locis suis uel q̄
tpe p̄terierūt q̄uis q̄ p̄terierūt
non ip̄a sunt sed eoz quedam
signa p̄teritorū quibz uisibz uel
auditis cognoscantur fuisse
atq; transisse q̄ signa uel ī lo
cis sita sunt sicut monūmēta
mortuoz et quetūq; filia uel
in hīs fidedignis sicut ē oīs
grauis et approbande aucto
ritatis historia uel in aīnis
eoz qui eam iā mouerunt.
Eis quippe iam cōpta uel nota.
et alijs utiq; sūt noscibilia q̄
sciētiā p̄uenērūt et qui ea
nosse illis quibus nota sūt.
docentibz p̄nt. *Erue oīa et*
q̄m discūtur quandā faciūt
trinitatē specie sua que nos
cibilis fuit etiā anteqm̄ nos
teretur eiq; adiūta cognitiōe
discretis que tūc eē incipit
q̄m discitur ac tertia uolūta
te que utriūq; cōiūgit et cū
cognita fuerint alia trinitas
dū recolūtur fit. iam itēius

in ip̄o aīo ex hīs ymaginibus
que cū discretent̄ sunt ipresse
ī mēoria et in formatione co
gitationis ad ea cōuerso reor
dantis asprū et ex ea uolūtate
que tertia duo ista cōiūgit. *Et*
uēo que oriūtur in aīo ubi nō
fuerūt sicut fides et cetera
huiusmodi. et si aduenticia
uidentur cū doctrina inserū
tur nō tamē foris poīta ul' fo
ris parata sūt sicut illa que cre
dūtur. sed intus dīno in ip̄o
aīo eē ceperūt fides eī non
est qd̄ credit̄ sed qua credit̄
et illud credit̄ illa conspicit̄.
Tamē quia eē cepit in aīo qui
iam erat aīm̄ anteqm̄ ī illo
ista eē cepisset aduēticiū qd̄
dam uidetur et in p̄teritis habe
bitur qm̄ succedēte specie iam
eē desisterit aliāq; nūc fīnita
tem facit p̄ suā p̄nciā. retēta.
cōspecta. dilecta. aliā tūc fan
et per qd̄dā sui uestigiū. quod
in mēoria p̄teriens dereliquit
sicut iam supradictū est. An uir
tutes quibz ad eternitatē ten
duntur desitire sūt cū ad eter
nitatem p̄duxerit Cap. IX.

Utrū autē tūc etiā uirtutes
quibus in hac mortalita
te bñ uiuatur quia et ip̄e incipi
unt eē in aīo qui cū sine illis
prius eēt tñ aīm̄ erat desinat
eē cū ad eterna p̄duxerint nō

xiii.

tum oya que huic mortali vite sunt necessaria. sicut fides ad qua referenda sunt que in pteritis habebuntur. et alia nuc faciunt trinitate cu ea pntia tenemus. aspiciamus amam. alia tuc factura sunt cu ea no ee sed fuisse per quedam eoz vestigia que ptereudo in meoria derelinquet repiem. quia et tunc trinitas erit cu illud quale cuqz vestigiū et meoriter retinebitur et agnosctur veraciter et hoc utruqz tercia voluntate uigetur. **De cognoscibilibz tpalibz quoz alia cognitione nrām pueiunt. alia nō pcedūt. Cap. x.**

In omī istay quas cōmeda uim tpalū rerū sriā quedā cognoscibilia cognitionē iter positione tpris antecedūt si cut sunt ea sensibilia que iā erant in rebus anteqm cognoscerentur uel ea oīa que per hystoriā cognoscuntur. que dam vero simul esse incipiunt. uelut si aliquid uisibile quod oīno nō erat ante oculos nrōs oriatur cognitionē nrām utiqz non pcedit. aut si aliquid sonet ubi adest auditor simul profecto incipuit ee. simulqz desinūt et sonus et ei9 audit9

Verūtamenē siue tpe pcedēna. siue simul ee incipiēna cognoscibilia cognitionē gignūt non cogitatione gignūtur. Cognitione uero fīa tū ea que cognoscim9 posita in meoria recordatione reuifit tur. quis nō uideat priore ee tpe in meoria retentioēz quam in recordatione uisionē et hui9 utruisqz terna uolūtate uictionē. Porro autē i mente non sic est. Neqz ei aduenticia sibi ipsa est. et qī ad seipām que iam erat aut uenerit aliūde eadē ipā q nō eāt a nō aliūde uenit. s i seipā q iā nō eāt. nata sit ea ipā q nō eāt sic i mēte q iā erat out fides q nō erat. aut post cognitionē sui recordando seipām uelut in meoria sua constitutā uidet qī nō ibi fuit anteqm seipām cognosceret tū profecto ex quo esse cepit nūqm sui meimisse. nūqz se intellige. nūqm se amare destitit sicut iam ostendim9 ac p hoc qm ad seipām cognitione cōuertit fit tntas in qua iam et uerbū possit intelligi. formatur quippe ex ipā cogitatio uoluntate utruqz uigente. Ibi ergo magis cognoscenda est ymagō quā querim9. **An semp memoria pteritay rez sit**

an ues etiā p̄sentiū. Cap. xi^m

Sed dicit aliq̄s. Non ē ista
mēoria qua mens sui me-
minisse perhibetur que sibi se-
p̄per est p̄sentiū. Memoria ē
p̄teritorū est nō p̄sentiū. Nam
quidā cū de uirtutibz agerēt
in quibus est etiā tullius.
in tria ista p̄uidentia d̄uise.
rūt mēoriā intelligētiā. p̄-
uidentia. mēoriā scilicet p̄-
teitis. intelligētiā p̄ntibus.
p̄uidentia rebus tribuētēs
futuris. quā nō habet certā
nisi p̄stij futurorū qd̄ non est
mūnus hoīm nisi detur de
sup̄ ut p̄phetis. Vñ sc̄ptiā sa-
piē de hoībz agens. cogitaci-
ones inquit mortalū timide
et incerte p̄uidentie nr̄e.
Mēoria uero de p̄teitis et
intelligētia de p̄ntibus certa
est. sed p̄ntibus utiqz ī corpali-
bus rebus nam corpales cor-
paliū p̄ntes aspectibz sūt ocu-
lorū. Sed qui dicit mēoriā non
ēē p̄ntiū attendat quēadmo-
dū dictū sit in ip̄is sc̄laribus
lris ubi maioris cure fuit uer-
borū integritas qm̄ ueritas
rerū. Nec talia passus uixes
oblitus ue sui est p̄thacus dis-
crimine tanto. Virgili⁹ enī
cū sui oblitū non diceret uix
en qd̄ aliud intelligi uoluit.
nisi qd̄ mēinerat sui. Cū sibi

ergo p̄ns eēt. nullo mō sui mēi-
nisset. nisi et ad res p̄ntes me-
moria pertineret. **Qua p̄p̄**
sicut in rebus p̄teritis ea me-
moria dicit^r qua fit ut ualeāt
recoli et recordari. sic in p̄nti
qd̄ sibi est mens mēoria sine
absurditate dicenda ē qua sibi
p̄esto est. ut sua cogitatione
possit intelligi et utriūqz sui
amore cōiūgi. **Qua facultate
mens rōnalis obtineat ut in
ea dei ymago reflyndeat cap. xii.**

Hec igitur trinitas mētis
non p̄ptēa est dei ymago
qua sui meminit mens et in-
telligit ac diligit se. sed qua
p̄t etiā mēinisse et intellige-
re et amare a quo facta est. **Et**
cū facit sapiens ip̄a fit. Si autē
non facit etiam cū sui mēinūt
seqz intelligit ac diligit stulta
est. **Mēinerit itaqz dei sui ad
cui⁹ ymagine⁹ facta est. eūqz
intelligat ac diligit. Et ut
breuius dicam. colat deū non
factū cui⁹ ab eo capax fr̄a est
et cuius particeps eē p̄pter
qd̄ sc̄ptū ē. Ecce dei cultus ē
sapientia et nō sua luce sed
sūme illi⁹ participatione sa-
piens erit atqz ubi eterna. ibi
btā regnabit. Sic enī dicit^r
ista sapiētia hoīs ut etiā dei
sit. Tunc enī uera est. Nam
si hūana est uana est. **Uer****

.xiii.

non ita dei qua sapiens e ds
 neq; eni participatioe sui
 sapiens est sicut mens par
 ticipacione dei. sed. sed que
 admodu dicitur etia iusticia di
 no solu illa qua ipe iustus e.
 sed qua dat hoī cū iustificat
 impiū. Quā i comedas apls aut
 de qbusda. Ignorates ei dei iustiaa et
 sua iusticia volētes iusticie di
 nē sibi sibi. Sic ei dicit etia de qbusda pt.
 Ignorates di sapiāz / sua volētes iusticie

lecti. Est igitur natura nō frā
 que fecit omēs ceteras mag
 nas paruasq; naturas eis q̄s
 fecit sine dubio prestancior. ac
 per hoc hec etia de qua loqui
 mur rōnali et mtellaiūli que
 hoīs mēte ē ad ei⁹ qui eā fecit
 ymaginē frā. Illa autē ceteris
 natūa p̄stāncior dē ē. et ē q̄dem
 nō longe posita ab vnoquoq;
 nr̄m sicut apls dicit aduigēs.
 in illo enī uiuim⁹ et mouem⁹
 et sum⁹. Qd si scdm corp⁹ di
 ceret etiam de isto corporeo
 mūdo posset mtelligi. Nam
 et in illo scdm corpus uiuim⁹
 et mouemur et sum⁹. Unde
 scdm mēte que facta ē ad
 eius ymaginē debet hoc ac
 tūp excellenciore quodā co
 demq; nō visibili sed itelligi
 bili mō. Nā quid nō est in
 ipō de q̄ diuine sc̄ptū ē. qm̄

ex ipō et per ipm̄ et in ipō sē
 oīa. Proinde si in ipō sūt oīa
 in quo tandē possūt uiuē
 que uiuūt et moueri q̄ mo
 uent⁹ nisi in quo sūt. Nō tñ
 omēs cū illo sūt eo mō quo
 ei dictū est ego semp̄ tecū.
 n̄ ipē cū oībus eo mō q̄ dñs uo
 bisca dicitur mag⁹ itaq; hoīs miseria
 ē cū illo nō eē. sine q̄ nō p̄t eē. In q̄ ei
 ē pauldubio s̄i t̄ nō ē. Et tñ si ei⁹ mē
 nit etiāq; nō mtelligit neq;
 diligit. cū illo nō est. Qd
 aut quisq; penitus obliuif
 citur nec cōmoneri ei⁹ uti
 q; potest. **De remiscencia
 in deū au⁹ semp̄ capax est
 mentis natura. Cap. xiii.**

Oe visibilibz rebus ad
 hanc rem sumamus
 exemplū. Dicit tibi quispiā
 quē non recognoscis. Nosti
 me? Et ut cōmoneat. dicit
 ubi. qm̄. quō tibi inotuit. Oī
 busq; adhibitis signis quibz
 in mēoriā reuocaris si non re
 cognoscis ita iam oblitus es
 ut oīs illa noticia penitus de
 leta sit aiō. nichilq; restat ali
 ud. nisi aut credas ei qui tibi
 hoc dicit qd aliqui cū noue
 ras. aut ne hoc quidē si fide
 dignus tibi esse qui loquitur
 nō uidet. Si aut remiscēis
 profecto redis in mēoriā

huānā

tuā et in ea iuenis qd' non fuerat penitus obliuione deletū. **R**edeamus ad illud pp' qd' adhibuim' huāne cōuersationis exemplū. **I**n cetera psalm' non'. **C**ōuertantur inquit p'adres ī infernū. omēs gentes que obliuiscuntur deū. **P**orro autē uicesim' prim' cōmēdā bilitur inquit et cōuertēt ad dnm̄ uniuersi fines terre. **N**on igitur sic erant oblite ille gentes deū ut eius nec cōmemorate recordarentur. **O**bliuiscēdo autē deū tāqm̄ obliuiscendo uitā suā cōuerse fuerant in mortem hoc est in infernū. **C**onmemorate uero cōuertūt ad dnm̄ tanqm̄ r'iuiscētes remiscendo uitā cui' eas habebat obliuio. **I**te legit' ī nonogesimo tertio. **I**ntelligite nuē qui īsipientes estis. in pp'lo et stulti aliqm̄ sapite. qui plantauit aurem nō audiet et reliqua. **E**is eī dnm̄ est qui deū nō intelligendo de illo uana dixerūt. **D**e dilectioē autē dei plura repiūt in diuina eloquiū testioia. **I**bi em̄ et illa duo cōsequēt' intelligūtur. quia nemo diligit cui' nō meīnit. et qd' penitus nescit un̄ est illud

notissimū p'cipuūq' p'ceptū diliges dnm̄ deū tuū. **S**ic ita q' condita ē mens huāna. ut nūqm̄ sui nō meīnerit nūq' se non intelligat. nūqm̄ se nō diligit. **S**ed qm̄ qui odit alique nocere illi studet non īmerito et mens hoīs qm̄ sibi nocet odisse se dī. **N**escies em̄ sibi uult male. dū non putat sibi obesse qd' uult. **S**ed tamē male sibi uult qm̄ id uult qd' obsit sibi. un̄ illud scptū est. **C**ui diligit īiquitatē odit aiām suā. **C**ui go se diligere nouit deū diligere nouit. **C**ui uero nō diligit deū etiam si se diligit quod ei naturaliter mditū est. tñ nō īcōuenienter odisse se dicit' cū id agit qd' sibi aduersatur et seipm̄ tanqm̄ suus īmīcus īsequitur. **C**ui profecto est error horrendus. ut tū oēs sibi p'desse uelint. multi non uelint facere msi qd' eis p'nciosissimū sit. **S**imilem morbum mutor' aiāluū cū poeta describeret inquit. **D**ij melioā p'is errorēq' hostibz illum disassos nudis laniabant dentibus artus. **C**ū morbus ille corpis fuerit. cur dixit errorem. msi quia oē animal cum sibi natura con-

filiatū sit ut se custodiat q̄ntū
 p̄t. talis ille erat morbus. ut
 ea quoz salutē appetebat sua
 mēbra lamarent. Cū autem
 deū diligit mens. et sicut
 dictū est consequenter eius
 mēnt eūq̄ itelligit. recte
 illi de pximo suo precipitur
 ut eū sicut se diligit. **Itē** eū
 se nō puerse sed recte diligit
 cū deū diligit cui⁹ p̄ticipa
 tione ymago illa nō solumē
 vez etiam ex vetustate reno
 uatur. ex deformitate refor
 matur. ex infelicitate b̄tifica
 tur. **Quis** enī se ita diligit ut
 si alitruū p̄ponatur malit oīa
 que infra se diligit perdere
 qm̄ p̄ire. tñ sup̄iore deserendo
 ad quē solū posset custodire
 fortitudinē suā. eoq̄ frui lu
 mine suo cui canitur in psal
 mo. **Fortitudinē** meā ad te cus
 todiam et in alio. **Accedite** ad
 eū. et illūianū. sic infirma et
 tenebrosa facta est. ut a se q̄q̄
 ip̄a in ea que nō sūt qd̄ ip̄a et
 in quibz sup̄ior est ip̄a ifelici
 us labet^r per amores quos
 nō valet vince^r et errores a
 quibz non videt qua redire
Unde iam deo miserāte peni
 tens clamat in psalmis. **De**
 seruit me fortitudo mea et
 lumē oculoz nō est meū. **Nō**
 tamē in hys tantis infirmita

tis et erroris malis amittere
 potuit naturalē mēdiā et i
 tellectū et amorē sui. **Ad** qd̄
 merito dici potuit quod sup̄
 cōmēozauū qm̄q̄ in ymagiē
 dei ambulet hō tamē vane cō
 turbatur. thezaurizat et igno
 rat cui cōgregabit ea. **Cui** eū
 thezaurizat. nisi quia fortitu
 do eius deseruit eū. p̄ quā d̄m
 habens rei nullū indigeret.
Et cur nescit cui cōgregauit
 ea. nisi quia lumē oculoz ei⁹
 nō est cū eo. **Et** ideo nō videt
 quid veritas ait. stulte ac noc
 te aiām tuā repetit abs te. her
 que p̄parasti cuius erūt. **Et** eti
 am praua mēs nec mēdiā sui careat / **ḡm̄ nōc**
n̄ cogitatione n̄ amore cap. xiii.

Qerūtū quia talis etiā in
 ymagine ambulat hō et
 habet mēdiā et intellectū et
 amorē sui hoīs mens. si ei
 maifestaretur qd̄ utrūq̄ h̄re
 nō posset et unū e duobz per
 mitteret^r elige^r altz p̄ditur^r. a
 thesauros q̄s cōgregauit a mētē q̄s
 usq̄ adeo nō h̄t mētē. ut thesau
 ros mallet habere qm̄ mētē.
Thesauri enī possūt mentem
 plerūq̄ subuertere. et mens
 que thesauris nō subuertitur
 sine ullis thesauris facilius
 et expeditius p̄t viuē. **Quis**
 vero ullos thesauros nisi per
 mentē poterit possidere. **Si**

enī puer infans quīus ditissim⁹
 natus cū sit dñs oīm que iure
 sūt eius nichil possidet mēte
 sopita q̄ nā tandē nō q̄sqm
 quicqm mēte possidebit amis-
 sa. Sed de thesauris quid lo-
 quor qd̄ eis quilibz hoīm si
 talis optio pponatur maui-
 carere qm̄ mente cū eos ne-
 mo pponat neō cōparet lū-
 bus corpis quibus non au-
 rarus quisqz homo. sed oīs
 homo possidet celū. per lu-
 mina enī corpis quisqz possi-
 det quicquid libent⁹ uidet. Er-
 go si tenere utrūqz nō pos-
 sit et altutrū cogatur amit-
 tere. nō thesauros q̄ oculos
 malit. Et tñ si ab eo simili
 conditione queratur utrū ocu-
 los malit amittere an mēte.
 quis mēte nō videat eū ocu-
 los malle qm̄ mēte. Mens
 quippe sine oculis carnis hu-
 mana est. oculi autē carnis
 sine mēte beluini sūt. Quis
 porro nō hoīem sed malit eē
 etiā carne cecū qm̄ beluam
 videntē. Hec dixi ut etiā
 tardiores qm̄us breuit⁹ cō-
 memorantur a me in quoz
 oculos uel aures hec lrē p-
 uenerint. qm̄tū mens diligit
 serpām etiā infirma et errās
 male diligendo atqz sectādo
 que sunt infra ipām Dilige

porro serpām nō posset si se oī
 no nesciret. id est si sui nō me-
 minisset nec se intelliget. q̄
 in se ymagine dei tam po-
 tens est ut ei cui⁹ ymago ē
 valeat inherere. Sic em̄ ordi-
 nata est naturarū ordme nō
 locoꝝ. ut supra illā nō sit nisi
 ille. Deniqz cū illi penitus
 adhererit unus erit spūs. Cui
 rei attestatur ap̄ls dices. qui
 autē adheret dño unus spūs
 est accedente quidē ipā ad
 participationē nature veri-
 tatis bñitudis illi⁹ nō tamē
 crescente illo in natura veri-
 tate et bñitudine sua. In illa
 itaqz natura cui feliciter adhe-
 serit imutabile videbit omē
 qd̄ uiderit. Tūc sicut ei dīna
 scptiua promittit. satiabit⁹ in
 bonis desiderū eius bonis
 imutabilibz ipā trinitate deo
 suo cui⁹ ymago est. **De mu-
 tabilitate mentis huāne qua
 fit ut sicut misera frā est ex
 btā ita btā possit eē ex misera**

Et ne usq̄a deicep̄ m̄. xv.
 violetur erit in abston-
 dito vultus eius tanta
 ubertate eius impleta ut eā
 nūqm̄ patāre delectet. Se ip-
 sam vero nūc qm̄ videt non
 aliquid imutabile videt. Ad
 ideo certe nō dubitet. qm̄ mi-
 sera est et btā eē desiderat nō

ob aliud fieri sperat hoc posse nisi quia est mutabilis. Nam si mutabilis non esset. sicut ex beata misera. sic ex misera beata esse non posset. Et quid eam fecisset miseram sub omnipotente et bono domino? nisi peccatum suum et iustitiam domini sui? Et quid eam faceret beatam nisi meritum suum et premium domini sui? Sed et meritum eius gratia est illius. cuius premium est eius beatitudo. Iustitia quippe sibi dare non potest. quam perditam non habet. Hanc enim cum homo conderet accepit. et peccando utique perdidit. accepit ergo iustitiam propter quam beatitudinem accipere mereatur. Unde veraciter ei dicitur ab apostolo quasi de suo bono superbiere incipienti. Quid enim habes quod non accepisti? Si autem et accepisti quid gloriaris quasi non accepisti? Non autem bene recordatur domini sui spiritus eius accepto. sentit omnino quod hoc discit intimo magisterio non nisi eius gratuito effectu posse se surge. non nisi suo voluntario defectu cadere potuisse. Non sane remittitur beatitudinis sue. fuit quippe illa et non est eius quia ita penitus oblita est. ideoque non commemorari potest. Credit autem de illa fide dignis hominibus dei

sui per eius prophetas conscriptis narrantibus de felicitate paradisi atque illud premium et bonum hominis et malum historica traditione indicantibus. Dominum autem dei sui remittitur ille quippe semper est non fuit et non est nec est et non fuit. sed sicut nunquam non erit ita nunquam non est et ubique totus est. propter quod ista in illo et vivit et movetur et est et ideo eius remissa potest non quia hoc recordatur quod eum noverat in adam aut alibi alicubi ante huius corporis vitam. aut cum premium facta est. ut transferretur huic corpori. nihil enim horum omnino reminiscitur quicquid eorum est. oblivione deletum est. sed commemoratur ut convertatur ad dominum tanquam ad eam lucem quam etiam cum ab illo auerteretur quodammodo tangebatur. Nam hic est quod etiam impii cogitant et nitentur et multa recte reprehendunt recteque laudant in hominum moribus. Quibus eam tandem regulis indicant nisi in quibus vident quemadmodum quisque vivere debeat etiam si non ipsi eodem modo vivunt. Ubi eas vident? Neque enim in sua natura cum profundubio mentes ista videant eorum quia mentes constent esse mutabiles. has vero regulas immutabiles videant quoscumque

m eis et hoc potuit videre. nec in abdito sue mentis. cum ille regule sint iusticie mentes vero eorum esse constet iniustas. **U**bi nam sunt iste regule scripte ubi quid sit iustum et iniustus agnoscat ubi cernit habendum esse quod ipse non habet. **U**bi ergo scripte sunt nisi in libro lucis illius qui veritas dicitur. ubi omnis lex iusta describitur et in cor hominis qui operatur iusticiam. non migrando sed tanquam imprimeudo transfertur sicut ymago ex anulo. et in cera transit et anulum non relinquit. **Q**ui vero non operatur et tamen videt quid operandum sit ipse est qui ab illa luce auertitur a qua tangitur. **Q**ui autem non videt quem admodum sit videndum. excusabilis quidem peccat quia non est transgressor legis incognite. sed etiam ipse splendore aliquotiens ubique presentis veritatis attingitur quando ammonitus confitetur. **De reformatione mentis ad ymaginem dei et quot modis spiritus appellatio diuersis assignatur.**
Qui vero in naturis capit xvi. meditati conuertitur ad dominum ab ea deformitate qua per cupiditates seculares conformabatur huic seculo refor-

matum ex illo audientes apostolus dicitur. nolite conformari huic seculo sed reformamini in nouitate mentis vestre ut accipiat illa ymago ab illo reformari a quo formata est. **N**on enim reformare sensum potest sicut potuit deformare. **D**icit etiam alibi. **R**enouamini spiritu mentis vestre et induite nouum hominem. eum qui secundum deum creatus est in iusticia et sanctitate veritatis. **Q**uid autem ait secundum deum creatum. hoc alio loco dicit ad ymaginem dei. **S**ed peccando iusticiam et sanctitatem veritatis amisit propter quod. hec ymago deformis et decolor facta est. hanc recipit cum reformatur atque renouatur. **Q**uid autem ait spiritum mentis vestre non ibi duas res intelligi voluit quia aliud sit mens. aliud spiritus mentis. sed quia omnis mens spiritus est. non autem omnis spiritus mens est. **E**st enim spiritus et deus qui renouari non potest quia non veterascere potest. **D**icitur spiritus etiam in homine qui mens non sit. ad quem pertinent ymaginatioes similes corporum. **D**e quo dicit ad corinthios ubi dicit. **I**n autem orauero lingua spiritus meus orat. mens autem mea infructuosa est. hoc enim ait quoniam id quod dicitur non intelligit

quia n̄ dicitur p̄t nisi corporaliū
 votū ymagine sonū ous sp̄t
 cogitatione p̄ueniāt. Dicitur
 et hoīs aiā sp̄t. Vñ ē ī euā
 gelio et inclinato capite tra
 didit sp̄m quo significata ē
 mors corporis aiā exeūte. Di
 citur spiritus etiā p̄toris q̄
 m ecclesiaste libro salomōis
 aptissimi me sc̄ptū ē ubi ait. **Et**
sc̄it sp̄t filioꝝ hoīs. si ascendet
ip̄e sursum. et sp̄us p̄toris si
descendet ip̄e deorsū m̄ trā
Scriptū est etiā m̄ genesi ubi
dicit diluuiū mortuā uniu
sam fuisse carnē que habe
bat m̄ se sp̄m vite. Dicit sp̄t
etiā ventus res aptissime
corporalis vñ illud est ī psal
m̄is. Ignis grando nix gla
cies sp̄t tempestatis. Quia
ergo tot modis d̄r sp̄t. sp̄m
mentis dicit voluit eū sp̄m
que mens vocat. sicut ait
etiā idē apl̄s m̄ expoliatioē
corporis carnis. Non duas res
utiq; intelligi voluit quasi
aliud sit caro. aliud sit corp⁹
carnis. sed quia corpus ml̄
tax rex nomē est quax nlla
cara est. nam multa sūt ex
cepta carne corpa celestia et
corpa terrestria. corpus car
nis dixit corpus que caro
est. Sic itaq; sp̄m mentis
eū sp̄m que mens ē alibiq;

ap̄tus etiā ymagine noīam̄t.
 sc̄licet alijs verbis idip̄m pre
 capiens. **Expoliātes uos iqt̄**
veterē hoīez tū artibz suis īdu
ite nouū qui renouatur ī ag
nitioe dei sc̄dm ymagiēz ei⁹
qui creauit eū. Et d̄ ibi ḡo le
gitur induite nouū hoīez q̄
sc̄dm deū creatus ē hoc isto lo
co induite nouū hoīez qui re
nouatur sc̄dm ymagine eius
q̄ creauit eū. Ibi aut̄ ait sc̄dm
deū. hic vero sc̄dm ymagine
eius qui creauit eū. Pro eo
vero qd̄ ibi posuit m̄ iusticia
et sanctitate veritatis hoc po
suit hic m̄ agnitioe dei. fit
ḡo ista renouatio reforma
tiōq; mentis sc̄dm deū ul̄ se
cūdū ymagine dei. Sed ideo
dicit sc̄dm deū. ne sc̄dm aliā
creaturā fieri putet. Idō aut̄
sc̄dm ymagine dei ut m̄ ea re
intelligatur fieri hec renoua
tio ubi est ymago dei. id ē m̄
mēte quēadmodū dicitur se
cūdū corpus mortuū nō sc̄dz
sp̄m eū qui de corpe fidelis et
iustus abscedit. Et d̄ eī di
ctim⁹ sc̄dm corpus mortuū n̄
corpe ul̄ m̄ corpe. nō aiā ul̄
m̄ aiā mortuū. Aut si dicitur
sc̄dm corpus ē pulcher a sc̄dz
corpus fortis nō sc̄dm aiā. qd̄
ē aliud qm̄ corpe nō aiā pulch
er aut fortis ē. Et īnuābiliter

in eadē ymagine cūiformamur.
 de glā in gloriā tāqm̄ a dñi spū
 ritu hoc est qd̄ fit de die ī die
 bene proficientibz. apls aut̄ io
 hānes. **Dilāssimū** iqt̄. nē filij dei
 sum⁹ et nōdū apparuit qd̄ erim⁹.
Scim⁹ qā cū apparuit siles ei erim⁹.

qm̄ videbimus eū sicuti est **posse hoīez**
enā corpe ymagine dei accipi
scdm̄ qd̄ verbū caro factū est
cu⁹ īmortalitati omēs facti
conformabūtur. Cap̄ xvij.

Hinc apparet tūc in ista
 ymagine dei fieri ei⁹ ple
 nam similitudinē qñ ei⁹ ple
 nā p̄cipit visionē. qñqm̄ pos
 sit hoc a iohāne aplō etiam
 de īmortalitate corpis dñi vi
 deri. Et in hac quippe similes
 erim⁹ deo. sed tm̄mō filio qā
 solus in trinitate corpus acce
 pit in quo mortuus resurrex̄.
 atq; id ad sup̄na p̄uexit. Nā
 dī etiā ista ymago filij dei in
 qua sicut ille īmortale corpe
 habebim⁹ conformes facte
 in hac parte nō p̄s ymagi
 nis aut spūs sancti. sed tm̄mō
 filij. quia de hoc solo legitur.
 et fide samissima accipit ver
 bū caro factū ē. p̄ter quod
 apls quos ante inquit p̄sti
 uit et p̄destinauit confor
 mes ymaginis filij sui. ut sit

ipē p̄mo gemitus in multis fra
 tribz. **Humogemitus** utiq; a
 mortuus scdm̄ eūdē aplz. **Qua**
 morte seminata est caro eius
 ītōtumelia. resurrexit ī glā.
Scdm̄ hac ymagine filij. cui
 p̄ īmortalitatē conformam⁹
 in corpe etiā illud agim⁹ qd̄
 itē dicit idē apls. **Sicut** porta
 uim⁹ ymagine terreni. porte
 mus et ymagine eius qui
 de celo est ut scilicet q̄ scdm̄
 adā mortales fuim⁹ scdm̄
 xp̄m̄ īmortales nos futuros
 fide vera et spe certa firma
 qz teneam⁹. **Hic** etiā nūc eam
 dem ymagine portare possu
 mus nōdū in visione sed in
 fide nōdū in re sed in spe
 De corpis quippe resurrec
 tione tunc loquebatur apls
 cū hec diceret. **Qua sui pte**
homo ad ymagine et filitu
dinē dei factus sit ad quam
proficiēdo renouatur cap̄. xix.

AT vero illa ymago
 de qua dictum ē facia
 mus hoīem ad ymagine et
 similitudinē nrām quia nō
 dictū est ad meā uel ad tuā
 ad ymagine trinitatis factū
 hoīez credim⁹ et qñta potui
 mus īuestigatione cōprehē
 dim⁹. Et ideo scdm̄ hac poti⁹

et illud intelligendū ē qd̄ aut
ap̄ls iohānes similes ei eri
mus qm̄ videbim⁹ eū sicuti
est. quā et de illo dixit de qd̄
dixerat filij dei sum⁹ et imor
talitas carnis illo p̄ficietur
momento resurrectionis de
quo ait ap̄ls paul⁹. In ictu
oculi in nouissā tuba. canet
em̄ tuba et mortui resurgēt
īcorrupti et nos imutabim⁹
In n̄pō nāq; ictu oculi ante iū
dicū resurget in virtute in
īcorruptione in gloria corp⁹
sp̄itale qd̄ nūc semiat ī infir
mitate corruptione. cōtume
lia. corpus aīale. ymago v̄o
que renouat in spū mentis
in agnitione dei nō extēius
sed interius de die in diē
ip̄a p̄ficiet visione que tūc
erit post iudiciū facie ad fa
cie m̄t̄ aut̄ profiat p̄ specu
lū in emigmate. **H**ic cuius
p̄fectionē dictū intelligēdū
est similes ei erim⁹ qm̄ vi
debim⁹ eū sicuti ē. **H**oc em̄
domū tūc nobis dabit̄ cum
dictū fuit **V**enite b̄ndicti
p̄ris mei. possidete pat̄i vo
bis regnū. Tūc quippe tol
letur ip̄ius ne videat clari
tate d̄m̄. qm̄ ibūt̄ sinistri in
supplicū eternū. eūtibz dex

tris in vitā eternā. **H**ec ē aut̄
sicut ait veritas vita eterna ut
cognoscant te īquit v̄m̄ v̄er
deū. et quē misisti d̄m̄ xpm̄.
Hanc cōtemplatiuā sapiēciam
quā p̄pue puto in h̄ris s̄is ab s̄ia
distinctā sapiētiā m̄ltupari dū
taxat hoīs que quidē illi non
est nisi ab illo cui⁹ participat
vere sapiens fieri mens ratio
nalis et intellectualis p̄t. ac
ro cōmēdas in fine dialogi or
tensij q̄ nobis inquit dies noc
tesq; considerātibz acuetibzq;
intelligētiā que est mentis ac
es cauētibzq; ne qm̄ illa hebes
cat. id ē in p̄h̄ia viuētibz mag
spes est. aut si hoc qd̄ sentim⁹
et sapim⁹ mortale et caducū
est. iocūdū nobis p̄fūctis mū
neribus huānis occasū neq;
molestam extinctionē et q̄si
quietē vite fore. aut si ut an
tiquis p̄his. hysq; maximis
longeq; clarissimis placuit e
ternos aīos ac diunos habe
mus sic existimādū ē quo ma
gis h̄ij fuerint semp̄ in suo cur
su id ē in rōne et t̄uestigandi
cupiditate et quo minus se
admissuerit atq; īplicauerit
hoīm vitijs et erroribz hoc
h̄is faciliore āstensum et re
ditū in celū fore. **D**em̄de ad

dens hanc ipsam clausulam
 repetendo sermonem qz finies.
 qua ppter inquit ut aliqui ter
 minetur oro. si aut extigui
 tranquillu volum? cu hys arti
 bus vixerim? aut si ex hac
 in alia. aut paulo meliorem
 domu sine mora demigrare
 in hys studijs nobis ois opa
 et cura ponenda e. **Hinc** miror
 hoim tanti igenij pfunctis
 muneribz huamns hoibz i phia
 viuētibz que cōtēplatioē ver
 tatis btoē facit iocūdū pmitte
 occasū si hoc qd sentim? et sa
 pim? mortale et cadurū est
 quasi hoc mouatur et inter
 cidat qd diligebam?. sed po
 tius qd atrocit? oderam? ut
 iocūdus nobis sit eius occa
 sus. verū hoc nō didicūt a
 phis quos magnis laudibz
 pūcat. sed ex illa noua acha
 demita ubi ei dubitāe etiā
 de rebus maifestissimis pla
 cuit ista sentēna redolebat
 a phis aut sicut ipē confitet
 maximis longe qz clarissis
 eternis eē aīmos accepit
Eterni quippe aīmi nō iron
 ueienter hac exhortatione
 excitātur ut in suo cursu re
 periatū cū venerit vite
 hui? extremū id ē i rōne
 et iuestigandi cupiditate.

minusqz se admisceant atqz
 implent omni vicijs et erroru
 bus ut eis facilior sit regres
 sus ad deū. **Hed** iste cursus
 qui cōstitut? in amore atqz i
 uestigatioē veritatis nō suffi
 cit miseris id ē oibus cū ista
 sola rōne mortalibz sine fide
 mediatoris qd in libris supe
 rioribz hui? operis maxime
 in quarto. et xiii? qntū potui
 demonstrare curau.

Finis
Explicit liber quartus deci
Incipuit capitula lib. xv. et
ultimi Capitulu p̄mū

De excellencia aīmi ad yma
 ginē creatoris sui cōditū **cap. ij.**
De sūmo bono qd sēp iueien
 dū queritur et querendū iue
 nitur. **cap. iij.** **Q**uid dispu
 tatū quid ve sit cōprehensū
 p̄cedentiū rōtinatione libro
 rū. **cap. iij.** In quax rerū
 cōtēplatione sūma trinitas
 inquirēda sit. **cap. v.** **Q**uā
 que de deo digne dici vidēt
 posse i pauciora conferre ut
 nichil min? dictū intelliga
 tur. **cap. vi.** **Q**uomō etiā
 si unū aliquid eligatur ex
 multis qd digne appellatur
 deus in ipā una appellatioē
 trinitas deitatis possit itelli
 gi. **cap. vii.** **Q**uid differat
 trinitas que iuēntur i yma

gine dei a trinitate que d's
est. **cap. viij.** **De speculo**
in quo per ymaginē dei tri-
nitas eius utrūq; intellecta
conspicit. **cap. ix.** **De emig-**
mate et tropicis locutioibz **ix.**
Quo per inspectionē verbi
qd est in cogitatione mētis
huāne ad agnitionē verbi
qd d's ē aliquaten' possit
accedi **cap. xi.** **Sicut** ūbū
hoīs signat' per vocē ul' quo
libet iudicio corporali ita ver-
bū dei manifestatū ēē per
carnē. **cap. xij.** **Quā** d'ntū dis-
tent a vera et p'fctā similitudīe
dei que in natura mentis
utrūq; deo filia reputat'. **cap. xij.**
De scia dei p'ris cui nichil
cūq; creature iudicis cō-
feratur. **cap. xij.** **De** simi-
tudine et equalitate patris
dei et unigeniti eius cōsub-
stantialis et coeterni **cap. xv.**
Quo dissile sit verbū n'rm mu-
tabile a verbo dei trōmuta-
bili et eterno. **cap. xvi.** **Can-**
volubilitas cogitationis dō
m'ēē credenda sit **xvij.** **De**
spū sancto qui et p'ri et filio
equalis accipit' et vtriusq;
spūs d'i et caritatis noīe itel-
ligit' cū q'libet in trinitate
p'sona sit caritas. **cap. xvij.**
De excellētia caritatis que

que ita ex deo ē ut ipā sit d's
cap. xix. **Qua** rōne domū
dei dicatur spūs s'c's **cap. xx.**
Contra eos qui unigenitū dei
nō paternē nature. sed volū-
tatis filiū eē dixerūt. **cap. xxi.**
De similitudinibz trinitatis
diuine que in natura men-
tis ad ymaginē dei frē repi-
ri utrūq; potuerūt **cap. xxij.**
Tria que sūt i ymagine dei
id ē mēoria m'tellcūs. et a-
mor unius eē p'sone quia
nō hoc est ei esse quod hec
habere **cap. xxij.** **Quā** v'ca
in dei trinitate sit vnitās q'
vera i eūsdē vnitāte sit tri-
nitas. **cap. xxij.** **De** hys q'
naturā mentis subtiliter
intuetur et eā ymaginem
dei eē non sentiūt. **cap. xxv.**
Quā btōs facit fides recta
etiā eos qui de naturis i'or-
poreis nequnt disputare **ca-**
pitulū xxvi. **Interuallis**
tpm diuine trinitatis care'
naturā. **cap. xxvij.** **Quid**
quodā sermone ad populū
disputatū sit de differentia
generationis filij et proces-
sione spūs sancti. **Incipit**
liber decimusquintus et vlti.
De excellētia aī ad ymagi-
nem creatoris sui conditi
Capituluū primū

Uolentes in rebus que facte sunt ad cognoscendum eum a quo facte sunt exerceat lectoris iam peruenimus ad eius ymaginem quod est homo in eo quod ceteris animalibus antecellit id est ratione uel intelligentia uel quocumque aliud de anima rationali uel intellectuali dici potest quod pertineat ad eam rem quam mens uocatur uel animus. Quoniam nonnulli auctores lingue latine id quod excellit in homine et non est in pecore ab anima que in est et perori suo quodam loquendi more distinguunt. Supra hanc ergo naturam si querimus aliquid et uerum querimus deus est natura scilicet non creatrix. Cur utrum sit trinitas non solum credentibus diuine scripture auctoritati uerum etiam intelligentibus aliqua si possumus iam ratione demonstrare debemus. Cur autem si possumus dixerit res ipsa cum queri disputando reperit melius indicabit. Deus quippe ipse quem querimus adiuuabit ut spero ne sit infructuosus labor noster et intelligamus quem

admodum deum sit in psalmo sancto. *De summo bono quod semper inueniendum queritur et querendum inuenitur. Cap. ij.*

Letetur cor querentium dominum. Querite dominum et confirmamini. querite faciem eius semper. Videtur enim quod semper queritur nunquam inueniri. Et quomodo iam letabitur et non potest contristabitur cor querentium si non potuerit inuenire quod querunt. Non enim ait letetur cor inuenientium sed querentium dominum. Et tamen dominum deum inueniri posse dum queritur testatur ysaias propheta cum dicit. Querite dominum et mox ut inuenieritis eum inuocate illum et cum appropinquauerit uobis derelinquat impius uiam suam. et uere iniquis cogitationes suas. Si ergo quesitus inueniri potest cur dictum est querite faciem eius semper. An et inuentus forte querendus est. Sic enim sunt incomprehensibilia requirenda ne se existimet nichil inuenisse. qui quoniam sit incomprehensibile quod querere potuit inuenire. Cur ergo sic querit si incomprehensibile comprehendit esse quod querit nisi quia cessandum non est.

quoniam diu in ipsa incomprehensibili
 uerborum inquisitione proficitur
 et melior meliorque fit querens
 tam magnam bonam quam et inue-
 niendum querit et querendum
 inuenitur. **N**am et querit
 ut inueniatur dulcius. et inue-
 nitur ut gratius audiatur. **S**ecundum
 hoc accipi potest quod dictum est in
 libro ecclesiastico dicitur sapien-
 tiam. **Q**ui me manducant
 adhuc esurient. et qui bibunt
 me adhuc sicient. **M**andu-
 cant enim et bibunt quod inueniunt
 et quia esuriunt et sicient
 adhuc querunt. **F**ides querit.
 intellectus inuenit. **p**ropter quod
 ait propheta. **N**isi credideritis
 non intelligetis. **E**t rursus
 intellectus eum quem inuenit ad-
 huc querit. **D**eus enim respex-
 it super filios hominum sicut in psal-
 mo sacro canitur ut videret si est
 intelligens et requirens deum.
Ad hoc ergo debet esse homo
 intelligens ut requirat deum.
Patis itaque rememorati fueri-
 mus in his que deus fecit
 ut per ea cognosceret ipse qui
 fecit. **I**nuisibilia enim eius per
 ea que facta sunt intellecta con-
 spiciuntur. **V**nde arguitur in
 libro sapientie qui de his que
 videntur bona non potuerunt
 scire eum qui est neque ope-

ribus attendentes agnouerunt
 artificem. sed aut ignem a spiritu
 aut citatum aerem. aut gyrum stel-
 larum aut violentam aquam. aut
 lunaria celi rectores orbis
 terrarum deos putauerunt.

Quorum quidem si sperie de-
 lectati hec deos putauerunt.
 sciant quanto dominator eorum me-
 lior est. **H**ereticus enim generatorem
 creauit ea. **A**ut si virtutem et
 operationem eorum mirati sunt.
 intelligant ab his quanto quod
 hec constituit fortior est. **A**
 magnitudinem enim spiritus et cre-
 ature cognoscibilis poterit
 horum creator videri. **H**ec de
 libro sapientie. **p**ropterea posui ne
 me fidelium quisquam frustra
 et iamter existimet in crea-
 tura prius per quasdam sui
 generis trinitates quodam-
 modo gradatim donec ad men-
 tem hominis peruenire. **q**uesisse
 iudicia sume illius trinita-
 tis quam querimus cum deum queri-
 mus.

Quid disputatum quod
 ue sit comprehensum precedentium
 ratiocinatione librorum capitulo III.

Sed quoniam differendi et ra-
 tiocinandi necessitas
 per quatuordecim libros mul-
 ta nos compulit dicitur quod cuncta
 simul aspicere non valemus
 ut ad id quod apprehendere

xv.

volum^{us} ea celeri cogitatione referam^{us}? faciam^{us} quantum domino adiuuante potuero ut quicquid in singulis volumibus ad cognitionem disputationem produxi remota disputatione breuiter congeram et tamquam sub vno mentis aspectu. non quemadmodum res que persuasit. sed ipsa que persuasa sunt ponam ne tam longe sint a predictis consequentia ut obliuione predictam faciat inspectio consequentium. aut certe si fecerit cito proficit quod extiterit relegendo recolligi. **I**n primo libro secundum scripturas sanctas unitas et equalitas summe illius trinitatis ostendit. **I**n secundo et tertio et quarto eadem sed de filij missionem et spiritus sancti diligentem questionem tractata tres libros fecit demonstratumque est non ideo maiorem mittente qui missus est. quia ille missus hic missus est. cum trinitas que per omnia equalis est patet quoque in sua natura immutabilis et inuisibilis et ubique presentis inseparabilis operatur. **I**n quinto propter eos quibus ideo mittitur non eandem patrem et filium esse substantiam quia omne quod de deo dicitur secundum substantiam dici putant

et propterea gignere uel gigni uel gemitum esse et ingentum quoniam diuersa sunt contendunt substantias esse diuersas demonstratur non omne quod de deo dicitur secundum substantiam dici. sicut secundum substantiam deus bonus et magnus et si quod aliud ad se sed ad aliquid ad se dicitur. sed dicitur etiam relative. id est non ad se sed ad aliquid quod ipse non est sicut pater ad filium deum uel dominus ad creaturam sibi seruiere ubi si quid relative tue id est ad aliquid quod ipse non est etiam ex tempore deus sicuti est. dominus refugium factus es nobis. nichil ei accidere quod mutetur sed omnino ipsum in natura uel essentia sua immutabile permanere ostendit. **I**n sexto quo christus dicitur sic ore apostolus dei uirtus et dei sapientia sic disputat ut differatur eadem questio diligenter retractanda utrum a quo est gemitus christi non sit ipse sapientia. sed tamen sapientie sue pater. an sapientia sapientiam genuit. **S**ed quodlibet horum esset. etiam in hoc libro apparuit trinitatem equalitatem et non deus triplex sed trinitas. nec quasi aliquid duplici esse patrem et filium ad simplicium spiritum sanctum ubi nec tria plus

retoli

aliquid sunt qm̄ unū horū.
 Disputatū est etiā quomō
 possit mtelligi qd̄ ait hylai⁹
 eps. Eternitas in patre. spe
 cies in ymagine. usus in mū
 nere. **I**n septimo questio
 que dilata fuerat explicat⁹
 ita ut deus qui genuit fili
 ū nō solū sit pater v̄tutis
 et sapiēcie sue. sed etiā ipse
 v̄tutis et sapiēcia sit et sp̄s
 sanctus. n̄ tñ simul tres sūt
 v̄tutes aut tres sapiēcie.
 sed vna v̄tutis et vna sapi
 encia. sicut vnus deus et v
 na essentia. Deinde ques
 tū est quō dicat⁹ vna essen
 cia tres p̄sone uel⁹ a quibus
 dam grecis vna essentia
 tres s̄be. et iuentū ē elocu
 tionis necessitate dici ut
 aliq̄ vno nomē enūciaret⁹
 cū querit⁹ quid tres sint
 quos tres esse veratit⁹ con
 ficem⁹. patrē scilicet et filiū
 et sp̄m sc̄m. **I**n octauo rō
 ne etiā reddita mtelligēti
 bz clar⁹ est in s̄ba veritatis
 nō solū patrē filio non eē
 maiorē sed nec ambo siml⁹
 aliquid maius eē qm̄ solū
 sp̄m sc̄m. aut quoslibz duos
 in eadē trinitate maius eē
 aliquid qm̄ unū aut omēs

siml⁹ tres maius aliq̄ esse
 qm̄ singulos. Deinde p̄ vei
 tatē que mtellcā conspiciat⁹
 et p̄ bonū sūmū a quo ē oē
 bonū et p̄ iusticiā p̄t qm̄
 diligit⁹ aīm⁹ iustus ab aīo
 etiam nōdū iusto ut natūā
 nō solū ī corp̄alis verū etiā
 īmutabilis qd̄ est d̄s q̄ntū
 p̄t fieri mtelligeret⁹ aīo
 nuū et per caritatē que ī
 sc̄pturis sanctis d̄s dicta
 est per quā cepit vtrūqz etiā
 trinitas mtelligentibz app̄e
 sicut sūt amans et qd̄ ama
 tur et amor. **I**n nono ad
 ymaginē dei quod ē homo
 sc̄dm mentē puenit dispu
 tatio et in ea quedā trini
 tas iuenitur id ē mens et
 noticia qua se nouit et a
 mor quo se noticiāqz suā
 diligit et hec tria equalia
 mter se et vnus ostēdūt⁹
 essentia. **I**n decimo h̄o idē
 diligentius subtiliusqz trat
 tatū est atqz ad id p̄ductū
 ut iueniretur ī mente eui
 dencior trinitas eius ī meō
 ria scilicet et mtelligentia
 et volūtate. **H**z qm̄ et hoc
 cōptū est qz mens nūqm̄ ita
 eē potuit ut nō sui meim⁹
 set nō se mtelligeret et dili

geret quibus non semper se cogitaret. cum autem cogitaret non se a corporalibus rebus eadem cogitatione discerneret dilata est de trinitate cuius haec ymago est disputatio. ut in ipsis etiam corporalibus visis inveniretur trinitas et distinctus in ea lectoris exerceretur intentio. **I**n undecimo quoque electus est sensus oculorum in quo id quod inventum esset etiam in ceteris quatuor sensibus corpus et non dictum posset agnosci atque ita exterioris hominis trinitas primo in his que cernuntur extrinsecus in corpore scilicet quod videtur et forma que inde in acie cernentis imprimitur et utrumque copulantis intentione voluntatis apparuit. **S**ed haec tria non inter se equalia nisi unum esse sibi claverunt. Deinde in ipso animo ab his que extrinsecus sensa sunt velut introducta inventa est altera trinitas ubi apparerent eadem tria unius esse substantie ymaginatio corporis que in memoria est et inde informatio cum ad eam convertitur acies cogitantis et utrumque communi generis intentio voluntatis

Sed ideo ista trinitas ad exteriorem hominem recepta est pertinere. quia de corporibus illata est que sentiuntur extrinsecus. **I**nduodectimo discernenda visa est sapientia ab scientia et in ea que praesentia nuncupatur quia inferior est prius quam sui generis trinitas inquirenda quam licet ad interiorem hominem iam pertinere non dicitur tamen ymago dei vel appellanda sit vel putanda. **E**t hoc agitur in tertio decimo per recommendationem fidei christiane. **I**n quarto decimo autem de sapientia hominis vera id est dei munere in eius ipsius dei participatione donata que ab scientia distincta est disputatur et eo pervenit disputatio ut trinitas appareat in ymagine dei quod est homo secundum mentem que renouatur in agnitione dei secundum ymaginem eius qui creavit hominem ad ymaginem suam et sic percipit sapientiam ubi contemplatio est eternorum. **I**n quibus rerum contemplatione summa trinitas inquirenda sit **Cap. III.**

Iam ergo in ipsis rebus aeternis in corporalibus et incommutabilibus in quarum praesentia contemplatione nobis beata

que nō nisi etna ē vita pmut
 titur trinitatē que dō ē ma
 ram. Neq; em̄ diuinorū libz
 tūmō auctoritas eē deū pre
 dicat. sed oīs q̄ nos cūastat.
 ad quā nos etiā pertinem̄.
 vniuersa ipā rerū natura
 proclamāt habere se pstan
 tissimū conditorē. qui nob̄
 mentē rōnē q; naturalem
 dedit qua uiuentia nō uiuē
 tibz. sensu p̄dita non sentiē
 tibz. intelligētia nō intelli
 gentibz. imortalia mortali
 bus. ipotētibz potētia. ius
 tis iusta. spetiosa deformibz.
 bona malis. incorruptibilia
 corruptibilibz. imutabilia
 mutabilibz. iuisibilia visibi
 libus. icorpalia corpalius.
 beata miseris p̄ferenda vi
 deam. Ac per hoc qm̄ reb̄
 creatis creatorē sine du
 bitatione p̄ponim̄. oportet
 ut eū et sūme uiuere et nūc
 ta sentire atq; intelligē et
 mori corrūpi mutariq; nō
 posse n̄ corpus eē sed spm̄
 oīpotentissimū iustissimū
 spetiosissimū optimū beatis
 simūq; fateam. **¶** Sed hec oīa
 que dixi et quēcūq; alia fili
 more locutionis huāne dig
 ne de deo dici videntur et

vniuerse trinitati qui ē vnus
 dō et personis singulis siue
 diuersitate cōueiunt. Cuius
 em̄ uel unū deū qd̄ ē ipā tri
 nitas uel patrē uel filiū uel
 spm̄ s̄m̄ audeat dicē aut nō
 uiuētē ā nichil sentiētē uel
 intelligētē ā in ea natura
 qua inter se p̄dicat̄ equa
 les quēquā eorū eē mortale
 siue corruptibile siue muta
 bile siue corporeū. Aut q̄s̄q;
 ibi neget aliquē potētissimū
 iustissimū spetiosissimū opti
 mū beatissimū. **¶** Si ergo hec
 atq; huiusmodi oīa et ipā tri
 nitas et in ea singuli dici
 p̄nt ubi aut quomō trinitas
 apparebit. **¶ Omnia que de
 deo digne dici vident̄ posse
 in pauciora conferre ut ni
 chil min̄ dictū intelligat̄**
Redigam̄ itaq; capl. v.
 p̄us hec plima ad ali
 quam pauatate. **¶** Que vita
 em̄ dicit̄ in deo ipā ē cēcia
 eius atq; natura. **¶** Non itaq;
 deus uiuit nisi vita qd̄ ipse
 sibi est. **¶** Hec autē vita nō talis
 est qualis iest arbori ubi nul
 lus intellectus. nullus ē sen
 sus n̄ talis qualis iest petru.
¶ Habet em̄ vita petrus sen
 sū quāq; p̄titū sed intellēm

i eade
tate

h̄ ē cap. v

illa vita
 sentit atq; intelli
 sentit mentē nō
 sentit dō. Non aut
 que habent corp
 sentit dō nō
 condit a corpore
 illa natura
 sentit sine sen
 idem que sen
 est illi n̄
 desinat a re
 em̄ n̄ fr̄
 q; solus h̄
 molatatem. **¶** **¶**
 autē uere imorta
 natura nulla
 ipā etiā uer
 qua ē imutab
 sine uno sine sine.
 it incorruptibil
 eade q; res dici
 eternus dō su
 siue incorrupt
 imutabilis. **¶**
 uens et intelligem̄
 atq; sapiēs hoc idē
 em̄ p̄cipit sapiem̄
 ē sapiens sed p̄
 et uita eadem
 que potētia. eadē
 que potens atq;
 dicit̄. **¶** Quid ei pe
 et spetiosus sapia
 a h̄c usq; ad

habet nullū. Ut illa vita que
 d̄s est sentit atq; intelligit
 oīa et sentit mente nō corpe
 q̄a spūs ē d̄s. Non aut̄ sicut
 aīalia que habent corpora
 per corpus sentit d̄s nō eī
 ex aīa constat et corpe ac p̄
 hoc simplex illa natuā sicut
 intelligit sentit sicut sentit
 intelligit idem que sensus
 qui intellectus est illi n̄ ita
 ut aliq̄ eē desistat a' cepit
 īmortalis ē enī n̄ frustra
 de illo dictū ē q̄ solus habe
 at īmortalitatem. Nā īmor
 talitas eius vere īmortalis
 est in cuius natura nulla est
 cōmutatio. Ip̄a etiā vera
 eternitas qua ē īmutabil̄
 deus sine iūcio sine fine. Cō
 sequēter et īcorruptibilis
 una ergo eadē q; res dicit̄
 siue dicat̄ eternus d̄s siue
 īmortalis siue īcorrupti
 bilis siue īmutabilis. Itēq;
 cū dī viuens et itelligens
 qd̄ est utiq; sapiēs hoc idē
 dī. Non em̄ prepit sapiēti
 am qua eēt sapiens sed ip̄a
 sapiētiā ē. et vita eademq;
 virtus siue potētia. eadēq;
 species. quare potens atq;
 speniosus dicit̄. Quid eī po
 tentius et speniosius sapia
 que attingit a fine usq; ad

finē fortit̄ et dispoit̄ suauit̄
 oīa. Unde bonitas etiā atq;
 iustitia nūq; inter se in dei
 natuā. sicut in eius opibus
 distant tāqm̄ due diuerse
 sint qualitates dei. una bo
 nitas a' iustitia. Nō utiq;
 sed q̄ iustitia ip̄a bonitas. et
 que bonitas ip̄a b̄tudo. In
 corpalis aut̄ uel īcorporeus
 ideo dī deus ut spūs credat̄
 uel intelligatur eē nō corp̄.
 Proinde si dicam̄ eternus.
 īmortalis. īcorruptibilis
 īmutabilis viuus. sapiens.
 potens. speniosus. iustus. bo
 nus. beatus. spūs. horū om̄
 nouissimū qd̄ posui quasi
 tm̄mo uidetur significare
 substāciā cetera vero huius
 substācie qualitates. Sed nō
 ita est ī illa ineffabili simpli
 q; natuā. Quicqd̄ em̄ scdm̄
 qualitates illuc dicit̄ uidet̄
 scdm̄ sb̄am uel essēciā est
 intelligendū. Absit eī ut
 spūs scdm̄ sb̄am dicat̄ deus
 et bonus scdm̄ qualitatem.
 sed utrūq; scdm̄ sb̄am. Hic oīa
 cetera q̄ cōmēdrauim̄ vnd̄
 in superiorib; libris multa
 iam dixim̄. De quatuor
 igit̄ primis que mō a nob̄
 enūata atq; digesta sunt
 id est eternus īmortalis

in corruptibilis. Inmutabilis
 unum aliquid eligamus. quia
 unum quatuor ista significat
 sicut iam differunt ne per multa
 distendat intentio. et illud
 potius quod positum est prius
 id est eternus. **Hoc faciamus** ^{quod sunt}
 et de quatuor scilicet vivus
 sapiens. potens. speciosus.
Et quoniam vita qualiscumque est
 et petori tui sapientia non
 est. Duo vero ista sapientia
 scilicet atque potentia ita sunt
 inter se in homine copata ut
 sancta scriptura diceret me
 lior est sapiens quam fortis. **Spe-**
 ciosa porro etiam corpora dici
 solent unum ex his quatuor
 quod elegimus. sapiens eligat
 quoniam hec quatuor in deo
 equalia sint dicenda. Notandum
 est quatuor res autem una est.
De tertijs vero ultimis qua-
 tuor quoniam in deo idem sit ius-
 tum esse quod bonum. quod beatum
 idemque spiritum esse quod iustum et bo-
 num et beatum esse. tamen quia in hominibus
 potest esse spiritus non beatus. **Potest**
 et iustus et bonus nondum
 beatus qui vero beatus est profec-
 to et iustus et bonus et spiritus
 est. hoc potius eligamus
 quod nunc in hominibus esse sine illis
 tribus potest quod est beatus.

Nunc igitur cum dicimus eternus
 sapiens beatus. hec tria sunt tri-
 mitas que appellatur deus.
Redegimus quidem illa duode-
 cim in ista paucitate trium.
Hec eo modo forsitan possumus
 et hec tria in unum aliquid
 horum. Nam si una eademque res
 in dei natura. potest esse sapientia
 et potentia aut vita et sapi-
 entia. aut non una eademque res
 esse possit in dei natura eternitas
 et sapientia aut beatitudo
 et sapientia. **Ac** per hoc sicut
 nichil intererat utrum illa duo
 decim an ista tria diceremus.
 quoniam illa multa in ista redegi-
 mus paucitate ita nichil inter-
 est utrum tria dicamus. an illud
 unum in cuius singularitate
 duo cetera similiter redigi pos-
 se monstravimus. **Quis** itaque
 disputandi modus. qui nam
 tandem vis intelligendi atque
 potentia. qui vivacitas rationis.
 que acies cogitationis osten-
 det ut alia iam taceam hoc
 unum quod sapientia dei deus quod
 sit trinitas. **Quo** etiam
 si unum aliquid eligatur ex
 multis quod digne appella-
 tur deus in ipsa una appella-
 tione trinitas deitatis pos-
 sit intelligi. **Capitulum sextum.**

...qui enim sicut nos
 ...propter sapientiam
 ...deus de aliquo. sed
 ...qui sapientia. quia non est
 ...sicut aliud quod est
 ...tu hoc est et quod sapientia
 ...est. Dicitur quidem in
 ...sicut per deum virtutem
 ...in sapientia. si quidem
 ...intelligendum ne patet
 ...ad hoc sicut sapientia
 ...hoc scriptio disputatio
 ...et ad hoc ratio patet
 ...sicut filius sapientia
 ...quodammodo lum
 ...deus de deo. Ne
 ...potest inveniuntur
 ...sicut in se et ipse est
 ...et simul omnes unum
 ...sicut unum deum
 ...sicut ergo sapientia
 ...deus quomodo intellectu
 ...sicut trinitate. Non
 ...quomodo reddimus non
 ...fideles non debet
 ...questione. Sed si
 ...per intelligentiam
 ...videre quod
 ...quod iste est mo
 ...sicut enim retolamus
 ...intellectui cooper
 ...liber trinitas ap
 ...omnibus occurrit
 ...ut potest disp

Neq; em̄ sicut nos de
 illo p̄cipim⁹ sapiētiā
 ita deus de aliquo. sed sua
 est ip̄e sapiā. quia nō est sa
 piētia eius aliud qm̄ essen
 tia. cui hoc est eē qd̄ sapiē
 tem eē. Dicit⁹ quidē in sc̄p̄
 turis sc̄is. x̄p̄t dei virtus
 et dei sapiā. s; quēadmodū
 sit intelligendū ne patrē
 filius videat⁹ face⁹ sapiētē
 in libro septio disputatū
 est et ad hoc ratio p̄ueit.
 ut sic sit filius sapiētia de
 sapiētia. quēadmodū lumē
 de lumē. deus de deo. Nec
 aliud potuim⁹ iuenire spi
 ritū sanctū. nisi et ip̄m esse
 sapiāz et simul oēs unam
 sapiētiā sicut unū deū unā
 essentiā. Hanc ergo sapiāz
 qd̄ est deus. quomō itelligi
 m⁹ esse trinitatē. Non
 dixi quomō credim⁹ nam
 hoc inter fideles nō debet
 habere questionē. Sed si
 aliquomō per intelligenti
 am possum⁹ videre quod
 credim⁹ quis iste eēt mo
 dus. Si enī recolamus
 ubi nrō intellectui ceperit
 in hys libris trinitas ap
 parere. octauus occurrit.
 Ibi quippe ut potuim⁹ dispu

tando erigē temptauim⁹ mē
 tis intentionē ad intelligē
 dam illā prestantissimā in
 mutabilēq; naturā quod
 nrā mens non ē. Quā tñ
 sic intuebam⁹ ut n̄ longe
 a nobis eēt et supra nos
 esset nō lato sed ip̄a sui ve
 nerabili mirabiliq; p̄stan
 tia. ita ut apud nos eē suo
 p̄nti lumine videret⁹. In q̄
 tamē nobis adhuc nulla
 trinitas apparebat. qz non
 ad eam querēdā in fulgore
 illo firmā mētis aciem ten
 debam⁹. tñ quia nō erat
 aliqua moles ubi credi o
 porteret magnitudinē duoz
 uel triū plus eē qm̄ un⁹
 cernebam⁹ utrūq;. Sed
 ubi ventū ē ad caritatē
 que in sc̄a sc̄ptuā d̄s dr̄a
 est eluxit paululū trimi
 tas id ē amās et qd̄ ama
 tur et amor. Sed qua lux
 illa ineffabilis nr̄m reuer
 berabat obtutū et ei non
 dū posse cōt̄pare nr̄e men
 tis quodamō cōiuebat⁹
 infirmitas ad ip̄m nr̄e mē
 tis sc̄dm quā factus ē hō
 ad ymaginē dei velut fa
 miliariore consideratioēz
 reficiende laborātis iten

tionis causa. iter ceptū. dispo
 sitūq; reflexim⁹ et inde in cre
 atura qd' nos sum⁹ ut iūvisibi
 lia dei per ea que frā sūt con
 spice⁹ intellā possem⁹ imora
 ti sum⁹ a ix usq; ad xiiij libz.
Et ecce iam qñtū natē fuerat
 a forte plus qm̄ necesse fuerat
 exercitata in inferioribz itelli
 gēna ad sumā trinitatē quēdā
 est conspiciēdam nos exigē
 volum⁹ nec valem⁹ nō enī
 sicut certissim⁹ videm⁹ trinita
 tes siue que forinsecus de re
 bus corp'alibz fūt. siue tū
 ea ipā que forinsecus sensa
 sunt cogitant⁹ siue tū illa q̄
 oriūtur in aīmo n̄ ptinent
 ad corp'is sensus sicut fides
 sic ut virtutes que sūt artes
 agende vite maīfesta rōne
 cernūtur et sciētia cōtinēt⁹
 siue tū mens ipā qua noui
 mus quicqd' veritatē nosse
 nos dicim⁹ sibi cogita est
 uel se cogitat siue tū aliquid
 qd' ipā nō est eternū atq; i
 mutabile conspiciat. nū ergo
 sicut in hys oībz certissimas
 videm⁹ trinitates qā i nobis
 fūt uel in nobis sunt tū ista
 meim⁹. aspiciunt. volum⁹.
 ita videm⁹ etiā trinitatē deū.
 quia et illic intelligendo cō
 spiciamus tanqm̄ ducētē v̄ v̄bū

eius id ē prēm et filiū atq; idē
 procedētē caritatē vtriusq;
 coriēm sc̄m salz sp̄m. An tri
 nitates istas ad sensus nr̄os
 uel aīm ptinētes videm⁹ po
 tius qm̄ credim⁹ deū vero
 trinitatē eē credim⁹ potius
 qm̄ videm⁹. **E**t si ita ē pro
 fecto aut iūvisibilia ei⁹ per
 ea que facta sūt nulla itel
 lecta cōspiciunt. aut si illa
 cōspiciunt nō in eis cōspici
 mus trinitatē. et est illic
 qd' cōspiciam⁹ ē qd' etiā nō
 conspiciēdū credere debeam⁹.
Conspice aut nos imutabi
 le bonū qd' nos nō sumus
 liber octauus ostendit. et
 quartus dicit nū de sapiē
 tia que hōi ex deo ē loque
 remur admonuit. **S**ic itaq;
 ibi nō cognoscim⁹ trinitatē.
An hec sapiētia que d̄s d̄i
 non se intelligit. nō se dili
 git. **Q**uius hoc dixerit. **A**ut
 quis ē qui nō videat ubi
 nulla sciētia ē. nullomō
 eē sapiētiā. **A**ut vero pu
 tandū ē sapiētiā que d̄s
 ē scire alia et nescire seip̄s
 uel dilige alia nec dilige
 seip̄am. **E**t sic dicit siue
 credi. stultū et impiū ē.
Ecce ergo trinitas sapiētia
 scilz et notitia sui et dilectio

hē m̄
 un.

xv.

sui. **N**ic enī et in hoīe iuēni-
mus trinitatē id ē mentē et
noticiā qua se nouit et dilec-
tionē qua se diligit. **S**ed h' tria
ita sūt in hoīe. ut nō ipā sūt hō
Homo est enī sicut veteres dif-
fimerūt aiā rationale mor-
tale. Illa ergo excellit in ho-
mine non ipā sunt hō et una
psona id ē singulus quisq; hō
habet ista tria in mente ul' in-
mentē. **S**ed si etiā sic diffimi-
am' hoīes ut dicam'. hō est
substantia rōnalis constans
ex aiā et corpe nō est dubiū
hoīem habere aiā que nō
est corpus et habere corpus
qd' nō est aiā ac per hoc illa
tria nō hō sūt sed hoīs sunt
uel in hoīe sūt. detracto etiā
corpe si sola aiā cogitetur.
aliquid eius est mens tāqm'
caput eius uel oculus uel fa-
cies. sed nō hec ut corpa cogi-
tanda sūt. **N**on igit' aiā. s;
qd' excellit in aiā mens uoca-
tur. **N**ūquid aut' possimus
dicere trinitatē sic eē in deo
ut aliquid dei sit n' ipā sit
deus? **Q**uappt' singulisq; hō
homo qui nō scdm oīa q' ad
naturā ptinet eius sed
scdm solam mētē ymago dī
dicatur una psona ē et yma-

go est trinitatis in mente.
Trinatas uēō illa cui' yma-
go ē nichil est aliud ē tota
qm' d's. nichil aliud ē tota q'
trinitas. n' aliquid ad natu-
rā dei ptinet qd' ad illā nō
ptineat trinitatē. **E**t tres p-
sone sūt unus eēntie nō sūt
singulus quisq; hō una pso-
na. **I**teq; in hoc magna distā-
cia est qd' siue mentē dicam'
in hoīe. eiusq; noticiā et di-
lectionē siue mēōiā itellige-
riā. uolūtate. nichil mentis
mēmim' n' per mēōiam
n' mtelligim' nisi p mtelli-
gentiā n' amam' nisi per
uolūtate. **A**t uero in illa tri-
mitate quis audeat dicere pa-
trē. n' ipm' n' filiū n' spm
sanctū mtellige' nisi p filiū.
uel dilige' nisi p spm sanctū
p se aut' mēmisse tātmōdo
uel sui ul' filij uel sps scti
eodemq; mō filiū n' sui n'
pās mēmisse nisi per pām
n' dilige' nisi p spm scm. p
se aut' nō nisi mtelligē et pa-
trē et seipm' et spm sanctū.
sibi et spm scm p patrē mēi-
nisse et pās et filij et sui. et
p filiū itellige' et patrē et
filiū et seipm'. per se aut' nō
nisi dilige' et se et patrē et

filium tanquam memoria sit pater
 et sua et filii et spiritus sancti.
 filius autem intelligentia et su-
 a et patris et spiritus sancti spiritus
 vero sanctus caritas et sua
 et patris et filii. Quis hec
 in illa trinitate opinari vel
 affirmare presumat. Si ei
 filius solus sibi intelligit
 ut intelligentia sit et sibi
 et patri et spiritu sancto. ad
 illam redit absurditatem ut
 pater non sit sapiens de seipso
 sed de filio nec sapientia sapientiam
 genuerit sed ea sapientia
 pater dicatur sapiens esse
 quam genuit. Ubi enim non est
 intelligentia nec sapientia
 potest esse ac per hoc si pater non
 intelligit seipsum sibi sed filius
 intelligit patrem. profecto filius
 patrem sapientem facit. Et
 si hoc est deo esse quod sapere
 et ea illi essentia est quam sapientia
 non filius a patre quod verum est
 sed a filio potius habet patris
 essentiam quod absurdissimum
 atque falsissimum est. Hanc
 absurditatem nos in libro
 septimo discussisse conuictis
 se abierisse certissimum est.
 Quod differat trinitas que
 tuenit in ymagine dei a tri-
 nitate que deus est. Cap. vii.

Est ergo deus pater sapiens
 ea qua ipse sua est sapi-
 entia. et filius sapientia patris
 de sapientia quod est pater de
 quo est genitus filius. Quod
 circa consequenter est et intelli-
 gens pater ea qua ipse sua est
 intelligentia. Neque enim
 esset sapiens qui non esset intel-
 ligens. filius autem intelligen-
 tia patris de intelligentia ge-
 nitus quod est pater. hoc et de
 memoria non inconuenienter
 dici potest. Quod enim est sapiens
 qui nihil meminit uel sui
 non meminit. Unde quia
 sapientia pater sapientia filius sicut
 sibi meminit pater ita et fi-
 lius. et sicut sui et filii mei-
 nit pater memoria non filii
 sed sua. ita sui et patris mei-
 nit filius memoria non patris
 sed sua. Dilectio quoque ubi
 nulla est quis ullam dicat
 esse sapientiam. Ex quo colligi-
 tur ita esse patrem dilectionis
 suam ut intelligentiam et me-
 moriam suam. Erre ergo tria
 illa id est memoria intelligenda
 dilectio seu voluntas in illa
 summa et immutabili essentia
 quod est deus. non pater et filius
 et spiritus sanctus sunt. sed pater
 solus. Et quia filius quoque

sapientia est genita de sapientia
 sicut n^r p^r ei n^r sp^s sanct⁹
 intelligit sed ipse sibi ita n^r
 pater ei memit nec sp^s s^rs
 ei diligit sed ipse sibi. **¶** Quia
 ei est et ipse memoria sua intel
 ligentia sua dilectio. s; ita
 se habere de patre illi e de q^o
 natus e. **¶** sp^s etia sanct⁹
 quia sapientia e procedens
 de sapientia no patri habet
 memoria. et filium intelligen
 tia et se dilectione. **¶** Neq;
 em sapientia eet. si alius ei me
 minisset. etq; alius intelli
 geret atq; t^mmo sibi ipse
 diligeret. Sed ipse habet
 hec tria et ea sic habz ut
 hec ipa ipse sit. Verutame
 ut ita sit inde illi e un^o pro
 credit. **¶ De speculo in quo
 per ymaginem dei trinitas
 eius utriusq; intellecta conspi**
Quis ergo rit. Cap. viij.
 hoim potest istam sa
 pientia qua nouit ds oia
 ita ut nec ea que dicuntur p^r
 terita ibi p^rtereant. nec ea
 que dicuntur futua qⁱ defint
 nit exptentur ut veniant.
 sed et p^rterita et futua cu
 p^rsentibz sint cuncta p^rsentia.
 n^r singula cogitent^r ut ab
 alijs ad alia cogitando trise

ita

h^o no e cap.

atur. sed in vno consp^ru siml
 p^rsto sint vniusa. quis t^mq^m
 hoim cōprehendit ista sapi
 entia. eandē prudentiam.
 eandēq; sciāz. qⁿquidē a no
 bis n^r m^ra cōprehenditur?
¶ Ea quippe que uel sensibus
 uel intelligentie m^re assut
 possum⁹ utriusq; conspice^r
 ea vero que absut et t^m af
 fuerut per memoria noui
 mus que obliti no sumus.
 n^r ex futuris p^rterita. sed
 futua. ex p^rteritis non t^m
 firma cognitione cōicim⁹
¶ Nam q^sdam cogitationes
 m^ras quas futuras uel ut
 manifestus atq; certius p^rxi
 mas quasq; prospiciam⁹ meo
 ria faciente id agim⁹ cu a
 gere ualem⁹ qⁿtu ualem⁹
 que no videtur no ad ea q
 futua sut sed ad p^rteita p^r
 nere. **¶** Et licet ex p^rteris
 dictis uel tantis quoz se
 riem memoria reddimus
 nisi em p^ruiderem⁹ cogita
 tione qd^r sequit^r no utiq;
 dicerem⁹. et t^m ut p^ruidea
 mus no prouidētia nos i
 struit sed memoria. **¶** Nam do
 nec fimat^r omē qd^r dicim⁹
 siue tamim⁹ nichil est quod
 no prouisu prospiciam⁹ p^rferat^r

et tñ cū id agim⁹ nō dicim⁹ pro-
 uident⁹ sed meōriter canē uel
 dicere. Et quia hoc in multis
 ita proferendis ualet plimū
 non solet eorū prouidētia s;̄
 meōria p̄dicari. fieri ista iāō
 uel ab aīō nrō nouim⁹ et ter-
 tissimū sumus. Quomō aut̄ fiat
 qñto attentius uoluerimus
 aduertere. tantomagis nost⁹
 et sermo succūbit. et ip̄a non
 p̄durat mtencio ut ad liq̄dū
 aliquid nrā mtelligentia et
 si non lingua pueniat. Et pu-
 tam⁹ nos utrū dei prouidētia
 eadē sit q̄ meōria et itellige-
 tia qui non singula cogitan-
 do aspiciat sed una eterna et
 imutabili atq; ineffabili uisio-
 ne cōplectit̄ cūcta que nouit
 tanta mentis infirmitate pos-
 se cōprehendē. In hac igitur
 difficultate et angustis lib;̄
 exclamare ad deū uiuū. s̄m̄
 rificata est sciētia tua ex me
 tualuit et nō potero ad illā.
 Ex me quippe mtelligo qm̄ sit
 mirabilis et itōprehensibil⁹
 sciētia tua qua me fecisti. qñ
 n̄ m̄m̄ cōprehendē ualeo
 quē fecisti. et tñ in meditaōe
 mea exardescet ignis ut que-
 ram faciē tuā semp. **C**hor-
 poralē substāciā s̄rio eē sapiē-

H ē cap. viij.

riam. et lumē esse in quo uide-
 tur que oculis carnalib;̄ non
 vident⁹. et tñ uir tantus tāque
 spiritalis. uidem⁹ nūc it̄que
 p̄ speculū et iemigmate tñ
 aut̄ facie ad faciē. **C**ūale
 sit et qd̄ sit hoc speculū si que-
 ram⁹ profecto illud occurrit
 qd̄ in speculo nisi ymago nō
 termitur. **H**oc ergo facere
 conati sum⁹ ut p̄ hanc yma-
 ginē qd̄ nos sum⁹ uiderem⁹
 utruq; a quo facti sum⁹ tāq;
 p̄ speculū. **H**oc significat etiā
 illud qd̄ ait idē apl̄s. **N**os aut̄
 reuelata faciē gloriā dñi spe-
 culantes in eandē ymaginē
 tñsformam⁹ de gloria i gloriā
 tāqm̄ a dñi sp̄i. **S**peculātes
 dixit p̄ speculū uidentes. nō
 de specula prospiciētes. **E**t
 in greca lingua nō ē ambigui.
 vñ in latinā tñslati sūt aposto-
 lute lre. **I**bi quippe speculum
 ubi apparent ymaginez rez
 ab specula de cui⁹ altitudine
 longius aliquid mtuemur.
 etiā sono uerbi distat oīno.
 satisq; apparet apl̄m ab spe-
 culo non ab specula dixisse
 gloriā dñi speculātes. **E**t
 uero ait in eandē ymaginē
 tñsformamur. utiq; ymaginē
 dei uult itelligi. eandē dices

istam ipam scilicet id e qua
 speculari quia eadem ymago
 est et gloria dei sicut alibi
 dicit. vir quidem non debet ve
 lare caput cum sit ymago et gla
 dei de quibus verbis iam in
 libro duodecimo disseruimus.
 Transformamur ergo dicit. de
 forma in formam mutamur
 atque transmutamur de forma obscu
 ra in formam lucidam quia et ipsa
 obscura ymago dei est. Et si
 ymago profecto etiam gloria
 in qua homines creati sumus pre
 stantiores ceteris animalibus. De ipsa
 quippe natura humana dictum
 est. vir quidem non debet ve
 lare caput. cum sit ymago et
 gloria dei. Erue natura in
 rebus creatis excellentissima
 cum a suo creatore ab impieta
 te iustificata deiformi for
 ma ad formosam formatam
 formam. Est quippe et in ipsa
 impietate quanto magis dan
 nabile viciu. tanto certius
 natura laudabilis. Et
 propter hoc addidit de gloria
 in gloria. de gloria creati
 oms in gloria iustificati
 oms quibus possit hoc et a
 his modis intelligi quod dic
 tum est de gloria in gloria.
 de gloria fidei in gloria spe

rei. de gloria dei qua filij dei
 sumus in gloria qua similes
 ei erimus quam videbimus eum
 sicuti est. Sed vero adiunxit
 tanquam a spiritu domini. ostendit gratiam
 dei nobis conferri tam opta
 bile transmutationis bonum.

**De enigmate et tropis locu
 tionibus. Caplm. ix.**

Hec dicta sunt propter quod ait
 apostolus. nunc per speculum nos
 videmus. Quia vero addidit
 in enigmate. multis hoc in
 cognitum est quod eas litteras nesciunt in quibus
 est doctrina quedam de locutio
 num modis quos greci tropos
 vocant. eorum greco vocabulo
 etiam nos utimur pro latino. In
 tuit enim sterminata usitatus di
 citur quam figuras ita usitati
 us tropos quam modos. Singu
 lorum autem modorum sive troporum
 notiam ut singulis singula re
 feratur. difficilimum est et iso
 lentissimum latine enunciare.
 Unde quidam interpretes nostri
 quod ait apostolus quod sunt in allegoria
 nolentes grecum vocabulum
 pone circumloquendo interp
 tati sunt dicentes. que sunt
 aliud ex alio significancia.
 Illius autem tropi id est allego
 rie plures sunt species in qui
 bus est etiam quod dicitur in enigmate

mus qd' nō vide non possim?
 Quis em̄ nō videt cogitati
 onē suā? Et quis videt cogi
 tationē suā. non oculis car
 nalibus dico sed ipō mteio
 re cōspectu? **Et** nō eā videt
 et quis eā videt? **Eni**quidē
 cogitatio visio ē aī quedam
 siue assint ea que ocul' quo
 qz corp'alibz videant' uel ce
 teris sentiātur sensibz siue nō
 assint et eoz similitudines
 cogitatione cernant'. siue
 nichil eoz. sed ea cogitent'
 que n' corp'alia sūt n' corpa
 lū similitudines sicut virtutes
 et vicia. sicut ipā demqz cogi
 tatio cogitatur siue illa que
 p' disciplinas tradūt'. libera
 lesqz doctrinas siue oīm isto
 rū cause superiores atqz rō
 nes in natura imutabili
 cogitent' siue etiā mala et
 vana et falsa cogitem' uel
 nō consentiente sensu. ul' ex
 rante consensu. **Quō** p'
 inspectionē verbi qd' est in
 cogitatione mentis huāne
 ad agnitionē verbi qd' d's
 est aliquatenus possit acce

Sed nūc de. **di cap. x.**
 hys loquam' q' nota
 cogitam' et habem' i noti
 cia etiam si nō cogitem' siue
 ad contemplatiuam sciam

ptineant quā p'ue sapiētiā
 siue ad actiuā quā p'ue scie
 tiam nuctupandā eē disse
 rui. simul em̄ utrūqz men
 tis est vnius et ymago dei
 vna. **Cū** vero de mferiore
 distinctius et seorsus agit'
 tūc nō est vocanda ymago
 dei qm̄ius et tunc in ea nō
 nulla repiat' similitudo illius
 trinitatis qd' in tertio dēno
 volumine ostendim'. **Quē**
 ergo simul de vniuersa scia
 hoīs loquim' in qua nobis no
 ta sūt querūqz sūt nota. que
 utiqz vera sunt alioqñ nota
 nō non eēnt. **Nemo** eī fal
 sa nouit nisi cū falsa eē no
 uit. **Et** si nouit vñ nouit.
 verū est em̄ qd' illa falsa
 sint. **De** hys ergo nūc disse
 rim' que nota cogitamus
 et nota sūt nobis etiā si non
 cogitent' a nobis. **Hec** certe
 si ea dicere velim' nisi cogi
 tata nō possum'. **Nam** et
 si vba non sonent qui i cor
 de suo dicit utiqz cogitat. vñ
 illud est in libro sapiētie **Dixe**
 rūt apud se cogitantes non
 rē. **Exposuit** em̄ quid sit
 dixerūt apud se cū addidit
 cogitantes. **Uinc** filie est
 in euāgelio qd' quidā scri
 be cū audissent a dño dcm̄

per hoc tū locutio foris non videatur sed potius audiat^r locutiones autē interiores hoc ē cogitationes visas dixit a dño scđm euāgelium nō auditas. Dixerūt inquit mē se. hic blasphematur. Demde subiūxit. Et cū vidisset ilis cogitationes eorū. Vidit ergo qđ dixerūt. Vidit em̄ cogitatione sua cogitationes eorū qđ illi soli se putabant videre. Quisquis igitur p̄t intelligere verbū nō solū anteq̄ sonet. verū etiā anteq̄ sonorū eius ymagines cogitatione voluātur. hoc est em̄ qđ ad nullā ptinet linguā eorū scilicet que lingue appellantur gentiū quaz m̄a latina est. Quisq̄s inq̄m hoc itelligē p̄t iam p̄t videre per hoc speculū atq; in hoc em̄gnate aliquā verbi illi⁹ silitudiez de quo dictū est. In p̄ncipio erat verbū et verbū erat apud deū. et d̄s erat verbū. Necessē ē em̄ cū verū loq̄mur id ē qđ scđm⁹ loquim^r ex ip̄a sciētia. quā med̄ia tenem^r. nascatur verbū qđ eiusmodi sit oīno cuiusmodi est illa sciētia de qua nascatur. Formata quippe cogita-

rio ab ea re quā scđm⁹ verbū est qđ in corde dicimus qđ n̄ grecū est n̄ latinū. n̄ lingue alicui⁹ alterius. Sed cū id opus ē in eorū quibus loquim^r p̄ferre noticiā aliqđ signū quo significet^r assumitur. et plerūq; sonus aliqñ etiā mitus. ille auribz ille oculis exhibet^r. ut per signa corpalia etiā corpis sensibz verbū qđ mente gerim⁹ innotescat. Nam et inuere qđ est in quodāmodo visibiliter dicere et in scriptiis factis hui⁹ sentētie testimonium. Nam in euāgelio scđm⁹ io hānē ita legit^r. Amē amē dico vobis quia vnus ex vobis tradet me. Aspicebant ergo adiuicem discipuli hesitantes de quo diceret. Erat ergo vnus ex discipulis eius in sinu ihū quē diligebat ih̄s. Inuit ergo huic symon petrus et dicit ei. Quis ē de quo dicit^r. Ecce inuēdo dixit qđ sonando dicere non audebat. Sed hec atq; huiusmodi signa corpalia siue auribus siue oculis presētibz quibus loquim^r exhibe-

mus. Inuēte sūt etiā lre per
 quas possum⁹ etiā absentib⁹
 loqui sed ista signa sūt vorū
 cū ipse voces in sermōe nrō
 earū quas cogitam⁹ sig⁹ sint
 rez. **¶ Dicit verbū signatur⁹ hoīs**
per vocē uel quolibet indino
corpali. ita verbū dei mani
festatū est per carnē. cap. xij.

Proinde verbū qd' fo
 ris sonat signū ē ver
 bi qd' intus lucet. cui magis
 verbū cōpetit nomē. Nam
 illud qd' profertur carnis o
 re vox verbi ē verbūq; et
 ipm dicit⁹. ppter illud a quo
 ut foris appareret assumptū
 est. Ita enī verbū nr̄m vox
 quodamō corpis fit. assumē
 do eam in qua māifestetur
 sensib; hoīm sicut verbū di
 caro factū est assumēdo eā
 in qua et ipm māifestaret⁹
 sensibus hoīm. Et sicut ver
 bū nr̄m fit vox nec mutat⁹
 in vocem. ita verbū dei ca
 ro quidē factū ē sed absit
 ut mutaretur in carnē. As
 sumēdo quippe illā non in
 eam se cōsumēdo. Et hoc
 nr̄m fit vox. et illud caro
 factū est. Quia ppter qui
 cupit ad qualēcūq; silitudi
 nem dei verbi q̄ius p mltā

diffimilē puenire nō intuea
 tur verbū nr̄m qd' sonat in
 auribus ne qn̄ voce profert⁹
 nec qn̄ silencio cogitat⁹. Om̄
 nāq; sonācū verba linguarū
 etiā in silencio cogitant⁹ et car
 mina pcurrētur aīō tarente
 ore corpis. n̄ soli nūi silla
 bay. verū etiam modi canti
 lenarū cū sint corpales et ad
 eū qui vocatur auditus sen
 sum corpis p̄tinētes per iōr
 poresas quasdā ymagines
 suas presto sunt cogitantib⁹
 et tacite cūcta ista voluenti
 bus. **¶** Sed t̄iseunda sūt hec
 ut ad aliud pueniat⁹ hoīs
 verbū per cui⁹ qualēcūq;
 silitudinē sicut in enigmate
 uideat⁹ utriūq; dei verbum
¶ Non illud qd' factū ē ad illū
 ul' illū p̄ham et de qd' dictū
 est. verbū aut' dei crescebat
 et multiplicabat⁹ et de quo
 iterū dictū est igit⁹ fides
 ex auditu. auditus aut' p ubū
 xp̄i. Et iterū cū accepissetis
 a nobis verbū auditus dei
 accepistis nō ut verbū hoīm
 sed sicut est v̄e verbū dei et
 inuābilis similiter īsp̄
 turis dicuntur de dei verbo
 qd' in somis multarū diuisarū
 q; linguarū p corda et ora

differat humana. Ideo autē v̄bū
 dei dī qua doctrina diuina tra-
 ditur nō humana sed illud v̄
 bū dei querim⁹ qualit̄r q̄ p
 hanc similitudinē nūc videre
 de quo dictū est. deus erat v̄
 bū de quo dictū ē. oīa p̄ ip̄m
 facta sunt de quo dictū ē et
 verbū caro factū est. de quo
 dictū ē fons sapiētie verbū
 dei in excelsis. *Quintū distēt
 a vera et p̄fecta similitudine dei
 que in natura mentis utriusq̄
 deo similia reperiuntur. cap̄ xii.*

nō ē cap̄.

Perueniendū ē ergo
 ad ill⁹ v̄bū hoīs ad v̄
 bū rōnalis aiantis ad
 verbū nō de deo nate sed a dō
 facte ymaginis dei qd' neq̄ pro-
 latiuū ē in sono neq̄ cogitati-
 uū in similitudine soni quod
 alicui⁹ lingue eē necesse sit. s̄
 q̄ oīa quibus signat⁹ signa p̄ce-
 dit et gignitur de sciā que ma-
 net in aīmo qm̄ eadē sciencia
 intus dicit⁹ sicuti ē. Similia
 est enī visio cogitatiois visi-
 onī sciencie. Nam qm̄ p̄ sonū
 dī uel p̄ aliqd' corpale signū
 signū nō dicit⁹ sicuti ē. sed sic
 p̄t videri audiri ve per corp⁹
 Qm̄ ergo qd' est in noticia h⁹
 est in verbo tūc ē verū v̄bū
 et veritas qualis expectatur
 ab hoīe ut qd' est in ista. hoc
 sit et in illo qd' nō est t̄ista nō

sit etiā in illo. *Hic agnoscat⁹ est.*
 est. nō. nō *Hic accedit qm̄tū p̄t*
 ista similitudo ymaginis facte.
 ad illā similitudinē ymaginis
 nate qua deus filius p̄ri per
 oīa subalut⁹ similis p̄dicat⁹. *Ad*
 uertenda est in hoc emgmate
 etiā ista verbi dei similitudo qd'
 sicut de illo verbo dictū ē. oīa
 p̄ ip̄m facta sūt. ubi deus per
 unigenitū verbū suū p̄dicatur
 uniuersa fecisse. ita hoīs opa
 nulla sunt que nō prius dicitur
 in corde. *Un̄ sc̄ptū ē t̄iciū*
 oīs opis verbū. sed etiam hic
 tū verū verbū est tūc ē t̄iciū
 boni opis. *Verū verbū ē tū de*
 sciā bene opandi gignitur ut
 etiā ibi seruet⁹. est. ē. non. non.
 ut si est in ea sciētia qua viuē
 dū est sit et in verbo qd' opari
 dū est. *Un̄ nō. nō alio qm̄ men-*
 daciū erit verbū tale nō veri-
 tas. et inde patm̄ ē non opus
 rectū ē. et hec in ista similitudine
 verbi nr̄i similitudo verbi dei. q̄
 p̄t eē verbū nr̄m qd' nō sequa-
 tur opus. *Opus autē eē nō p̄t*
 nisi p̄cedat verbū. sicut v̄bū
 dei potuit eē nulla existente
 creatura. *Creatiā vero nulla*
 eē posset. nisi p̄ ip̄m per quod
 fr̄a s̄t oīa. *Ideoq̄ nō deus p̄ri nō*
 sp̄s sanctus nō ip̄a trinitas. s̄
 solus filius qd' est verbū dei
 caro factū ē. qm̄us trinitate fa-

aut

ciente. at sequēte atq; imitāte
 verbo mō eius exemplū recte
 uiuere. hoc est nullū hñtes
 in uerbi nr̄i uel cōtemplatiōe
 ul' opatione mendaciū. Verū
 hec hui' ymaginis ē qñq; fu-
 tura pfectio. Ad hanc consequē-
 dam nos erudit magister bo-
 nus fide xp̄iana pietatisq; doc-
 trina ut reuelata facie a le-
 gis uelamine qd' est umbra
 futurorū gloriā dñi sperulātes.
 per speculū scilicet iñuētes.
 in eandē ymaginē transforme-
 mur de gloria in glāz tāqm̄
 a dñi spū scdm̄ sup̄iorē de hys
 uerbis disputatiōe. Cū ergo
 hanc transformationē ad per-
 fectū fuit hec ymago renoua-
 ta similes deo erim'. qm̄ uide-
 bim' eū nō p speculū sed sicuti
 est qd' dicit apl's paulus. facie
 ad facie. Nūc uero in h' specu-
 lo in hoc enigmate. in hac qñ-
 cūq; similitudine. qñta sit etiā
 dissimilitudo quib' p̄ explicare.
 Attingā tamē aliqua ut ualeo
 quibus id possit aduertī.

*De sciā dei p̄is cui nichil ei
 usqm̄ creature inditus cōfe-
 ratur. Cap. xij.*

h' ē cap xij.

Primo ip̄a sciencia de q'
 ueracit' cogitatio nr̄a
 formatur qñ que scim' loqm'.
 qualis ac qñta p̄ hōi prouēi-
 re qñlibz pitissimo atq; doc-

tissimo exceptis enī que in ai-
 niū. ueniūt a sensibz corpis. in
 quibz tam multa alit' sūt qm̄
 uident' ut eorū ueri similitudine
 nūmū cōstipatus sanus sibi
 uideat' esse qui insanit. Unde
 archademita phya sic inualuit
 ut de oībus dubitās multo
 miserius insaniret. Hys ergo
 ergo exceptis que a corporis
 sensibz in aīn ueniūt. qñtū
 rez remanet qd' ita sciamus
 sicut nos uiuere scim' in quo
 prozsus nō metum' ne aliq'
 similitudinē forte fallam'. qm̄
 certū est etiam eū qui fallit'
 uiuere. Nec in eis uisib' habē-
 tur hec q' obiciuntur extrinsec'
 ut in eo sic fallat' oculus que
 admodū fallit' cū in aq' rem'
 uidet' infractus et nauigati-
 bus turres moueri et alia sex-
 centa que aliter sūt qm̄ uide-
 tur quia n' p' oculū carnis
 hoc cerntur. Intima scia est
 qua nos uiuere scim' ubi ne
 illud quidē archademita dice'
 p̄t. fortasse dormis et nescis
 et in sop̄nis uides. Uisa qñpe
 sop̄mantiū similia eē uisib'
 uigilantiū quib' ignorat'.
 Sed qui certus ē de sue uite
 scia non in ea dicit scio me u-
 gulare sed scio me uiuere. Huc
 ergo dormiat siue uigilet ui-
 uet nec in ea sciencia p' sop̄ma

falli potest quia et dormire et
 in sompniis videre videtur est.
Nec illud potest Academicus
 aduersus istam sciendam dicere
 furis fortassis et nescis quia
 sanorum visis similitima sunt
 visa furum. sed qui furit
 viuunt nisi contra Academicus
 dicat. scio me non furere sed
 scio me viuere. **N**umquam ergo
 falli uel metiri potest qui se
 viuere dixerit scire. **N**ulle
 itaque fallacium visorum genera
 obiciantur ei qui dicit scio me
 viuere. nihil horum timebit quoniam
 et quia fallitur viuunt. **V**ed si
 talia sola pertinent ad humanam
 scientiam per pauca sunt nisi quia
 in unoquoque genere ita multi
 plicantur ut non solum pauca non
 sint. uim etiam repiant per nisi
 tantum minus tendere. **E**t cui enim
 dicit scio me viuere. unum ali
 quid scire se dicit. **P**romde si
 dicat. scio me scire me viuere.
 duo sunt iam. hoc uero quod scit
 hoc duo tertium scire est. **H**ic potest
 addere et quartum et quintum et innumera
 bilia si sufficiat. **V**ed quia innumera
 bile nunc uel comprehendere
 singula addendo uel dicere
 innumerable non potest. hoc ipsum
 certissime comprehendit ac di
 cit et uerum hoc esse et tam

innumerable ut uerbi eius infinitum
 nunc non possit comprehendere
 ac dicere hoc et in uoluntate
 certa saltem aduertit potest.
Ergo est enim cui non impudenter
 respondeat. forte falleris di
 centi. uolo utrum esse. **E**t si dicat
 scio me hoc uelle et hoc me
 scire scio. iam hinc duobus et
 tertium potest addere quod hoc duo
 sciat. et quartum quod hoc duo sci
 re se sciat et similiturum infinitum
 nunc pergere. **I**tem si quispiam
 dicat errare nolo. nonne siue
 erret siue non erret. errare
 tamen enim nolle uerum erit. **E**rgo
 est qui hinc non impudentissi
 me dicat forsitan falleris.
 cum profecto ubicumque fallat
 falli tamen se nolle non falli
 tur. **E**t si hoc scire se dicat.
 addit quantum uult rex cogita
 tur et nunc esse respicit infinitum.
Et cui enim dicit nolo me fal
 li. et hoc me nolle scio. et
 hoc me scire scio. iam et si
 non commodi elotucione potest
 hic infinitum nunc ostendere. **E**t
 alia reperit que aduersus
 Academicos ualeant quod
 nihil ab homine scire posse
 contendunt. **V**ed modus
 adhibendus est praesertim
 quia ope isto non hoc suscipi

pater in ea sapientia qd' est
 ipse sibi alia didicit. sensus cor
 poris sui alia p seipm. **Quis**
 hoc dicat. **Quis** no aial rona
 le sed supra aiam ronale deu
 cogitat qntu ab eis cogitari
 pt qui eu oibus aialibz et oi
 bus aumis pferit qius per
 sperulu i emigmate cociendo
 videant nodu facie ad facie
 sicut e. **Quis** quid ds pr ea ip
 sa que no per corpus qd' ei nul
 lu est sed p seipm sit aliude ab
 aliquo didicit aut nucijs uel
 testibz ut ea sciret indignit.
Non utiqz ad oia quippe scie
 da que sit sufficit sibi illa pfer
 tio. **Habet** quide nucijs id est
 angelos no tamen qui ei q nes
 cit annucient **Non** em sut ulla
 q nesnat sed bonu eoz e de opi
 bus suis eius consulere veri
 tate et hoc e qd' ei dicit non
 nulla nuciare no ut ipse ab eis
 distat sed ut ab illo ipse. **Ver**
 verbu eius sicut corpali sono nu
 tiant etia qd' voluerit ab eo
 missi ad quos voluerit totu
 ab illo p illud verbu ei audi
 entes id e in eius veritate iue
 nientes quid sibi faciendu qd
 quibz qn nuciandu sit. **Nam**
 et nos oram' eu n' tm naita
 tes nras docem' eu. **Novit**
 em aut verbu eius pater v'

quid vobis natariu sit priusqm
 petatis ab eo. **Flet** ista ex alia
 tpe cognouit ut nosset. sed fu
 tura oia tyalia atqz in eis etia
 quid et quando ab illo petaturi
 fuam' et quos et de quibz rebz
 uel exauditur' uel no exaudi
 turus eet sicut i iano an p'scruit.
Uniuersas aut creaturas suas
 et spuales et corpales no qa
 sut ideo nouit. sed ideo sunt
 quia nouit. **Non** em nesciuit
 que fuerat creaturus. **Quia**
 ergo sciuit creauit. no quia ca
 uit sciuit. nec alit' ea sciuit cre
 ata qm creanda. **Non** ei ei
 sapientie aliquid accessit ex
 eis sed illis existetibz ut oport
 tebat et qn oportebat illa ma
 fit ut erat. **Ita** scriptu est in
 libro ecclesiastico anqm crea
 rent' oia nota sut illi et post
 qm cosumata sut. **Ne** iquit
 no alit' et anqm crearentur
 et postqm cosumata sut sic
 ei nota sut. **Longe** est ergo
 huic scie scia nra dissilis.
Que scientia aut dei est
 ipa et sapia. et que sapia ip
 sa et essentia siue substacia.
 quia in illius nature simpli
 citate mirabili no est aliud
 sape aliud ee. sed qd' e sape
 hoc est et ee sicut in superiori
 bus libris sepe iam diximus

Nra vero sciencia in rebus plimū
 aptea et amissibilis est et recep-
 tibilis. quia nō est hoc nobis
 eē qd scire uel sapere qm eē
 possum⁹ etiā si nesciam⁹ neq⁹
 sapiam⁹ ea que aliūde didici-
 m⁹. **¶** hoc sicut nra sciencia
 illi sciencie dei sic et verbū
 nrm qd nascit⁹ de nra sciā
 dissimile est illi verbo dei
 qd natū est de p̄is eēntia.
 Tale est aut ac si dicerē de
 p̄is sciencia. de patris sapi-
 entia uel qd est expressius
 de p̄e sciā de p̄e sapientia.

**De similitudine et equalitate
 patris dei et unigeniti ei⁹
 cōsubstantialis et coetm cā xiii.**

¶ Verbū ergo dei patris
 unigenitus filius per
 oīa p̄r filis et equalis deus.
 de deo lumē de lumie. sapi-
 ētia de sapiā. essentia de es-
 sentia est. Hoc oīno qd pat⁹
 nō tñ pater quia iste filius
 et ille pater ac per hoc oīa
 nouit que nouit p̄r sed ei nos-
 se de p̄e est sicut eē. Nōsse
 em et eē ibi vniū est. et ideo
 p̄r sicut eē non est a filio
 ita nō nosse. **¶** Proinde tāq̄
 sempm dicens pater genuit
 verbū sibi equale p̄ omīa
¶ Non em sempm integre per-
 fecte q⁹ dixisset si aliqd min⁹

aut amplius eēt in ei⁹ vbo
 qm in ipō. **¶** Ibi sūme ill⁹ ag-
 noscat⁹. ē. ē. non. nō. et idō ver-
 bū hoc vere veritas ē qm q̄qd
 est in ea sciencia de qua ē gei-
 tum et in ipō ē. **¶** Quid aut in
 ea nō est nō in ipō ē et falsū
 habere aliquid hoc verbū
 nūqm p̄t qd imutabilit⁹ sic
 se habet. ut se habet de qd
 est. **¶** Non em p̄t filius a se
 fatere quicqm nisi qd vide-
 rit patre fatiētē potenter
 hoc nō potest. nec est ifir-
 mitas ista. sed firmitas qā
 falsa nō p̄t veritas. **¶** Nouit
 itaq⁹ oīa deus p̄r in seipso.
 nouit in filio. sed in seipso
 tāqm seipm. in filio tāqm
 verbū suū qd est. **¶** De hys
 oībus que sūt in seipō oīa
 fil⁹ nouit et filius in se sci-
 licet tanqm ea que nata sūt
 de hys que nouit p̄r in seipō.
 in p̄e autē tanqm ea de
 quib⁹ nota sūt que ip̄e fili⁹
 nouit in seipō. **¶** Hui⁹ ergo
 iuitem pater et filius. sed
 ille gignendo. ille nascēdo.
 et oīa que sūt in eoz sciā.
 in eoz sapiētia. in eoz esse-
 tia. unusquisq⁹ eoz simul
 videt. non particulatim
 aut singillatim velut alter
 nante conspectu hinc illuc.

et inde huc et rursus inde
 uel inde in aliud atq; aliud
 ut aliqua videre nō possit
 nisi nō videns alia. sed ut
 dixi simul oīa videt quoz
 nullū qd' nō semp videt.
Verbū aut' nrm̄ illud qd'
 nō habet somi neq; cogi-
 tationē soni. sed eius tri-
 quā videndo intus dicim'.
 et ideo nullius lingue est
 atq; inde utrūq; simile ē
 in hoc em̄mate illi verbo
 dei qd' etiā deus ē qm̄ sic et
 hoc de mō nascit' quēadmo-
 dū et illud de sciā pūis natū
 est. **Nrm̄ ergo tale verbū**
 qd' mēmim' eē utrūq; silie
 qntū etiā dissimile sicut a no-
 bis dici potuerit nō pigeat
 mtueri. **Em̄ dissimile sit**
verbū nrm̄ mutabile a ver-
bo dei t̄comutabili et eterno.

Nūquid verbum cap' xv.
 nrm̄ de sola sciētia nas-
 citur? **Rōne multa dicimus**
 etiam que nescim'. **Ret du-**
 bitātes ea dicim' sed veā eē
 arbitrātes que si forte vera
 sunt in ip̄is rebus. de quib'
 loquim' et nō in verbo mō
 vera sunt quia verbū verū
 nō est nisi qd' de re de que sci-
 tur gignitur. **Falsū est ergo**
 isto modo verbū nrm̄. nō tū

mentimur. sed tū fallim'. **Cū**
 aut' dubitam' nōdū ē v̄bū
 de re de qua dubitam' sed
 de ip̄a dubitatione verbū
 est. **Cūus enī nō noueim'**
 an verū sit v̄n dubitam'. tū
 dubitare nos nouim'. **Ac per**
 hoc tū hoc dicim' verū ver-
 bū est qm̄ qd' nouim' dicim'
Quid qd' etiā mentiri possu-
mus? **Ad tū fatim' utiq; vo-**
 lentes et sciētes falsū verbū
 habem' ubi verbū verū est.
Mentiri nos hoc em̄ scimus
 et tū mentitos nos eē confi-
 temur. verū dicim'. qd' em̄
 scim' dicim'. **Scim' nāq; nos**
 eē mentitos. **Verbū aut' illd'**
 qd' deus ē et potētius est
 nobis hoc nō p̄t. **Non em̄**
 p̄t facere quicqm̄ nisi quod
 viderit patrē faciētē. et nō
 a sempō loquitur. sed a patre
 est illi om̄e qd' loquit'. et
 magna verbi illius potētia
 est non posse mēiri. quia
 nō p̄t esse illi. est et nō. sed
 est est. nō. non. **At eī n' ver-**
bū dicendū est qd' ver non
est. **Sic ita libens assencior.**
Quid tū verū est verbum
 nrm̄. et ideo recte verbum
 vocatur? **Nūquid sicut dici**
 p̄t uel visio de visione. uel
 sciētia de essētia. sicut illd'

Dei verbū maxime dī. maxi
 meq; dicendū est. **¶** Quid itaq;
 qā nō hoc ē nobis eē qd nos
 se. **¶** Multa quippe nouim⁹ q
 per mōrūā quodāmo viuūt
 ita et obliuione quodāmo
 moriūtur. atq; ideo cū illa
 iam nō sint^m noticia nrā. nos
 tū simus. et cū sciā nrā aīo
 lapsa perit a nobis nos tū vi
 uim⁹ illa etiā que ita sciūt^r
 ut nūqm̄ exridere possint.
 qm̄ pñcia sunt et ad ipūs
 aīmi naturā ptinent ut est
 illud qd nos viuere scimus.
¶ Manet em̄ hoc qm̄ diu aīm⁹
 manet. et quia semp manet
 aīmus et hoc semp pmanet.
¶ Ergo et si qua repunt^r si
 milia. in quib; ymago dei po
 tius mtuenda est. etiā si sp̄
 sciūtur. tū quia nō sp̄ etiā
 cogitātur quō de hys dicit^r
 verbū sempiternū. tū verbū
 nr̄m nrā cogitatione dicit^r
 iuenire difficile ē. **¶** Sempit
 ernū ē em̄ aīo viuere. sem
 pitermū ē scire qd viuūt.
 nec tū sempiternū ē cogitāe
 vitā suam uel cogitare sci
 enciā vite sue qm̄ cū aliud
 atq; aliud reperit. hoc desi
 nit cogitāe. q̄uis nō desinat
 scire. **¶** Ex quo fit ut si p̄t eē

in aīo aliqua sciētia sempit
 eterna. et sempiterna eē non
 p̄t eiusdē sciētie cogitatio
 et verbū verū nr̄m intmū
 nisi nrā cogitatione nō dī
 solus deus mtelligat^r hīe
 verbū sempiternū sibiq; coe
 ternū nisi forte dicendū est
 ipām possibilitatē cogitatio
 nis. qm̄ id qd sciūt^r etiā qm̄ nō
 cogitatur p̄t tū veraciter
 cogitare verbū eē tā p̄petu
 ū qm̄ sciā ipā p̄petua ē. **¶**
 Quō est verbū qd nōdū in
 cogitatiois uisionē formatū
 est. **¶** Quomō erit silie sciē
 tie de qua nascit^r si eius nō
 habet formā et ideo iā vo
 catur verbū quia p̄t habe^r.
¶ Tale ē em̄ ac si dicit^r ideo
 iam vocandū eē verbū qā
 p̄t eē verbū. **¶** Sed qd est qd
 p̄t eē verbū et ideo iā dig
 nū est verbi noīe. **¶** Quid est
 iqm̄ hoc formabile nōdū q
 formatū nisi qdāa mentis
 nr̄e qd hac atq; hac volubi
 li quadā motione iactam⁹
 cū a nobis nūc hoc nūc illd
 sicut inētū fuerit ul occur
 rerit cogitāt^r. **¶** Et tūc fit ve
 rū verbū qm̄ illud qd nos
 dixi volubili motione iacta
 re ad id qd scim⁹ peruenit
 atq; inde formatur ei⁹ oīmo

dam similitudinē capies. ut quō
 res queq; sūt sic etiā cogitet.
 id ē sine voce sine cogitatione
 vocis que profertur alicui. In
 que ē si in corde dicat ac p
 hoc etiā si cōcedam nec de
 cōtrouersia vocabuli labora
 re videamur. iam vocandū
 eē verbū quiddā illud men
 tis nr̄e qd̄ de nr̄a sciā forma
 ri p̄t etiā priusq̄m formatū
 sit qā iā ut ita dicā forma
 bile est. Quis nō videat qn̄
 ta h̄c sit dissimilitudo ab illo
 dei verbo qd̄ in forma dei sic
 est ut nō ante fuerit forma
 bile postq; formatū. n̄ aliqui
 possit eē in forme s; sic forma
 simplex et simpliciter equa
 lis et de quo est et cui mira
 biliter cōeterna est. **An vo
 lubilitas cogitationis deo n̄
 eē credenda sit. Cap. xvi.**

Qua p̄t ita dicit illud
 dei verbū ut dei cogita
 tio non dicatur ne aliquid eē
 quasi volubile credatur in
 deo qd̄ nūc accipiat. nūc re
 cipiat formā ut verbū sit
 eamq; possit amitte atq; in
 formiter quodāmo volutū.
 Bene quippe nouerat verba
 et vim cogitatiois insperat
 locutor egregius qui dixit

in carmine. serūq; volutat
 euētus belli varios id ē co
 gitat. Non ergo ille dei fili
 cogitatio dei sed verbū dei
 dicit. Cogitatio quippe nr̄a
 pueniens ad id qd̄ scimus
 atq; inde formata verbum
 nr̄m verū est. Et ideo ver
 bū dei sine cogitatione dei
 debet mtelli ut forma ip̄a
 simplex mtelligat nō ali
 quid habens formabile qd̄
 etiā possit eē informe. Dicitur
 quidē etiā in scripturis
 sc̄is cogitationes dei s; eo
 locutionis modo quo ibi et
 obliuio dei d̄. que utiq; ad
 p̄rietatē in deo nulla est.
 Amob̄re cū tanta sit nūc
 in isto emgmate dissilitu
 do verbi nr̄i et verbi dei i
 qua tamē nōnulla similitudo
 cōperta est. illud quoq; fatē
 dū est qd̄ etiā cū similes ei
 erim⁹ qn̄ videbim⁹ eū sicuti
 est. qd̄ utiq; qui dixit h̄c
 proculdubio que nūc est dis
 similitudinē attendit nec
 tūc natūa illi erim⁹ equa
 les. Vemp̄ em̄ natura mōr
 est faciente que facta ēst.
 Et tūc quidem verbū nr̄m
 nō erit falsum qz neq; mētie
 mur neq; falleremur. fortas;

an ip̄a trinitas quia et ipsa
 nō tres dñj sed deus ē vnus
 hoc querit. **H**ed iam in hoc
 libro superius disputau. nō
 sic accipiēdū eē trinitatē que
 deus est ex illis tribus que
 in trinitate nr̄e mētis osten
 dim⁹ ut tāqm̄ med̄ia sit oīm
 trūi p̄r. et mtelligētia oīm
 trūi filius et caritas oīm tri
 um sp̄s sanctus. q̄i p̄r n̄ itel
 ligat sibi nec dilugat. sed ei
 filius mtelligat. et sp̄s factus
 ei dilugat. ip̄e aut̄ ~~et sibi et a~~
~~lis~~ et sibi et illis tm̄ meīne
 rit et filius n̄ meīnerit nec
 dilugat sibi sed meīnerit ei p̄r
 et dilugat ei sp̄s sanctus ip̄e
 em̄ et sibi et illis tm̄mō itel
 ligat. Itēq; sp̄s s̄s nec meī
 nerit nec mtelligat sibi. sed
 meīnerit ei p̄r et mtelligat
 ei filius. ip̄e aut̄ et sibi et illis
 nō m̄si dilugat. sed sic potius
 ut oīa tria et oēs et singuli
 habeant in sua quisq; natūā
 nec distent ī eis ista sicut in
 nobis aliud ē med̄ia. aliud
 itelligentia. aliud dilectio
 siue caritas s; vnū aliquid
 sit qd̄ oīa valeat sicut ip̄sa
 sapiā et sic habeat in vniū
 cuiusq; natūā ut qui h̄t hoc
 sit qd̄ habet sicut īmutabil

simplexq; s̄ba. **H**i ergo hec ī
 tellecta sunt et q̄ntū nobis in
 rebus tantis videre ul̄ cōiet
 tare concessū ē vera eē cla
 māuerūt nescio cur nō sicut
 sapiētia et pater d̄r et fili⁹
 et sp̄s sanctus et sunl̄ oēs
 non tres sed vna sapiētia.
Ita et caritas et p̄r dicatur
 et filius et sp̄s sanctus si
 mul oēs vna caritas. **H**ic
 em̄ et p̄r deus et filius d̄s
 et sp̄s sanctus deus et siml̄
 omēs vnus deus. et tm̄ nō
 frustra in hac trinitate non
 dicit̄ verbū dei nisi fili⁹ n̄
 donū dei. nisi sp̄s s̄s. nec
 de quo genitū est verbum.
 et de quo p̄cipalit̄ proce
 dit sp̄s s̄s nisi deus p̄r. **I**do
 aut̄ addidi p̄cipalit̄ quia
 et de filio sp̄s s̄s procedē
 rexit. **H**ed hoc quoq; illi p̄r
 dedit non iam existenti et
 nōdū habenti sed quicqd̄ vni
 gemitō verbo dedit gignēdo
 dedit. **H**ic ergo eū genuit. **H**i
 ut etiā de illo donū dicitur
 cōmūē procederet et sp̄s
 sanctus sp̄s eēt amboꝝ. **De**
excellētia caritatis que ita
ex deo est ut ip̄a sit d̄s Cāp xvij.

Non est igit̄ accipiēda
 transeūter sed diligēt

intuenda in sepabilis trinitatis ista distinctio. **H**inc enim factum est ut *pprie* dei verbum etiam dei sapientia diceretur cum sit sapientia et *ppr* et *sp* sanctus. **S**i ergo *pprie* aliquid horum trium caritas nuncupanda est quod aptius quam ut hoc sit *sp* sanctus. ut scilicet in illa simplici summaque natura non sit aliud *sb*a et aliud caritas. sed *sb*a ipa sit caritas. **C**aritas ipa sit *sb*a. siue in *ppr* siue in filio siue in *sp*u *sa*cto. **E**t tamen *pprie* *sp*us factus caritas nuncupatur sicut legis nomine aliquando simul omnia veteris testamenti *sa*ctarum scripturarum significatur eloquia. **N**am et de *pph*a ysaya testimonium ponens apostolus ubi ait. In alijs linguis et in alijs labijs loquor *pplo* huic. *pp*missit tamen in lege scriptum est. **E**t ipse dominus. in lege inquit eorum scriptum est quia oderunt me gratis cum hoc legatur in psalmo. Aliquam autem *pprie* vocatur lex que data est per moysen secundum quod dominus est. lex et *pph*e usque ad iohannem. et in hinc duobus *ppre*ceptis tota lex pendet et *pphete*. **H**ic utique *ppr*e lex appellata est de monte syna. *ppheta*rum nomine autem etiam psalmi significati sunt et tamen alio

instrumenti

loco ipse saluator. oportebat inquit impleri omnia que scripta sunt in lege et *pph*etis et psalmis de me. **H**ic rursus *ppheta*rum nomen exceptis psalmis intelligi voluit. **D**icit ergo lex uniuersaliter tamen *pph*etis et psalmis. dicit et *pprie* que per moysen data est. **I**tem dicitur contra *pphete* simul tamen psalmis dicitur et *pprie* propter psalmos et multas alias exemplis doceri potest multa verbum vocabula et uniuersaliter *ppr*omi et *pprie* quibusdam rebus adhiberi. nisi in re aperta vitanda sit longitudo sermonis. **H**oc ideo dixi ne quisquam propterea nos inconuenienter existimet caritatem appellare *sp*um sanctum quia et deus *ppr* et deus filius potest caritas nuncupari. **S**icut ergo unicum dei verbum *pprie* vocatur nomine sapientie cum sit uniuersaliter et *sp*us *sa*ctus et *ppr* ipa sapientia. ita *sp*us *sa*ctus *pprie* nuncupatur vocabulo caritatis. cum sit et *ppr* filius uniuersaliter caritas. **H**ec dei verbum id est unigenitus dei filius apte dicitur est dei sapientia ore apostolico ubi ait *xpm* dei virtutem et dei sapientiam. **S**piritus autem *sa*ctus ubi sit dicitur caritas inuenimus

si diligenter iohannis apostoli scrutemur eloquium. **Qui cum dixisset dilectissimi diligamur invicem quia dilectio ex deo est. serutus adiunxit. Et omnis qui diligit ex deo natus est. quod enim non diligit non cognovit deum quia deus dilectio est. Hinc manifestavit eam se dixisse dilectionem deum quam dixit ex eo. Deus ergo ex deo est dilectio. Hec quia et filius ex deo patre natus est et spiritus sanctus ex deo patre procedit. quem potius eorum hic debeamus accipere deum esse dilectionem deum merito dicitur. Pater enim solus ita deus est. ut non sit ex deo ac per hoc dilectio que ita est deus ut ex deo sit. a filius est a spiritus sanctus sed in consequentibus cum dei dilectionem commemorasset non quia nos cum sed quia ipse dilexit nos et misit filium suum liberatorem pro peccatis nostris. et hinc exhortatus est ut et nos invicem diligamus atque ita deus in nobis maneat quia utique dilectionem deum dixerat. statim volens de hac re aptius aliquid eloqui. In hoc itaque cognoscimus quia in ipso manemus et ipse in nobis quia de spiritu sancto suo dedit nobis. **Ipse****

itaque scimus de quo dedit nobis facit nos in deo manere et ipsum in nobis. **Hoc autem facit dilectio. ipse est igitur deus dilectio. Deinde paulo post cum hoc ipsum repetisset atque dixisset deus dilectio est continuo subiecit. Et qui manet in dilectione in deo manet et deus in eo manet. Unde super dixerat in hoc cognovimus quia in ipso manemus et ipse in nobis quia de spiritu suo dedit nobis. Ipse ergo significat ubi legitur deus dilectio est. Deus igitur spiritus sanctus qui procedit ex deo cum datus fuerit homini attendit eum in dilectionem dei et proximi. et ipse dilectio est. Non enim homo habet unde deum diligat nisi ex deo propter quod paulo post dicit. **Nos diligamus quia et ipse prior dilexit nos. Apostolus quoque paulus. Dilectio inquit dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. Nullum est isto dei dono excellentius. Nolumus quod dividit inter filios regni eterni et filios perditionis et ne. Dantur et alia per spiritum sanctum munera sed sine caritate nichil prosunt. Nisi ergo****

tm̄ ignat̄ cuiq; spūs s̄c̄s ut
 eū dei et pximi faciat amato
 rē. a sinistra nō trāssert̄ ad
 dexterā. Nec spūs pp̄rie dicit̄
 tur donū nisi pp̄ dilectionē
 Quā qui non habuerit si
 linguis hom̄ loquat̄ et ange
 lorū sonans eramētū est aut
 cybalū t̄m̄ens et si habueit
 p̄ph̄iā et scierit oēm scienciā
 et oīa sacramēta et habueit
 oēm fidem ita ut mōtes trā
 ferat nichil est. et si distribu
 erit oēm substāciā suā et si
 tradiderit corpus suū ut ar
 deat nichil ei prodest. Quātū
 ergo bonū est. sine quo ad et
 nā vitā nēnē bona tanta per
 ducūt. Ip̄a vero dilectio siue
 caritas nam vni⁹ rei ē nomē
 utriq; si habeat eā q̄ nō lo
 quitur linguis nec habet
 p̄ph̄iā nec oīa s̄c̄ta sacramē
 ta. oēm q; sciām. nec distribu
 oīa sua paup̄ibz. uel nō ha
 bendo qd̄ distribuāt. uel a
 liqua necessitate prohibitus.
 nec tradit corpus suū ut ar
 deat. si talis passionis nulla
 temptatio ē p̄ducit ad reḡm̄
 ita ut ip̄am fidē non faciat
 utilem nisi caritas. Sine ca
 ritate quippe fides p̄f̄ eē sed
 non et prodesse. Propt̄ qd̄
 et apl̄s paulus in xp̄o iquit

ihū neq; caritatis aliqd̄ va
 let neq; pp̄ficiū. Sed fides q̄
 p̄ dilectionē opatur sic eam
 discernēs ab ea fide qua et
 demones credūt et contre
 miscūt. Dilectio igit̄ que ex
 deo ē et deus ē et pp̄rie sp̄s
 sanctus ē per quē diffundit̄
 in cordibz nr̄is dei caritas.
 p̄ quē nos tota inhabitet trini
 tā. Quo circa rectissime spūs
 sanctus cū sit d̄s vocatur etiā
 donū dei. Qd̄ donū pp̄rie
 quid nisi caritas intelligēda
 est que p̄ducit ad deū. Et sine
 qua quodlibz aliud donū dei
 nō p̄ducit ad deū. **Quia rō
 ne donū dei dicit̄ spūs s̄c̄s**

H et hoc pb̄dū **Cap. xix.**
 Est donū dei eē in sacris
 tr̄is sp̄m̄ s̄c̄m̄. Et hoc expe
 tat̄ habem⁹ in euāgelio sc̄dm̄
 iohānē d̄m̄ ihū xp̄i v̄ba dicē
 tis. Si quis sitit veniat ad
 me et bibat. qui credit in me
 sicut dicit̄ sc̄ptura. flumina
 de ventre eius fluent aque
 viue. Porro secutus euāgelis
 ta adiūxit hoc aut̄ dixit de
 sp̄u s̄c̄o quē accepturi erant
 credentes in eū. vñ paulus c̄c̄a
 dicit̄ apl̄s et omēs vno sp̄u
 potauim⁹. Vtrū aut̄ donū
 dei sit appellata aqua ista
 qd̄ est spūs sanctus hoc q̄rit̄

... hanc
 ... ita et
 ... euāg
 ... dei ap
 ... qm̄ rū
 ... muliere ad p
 ... dixerat
 ... illa re
 ... nō cor
 ... respo
 ... si sac
 ... qui dicit
 ... tu fo
 ... et de
 ... dicit
 ... quo
 ... al
 ... aq
 ... et
 ... bibit ex
 ... qui bib
 ... dabo
 ... se
 ... dabo ei fi
 ... aque salu
 ... eterna
 ... sicut eū
 ... spūs s̄c̄s
 ... spūs donū
 ... h̄c aut̄
 ... et quis
 ... da m̄hi
 ... petisses
 ... n̄bi aqua

Ved sicut hic iuvenim⁹ hanc
 aquam spm scm esse ita et i
 uenim⁹ alibi in nro euage⁹
 hanc aquam donu dei appel
 lata. Nam ide dñs qm cu
 samaritana muliere ad pu
 teu loquebatur. cui dixerat
 da michi bibere. cu illa re
 spondisset qd iudei no cou
 terent^r samaritanis. respo
 dit ihs et dixit ei. **S**i scires
 donu dei et quis e qui dicit
 tibi da michi bibere tu for
 sitam petisses ab eo et dedis
 set tibi aqua viua. Dicit ei
 mulier. **D**ne neqz in quo hau
 rias habes et putens alt⁹
 est **V**nde ergo habes aqm
 viua. **R**espondit ihs et dix^t
 ei **O**m̄s qui bibit ex hac a
 qua fiet iteru. **C**ui bibe
 rit ex aqua qua ego dabo
 ei no fiet in eternu. sed
 aqua qua ego dabo ei fiet
 in eo fons aque salientis
 in vitam eterna. **Q**uia go
 hec aqua viua sicut euage
 lista exposuit spūs scs est
Proculdubio spūs donu dei
 est de quo dñs hic ait. si sti
 res donu dei et quis est
 qui dicit tibi da michi bi
 bere tu forsitam petisses ab
 eo et dedisset tibi aquam

viua. **N**am qd ibi ait flumi
 na de ventre eius fluet aque
 viue. hoc in isto loco fiet iqt
 in eo fons aque salientis in
 vitam eterna. **P**aulus quoqz
 apls vnicuiqz inquit mrm da
 tur gra scdm mensura dona
 tioms xpi. atqz ut donatio
 ne xpi spm scm ostenderet
 secutus ad iunxit. **p**pt⁹ qd dix^t.
Ascendit in altu captiuauit
 captiuitate dedit dona ho
 bus. **N**otissimu e aut dnm
 ihm cu post resurrectione
 a mortuis ascendisset in
 celu dedisse spm scm. quo
 impleti qui crediderant liquis
 oim gentiu loquebant^r. **N**ec
 moueat qd ait dona no do
 nu. **I**d em de psalmo posuit
 testimoiu. **H**oc aut i psal⁹
 ita legit^r. **A**scendisti in altu
 captiuasti captiuitate. acce
 pisti dona in hoibus. **S**ic ei
 plures codices habent. et
 maxime greci et ex hebreo
 sic interpretatu habemus.
Dona itaqz dixit apls que ad
 modu ppheta no donu. **V**ed
 tu ppheta dixerit accepisti
 in hoibz. apls maluit dice
 dedit dona hoibus ut ex utro
 qz scilz verbo vno pphetico
 altero aplico qz i utroqz e

diuinum sermonis autoritas
 sensus plenissim^o redderet.
 Utrūq; em̄ verū est. et q̄a
 dedit hoībz et quia accepit
 in hoībz. Dedit hoībz tāq;
 caput mēbus suis accepit
 in hoībz idēp̄e utiq; ī mēbr̄
 suis. Propter que mēbra su
 a clamauit de celo. saule
 saule quid me p̄sequeris.
 et de quibz mēbus suis ait.
 qm̄ unū ex mīnīs meis fe
 cistis michi fecistis. Ip̄e ergo
 xp̄us et dedit de celo et ac
 cepit in terra. Porro autē
 dona ob hoc ambo dixerūt
 et p̄ph̄a et apl̄s quia p̄ donū
 qd̄ est sp̄s sanctus in cor̄e
 oībz mēbris xp̄i multa do
 na quē sint quibusq; p̄ua
 diuidūtur. Neq; em̄ singli
 quibz habent om̄ia. sed h̄i
 illa alij alia ip̄ius ip̄m̄ domū
 a quo cuiq; p̄ua diuidūt
 om̄es habeant id ē sp̄m̄ s̄m̄.
 Nā ⁊ alibi tū multa dona cō
 memorasset. Oīa inquit hec
 opatur vnus atq; idē sp̄s
 diuidens p̄ua vnicuiq; pro
 ut vult. Ad verbū et in
 epl̄a que ad hebreos ē iue
 nitur ubi sc̄ptū est attestā
 te deo signis et ostentis et
 vāris virtutibus et sp̄e s̄i
 diuisionibz. Et hic cū dixis

set ascendit in altū captiuauit
 captiuitatē dedit dona hoībz
 Ad autē ascendit ait. quod
 est nisi quia et descendit in
 inferiores partes terre. Qui
 descendit ip̄e est et qui ascē
 dit sup̄ om̄es celos ut adi
 pleret oīa. Et ip̄e dedit q̄s
 dam quidē apl̄os. quosdam
 autē p̄phetas. quosdā vero
 euāgelistas. quosdā autem
 pastores et doctores. Et
 quare dicta sūt dona. quia
 sicut alibi dicit. nūq; om̄es
 apl̄i. nūquid oēs prophete
 et cetera. Hic autē adiūxit ad
 cōsumationē sanctorū in opus
 ministerij in edificationē cor
 poris xp̄i. hec est domus que
 sicut psalmista canit edifica
 tur post captiuitatē. qm̄ qui
 sūt a dyabolo eruti a quo cap
 tiui tenebant. de h̄is edifi
 catur corpus xp̄i que dom^o
 appellatur ecclesia. H̄at autē
 captiuitatē ip̄e captiuauit q̄
 dyabolū vicit et ne illa que
 futura erant sancti capitis
 mēbra in eternū suppliciu
 secū traheret. eū iusticie pri
 us. demde potētie vinculis
 alligauit. Ip̄e itaq; dyabo
 lus ē appellata captiuitas
 quam captiuauit qui ascen
 dit in altum et dedit dona

quō

al atq; in hoībz.
 apl̄s sicut in eo li
 legunt ubi sc̄ptū
 loquen
 de uia
 quid ergo fa
 nobis
 p̄m̄tētia
 vnusq; ve
 xp̄i m
 et arti
 s̄m̄.
 simonē
 voluisse
 arripere
 ip̄onē
 s̄m̄
 iōnē qua
 te pe
 possidere. Et alio
 cū petrus
 e
 annūciā
 sc̄ptū
 petro verb
 s̄m̄
 ver
 qui
 quē
 fideles simi
 qua
 s̄m̄
 em̄ ill
 mag
 De quo

hoibus uel accepit in hoibus.
Petrus aut ap[osto]l[us] sicut in eo li-
 bro canonico legitur ubi scrip-
 ti sunt actus ap[osto]l[orum] loquens
 de xp[isto] comotis corde iude-
 is et dicentib[us]. quid ergo fa-
 ciem[us] fr[ater]s monstrate nobis
 dixit ad eos. Agite penitentiā
 et baptizetur unusquisq[ue] ves-
 trū in no[m]i[n]e d[omi]ni ih[esu] xp[isti] in
 remissione peccator[um] et acci-
 pietis donū sp[iritu]s sancti. Itēq[ue]
 in eodē libro legit[ur] symonē
 magū ap[osto]l[us] dare voluisse
 pecuniā ut ab eis acciperet
 potestatem qua per impositionē
 manus eius daretur sp[iritu]s sanct[us]
 cui petrus idem pecunia inq[ui]-
 tua tecū sit in potestate qua
 donū dei existimasti te per
 pecuniā possidere. Et alio
 eiusdē libri loco cū petrus
 cornelio et eis qui cū eis e-
 rant loqueretur annūcians
 et p[ro]dicans xp[ist]m ait scriptūa
 adhuc loquēte petro verba
 hec cecidit sp[iritu]s sanctus su-
 per oēs qui audiebāt ver-
 bū. et obstupuerūt qui ex
 circūcisione fideles simul
 cū petro venerant. quia et
 in nationes donū sp[iritu]s sancti
 effusū est. audiebant em̄ illos
 loquentes lingua et mag-
 nificantes deum. De quo

facto suo qd̄ in circūcisos bap-
 tizauerat quia prius q̄ bap-
 tizaretur ut nodū questiois
 hui[us] auferret in eos vene-
 rat sp[iritu]s sanct[us] cū petrus postea
 redderet rōnē fr[ater]ib[us] qui erāt
 iherosolimis et hac re audi-
 ta mouebant[ur] aut post cetera.
Cū cepisset aut loqui ad illos
 cecidit sp[iritu]s sanct[us] in illos sicut
 et in nos in i[n]icio. Memora-
 tusq[ue] sūt verbi d[omi]ni sicut dice-
 bat. quia iohānes quidem
 baptizauit aqua uos autē
 baptizabim[us] sp[iritu] sc[ilicet]. **Et** igit[ur]
 equale donū dederit illis
 sicut et nobis qui credidi-
 mus in d[omi]nū ih[esu]m xp[ist]m ego
 quis e[ss]et qui possem prohibē
 d[omi]nū nō dare illis sp[iritu]m sanctū.
Et multa sūt alia testimo[n]ia
 scripturā que concordit[er] attes-
 tantur donū e[ss]e dei sp[iritu]m sanctū.
 in q[ui]ntū datur eis qui p[ro] eū
 diligūt deū. sed nimis longū
 est cuncta colligere. Et quid eis
 satis ē quibus hec q̄ dixim[us]
 satis nō sunt. Hanc admo-
 nēdi sūt q̄nquidē donū dei
 iam vident d[omi]nū sp[iritu]m sanctū
 ut cū audiūt donū sp[iritu]s sancti
 illud genus locutionis ag-
 noscant quo dictū est in ex-
 poliatione corporis carnis.
Sicut em̄ corpus carnis nichil

60

aliud quā caro est sic donū sp̄s
 sancti nichil aliud quā sp̄s s̄s.
In t̄m ergo donū dei ē. in quātū
 datur eis quibz datur. Apud
 se autē d̄s est et si nemini det.
 quā deus erat et p̄r et filio co
 eternus anteqm̄ cuiq̄m dare
 tur. nec quia illi dant. ip̄e da
 tur. ideo minor est illis. Ita
 datur em̄ sicut donū dei ut
 etiā semp̄m det sicut d̄s. Non
 em̄ dici p̄t nō esse sue pt̄tis
 de quo dictū ē. sp̄s ubi vult
 spirat. Et apud apl̄m qd̄ iā
 supra cōmemoravi. **Quā autē**
 hec opat̄ vnus atqz idē sp̄s
 diuidens singulis pp̄ria pro
 ut vult. Non est illic condi
 tio dati et dn̄atio dantiū.
 sed concordia dati et dantiū.
Qua pp̄t sicut sc̄a sc̄ptura
 p̄tlatat deus caritas est
 illa que ex deo est et in no
 bis id agit ut in deo mane
 am⁹ et ip̄e in nobis et hoc
 inde cognoscim⁹ quia de
 sp̄u suo dedit nobis. Ip̄e sp̄s
 eius ē dei caritas. Demde
 si in domibz dei nichil maius
 est caritate. et nullū ē ma
 ius dei donū quā sp̄s s̄ct⁹.
quid ē cōuenientius quā ut
 ip̄e sit caritas que dicit̄ et
 deus et ex deo. Et si caritas

unicuique

cōsequēti

qua pater diligit filiū et pa
 trē diligit filius ineffabiliter
 cōmuniōnē demonstrat am
 borū quid cōuenientius quā
 ut ille pp̄rie dicat caritas q̄
 sp̄s est cois ambobz. **Hor**
 em̄ sanius credit̄ uel itelli
 gitur ut non solus sp̄s s̄s
 caritas sit in illa trinitate.
Sed nō frustra pp̄rie cari
 tas nūctupet̄. pp̄t illa que
 dicta sūt. sicut non solus ē
 in illa trinitate uel sp̄s uel
 s̄s. quia et p̄r sp̄s et fili⁹
 sp̄s. et p̄r sanctus et filius
 s̄s qd̄ non ambigit pietas.
 et t̄m iste nō frustra pp̄rie d̄
 sp̄s s̄ct⁹. **Quia em̄ est cois**
 ambobus id vocatur ip̄e pp̄rie.
 qd̄ ambo coiter. **Alioquin si**
 illa trinitate solus sp̄s s̄s ē
 caritas. profecto et filius nō
 solus p̄r̄s verū etiā sp̄s
 sc̄i filius iuenit. Ita em̄ lo
 cis inuicibilibz dicit̄ et legit̄
 filius unigenitus dei patris.
 ut t̄m et illud verū sit quod
 apl̄s ait de deo patre. **Qui**
 eruit nos de pt̄ate tenebra
 rū et transtulit in regnū
 filij caritatis sue. **Nō dixit**
 filij sui. qd̄ si diceret veris
 sime diceret. quēadmodū
 quia sepe dixit et veissime

... filij caritatis
 ... est ergo etiā sp̄s
 ... nō est in illa trini
 ... dei n̄ sp̄s s̄s
 ... diffini ē rep
 ... sit caritas
 ... sed pp̄t illa de
 ... offerri pp̄rie si
 ... aut dictū est
 ... sicut nichil ali
 ... qm̄ filij sui d
 ... postremo s̄s
 ... quippe p̄r̄s q̄
 ... est ineffabil
 ... aliud q̄
 ... natura n̄qz substa
 ... tam dixit̄ et s̄
 ... nō p̄t. ac pe
 ... caritatis et n̄
 ... qui de s̄bā et
 ... **Contra eos q̄**
 ... non patern
 ... volūntē filij
 ... **Cap. xx.**
 ... idenda ē dya
 ... a quo
 ... exort
 ... nō potuisset m
 ... credere volu
 ... dei verba
 ... oīa filij d
 ... hoc est de substa
 ... nō natura
 ... sue essencie
 ... sed filij vo

dixit. sed aut filij caritatis
 sue. filius est ergo etiā sp̄s
 sancti si nō est in illa trini-
 tate caritas dei nisi sp̄s sc̄s.
Et si absurdissimū ē restat
 ut non solus ibi sit caritas
 sp̄s factus sed p̄pter illa de
 quibz satis differui p̄prie sic
 vocetur. **Et** aut dictū est.
 filij caritatis sue nichil ali-
 intelligitur. qm̄ filij sui di-
 lecti qm̄ filij postremo s̄be
 sue. Caritas quippe p̄ris q̄
 in natūa eius est ineffabili-
 ter simpliciter nichil ē aliud q̄
 ip̄a eius natura atqz substā-
 tia ut sepe iam dixim⁹ et se-
 pe iterare nō piget. ac per
 hoc filius caritatis ei⁹ null⁹
 est alius qm̄ qui de s̄bia ei⁹
 est genitus. **Contra eos q̄**
unigenitū dei non paterne
nature sed volūtatis filiū
esse dixerunt. Cap. xx.

Quoc̄ta ridenda ē dya-
 letica eunomij a quo
 eunomiani heretici exorti
 sunt. qui cū nō potuissent in-
 telligere nec credere volu-
 isset. unigenitū dei verbū
 per qd̄ facta sūt oīa filiū di-
 oē natura hoc est de substā-
 tia p̄ris genitū. nō nature
 uel substācie siue essencie
 dixit esse filiū. sed filiū vo-

lūtatis dei accidētē scilicet dō
 volens asserere volūtatem
 qua gigneret filiū videlicet
 ideo quia nos aliquñ aliquid
 volum⁹ qd̄ antea nō v̄leba-
 mus quasi nō p̄t̄ istā muta-
 bilis intelligatur m̄a. nā qd̄
 absit ut in deo eē credam⁹.
Itaqz em̄ ob aliud sc̄ptū est
 multe cogitationes ascen-
 dūt in corde viri. consiliū autē
 dñi manet t̄ternū nisi ut
 intelligam⁹ siue credamus
 sicut eternū deū. ita eternū
 eē eius cōsiliū. ac per hoc i-
 mutabile sicut ip̄e est. **Et**
 autē de cogitationibz hoc en-
 am de volūtatis verissime di-
 ci potest. multe volūtates in
 corde viri volūtas autē dñi ma-
 net t̄ternū. **Quidā** ne fili⁹ cō-
 filij ul' volūtatis dei dicerent
 unigenitū verbū ip̄m consili-
 um seu volūtate patris idem
 verbū eē dixerūt. **Et** melius
 q̄ntū existimo d̄i consiliū de
 consilio. et volūtas de volū-
 tate sicut substācia de s̄bia. sa-
 pientia de sapiēcia ne absur-
 ditate illa quā iam refellimus
 filius p̄rem dicatur face' sapiē-
 tem uel volētem si nō h̄t p̄i
 in s̄bia sua consiliū vel volūta-
 tem. **Acute** sane quidā respō-
 dit heretico versutissime iter

roganti. utrum deus filium vo-
 lens aut nolens genuerit. ut
 si diceret nolens absurdissima
 dei miseria sequeretur. si autem
 volens. continuo quod intende-
 bat velut iuncta ratione conclu-
 deret non naturae esse filium sed
 voluntatis. **Et** ille vigilantis-
 sime vicissim quasiuit ab eo
 utrum deus patrum an nolens an
 volens sit deus. ut si responderet
 nolens sequeretur illa mise-
 ria quam de deo credere mag-
 na infamia est. si autem diceret
 volens. responderet ei. ergo
 et ipse voluntate sua deus est
 non natura. **Quid** ergo re-
 stabat nisi ut obmutesceret
 et sua interrogatione obli-
 gatum insolubili vinculo se
 videret? **Sed** voluntas dei
 si et ipse dicenda est aliqua
 in trinitate persona magis huius
 nomine spiritui sancto competat sicut
 caritas. **Nam** quid est aliud
 caritas quam voluntas? **Video**
 me de spiritu sancto in isto libro se-
 cundum scripturas hoc disputas-
 se quod fidelibus sufficit iam scire.
 tibus deum esse spiritum sanctum. nec
 alterius substantie. nisi maiore
 quam est pater et filius quod in supe-
 rioribus libris secundum easdem
 scripturas sanctas verum esse docui

mi. **De** creatura etiam quam fecit
 deus. quantum valuumus ammonui
 mi eos qui rationem de rebus ta-
 libus possunt ut invisibilia ei
 per ea que facta sunt sicut pos-
 sunt intellecta conspicerent.
 et maxime per rationale vel in-
 tellectuale creaturam que fac-
 ta est ad ymaginem dei per quod
 velut per speculum quantum possent
 cernerent trinitatem deum in
 nostra memoria intelligencia volun-
 tate. **Que** tria in sua mente
 naturaliter diuinitus instituta
 quisque vniciter perspicit et quod
 magni sunt in ea. vnde potest etiam
 sempiterna immutabilisque na-
 tura reuolui. conspici concupiscentia.
 remissitur per memoriam. itue-
 tur per intelligenciam. amplecti-
 tur per dilectionem. profecto rep-
 perit illius summe trinitatis
 ymaginem ad quam summam trini-
 tatem reminiscenda. viden-
 dam. diligendam. ut eam re-
 cordetur. eam contempletur
 eam delectetur totum debet
 referre quod viuunt. **Verum** ne-
 hanc ymaginem ab eadem tri-
 nitate factam et suo vicio in-
 deterius commutata ita eadem
 compat trinitati ut omnino ex-
 istimet filius. sed potius in
 qualicumque ista similitudine

... dissimilitudine
 ... videbat
 ... similitudine
 ... natu
 ... dei fac
 ... potuerunt
 ... Cap. XXI.
 ... id e
 ... que sub
 ... coeterno
 ... quoda
 ... dei
 ... aliq
 ... substanci
 ... illo qui ver
 ... vera
 ... modu
 ... facie
 ... similitud
 ... similitud
 ... meo
 ... me
 ... tri
 ... etiam
 ... intel
 ... modo q
 ... informa
 ... cogitando
 ... hoc m
 ... Et hoc
 ... rursus
 ... ab
 ... me
 ... pmi

magnā quoq; dissilitudinē
cernat quātū satis ē videbat
āmonuu. **De similitudinib;
trinitatis diuine quā ī natūa
mentis ad ymaginē dei fac
te repiri utrūq; potuerunt**

Sane deū pa Cap. xxi.
trem et deū filiū idē
deū genitorē qui oīa que sub
stācialit^r habet ī coeterno
sibi verbo suo dixit quodā
modo et ipm̄ verbū ei⁹ deū
qui n^o plus n^o minus aliq;
habet etiam ipē substāciali
ter qm̄ qd^o est ī illo qui ver
bū non mendacit^r sed vera
citer genuit quēadmodū
potui nō ut illud iam facie
ad faciem sed p̄ hanc silitudi
nē ī emigmate quītulūcūq;
cōtēndo videretur ī mēo
ria et itelligētia mētis nr̄e
significāe curauī mēo^oue tri
buens omē qd^o scim⁹. etiam
si non inde cogitem⁹. intel
lucētie vero p̄prio modo qd^o
dam cogitationis īforma
tione videtur. Cogitando
em̄ qd^o verū iuenim⁹ hoc m̄xi
me itellige^r dicim⁹. Et hoc
quidē ī memoria rursus
relinquim⁹. Sed illa est ab
strusior profunditas nr̄e
mēo^oue. ubi hoc etiā p̄mū

cū cogitarem⁹ iuenim⁹ et
gignit^r mtimū verbū quod
nullius lingue sit tanq;^m sci
entia de sciā. et visio de vi
sione. et itelligētia que
apparet ī cogitatione de
itelligētia que ī mēo^oria
iam fuerat sed latebat qm̄
q;^o et ipā cogitatio quīdam
suā mēo^oriā nisi haberet nō
reuerteret^r ad ea que ī me
mo^oria reliquerat cū alia
cogitaret. De spū aū sancto
m̄chyl ī hoc emigmate qd^o
ei simile videret^r ostendi
nisi volūtātē nr̄am uel a
more seu dilectionē qua et
valentior est volūtās qm̄
volūtās nr̄a que nobis na
turaliter iest. sicut et res
adiacuerūt. ul^r occurrerint.
quibus allucim⁹ aut offendi
mur ita varias affectiones
habet. Quid ergo est? Nū
quid dicitur^r sum⁹. volūtātē
nr̄am qm̄ recta ē nescire qd^o
appetat quid deuitet? Por
ro si scit. profecto iest ei sui
quedā sciā que sine mēo^oria
et itelligētia esse nō pos
sit. An vero audiendus est
quispiā dicens caritatem
nescire quid agat que nō
agit perperam. Sicut qd^o
mest itelligētia. mest

dilectio illi mediæ principali. in qua inuenim⁹ patē et reconditū ad qd̄ cogitando possumus puenire quia et duo ista inuenim⁹. ibi qm̄ nos cogitando inuenim⁹ et intelligere aliquid et amare que ibi erant et qm̄ inde nō cogitabam⁹. Et sicut inest mediā. inest dilectio hinc intelligentie que cogitatione formatur. qd̄ verbū verū sine illius gentis lingua intus dicim⁹ qm̄ qd̄ nouim⁹ dicimus nam nisi reminiscēdo non redit ad aliquid. et nisi amando redire non curat nre cogitacōis intuitus. ita dilectio que visionē in mediā constitutā et visionē cogitacōis inde formatā quasi parentē prolem qz cōiungit. et nisi haberet appetendi sciāz que sine mediā et intelligētia non p̄t eē quid recte diligeret ignoraret. **Tria que sūt ymagine dei id est memoria intellectus et amor unū eē p̄sona quia nō hoc ē ei eē quod her habere. Caplm. xxij.**

Quēru her quando in una sunt p̄sona sicut ē hō. p̄t nobis quispiā dice. tria ista. mediā intellectus et amor mea sūt nō sua. nec sibi sed m̄ctū agūt qd̄ agunt.

ymō ego per illa. Ego em̄ nemini per memoriā et intelligo p̄ intelligētiā amo p̄ amorē et qm̄ per mediā meā acie cogitacōis aduerto ac sic in corde meo dico qd̄ scio. verbūqz verū de sciencia mea gignitur. utrūqz meū ē et sciencia utiqz et verbū. Ego em̄ scio. ego dico in corde meo qd̄ scio. et qm̄ in mediā mea cogitando inuenio. iam me intellige iam me amare aliquid scio quia intellectus et amor ibi erant et anteqm̄ inde cogitare. Intellectū meū et amorē meū inuenio in mediā mea qd̄ ego intelligo ego amo nō ipā. Item qm̄ cogitatio mea memor ē et vult redire ad ea que in mediā reliquerat. ea qz intellecta cōspicere atqz intus dicere mea memoria memor est et mea. vult volūtate non sua. Ipse quoqz amor meus cū me inuit atqz intelligit quid appetere debeat. quid vitare per meā nō p̄ suā memoriā me inuit et p̄ intelligētiā meā non per suā quicquid intelligēt amat et intelligit qd̄ breuit̄ dici p̄t. Ego per oīa illa tria memini. ego intelligo. ego

videtur. Quia fide cordium
 mundatrice contempta quid
 agunt intelligendo qui de
 natura mentis humane sub-
 tilissime disputant nisi ut
 ipsa quoque intelligencia sua
 teste dampnetur. In quibus
 non laborarent et vix ad
 certum aliquid pervenirent.
 nisi penalibus tenebris involu-
 ti et onerati corpe corrup-
 tibili quod aggravat animam. Quod
 tandem merito influcto malo
 isto nisi peccati. Unde tanti
 mali magnitudine admo-
 niti sequi deberent agnum qui
 tollit peccatum mundi. **Ad eum namque
 pertinentes etiam longe istud
 ingenio tardiores quam sine
 vite huius resolvuntur a corpe.
 ius in eis retinendis non ha-
 bent inde peccates quas ille
 agnus sine ullo ab eis peccati
 debito occisus non potentia po-
 testatis priusquam iusticia sa-
 guinis vitat.** **Etiam beatus fa-
 riat fides recta etiam eos qui
 de naturis corporalis neque-
 unt disputare. Caplin. xv.**

Proinde liberi a dya-
 boli peccate suscipiunt
 ab angelis sanctis
 a malis omnibus liberati per me-
 diatorem dei et hominum hominum
 christum ihesum. quoniam consonantibus

divinis scripturis et veteribus
 et novis et per quas pronuntia-
 tus et per quas annuntius est
 christus non est aliud nomen sub
 celo in quo oportet homines sal-
 vos fieri. Constituit autem
 purgati ab omni contagione cor-
 ruptionis in placidis sedibus
 donec recipiant corpora sua
 sed iam incorruptibilia que
 ornent non onerent. Hoc enim
 placuit optimo et sapientis-
 simo creatori ut spiritus hominis
 deo pie subditus habeat fe-
 liciter subditum corpus ut sine
 fine permaneat ipsa felicitas.
 Ibi veritatem sine ulla difficul-
 tate videbimus eaque claris-
 sima et certissima profuerunt.
 nec aliquid quod mentem rotan-
 nante sed contemplantis cer-
 nemus. quare non sit filius
 spiritus sanctus cum de patre pro-
 cedat in illa luce nulla erit
 questio. Hic vero ipsa experie-
 tia tam michi apparuit esse
 difficilis quam et illis qui hec
 diligenter atque intelligent
 legent proculdubio similiter
 apparebit. ut cum in secundo huius
 operis libro alio loco inde dic-
 tur me esse promiseri quoti-
 ensuamque in ea creatura que
 nos sumus. aliquid illi rei fi-
 simile ostendere volui qua-

h. m. xv.

lemcūq; intellectū meū suffi-
 ciens elocutio mea secuta nō
 fuerit q̄ius et in ipō intel-
 lectu conatū me senseri ma-
 gis habuisse q̄ effectū et in
 vna quidē persona qd̄ est
 et homo iuenisse ymaginē
 sūme trinitatis. et in re mi-
 tabili illa tria ut facilius
 intelligi possent etiā per
 tpalia interualla maxime
 in libro nono mōstrare vo-
 luisse sed tria vnius p̄soe
 non sicut humana possit
 intencio tribus illis p̄sois
 cōuenire potuerūt. sicut ī
 hoc libro xv. demonstrau-
 mus. **Interuallis tpm di-**

uine trinitatis carere natu-

Dram. **Caplin. xxvi.**
 Deinde in illa sūma
 trinitate que d̄s est
 interualla tpm nulla sunt
 p̄ que possit ostendi a' saltū
 requiri utrū prius de p̄e
 natus sit filius et postea de
 ambob; processerit sp̄s s̄s.
 qm̄ sc̄pturā sancta sp̄m eū
 dicit ambor. Ip̄e est em̄ de
 quo dicit apl̄s. qm̄ estis fi-
 lij. misit deus sp̄m filij sui
 in corda v̄rā et ip̄e est de
 quo dicit idem filius. nō eī
 uos estis qui loquimī. sed
 sp̄s patris v̄rī est qui loq̄

tur in vobis et multis ali-
 is diuinor̄ eloquor̄ testio
 nis cōprobat̄ p̄ris et filij
 eē sp̄m qui p̄pue dicit in
 trinitate sp̄s s̄s. De quo
 idem dicit ip̄e filius. quem
 ego mitto vobis a patre et
 alio loco quē mittet pater
 in noīe meo. De utroq; aut̄
 procedere sic docetur quia
 ip̄e filius aut de patre pro-
 cedit. et cū resurrexisset a
 mortuis et apparuisset dis-
 cipulis insufflauit et ait.
 Accipite sp̄m sc̄m. ut eū etiā
 de se procedere ostenderet.
 et ip̄a est virtus que de illo
 exibat sicut legitur ī euāge-
 lio et sanabat omēs. Quod
 vero fuit cause ut post resur-
 rectionē suam et in terra
 prius daret et de celo post
 ea mitteret sp̄m sc̄m. hoc ex-
 go existimo. quia per ip̄m
 domū diffūdīt caritas ī cor-
 dibus nostris qua diligam̄
 deū et proximū. sc̄dm̄ duo il-
 la p̄cepta in quibus tota lex
 pendet et prophete. Hoc
 significās d̄ns ih̄s bis de-
 dit sp̄m sc̄m semel in terra
 p̄pter dilectionē proximi et
 iterū de celo p̄pter dilectio-
 nē dei. Et si forte alia ra-

cio raddatur de his dato spū
 sancto. eūde tū spm̄ datū cū
 in sufflasset ih̄s de quo mox
 ait. **I**te baptizate gentes ī noīe
 p̄is et filij et sp̄s sancti. ubi
 maxime cōmendat̄ hec trini-
 tas ambigere nō debem⁹. **I**p̄e
 ē igit̄ qui etiā de celo datus
 est die penthecostes id ē post
 dies decem qm̄ dñs ascendit
 in celū. **Q**uō ergo deus non
 est qui dat spm̄ sanctū? **I**m-
 mo q̄ntus deus est qui dat
 deū. **N**eq̄ enī discipuloꝝ
 eius aliquis dedit spm̄ scm̄
Orabant quippe ut vertueret
 in eos quibus manus ip̄o
 nebant nō ip̄i eū dabant.
Quē morē in suis p̄positis
 etiā nūc seruat etiā. **D**emq̄
 et synon magus offerens
 apl̄is petuāam nō ait. date
 et michi hāc ptātē ut dem
 spm̄ scm̄ sed cuiusq̄ īquit
 imposuero manū accipiat
 spm̄ scm̄. quia neq̄ sc̄ptūa
 sup̄ius dixerat. **V**ides aut̄
 symō qd̄ apl̄i daret̄ spm̄
 scm̄. sed dixit. **V**ides autē
 symō qd̄ per ip̄ositionē
 manuū ap̄loꝝ daret̄ sp̄s
 sc̄s. **P**ter hoc et dñs ih̄s
 ip̄e spm̄ scm̄ nō solū dedit
 ut deus. sed etiam accepit
 ut homo. **P**terea dicitur

est plenus gratia. **E**t ma-
 nifestius de illo sc̄ptū est
 in actibus ap̄loꝝ quō vnxit
 eū deus spū sc̄o nō utiq̄ oleo
 visibili sed dono gr̄e. qd̄ vi-
 sibili significatur ungento
 quo baptizatos ungit **eccl̄ia**
eccl̄ia. **N**ec sane tūc vnctus
 est xp̄e sp̄itu sancto. qm̄ sup̄
 eū baptizatū velut colūba
 descendit. **T**ūc enī corp⁹ suū
 id ē eccl̄iā suā p̄figurare
 dignatus est in qua p̄cipue
 baptizati accipiūt spm̄ scm̄.
Ned ista mystica et iuisibili
 vnctione tūc intelligendus
 est vnctus. qm̄ verbū dei ca-
 ro factū est id ē qm̄ huāna na-
 tura sine ullis p̄cedentibz bo-
 norū operū meritis deo ver-
 bo est in utero virginis co-
 pulata. ita ut cū illo fieret
 vna p̄sona. **O** hoc eū confi-
 temur natū de spū et vir-
 gine maria. **A**bsurdissimū
 est enī ut credam⁹ eū cū iam
 triginta eēt annoꝝ ei⁹ enī
 etatis a iohāne baptizatus
 est accepisse spm̄ scm̄. sed
 venisse ad illud baptisma
 sicut sine ullo oīo p̄cō ita
 non sine spū sc̄o. **S**i enī de
 faūlo eius et p̄cursore ip̄o
 iohāne sc̄ptū est spū sc̄o re-
 plebit̄ iam inde ab utero

matris sue qm̄ q̄uis semina-
 natus a p̄re tñ sp̄m̄ sc̄m̄ i u-
 te ro formatus accepit quid de
 hoie xp̄o intelligendū ē uel
 credendū cui⁹ carnis ip̄a cō-
 ceptio nō carnalis sed sp̄ri-
 talis fuit. In eo etiā qd̄ de il-
 lo scriptū est. qd̄ accepit
 a p̄re promissionē sp̄s sc̄i
 et effudit utraq; natura mō-
 strata ē et huāna scilicet et
 diuina. accepit quippe ut hō.
 effudit ut deus. Nos autē
 accipere quidē hoc donū pro
 modulo nr̄o possum⁹ effun-
 dere at sup̄ alios nō utiq;
 possum⁹. Sed ut hoc fiat
 deū sup̄ eos a quo hoc efficit
 iuocam⁹. Nūquid ergo pos-
 sum⁹ querē utrū iam pro-
 cesserat de patre sp̄s sc̄us
 qm̄ natus est fili⁹. An nōdū
 proccesserat. Et nato illo de
 utroq; processit ubi nulla
 sūt tpa. Sicut potuim⁹ que-
 rere ubi iuemin⁹ tpa volū-
 tatē prius de huāna mente
 procedē. ut querat⁹ qd̄ iue-
 tū proles vocetur. Quia iā
 parca seu genita volūtas
 illa perficit⁹ eo fine requi-
 escens ut qui fuerat appeti-
 tus querentis sit amor fru-
 entis qui iam de utroq; id
 est de gignente mente et

de genita natione tanqm̄ de
 pnte ac prole procedat. Nō
 pnt̄ proorsus ista ibi queri ubi
 nichil ex tpe nichoatur ut
 consequēti perficiat⁹ in tpe.
 Quia p̄t qui p̄t intelligere
 sine tpe generationē filij de
 p̄re intelligat sine tpe profes-
 sionē sp̄s sancti de utroq;. Et
 qui p̄t intelligē in eo qd̄ aut
 filius. Sicut habet pater vitā
 in semetipō sic dedit filio h̄re
 vitam in semetipō non sine vi-
 ta existenti iam filio vitā pa-
 trem dedisse. sed ita eū sine tpe
 genuisse ut vitā quā pater fi-
 lio gignendo dedit coeterna
 sit vite p̄ris qui dedit. Intelli-
 gat sicut habet p̄r in semetipō
 ut de illo procedat sp̄s sc̄s. sic
 dedisse filio ut de illo procedat
 idē sp̄s sc̄s. et utrūq; sine tpe.
 atq; ita dictū sp̄m̄ sc̄m̄ de patre
 procedere ut intelligatur etiā
 quod procedat de filio. de p̄re
 esse filio. Si enī quicqd̄ habet
 de patre habet filius. de p̄re
 utiq; habet et ut de illo pro-
 cedat sp̄s sanctus Sed nulla
 ibi tpa cogitentur que habēt
 prius et posterius quia ibi oī-
 no nulla sunt. Quōd ḡo non
 absurdissime filius diceretur
 amboꝝ cū sicut filio prestat
 essenciam. sine iūcio tps sine ulla
 mutabilitate natūe de p̄re ḡnatio ita
 spiritui sancto prestat essenciam

...suo tempore s̄m̄
 ...natiue d̄
 ...Ioco enī cū
 ...non dicitur. d̄
 ...ingenitū
 ...uel duos p̄
 ...uel duos
 ...suspice
 ...non est de
 ...ingen
 ...sed n
 ...de
 ...ualue
 ...aut de
 ...p̄
 ...sine ill
 ...coiter
 ...aut fil
 ...adhor
 ...cū
 ...Non igit
 ...sed pro
 ...sp̄s.
 ...et equ
 ...et ineffabili e
 ...separabili
 ...est ḡn
 ...disting
 ...qui e
 ...complus
 ...m sermone
 ...ad aures
 ...dr
 ...Quid
 ...ad p̄m disti
 ...differencia ḡ

sine ullo initio temporis sine
 ulla mutabilitate nativē de u/
 troq; processio. Ideo enī cū spm̄
 scm̄ genitū non dicam⁹. dicere
 tamē nō audem⁹ ingenitū. Ne
 in hoc vocabulo uel duos pres
 in illa trinitate uel duos q̄ nō
 sūt de alio quispiā suspicetur.
 Pater enī solus non est de alio.
 ideo solus appellat⁹ ingenitus.
 nō quidē in scripturis sed in con/
 suetudinē disputatiū et de re tā
 ta sermonē qualē valuerit
 proferētū. **filius** autē de patre
 p̄cipaliter et ip̄e sine ullo iter
 uallo t̄pis dante coiter de utq;
 procedit. **Dicēt** autē filius pa
 tris et filij si qd̄ abhorret ab
 oīm sanoy sensibz eū ambo
 genuissent. **Non** igit̄ ab ut
 q; est genitus sed procedit ab
 utroq; amboz sp̄s. **Verū** q̄a
 in illa coeterna et equali et
 icorpali et ineffabili et imu
 tabili atq; insepabili trini
 tate difficilimū est gnācioez
 a processione distingue⁹ suf
 ficiat interī eis qui extendi
 nō valent amplius id quod
 de hac re in sermone quodā
 proferendo ad aures popu
 li xp̄iani dixim⁹ deniq; cō
 scripsimus. **Quid** quodā
 sermone ad pplm̄ disputatū
 sit de differentia genera

**tionis filij et processioē sp̄s
 sancti Cap. xxvii et ultimū**

Iter cetera enī cū p̄ scripturarū
 sanctay testiōna docuisse de
 utroq; procedē spm̄ scm̄. **Si**
 ergo inqm̄ et de patre et de filio
 procedit sp̄s sc̄s. cur filius dixit
 de patre procedit? **Cur** putas?
Nisi quēadmodū solet ad eū
 referre id qd̄ ip̄ius est. de quo
 et ip̄e ē. **Vnde** illud ē qd̄ ait.
Mea doctrina nō est mea. sed
 eius qui misit me. **Si** ergo hic
 intelligit⁹ eius doctrina quam
 tamē dixit nō suā sed patris.
 q̄nto magis illuc intelligēdus
 est et de ip̄o procedē sp̄s sc̄s
 ubi sic ait. de patre procedit ut
 nō diceret de me nō procedit.
A quo tū habet filius ut sit d̄s.
 est enī de deo deus. ab illo ha
 bet utiq; ut etiā de illo proce
 dat sp̄s sc̄s. **Ac** per hoc sp̄s
 sanctus ut etiā de filio proce
 dat sicut procedit de patre
 ab ip̄o h̄t patre. **Hic** utriq; etiā
 illud intelligit⁹ q̄ntū a talibz
 quales nos sum⁹ intelligi p̄t
 cur nō dicatur natus eē sed
 potius procedere sp̄s sc̄s. q̄m
 si et ip̄e filius diceret⁹ amboz
 utiq; filius diceret⁹ qd̄ absur
 dissimū est. **filius** quippe nul
 lus est duoz nisi patris et
 matris absit aut ut m̄ deū

at

intelligentiā utriūq; cernēdā
 nusq; se melius regente dū
 taxat fidei regula acies hu
 mane mētis exercet qm̄ i eo
 qd̄ ip̄e homo in sua natūā me
 lius ceteris aīalib; meli⁹ eti
 am ceteris aīe sue partib;
 habet quod ē ip̄a mens cui
 quidā rex īuisibilū tribut⁹
 est visus et cui tāqm̄ in loco
 supiore atq; mteiore hono
 rabiliter p̄sidenti iudicanda
 oīa nūtiat etia corpis sen
 sus et quia nō est supior. cui
 subdita regenda est nisi d̄s.
 Verū inter hec que nūlto
 iā dixi. et nichil illi⁹ sūme
 trinitatis ineffabilitate dig
 nū me dixisse audeo profi
 teri. sed confiteri potius mi
 rificatā scienciā ei⁹ ex me
 īualuisse. nec posse me ad il
 lam. **C**o tu aīa mea. ubi
 te eē sentis? Ubi iates? Aut
 ubi stas donec ab eo q̄ pro
 picuus factus ē oībz īiquita
 tibus tuis sanētur oēs lan
 guores tui? Agnoscas te cer
 te eē in illo stabulo q̄ sa
 maritan⁹ ille produxit cū
 que reperit multis a lat⁹
 nibus inflatis vulnerib;
 semūūū. et tū multa ve
 ra vidisti non oculis hys
 quibus videntur corpora

colorata. sed eis pro quib; ora
 bat qui dicebat oculi mei vide
 ant equitatē. **T**empe ergo multa
 vera vidisti ea que disreuisi
 ab illa luce qua tibi lucēte vidis
 ti attolle oculos in ip̄as lucem
 et eos in ea fige si potes. **H**ic
 em̄ videbis quid distet nativi
 tas verbi dei. a processione dom
 dei. p̄pter qd̄ filius unigenit⁹
 nō de patre genuit⁹. alioq; fra
 ter eius eēt si protēde dixit spi
 ritū scm̄. **U**nde cū sit cōmūno
 quedam cōsubstāciālis patris
 et filij amboꝝ sp̄s. non am
 boꝝ qd̄ absit dictus est fili⁹.
Bed ad hoc delucide p̄spicueq;
 cernendū nō potes ibi aciem
 figere. **N**ō potes. verū di
 co michi dico. **Q**uid nō possu
 srio. ip̄a tibi tū in te ostendit
 tria illa quib; te sūme illius
 quā fixis oculis contēplari
 nōdū vales p̄maginē trinita
 tis agnosceres. **I**p̄a ostendit
 tibi verbū v̄x esse in te qm̄
 de sciā tua gignitur id ē qm̄
 qd̄ scim⁹ dicim⁹ et si nulli⁹
 gentis lingua significātem
 vocē ul' proferam⁹ ul' cogite
 mus sed ex illo qd̄ nouim⁹
 cogitatio nr̄a formet⁹. sit q;
 in acie cogitantis p̄mago si
 milima cogitationis eius quā
 memoria continebat. ista duo

o scilicet velut pntē et prole.
 tertia volūtatē suę dilectioē
 iū gente. Quā quidē volun-
 tatem de cognitione procedē
 em̄ nemo vult qd' oīno quid
 uel quale sit nescit nō tamen
 eē cognitiōis ymaginē. et idō
 quandam m̄ hac re intelligibi-
 li natiuitatis et processiois
 insinuare distantiā. qm̄ nō
 hoc est cogitatione conspire.
 qd' appetere uel etiā perfrui
 volūtatē cernit. discernitq;
 qui p̄t. **P**otuisti et tu q̄uis
 non potueris neq; possis ex-
 plicari sufficienti eloquio. qd'
 inter nulla similitudinū corpa-
 lū que cogitacōibus hūanis
 occurrere non desinūt. vix vi-
 disti. sed illa lux que nō est
 qd' tu et hoc tibi ostendit ali-
 ud eē verbū qd' eis reproba-
 tis intelligētia contuemur.
Hec et alia siliter cōta oculis
 tuis interiorib; lux illa mon-
 strauit. **Q**ue igit causa est
 cur acie fixa ip̄a vidē nō pos-
 sis nisi utiq; infirmitas? **E**t
 quis eam tibi fecit n̄ utiq;
 iniquitas? **Q**uis ergo sanat
 omēs languores tuos. nisi qui
 p̄picius sit oībus iniquitatib;
 tuis? **L**ibū itaq; istū iā tan-
 dem aliquā p̄tatione melius
 qm̄ disputatione concludam.
 + aliud eē illas corpōcas sū nesc̄ corpōz. et

verū

Dne deus n̄ credim' in te
 p̄m et filiū et sp̄m sc̄m. neq;
 em̄ diceret veritas. **I**te bap-
 tizate gentes in noīe patris
 et filij et sp̄s sancti nisi tri-
 mitas eēs. nec baptizare nos
 iuberet dn̄e deus in noīe ei'
 qui nō ē dn̄s deus. **N**ec di-
 ceretur voce diuina. **A**udi isra-
 hel dn̄s deus tuus dn̄s vnus
 est. nisi trinitas ita esses. ut
 dn̄s vnus deus eēs. **E**t si tu
 deus p̄r ip̄e eēs et filius ver-
 bū tuū ih̄s xp̄s ip̄e esses et
 donū v̄m sp̄s sanctus nō
 legeremus in l̄ris veritatis.
Nisit deus filiū suū. **N**ec
 tu unigenite diceret de sp̄i-
 ritu sancto quē mittet pater
 in noīe meo. et quē ego
 mittā uobis a p̄re. **A**d hanc
 regulā fidei dirigens iten-
 tionē meā q̄ntū potui q̄ntū
 me posse fecisti quesui te
 et desiderauī intellectu vi-
 dere qd' credidi et multum
 disputauī et laborauī. **D**o-
 mine deus meus vna spes
 mea exaudi me ne fatiga-
 tus nolim te querere. sed
 querā faciē tuā semp ardent'.
Tu da querēdū vres. q' iue-
 nire te fecisti. et magis ma-
 gisq; tuemendi te sp̄em de-
 disti. **C**oram te est infirmi-

ne et infirmitas m
 sc̄m. ip̄m sc̄m. **E**
 sc̄m et ignorā
 m̄. apparuit
 ton. ubi clausit
 sc̄m. **N**omine
 gni te. **D**iligam
 me ista donet m
 formet ad integ
 tū eē. **I**n mult
 effugies p̄m.
 p̄dicando verbi
 dando te h̄m
 Non solū fuger
 etiā bonū arq;
 multū sic loqu
 em̄ homo de t
 p̄m p̄p̄et q
 suo filio tu
 dim verbū. r
 ip̄ortune. **N**
 est istū nō m
 non solū op
 ip̄ortune v
 mebat. **E**o
 erat qua t
 um. **A**boco
 amulilo
 maā n
 tu tuo et
 sercordiā
 cogitation
 tatem a v
 non cogita

tas et infirmitas mea. illam serua. istam sana. Corā te est scientia et ignorātia mea. Vbi michi apparuisti suscipe irātem. ubi clausisti. aperti pulsanti. Memineri tui. Intelligam te. Diligam te. Auge in me ista donec me in eis reformes ad integrū. Scio sp̄tū eē. In multiloquio non effugies pat̄m. Sed utinam p̄dicando verbū tuū et laudando te t̄mō loquerer. Non solū fugerē pat̄m. s; meritū bonū acquirerē. quilibet multū sic loquerer. Neq; enī homo de te b̄t̄s paulus pat̄m p̄cipet germano in fide suo filio cui scripsit dices. Pre dita verbū. in ista oportune iportune. Nūquid dicendū est istū nō multū locutū q̄ non solū oportune verū etiā iportune verbū tuū dn̄e nō tacebat? Sed ideo nō multū erat quia t̄m erat necessarium. Libera me dn̄e d̄s meus a multiloquio qd̄ patior in̄t̄ in aīā mea misera in cōspectu tuo et confugiente ad misericordiā tuam. Non enim cogitationibus taceo etiā tacens a vocibus. Et siquidē non cogitarem nisi qd̄ pla-

ceret tibi. non utiq; rogav̄t ut me ab hoc multiloquio liberares. Sed multe sunt cogitationes mee tales quales nosti cogitationes hoīm qm̄ vane sunt. Da michi non eis consentire. et si quāq; me delectent eas nichilomin⁹ improbate. Nec in eis velut dormitando imorari. Nec in t̄m valeant ap̄d me ut aliquid in opera mea procedat ex illis. Sed ab eis mea saltem sit tuta sententia. tuta conscientia te tuente. Sapiens quidā tū de te loqueret̄ in libro suo qui ecclesiastice p̄p̄rio nōie vocatur. Multa iqt̄ dicim⁹ et nō puenim⁹ et cōsūmatio sermonū vniuersa est ip̄e. Cū ergo peruenerim⁹ ad te cessabūt ista que dicim⁹ et non puenim⁹. Et manebimus unus oīā in oībus et si ne fine dicem⁹ unū. laudantes te in unū. et in te facti etiam nos unū. Dn̄e d̄s vne deus trinitas quecūq; dixi in hys libris de tuo. agnoscant et tui. et si qua de meo et tu ignosce et tui. Cui est honor et gloria in secula seculorum Amen.

Explicit liber decimus quintus

et ultim^o beati Augustini e-
piscopi. patris nr̄i. de sūma
et semper adoranda trinitate
Sub anno dñi Millesimo qua-
dringentesimo tricesimotercio,
In profesto sancti Martini ep̄i
et confessoris qui oret pro nob̄,
manu scripti

Deo gratias.

O pie saluator: q̄ sāguē me liberaſti.
Tu miſere mei tu me de t̄m̄e mūda.
Tu me ſaluifica magna; tua pietate.
Aſt o uerbigena q̄ dictus uēa ſophia
Iſte frat̄e m̄imū digneris p̄cipare
Cuius uirtutū libro legentis in iſto.

Incipiūt orationes beati Au-
gustini Episcopi.

De fide sancte trinitatis et o-
peracione uirtutis.

O nobis dñe in uia
hac qua te dūce igre-
dīm̄ intellectū; atq;
in te inspirato irre-
prehensibilis quēadmodū sit
credendū. ut te unū deū essen-
tialit̄ sapiam̄. et incōprehen-
sibiliter trinū p̄sonalit̄ capia-
mus. patrē ingentū. de pa-
tre ungentū; de utroq; pro-
cedentē et in utroq; p̄manē-
tem sp̄m̄ sanctū. Nullū trib;
anticipationis uel posterita-
tis interuenire momentū. n̄
habere dysp̄titū impiū; non
in creandis consiliū. regendis
p̄ficiendis q; creaturis auxili-
um opusq; diuisū. Quicquid
illuc naturale est in disruptū;
qd' p̄sonale est in confusum.
Placuisse filiū hoīs fieri neu-
trām in alterā substantiā cō-
mutari. Trinitati misterio q̄
tam nō addi p̄sonā unū
nō confundi uerbi dei hoīs q;
substantiā; ut in deū qd' ex
nobis susceptū fuerat p̄uēret.
et illud quod nūq̄m nō fue-
rat. idem semp̄ qd' fuerat